ספרי׳ —— אוצר החסידים —— ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל חמישי — שער תשיעי

אור התורה

מספר

בראשית

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלבבות לעבודת ה׳. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים. שלש רגלים ור״ה ויוהכ״פ.

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה׳

מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג״מ זי״ע

— אדמו״ר ה„צמח צדק״ —

מליובאַוויטש

חלק שני: וישלח — ויחי

הוצאה שני׳ עם הוספות

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים״

770 איסטערן פארקוויי — ברוקלין (13) נ. י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות עשרים ושבע לבריאה

מפתח כללי:

OR HATORAH

BEREISHIS

Vol. II

Printed and Copyrighted 1966, *by*

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: HYacinth 3-9250-1

נדפס בדפוס „פאבלישער"

ע"י שמואל אברהם אבא בן בתי' פייגא

פתח דבר

ב"ה.

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובהמשך להנדפס מכבר[1], הננו מו"ל בזה — בהוצאה שני' עם הוספות — את דרושי כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק" ורשימותיו על ספר בראשית, פרשיות וישלח — ויחי[2].

ספר זה נדפס פעם אחת בברדיטשוב בשנת „כבוד לתורה" (— תרע"ג).

עפ"י הכתוב בהקדמת המו"ל של הוצאה הראשונה נעתקו דרושים ורשימות אלו בחלקם מגוף כתב יד קדשו של הצ"צ ובחלקם מכתבי־יד מעתיקים.

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מהוצאה הראשונה הנ"ל (פרט לההוספות, כמובן).

* * *

בתור הוספה באו בסוף כרך זה: א) רשימות הצ"צ על ספר בראשית, שנדפסו[3] ולא באו בהוצאה הראשונה[4]. ב) ד"ה רבי בנאה — סדר וגוסחא אחרינא מהנדפס (קיט, ב). נדפס עפ"י השוואה לכת"י ד"ה זה הנמצא בכמה ביכלאך (עם הערות כ"ק אדמו"ר שליט"א למאמר זה)[5]. ג) ד"ה ואם בשדה, תקס"ב — נוסחא אחרינא מהנדפס בד"ה ויגדלו הנערים (קלט, ב). נעתק כאן מספר המאמרים תקס"ב שנעתק מגוף כתב יד קדשו של אדמו"ר האמצעי (ושם הוא בלי הגהות הצ"צ). ד) ד"ה ויתן לך, תקס"ב וביאורו — נוסח יותר מדויק מהנדפס לעיל (קסא, ב), נעתק כאן מס' המאמרים תקס"ב הנ"ל. ה) הערות וציונים וכן מראה מקום לביכלאך דא"ח בהם נמצאו הדרושים והרשימות (נערכו ע"י הרב התמים ר' יהודה ליב שי' גראָנער). ו) מפתח כללי לשני החלקים.

* * *

בפרטיות יותר ע"ד כתבי אדמו"ר ה„צמח צדק" — ראה הקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאור התורה שמות.

מערכת „אוצר החסידים"

טו כסלו, ה'תשכ"ז, ברוקלין, נ. י.

---

1) והם: ע"ס בראשית (בראשית — ויצא). שמות (שמות — בא). ויקרא. במדבר. דברים. תהלים. חמש מגילות.

2) על פרשיות בראשית — ויצא — נדפס בכרך ראשון (קה"ת, תשכ"ו).

3) מפני סיבות טכניות לא באו כאן הדרושים ורשימות של הצ"צ ע"ס בראשית הנמצאים בכת"י בביכלאך, ויבואו בכרך בפ"ע, בעז"ה.

4) מפתח מפורט — לקמן.

5) מאמר זה נדפס ג"כ בקונטרס מאמרים של הצ"צ (קה"ת, תשי"ז).

לוח המפתחות

וישלח

וישב

מקץ

ויגש

ויחי

פרשה וישלח

עם לבן גרתי כו'. וענין וישתחוו ז' פעמים עד גשתו עד אחיו כו'. ומה שתיבת וישקהו נקוד כו' עד ויבכו כו'. הנה בתחלה יש להבין שרש ענין לבן ויעקב הנזכר בכל פ' ויצא. דהנה אמרו בני לבן מכל אשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה כו'. שענינם אמיתית היתה דכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו כו'. דבי"ע נפל בשבירת מלפני אצילות כידוע והוא בחי' מאת כל אשר לאבינו הוא בחי' לובן העליון משם נשתלשל סיבת השבירה בשם ס"ג כו'. ומזה עשה יעקב בעל התיקון דעולם האצילות כו' את כל הכבוד הזה דלכבודי בראתיו כו' כענין המבואר בטענת רועי גרר לאמר לנו המים בתו"א בד"ה ראה ריח (הג"ה. ועמ"ש בד"ה כי על כבוד ענין מכה"כ ואי' מקום כבודו. כבוד תתאה בחי' מלכות שמשם נמשך יש מאין שלמטה היש כו' ומקור ושרש כבוד זה נלקח מכבוד עילאה חכמה וכתר שע"ז בקש משה הראני נא את כבודך כו' שלמעלה היש ולמטה כלא חשיב. וזהו פי' הכבוד שהוא יש אמתי. וזהו פי' כל הנקרא בשמי ולכבודי. שמי היינו הוי'. ולכבודי היינו כבוד הוי' שהוא מל'. והוא ענין יחוד ב' הבחי' שיהי' ברוך כבוד ה' ממקומו. והיינו עושים רצונו של מקום כמ"ש ברבות כי תשא פמ"ו דפירש כל הנקרא בשמי ולכבודי היינו כבוד הוי' מי שעושה רצונו. ועי"ז בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שנקרא לו אב ויוצר כן פי' שם. וזהו ענין יעקב שעשה את כל הכבוד הזה שתיקן בחי' מל' מלמטה למעלה ע"י הבירורים שבירר מלבן דק"נ והעלה הצאן שנפל

בשבה"כ

בשבה"כ כו'. וע"ד שנתבאר בפי' ארוממך אלקי המלך כי כדי שיומשך להיות בחי' מלכות הוא ע"י גבורות ולמלומים. כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו כו'. וע"כ נ"ל ארוממך אלקי המלך לרומם בחי' המל' ע"ד מלך יחיד כו'. ועיין מזה בזח"ב וארא דכ"ה סע"ב והוא ע"ד שילוב אד' בהוי' המבואר בביאור ע"פ שובה ישראל. והיינו ע"י בירור נה"ב כד אתכפיא ואתהפכא כו'. ע"ש בת"א בד"ה כי אתה נרי. וזה עשה יעקב ע"י בירור דלבן שמק"נ. וכן המשיך מלמעלה למטה מבחי' יחיד להיות יחיד חי העולמים מלך המשכת הרוממות מלמעלה למטה מבחי' לובן העליון שלמעלה גם מעקודים כו' והוא בחי' א"ק. וזהו ענין שעשה את כל הכבוד הזה. ועיין בזח"ב תרומה קנ"ו ע"א ע"פ ולכבודי בראתיו שהוא ע"ד המבואר כאן. ובביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י נת' פי' ולכבודי בראתיו ה"ע המשכת הכתר למל'. וזהו ג"כ ענין ארוממך כו' כי כתר שבמל' נמשך ממלכות דא"א ומל' דא"א שרשה מעתיק מל' דא"ס כמ"ש בד"ה להבין מארז"ל יו"ע של ר"ה שחל להיות בשבת כו'. וא"כ פי' ולכבודי בראתיו היינו להמשיך מבחי' איה מקום כבודו להיות מבה"כ כו'. ועמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים בענין והאופנים ברעש כו' ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו. והיינו ע"י בחילא יתיר. וכמ"כ באדם נה"א ונה"ב אשר נה"א דוגמת שרפים עומדים שכמ"כ נר הוי' נשמת אדם ונה"ב נלקחה משמרי האופנים ועי"ז דוקא ממשיך מאה ברכות כענין ברוך כבוד שאומרים האופנים לעומת השרפים שאומרים קדוש. וזהו בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. כי השרפים הם מעולם הבריאה בחי' מח'. וכן שם שרש נה"א עלו במחשבה. והחיות והאופנים הם יצירה ועשיה. וכל בחי' אלו יש באדם היינו נה"א כמו שרפים כנ"ל. ונה"ב משמרי האופנים. ויש עוד בחי' צלם שנאמר אך בצלם יתהלך איש והוא נפש השכליות שהוא ממוצע המחבר נה"א עם נפש הבהמיות כמ"ש בד"ה אם בחקתי. וזהו כמו יצירה שהוא המחבר בריאה עם עשי'. וכ"ז נמשך מבחי' כל הנקרא בשמי ולכבודי. שכמו שלהיות ברוך כבוד ה' ממקומו זהו ע"י שרפים וחיות ואופנים שע"י שהשרפים אומרים קדוש אזי דוקא אחר כך והאופנים וחיות שומעים קדוש הם מתנשאים ברעש ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו כו'. כמ"כ באדם בכדי שיהי' בחי' נקרא בשמי ולכבודי זהו ע"י שהקב"ה ממשיך בו בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שעי"ז הוא שיוכל להמשיך בחי' ברוך כבוד כו'. ובאדם בחינות אלו יותר ממלאכים ע"י שהם בעשיה הגשמיות משא"כ למעלה כלום יאה"ר יש ביניכם כמ"ש במ"א. ופי' אף עשיתיו אף ריבוי כמ"ש בד"ה מי מנה. ולפי שיעקב עשה בחי' הכבוד הנ"ל וגם נקרא בשמי כי שרית עם אלקים ויקרא לו אל אלקי ישראל. ע"כ נאמר בו בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כמ"ש בוראך יעקב ויוצרך ישראל. עמ"ש מזה סד"ה הבאים ישרש. ואף עשיתיו היינו מה שלקח הבכורה מעשו שהוא לשון עשיה כמ"ש ברבות ר"פ שלח ויעקב לקח ממנו בחינה זו. קיצור ענין מכל אשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה דלכבודי בראתיו שיתקן בחי' המל' הנק' כבוד ה' מלמטה למעלה ארוממך אלהי המלך ע"ד שילוב אד' בהוי' ע"י הבירורים דק"נ. ומלמעלה למטה להיות יחיד חי העולמים מלך שיומשך הכתר מלכות ממל' שבכתר וממל' דא"ס. ועד"ז השרפים אומרים קדוש ואזי אח"כ והאופנים ברעש כו' אומרים ברוך כבוד ה'

ממקומו

ממקומו כו׳ וכן באדם כה״א וכה״ב וז״ש בורא יעקב ויוצרך ישראל כו׳ עכ״ה):

ב **והנה** פי׳ מכל אשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה. כי הנה מבואר במ״ה בת״א פ׳ ויצא בד״ה אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן. פי׳ וענין ויהי לו צאן רבות. דיש לדקדק למה צאן דוקא ומהו לשון רבות כו׳. הענין הוא דלשון צאן מבואר שם לפי שיצא מגדר ההשתלשלות וההדרגה מבחי׳ לובן העליון בבחי׳ שבירה ונפילה כו׳. וכמו פרט ועוללות. (הג״ה. כי פרט היינו הנושר בשעת הבצירה כמבואר במשנה ג׳ פ״ז דפאה. וזהו ע״ד מה שנשבר ונפל בשבה״כ. עמ״ש בד״ה כנשר יעיר קנו. ובעמוס ו׳ ה׳ הפורטי׳ ע״פ הנבל פירש״י מנחם חברו עם ופרט כרמך בפ׳ קדושים י״ט ורואה אני את דבריו שהמשורר ע״פ כלי זמר מחתך את הדיבור בפרוטרוט הכל לפי נעימות קול הכלי נמצא ענין פרט הנושר וענין כלל ופרט הוא ענין א׳. וכ״כ במלודו׳ שם הפורטים ענין היחידי וההבדל. ובדרז״ל פרט וכלל שהפרט הוא ההבדל מן הכלל (והוא מלשון ופרט כרמך) עכ״ל. ועד״ז ג״כ ענין פרוטה שהוא התחלקות המטבע היותר קטן. ולכן יהיב פרוטה לעני והדר מצלי ע״ד מצות פרט לעניים. ובזח״ג ואתחנן דף רס״ד ע״א תושב״כ כלל ותושבע״פ פרט. והיינו שתושב״כ נק׳ מוסר אביך ותושבע״פ נקרא תורת אמך. ועיין בזהר תרומה דקס״א ובפ׳ שמות ד״ג ע״א דקול איהו כלל ודיבור איהו פרט. ועיין מזה בבה״ז שם. ובסידור שער ר״ה בד״ה אד׳ שפתי תפתח. והיינו כדפירש״י בעמוס ו׳ מחתך את הדיבור בפרוטרוט כו׳. ובמא״א אות ע״ז פרט נק׳ היסוד כו׳ גם המל׳ נקרא פרט שבה הדברים נפרטים והוא פרט לעניים גימט׳ רפ״ח עה״כ עכ״ל וע״ש סל״ג בענין פרוטה. אך ע״פ מש״כ נראה לחלק בין פרט לפרט כי כלל ופרט זהו הקול והדיבור עליון תפארת ומל׳ דאצי׳ אבל בחי׳ פרט ועוללות היינו מה שנפרט ונפל בשבה״כ. וזהו ענין רפ״ח ניצוצים כו׳. והוא ענין נפילת ופירוד האותיות כמ״ש בביאור ע״פ ראשי המטות. וכשמתבררת בחינה זו נק׳ ותתן טרף לביתה כו׳. ועד״ז הוא ענין צאן לבן שיצאו מבחי׳ לובן העליון שהוא הכלל הראשון הכולל כל העולמות בחינת א״ק שנק׳ אור כללי. ומשם יצאו ונפלו למטה בשבה״כ. וכן פי׳ בשרש ישע דצאן מלשון יציאה. וע״ד מ״ש במדרש ע״פ ותצא דינה כו׳ שע״י יציאה זו נטמאה כו׳. כך הוא ענין צאן לבן שיצאו ונפלו בשבה״כ בק״כ בבחי׳ לבן דק״כ זקן אשמאי (ועד״ז פיתה הנחש את חוה ואדם שעכ״פ יביע ויראה היכלות דק״כ עה״ד טו״ר כמ״ש בד״ה הן האדם הי׳). וזהו שעבד יעקב שם שנים בצאן דהיינו שיצא סדרי משנה תושבע״פ שהוא בחי׳ פרט לגבי כלל דתושב״כ שבה הדברים נפרטים בחי׳ גילוי חכמה עילאה ורצון העליון ועי״ז יוכל לברר הצאן והפרט להעלותם לבחי׳ פרט וכלל דקדושה. והעלאת צאן זהו ע״ד להוציא יקר מזולל כו׳. ולע״ל עוד תעבורנה הצאן ע״י מונה כו׳. וזהו ג״כ שנאמר בהבל ויהי הבל רועה צאן כו׳. וברבות ויצא ע״פ והנה שלשה עדרי צאן כהנים לוים וישראלים. קיצור ענין צאן לבן שיצא בשבירה ע״ד ותצא דינה. ע״ד פרט ועוללות. ויש קרוב לזה ענין כלל ופרט קול ודיבור תושב״כ ותושבע״פ. אך הפרט איצו ע״ד נפילה ה״ו כ״א מה שנפרט באותיות הדיבור. והפרט ועוללות הוא נפילת האותיות בשבה״כ. ולכן ע״י שם שנים בצאן

תושבע"פ ש"ס משנה. נתקנו הפרט והעוללות בבחי' צאן לבן עכ"ה):

ג **אך** מה שהקדים צאן לעבדים ושפחות כו'. הענין הוא דידוע דהבהמה יש בה בחי' ביטול אל האין יותר מבאדם שהרי אין לה בחירה כלל ומוכנת למלאכתה לכל מי שיכריחנה כו' ולא תשנה את תפקידה כפי הבריאה מיולדה כו' אבל האדם יש לו בחירה ויוכל למרוד מכפי הבריאה כו' כמ"ש במ"א (ובשם"ב פכ"ד שהאדם המורד ועובר רצונו גרוע מכל בע"ח ואף מן היתוש כו'. ועמ"ש מזה בד"ה תקעו בחדש). וזהו מטעם דבהמה לא נפלו בשבירה כ"כ בחטא עה"ד כמו האדם כידוע מענין והנחש הי' ערום כו' ארור מכל כו' וממנו נמשך הילה"ר שכחו משרש נחש כמ"ש הבחיי פ' בראשית וכמ"ש במ"א ע"פ כי תצא למלחמה על אויביך. א"כ מובן מזה שגרוע הרבה מכל הבהמות ובע"ח כמו שהנחש נפל למטה מכולם. ע"כ נעשה האדם נפרד ויש ביותר מן הבהמה כו'. ולהיות כן כאשר התחיל יעקב בעל התיקון דאצי' ע"י שם מ"ה לברר מה שנפל בשבה"כ מלובן העליון כו' הקדים לברר את הצאן כמ"ש וישת לו עדרים לבדו כו' והכשבים הפריד כו' שהמשיך מבחי' כשב למטה בעולם הפירוד דבי"ע. וגם הכשבים יש בהם למר שבו נמשל בחי' ושער רישי' כעמר נקא כמ"ש במ"א. ואח"כ שפחות ועבדים בעלי בחירה מצד הדעת מפני שהבהמה בקל יותר להתברר מטעם שקרובים יותר אל הביטול כנ"ל. וגם מזה הטעם אמרו שגדול נס שנעשה עם יעקב להצילו משונאיו מנס דגוב אריות בדניאל. לפי שהאריות הן למטה מן הדעת וקרובים לאין יותר ובנקל יותר להשנות בהם הרצון מבלתי טבע בדניאל ע"פ דבר ה' ופקודתו מבאדם שהוא בעל בחירה ולכן נס דהצלת יעקב מלבן ועשו גדול יותר מנס דגוב אריות. ועד"ז הצלת יוסף מאחיו ודוד משאול וכמבואר באלשיך בכמה מקומות. והטעם שגם בבהמות הקדים הצאן לפי שהצאן יש בטבעם יותר בחי' הביטול משאר בהמות וכמו שכתוב כרחל לפני גוזזיה נאלמה כו' וכידוע טבע הצאן כו'. ובעובדא זו דיעקב למטה בצאן גשמי' שהיה רועה הי' מברר למעלה מבחי' צאן לובן העליון כו' ובתחלה נאמר ויהי לו צאן רבות פי' שהיה ראשית הילוא מן ההעלם עלמיות דבחי' לובן העליון בבחי' רשות הרבים עולם התהו זה תחת זה מפורדים כו'. וזהו רבות מה שיצאו לבחי' רשות הרבים נכללו ע"י יעקב בביטול ע"ד ורב להושיע כל רב מבבל כו' כמ"ש במ"א. והיינו ע"י שיעקב הרועה אותם התקין אותם ביחודים עליונים שהיה עושה ע"י המקלות שהוא כענין התפילין כו' (כי כמו שתפילין המשכת חב"ד והדעת מתחלק לחו"ג כך המשיך יעקב ענין מקל לבנה לח וכו' תו"ב הו"ג ועיקר המשכה שלו ע"י קו האמצעי תפארת דעת העולה עד הכתר ומשם המשיך גילוי המוחין שבהם מאור א"ס להמשיך עי"ז הביטול בבחי' בהמה דשם ב"ן שנפל בשבה"כ כו' וגם בבחי' המקלות יש התכללות כמה גוונים היינו התכללות ג' קוין ועמ"ש ע"פ ושם אחיו יובל כו'). וכדומה לזה הענין הוא הנזכר ע"פ לואך בהרוזים כו' שהוא בע"י תומ"ל נעשה בחי' התיקון בבחי' קוין כו'. וכמ"כ כל המדריגות העליונות דאצי' צאן ושפחות כו' שהיו מפורדים זה תחת זה כו' אלה המלוך כו' יעקב בשם מ"ה חברם בבחי' קוין ועשה קומה שלימה כו'. קיצור הבהמה יש בה ביטול יותר בטבעה כי האדם

בבחירתו ח"ו. ונמשך מחטא עה"ד ע"י הנחש כו'. ולכן נס דיעקב עם עשו גדול מנס דגוב אריות. ודרך פרט הצאן יש בקולם רחמנות יותר והכשבים הפריד. ושער רישי' נק' צאן רבות. ורב להושיע. והיינו ע"י המקלות כענין תפילין המשכת המוחין והתכללו' ג' קוין לוארך בחרוזים:

ד ועד"ז נתבאר במ"א בענין המצות שנאמר בהם ועשיתם אותם אשר יעשה אותם האדם שהאדם עושה אותם למצות שהרי המצוה נעשה מדברים גשמיי' שמק"נ ציצית מצמר גשמי כו' א"כ זה שיהיה המצוה בחי' כלי לאור א"ס זהו ע"י האדם כנזכר בד"ה הבאים ישרש. וזהו ג"כ ענין גדול תלמוד שהוא שם מ"ה שמביא לידי מעשה שמברר שם ב"ן שהוא גוף מעשה המצות כו' ואז אח"כ המצוה מגביה את האדם כענין הכסא שהחיות נושאות את הכסא ומנושאות כו'. וזהו ענין עם לבן גרתי ופירש"י ותרי"ג מצות שמרתי פי' תרי"ג מצות הנמשכים מהאורייתא דגלגלתא כו' וזהו אותי' גרתי עם לובן העליון כדי לברר ע"י המצות והעבודות בחי' לבן התחתון שבק"נ שהוא לבן הארמי (הגה"ה ומה שאמר כה אמר עבדך יעקב פי' במ"ע אופן קל"ב דהיינו כ"ה אתוון דיחודא דפסוק ראשון דק"ש כנזכר בזח"ב ואתחנן דף רס"ד ע"ב שבשמע ישראל יש כ"ה אתוון ובבשכמ"ל כ"ד אתוון ואמר שם כ"ה היינו כ"ב אתוון וג' בחי' תנ"ך. ויש לפרש כי הנה שמע ישראל הוא יחו"ע ובשכמל"ו הוא יחו"ת. ולכן בשכמל"ו כ"ד אותיות ע"ד אל ישוב דך נכלם שמקבלת מיסוד הנק' דך כמ"ש בת"ז תיקון כ"א דף כ"ד וכ"ה. אבל ת"ת עמודא דאמצעיתא נק' עשיר ברע"מ ר"פ תשא. ואחז"ל אין עני אלא בדעת ואין עשיר אלא בדעת. והיינו כמ"ש כי אל דעות ה' שיש ב' בחי' דעת והיסוד ממשיך מדעת תחתון המתפשט במדות וע"כ נק' דך כי דעת זה הוא הדעת בבחי' מאין ליש וזהו יחו"ת שהוא יש ובטל. אבל ת"ת ממשיך מבחינת דעת עליון שלמעלה הוא וכולא קמי' כלא חשיב. וזהו שנקרא עשיר בדעת. וזהו יחו"ע דשמע ישראל דכלה עילאה כלה אחרי. ולכן איתא בת"ז תיקון כ"א דע"ג ע"א שכינה נק' כה. כי היא שכינתא עילאה ביטול בתכלית כענין תרין ריעין אין ויש כו' כמ"ש בד"ה שיר השירים. וגם פסוק שמע ישראל הוא קבלת ב' הדברות אנכי ולא יהי' לך אשר מפי הגבורה שמענום כמ"ש ברבות ס"פ ואתחנן וזהו כ"ה אתוון היינו כ"ב אותיות התורה וג' מוחין חב"ד שהם תנ"ך כו' ג' קוין. והנה ארז"ל לעולם יקבל אדם עליו עול מלכות שמים ואח"כ יקבל עליו עול מצות כך עד"ז אמר יעקב כה אמר כו' ואח"כ עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי היינו מתחלה קבל עליו בחינת כ"ה אתוון דיחודא שהן קבלת עול מלכות שמים. ועד"ז נאמר כה יהיה זרעך. ונשתחוה עד כה. כמ"ש ברבות פ' לך פמ"ג. וזהו ואמרתם כה לחי. היינו ע"ד באר לחי רואי. דהיינו לבחי' יחיד חי העולמים. כך צ"ל ואמרתם כ"ה אתוון דיחודא לחי העולמים. ועי"ז מעלים ומרוממים בחי' מל' הנק' כה לעצמות אור א"ס כמ"ש ארוממך אלקי המלך. וזהו ענין מלך יחיד חי העולמים וזהו יחודא עילאה. ואח"כ ותרי"ג מצות שמרתי להמשיך מלמעלה למטה כמ"ש מזה בת"א פ' וישב ע"פ כה אמר ה' כו' אם בדרכי תלך. ואפ"ל מה שהזכיר כן לעשו שעי"ז יכניע כחות הסט"א. כי הנה אנשי יריחו היו כורכין את שמע כו' לפי שמבחי' בשכמל"ו נמשך בחי' רגליה

יורדות כו' מלך אלקים על כו' כנ' בד"ה בחדש השלישי אבל בינה עלמא דחירו ע"כ אמר ב"פ כ"ה. כה תאמרון כו' כה אמר כו'. דהיינו שהתיקון ירומם גם בחי' מל' להיות ג"כ במדריגות יחו"ע דבינה כו'. וכן על כתפות האפד על שתי אבני השהם הי' מפותח שמות השבטים ששה משמותם על האבן הא' כו' היו בכל אבן כ"ה אותיות כמבואר בגמ' פ"ז דסוטה דל"ו וברמב"ם פ"ט מהל' כלי המקדש וע"ש בכ"מ. ועי"ז יכניע כחות הסט"א דעשו ולבן כו'. והנה ענין גרתי י"ל ע"ד מ"ש בפי' הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה דקאי על השכינה כו'. ובמא"א אות ג' סל"ג גר נקרא המל' בהיותה גרה בעולם הבריאה. ויש להעיר מפסוק גר אנכי בארץ אל תסתר ממני מצותיך תלים קי"ט. ועיין הפי' בחה"ל שער חשבון הנפש בחשבון השלשים מתנאי הגרות בעוה"ז היפך בתוך עמי אנכי יושבת וע"ד הבט ימין וראה ואין לי מכיר כו' תלים קמ"ב. ובכד הקמח בערך גר כ' וז"ל וכשם שהגולה מעירו לעיר אחרת יקרא גר כן מצינו שהצדיקים נקראים גרים. לפי שאין מחשבין העוה"ז לכלום ואין דירתן אלא עראי. כנ' בגמ' פ"ק דמ"ק ד"ט בענין ליחרב ביתך וליתב אושפיזך. וזהו לשון גר מלשון גרגיר. כגרגיר הזה הנפרד מעיקרו. כי הצדיקים יודעים שנפרדו מעיקרם קדום. וכאשר הגר נכסף לשוב למקומו לארץ מולדתו כן הם נכספים לחזור לעיקרם ושרשם והוא כסא הכבוד ששם שרש נפש השכלית. וע"כ מצינו האבות כולן שנקראים גרים. באברהם כתיב ר"פ חיי גר ותושב אנכי עמכם. ביצחק כתיב בפ' תולדות גור בארץ הזאת. וביעקב כתיב בארץ מגורי אביו. וכן דוד המלך ע"ה קרא עצמו גר שנאמר גר אנכי בארץ המשיל א"ע לגר שהוא מזומן לנסיעה ואינו יודע העת ולפי שאינו יודע העת צריך שיקח צידה לדרך פן תבוא עליו העת פתאום ומה היא הצידה היא קיום המצות זהו שנאמר אל תסתר ממני מצותיך עכ"ל. ויש לפרש לפי שקיים תנאי הגרות להיות נכספה וגם כלתה נפשו לחזור לעיקרו ושרשו ע"כ בעבור זה אל תסתר ממני מצותיך היינו ע"ד שאנו אומרים בשבת קדשנו במצותיך כמ"ש מזה בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת. וזהו עם לבן גרתי שהי' רק בבחי' גרות ודירת עראי שלא היה מחשב העוה"ז לכלום כו' ונפשו נכסף לשוב לבית אביו מה שיאמרו לע"ל ליצחק כי אתה אבינו כו' להיות והי' הוי' לי לאלקים ועי"ז גופא קיים כל תרי"ג מצות כו' שהם המשכות אור א"ס ב"ה. ועד"ז יש לפרש מ"ש ואוהב גר לתת לו לחם ושמלה. פי' שאוהב מי שמקבל עליו תנאי הגרות בעוה"ז. ע"ד שאמר יעקב עם לבן גרתי. לתת לו לחם היא התורה לכו לחמו בלחמי. ושמלה היא המצות. פנימים ומקיפים. ויש להעיר עוד מפסוק אויה לי כי גרתי משך כו' היינו שירדה כ"כ למטה כו' כי גם בענין גרות הרי אחז"ל הוי גולה למקום תורה כו'. ועו"ל בפירוש עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי שהוא ע"ד כשושנה בין החוחים דדוקא עי"ז נעשה יתרון אור מתוך החשך כמבואר בת"א פ' נח בד"ה מים רבים. ולכן עי"ז שעם לבן גרתי בבחינת בין החוחים עי"ז המשיך הוורדא דגלגלתא מבחי' לובן העליון כו' שהן תרי"ג מצות. ומכ"ז המבואר למעלה בענין כה אמר כו' יש להעיר לענין בכ"ה בכסליו יומין דחנוכה דהיינו חנו כה כ"ה אתוון דיהודא דשמע ישראל. דאיתא בזח"ב פקודי דרכ"ח בית ראשון הוה בי' שלמא מלכא דשלמא דילי'. בית

שני לא הוה ביה שלם כו'. כי בית ראשון הוא ה' עילאה בינה שנק' מלך שהשלום שלו יסוד אבא תרין ריעין כו' והיינו יחו"ע דשמע ישראל. ובית שני מל' שירדה למטה כו' ואין שלום יסוד ז"א מאיר בה כו' מפני שגלות הגם שהי' ביניהם ואוי נק' דך ועני. וע"י מס"נ שהיה להם המשיכו להיות חגו נ"ה. מבחי' ד"ך נעשה נה. להיות רני ושמחי בת כו' שיהיה מאיר ביחו"ת ג"כ מבחי' יחו"ע. קיצור ענין אשר יעשה אותם האדם. גדול תלמוד שמביא לידי מעשה. עם לבן גרתי. נה אמר נ"ה אתוון דשמע ישראל. כי בשכמל"ו ד"ך עני מבחי' דעת תחתון אבל עשיר ד"ע זהו נה. קבלת אנכי ולא יהיה לך. ואמרתם נה. ליחיד חי העולמים. וזהו קבלת עומ"ש. ואח"כ ותרי"ג מצות שמרתי קבלת עול מצות. ב"פ נה חמשים אותיות על שני כתפות האפוד. וענין גרתי שנאי הגרות. הגר אשר בקרבך. עוה"ז דירת עראי. ועי"ז אל תסתר ממני מצותיך. עוד פי' עם לבן גרתי ע"ד כשושנה בין החוחים. וענין חגו נ"ה. ע"כ הג"ה):

ה **וזהו** ויאמר לבן הנה עד הגל הזה ועדה המצבה אם אני לא אעבור אליך את הגל הזה ואם אתה לא תעבור אלי את הגל הזה כו'. והנה שרש ענין הגל הזה הוא בחינת הפרסא והפרגוד המפסיק בין המאציל לנאצלים מבחי' כתר לחכמה כו' כידוע שאם לא היה מפסיק הפרסא היה דרך והילוך תמיד מן המאציל לנאצלים ולא היו מתקיימים הנאצלים באורות וכלים מפני גודל האור מן הכתר עד שהיו מתבטלים במציאות לגמרי ואם האורות היו הולכים ועומדים לפעמים לפנים ממדריגות המקום שלהן מן המאציל מאחר שאין פרגוד כו' ג"כ היו מתבטלים ממעמדם (וכענין הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפם. ועיין מ"ש בת"א פ' ויחי בד"ה יפה שעה אחת בענין הלבושים ממעשה המצות ובענין ויבא משה בתוך הענן ומ"ש בפ' לך בד"ה אני הנה בריתי אתך בענין הפרסא ובד"ה והבדילה הפרוכת ומ"ש בת"א חלק ב' (הוא בלקו"ת ע"פ השמים כסאי) ולזאת תיקן המאציל פרסא ופרגוד בינו לבין נאצלים כדי שיתקיימו באופן סדרם באו"כ כו'. ובאור ענין הדברים הנה ידוע פי' ענין הכתר שלהם שבמאציל שהוא בחי' א"ס ממש ממדריגות ההתהוות שבעצמיות כו'. והשפע וההארה מאתו א"א להתגלות גם בחכ' כו'. אך ע"י מסך מבדיל שיבדיל בינו לשפע מאתו יוכלו המקבלים לקבל כו' כמ"ש במ"א בביאור ע"פ ואתחנן וזהו הנק' אלקים שמסתיר הכתר כו' ישת חשך סתרו (וזהו ענין וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל בבחי' כתר. וזהו עד הגל שהוא שם אלקים כמ"ש בפע"ח בכוונת ל"ג בעומר ובמא"א ערך גל עד ע"ש. וזהו שאנו רואים כאשר בא נשמה א' לעולם למעלה מבחי' הפרגוד של המאציל כו' היא באה בבחינת הביטול במציאות בתכלית עד שיוצאת מגדר ההשתלשלות אור וכלי לגמרי כמו נשמת ר"ח בן דוסא שהתפלל והי' נחש כרוך על עקבו ולא הרגיש כלל וכלל וכיוצא בזה הרבה נשמות שהיו מבחי' הביטול במציאות ביותר מכפי השתלשלות ממקור הולבש בכלי' באור וכלי כו' כמו נשמת אליהו (ולכן עלה גופו בסערה השמימה) ועד"ז ג"כ נשמת ר"י (וזהו שאמר עליו לית דין בר נש ואימתא דמרי' עלי') ואין זאת אלא שנבקע עליהם הפרגוד והפרסא הנ"ל והאיר המאציל בתוס' האור כו' (ועיין בענין שנבקע גבי אז יבקע כשחר אורך כו' בסידור שער חג הסוכות. וע' מ"ש בה"ג

בד"ה

בד"ה בהרת קדמה בפי' יחיד בנגעי' ואהלות כו' שיש נשמות יחידי' ממה שהמקיף מאיר בפנימי כו'. ועי' מ"ש במ"א בענין יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים שהוא מפני ההשתחוואה והביטול שהיה בהם ביותר. וי"ל ג"כ ע"ד הנ"ל שנמשכו מבחי' שנבקע עליהם הפרגוד כו'. ועיין מ"ש בענין שמונה נסיכי אדם בת"א פ' מקץ. וי"ל שזהו ענין והכשבים הפריד יעקב שהם נשמות היותר גבוהים שמבחי' אזן לבן העליון שי"ל הפירוש שיצאו בבחי' בקיעות הפרגוד ונק' כשב הכ"ף כתר ושי"ן חג"ת דא"א ב' חו"ב כמ"ש במ"א) ועד"ז היו כל הנאצלים בבלתי גדר הו"כ אם לא הי' פרגוד ומחילה כו'. וזהו עד הגל הזה של אבנים להסתיר ולהעלים עצמיות הכתר כו'. אם אני לא אעבור מלמעלה למטה אליך ותתבטל במציאות כנ"ל. וגם אם אתה לא תעבור וכענין פן יהרסו לעלות וכענין בני אהרן שנאמר בקרבתם לפני כו'. וכענין ד' שנכנסו לפרדס שבקשו לדוחפם כו'. דאני הוא בחי' כתר הנק' אין והוא בחי' לובן העליון שהוא מקור מוצא נביעות האורות וכלים דאצי'. ויעקב הוא בעל עולם האצי' כו' (ויש ג"כ לפרש עד הגל הפרסא המפסיק בין יעקב שהוא עולם האצי' ובין לבן ק"כ והוא ע"ד הפרסא המפסיק בין אצי' לבי"ע כו'. ושני הפירושי' אמת כמ"ש בסידור. ומכל זה יובן ענין אם אין חכמה אין יראה כמבואר בד"ה וידבר דעשה"ד. כי בתורה נאמר ויהי קול מעל לרקיע שנמשך האור מלמעלה מהפרסא. ולכן עי"ז יומשך היראה והביטול. ושארז"ל מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה כו' ואיך קביעות זה לדורות היינו מפני שנמשך הקול מעל לרקיע ודברי אשר שמתי בפיך כו'. ועמ"ש בד"ה משמח חתן בפ' לו בענין יבקע צורים כו'. ועמ"ש סד"ה וידעת היום בענין והנורא אל עליון. קיצור. ענין עד הגל שבלי הפרסא יתבטלו במציאות ויש נשמות שהאירו מלמעלה מהפרסא רחב"ד ואליהו כו'. והכשבים הפריד. ויש לפרש עד הגל בין אצילות לבי"ע. ענין התורה תרעא לדרתא ליראה):

ז **והנה** אחר בחי' עם לבן גרתי שהמשיך תרי"ג בחי' חיורתא דגלגלתא שמהם נמשכים תרי"ג מצות אזי דוקא הכין את עצמו לברר הניצוצים שנפלו בבחי' עשו דהיינו בחי' שערות דעשו שנפלו בשבירה והן ד' מאות איש שלו ששרשם מה שנפלו בשבה"כ מבחי' ת' עלמין דכסופין דחיורתא ובחי' ת' נימין (עיין בת"א בד"ה וישלח יעקב מלאכים) וזהו ואחר עד עתה כלומר עתה באתי אליך לברר אותך דזהו ואחר כו'. וביאור הדברים. כי הנה עיקר השבירה היו במותרי השפע מבחי' עונג העליון שהם בחי' ז' מלכים שמלכו בארץ אדום דוקא כו'. והן נעשו שרשי השערות דעשו בחי' נוגה דאצי' כמ"ש ועשו אחי איש שעיר כו' וכללותן הן ד' מאות איש שנפלו מד' מאות נימין דכתר עליון כו' והיינו הטעם שמיד שנפטר יעקב מלבן שלח ידיעה מלאכים אל עשו כמ"ש ב מדרש מפני שמאחר שכלתה העבודות שעבד להמשיך תיקון הכבוד דבחי' הנק' כל הנק' בשמי ולכבודי כו' שהמשיך מבחי' לבן העליון חיורתא דגלגלתא כמ"ש מכל אשר לאבינו כנ"ל מיד שלח מלאכים אל עשו לברר הרע שבו ע"י כחם (ע"ד קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים) וכמ"ש כה"ג בהאד"ר נשא דקכ"ח סע"א מאן דבעי לאתקנא ולמעביד יתקן בקדמיתא תיקוני. וכן הוא שם דקל"ה סע"א וכולהו לא איתקיימו עד דרישא חיורתא עתיקא דעתיקין אתתקין כד אתתקן תקין כל תיקונין דלתתא תקין כל תיקונין דעילאין

ותתאין

ותתאין מכאן אוליפנא כל רישא דעמא דלא אתתקן הוא בקדמיתא לית עמא מתתקנא ואי איהו מתתקן כולהו מתתקנן כו' ע"ש באריכות. ועניין פי' עד דרישא חיורא כו' אתתקין התיקונים הם הפרסות והמסכי' שמיעטו האור עד שיוכלו לקבל. ועד"ז נתקן יעקב ע"י לובן העליון בענין עד הגל כו' כנ"ל. ואחר שנתתקן עולם התיקון מבחי' לבן העליון ע"י יעקב בא יעקב לברר עולם התהו שהוא בחי' עשו. וזהו כל הנק' בשמי ולכבודי דהיינו יעקב שעשה את כל הכבוד הזה כנ"ל. בראתיו יצרתיו כמ"ש בורא יעקב ויוצרך ישראל כדפי' בד"ה הבאים ישרש יעקב. אף עשיתיו היינו מה שמברר בחי' עשו שהוא לשון עשי' כמ"ש ברבות ויצא פע"א והיינו אף עשיתיו שעם בעשי' יש בחי' אף. וזהו בחי' עשו. ויעקב מתקן זה. ועי"ז מתעלה עוד יותר מעלם בחי' התיקון כמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב ע"ש. וכ"ז הוא לפי הפי' דלבן הוא לובן העליון רישא חיוורתא עתיקא כו' לכן א"ש שלאחר שעם לבן גרתי ונתקן בחי' יעקב אזי דוקא בא לברר את עשו כנ"ל (הג"ה אכן לפי הפי' דלבן הוא ג"כ בק"נ ויעקב בחרן בירר משם הניצוצין שנפלו משם. וזהו ענין חרן מלשון נחר גרוני כמ"ש בת"א בד"ה ושבתי בשלום אל בית אבי א"כ לפי זה לכאורה למה דוקא לאחר שבירר מבחי' לבן בא לברר את עשו. אך באמת גם זה א"ש ע"פ מ"ש בע"ח ונת' בת"א ח"ב בביאור ע"פ לו את בנ"י כו' את קרבני לחמי שהבירורים הולכים מלמעלה למטה בסדר והדרגה שמתחלה נברר ונתקן עולם האצי' ומה שלא הי' יכול ליכלל בבחי' ביטול דאצי' נדחה לבריאה ושם הוברר ונכלל בביטול דבריאה כו' ע"ש. ועד"ז פי' בת"א סד"ה ובבואה לפני המלך שא"א לברר נה"ב אם לא שתתברר תחלה נה"א ע"י בירור לבושים דקדושה שהם מחדו"מ המתבררים ע"י עסק התורה ומצותיה כו' ע"ש. ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה לא הביט און ביעקב. לכן עד"ז תחלה הוא ענין בירור לאן לבן בירור הנה"א בחי' ואתן לאהי כו' ע"י תרי"ג מצות. וזהו ג"כ את כל הכבוד כי נה"א נק' כבוד וכתיב למען יזמרך כבוד. ואח"כ בירור עשו אדום נה"ב. א"כ לבן כתר דק"נ ועשו ז"א דק"נ כו'. ע"כ צ"ל בירור לבן תחלה ואח"כ עשו. קיצור ענין שאחר בחי' עם לבן גרתי המסכת לובן העליון להיות עשה את כל הכבוד אזי דוקא יוכל לברר את עשו ע"ד מ"ש באד"ר עד דרישא חיורא אתתקין כו'. והיינו ענין עד הגל כו'. וזהו ענין בראתיו יצרתיו תיקון יעקב. אף עשיתיו תיקון הבירורים דעשו. ולפי הפי' דלבן ג"כ משבה"כ מ"מ שייך תחלה בירור לאן לבן בירור נה"א ע"י גרתי תרי"ג מצות ואח"כ בירור נה"ב וזהו ויהי לי שור ע"ש בכור שורו כו' הכל בנה"א ואשלחה להגיד כו' להיות בירור נה"ב עכ"ה):

ז **וזהו** וישתחוו ז' פעמים עד גשתו עד אחיו כו'. כי הנה השבירה היתה במדות דוקא בידוע והן שרש ז' מדות רעות דעשו משרש ז' אומות הכנעני והחתי כו' שנאמר בהן לא תחי' כו' ויעקב בעל המדות דאצי' דקדושה בירר אותם בהשתחוואה זו וזהו וישתחוו ז' פעמים דוקא (הג"ה. ובמ"ע אופן קל"ב העיר בזה מענין תקיעה דשבעה רישין בגמרא פ"ק דקדושין דכ"ט ע"ב גבי רב אחא בר יעקב כל כריעה דכרע נתר חד רישא. ופי' המהרש"א שהם ז' כחות הטומאה שהביא הנחש הקדמוני לעולם. ועיין בספר עלמות יוסף בקדושין שם. ופי' בס' המקנה שם מהגאון ר' פינחס ז"ל

ז"ל שזהו ג"כ ענין ז' השתחוואות דיעקב שהשתחוה להקב"ה להכניע ז' כחות הטומאה. והוסיף טעם דלכן יעקב חשבון ז' פעמים הוי' היינו ז' כחות הקדושה ע"ד שבע ביום הללתיך כו' שובע שמחות את פניך כו'). וזהו עד גשתו כו' כלומר עד אשר בירר והעלה הטוב מכל מדה ומדה שבמדות הרעות ואז נק' אחיו כי באמת יעקב ועשו תאומים היו כענין תאומתי כו' ולאחר הבירור נק' אחי יעקב כו' (וכן פי' בס' המקנה בקדושין שם שבאה הכריעות ביטל ממנו בחי' עשו ונעשה כאחיו. וי"ל ע"ד ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו. אכן ברבות כאן פי' וישתחו שבע פעמים ע"ד שבע יפול צדיק וקם. ועמ"ש בשה"ש בהקדמה לה"ב שהאדם נק' מהלך ולא עומד וצריך לילך ממדריגה למדריגה ולא לעמוד במדריגה אחת לעולם ובין מדריגה למדריגה טרם שיגיע למדריגה עליונה הוא בבחי' נפילה ממדריגה הראשונה כו' ע"ש. והוא ע"ד שהמל' נעשית נקודה תחת היסוד. ועי"ז נעשה העלי' אח"כ. וא"כ ענין שבע יפול צדיק וקם היא להיות עילוי אחר עילוי ז"פ. ויש להעיר מענין ז"פ הוי' הוא האלקים שאומרים אחר נעילה דיוהכ"פ שהם ג"כ עליות זה למעלה מזה ע"ד והי' הוי' לי לאלקים כו' וכמ"ש בפע"ח שם וכמ"ש בביאור על פסוק שובה ישראל וזה אשר יעקב כחשבון ז"פ שם הוי' כנ"ל עכ"ה). ולבאר הדברים יש להקדים ענין א' והוא אשר יעקב הי' בכור באמת כמשל השפופרת כו'. אך שיצא אחרון כידוע. וא"כ מה זה שאמר עשו את בכורתי לקח כו'. אך הענין יובן ע"פ הידוע בענין הבירורים דרפ"ח ניצוצין שאנו רואים כאשר יאכל האדם מאכל תתחזק נפשו ושכלו ביתר שאת כמו שאמר רב נחמן דלא אכילנא בשרא דתורא כו'. ונמצא הי' שכל זה האדם תחלה באותו הבשר בהעלם בבחי' שבירה כו' להיות כי שרש התענוגים הגשמי' נפלו מלפני מלוך מלך כו'. דהיינו לפני יעקב. וא"כ עשו הוא הבכור. וזש"כ את בכורתי לקח שאליו נתייחס הבכורה מאחר שהוא מוליד שכל האדם בנפש מוכרח ששרש של התענוג הגשמי' למעלה מן החכמה וקדם אליה כו'. אבל באמת יעקב הוא הבכור. כי הנה ב' מיני אין הם. הא' בחי' אין של העלם העצמי כמו שהעצמיות הוא במהותו בהעלם כו'. והב' אין של היש שבא אחרי היש לבררו ולהביאו לידי אין שהאין העצמי ודאי קודם להתהוות היש ממנו כו' אך האין השני שבא ונמשך בשביל היש לבררו ולעשותו אין הנה הוא בא אחרי היש והיש קדם לבוא מן האין העצמי כו'. ועתה יובן ג"כ שרש ענין יעקב ועשו. שיעקב איש חלק בשרשו היינו בחי' האין העצמי בחי' פנימית הכתר שלמעלה מהשתלשלות ובירורים כו'. ושרש עשו מתי"ו נימין כו' היינו בחי' יש של אין העצמי עד שנפל בשבירה ממש כו'. וא"כ יעקב הוא הבכור באמת כמשל השפופרת כו'. אבל מה שנמשך שם מ"ה ממלאה דא"ק כו' (הג"ה עמ"ש ע"פ אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל כו'. ומ"ש ע"פ הרע"מ ר"פ תשא מתחלת השכל כו' שבחכמה יש ב' בחי' עצם היו"ד ומילוי יו"ד ו' ד' שהוא ג"כ מנין עשרה כמו יו"ד והוא הארת החכמה הנמשך לברר היש. א"כ חכמה עילאה והב' תתאה כידוע מענין חכמות בחוץ כו'. ועיין בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו בפי' מה שהבריאה יש מאין כו'. דהיינו מבחי' מל' שהיא חכמה תתאה. אבל אין העצמי זהו ענין והחכ' מאין תמצא. א"כ בחי' כתר כדלקמן. גם כמ"ש בהגה"ק בסוף

והרמ"ז

והרמ"ז ר"פ וישב בענין שם מ"ה שממלאת שהוא רק הארה כו' ושם ס"ג מהבל האזן העלמי' כו'. אך עלמיות א"ק י"ל זהו אין העלמי. א"כ שם ע"ב זהו הגבוה מס"ג כו' כמ"ש בע"ח באריכות. גם חכמה נק' אין וכתר נק' כתר לשון שתיקה כתר לי זעיר וזהו בחי' אין. ועמ"ש בזהר פ' שלח קנ"ח ע"פ הים בה עץ אם אין ובהרמ"ז שם. ובמא"א אות א' סעיף ס"ד אין נק' א"א ועיקר שם זה לרדל"א כי שם תכיון עוז העלמות שהוא אין לרוב העלמו כו' עכ"ל. ועמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו. גם יש בחינת אפס שגבוה מאין כמ"ש במא"א אות א' קי"א אפס נק' הא"ס כי אין בו תפיסה ובו אפיסת הרעיון כו' וזהו אפס בלתך גואלנו לימות המשיח. ע"כ הג"ה) כדי לברר הים דעשו כי בחב' אתברירו הרי שם עשו קודם ליעקב כי התהו קודם לתיקון. והגם שבחי' אין דמ"ה מברר הוא כו' עם כ"ז הרי שרש המתברר קודם לבוא מן האין כו' וזהו יעקב יעקב ב' פעמים (וע' בע"ח ע"פ אך יצא יצא יעקב כו') הא' על היות שרש יעקב בבחי' אין האמתי. והב' בחי' יעקב יו"ד עקב שיורד ומברר את הים כו'. וזהו ויעקבני פעמים את בכורתי לקח (בכ"ר יחידות עשירות מאות. כנ"ל. והן בי"ע) ע"י התורה ותפלה נתהפך המאכל מהים לאין וע"ז בא יעקב לשרשו האמיתי בחי' אין האמיתי ונעשה בכור באמת כנ"ל שזהו ע"י יו"ד עקב. ועתה לקח בכורתי שזהו מצד שרשו באמת שבכור הוא ולו יתייחס הברכה דוקא כידוע. ושרש הענין הוא שמבחי' נקודים ולמטה ששם היתה השבירה שרש היו"ד דס"ג עשו הוא הבכור ולמעלה מן השבירה יעקב הוא הבכור והיינו משל השפופרת כו' וד"ל:

ח **והוא** עבר לפניהם כו'. והוא" כמ"ש ועבד הלוי הוא דהיינו עלמא דאתכסיא ביניה עילאה אם הבנים דיעקב ועשו כו' בחי' מקיף לבניהם כו' ע"כ עבר לפניהם בבחי' המקיפים ולא שלטו והשיגו בו אנשי עשו כלל כו' (הג"ה וביאור הענין הנה ארז"ל פ"ק דפסחים ד"ז ופ"ג דסוכה דל"ט ע"א ופ"ג דמגילה דכ"א פ"ג דמנחות דף ל"ה כל המצות כולן מברך עליהם עובר לעשייתן ומנלן דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא כו' אביי אמר מהכא והוא עבר לפניהם כו'. ומבואר מענין ברכות המצות בד"ה אלה מסעי בהביאור שהיא המשכת אתעדל"ע לעורר המ"ן ואתעדל"ת. ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה ביאר כי להיות שהמצות הם מלובשים בדברים גשמיים כמו ציצית ותפילין וכדי שיוכל אור קדש העליון לשכון בדבר גשמי' צריך להקדים לעשות לזה הכנה בתחלה והוא בברכת המצוה וזהו לישנא דאקדומי הוא להמשיך מרים כ"ד במלך העולם כו'. ובד"ה ואתחנן פי' שהוא אתעדל"ע מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם שע"ז בקש משה ואראה את הארץ מבחי' ראי' וכן החכמים שהן עיני העדה בחי' ראי' הם תיקנו הברכות כו'. וע"ז אמרו ערבים עלי דברי סופרים כמבואר בת"א פ' שמות. ועד"ז הי' ענין שילוח המרגלים לראות את הארץ כי הארץ היתה בידי כנען שהי' לו אחיזה ויניקה בה וכדי להעלותה שלחו אנשים אחד לשבט מבחי' אחד כו'. ועד"ז יובן ענין והוא עבר לפניהם. כי הנה יעקב הוא ממשיך משם מ"ה המברר שם ב"ן והיינו לברר בחי' עשו שנפל בשבה"כ וכן ד' מאות איש שלו שנפלו מתי"ו כימין כו'. ועשו לשון עשי' כמ"ש ברבות וילא פ' ע"א. ולכן צ"ל המשכת כח לזה מלמעלה ע"ד אלמלא עוזרו כו'. וזהו והוא עבר

לפניהם

לפניהם והוא דא עתיקא. וזהו הוא עשנו ולא אנחנו עיין בת"א ר"פ לך לך מזה. ולכן והוא עבר לפניהם להיות עובר לעשייתן לברר בחי' עשו כו' שיוכללו הניצוצים שלו בשם מ"ה דיעקב כו'. גם כי יעקב ז"א דאצילות ולעו"ז עשו ז"א דקליפה. אכן והוא בחי' בינה שם אין שייך לעו"ז כי שבה"כ היי' רק בז"ת משא"כ בג"ר. ולכן יציאת מצרים הי' ג"כ ע"י נש"ב. וזהו והוא עבר לפניהם מבחי' ג"ר ועי"ז וישתחוו ז"פ לברר ז"ת כו'). וענין הנקודות על תיבות וישקהו הענין הוא בחי' התדבקות רוחא ברוחא בבחי' נשיקין לאחר הבירור שמתברר ניצוצי רפ"ח שבעשו כו' להיות כי ע"י החכמה הן מתבררי' לכך נקוד בנקודות דחכמה כידוע כי עיקר התהוות החכמה מן הנקודות הוא ששם מבחי' מילוי דיודי"ן דשם ע"ב נאצלה החכמה כידוע. ויפול על צואריו כו' ויבכו. ענין הבכיה הזאת על ב' חורבנות כו'. בהיות שכל עיקר התדבקות רוחא דיעקב ברוחא דעשו כו' הכללי היינו דיבוק וחיבור שם מ"ה וב"ן בבחי' יחדיו כו' להיות כי עד הנה היו מפורדים בתכלית הפירוד והריחוק. שעשו בחי' גבורות דב"ן נפל בעומק הנפילה כו'. ושרש יעקב בשם מ"ה הי' בתכלית העלי' במלאה. כי כאשר הי' שם ב"ן בבחי' פירוד יינקו ממנו החיצונים בתכלית כו'. וכמ"כ מסיבות העלי' דשם מ"ה נאחזו החיצונים בבחי' מותרי השפע כו' (ע"ד דסליק בגלותא לעילא לעילא ושם כחשיכה כאורה כו'). וזהו ענין הבכי' שהרי ידוע שכל פסולת יוצא בדמעות שהוא בוכה ואפי' עצבות ודאגה היותר גדולה יוצא מן הלב ע"י הדמעות כי ע"י הדמעות נמתקין פסולת הגבורות הקשות דעצבות ודאגה כו'. וכמ"כ יובן ענין הבכי' זו שע"י הבכיה דב"ן דעשו יצא ממנו הפסולת שקבל כבר ונמתקו בדמעות הללו. ועמ"ש ע"פ עוברי בעומק הבכא מעין ישיתוהו. וכן ע"י הבכי' דמ"ה דיעקב נמתק עי"ז מה שמסבות פירוד יצא מותרי שפע מלמעלה כו'. ואמנם אחר שנתדבקו ונתחברו מ"ה וב"ן לא הי' עוד בכי' כמו לע"ל כו'. וזהו הלוך ילך ובכה. בבכי יבואו כו'. אבל בא יבא ברנה לע"ל (ועמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל). והנה העיקר היה בהשתחוואות לאה ורחל וילדיהן שהן כל פרצופים עליונים דלאה ורחל כו' מפני שאשת חיל עטרת בעלה דלאחר הבירור דב"ן הוא למעלה ממ"ה לכך נאמר במלך השמיני ושם אשתו מהיטבאל טב אל מטיב ומתקן החכמה דאל לפי שהיא בת מטרד פי' ע"ד הנזכר במ"א בשה"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים שבגבורות רשפי אש יתבלבל אופני ההתפעלות מן השכל עד אשר לא ידע ולא ירגיש עצמותו כלל ואז יוכל להיות בבחי' התיקון הקוין כענין ראש תור כו' וזהו בת מטרד בלבול. בת מי זהב. האש האהבה כשהן של זהב ברשפי אש וד"ל:

כי במקלי עברתי את הירדן. וארז"ל במד"ר פ' וישלח פע"ו דפ"ה ע"ד ר' יהודה בר סימון בשם ר' יוחנן אמר בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שלא עברו ישראל את הירדן אלא בזכותו של יעקב שנאמר כי במקלי עברתי את הירדן עד מה לך הים כי תנוס הירדן תסוב לאחור מלפני אלוה יעקב. הנה מקל ענין רודה ומושל כמבואר במשנה רפ"ג דע"ז ד"מ כע"ב ובגמ' שם דמ"א ע"א מקל שרודה א"ע תחת כל העולם

כולו

כולו . וא"כ בחי' ז זהו ענין מ"ש אור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלקים בש"ב סי' כ"ג ג' ופרש"י אור ישראל ומושל באדם אני ומי מושל בי צדיק שאני גוזר גזרה והוא מבטלה. וצדיק הוא יסוד והוא הנק' מקל כמ"ש במא"א אות ט"ן סעיף ה'. וזהו כי במקלי עברתי את הירדן. ואם מקל יסוד י"ל ע"ד הים ראה וינוס ארונו של יוסף ראה. שהוא יסוד. וידוע דאלה תולדות יעקב יוסף. ואם מקל ת"ת ו' גדולה היינו ג"כ שעי"ז ההמשכה דקו האמצעי. ת"ת ויסוד. ביבשה עבר ישראל את הירדן הזה ביהושע סי' ד'. כי זהו ענין צדיק מושל כו'. וע' בזהר ויצב דקפ"ב ע"ב יעקב ויוסף הם ו"ו דהיינו יעקב הוא ו' ויוסף הוא המלוי שלו שהוא ג"כ ו'. ועמ"ש ע"פ ומקלכם בידכם דפי' הרקנטי ע"ש כי במקלי עברתי את הירדן:

ב **ילקוט** פ' חקת חוך רמז תשס"ג דף רל"ח סע"ד ע"פ קח את מטך. הה"ד מטה עוזך ישלח ה' מציון זה המטה שהי' ביד יעקב אבינו שנאמר כי במקלי עברתי את הירדן כו' והוא הי' ביד משה שנאמר ואת המטה הזה תקח בידך כו' והוא הי' ביד דוד שנאמר ויקח מקלו בידו שמואל א' י"ז מ'. וע' מזה עוד בילקוט בתלים ע"פ מטה עוזך ישלח ה' מציון תלים סי' ק"י. ועמ"ש מענין קח את מטך בבוך תרי"ע ג' דל"ו ובבוך הרעו"ב דף רפ"ו:

בשל"ה כי במקלי ר"ת בכה"מ ליפועתך קויתי הוי' ור"ל ע"ד שנת' בת"א פ' בשלח בענין משפט וצדקה ביעקב אתה עשית של"ל ב' הבחי' לדקה ומשפט והיינו ב' הבחי' בכה"מ ושיהי' לישועתך קויתי וע' בת"א פ' וילא בד"ה ושבתי בשלום בענין לוה ישועות יעקב ומב' בחי' אלו המרומזים בתיבות כי במקלי נמשך הרדיה והממשלה ליעקב:

קיצורים וביאורים על הדרוש בת"א פ'
וישלח ד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה.

א **הקרבנות** נק' מנחה. למחת"ב. ומ"מ ממך הכל. והיינו ע"י זיו והארה והשתלשלות הארה דהארה. ועמ"ש בענין א"ת שמות אלא שמות. ומ"מ יש א"פ ויש א"מ. כמו אהבה כי הוא חייך ואהבה הנמשכת מבחי' לא שניתי והיא מאדך ועמ"ש בד"ה כשא (ועמ"ש בד"ה ויקח קרח ששרש הא"פ מהקו ושרש הא"מ מהאור שלמעלה מהקו). ב. פני ארי' (ע' ברכות יתרו פכ"ע ע"פ אריה שאג על דבור אנכי ובמא"א א' ק"א אריה קליפה שכנגד הכתר) גבור כארי התגברות האור אין לו התלבשות בכלי למטה (ועד"ז אפי' בקדושה כמו ח"ע בהלכות גשמיים וכמו עלמיות כח השכל בהטפה וכמו האור אינו ניכר באויר כ"א על הארץ). משא"כ שור (ובמא"א ד' מ"ה ארי' אבא שור אימא כו'. וע' בד"ה ויאכילך את המן אריה גדולה א"א שור גבו' מהשמאל חכמה דין כו') עד"ז עשו בבור ע"ד האריה שלמטה. שליא. רם על רומי (ויעקב שור כמ"ש בבחיי פ' וישלח גבי מעשה דחמור אבי שכם. ורב תבואות בכח שור. ישראל ראשית תבואתה). ויעקב יו"ד עקב. יבקע כשחר. גם יעקב חשבון ז"פ הוי'. היינו כי עשו הוא זמ"ל

דזהו שנפלו ויעקב מתקן ז' מדות הנ"ל שיהיו כלים לשם הוי' וע"ד שבנעילה דיוהכ"פ אומרים ז"פ הוי' הוא האלקים שיהי' שם הוי' בשם אלקים בכל ז' מדות כו' (ועמ"ש במ"א שהיו"ד אינו למלוא גמור). מפני שהיא הארה מועטת כו' (ע' בד"ה מים רבים מענין המבול משא"כ גשמים שיורדים בגבורה. למלה שכינתו בין שני בדי ארון ועי"ז ביטול וקדש"ק. וזהו המשפילי בתוס' יו"ד למלוא) ורם ע"כ הם יש כו' (המגביהי יותר מרש כי זה היו"ד שיוכל למלאם א"ע להאיר בגבול זהו כח כל יכול שלמעלה מבחי' רש דאור מקיף כו' ע"ד פנימי' אבא פנימי' ע"י) קו"ף ל' מקיף ומזה יניקתם וזהו רגל ארוכה רגליה יורדות וע"י מאה ברכות מחברים המקיף עם האו"פ מקיף ה':

ג **קרבנות** העלאות מ"ן. ריח להיות ניחוח. המ"ן דבר חדש (שינוי הטבע ביטול יש לאין. קניני לחוק. ע' ביאור הבאים ישרש גדול השם האחרון כו' ובד"ה אלה תולדות יצחק שלכן יצחק לחוק תענוג לפי שהוא מלמטה למעלה ובד"ה קרבני לחמי השני שזהו לויתן זה יצרת לשחק בו. וע' משנה רפ"ה דמנחות העומר ושתי הלחם אינן באים אלא מן החדש כו') צפיר המדברת. וכן העלאת מהגוף ונה"ב (וזהו מעלת כשושנה בין החוחים שזהו חידוש. לכן ותשלך אמת כו' בשביל עולם כו' רבות בראשית פ"ח) וזהו מנחה מ"ן ח' (ע' ד"ה למנצח על השמינית) ה'. אז אהפוך (התהפכא) מבחי' עמים (ולו יקהת עמים ושלמת כו') לבונה יתעלה (בע"י לבנון מה שאינו בחשבון ע"ס) כי ויקם עדות ביעקב כו' חכמה כו' נובלות כו'. אבל גילוי המקיף ס"ג כו' (עלמיות חכמה וכמו אומר על טמא טהור ומראה לו פנים כו'. עתיד הזיר ליטהר כו'. וזהו עתידה ארץ שתוציא גלוסקאות. ר"ל בלא מוץ וקליפה. וכלי מלת. אור מקיף יתחבר לאו"פ. גם פי' מ"כ ח' ה' כי זמ"ל דמיתו ומלך השמיני הוא הדר ופי' באדר"ז שהוא כמו שכתוב פרי עץ הדר. ובמדרש רבה אמור פ"ל אמרו פרי עץ הדר זהו ענין הוד והדר לבשת וכ"כ הבחיי ס"פ וישלח בענין מלך הח' הדר והוא למעלה מזמ"ל דתהו כי הוא המתקן מתהו להיות תיקון כמ"ש במ"א. וזהו ענין מ"כ להמשיך מ"ד ממלך השמיני אל ה' תתהא היינו מה שכתוב ושם אשתו מהיטבאל. וכן ושם עירו פעו. ומזה נמשך והתו גבוריך תימן בעובדיה. ע"ד ויהי חתת אלקים על הערים. כי על ידי גלוי בחי' ה' הנ"ל שלמעלה מזמ"ל דתהו ששם אין להם יניקה ע"כ משם נופל עליהם חתת ורעדה וכמ"ש בספר התמונה באות הי"ת ובספר מג"ד ובפרדס שם באות ח' שהוא ענין בינה שלמעלה מז' מדות כו' ושם אין להם יניקה כו' ולכן העלה יעקב מ"ן להמשיך בחי' זו שעי"ז יכנע עשו ששרשו מזמ"ל כו' ועמ"ש מענין ח' בענין ועשית בגדי קדש שהם שמונה בגדים דוקא והם כנגד שמונת ימי המילה):

ד **והנה** כפי ההמשכה צ"ל ההעלאה והמ"ן (ולכן בפסח מלה ועומר ובעצרת שתי הלחם מחטים להמשיך כ"ב אותיות התורה) וכדי להמשיך המקיף עליון דקדושה (שורש לבונה הוא ע"י וכמו בגדי לבן הכה' בגדי בד ובאתב"ש ס"ק כי כשנפלו למטה כמו אדי' כו') צ"ל העלאת מ"ן בבחי' מקיף (ע' ד"ה כאה בענין נושאי היריעות. ובד"ה קחו מאתכם תרומה. ובסידור שער הק"פ. שזהו קבלת עומ"ש

שקדמה לעול מלות כי קבלת עומ"ם ק"ם אליו ולא למדותיו העלאה לאו"מ. וכד"ה ראה ריח בני. בענין באר חפרוה ובארה של מרים ובענין ריח כו'. ובלק"ת פ' נלבים בד"ה כי קרוב אליך הדבר מאד. בענין ר"ה של"ל המשכה מסוכ"ע בממכ"ע ל"ל העלאת מ"ן בבחי' סובב שבנפש כו' ע"ש פ"ב. ולכן בקרבנות לחמי וריח) ובפרט בשיש מעיק ומציק (שהוא כמ"ש מהרסיך כו' ממך ילאו מן השליא המקפת לולד. קו"ף בפני אדם לריך להמתיק הדין בשרשו ע"י מ"ן לעולם התהו, וכענין פני אריה. אריה שאג. וזהו שבעה ושבעה מולקות ל' מליק ולשון יליקה שמולק מעלמו דהא בהא תליא. לעקה מושלת בעוה"ז ובעוה"ב. כי עוה"ז מל' ועוה"ב בינה. ולעקה לעק לבם פנימי' הלב פנימית בינה כו' ע"כ מושלת כו' ועי"ז נמתקו הדינים. כי בינה נק' ארץ אדום שרש הג'. גם בינה היא בחי' כמעלת הזהב על הכסף ועשו סוספיתא דדהבא. בת"א ד"ה ראה ריח בני. לכן מהבינה נמשך תקון זה לבער הרע. וע' בפרדס ערך אדמה בינה ואדם ז"א נק' כן ע"ש שהוייתו מן האדמה הנ"ל. ובמא"א א' ל"ג אדום ל' אדמומית וסעיף ל"ד ענין פרה אדומה כו'. ובי"כ עור אודם כו' שארץ אדום בינה. ולכן ע"י פרה אדומה מטהרים טומאת מת שהם זמ"ל דויתלוך וימת. ושריפת הפרה היינו כענין לעק לבם לשרוף הרהורין בישין כו'. וע' באד"ר קמ"ב מענין בארץ אדום בינה) צריך הוא לצעוק אל ה' בצר לו כו' (ובזה מעלה המנגד ע"ד ואני אראה בשונאי העזר כנגד מכנגדו כו' הלר הלורר כו' ועי"ז מן המלר קראתי כו'). ולכן כשראה יעקב את עשו קם עליו (ע' בלוה"ת פ' אחרי בענין בנ"א העומדים עלי כו') הקריב מנחה לעשו אחיו שמעולם התהו (כי עשו ל' עשיה ברבות ר"פ שלח עשו עושה רלון עושיו. והיינו כי העשי' שרשה מאד נעלה מאור מקיף בד"ה יביאו לבוש מלכות כו'. וכתיב ההוא אמר ולא יעשה. כי דיבורו של הקב"ה מעשה. גם עשו גימט' שלום שע"ה נהורין. ובפע"ח בכוונת מעשה בבני ברק כו'. ולמטה הא שוא. ברבות ר"פ תולדות. וע"כ העלה מ"ן לשרש עשו בחי' סוף מעשה במחשבה תחלה שהוא שורש העשי' גבוה מאד. לכן כמ"כ בר"ה ועשיתם עולה ע"ד השמים החדשים כו' אשר אני עושה. ברבות אמור ס"פ כ"ט. כי בר"ה כי שרית עם אלקים שרית אותיות תשרי. זה היום תחלת מעשיך) הקריב מנחה (תפלת מנחה ילחק דין העלאה למקור הגבורות שמאלו כו' לכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה כו'. ובמא"א מ' ע"ג מנחה נק' הגבורה ובה ק"ג עלמין גימט' מנחה שלים ש"י עלמין כו' וכשנמתקו הגבורות נק' מנוחה. וזהו יום מנוחה וקדושה. ומיתוק זה ע"י הוא"ו בחי' יעקב והגורא אל עליון כו' שממשיך מכתר כי הוא בריח התיכון. וז"ש האריז"ל בפי' כי מאחך היא מנוחתם. מאחך מאת כ' שהוא כתר. ולכן גלוי זה ג"כ במנחה דשבת כי אז גילוי רעדכ"ר מלחא דעתיקא שמשם נמתקים ד' מאות דינין הנמשך ממלחא דז"א בעת מנחה כו'. ואליהו הי' בכחו להמשיך מלחא דעתיקא בתפלת המנחה. ולכן נענה דוקא בתפלת המנחה שאזי מתעורר מלחא כמ"ש באד"ר דקכ"ט סע"א. וע' מענין ק"ג בחי' אלו בזה"ב תרומה קס"ו ב' דמספרא דימינא הוא ר"ז היינו חשבון אור ומסט' דשמאלא הם ק"ג. אך הנה כ"ז הוא בבחי' ש"י עלמין המתגלה לנשמות. אבל יש עוד ש"י כי כתר תר"ך ב"פ ש"י. וזהו ענין ישים

כגבור

כגבור ישיש ב"פ ש"י. וכן הוי' שמעתי שמעך יראתי הוא ב"פ ש"י. והנה בכתר הוא ג"פ אור גימט' כתר. והיינו תלת רישין וכו' בפרדס ג' ראשי ראשים אשר ע"ש עם ג' עליונות אלו הם י"ג מדה"ר. וזה בחי' אור הג' נמשך ע"י בירור השתלשלות ק"ג שמספ' דשמאלא שבבחי' ש"י עולמות שאזי מתחבר כנגדן מבחי' ש"י העליון ונעשה אור. כי בחי' יראתי גימט' תרכ"א הא' היתירה מחבר ב' בחי' ש"י הנ"ל וזהו יתרון האור שמהחשך דוקא וזהו ע"י תפלת מנחה כו'. א"כ י"ל מנחה דין ובהתמתק הדין בשרשו הוא גבוה מהחסד בחי' גבורה דע"י כמעלת הזהב כו' יצחק כי אתה אבינו כו'. להעיר לענין מנחה מענין קימה למנוחתיך. ובסידור מהרי"ק פי' כי בשחרית הוא חסד המקבל מחכמה קו ימין ע"ד אחותי בת אבי וכו'. ובמנחה ע"י גבורה המקבל מבינה כו'. ואפ"ל דא"כ הוא כדוגמת יוכ"פ שלע"פ שאז נק' בת אמי עכ"ז עי"ז העלי' בעתיק כו' ומשם מקור הסליחה כמ"כ גבי אליהו כתיב ויהי בעלות המנחה כו' ואזי נא' ב"פ הוי' הוא האלקים שזהו ע"י העלי' בעתיק כמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ שובה ישראל (הראשון):

ה **ונציג** פסוק ויהי בעלות המנחה (מלכים א' י"ח ל"ו) ויגש אליהו כו' רבות וירא פמ"ע כ"ה א' ע"פ ויגש אברהם. רבנן אמרי הגשה לתפלה המד"א ויגש אליהו כו'. (ב) רבות כי תשא ר"פ מ"ד ע"פ זכור לאברהם כו' כמה תפלות התפלל אליהו בהר הכרמל שתרד האש כד"א ענני ה' ענני ולא נענה אלא כיון שהזכיר את המתים ואמר ה' אלקי אברהם יצחק וישראל מיד נענה עכ"ל וקשה דהא פסוק אברהם יצחק וישראל נאמר מקודם ואח"כ נאמר פסוק ענני ה' ענני כו' ואח"כ נאמר ותפול אש כו'. בחקתי ס"פ ל"ו עד מתי זכות אבות קיימת כו' ריב"ל אמר עד אליהו שנאמר ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' אלקי אברהם יצחק וישראל היום יודע כו' וכ' המ"כ בשם פרש"י פרק במה בהמה משמע היום יודע שאתה זוכר זכות אברהם יצחק וישראל ותו לא עכ"ד. ואפ"ל דע"י אליהו שם ב"ן מל' נמשך גלוי זכות אבות ולכן דוקא היום. וע"כ ה"ה בכ"מ ע"י אליהו כמו בברית שאליהו הוא מלאך הברית כו'. (ג) רבות פ' אחרי פכ"ב דק"ל ע"ד ובדברך עשיתי בדיבורך עשיתי כו'. רבות נשא פי"ד דרכ"ו ע"ג ד"ה לי גלעד כו' אליהו שמגלעד שהקריב באיסור במה כו' אני הוא שאמרתי לו שיעשה כך שנאמר ובדברך עשיתי כו'. ואפ"ל גלעד כענין עד הגל שהוא הפרסא שבין אצי' לבריאה ושייך לבחי' אליהו בגימט' ב"ן כו'. פ' קרח דר"ע ע"ד ע"פ בזאת תדעון כו' זה אחד משלשה נביאים שאמרו בלשון הזה אליהו ומיכיהו ומשה אליהו שנאמר היום יודע כו' ובדברך כו' ע"ש. פ' ואתחנן דרפ"ע ג' ע"פ בכל קראנו אליו. ויש תפלה נענית ליום אחד ממי אתה למד מאליהו דכתיב ויגש אליהו הנביא ויאמר כו'. ואפ"ל ליום א' דוגמת יוהכ"פ וכנ"ל. מד"ר בקהלת ל"ב ג' בפסוק ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהי' לעולם. ענין ובדברך עשיתי כו'. זח"ב בא ל"ז ב' מהו כאלות כמו כעלות המנחה כו'. ול"ע דכתיב בעלות. בחיי ס"פ נשא הביא ענין לי גלעד כו' הנ"ל ברבות נשא פי"ד. ובפ' קרח הביא הרבות דפ' קרח הנ"ל. (ד) ברכות א' ו' ב'. שבת ה' כ"ה א'. ירושלמי תענית סנהדרין. בברכות שם אמרו לעולם יהא אדם זהיר בתפלה שהרי אליהו לא נענה אלא

בתפלת

נתפלת המנחה כו' שנא' ויהי בעלות המנחה כו'. וע' מזה בספר סדר היום. ובכלי יקר במלכים שם במקומו ובפ' חיי ובפ' לו. ובתולע"י. ובתשו' אמונת שמואל סי' כ'. והרשב"א הובא בעין יעקב האריך בזה כי התפלות ג' הם נג' פעמים שהיום משתנה ומתפללים לבחי' אני הוי' לא שניתי. ובעלות המנחה תשות אור השמש. ואז צריך להזהר להתפלל לבעל המאורות כו'. וכתיב ייראוך עם שמש. וזהו ענין שנענה אליהו בתפלת המנחה דוקא שכביאי הבעל היו עובדים לשמש כו' ע"ש. ולפעד"נ כי שמש ומגן הוי' אלקים א"כ בעלות המנחה מאיר שם אלקים. שה"ס מגן ונרתק כו' ומזה יש יניקה לאלקים אחרים. וז"ש עד מתי אתם פוסחים כו' אם ה' הוא האלקים כו' שע"ז הי' כל עיקר החקירה כמ"ש הרשב"א שם. והנה לחוק עשה לי אלקים שעיקר תענוג ולחוק העליון שה"ע מה שלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו כמשך דוקא משם אלקים היינו ע"י אתכפיא ואתהפכא של ההסתר הנמשך משם אלקים שעי"ז דוקא נמשך גלוי שמיה רבא כמ"ש בלק"ת ס"פ שלח בד"ה אני דפ' ציצית ובת"א ר"פ ויצא. וע"כ דוקא בעת המנחה שאז מתחיל בין הערבים הסתר וחשך הנמשך משם אלקים. ע"כ ע"י תפלת המנחה שהוא הבירור והעלאת מ"ן נעשה לחוק עשה לי אלקים. וזהו אשר יצחק דוקא תיקן תפלת המנחה. וע' בת"א ס"פ חיי ע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה כו'. וכמש"ל דעיקר ענין מנחה ה"ע החידוש שהיש בטל לאין וע"כ במנחה שהשמש כבר פנה שזה מורה על ההסתר יותר וכן בהאדם בעת המנחה טרוד יותר ואעפ"כ פונה ממחשבותיו ומתפלל ה"ז בירור וביטול היש גשמי יותר וכמ"ש בביאור ע"פ מים רבים בת"א פ' נח. ה"ז יתרון האור מן החשך. גם יש להעיר מענין ויפגע במקום כי בא השמש. שהשקיעה זהו עיקר המכוון. ותפלת מנחה הוא ע"ד ייראוך עם שמש ולפני ירח לחבר שמשא בסיהרא ע"י שמאלו תחת לראשי כו'. והכי"ק פ' חיי ופ' לו פי' הטעם שתפלת מנחה רחוקה ממדה"ד יותר מערבית ושחרית. ודבריו רחוקים לגבי תפלת שחרית כו'. ובתולע"י גבי מנחה כ' הפך מדבריו שתמיד של שחר כנגד הרחמים חסד לאברהם ותמיד של בין הערבים כנגד הדין סוד פחד יצחק כו'. ובפרדס ערך מנחה וז"ל פי' הרשב"י ע"ה בר"מ שהיה המל' כאשר היא בין שתי הזרועות אז נק' מנחה חדשה. אמנם תפלת המנחה היא מצד הגבורה כדפי' רז"ל יצחק תיקן תפלת המנחה עכ"ל. ובודאי דגבורה זו היא גבורות ממותקות כדפי' בלק"ת פ' נשא בד"ה ה' יחתו מריביו בענין ויתן עוז למלכו. והנה בשחרית רק וימינו תחבקני אבל במנחה ג"כ שמאלו תחת לראשי גבו' ואהבה הנ"ל כמ"ש בזח"א פ' חיי דקל"ג רע"א וסע"א וע"כ דוקא אז נענה אליהו שם ב"ן כי אז נמשך ההשפעה בפנימי' משם מ"ה לשם ב"ן שהמשכה בפנימי' זהו ע"י גבורה דוקא כמו גבורות גשמים משא"כ מבחי' החסד רק מקיף וימינו תחבקני כמבואר בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ קול דודי. ובזח"א ויחי דף רכ"ט ע"ב מבואר דהיחוד הוא במנחה ולכן תפלת ערבית רק רשות ולא חובה כיון שכבר נתייחדה ופליג על הזח"א פ' חיי קל"ג א' דס"ל דהיחוד בתפלת ערבית. ומה שהוא רשות ביאר בבה"ז שם. א"כ להזהר ויחי הנ"ל א"ש דתפלת מנחה בפרט נק' מנחה . וענין ויקח מן הבא בידו י"ל כי ג' ידות הן שמאלו כו' וימינו כו' ונק' יד הגדולה ויד

החזקה. והן אברהם ויצחק. ויד הרמה זהו בחי' יעקב. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' נשא בענין מקדש אד' כוננו ידיך ובת"א גבי פורים גבי עד דלא ידעי כו'. והנה בעשו נאמר שממית בידים תתפש כנז' ברבות תולדות ס"פ ס"ו דהיינו בזכות הידים שעשה מטעמים לאביו שעי"ז יונק מחו"ג הנק' ידים. ולכן גזרו טומאה על ידים ולריכים נט"י להמשיך בהם מי החכמה כו'. אך מן הבא בידו" יד רמה תשו"ע ע"ד יואלים ביד רמה ג' ידות שם מ"ב מבחי' זו העלה המנחה לאור מקיף כו'. והוא ע"ד והי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל ירים דוקא. ועמ"ש מזה בד"ה ועשית ליך. וע' בלק"ת פינחס ד"ה את קרבני פי' שחרית אברהם ימין מקרבת העלאה והמשכה ומנחה רק המשכה. עקדת יצחק. ועכ"ל ע"ד מזוזה מימין העלאה. וכ"ה משמאל והיא המשכה. והיינו כדי להאיר החשך שיניקתו משמאל רישי' דעשו בעטפוי דיצחק ע"כ לשם צ"ל המשכת אור התורה כו'. ואפ"ל כי ההמשכה בפנימי' דוקא ע"י שמאלו וכענין במ"ת וידבר אלקים כו'. כמ"כ שחרית העלאה ע"ד מזוזה מימין. ומנחה המשכה לבד ע"ד כ"ה משמאל. וע"כ ג"כ ויקח מן הבא בידו מנחה כו' להאיר החשך דעשו כו' ע"י עקדת יצחק כו':

ו **ואזי** יהי' עשו למטה ממילא בטל (כענין מלאך רע עונה אמן בעל כרחו. כמ"ש גבי בלעם ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה. ע"י גילוי שם הוי' דלעילא. או כענין מ"ש כד"ה ויעש משה נחש נחשת. בענין דפעם אחז"ל שטן ופנינה לש"ש נתכוונו כו' כי אין רע יורד מלמעלה כו' ולכן כשהעלה מ"ן לשרש הרע דעשו שהוא טוב גמור כי שרשו ממה שעלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד שזהו שרש עולם התהו כו' אזי נהפך גם עשו הגשמי לטוב ועמ"ש בד"ה ויושע לאסתר במה שנתהפך לב אחשורוש לטוב כו' ע"ד אז אהפוך כו' והיינו ע"י המס"נ שלהם שזהו יד רמה עד דלא ידעי כו' ע"ש. ועמ"ש ע"פ וגר זאב עם כבש כו' וארי' כבקר יאכל תבן לא ירעו ולא ישחיתו. וענין אז י"ל גלוי א' ע"ק בז' מדות. עמ"ש סד"ה ביום השמיני שלח. וסד"ה למנלה על השמינית בענין כנור של שמונת נימין כו') כי מעשה אבות סימן לבנים (ע"ד כלל ופרט. וכמו בר"ה נכלל החיות של כל השנה. ועד"ז אחז"ל כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף) שהם עשו הכנה כו' (כמ"ש בד"ה לך לך שהם המשיכו הג' קוין דתיקון שמהם שרש כל הסומ"ל כו'). והנה העלאת מ"נ שבקרבנות שבתורה הוא להמשיך מ"ד מעולם התיקון ועמ"ש בד"ה ענין הנסכים שלכן הכל במדה ודקדוק הלי ההין לפר כו' ע"ש. משא"כ העלאת מ"ן לעולם התהו שם כתיב מי יתן טהור מטמא כו'. (וברבות ר"פ חקת דרשו מי יתן טהור מטמא גם על פרה אדומה .. אפ"ל כמ"ש באג"ה סי' כ"ח שכל הקרבנות ממשיכים רק מ"ד מז"א. וההעלאה ג"כ רק מק"כ. אבל על ידי פרה שהיא העלאה מלמטה מנוגה נמשך מ"ד ממזל השמיני ונוצר כו' ולכן מטהרת טמא מת. והיינו כנ"ל בענין פרה אדומה ע"ד ז' מלכים שמלכו בארץ אדום ונפלו למטה מק"כ. וא"כ יעקב שלח ג"כ העלא' שדה אדום ומנחה להעלות מ"ן להמשיך ממזל השמיני ונוצר כו' וע"כ העלאת מ"ן שלו בבחי' מי יתן טהור מטמא כו' וכנ"ל בענין נחש נחשת גם זו לטובה כו'. ועמ"ש בענין ר"מ שהי' אומר על טמא טהור ע"י שמראה לו פנים כו'

בחי'

בחי' ישא ה' פניו כו' יבאהו על אברתו למעלה מהעלאת מ"ן שע"י המלות הנק' אברתא רמ"ח אברין דמלכא כו'. ועד"ז י"ל ענין מ"ש באליהו ובדברך עשיתי כנ"ל אות ה' בשם רבות נשא פי"ד בענין לי גלעד כו' וכ"ה ברבות בקהלת בפסוק ידעתי כי כל כו'. והיינו שהקריב בחוץ שהוצי חוץ שזהו היפך התורה שהקרבנות הן בבהמ"ק דוקא כידוע ענין בהמ"ק שהוא בחי' גבוה מאד בחי' קדה"ק כו' משא"כ בחי' חוץ א"א להיות שם קרבן והעלאה להיות ריח ניחוח להוי'. אלא שזהו הרבותא ובדברך עשיתי ע"י המשכה וגילוי מבחי' שלמעלה מהתורה כמו שירדה באלמוגים בבחי' א"פ אגבה עמודיה שבעה ז' מדות כו'. ושרש זה ע"פ קו המדה כמ"ש בביאור בשעה שהקדימו שמשם נמשך להיות זה כשר וזה פסול. אבל ע"י גילוי ובדברך מל' דא"ק דשם כהשיכה כאורה חוץ ופנים שוים. כי הלא את השמים ואת הארץ אני מלא. ובמ"א כתבתי כי הנה פי' רז"ל הפסוק כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום קאי על התשובה שהוא בחי' אשר אנכי מצוך העלאת מ"ן למקור המקיפים משא"כ המצות נק' מצות הוי' או"פ. ועז"כ לא בשמים היא לאמר כו'. כי הנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. סולם זה צלותא הו כנ"י. ומלאכי אלקים הם המצות עולים בו כו' ועו"ד ישמחו השמים ר"ת י"ה כו'. אבל התשו' לא בשמים היא אלא מבחי' את השמים ואת הארץ אני מלא. והנה סולם זה הכבש וראשו מגיע השמימה ריח הקרבנות כו' לכן הקרבנות דוקא בבהמ"ק בחי' סולם. אבל אליהו הקריב בחוץ י"ל ב' טעמים. א' שהוא עצמו הסולם כמ"ש מהרמ"א פ' וילא בענין יעקב. הב' שאליהו המשיך בחי' תשובה שלכן נאמר ב"פ הוי' הוא האלקים שבבחי' זו א"צ לסולם כנ"ל לכן יוכל להקריב בחוץ. ואדרבה עז"כ אמלאך בחוץ השוק אלא שאח"כ אנהגך ואביאך אל בית אמי כו'. ועד"ז העלה יעקב מ"כ גם גמלים מניקות כו' וכמו שזדונות יוכל להיות נעשים זכיות וכמ"ש בענין מור שהוא בושם הנעשה מדם חיה ידוע כו'. ולכן בשניהם נאמר מנחה. שבאליהו נאמר בעלות המנחה וביעקב נאמר ויקח מן הבא בידו מנחה. מטעם הנ"ל שאזי דוקא יוכלו להאיר החשך הגשמי כנ"ל אות ה' ואות ד'. וכן שמואל העלה עלה בחוץ כמ"ש ברבות. וברבות נשא שם ר"פ י"ד דרשו לי גלעד כו' גם על אחאב וירבעם כו' שכולם יתעלו לע"ל והיינו ע"י מי יתן טהור מטמא. מוזהר כי אז אהפוך כו' א"כ כמ"ש הנך כו'. ומזה יש להבין ענין נר חנוכה מצוה להניחה על פתח הסמוך לרה"ר מבחוץ בש"ע סי' תרע"א ס"ה. כי הנה רש"י פי' בהעלותך שלך גדול כו' דהנרות קיימים לעולם והיינו ענין נר חנוכה. נמצא נ"ח זהו הענין שהי' במנורה מבפנים עכשיו ממשיכים בחי' זו גם מבחוץ ע"י נ"ח. וזהו ע"י המשכה מלמעלה מהשתלשלות כענין ובדברך עשיתי כו'. והיינו ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה כו'. גם אפ"ל כנ"ל בענין שאליהו הוא עצמו הסולם וכן עד"ז גבי חנוכה ע"י המס"נ שלהם שהמשיכו בימי חנוכה שיהיו הימים עצמן בחי' סולם ויוכלו להדליק בהן הנרות. וז"ש פרסומי ניסא המשכת יס"א כו':

ז **ויזהר** וילן שם בלילה ההוא ויקח כו'. ענין בלילה ההוא יש להעיר מפסוק בלילה ההוא נדדה שנת כו'. מגלה ע"ו ב'. פ"ב י"ט א'. ירק ערך לילה ד' פורים ופסח ה' עמה"מ קי"ג ד' קכ"ה ב' ק"ל א' קנ"א ב' קנ"ו ד'. רבות ע"ט ד'. ח"מ קכ"ט ב'. של"ה

שכ"ע א' י"ח בב"ל כ"ד נסים ל"ע. מגלה ע"ו ב' נדדה שנת מלכו של עולם. והיינו כמ"ש ויקץ כישן ה'. וכתיב עורה למה תישן ה' כמ"ש הפי' בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח. ובפ' וישב בד"ה ש"ה כו' היינו כחולמים. וע' בד"ה וארא אל אברהם וסד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו'. ומשם יובן ענין נדדה שנת שהוא ע"ד השקיפה כו' מן השמים כו'. ומבואר בפרדס ערך לילה בפי' ולילה ללילה יחוה דעת היינו שתי לילות בינה ומל'. א"כ לפ"ז י"ל בלילה ההוא היינו התקשרות המל' בבינה שזהו פי' ההוא. כמ"ש בפרדס שער המכיאות פ"ג כי הוא מורה על נסתר וה"א הידיעה מורה על נגלה כו' ע"ש. ולכן בלילה ההוא נדדה שנת כי ע"י העלאת המל' בבינה עי"ז נמשכים המוחין לז"א כו'. ובעמה"מ שער קרית פרק קכ"ד דקי"ג ע"ד וכשמסתלקין המוחין הוא כאלו ישן כביכול כו'. ובתרגום של מגלת אסתר כד הטיין בית ישראל עביד גרמיה כמאן דדמיך. וכשמקיץ משנתו כביכול שומע תפלתן של ישראל וניצולים מן הרעה כו' בלילה ההוא נדדה שנת המלך כו'. ויש לפרש כי המלך זהו רמ"ה פקודין רמ"ח אברים דמלכא. וזהו להביא ספר הזכרונות שהוא התורה. דברי הימים כי ימים יולרו כו'. וזהו מלוך מלך לבנ"י. אך לפני מלוך מלך זהו ענין עולם התהו ששם אם לדקת כו' הנס בלא מלות כו' ומשם נמשך יניקה לעשו. וזהו בחי' השינה הסתלקות לבחי' לפני מלוך כו'. ונדדה שנת המלך שיהי' ההמשכה בבחי' בא"י מלך העולם אקב"ו. ובשער ריש"א דז"א פרק שמיני דקכ"ה ע"ב כ' שלהיות נדדה שנת הוא ע"י הבינה בסוד והפוך הוא דהיינו ע"י בינה שנק' הוא שנאמר ועבד הלוי הוא וע"י אריך שנק' ג"כ הוא מתלבנים דיקין וממתיקים אותו כו'. וכדי לעורר בחי' הוא. זהו ועבד הלוי והיינו ל' התקשרות. וזהו ריח ניחוחי הריח מעורר מן השינה. וזהו בלילה ההוא ע"י התקשרות והעלאת ה' תתאה כנ"י בה' עילאה בחי' תשובה ע"ד קומי רוני בלילה לראש אשמורות. לעקתי בלילה נגדך. ועי"ז נדדה שנת כו'. ולכן ארז"ל פ"ב דמגלה י"ע א' שמבלילה ההוא נדדה הוא תוקפו של נס כו'. וע' עוד בעמה"מ שער רישי' דז"א פי"א דק"ל סע"א ושם ס"פ כ"ה דקנ"ו ע"ד שמאיר עלי' הארת עינא פקיחא ומעוררו משינתו שנאמר בלילה ההוא נדדה שנת כו'. רבות וילא פ"ע לילו של גדעון ולילו של מרדכי לרחל שנאמר בלילה ההוא נדדה שנת כו'. יר"ק ערך לילה ד' בשם ילקוט מגלה בלילה ההוא נדדה ארבעה פעמים כתיב בלילה ההוא. וארבעה היו בלילי פסח. שתים ביד בניה של רחל. ושתים ביד בניה של לאה. היינו דכתיב וללבן שתי בנות שהיו שקולות זו כזו. מכת בכורות ומפלת סנחריב ביד בניה של לאה. גדעון והמן ביד בניה של רחל עכ"ל. וכ"ה בערך פורים ופסח ה'. והנלע"ד דהנה עליות דלע"ל הוא בחי' ביום ההוא כמ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' ופי' הרמ"ז תולדות קל"ה שבחי' יום שהוא ז"א יתעלה למקום אריך הנק' הוא. והוא ע"ד יום אחד הוא יודע לה' דפי' יום אחד היינו אריך יום שכולו ארוך. והנה גילוי א"א לע"ל נק' ביום ההוא שיהי' גילוי ממש ע"ד ויקרא ס' לאור יום והוא גלוי המהות ממש. אכן כשמאיר ומתגלה בבחי' הידוע מליאותו ולא מהותו כמו בנס נפלא דמכת בכורות ומפלת סנחריב שנראה לכל הנס שלמעלה מהטבע ה"ז גלוי אור א"ס ממש ומ"מ הוא רק גלוי בבחי' הידוע מליאותו. וזהו הנק' בלילה

ההוא. שהגילוי אינו בבחי' יום ואור ממש כ"א בבחי' לילה. וגם לילה בחי' גבורה להכות בכורות ומחנה סנחריב כו' ועמ"ש ע"פ ויחלק עליהם לילה כו'. וגם בגילוי זה יש גם שלמעלה מהטבע לגמרי כמו מכת בכורות ומחנה סנחריב ולכן זה הי' מבחי' לאה שנק' שם הגדולה לאה ה' עילאה דשם הוי'. ואלו בלילו של מרדכי אע"פ שנדדה שנת המלך מ"מ בגוף הנס לא הי' דבר יוצא מטבעו של עולם ולכן נק' לילו של רחל דכתיב ושם הקטנה רחל ה' קטנה כו' וכמ"ש מזה בבה"ז ר"פ ויקרא בענין העמק שאלה או הגבה למעלה יעו"ש. וקלרו של דבר כי ביום ההוא זהו ענין קבלת ז"א מא"א ובלילה ההוא היינו קבלת המל' מא"א שהיא הנק' הלילה כו':

ומעתה נשוב לפי' וילן שם בלילה ההוא. כי כשראה עצמו בצרה זהו בחי' שלמעלה עביד גרמיה דמיך כו' וצריך להמשיך הארת עינא פקיחא שיהי' בלילה ההוא נדדה כו' והיינו ע"י וילן שם בלילה ההוא ע"ד שארז"ל פ"ק דמגלה ד"ג סע"א ע"פ וילן שם יהושע בלילה ההוא בתוך העמק א"ר יוחנן מלמד שלן בעומקה של הלכה כו'. הרי ענין וילן מתפרש ג"כ על בחי' עומק השכל כמו מים עמוקים. וכמ"כ גבי יעקב הוא ע"ד ממעמקים קראתיך. ובעה"כ דשה"ד ערך לינה פקידה על ענין תמיד. בלוארו ילין עוז (איוב מ"א). וכך הוא ענין וילן שם בלילה ההוא שבענין דבחי' בלילה ההוא נדדה כו' היתה פקידתו לעורר ולהמשיך גלוי בחי' זו כו'. ויש להעיר מפסוק בצל שדי יתלונן תלים צ"א א'. ומפסוק ליני הלילה והי' בבקר אם יגאלך טוב רות ג' י"ג. ומפסוק בין שדי ילין שיר א' י"ג. ומפסוק נפשו בטוב תלין תלים כ"ה י"ג. ועמ"ש ע"פ וילן שם כי בא השמש. ואפ"ל פי' וילן שם שע"י עבודתו המשיך מלמעלה גלוי אור א"ס שזהו ענין בין שדי ילין וענין בצל שדי יתלונן כו'. והיינו כמ"ש ע"פ ויחלק עליהם לילה כו' יעו"ש. עוי"ל פי' וילן ל' תרעומות כמו וילונו העם על משה. כמארז"ל רבות וישלח ס"פ ע"ו אף הוא בעקא בלער מה שלריך לכל זה. ואין זה תרעומות ממש ח"ו כי אם שמתרעם על עלמו שמאחר שהולרך לכל זה מסתמא אינו נקי וזכאי כל כך ע"ד קטנתי מכל החסדים כו'. והנה מפסוק לרור המור דודי לי בין שדי ילין. שה"ש א' י"ג. משמע הלינה הוא השראת השכינה בין שני בדי הארון כמשארז"ל פ"ע דשבת דפ"ה ע"ב אע"פ שמילר ומימר לי דודי בין שדי ילין אמר מיד לעשות לו משכן להיות מלומלם שכינתו בין שני הבדים כו'. וע' פי"א דמנחות דל"ח ע"ב. ועוח"ב פקודי רכ"ו סע"ב ענין שדים נכונו ודרכ"ג ע"א ובת"א פ' וארא בד"ה וארא כו' באל שדי מענין ברכת שדים כו' ובד"ה מי יתנך בענין יונק שדי אמי היינו תשבע"פ כו'. א"כ לפ"ז ילין הוא ענין היחוד ועד"ז נאמר שרשי פתוח אלי מים וטל ילין בקצירי באיוב סי' כ"ט י"ט. וע' מזה רבות תולדות ר"פ ס"ו. אמר יעקב ע"י שהייתי עוסק בתורה שנק' מים זכיתי להתברך בטל שנאמר ויתן לך מטל השמים. וידוע ענין נוטל השמים השפעת עלא דבדולחא ממו"ס דא"א כי טל אורות טליך כו'. ונק' ילין לפי שנמשך בלילה כו' כמ"ש בפ' בהעלותך י"א ט' וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו וכמ"ש שראשי נמלא טל קוצותיו רסיסי לילה. וע' מזה בת"א פ' בשלח סד"ה אלוהו היום שנמשך ע"י בחי' רסיסי לילה שהוא מבחי' שערות שזהו לפי שנמשך ממקום עליון

שלמעלה

שלמעלה מהשתלשלות כו' שלכך נמשך רק בבחי' שערות כו' ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ אני ישנה בסוף הביאור. וסד"ה יחיינו מיומים פי' שבהסתלקות שמש הוי' והוא בחי' לילה נמשך רחמים רבים מבחי' על כו' והוא אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת . וע' עוד מענין וברדת הטל יומא ה' ע"ה א'. עמה"מ מ"ב א' קל"ב ד' קע"ד א'. זח"ג אמור ל"ז ב'. של"ה קמ"ח א'. ס"ך. וז"ל הזהר שם כמה דאתתא דכיו דילה בליליא לאשתמשא בבעלה כך כתיב וברדת הטל על המחנה לילה. על המחנה כתיב ולא כתיב וברדת הטל לילה אלא על המחנה בגין דיורד מההוא נקודה על אינון יומין דאתקריאו מחנה ומתחברת במלכא קדישא עכ"ל. ופי' המק"מ על המחנה הם ישראל שהם מחנה שכינה שירד עליהם הטל שלמעלה בליל שבועות והיינו כמו שהאשה טובלת בלילה להתייחד עם בעלה כמ"כ ירד טל לילה להרחיצם מטומאתם ועי"ז יתייחדו במלכא קדישא כו' . והרמ"ז שם פי' דהמחנה הוא נה"י דז"א ששם סוד מחנה ישראל ולשם נמשך הטל בלילה להשפיע טוהר ומיתוק לשכינה שתהי' מוכנת לקבל ולהוריד שפע מ"ן ומ"ד . בפרדס ערך טל. טל הוא כללות יו"ד ה"א וא"ו שפע הבא מכ"ע דרך הספירות ואותיות אלה. עד המלכות עכ"ל. א"כ לפ"ז י"ל פי' על המחנה הם יומין עילאין ו"ק דז"א שדרך הם נמשך הטל אל המל' הנק' לילה. וגם פי' והי' מחניך קדוש קאי על רמ"ח אברים שבאדם. ועד"ז הם למ"ח פקודין רמ"ח איברים שבהם ועל ידם נמשך הטפה הנק' ג"כ טל מהמוחין לבחי' נוק' הנק' לילה כמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה והי' לכם לציצית (השני) . [בענין עזים מאתים. יש להעיר ממ"ש בספר דברי אמת בשם המגיד נ"ע בענין גדיא יאי או אימרי יאי שהם בעלי תשובה וצדיקים. כי שער רישי' כעמר נקא זהו ענין צמר רחלים וזהו הלכות התורה. ובע"ת שערך כעדר העזים שגלשו כו'. ועמ"ש ע"פ ועשית יריעות עזים לאהל כו' . וס"ה המנחה תק"ן בהמות. עזים מאתים ותישים עשרים נמצא י"א פעמים עשרים. כי יש י"א יריעות עזים וכשלולים מעשרים הם ר"ך . כי שם יש י"א כתרין ע"ס בבחי' פנימי והמקיף דלבונה. וס"ה תק"ן בהמות. חמשה פעמים ק"י כו' או י"א פעמים נ' כנגד י"א פסוקים שמתחילים בנו"ן ומסתיימים בנו"ן כו' ע' מענין זה בשל"ה במס' תענית שלו . במ"ת כ' ששילוח המנחה לעשו ע"ד שילוח שעיר המשתלח כו'. ועמ"ש מזה בפ' אחרי ע"פ ומאת עדת בנ"י יקח שני שעירים. [עוי"ל בטעם שאליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה כי הנה בהגמ"י רפ"ג מה' תפלה אות ג' הביא דמה שקיי"ל כרבנן דתפלת המנחה עד שתשקע החמה זהו כר' יוסי דאמר בירושלמי לא הוקשו תפלת מנחה לתמיד של בין הערבים אלא לקטורת שנאמר תכון תפלתי קטרת לפניך . והנה הקטרת קריבה על מזבח הפנימי והתמיד על מזבח החילון. וגם שמן וקטורת ישמח לב. וע' מענין קטורת בדרוש בכ"ה בכסליו ובהגהות לשם ומ"ש בת"א פ' נח בד"ה מים רבים שכשעוסק כל היום כו' ומתבונן אח"כ בתפלה כו'. וזהו יותר בתפלת המנחה שעסק כל היום ואעפ"כ אח"כ מתבונן ולכן זהו כקטרת שידוע י"א סממני קטרת הם י"א כתרין דק"ל. ועמ"ש בד"ה ראה ריח בני כו'. ומזבח הפנימי הוא בינה פנימית הלב. ועמ"ש בד"ה מי מנה בפי' ויחד לבבינו. וי"ל שהוא במנחה שהוא

נגד ב' הבחי' דמזבח החיצון דתמיד ומזבח הפנימי דקטרת ולכן נענה דוקא בתפלת המנחה. כי בבינה הוא התגלות עתיק וזהו ויעתק יצחק כו'. ועוד דהנה מבואר בד"ה ראה ריח בני פי' רישי' דעשו בעטפוי דיצחק. רישי' דעשו הוא לבונה שבי"א סממני הקטורת בחי' המקיף כו'. והוא בעטפוי דיצחק מפסולת קו השמאל. וע"כ בתפלת מנחה שתיקן יצחק קו השמאל מתברר בחי' לבונה ועי"ז מתבררים שאר סממני הקטורת לכן תפלת מנחה דוקא נק' קטרת. וע' בזהר פ' תולדות דקמ"א ע"א ע"פ ונחך ה' תמיד. דא תמיד של בין הערבים. ועוי"ל דארז"ל פרק לפני אידיהן בשלש שעות של סוף היום יושב ומשחק עם לויתן שנאמר לויתן זה יצרת לשחק בו. ועמ"ש מזה בלק"ת ר"פ שמיני. ולכן יצחק תקן תפלת המנחה כי יצחק ג"כ לשון לחוק ע"ד משחק עם לויתן. וגם משחרב בהמ"ק שאין שחוק הרי הוא מלמד תורה לתינוקות של בית רבן שהם נו"ה הנק' למודי הוי' ומהם בא ההשפעה לבחי' מל'. לכן אז נענה אליהו. גם כמ"ש בזח"א פ' חיי קל"ג א' שע"י ג' תפלות שחרית ומנחה עי"ז אתיהיבת המל' בין תרין דרועין ע"ד ימינא ושמאלא וביניהו כלה. וזהו ענין נר. א"כ עי"ז נמתקים הגבורות דנוק' בחסדים דדכורא. ועוד כי לפי הזהר פ' ויחי דרכ"ט ע"ב משמע שהיחוד הוא במנחה ונק' מנחה ע"ד על מי מנוחות ינהלני בזהר תרומה דקע"א א'. וע"ד וגנחא כייחא ביה בזהר ר"פ נח. ולכן תפלת ערבית רשות ופי' שם בזח"מ כלומר מאחר שכבר נקשרה בימין ושמאל ונתייחדה כבר נתברכה ונטלה ברכאן ועתה בערבית היא משפעת אותם למטה ואינה צריכה עתה לתחתונים שיעשו היחוד שיתנו לה התעוררות כי כבר קבלה ולכן רשות הוא ביד האדם להתפלל ערבית כו'. ובזהר חיי קל"ג א' משמע היחוד בתפלת ערבית ולכן הוא רשות כי הוא מבחי' שלמעלה מאתעדל"ת כו'. ועוד כמ"ש לעיל דפי' מנחה מ"ן למזל השמיני ונוצר חסד ומשם נמשך המ"ד לה' תתאה. וע' בלג"ה סי' כ"ח ד"ה למה נסמכה אשר להעלות מ"ן למזל השמיני. נוצר אותיות רצון ולנור. זה אינו ע"י קרבנות שממשיכים רק מ"ד דז"א אלא זהו ע"י אפר פרה וקידוש מי חטאת. והנה יצחק גימט' ח"פ הוי' משא"כ יעקב גימט' ז"פ הוי' והיינו כי יצחק הראשון שנימול בשמיני וענין למנלח על השמינית על מילה שניתנה בשמיני היינו למעלה מבחי' ז' שהוא שבת לכן מילה דוחה שבת. ובזכות מילה דוקא נכנס כה"ג לפנים מן הפרוכת המבדלת בין קדש ובין קדה"ק. ולכן מילה היא ג"כ בחי' קטרת כמ"ש בש"ע י"ד סי' רס"ה סי"א שהקטורת הוא על מזבח הפנימי כנ"ל וגם אפילו בקדה"ק. ואפ"ל לכן ע"י יצחק שתיקן תפלת המנחה מגיע ההעלאת מ"ן למזל השמיני. ועמ"ש מזה בישעי' ע"פ ונחך ה' תמיד. ועפמ"ש בד"ה אלה תולדות יצחק כי יצחק מלמטלמ"ע זהו מעלה יתירה מבחי' מלמעלה למטה כמעלת הזהב על הכסף כו' וכמו וזוקף בשם שגבוה מבחי' כורע בברוך בסידור שער ר"ה סד"ה אד' שפתי תפתח:

העלאת מ"ן לא"מ ולא"פ בד"ה נשא תקס"ג יריעות וכלים. גם י"ל זהו קעומ"ש ועול מלות בביאור קחו מאתכם תרומה אתכפיא ואתהפכא. וגם בביאור ונקדשתי למס"נ באחד מעלה מ"ן לאו"א זהו מקיף ותומ"ל לזו"נ. גם ע"ד שובה ישראל דילוג. ואתפלל חנה על. גם הותם שוקע מ"ן לחותם בולט. וחותם בולט שמלמטה ממשיך

חותם שוקע שהוא א"פ. בד"ה ראה ריח בני ב' בחי' באר. בד"ה השמים כסאי בת"א ר"פ בראשית תומ"ל ממשיך נר"נ אך ח"י מקיף זהו איזהו בית כו'. ל' מ' בד"ה כי תצא. בד"ה שמאלו תחת לראשי פ' תשא. בכל לבבך מ"ן לאו"פ. אך בכל מאדך ראשי עבודת המקיף של הנשמה. בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך מצות הוי' או"פ. אבל תשו' מקיף ומקיף למקיף כו'. בד"ה הנוכח הבית מזון ולבוש ובית. וזהו פ' שמע דוקא נק' ערש"מ שע"י בכל מאדך מעלה מ"נ לאו"מ כו' ופ' והא"ש העלא' לאו"פ. יש קונה עולמו בשעה א' בד"ה מה יפו פעמיך זהו העלא' לאו"מ. ועד"ז בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון. כשנפסק האש שהוא או"פ צ"ל העלא' מ"ן לבחי' אור מקור מוצא האש ע"י ויצעקו כו'. בד"ה תקעו הראשון הקול פשוט שלמעלה מהדיבור זהו מקיף ומעורר רעדכ"ר שאינו מלובש בחכמה. בד"ה שיניך כעדר ג' מיני העלא' מ"ן של הכלי ושל הא"פ ושל האו"מ כו'. ועד"ז ענין שהקדימו נעשה לנשמע שנק' בעטרה שעטרה לו אמו בד"ה צאינה וראינה עטרה או"מ. וע' שד"ה יביאו לבוש מל'. י"ל שרפים וחיות ג"כ ב' בחי' מ"ן הנ"ל לכן השרפים יש להם ששה כנפים. וכן קטורת העולה לאו"מ ריח. וקרבנות לאו"פ. בד"ה ועתה יגדל נא עומדים ומהלכים שייך ג"כ מ"ן דאו"פ ומ"ן דאו"מ. וכן מל"ת לגבי מ"ע נק' מ"ע העלאת מ"ן לאו"פ רמ"ח איברים ול"ת העלא' לבחי' או"מ. בד"ה אלה פקודי וסד"ה לבשומי הראשון. ובד"ה שימני כחותם. ובביאור שחורה אני ונאוה כיריעות שלמה. ע' עוד מ"ן דאו"פ סד"ה אתם נצבים בענין ושקל בפלס הרים. הרים הגבוהים בעה"כ וכו' עורי חשוכא זהו מדות שלמעלה מהשכל שהם או"מ. גם י"ל ע"ד חסידים וצדיקים. צדיק מ"ן לא"פ. יסוד עולם. אבל החסיד מ"ן לאו"מ מקום החסד והוויתור כו':

בענין או"פ ואו"מ בביאור השמים כסאי הנ"ל וכן ביאור כי כאשר השמים החדשים שבלק"ת סוף שה"ש. ובענין עגולים ויושר בדרוש מילדות ובד"ה אז ישיר משה. ים וארץ. ובד"ה ואלה המשפטים בביאור יביאו לבוש מל'. בד"ה את קרבני לחמי בעוה"ז סוכ"ע ובעוה"ב ממכ"ע. בד"ה הבאים ישרש ב' בחי' מקיף. וכן בד"ה ביום השמע"צ דתקע"ב. ובענין כי גאה גאה בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה. ובביאור אז ישיר משה ובכ"י כי המקיף שייך על בחי' כלים אבל בבחי' שלמעלה מהכלים אינו אפי' בגדר או"מ. וזהו ישת חשך סתרו שאינו אפי' או"מ. ע' בד"ה ראשי המטות וביאור לבבתני. ובד"ה לכן אמור לבנ"י. ואפ"ל בבחי' זו אין שייך אפי' מ"ן דאו"מ כ"א נמשך מאליו כמו פתחי לי כחודה. ע' לבשומי בפוריא דרוש השני מענין מש"כ. ואפ"ל שגם בנשמה יש מקיף למקיף. או י"ל יתרון האור מהחשך לאהפכא חשוכא לנהורא ממשיך מלמעלה ג"כ עורי דחשוכא ישת חשך סתרו. וזהו ענין התשובה בחילא יתיר ראב"ד. וכשרואה מציר ומעיק ששרשו מה שנפל מהמקיף כמו הרי' ע"כ צריך לעורר מ"כ לאו"מ ואז יתבטל המיצר שיוכללו הניצוצים בשרשם כו'. עזים מאתים מ"ע עיזי מסנן ברישא כו'. ובענין הרי' ושור עמ"ש בד"ה כי אברהם לא ידענו משל מים"א מתלבש דוקא בלבוש הטבע כו' וכן ממשל הטפה לגבי הדיבור כו'. ומזה יובן שהעמלקים יש להם שרש גבוה. ועמ"ש ע"פ ואם זרוע כאל לך כו' עדה נא גאון וגובה. ובמא"א

א' ק"א אחי' קליפה שכנגד כתר. וז"ש בעשו כאדרת שער שה"ע אם תגביה כו' ולכן לע"ל והלך בסערות תימן:

עוד קיצור מד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה שבתו"א עם ביאורים.

הנה כל הקרבנות נקראו בשם מנחה הגם שהיה קרבן מנחה בפ"ע. ויובן זה ע"פ הקדמה כי הנה נודע כי אני הוי' לא שניתי כתיב ולמת"ב ואינו בגדר עלמין כלל (ע' בד"ה לבסומי בפוריא דרוש השני) ואעפ"כ כי ממך הכל כתי'. אך הוא ע"י זיו והארה (מבחי' הודו וזיוו של שמו. בד"ה לכן אמור לבנ"י. ועמ"ש בענין אל תקרי שמות אלא שמות). וגם מהארה זו א"א לקבל כ"א ע"י השתלשלות הארה והארה דהארה. והנה יש ב' מיני השתלשלות. הא' השתלשלות אורות בכלים שהוא בחי' פנימיות ויש ג"כ בבחי' מקיף. ויובן ענין א"פ וא"מ בעבודת ה'. בחי' א"פ כענין האהבה הנמשכת מבחי' כי הוא חייך. ובחי' או"מ בכלל מאודך האהבה הנמשכת מענין אני הוי' לא שניתי כו' (וע' בלק"ת פ' נשא בד"ה נשא את ראש בני גרשון דרוש השני בענין הידיעות והכלים ועמ"ש בד"ה ויקח קרח ששרש הא"פ מתקו ושורש המקיפים מבחי' שלמעלה מתקו. ומ"מ ענין ההשתלשלות בהמקיפים צ"ע כיון שאינו מאיר בא"פ רק בבחי' א"מ מהו ענין ההשתלשלות. וי"ל דהא גם אור מקיף נק' אור שמאיר בהמקבל ע"י היותו מקיף וכמו ענין ההפרש בין לבוש ובין מזון. בד"ה ליון במשפט תפדה שגם באדם יש ב' מיני חיות. וזהו כענין הנזכר בלק"ת פ' שלח בד"ה טובה הארץ ושם פ"ב בענין עגולים ויושר שהעגולים זהו מה שמאיר רק בבחי' אור מקיף ולא בבחי' או"פ ומזה נמשך העלמין וההיכלות שהם מעלימים. והדע שהרי המקיף דלבונה מחיה הקליפות והוא קדש והם הול אלא ע"י שמאיר רק בבחי' מקיף עליהם ומ"מ הם חיים מזה. ומכ"ש שיובן ענין מקיפים דקדושה שמחיה האדם גם ע"י היותו רק מקיף. וזהו ענין התלות שבהם ועל ידם נמשך מקיפים לנשמה. ועיין בד"ה ליון במשפט תפדה איך שבאדם יש ג"כ או"פ ואו"מ ע"ד ואתה משמרה בקרבי. ובד"ה יונתי בחגוי הסלע שזהו ענין מזליה. וכ"ז הוא הקדמה לבאר ענין עשו ויעקב. שעשו מקבל רק מבחי' המקיף לבד והיינו מבחי' לבונה וע"כ הוא הול. ויעקב מקבל מהאו"פ שמזה נמשך הביטול ועי"ז מאיר בו גם או"מ וגם שיתייחד האו"מ עם האו"פ):

ב ולבאר יותר איך בהשתלשלות שע"פ דרך מקיף לבד יוכל להתהוות למטה יש וקליפה אבל בהשתלשלות דא"פ יתהוה הביטול (וצ"ע מה שהמקיף מסמא עיני החיצוני' וע' דרוש מילדות מבואר שהמקיף יש להן יניקה כמש"כ). יקדים ענין ארי' ושור. כי הנה מה שהוא למעלה במדריגה יותר גבוה אין לו התלבשות בכלי למטה אלא ע"י נפילת האור ע"ד רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבה"כ וע"י בחי' מקיף כמו לבונה (ור"ל הניצוצים שנפלו בע"ס דנוגה כבר נבלעו בתוכן. ורק לבונה הוא המקיף כמ"ש בהגהות לד"ה ראה ריח בני) משא"כ בכלי טהור אין לו התלבשות מפני שהיה הכלי מתבטל מפני האור הגדול (כמ"ש בת"א בד"ה כי אתה אבינו דף קנ"ו ע"ב. וזהו ענין ארי' דאכיל קרבנין שהניצוצים דשם ב"ן שמבהמה מתבטלים לגבי תוקף האור

האור דפני ארי' אל הימין כמ"ש בלק"ת פ' עקב בד"ה ויאכילך את המן. וענין מש"ש שבימים כוראים הוא ענין אריה שאג י"ל בבחי' מקיף). וזהו שעשו היה בכור שהוא ענין עולם התהו אך היינו מה שמשם מאיר למטה דרך נפילת האור וזהו ג"כ ענין השלית המקפת. אבל יעקב יו"ד עקב היו"ד לפי שהוא למלוס מאיר בבחינת פנימית (וכענין המעין שלהיותו בא מהתהום א"א שיומשך רק כמו גיד דק ואעפ"כ כחו גדול מת"ס שאה מים דמקוה לטהר זבים כו' ולקידוש מי חטאת ומטהר בכל שהוא וזהו ענין אות יו"ד דשם. ועמ"ש מענין היו"ד דשם בת"א ס"פ לך בד"ה שרי אשתך. ומ"ש ג"כ בבה"ז פ' אחרי דע"ע שענין הלמלום דהיו"ד הוא שהמועט מחזיק את המרובה ע"ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קלרה ונק' יו"ד שמאיר גם בבחי' עקב שלא להיות עון עקבי יסבני ע' זה"א פ' מקץ דף קל"ע וגם ויד"ו יו"ד שלו אוחזת בעקב עשו כמ"ם בד"ה בכ"ה בכסלו) ומזה נמשך שיהי' לאדם אהוי"ר. משא"כ בבחי' המקיף לבד אע"פ שהוא בחי' רם על כל גוים ה' יוכל להיות ים ודבר נפרד (הג"ה ומזה ישכיל האדם מעלת דע את אלקי אביך על האמונה שנקראת עטרה. שלכן אפילו גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא משום שהאמונה לבד הוא רק מקיף כמ"ש מזה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש הראשון ובהביאור ולכן ת"ת כנגד כולם שמזה יבא לבחי' וידעת היום כו'. כמארז"ל שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם. וההכרה היא בחי' פנימית. אמנם ל"ל המסכת מקיפים ג"כ וכמ"ש בת"א סד"ה ויקהל משה בענין כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו מעיד עדות שקר בעלמו. וזהו ענין המלות וכמ"ש בלג"ה ד"ה איהו וחיוהי בענין כל הלומד ואינו עושה נוח לו שנהפך שליתו על פניו ע"ש בפי' שליתו. ומזה יומשך ג"כ בחי' ותקח רבקה את בגדי עשו כו' ותלבש את יעקב כו' דהיינו גם המסכת המקיף דתהו. ועמ"ש בת"א ס"פ שמות סד"ה תוספת ביאור גבי וענין ב' בחי' מקיפים. ועיין עוד בלק"ת בהביאור ע"פ כי אלא דרוש השני בענין ב' מקיפים דלמ"ד ומ"ס וגם בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין דרוש השני בענין לבוש ובית ועיין בד"ה יביאו לבוש מל' בענין לבוש מלכות וכתר מלכות. ובכ"ז יש לתרץ הקושיא שמבואר בספרי הקבלה בענין השמות דהנה שם הוי' הוא שם העלם. ומבואר בפרדס שער שם בן ד' הוא שער י"ט פ"א איך כי אפילו שם אהי' שהוא נורא מאד לא ישתוה לשם הוי'. וא"כ הקושיא איך שם הוי' ע"פ רוב הוא בתפארת או בחכמה ושם אהי' הוא בכתר כמ"ש בפרדס שער עשרים פ"א. וקושיא זו מבואר בשערי אורה. וגם בפרדס שם. והפרדס תירץ דשם הוי' מורה על כללות האלי' קש"י בכתר היו"ד בחכמה כו' ושם אהי' הוא לבוש לשם הוי' יעו"ש. ולפי הנ"ל י"ל כי שם אהי' הוא מאיר רק בבחי' מקיף וכמ"ש בזהר ויקרא דף י"א. ושם פי' אהי' אשר אהי' זהו מקיף הרחוק שהוא כתר. ומקיף הקרוב בינה. וכשמאיר בגלוי בבחי' אור פנימי זהו שם הוי'. כן מבואר בזהר שם. ולכן מתחיל ביו"ד למלום. וכבר מבואר שהמעלה מה שמאיר בבחי' או"פ גדול מאד שמזה דוקא נמשך הביטול בעולמות. וגם כיון שמאיר בבחי' או"פ לכן קדושתו עלום מאד. ועיין בלק"ת בד"ה ויקח קרח רפ"ה בענין חוטי הלילית שקדושתן יותר הרבה מהטלית אף שהטלית הוא

המקיף

המקיף כו׳ ועיין שם גם כן פרק ד׳ מזה. וע׳ עוד מענין ארי׳ במדרש רבה פ׳ יתרו פכ״ט בענין דבור אנכי שעל זה נאמר ארי׳ שאג. א׳ דאנכי ע״ד א׳ דאסי׳. אך ארי׳ שאג היינו ע״ד אנכי הוי׳ שהמקיף מאיר בבחי׳ אור פנימי. וע׳ במא״א אות א׳ סעיף ק״א מענין אריה. וע׳ במא״א אות ד׳ סמ״ה ד׳ חיות שבמרכבה דאלי׳ פני ארי׳ אבא. שור אימא כו׳. והנה מאור אבא ג״כ לא נתלבש בכלי רק בהלכות המדברים בענינים גשמיים דוקא וכמ״ש מזה בת״א ד״ה כי אתה אבינו. והנה עשו מה שנפל בשבה״כ מבחי׳ ארי׳ ונעשה למטה חיה טמאה. ויעקב בחי׳ שור וזהו ורב תבואות בכח שור. וזהו עלינו לשבח גימט׳ שור. והיינו שלא עשנו כו׳ שמאיר עליהם רק בחי׳ א״מ לבד ונעשה למטה ים ודבר נפרד. ואנחנו כורעים ומשתחוים לפי שביעקב מאיר בבחי׳ פנימי׳ ע״י היו״ד עקב. ע״כ נקוה לך לראות מהרה בתפארת עוזך שיאיר גם המקיף העליון בגילוי. במה שעכשיו נק׳ סוכ״ע יאיר להיות ממכ״ע ויומשכו מקיפים עליונים יותר כו׳. והיינו ע״י ואת רוח הטומאה אעביר כו׳. לתקן עולם שיאיר עולם התיקון כו׳. ענין כקיף בפני אדם. וע״י קו״ף ברכות עושין מזה ה׳. ענין פנימיות אבא פנימי׳ עת״י שלמעלה מהמקיף דא״א. הרי כמה גדול כח היו״ד שהוא פנימיות אבא. וזהו הוא עשנו ולו אנחנו:

ג **והנה** יעקב רצה להמשיך מבחי׳ מה שלע״ל נאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה׳. בלפני׳ סי׳ ג׳ ע׳. וכמ״ש מענין זה באריכות קצת על פסוק זה. שזהו כענין ומעין מבית ה׳ יצא והשקה את נחל השטים שנתבאר בלק״ת בשה״ש סד״ה ששים המה מלכות דרוש הראשון. ורצה יעקב להמשיך בחי׳ זו בעשו שעי״ז יתבטל עשו מרשעו ויהפך לטוב. וזהו כענין הנז׳ בגמרא פ״ק דברכות ד״י ע״א ע״פ יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם הוטאים לא כתיב אלא חטאים ופרש״י דקאי על היצה״ר שעליו נאמר יתמו חטאים כו׳. ואז ממילא ורשעים עוד אינם. וזהו ע״ד אז אהפוך כו׳. והיינו כי היצה״ר נמשך מסיגי הגבורות. ויניקתו מקו השמאל. ולעת״ל שיהי׳ גילוי בחי׳ ע״ק דלית שמאלא בהאי ע״ק יתבטל היצה״ר. וזהו אז אהפוך כו׳. כי אז מורה על נהירו דע״ק כמ״ש בזח״ב פ׳ בשלח דף נ״ד ע״א ע״פ אז ישיר משה כו׳. ואין זה סתירה לענין מה שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו דהיינו מעלת הזהב על הכסף בחי׳ גבורות. דגבורה זו אין פירושו דין אלא תגבורת החיות ע״ד ואם בגבורות שמונים שנה. ואין מהם שום מקור ח״ו לרע. והנה כדי להמשיך בחי׳ זו כי אז אהפוך צ״ל ע״י העלאת מ״ן לבחי׳ האו״מ שמשם יומשך ומעין יצא כו׳. וזהו ענין ההשתחואה דיעקב ז׳ פעמים כו׳. וזהו ג״כ ענין ברצות ה׳ דרכי איש גם אויביו ישלים אתו שאמרו זה על יעקב שהשלים עמו עשו כ״ה בילקוט. ובמד״ר פ׳ וירא פנ״ד פירשו אויביו זה יצה״ר. ועי״ז אמרו אם רעב שונאך האכילהו להם לחמה של תורה כו׳. כי זהו דוגמת ומעין מבית ה׳ יצא והשקה את נחל השטים. וכמשנ״ל סעיף ב׳ שהקליפות שהם ים ודבר נפרד לפי שהחיות המחיה אותם אין מאיר רק בבחי׳ מקיף כו׳. ואם הי׳ מאיר בהם בבחי׳ או״פ הי׳ נבלע בתוכם ח״ו כמ״ש בת״א פ׳ תולדות בד״ה ראה ריח בני. אך ע״י עסק התורה ממשיך או״פ דרך נה״א שיאיר בהיצה״ר ועי״ז הי׳ ישלימנו

לך כו' וכמ"ש בלק"ת סד"ה וכל בניך בפי' ורב שלום בניך. וע' בד"ה החלצו מאתכם בפי' שע"י התורה משים שלום בפמ"ע ובפמ"ע כו':

ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל וגו'. ואיתא ברבות סדר ויצא פס"ח ע"פ כי בא השמש אמר לו הקב"ה אתה סימן לבניך כו' עד וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה כו'. ועיין מזה ג"כ בסדר וישלח פע"ח ובזה"א פ' מקץ דר"ג סע"א. והנה לעיל מיני' כתיב ויקרא שם המקום פניאל וגו'. והקשה מהרמ"א מה ענינו של שם זה ולמה תודיענו התורה קריאתו. ועוד אומרו אח"כ כאשר עבר את פנואל ולא אמר את פניאל כאשר קרא לו יעקב. ועיין מזה ג"כ באו"ת מהמגיד נ"ע פ' וישלח. וע' זח"א ד"ז ע"ב וח"ג פ' פינחס דרל"ח ע"א. והנה איתא ברבות פ' ע"ז ע"פ ויאבק איש ר' חמא בר' חנינא אמר שרו של עשו הי' כו'. ועיין מזה בת"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש ובפ' וישב בד"ה כה אמר כו' ונתתי לך מהלכים כו' שהוא ענין מלחמה לה' בעמלק. וזהו ענין שעת צלותא שעת קרבא כמ"ש במ"א בד"ה כי תצא למלחמה על אויביך כו' וכמ"ש אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי ות"א בצלותי ובבעותי. ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה כה תברכו את בנ"י. והנה תפלות אבות תקנום אברהם תיקן תפלת שחרית כו' ומבואר במ"א בד"ה לו את בנ"י ואמרת כו' את קרבני כו' איך ג' תפלות שבכל יום מקבלים הכח והאור מג' מועדים שהם ג"כ כנגד ג' אבות שהמועדים הם מקראי קדש שהקדש שהוא שבת נקרא ונמשך בהם. ובהם ועל ידם נמשך ג"כ להיות המשכות בתפלת כל ימי החול. פסח בחי' אברהם בחי' תפלת שחרית. ושבועות בחי' יצחק תפלת המנחה. ויעקב נסע סוכתה הוא בחי' תפלת ערבית כו'. וזהו שנאמר גבי תמיד להקריב לי במועדו שהתמידין שהן כנגד תפלה כל יום עלייתן הוא ע"י המועדים כו'. והענין דהנה כתיב שלש פעמים בשנה יראה כו' את פני הוי' אלקיך שעי"ז היו מקבלים כל נש"י בחי' השתחוואה וביטול ג"כ בבחי' פנימיותם כמ"ש בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית שבסידור שער החנוכה יעו"ש באריכות. והיינו ג"כ ע"ד מ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם שע"י גלוי בחי' פני הוי' אלקיך נתעורר ונמשך ג"כ בחי' הפנימי' שבנש"י להיות כלתה נפשי להצרות ה' כו'. וזהו הנק' שהקב"ה וכנס"י הם פנים בפנים. והיינו כי פנים הוא מעיקר החיות שבם הוא רצו' ושמיעה כו' והמחשבה כו' יהיה כל תפצן ופנימיותן באלקות ולכן נק' ארץ חפץ. וזהו היפך ממ"ש כי פנו אלי עורף ולא פנים וכמ"ש מזה בד"ה כי ההרים ימושו יעו"ש. וכל זה נמשך להם ע"י שלש פעמים בשנה יראה כו' את פני הוי' כו' וכמ"ש ג"כ ברבות בשה"ש ע"פ משכני אחריך נרוצה כו' ע"י שהשרית שכינתך בתוכינו עי"ז אחריך נרוצה כו'. וזהו לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש. כי פי' לך הם נש"ב המשכים ממוח בינה אל הלב כי בינה לבא כו'. אך בהלב יש ב' בחי' חיצוני' ופנימי' כמ"ש באגה"ק סי' ד' סד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה. חיצוניות הלב הם המדות הנמשכין מן השכל ופנימי' הלב הן המדות ששרשן למעלה מן השכל. וכמ"ש בד"ה כי תצא הנ"ל. ובת"א פ' תולדות

בביאור ע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה כו'. וזהו בקשו פני היינו פנימי' הלב. ואיך יהיה בקשו פני זהו ע"י את פניך הוי' אבקש וכנ"ל בענין יראה את פני הוי' אלקיך שעי"ז הי' נמשך להם ההשתחוואה והביטול בפנימי' ועיין בהרמ"ז אמור דל"ג ע"ב שלשון מועדים עצמו שייך לגלוי בחי' פנימי' כמ"ש אנה פניך מועדות. ביחזקאל סי' כ"א. ועיין בהרמ"ז פ' ויקרא ד' ע"ו ע"ב ע"פ ישר יחזו פנימו ובענין כמים הפנים לפנים כו':

ג) **ובביאור** הדבר הוא ע"פ מ"ש בלק"ת ס"פ חיי שרה שיוסף שהי' יפ"ת ויפ"מ ע"י שבו מאיר מבחי' יופי הפנים העליונים כו' ויוסף יסוד ולכן הסרים אין לו הדרת פנים. וביאור הענין כמ"ש במ"א בד"ה כי תצא אשר פי' תאר הוא מ"ש נעשה אדם בצלמנו וגו' בצלמו בצלם אלקים וגו' ב' פעמים צלם כנגד ב' בחי' שיש בנשמה. הא' המתפשטת ומתלבשת בתוך הגוף והיא אשר ירדה בדרך וסדר ההשתלשלות מעילה לעילה. וכמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו וזהו ענין אות צ' דצלם היינו ט' ספי' חב"ד חג"ת נה"י שהן שרש בי"ע. ובחי' השנית הוא בחינת הנשמה שעומדת למעלה בבחי' מקיף ואינה מתלבשת ומתפשטת בתוך הגוף כלל ונק' בשם מזל בלשון רז"ל אע"ג דאיהו לא חזי מזליה חזי כי מזל לשון מפעיל שמזיל וממשיך ההארה וההשפעה לבחי' הנשמה שבתוך הגוף. והוא ענין אות ל' דצלם שהוא בחי' המקיף על ט"ס הנ"ל דבחי' צ'. והנה הנשמה שבבחי' מקיף נק' יפ"ת ששרשה מבחי' לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת שהת"ת הוא ענין יופי הנך יפה דודי וגו'. והיינו בחי' ועל דמות הכסא כו' בחי' ז"א שהוא בחי' מקיף לגבי מקור דבי"ע. ועיקר ז"א בחי' תפארת שהוא בחי' גוונין ס"ע נהורין כו' וזה נמשך מבחי' למ"ד שהוא חב"ד. וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו עד"מ שלהבו פניו משכל חדש וזהו ענין יאר ה' פניו. והנשמה שבתוך הגוף נק' אשת יפ"ת שהוא בחי' צ' דצלם ונק' בצלם אלקים ששרשה מבחי' מל' שיורדת ומתלבשת בבי"ע חב"ד שלה בבריאה וחג"ת ביצירה ונה"י בעשי'. וכמו שהנשמה מתלבשת בתוך הגוף. משא"כ בחי' למ"ד הוא נשאר בבחי' מקיף שהוא בחי' ועל דמות הכסא דמות כו' וזהו שיוסף נק' יפ"ת. כי הנה יוסף הי' למעלה מן הי"ב השבטים שהן י"ב בקר דבריאה והים שהוא מל' דאצילות עליהם מלמעלה, משא"כ יוסף הי' מבחי' אני העליון למעלה מבחינת בי"ע ואף מבחי' מל'. וזהו התחת" אלקים אני בתמי' כי הוא למעלה משם אלקים. ועיין בת"א פ' וישב בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים. וע"כ נק' יפ"ת כי הוא בבחי' יסוד ז"א שם היופי בעצם. וגם יסוד נק' מזלא לגבי המל' כמ"ש בזח"א פ' וירא קע"ו א' ואיהו מזלא דכל ברכאן כו' ועיין שם במק"מ הטעם שנק' מזלא לפי שמזיל ההשפעה למל'. וגם מפני ששרש המשכת השפעה זו באה ונמשכה מהחכמה וכתר. והוא ע"ד הנ"ל שהסרים אין לו הדרת פנים א"כ יסוד שהוא השפעת כח ההולדה נמשך מבחי' עצמיות ח"ע הנק' חכמת אדם תאיר פניו. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אחת היא יונתי. וזהו שנאמר זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמך בירמי' סי' י"א ע"ז הובא ברבות ר"פ תצוה. ושם ד"א זית רענן הה"ד יפה נוף משוש כל הארץ. בתלים מ"ח. ובחי' זית הוא ביסוד כמ"ש בלק"ת פ' עקב ע"פ ארץ זית שמן וז"ל כי כל

הידור

הידור הפנים הוא תלוי בדבר זה לפי שהוא מקבל ש"ע נהורין שהם בפנים כו'. וזהו ג"כ ענין זית שמן כמ"ש להצהיל פנים משמן שהוא בחי' חכמת אדם תאיר פניו. והשמן הוא בחי' ונתנך ה' עליון על כל כו' כמ"ש ברבות שם והוא ענין על אויביך הנז' בד"ה כי תצא בחי' סוכ"ע והיינו בחי' למ"ד מ"ס כו'. ועיין מענין יפה נוף משוש כו' בזהר ויגש דר"ו ע"ב. והיינו כי בחי' יסוד זהו מדת צדיק שהוא ההתקשרות באלקות תמיד ולפ"ע זה הוא שונא התאוות וההתקשרות בתאוות העוה"ז ומואס בהם בתכלית כמ"ש בתניא ח"א פ"י בענין צדיק וטוב לו שזהו בחי' יוסף הנק' צ"ע ולכן עי"ז ממשיך בחינת באור פני מלך חיים ורצונו כו': קיצור. ענין יוסף יפ"ת. תאר בחי' בצלמנו. ויש ב' בחי' הנשמה. בחי' מזלה נמשך מז"א והתפארת הנק' יפה דודי. והנשמה שבתוך הגוף מבחי' מל' הנק' אשת יפ"ת. ויוסף יסוד זית רענן יפה פרי תואר יפה נוף. ונק' מזלי' להצהיל פנים משמן בחי' זית:

ב **והנה** כתיב וראית בשביה אשת יפ"ת היינו בחי' ל' שיורד ומתלבש בבי"ע בחינת ובפשעכם שולחה אמכם. ובנפש התלבשות ע"ם דנה"א בנה"ב זלעו"ז כי פנו אלי עורף כו' רק בחי' הכתר נשאר בגלי' הוא הרצון והאהבה המסותרת שיש בכל נפש כמ"ש בתניא פי"ט. וכדי להוציא' מן השביה צריך להמשיך גלוי אלקות מבחי' מזל הוא הנשמה שלמעלה מן הגוף וכמו י"ג עלין דסחרין לשושנה כשהיא בין החוחים נמשך לה מקיפי' כו'. ועמ"ש מזה בד"ה כנשר יעיר קני' בהאזינו ומ"ש בד"ה מי כה' אלקינו בפי' המגביהי וסד"ה ועתה יגדל נא כח אד'. ועי"ז אמר דהע"ה בקשו פני כו' בחי' מזל כו'. והיינו ע"י את פניך הוי' אבקש שע"י שנמשך מלמעלה למטה את פניך ה'. כך נמשך מלמטה למעלה בחי' בקשו פני כו'. ועי"ז מי זאת עולה מן המדבר כו' פי' מי היינו בינה בחי' שכינתא עילאה בחי' המקיף של הנשמה. זאת היינו שכינתא תתאה בחי' וראית בשביה כו'. וכשמתחברי' מי וזאת בחי' בקשו פני עי"ז היא עולה מהמדבר והשבי' עמ"ש בד"ה כנשר יעיר בענין ימצאהו בארץ מדבר. ועיין מענין מי וזאת בזח"ב ר"פ תרומה. ועמ"ש בד"ה ויושע המלך לאסתר. וזהו מכל אבקת רוכל ע"ד ויאבק איש עמו ומזה נתברר עד שנעשה רוכל בחי' בשמים כו'. וזהו ענין תשובה שהיא החזרת פב"פ כמ"ש ע"פ שובה ישראל עד. וזהו ג"כ בחי' שבת. אך כיצד ממשיכים בחי' את פניך הוי' אבקש כמש"ל שזהו ע"י השראת השכינה בבהמ"ק שע"ז נאמר יראה את פני כו'. וזהו ענין משכני אחריך. וע' בסידור בדרוש בהמ"ז מענין משיכה וכסף. והנה משחרב בהמ"ק הוא ע"י עסק התורה כמאחז"ל משחרב בהמ"ק כו' אלא ד"א של הלכה והיינו שהתורה נמשך מהיכל קה"ק כמ"ש בתניא פנ"ב וכמ"ש במ"א סד"ה את שבתותי תשמרו בפי' ומקדשי תיראו דקאי על התורה. וכמאמר כי באור פניך נתת לנו תורת חיים שהתורה נק' אור כמ"ש ותורה אור והוא בחי' אור פניך כמ"ש יאר ה' פניו אליך והיינו חכמת אדם תאיר פניו ואורייתא מחכמה נפקת. ולכן התורה היא נק' מקדשי. שכמו בבהמ"ק היה בחי' יראה את פני ה' אלקיך. כך ע"י עסק התורה נמשך יאר ה' פניו אליך כו'. אך כל האומר אין לי אלא תורה אפי' כו' וכ"ל תורה וגמ"ח. וזהו כי נר מצוה ואזי אח"כ ותורה אור וע"י אור זה נמשך ג"כ

הכת

הכח בנפש להיות גלוי פנימית הלב. וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך. פי׳ שכדי להמשיך לבבך אליו ית׳ להיות כמים הפנים כו׳ כן לב האדם כו׳ זהו ע״י עסק התורה שהוא בחי׳ והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו׳. וגם התורה נק׳ מים וכמו שבמים מתראים הפנים כך בעסק התורה הוא המשכת הפנים העליונים לפנים כו׳ ומזה נמשך להיות כן לב כו׳. וכן ע״י קיום המצות. וכמ״ש מזה בד״ה אחרי ה׳ אלקיכם תלכו גבי ובקולו תשמעו ובד״ה והיה מספר בנ״י גבי פקדת הארץ ותשוקקיה. וזהו דרשו ה׳ ועוזו בקשו פניו תמיד. כי הנה עוזו היא התורה כמארז״ל ע״פ ה׳ עוז לעמו יתן כו׳. וכמ״ש בת״א ר״פ יתרו. ועי״ז בקשו פניו תמיד. ופי׳ תמיד כי יש פנים לפנים עד אין קץ כו׳ וכמ״ש הרמ״ז פ׳ אמור שם. והנה עד״ז יובן מ״ש ויקרא את שם וז
המקום פניאל. פי׳ פניאל היינו בחי׳ גלוי אור פניך. ועיין באלשיך שפי׳ פניאל בחי׳ חסד אך ע״פ מאמרינו דלעיל בענין פניאל יובן שהוא גלוי הפנים דא״א אריכו דאנפין שיורד ונמשך גם למטה כמ״ש בד״ה ועתה יגדל נא שיהיה המשכת בחי׳ הפני׳ שהוא ההשפעה שמבחי׳ פנימי׳ גם למטה עד שנותן כח בנה״א לגלח ולהיות כי שרית עם אלקים לשון שררה וממשלה עם אלקים הוא בחי׳ הצמצום וכמ״ש בד״ה אז ישיר ישראל עלי באר וסד״ה תקעו בחודש שהוא בחי׳ צמצום והסתר פנים להיות גלוי עוה״ז ותענוגי׳ ופירש שם המקום היינו ע״ד הנזכר בזח״ב ויקהל דר״ז ע״א ע״פ הנה מקום אתי שהוא בחי׳ בינה שבה התגלות עתיק. וגם בהמ״ק נק׳ מקום כמ״ש וקמת ועלית אל המקום. והוא ע״ד הנה מקום אתי. ואמר יעקב שבזכות בחי׳ המקום ע״ד ברוך המקום שהאיר לו מבחי׳ אור פניו ית׳ כמו שמאיר בבהמ״ק יראה את פני הוי׳ כו׳ עי״ז היה יכול לנצח המלחמה. ופי׳ כי ראיתי אלקים פנים אל פנים היינו מה שנלחם עם השר ונצחו. כמו לך נתראה פנים בדה״י ב׳ סי׳ כ״ה י״ז כדפי׳ האוה״ת. וכח זה נמשך מלמעלה מבחי׳ את פניך הוי׳ כנ״ל. ולכן קרא שם המקום פניאל שמאחר שנצח את השר עם היות המלחמה פנים בפנים שבא בכל תוקף. וכמ״ש בד״ה ויאבק כו׳ בענין אם תגביה כנשר משם אורידך כו׳. א״כ הכח לזה נמשך מבחי׳ אור פנים העליונים. כמו שעי״ז דוקא מי זאת עולה מן המדבר כו׳. מכל אבקת רוכל כו׳ וכנ״ל. והיינו כי עי״ז נמשך להיות ואשמיד את פריו ממעל כו׳ מבחי׳ אם תגביה כנשר כו׳ שזהו כשהשפע נמשך מבחי׳ אחוריים דאריך אבל ע״י גלוי הפנים הרי משם אורידך כו׳. ויותר י״ל דפי׳ כי ראיתי אלקים היינו לאחר שנצח את השר עי״ז העלה הנילוצין לשרשן בבחי׳ שם אלקים דקדושה וכנודע ממ״ש לחוק עשה לי אלקים כו׳ (ועניין פנואל בוא״ו י״ל ע״ד שמבחי׳ פניך הוי׳ נמשך בקשו פני. ולמעלה הוא החזרת פב״פ דזו״נ שזהו ענין תשובה. וזהו ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צולע כו׳ כי איהי בהוד כו׳ והמל׳ מקבלת מבחי׳ וא״ו וזהו פנואל. ופניאל ביו״ד היינו בינה שמקבלת מהיו״ד). קיצור אשת יפ״ת ל׳ ע״ם דנה״א שמלובשים בשבי׳ בנה״ב ולהעלותה צ״ל המשכה מיגמה״ר ועתה יגדל נא כח להיות נושא עון וזהו״ע פניאל בחי׳ פניך הוי׳. שם המקום הנה מקום אתי:

ג **והנה** לתוספת ביאור יש להקדים מ״ש במ״א בביאור ע״פ בעצם היום הזה נימול. ה
ענין ר״מ שאמר על טמא טהור ומראה לו פנים בפ״ק דערובין די״ג ע״ב

כי התורה ניתנה במ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור כמ"ש במס' סופרים. דהיינו פנים הוא חכמה אלא שנתלבש בז' מדות הכלולים מז' ונק' מ"ט שע"ב. אבל שרשה למעלה מבחי' המוחין המלובשים במדות כמ"ש בד"ה השמים כסאי. והנה כפי החכ' המלובשת במדות הדין שזה טמא וזה טהור. אבל ר"מ שרשו מעצמיות ח"ע ונק' מאיר ע"ש חכמת אדם תאיר פניו וע"ש יאר ה' פניו ובעומק החכמה יוכל לטהר גם מה שנראה טמא ע"פ החכמה שבמדות וכמ"ש וירא ה' כו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו כו' הרי ברצונו מוצא זכות בטענה זו עצמה שממנה נמשך החוב כי יצר לב האדם רק רע כו'. ותדע שלע"ל שיהיה גלוי הפנים העליון ממש ארז"ל אפי' חזיר שהיא ק"נ עתידה ליטהר כו'. וזהו מי יתן טהור מטמא לא אחד יחידו ש"ע. וזהו שהיה ר"מ אומר על טמא טהור ע"י שמראה לו הפנים דא"א. ושרש הענין כי נובלות חכמה שלמעלה תורה היינו ששרשה משערות אבא יונק ממזלא כו' בחי' אותיות כו'. אבל הפנים פנוי משערות תיקון ואמת גלוי עצמיות חכמה. וע"כ נז' ומראה לו פנים דוקא והיינו שהשערות בחי' צומח מדות שבחכמה שאינו ערוך לעצמיות חכמה. והנה ענין מאיר עיני חכמים בהלכה שממשיך בחי' הארת פנים דא"א למל' דאצילות תתן אמת ליעקב כו'. וזהו ג"כ ענין ברכת כה תברכו כו' יאר ה' פניו אליך בבחי' כה בחי' מל' כה יהיה זרעך. והיינו ע"י שהכהנים שרשם מאבא אהרן כנא דאבא. וזהו ענין חנוכה חנו כ"ה. והיינו ע"י השמן זית. זית רענן יפה פרי תואר ולהצהיל פנים משמן כנ"ל. והנה ע"ד זה אמר ויקרא יעקב את שם המקום פניאל שהיכולת שהאדם ינצח את המלאך להיות שרית עם אלקים זהו ע"י גלוי בחי' ומראה לו פנים שמשם נמשך בחי' השפלת עץ גבוה והגבהת עץ שפל כנזכר ברבות וירא פ' כ"ג שהרי אפי' יכול לומר על טמא טהור כשמראה לו פנים דא"א כנ"ל. והדך כלל ענין ויאבק שהעלו אבק עד כסה"כ להפך ק"נ ממש ולבררה שתתעלה ליכלל במל' זהו ממש ענין מי יתן טהור מטמא כו'. וזהו ע"י בחי' ומראה לו פנים כנ"ל. וכן החשמונאים שנצחו את העכו"ם זהו ג"כ ע"י בחי' הנ"ל. ולכן בחנוכה מדליקי' נרות שמן ואור כו' הארת פנים כו'. והיינו ענין פניאל כו' שעי"ז דוקא ותנצל נפשי. ואח"כ כתיב פנואל בוא"ו. והוי"ו הוא ההמשכה למטה. כי הנה התורה הנק' באור פניך מחכמה נפקת שהיא בחי' יו"ד. אך אח"כ נמשכת ומתלבשת בהמדות שהן בחי' וא"ו. וכנזכר מזה בת"א ע"פ ויצא יעקב. ובאו"ת בשם המגיד נ"ע פי' שיעקב המשיך בחי' אור פניו ית' ע"י מדה"ר שהיא מדתו של יעקב. ובמדת הרחמנות יש ב' המשכות כו'. הא' מה שנותן לב על העני כדפרש"י בחומש פ' שמות ב' כ"ה ע"פ וידע אלקים נתן עליהם לב כו'. הב' ההטבה בעצמה. ועל ב' המשכות אלו מרמז היו"ד דפניאל והוא"ו דפנואל. והיינו כמ"ש בתו"א פ' ויצא בד"ה והי' הוי' לי לאלקים שי"ג מדה"ר הן בחי' יודי"ן ווי"ן כי מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחינת יו"ד והשערה עצמה שהיא המשכה היא בחי' וא"ו כו'. והיינו ב' בחי' הנ"ל שברחמנו'. והנה מבואר שד"ה מי מנה עפר יעקב שהדרך שיזכה האדם לאור תורה הוא ע"י מדת הרחמים כו' וזהו ויקם עדות ביעקב וכתיב תתן אמת ליעקב. והנה כמ"כ בנפש עד שיהיה גלוי לך אמר לבי בקשו פני יש ג"כ ב' המשכות. כי

מתחלה נמשך הגלוי במוחין בחי' חו"ב הנק' נקודה בהיכלא ראיה ושמיעה כו'. וזהו ענין משכיל לאיתן כנזכר בד"ה ראה אנכי ושם נזכר ג"כ שזהו ענין פב"פ דבר ה' עמכם וס"ע י"ה וזהו ענין פניאל ביו"ד שהבינה נק' אל עליון בזח"ב רס"א והיא מקבלת מבחי' היו"ד כו'. וזהו פניאל. ואח"כ כשנמשך הגלוי אל מקום המדות להיות גם המדות בבחי' פנימיותן לה' פב"פ נק' פנואל בוא"ו. ועד"ז נתבאר בד"ה ראה אנכי ענין נחל איתן כי איתן היינו נקודה בהיכלא תרין ריעין ונחל איתן זהו כשנמשך אל מקום המדות כו'. ולמעלה פניאל זהו ענין יחוד הו"א. פנואל זהו ענין יחוד זו"נ. וזהו ענין ישר יחזו פנימו הנזכר בזח"ג ויקרא דע"ו. וכמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי בענין תתן אמת ליעקב שבחי' אמת הוא הגלוי כמו דקמי' כלא חשיב והארה זו נמשך מהארת פנים שלמעלה ומתחלה נמשך גלוי זה באצילות ואח"כ נמשך גלוי זה במל' מקור דבי"ע. וזהו ענין פניאל ופנואל. ועמ"ש סד"ה כי תשמע בקול בענין לעשות הישר כו' שגם למטה יהיה הגלוי כמו למעלה (ועו"ל פניאל המסכת י"ג מדה"ר שמקורן בחי' אל רחום כו'. וכדי שיומשכו מעתיק בז"א יש ב' המסכות שמתחלה נמשכים באו"א ואח"כ נמשכים בז"א. כמ"ש בד"ה ה' יחתו מריביו. וזהו ענין פניאל פנואל. וזהו כענין מ"ש באו"ת מהמגיד נ"ע. ועמ"ש בביאור ע"פ תורה צוה ובלק"ת ר"פ תולדות שהשערה עצמה היא בחי' וא"ו ופנימיותה היינו האור שבתוכה הוא בחי' יו"ד ובהרמ"ז אמור ל"ד. קיצור ענין ומראה לו פנים היינו ח"ס שזהו למעלה מבחינת מה שהחכמה יונק ממזלא ולכן אומר על טמא טהור כו' מי יתן טהור מטמא שתתברר ק"נ. וגלוי זה מי"ג מדה"ר יש בו ב' בחי' יו"ד וי"ו. השערות בחי' וי"ו ופנימיותן בחי' יו"ד. ובנפש נמשך מתחלה בחו"ב משכיל לאיתן. וזהו פניאל ביו"ד. ואח"כ נמשך נחל איתן במדות ונק' פנואל. ישר יחזו פנימו לעשות הישר כו' ה' בגרסיים יחתו מריביו):

ד **ובמא"א** אות ח' סי"ב כ' וז"ל חשמל מלך בינה שהיא אור פני' וכן אל היינו ג' יודי"ן ואל"ף שבשם ס"ג כו' עכ"ל. ולבאר דבריו יש להקדים מ"ש בזח"ב פ' פקודי דרמ"ז א' שבהיכל עצם השמי' שהוא בהוד בו נתמנה רוח א' מאור זך הנק' עצם וכעצם השמים לטוהר ונק' אורפניאל כו' וענין אורפניאל שאמרנו הוא כח החיים והרחמים ובו נכנע כח הקליפה וברוח זה עומדים לבושי הצדיקים העולים לראות את פני ה' צבאות כן העתיק הפרדס שער היכלות פ"ב. ועמ"ש מענין וכעצם השמים לטוהר בת"א פ' משפטים סד"ה ותחת רגליו דענין לטוהר הוא בחי' טהירו עילאה. וענין שייכות בחי' הוד לבחי' טהירו עילאה י"ל ע"ד נעוץ תחלתן בסופן כמ"ש בסידור גבי ל"ג בעומר בענין הוד שבהוד. ועיין מזה ג"כ בס' עמה"מ בסופו שער עולם הבריאה פט"ו. והמק"מ פרשה פקודי שם כ' בשם הע"ח באלו השע"ה נהורין שבפנים דצריך שנמשכים שם ולכן נק' פניאל אור הפנים העליונים של אל כו' ע"ש ובלק"ת ס"פ חיי שרה והוא ג"כ כמנין חשמל. והרמ"ז פ' יתרו דע"ח ע"א כ' בשם הפע"ח דאוריאל ואורפניאל ענין א' הוא אלא דאורפניאל חשמל גימט' מלבוש הפנים. אוריאל הוא לבוש הגוף גימט' רמ"ח כמנין אברהם שהוא החסד. וזהו סוד אור פנים שהוא אור פנימי שבמקיפים כו'. ועיין מענין לבוש הפנים בת"א בד"ה אוסרי לגפן גבי ובדם ענבים סותה

שיש ב' בחי' לבושין לבושי הגוף ולבוש הראש והפנים. לבוש הפנים ע"ד הביטו אליו ונהרו והוא ענין צאינה וראינה בנות ציון כו'. וענין לבוש הפנים היינו מקיפים דג"ר כח"ב. וזהו ע"ד שמ"ע הן בו"ה ול"ת הם בי"ה והיינו ע"י שהל"ת הם לאכפייא לסט"א ועד"ז ביעקב ע"י כי שרית כו'. קיצור פניאל הוא בהיכל עצם השמים ובו מאיר מבחי' שע"ח נהורין דא"א והוא בחי' חשמל גימט' שע"ח וגימטריא אורפניאל וגימט' מלבוש והוא מלבוש הפנים. והנה פי' לבוש הפנים עד"מ היינו שבו וע"י יכול להיות צאינה וראינה ולבוש זה זהו בחי' חשמל. כמו עד"מ המשל שבו ועל ידו משיגים את השכל. ועד"ז נק' התורה משל הקדמוני שהוא בחי' המשל שבו וע"י יושג בחינת האורה מקדמונו ש"ע. כי אור א"ס שורה בחכמה כו'. וזהו כי באור פניך נתת לנו תורת חיים אור פניך היינו חשמל. וזהו ענין לבושי' כתלג חיור דקאי על חשמל העליון שבין א"ק לאצי' שמשם נלקחה התורה כמ"ש בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר. וזה"ע ויקרא שם המקום פניאל. והנה התורה מחו"ב נפקת וזהו שקדמה אלפים שנה. וזהו פניאל. ואח"כ נמשך במדות חו"ג כשר ופסול וזהו פנואל. אך מה שנק' התורה באור פניך זהו ע"ד ומראה לו פנים הנ"ל:

ה והנה אף שממשיכים ע"י התורה שהיא בחי' את פניך הוי' אבקש להיות לך אמר ל
לבי בקשו פני כו' ולהיות כי שרית עם אלקים כו'. עכ"ז כתיב והוא צולע על ירכו דהיינו שהגם כי לא יכול לו זהו בבחי' גופו. אבל בבחי' ירכין דלבר מגופו שם נגע והוא כמ"ש בת"א סד"ה כי אתה נרי שיש ב' בחי' נשמות. ונשמות הנמוכות אין כח בהם לשלוט על הרע שבנה"ב וכמ"ש ג"כ בד"ה בחדש השלישי גבי ואתם בני יעקב לא כליתם. וכמ"ש מזה סד"ה מי אל כמוך. ובני יעקב היינו יוצאי ירך יעקב הנמשכים מבחי' נה"י שבו. כי הנה דרך כלל יש ב' בחי' ישראל ויעקב כנזכר בד"ה לא הביט און ביעקב כו' שבבחי' ישראל לא שייך אפילו עמל רק אז תתענג כו'. אבל בבחי' יעקב שייך עמל ועבודה. אך עכ"ז לא הביט האיש און ביעקב היינו כי לא יכול לו אבל בבחי' ירך יעקב שם ויגע בבחי' נשמות נמוכות כנ"ל. וזהו והוא צולע פי' כמ"ש בד"ה וארשתיך לי שיש ב' בחי' כלה. הא' כלה נאה כו' בחי' כלתה נפשי כו' הב' כלה כמו שהיא ואפילו חגרת מצד התלבשותה בנה"ב. ופי' חגרת דהנה כתיב שרפים עומדים וכתיב חגרה בעוז מתניה. מתנים הם המעמידים כל הגוף הראש והזרועות להיות עי"ז שרפים עומדים והיא האמונה הטהורה שהיא בבחי' רגלים כי איהי בהוד ואיהו בנצח כו' שמג' בחי' הנ"ל נמשך אמת והאמונה שהאמונה מקבלת מבחי' אמת כנזכר בדרוש־בהמ"ז בסידור ועמ"ש עוד מזה ע"פ המאמר וכד אנת תסתלק כו'. ועמ"ש בד"ה מי שם פה לאדם כו' מענין רגלים. וזהו שקר אין לו רגלים כי האמונה הנק' רגלים היא בבחי' אמת וניכרים דברי אמת משא"כ שקר אין לו רגלים. וזהו ענין הנחש שנקצצו רגליו כמ"ש בזח"א וישלח דקע"א ע"א ובפירוש הרמ"ז שם ובהקדמה ד"ב ע"ב ועי' זח"ב ר"פ כי תשא ע"פ ועד ארגיעה לשון שקר ובפ' ויקהל רע"ו ב' כחוטא חד כו' פקודי רס"ד א'. אך בחי' הגר שיש לו רגלים אבל אינן עומדים ביושר. וזהו ענין ק"נ שכלולה מטו"ר. דהנה כתיב עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים.

ופירש"י

ופירש"י שתי המחשבות שאינכם מבינים להכריע כו'. והרלב"ג כ' הנה הפסח יטה פעם
אל רגלו הא' ופעם אל רגלו הב' וכן היו ישראל נוטים על שתי המחשבות פעם יאמינו
כי ה' לבדו הוא האלקים כו'. והרד"ק שם כ' כמו הפסח שהוא פסח בשתי רגליו כי
מי שפסח רגלו א' נוטה אל הרגל האחת ומי שפסח בב' רגליו אינו יודע באיזה רגל
יעמוד כן אתם פוסחים על שתי הסעיפי' והם המחשבות כו' שאין אתם יודעי' לברור
בדעתיכם מי האלקים כו' עכ"ל. והענין כמ"ש בת"א בד"ה וישלח יעקב בענין ויחץ את
העם שבתהו הי' רק ב' קוין משא"כ בתיקון יש ג' קוין קו האמצעי מכריע בין ב' הקוין.
והנה מבחי' התהו כשנפל בשבה"כ נמשך מזה שבק"נ אין שם רק ב' מוחין חו"ב. וזהו
ענין שתים נשים זונות. ואין להם מוח הדעת כו'. גם בלא דעת נפש לא טוב. וז"ש
וידעת היום והשבות כו'. ועי"ז הוכיחם אליהו שאינכם מבינים להכריע ע"י שאין בהם
הדעת ולכן הם פוסחים על ב' הסעיפים היינו ענין ק"נ הכלולה מטו"ר ונק' להט
החרב המתהפכת מטוב לרע ומרע לטוב ונק' עה"ד טו"ר והוא אחר דמשתני ומתהפך
כמבואר בזח"א פ' ויחי דרכ"א ע"ב ובפ' אמור דק"ז אבל הדעת עליון זהו בחי' אני
הוי' לא שניתי כו' וכמ"כ בנפש היא הא"ר מבחי' עה"ח שנאמר בו וחי לעולם. ועיין
בת"א בד"ה חכלילי עינים. וזהו ענין ושתי שהיא ק"נ ע"כ נק' ושתי מלשון שתי הסעיפים.
וזהו ענין הגלות שהא' היינו כחולמים כמ"ש בת"א פ' וישב. והנה כש"י שבעקבי' מלך
התלבשותן בנה"ב שמק"נ נק' ג"כ כלה הגרת כו'. והיינו ואתם בנ"י לא כליתם שאין
לכם הכלות הנפש דבחי' כלה כלה כו'. רק שק"נ הוא עד"מ חגר בב' רגליו משא"כ
כש"י נק' רק חגר ברגלו א' היינו מלך נה"ב שבו שמק"נ כו'. משא"כ מלך נה"א. ועי"ז
נאמר והוא צולע על ירכו שבבחי' ירכו הא' אין לו העמדה נכונה שפעם נוטה הירך
לתאות נה"ב כו'. ועיין מענין והוא צולע בזח"א בראשית דק"א ע"ב ודק"ו ע"ב. וכ"ז
נמשך עד עלות השחר לע"ל. אך לע"ל ויזרח לו השמש כו' שמש צדקה ומרפא. והיינו
הקב"ה מוציא חמה מנרתקה מבחי' שמש ומגן כו' שהם אלקים מסתיר שיהיה נראה
הים דבר נפרד כו' כנזכר בד"ה תקעו בחודש שזהו ענין עלה במחשבה לברוא במדה"ד
כו' ומחמת הנרתק דשם אלקים נמשך רבוי המסכים ונעשה ק"נ בחי' נפרד לגמרי והוא
הנק' מחלה כמו החולה שטועם מתוק למר ומר למתוק וכו' כך הם תאוות נה"ב כו'.
אבל לע"ל בצאת חמה מנרתקה אזי גם ק"נ תצא מחלאתה וטומאתה. וזהו ענין ומרפא
להסיר חרס המחלה. ועי"ז נאמר במיכה סי' ד' ו' ביום ההוא נאום ה' אוספה הצולעה
כו'. היינו בחי' כלה חגרת הנ"ל. עד שתהי' לבי ובשרי ירננו אל אל חי. כמ"ש בד"ה
וארשתיך לי שע"י התבוננות במהו"ע ית' אזי אף הצולעה והחגרת כו'. וכמו במעשה
דאליהו ויאמרו ה' הוא האלקים ב"פ. וזהו ענין במקום שבע"ת עומדין כו'. וזהו וה'
יגיה חשכי כמ"ש בת"א סד"ה כי אתה נרי שזהו בחינת הוי' עליונה יותר. וה"ע ויזרח
לו השמש כו' מוציא חמה מנרתקה להיות מרפא מבחי' והוא צולע כו' אוספה הצולעה
וכמ"ש אם יהי' נדחך בקצה השמים משם יקבצך כו'. ועי' עוד מענין עבר את פנואל
[ויחי] בזח"א רי"ב א'. ועוי"ל כי הנה יש לבנ"ה והנתיב הראשון נק' נתיב לא ידעו עיט והוא
פנימי' אבא שהוא פנימי' עת"י. והנה ש"י עולמות שהם ב"פ קנה קנה חכ' קנה בינה

נמשכים

נמשכים ג"כ מן ל"א נתיבות הנ"ל שכ"א כלול מיו"ד פניאל פנואל. ועמ"ש ע"פ מאמר הזה"ג ע"פ קדושים תהיו דפ"ו ע"א ע"פ לפני לא נוצר אל. אך לע"ל שיהי' גילוי פנימי' אבא והוא ג"כ ענין גילוי שעה"כ פנימי' בינה שהוא פנימי' עת"י עז"כ וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא כו' וזה"ע ויזרח לו השמש כו':

על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה כו'. בכלי יקר פי' האכילה היא השגה ושהוא כענין איסור אכילת עה"ד. ופי' ירך יעקב ע"ד חמוקי ירכיך כו'. ומהרמ"א פי' שכל הירך נרפא רק ג"ה שבו לא נרפא כו'. ולפי דעת המדרש הביאו הרמב"ן היינו הגופות של דורו של שמד שבהם נגע והנשמות פרחו למעלה. ולשון גיד הנשה פרש"י מהגמ' חולין צ"א א' ומהרבות כאן לפי שנשה ממקומו ועלה והוא לשון קפיצה וכן נשתה גבורתם היו לנשים בירמי' נ"א למ"ד וכן כי נשני אלקי' את כל עמלי בפ' מקץ מ"א נ"א עכ"ד. ולכאורה ענין כי נשני הוא שרש אחר דהיינו לשון שכחה וע"ד שנאמר אתה ישראל לא תנשני בישעי' מ"ד כ"א ופי' רש"י לא תהי' שכוח מילאתי. וכן פירש במצודות שם וז"ל לשון שכחה וכן נשני אלקי' עכ"ל. וכן ת"י שם לא תתנשי דחלתי. ועד"ז ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה איכה ג' י"ז ופרש"י פ"ו דנדרים ד"כ סע"ב נשיתי טובה שראוה כבר אלא שעכשיו שכחוה. ויש ליישב פרש"י לפי ששניהם ענין א' שהשכחה הוא ג"כ שהדבר קפץ ועלה ממנו. וכן מצאתי בשרש ישע בשרש נשה שכ' ויהיה הכל ענין א' כי השכחה היא ההסרה כו'. ועד"ז גם בענין גיד הנשה יש ג"כ ב' פי' אלו. הא' לשון שנשה ממקומו ועלה. ובת"ז תיקון י"ח ל"ב ב' בגיד הנשה דאיהו לצדיק ואתפרש מינה כו'. וזהו ע"ד בחוסר כל. אשר בחי' כל הוא ענין כי כל בשמים ובארץ בחי' יסוד הממשיך נש"ב ומשפיעם בבחי' מל' הנק' כלה כל ה'. משא"כ בגלות בבל ומדי הוא בחי' בחוסר כל. וע' בש"א תהלת שער ג'. וזהו ג"כ ענין ותזנח משלום נפשי ע"ד ותקע כף כו' נשיתי טובה שבחי' יסוד הנק' טוב עלה וקפץ ממנה. אך לפ"ז לע"ג כיון דגיד הנשה הוא איסור גדול א"כ איך רומז לבחי' כל כו'. ויש ליישב דאין ר"ל שג"ה רומז לצדיק ממש אלא שמחמת עליות ופירוד בין זו"נ אזי מה שהקליפות יונקים מן היסוד זהו ג"ה והוא מסתעף מחמת שהיסוד עלה כו'. ועד"ז מבואר בע"ח סוף שער האוצאה בענין חטא מכירת יוסף למצרים דאפיקו ברית קיימא גו סט"א כי נאחזו הקליפות שהם הערלה ביסוד העליון ח"ו עכ"ל. והיינו כמ"ש בביאור בשעה שהקדימו בפי' לא תנאף שהוא ענין שלא ימשיכו המשכה הפנימי' הנמשכת מן היסוד למל' בחי' תוס' אור רב יותר מהקבלה להחיות העולמות שבחי' תוס' אור זה מכונה בשם היחוד. כמ"ש בהקדמה לספר פרי ע"ח. לא תגרמו שיומשך תוס' המשכה זו לחיצוני'. וע"י מכירת יוסף גרמו המשכת תוס' האור הנמשך מבחי' יוסף לשון תוס' אור שיומשך לחיצוני' ח"ו. וזהו ענין גיד הנשה שנשה ממקומו היא המל' שנק' מקומו וכמ"ש ויפגע במקום וזהו ענין עושין רצונו של מקום ונק' ברוך כבוד ה' ממקומו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי כמ"ש בזח"ב

דס"ג סע"ב ובפ' ויקהל דר"ז ע"א. וזהו ענין יקוו המים אל מקום אחד. וכשנשה ממקומו ועלה אזי הקליפות יונקים ממותרי שפע בסוד לא נתמלאה צור כו' והאחיזה שיונקים זהו הנק' גיד הנשה ולא עצמות היסוד ח"ו. והפי' הב' הוא לשון שכחה. וכ"כ בזח"א וישלח ק"ע ע"ב גיד דאיהו מנשה לבני נשא פולחנא דמאריהון כו'. ואפ"ל עוד דהנה כתי' ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני ישעי' סי' מ"ט וע' מזה בברכות ל"ב ב' שהשיב הקב"ה התשכח אשה עולה כו'. ומ"מ לפי דברי כנס"י נק' אריכות הגלות שכחה מה שאותותינו לא ראינו בחיצוניות אף שבפנימי' האותיות שאצלוי כו' וכמ"ש למה לנצח תשכחנו וכמ"ש המזכירים את ה' ושכחה הנ"ל שבחיצוניות זהו ענין גיד הנשה. קיצור. ב' פי' בלשון גיד הנשה. הא' שקפץ ועלה והו"ע נחסר כל שנשה ממקומו. בחי' בכה"מ. ואזי החיצוני' אוחזי' בו. הב' לשון שכחה:

ב **והענין** דהנה כתיב ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו. ואחז"ל חולין דצ"א סע"א שנשתייר על פכין קטנים. ופי' במאה"א אות פ' ס"כ וז"ל פכים קטנים גילויי מלכי' דמיתו עכ"ל. ואפ"ל כי פך בהיפך כף. ויאבק פרש"י בחומש שהוא לשון ויתקשר כו' שחובקו ואובקו כו'. וכן פי' בת"ז תיקון כ' דמ"ז ע"ב ע"פ מכל אבקת רוכל דא צדיק דאיהו כליל כולא איהו רוכל ואיהו אבקת' דילי' הה"ד ודבק באשתו וע' בזח"א ס"פ וישלח דקע"ו סע"ב וע' במאה"א אות א' ס"ח וסעי' ק"נ מענין אבקת רוכל וע' בפירש"י פ"ק דעירובין די"א ע"ב גבי מאי היכר ציר אבקתא חיר שציר הדלת סובב בו וכ"כ בערוך ערך אבקתא כל דבר שהוא נקוב להכניס בו ד"א קורין אותו אבקתא. וזהו ואיהי אבקתא דילי' בחי' יסוד דנוק'. וז"ש רש"י שהוא לשון ויתקשר כי יסוד דנוק' הוא ההתקשרות של המקבל לקבל השפע ועושה א"ע כלי ריקן מכל כמ"ש בענין הנותן לשכוי בינה ובת"א פ' משפטים בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה. ויסוד דדכורא הוא ההתקשרות של המשפיע אל המקבל כמ"ש באג"ה סי' ע"ו. והנה זלע"ז גם בקליפה יש דו"כ וכמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי בענין סוסים נקבות וזכרים דפרעה. וזהו ויאבק איש עמו שבא עליו בכח דו"כ דקליפה כמובן ממ"ש בזח"ג פינחס דרמ"ג ע"א ובזח"א דק"ע ע"א. מאן אבק כו'. וכן פי' הרד"ק והראב"ע ויאבק לשון אבק ע"ד מ"ש במשנה פ' כירה בחול ובאבק דרכים וכמ"ש מזה באריכות בת"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש כו'. א"כ ע"כ צ"ל המשכה ממלאה דא"א כו'. וע' בד"ה אני ישנה בענין ד' בחי' אחותי כה"י רעיתי חג"ת יונתי הב"ד כו'. וע' ד"ה אז תשמח בתולה כו' שבכל עליות צ"ל תחלה אב"א כו'. וזהו"ע ירך לבר מגופא. ע' ד"ה מה יפו בענין חמוקי ירכיך כו' שכתב אבל שכ"ע עלם מעלמי ובחי' עלם הזכר עולה למעלה. עזח"ג ויקרא י"ע ב' ע"פ עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו. ע"כ לא יאכלו כו' להיות ושפחה כי כו':

וירא כי לא יכול לו. ע' ברכות ס"פ ע"ז וראה את המלך עומד על גביו כו' היינו כמ"ש בת"א בד"ה ויאבק איש שמהמדות עצמן יש לו יניקה משא"כ מג"ר כמ"ש ימותו ולא בחכ' ולפי שביעקב מאיר בחי' חכמה יסוד אבא ע"כ לא יכול לו. וזהו"ע שהמלך עומד ע"ג היינו חכ' שבה מלובש א"ס ב"ה וכמ"ש במאה"א אות מ"ס

סמ"ד וחב נק' מלכא עילאה. ויגע בכף ירכו כו' בת"א שם לפי שהוא השפעה שממנו ולחוץ ששם הארת הביטול מועטת כנודע שכליות מבשלין הזרע שנעשה גשמיו' כו' עכ"ל. והיינו כי נו"ה נק' לבר מגופא ולכן גם ההשפעה מאלי' לבי"ע הוא ע"י נה"י כמ"ש בע"ה שער כסה"כ פ"ה וז"ל כי כמו שהמוחי' דז"א דאצי' הם תנה"י של הבינה וכן המוחין דמל' שהיא נוק' הם תנה"י דז"א גם ד' מוחי' דבריאה הם תנה"י דמל' והבן איך העולמות הם בסדר אחד עכ"ל. והרי בי"ע הם בע"ג ואינן ערוך כלל לאצי' שהוא אלקות ואעפ"כ תנה"י דמל' דאצי' נעשו מוחי' לבריאה היינו ודאי מפני שנה"י הוא מה שנתגשם השפע כמו הטפה כשהיא במוח היא עדיין רוחני' וכשבא לנה"י נעשה טפה גשמי'. וזהו כמו ההמשכה מאין ליש. וע"כ בחי' ז דלבר מגופא כא' ויגע בכף כו'. קיצור. שנשתייר על פכין קטנים. אבקת רוכל. התקשרות של המשפיע ומקבל. ובחי' ז בלעו"ז זהו ויאבק. ומפני שיעקב הארת חב' ע"כ לא יכול לו. רק בנה"י מה שהשפע יורד ומתגשם שם נגע.

ג **ולבאר** הדברים י"ל ע"פ מ"ש בת"א בביאור ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק בד"ה כה אמר ה' לצבאות פקדתי את אשר עשה עמלק דשם נת' ענין ג' בחי' חב"ד חג"ת נה"י ונק' ג"כ רת"ס. ויש בחי' אלו בכל ספי'. כמו בחסד יש ג' בחי' והם ג' שלישים כו' ובחי' נו"ה זהו בלי טעם רק שמתגלה וכענין מ"ש גבי מלה סד"ה ועשית ליץ בחי' ההסכם כו' וכן הודאה אף שאינו משיג כו'. ועמ"ש בד"ה אלה מסעי גבי מלה ונלה ענין א' כמ"ש באדר"ז. והנה עלי' המל' שמתעלית בכל שחרית מבי"ע לאצי' תחלה מקבלת מנה"י וכסדר התפלה הודאה הודו לה' כו' ואח"כ בק"ש והשבח ואח"כ ברוך אתה ה' בשמו"ע שהוא נה"י חג"ת חב"ד כמ"ש ע"פ ליון במשפט תפדה. וע' בדרוש ג' עליות המל' וע"פ אני ישנה בענין ד' בחי' אחותי רעיתי יונתי תמתי. אחותי נק' כשמקבלת מנה"י ע"י מעשה המצות. רעיתי כשמקבלת מחג"ת כו'. גם ע"ד הנז' בד"ה רני ושמחי בת בענין ג' בחי' בתי אחותי אמי שבחי' בת נק' כשמקבלת מנה"י כו'. והנה נלא הוד יסוד נק' בחי' אחורי' ובכל עלי' לריך להיות תחלה בבחי' אחורי' כנז' בד"ה זכור דעמלק בפי' לכתך אחרי במדבר. ובד"ה אז תשמח בתולה במחול ואח"כ יבא לבחי' פב"פ. וכענין אתכפי' ואח"כ אתהפכא. ולכן בבחי' ז כשהעבודה רק בבחי' נו"ה שהוא בבחי' אחורי' בלי תענוג' והשק וחפץ שם שייך מלחמת עמלק וכמ"ש ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ובבחי' ז נאמר ויגע בכף ירכו כו' ירך לבר מגופא בחי' נו"ה ככ"ל. ובד"ה ויאבק פי' שזהו בחי' ההשפעה שאז הביטול מועט כו'. והנה רש"י פי' קולית הירך התקוע כו' נתקעקעה כו' משמע שהעלם נתקעקע ע"ד בוקא דאטמא דשף מדוכתי' ואי"ז טריפה דהא לא איעכול ניבי'. וא"כ זהו ענין יציאת יסוד דדכורא והפרשתו מיסוד דנוק' שזהו העלם התחוב בחור. והיינו כי ע"י נו"ה הוא יחוד עליון שבחי' ז בנפש שיהי' אור האלקי נתפס ונקלט בתוכו בהתקשרות חזקה של תמוע עולם ועד כנודע שבחי' התקשרות הנפש בחוזק נק' יסוד דנוק' כו'. וע' בת"א בביאור ע"פ יביאו לבוש מל' בענין הכריעה במודים כו'. ושייכות יסוד דנוק' בעלם כי הרי נק' עלם מעלמי ובשר מבשרי. ובת"ז תיקון כ' דנ"א ב' כ' שכינתא תתאה דאתמר בה ותקע

כף ירך יעקב. ובתיקון ס"ע דק"ז א' כף דילי' שכינתא. גם המל' נק' כ"ף כפופה כמ"ש במא"א ריש אות כ' וע"ש סעי' ל"ח. וע' בפרדס שער האותיות פע"ו ובעה"כ ערך כ"ף ובזהר ח"א ר"פ בראשי' גבי עתלת אות כ"ף שהוא בחי' כסא. וא"ל עפ"ז שזהו"ע ואין הכסא שלם כו'. והנה כף הירך היינו בשר הגבוה ככף כמ"ש רש"י בחומש ובגמ' פ' ג"ה. וא"כ הגיד אשר על כף הירך הוא המחבר העצמות עם הבשר. וע' מענין גידים שהם מחברים העצמות עם הבשר בד"ה לו את בנ"י את קרבני לחמי כו' ועמ"ש בדרוש עצמות וגידין ובשר שהם הב"ד חג"ת נה"י ועמ"ש מזה ג"כ בביאור מאמר הרע"מ פ' שופטים דף ער"ה דשם נת' ענין עצמות ובשר כו'. והנה שב"ת נק' בשר מבשרי. וא"כ הגיד המחבר זהו ג"כ ענין יחוד זו"נ שמקשר ומחבר העצם עם הבשר וכמ"ש במא"א אות ג' סע"ו וז"ל גיד גי' טוב כו' גם גיד נק' יסוד דדכורא סוד הטפה יו"ד המייחדת ג' שהוא יסוד עם ד' שהוא מל' עכ"ל. וע' מזה בזח"א ויחי דרל"ד ע"ב וזהו"ע הגידה לי שאהבה נפשי כו'. קיצור ענין נה"י בעבודה בחי' אחורים ובבחי' זו יוכל ליגע. וענין ויגע בכף ותקע הו"ע פירוד היחוד שלא יהי' הכח בבחי' כלה שבנפש האלקי' לעמוד בפני כל מוגע וכן בבחי' ההוד כו' וענין כף שהוא הבשר בחי' הודאה והגיד מחבר העצם חב"ד עם הבשר הנ"ל. ובזה נגע כו':

ד **והנה** בת"ז תיקון י"ח דל"ב ע"ב כתב ותקע כף ירך יעקב בגיד הנשה דאיהו לדיק ואתפרש מינה ואיהי בגלותא ואתדבק' באתרהא קליפה אחרא דערלה דאפריד בין לדיק ושכינתא ע"כ לא יאכלו בנ"י את ג"ה עד דאתעברת האי קליפה מתמן עכ"ל. ולכאורה משמע דג"ה איהו לדיק. וכן פי' הפרדס ערך ג"ה וז"ל פי' הרשב"י ע"ה כי ג"ה היא השכינה עם הלדיק כי שכינה נקראת גד כדפי' בערכו ע"ש (וא"ל כי גד לשון מזל ומל' הוא מקור המזלות דבי"ע כו' כי אין לך עשב שאין לו מזל כו' וגבוה מעל גבוה כו' ושרשם מבחי' מל' מקור דבי"ע כמ"ש בד"ה כי תלא ועמ"ש ע"פ ורעי את גדיותיך בת"א פ' וילא) ועם יו"ד דלדיק אתעבידת גיד עכ"ל. ולכאורה זהו תמוה כי גיד הנשה שהוא איסור של תורה ואמרו שהוא נגד ע"ב כי שס"ה גידים נגד שס"ה ימי החמה וג"ה הוא כנגד ע"ב כמ"ש בזה"א וישלח דק"ע ע"ב ובפי' הרמ"ז שם וא"כ מה ענינו ללדיק. אך הענין דהרמ"ז שם פי' ענין מארז"ל למה נק' שמו ג"ה שנשה ממקומו שהו"ע משארז"ל בפרקי דר"א ס"מ הי' מכה השרפים בבריאה והפילו הקב"ה מקדושתו כו' והוא ע"ד ענין ארי' שלמעלה במרכבה הקדושה פני ארי' אל הימין למעלה מבחי' פני שור ובשבה"כ כשנפל למטה נעשה חי' עמאה כך סמאל בשרשו הי' קדושה וכשהפילו נעשה תכלי' הרע כו'. ועד"ז י"ל בענין ג"ה שקודם שנגע בו הי' גיד זה מבחי' יסוד המחבר ומזווג זו"נ כו' אך כשנגע בכף ירכו זהו שנשה ממקומו. פי' השכינה נק' מקום כמ"ש ויפגע במקום כו' וכתי' הכל (ר"ל יסוד הנק' כל) הולך אל מקום אחד כו'. וזהו ענין ברוך כבוד ה' ממקומו כו'. וזהו"ע עושין רס"מ כו' כמ"ש באריכות בד"ה והתהלכתי בתוככם כו'. וגיד הנ"ל שהוא בחי' יסוד נשה מתקומו כו'. י"ל כמ"ש בזח"ב פ' בשלח דכ"ה ע"ב ואגיד לי' לקבלי' כו' ומבואר שם בהרמ"ז בשם הג"ה דהיינו שנבלע במקומו בסוד אבר מת. ובזה יובן מה שהביאו בגמ' פג"ה דל"א א' ע"ז

פ' נשתה גבורתם (קפלה גבורתם) היו לנשים (חלשים כנשים) כי כשהיסוד מזדווג במל' נק' כאיש גבורתו ישיש כגבור לרוץ אורח כמ"ש הרמ"ז ר"פ בהעלותך וזהו ואת בריתי אקים ותשב באיתן קשתו משא"כ עכשיו נק' אבר מת וזהו היו לנשים עד"מ מי שאין לו גבורות אנשים. ועמ"ש ע"פ וזכרתי את כו' וגו' ולכן לע"ל נאמ' צדיק ונושע כו' כמפורש הענין ברבות סדר משפטים ספ"ל. וזהו בשוב ה' ציון שיהי' בבחי' אבר חי כו'. וזהו ואולם חי אני וימלא כבוד כו'. אך ע"י שנגע בכף ירכו ונשה ממקומו אזי אתדבק' באתרהא קליפה אחרא והו"ע מ"ש ושפחה כי תירש כו' הנז' בזה"א חיי קכ"ב ב' וכמש"ל סוף אות א' באריכות. ומ"מ יניקת השפחה הנ"ל מן היסוד י"ל שאינו מעצמיות הטפה ח"ו כ"א ע"ד שכ' הרמ"ז ויצא דקמ"ע ע"ב בד"ה מאיך האי סולם כי בענין הפרת הברית תשש כח היסוד וכמ"ש צור ילדך תשי כו' וכשתשש אז יצא גילויי קדושה של המותרות כו' ע"ש. ואפ"ל שזהו"ע טומאת זב שהזיבה באה מאבר מת וכ"מ במא"א אות ז' ס"ה וז"ל זב נק' כן ע"ש פגם היסוד וכן זב גי' ט' צדיק שפי' ט' עכ"ל. וכ"כ משמע שזהו"ע הנז' בהרמ"ז שם דהיינו מ"ש בזהר בראשית ד"ג גבי עאלת אות ט' ודו"ק. ועפ"ז לק"מ מה שהגיד הנשה הוא אסור וכנגד ע"ב אף שמתחלה הגיד הי' בחי' צדיק לאחר שנשה ממקומו ונסתלק היסוד אל העצמיות גם ענין ג"ה זהו ע"ד מה שהקליפות יונקים מהיסוד ע"ד טומאת זיבה כו' וא"כ בחי' זו הוא תכלית הטומאה והוא שרש ומקור יניקת החיצוני' מהשפע העליון. קיצור בפרדס פי' גיד הנשה השכינה עם הצדיק. וזה תמוה. אך הענין ע"ד הני' שלמעלה הוא בחי' גבוה ולמטה ע"י שנפל בשבה"כ הוא חי' טמאה וזהו"ע ס"מ שנפל כו' וכמ"כ הגיד בחי' צדיק יסוד נשה ממקומו ואזי פנימיותו עלה למעלה ומחצוניותו נמשך זיבה לחיצוני' מבחי' אבר מת וזהו תכלית הטומאה כו' (ועוי"ל. מה שייך כאן תמצא לעיל דרי"ו ע"ב *)·

ה והן ענין זלע"ז עשה האלקים היינו כי זה בחי' צדיק יסוד משה נתנבא בזה. אך לעו"ז יסוד דקליפה בחי' וזה לכם הטמא כו' ועז"כ ע"כ לא יאכלו בנ"י את גיד הנשה. בבהיר פי' שהוא ענין ההמשכה אחר תאוות הגופניות ע"ד וכעבות העגלה חטאה כו'. ויש לפרש כי הזווג נק' אכילה כמ"ש כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה. וכן כ"א הלחם אשר הוא אוכל. קראן לו ויאכל לחם. ויען כי ג"ה הנ"ל זהו שרש בחי' ההשפעה לקליפות מהיסוד בחי' ושפחה כי תירש ע"כ הוזהרו ע"ז שלא יאכלו ג"ה שע"י אכילה זו יגרמו בחי' השפעה הנ"ל. והנה בזח"ב פ' בא דמ"א ע"ב פי' גיד הנשה לשון כי נשני כו'. וע' בהרמ"ז ר"פ מקץ קל"ג ב' אתר דלית ביה זכירה כו' שהוא בנוק' דקליפה. ויש להקדים מ"ש במ"א ע"פ ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני. ולכאורה תמוה איך שייך באלקות בחי' שכחה. אך הענין ע"ד שהגלות נק' בשם שינה כמ"ש עורה למה תישן והוא מחמת הסתלקות אלקותו ית' דקמי' ית' כחשיכה כאורה כו' כמ"ש בת"א סד"ה כי עמך מקו"ח ובד"ה וארא אל אברהם שזהו"ע קוב"ה סליק בגלותא לעילא לעילא. וזהו"ע עבדים היינו לפרעה במצרים לפרעה האוחז בעורף דא"א כו' שכאשר ההשפעה נמשכת מבחי' פנימי' אזי יאר ה' פניו אליך וכו' אליך דוקא אבל כשנמשך ההשפעה רק מבחי' אחוריים אזי נמשך עיקר

השפע

*כ"כ בהכת"י

השפע לפרעה וישראל אז הם בגלות אללו ועמ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה שלהם נמשך השפע שלא ע"פ החשבון כו' ולכן ע"ז נאמר וה' שכחני כי הכח' שם מוח הזכרון . כמ"ש בפ' קדש ולזכרון בין עיניך כו'. משא"כ השכחה באה מבחי' אחוריים והיינו כשנמשך מבחי' אחורי' אזי בחי' וה' שכחני . ולא שיש שכחה באמת ח"ו אלא שנראה כמו שכחה וכמו שינה כו' וכנ"ל. ובחי' זו נמשך מג"ה שהוא הגורם לסיות וה' שכחני ולכן נק' הנשה לשון שכחה כנ"ל. ולכן הוא רומז נגד ע"ב כו' כי זהו בחי' ושפחה כי תירש כו'. וכמשארז"ל פ"ה דברכות אמרה כנס"י רבש"ע אדם נושא אשה על אשתו כו'. וע"ז משיב הקב"ה התשכח כו' ואנכי לא אשכחך וכתי' הנה לא ינום ולא יישן כו' ויוחנן כה"ג ביטל המעוררים כו' ורק אותותינו לא ראינו וזהו ולבי ער כו'. וגם ארז"ל ע"פ ברח דודי ודמה לך לצבי מה צבי כשהוא ישן עינו אחת קמוצה ועינו א' פתוחה כו' וכמ"ש במ"א באריכות בביאור ע"פ אני ישנה ולבי ער דתקס"ד. וע"כ בא האזהרה ע"כ לא יאכלו בנ"י את גיד הנשה שלא להיות גורם ח"ו וה' שכחני. וכמ"ש בהושע סי' ד' יו"ד נדמו עמי מבלי הדעת כו' ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם אני ות"י ארחיק בניך כו'. אלא להיות ואנכי לא אשכחך. ואף שברגע קטן עזבתיך מ"מ אינו שכחה כלל. וגם זהו להיות וברחמים גדולים אקבצך כו':

ו **והנה** בפי' ותקע כף ירך יעקב פי' בת"ז סוף תיקון עשרים דנ"א ע"ב. וז"ל בתקע בשופר. שופר איהו שכינתא עילאה תקע דילי' שכינתא תתאה דאתמר בה ותקע כף ירך יעקב כו'. וא"כ לפ"ז בכוונת תקע בשופר גדול יש לפרש הבקשה ג"כ שיוסר הפגם מבחי' ירך יעקב ותחת ותקע כף ירך יעקב יהי' תקע בשופר כו'. ועמ"ש בכס"ת כי בינה עד הוד אתפשטת שהוא ירך יעקב ואיהי מל' היא בהוד ע"כ נקראת כף ירך. וא"פ"ל דמפרש תקע דילי' מלשון ונתקע ביבמתו היינו שלפעם נתקע ונמשך השפע מהבינה וכמ"ש בגמ' דשבת ס"פ כירה ולא יתקע ואם תקע הייב וכענין היתד התקועה. בישעי' סי' כ"ב כ"ה. והיינו כי יתד הוא יסוד כמ"ש ברבות פ' חלוה שבה"ג נק' יתד ע"ש וכמ"ש במ"א ע"פ ואתה הקרב אליך את אהרן והיינו כי שפע הבינה במל' נמשך ע"י הצדיק יסוד עולם כמ"ש בזה"א ד"ו ע"א בענין רב פעלים מקבציאל. ויש מי שפי' שם הטעם דתקע דילי' שכ"ת כמו טובלות בינה שלמעלה שכינה. ועמ"ש בביאור ע"פ ויקהל משה. וענין בהאבקו עמו ע' בת"א פ' וישלח ע"פ ויאבק איש עמו. וזהו ע"ד מ"ש בהנחש והתה תשופנו עקב. ועד"ז הוא ענין ויגע בכף ירכו כו'. והנה מבואר ע"פ ואלה תולדות יצחק ענין בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא ובמ"ת כשעמדו על ה"ס פסקה זוהמתן ואיכא מ"ד דמיעקב פסקה זוהמתן שני הדעות בגמ' פכ"ב דשבת דקמ"ו ע"א ואלו ואלו דא"ח. והענין כי מבואר בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות בחי' חוה זו תושבע"פ כי תרגום ויגד וחוי שהו"ע גילוי תושב"כ וכן מילוי שם הוי' י"ע גימט' חוה ע"ש. וזהו ענין ג"ה דמבואר במא"א ג' ט"ו גיד גי' עו"ב כו' יסוד דדכורא סוד הטפה יו"ד המייחדת גימ"ל שהוא היסוד עם ד' שהיא מל' וע' מזה בזה"א פ' ויחי דרל"ז ע"ב ועמ"ש במא"א בשעי' ו' ובשעי' מ"ה בענין גד ובי"כ שם. ועי' בפרדס בער"כ ריש אות ג'. וע' בבה"ז פ'

בלק ע"פ המאמר שם דר"ג ע"ב כי מראש צורים בענין אות גימ"ל איך מרומז בו שפע ז"א לנוק' ע"ש גבי רובע ישראל שיעורא דגופא ד' בריתות איהו כו' ע"ש דר"ד ע"א. וזהו עצמו ענין יחוד אדם וחוה ולכן תרגום ויגד וחוי. וזהו בחי' גיד גימט' טוב שהוא ההשפעה והיחוד כו'. וזהו"ע תקע בשופר כו' תקיעת היחד במקום נאמן כו'. והנה ידוע דקודם חטא עה"ד הי' ולא יתבוששו שלא הי' בהיחוד והזווג שום יצה"ר והי' רק כמקיים מצות תפילין ואף שהי' צ"ל הימום ותאוה אך החימום הי' מבחי' גבורה דקדושה ע"ד כחום היום כו' וכמ"ש בזהר ומתחממין באשין קדישין כו' וכמ"ש שמאלו תחת לראשי כו' וע"י החטא עה"ד הוא שנמשך בזה תאוה ויצה"ר גשמי' כו' חום זר כו'. אך יעקב תיקן חטא עה"ד וגם פסקה זוהמא כו' רק דבר א' מלא בו מה שנשא שתי אחיות הגם שזה הי' ע"ד עובדא כמ"ש בזה"ב ר"פ תרומה ע"פ מי זאת הבורא דתרין עלמין כו' עכ"ז כיון שעתידה תורה לאוסרן כו' לכן עי"ז נגע בכף ירך יעקב בחי' מפלגא ולתתא כו'. וזהו"ע גיד הנשה שבחי' גיד המחבר ג"כ כנ"ל בענין ויגד וחוי כו' וכן כל הגידין ענינם שמחברים העצם עם הבשר וידוע שעצמות מן האב דכורא ובשר מן האם נוק'. גם ענין עצם מעצמי ובשר מבשרי הוא שב"ע ושכ"ת והיבורם ע"י גידין כו'. אך ג"ה שנשה ממקומו מה שהי' היחוד בקדושה ונמשך ממנו תאוה גשמי' ומההיתר ישיתנו אל האיסור כו' ח"ו ומזה נמשך ח"ו למעלה ענין בא נחש על חוה כו' כמ"ש במ"א בענין מארז"ל בשעה שנשא שלמה את בת פרעה בא גבריאל ונעץ קנה בים ועלה בו שרטון הייגו זוהמא הנ"ל. וזהו ע"כ לא יאכלו בנ"י את ג"ה. ומזה איסור לתשמיש בט"ב שהוא ג"ה ואכילה היינו ג"כ זווג כדפרש"י פ' שמות ע"פ קראן לו ויאכל לחם כו' וזהו ע"ד מ"ש בזהר פ' מקץ דר"ג ע"פ וליוסף יולד שני בנים בטרם תבא שנת הרעב דאסתים מבועי' ועי"ז מונע השפע לתילוני' כו'. ולע"ל כשיתוקן הפגם אזי יקוים ולא יתבוששו ולכן מהרה ישמע כו' קול חתן וקול כלה כמו קודם החטא וזהו ולא יבושו עמי לעולם כו'. ועמ"ש במ"א ע"פ ובשר בשדה טריפה לא תאכלו דהפי' ג"כ כענין לא יאכלו בנ"י את ג"ה כי בשר נק' היסוד לפי שכולו בשר ואין בו עצם וכמ"ש בזהר בפי' יבא כל בשר להשתחוות ואית שדה ואית שדה וכמ"ש בזהר פ' חיי דקכ"ב ע"פ מלך לשדה נעבד ושדה דקליפה נק' שדה טריפה וע"כ בחי' ובשר הנ"ל בשדה טריפה לא תאכלו ע"ד הנ"ל:

ז **בעמה"מ** שער קרית ארבע פ' פ"א דל"ט סע"ב הוד שהוא לא נמתק עדיין עד לעתיד וזהו הסוק שקלקל ס"מ כו' כמו הבן אדם שאינו יכול לילך על רגל א' כו' לכן נאסר ג"ה בשני שוקיים מטעם זה כו' עד שיקויים פסוק ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים כו' של אבא כו'. ז"ג ח"א עמוד קכ"ד פי' נו"ה הם שני אחים ושם סוד היבום שאם יפול הא' אזי השני יקים אותו ורזא דמלה נתנני שוממה כל היום דוה איכה א' י"ג ודא הוד דאתמר ביה כי נגע בכף ירך יעקב כף דיליה שכינתא דוה בגלותא בגין דפרח מינה ירך דאיהו וא"ו מן ה"א ואשתארת ד' עכ"ל. ר"ל כי תמונת אות ה' היינו ד' ובתוך הד' וא"ו. וכן פי' בפרדס שער האותיות ספ"ח כי הה"א זהו כענין ג' ווי"ן. והנה המל' היא דלה בהיותה יונקת משני הקוות מן הימין ומן השמאל (ור"ל זהו צורת ד'

שהוא רק ב' ווי"ן) ואז הנחש מבקש לינק. עד שמקבלת מן האמצע ומצטיירת בעלה בה דהיינו ו' בין שיהי' ו' של ת"ת ממש או ו' של יסוד אז היא מליאה כל טוב והיינו ה' עשוי' כל עכ"ל. וע' בסדור בד"ה מזמור לתודה ההפרש בין ה"א לחי"ת שעל פתח הקטן של ה"א שעל הוא"ו שבסוכה נאמר פיה פתחה בחכמה כו'. עכ"פ מזה מובן בגין דפרח מינה ירך דאיהו וא"ו מן ה"א ואשתארת ד' ככ"ל. ומ"ש כף דילי' שכינתא כן פי' במא"א תהלת אות כ' וז"ל הנה אות כ' כפופה רחל הכופפת רגלי' שלא יאחזנה החילוני'. וע' בפירש"י בחולין פ' ג"ה דל"ב ע"ב אההיא דתנן והינו נוהג בעוף מפני שאין לו כ"ף דאית לי' ולא עגיל. ופרש"י כל בשר גבוה ועגול קרי כף כדאמרי' בנדה ספ"ה דמ"ז משנתמעך הכף ובגמ' שם מאי כף א"ר הונא מקום תפוח יש למעלה מאותו מקום. וע' בהרמב"ם פ"ז מהל' איסות ה"ז ובהגמיי' שם. עכ"פ הכף הוא באותו מקום שהוא בחי' יסוד דנוק' וע"ז מורה ג"כ ענין כף הירך וזהו כף דילי' שכינתא. ובמגיד מישרים ר"פ תלא ע"פ כי תלא פי' כי היינו כנ"י ור"ל שהוא בחי' כף יו"ד והיינו כשהיו"ד דהיסוד מאיר בהכ"ף מל' וזהו כי כל בשמים ובארץ וזהו היפך דפרח מינה ירד כו'. ויש להעיר ממהרז"ל סוף גיטין כי משמש בד' לשונות כו'. ועמ"ש בשס"ש בד"ה יונתי בחגוי פי' ולכי ך פי' כ"ף יו"ד הוא כתר והכ' כו'. והינו סותר לפי' המ"מ דהיינו בכנס"י כי כן שרש המל' מכתר ע"ד נכב"ת כו'. וירך המזבח לפונה יסוד דנוק'. ובמא"א אות יו"ד של"ב ירך המזבח נק' הוד דז"א עקב שמאלא דעתיק הוד הנוגע למל' הנק' מזבח דאיהי בהוד וע' בזה"א ויגש דר"ו ע"ב ע"פ הר ציון ירכתי צפון. ובמא"א אות יו"ד שמ"ה ירכתי צפון נק' יסוד דנוק' הצפון בין נו"ה שלה עכ"ל. ועמ"ש בת"א בד"ה בכ"ה בכסליו בענין לפונה לפני ה' ומ"ש במ"א ע"פ אשר לפנת לירואיך כו'. וע' בלק"ת בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים בענין המוקי ירכיך ובגמ' ספ"ד דסוכה דמ"ע ע"א חמוקי ירכיך אלו השיתין ושיתין הם יסוד דנוק'. ומכ"ז יובן ענין אשר על כף הירך:

ח זח"א פ' בראשית דכ"א ע"ב ותקע כף ירך יעקב ולא אתגבא בר נש מתמן עד דאתי שמואל וע"ד נלה ישראל כ' בי' כי לא אדם הוא כו' ע"ש. והנה מתתיה תיקן ההוד כמ"ש בפע"ח שער ר"ה רפ"ד וז"ל סוד שמונת ימי חנוכה איהי מקבלת אור ההוד בעצמה שלא על ידו כו' כי ביען אשר לא תיקן ההוד והודי נהפך עלי למשחית. והנצח נתקן בענין וגם נצח ישראל לא ישקר לכן מקבלת איהי אור ההוד על ידו. דרך הנצח. אבל מתתי' בן יוחנן כה"ג תיקן ההוד באלו השמונה ימים לבד לכן מקבלת איהי אור מן ההוד עצמו על ידה ושלא על ידו ולכן אנו אומרים על הנסים בברכת מודים שהוא כנגד ההוד עכ"ל. ואפ"ל שזהו פי' ואתה עמדת להם בעת צרתם ע"ד ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים כמ"ל בשם עמה"מ דל"ע סע"ב דלעת"ל שיתוקן ההוד עז"נ ועמדו רגליו כו' וא"כ לפי שבימי חנוכה נתקן ההוד הוא בחי' ועמדו רגליו ולכן מדליקין הנרות בשמן זית כי כן בחי' ועמדו רגליו הוא על הר הזיתים כו' וע"ש בפע"ח סוף פ"ד הנ"ל שכ' כל הגאולות ראשונות היו בסוד ההוד כו' עד לפיכך הם ח' ימי חנוכה כי הוד ספי' ח'. ועמ"ש ע"פ חכלילי ח' רבתי מענין למגלה על השמינית ומענין ח' בגדים דכה"ג. ובטו"ז סי' תר"ע כ' וכמו שאהרן נתחנך בח' ימי

המילואים

המילואים כך בניו אלו בא להם גדולה זו בשמונת ימי חנוכה עכ"ל. ועמ"ש מענין שמונת ימי המילואים בלק"ת פ' לו. וע' עוד בטו"ב סי' תרפ"ב מהזהר פקודי דרל"ח ע"א. ועיין מענין הודאה בדרוש בהמ"ז בענין יהושע תיקן ברכת הארץ שמתחלת נודה לך כו' ובדרוש ל"ג בעומר ובד"ה יהודה אתה ומ"ש בתלים ע"פ הוד והדר לבשת כו'. ובענין המולך מהודו ועד כוש סד"ה שחורה אני ונאוה דרוש הראשון. וע' בת"ז תיקון י"ג דכ"ד סע"ב תמינאה בהוד כו' ואיהי הוד תמניא יומין דחנוכה כו'. ובמא"א ה"א סל"א הודאה בהוד:

שייך לפסוק ויקרא לו אל אלקי ישראל. (אות הא' לא נמצא).

ב **עמ"ש** מזה בפ' ויחי ע"פ ושמעו אל ישראל אביכם. שארז"ל ברבות שם פל"ה אל הוא ישראל אביכם מה הקב"ה בורא עולמות כו'. שהענין כי המלאך נק' ג"כ בשם ה' כשהוא שליח מה'. וכמ"ש הרמב"ן פ' וירא גבי הגר. ובאג"ה בסופו. וכמ"כ נש"י נשתלחו להמשיך דירתו ית' בתחתונים. ועמ"ש ע"פ אשר תקראו אתם בסידור על המאמר תלתא אינון זמינין מקדש. בענין ישראל אינהו דקדשינהו לזמנים. כי עיני העדה שרשם מחכמה הם דוקא יכולים להיות שלוחים להזמין הזמנים שהם ו"ק הנקראים סדר הזמן כו' וכמארז"ל מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית. ועמ"ש מזה בלק"ת ר"פ ויקרא בד"ה ויקרא אל משה ושם פ"ג יעו"ש. שעד"ז המל' דאצי' נק' מלאך שליח מהו"ה. ויש להוסיף שכמ"כ או"א דאצי' נק' מלאכי אלקים כמ"ש במא"א אות מ"ס סעיף כ"א ובפע"ח שער השבת גבי כתר יתנו לך מלאכים. וא"כ היינו לפי שהם שלוחי עתיק יומין כו'. והם מלבישים נו"ה דעתיק שעי"ז נמשך השליחות כמו הנביאים שהם שלוחים מקבלים מנו"ה. והנה הנשמות שרשם מאצי' רק שאינן כמו הע"ס שמלובש בהן הקו כו' ולכן עכ"פ שייך מה אתם כו' אף שלוחכם וכמ"ש קדש ישראל לה'. והנה השליח כשעושה השליחות נק' בשם המשלח. ולכן שפיר נק' יעקב אל. ומה גם כי המצות נק' ג"כ שלוחים בתנחומא פ' ויגש. והיינו כי הקב"ה עצמו מקיים המצות. ומשם נמשכו למטה וכשישראל מקיימים אותן הם עושים שליחותן וכמ"ש ע"פ ביום השמיני שלח את העם ושם פ"ד שבלה אותם שיהיו בבחי' עם כי אין מלך בלא עם כו' ועמ"ש ע"פ הנה אנכי שולח לכם את אליהו:

ג **ובעה"ק** פרק י"ח מחלק העבודה ס"פ הנ"ל כ' וז"ל ובב"ר פע"ה ע"פ אין כאל ישורון אין כאל ומי כאל ישורון. כי המשלימים הכוונה בתקון העליון בעבודתם שהוא היחוד היינו ההמשכה מאור א"ס בת"ת ומשם במל' מקור דבי"ע שזהו ענין אשר יקראוהו באמת יעו"ש. היינו ע"ד ראש תוך סוף ראש הוא המאציל תוך ת"ת סוף מל' כו'. וזהו תתן אמת ליעקב. ולכן הממשיכים בחי' זו הם כאל. בסוד ויקרא לו אל אלקי ישראל כו' ע"ש. אך איך עי"ז נק' כאל. הענין דביאור אדמ"ו כ"ע בפי' והשיאנו ה' אלקינו כו' וישמחו בך ישראל מקדשי שמך. פי' והשיאנו הוא ענין היחוד העליון מלשון נשואים. כי בג' רגלים ה"ע היחוד העליון כו' (הג"ה והרד"א כ' והשיאנו מלשון וישא משאות מאת פניו שעניינו ל' דורון. וגם ל' משא כמו משא בני קהת כלומר

הטעינו

הטעינו את ברכת מועדך כו' ודוחק. עוד פי' לשון רוממות כמו ענין ונשיא בעמך.
וי"מ מלשון ואשא אתכם על כנפי נשרים עכ"ד. ועמ"ש ע"פ ובמדבר אשר ראית אשר
נשאך ואחז"ל רבות ס"פ נלבים מהו אשר נשאך נשאן וגידלן שעשה אותן כאלהות שנאמר
אני אמרתי אלקים אתם כו'. והנה פי' נשואין הוא ג"כ ענין רוממות. כי בעולת בעל
עולה עמו. וזהו ענין ביום ההוא תקראי אישי. ועמ"ש סד"ה תורה לוה לנו משה בענין
שעל ידי יחוד העליון נמשך תוספת אור בכל א' מישראל וזהו והשיאנו כו' עכ"ה)
וקודם הנשואין צ"ל קדושין והאיש מקדש בו ובשלוחו וזהו ישראל מקדשי שמך
שהם השלוחים להמשיך הקדושין מבחי' אתה קדוש לבחי' ושמך קדוש. וע"כ נק'
מקדשי שמך ע"ש בד"ה ביום השמע"צ דתקע"ח. וע' מענין מקדשי שמך בד"ה אוסרי
לגפן בת"א פ' ויחי. שהענין ע"י המצות שבהם ועל ידם ממשיכים מבחי' אתה
קדוש כו'. ומכ"ז יובן ענין שישראל הם שלוחים שלו ית' עמ"ש ע"פ ביום השמיני
שלח את העם שהם שלוחים לקדש מבחי' אתה קדוש שהוא או"ס לבחי' ושמך קדוש.
וע"כ השליח נק' ע"ש המשלח. וזהו ויקרא לו אל כו'. וכן לע"ל יהיו עתידים לדיקים
שיאמרו לפניהם קדוש. ע"י שיתעלו שיתלבש בהם הקו מאור א"ס ממש כמו שמלובש
בע"ס כו'. וזהו ויותר יעקב לבדו כו' שיהי' בו גלוי בחי' ונשגב ה' לבדו כו':

ד **והנה** ברבות בקהלת ע"פ מה יתרון העושה דל"א ע"א אחז"ל ע"פ ולדיק באמונתו
יחיה אפי' לדיקו של עולם כו'. והיינו תחלה וה' הכה כל בכור ואח"כ קדש
לי כל בכור כו' ע"ש. הענין כי וה' הוא וב"ד היינו ז"כ דאלי' הכה כל בכור כי עשו הי'
בכור ששרשו מעולם התהו רק שנפל בשבה"כ וכמו ארי' שלמעלה חיה טמאה. ולכן כדי
שילאו ישראל ממלרים הי' לריך לשבר קשרי הקליפות וזהו וה' הכה כל בכור. ואח"כ
ע"י שישראל מקיימים המלות קדש לי כל בכור הם מבררים מה שנפל בשבה"כ מעולם
התהו הנק' בכור זמ"ל קדמאין. גם בכ"ר הוא יחידות עשירות מאות בהי' כר"כ. ועמ"ש
מזה בד"ה מה טובו בלק"ת פ' בלק. והנה עי"ז מוסיפים אורות בז"א הנק' הוי' ונק'
לדיקו של עולם. ע"ד ועתה יגדל נא כח אד'. הבו גודל לאלקינו. וזהו באמונתו היא
מל' כנ"י יחיה כביכול. כי הבינה נק' חיי המלך. וזהו ענין יחיד חי העולמים. והיינו
שישראל ממשיכים בו ע"י המלות תוספת אור מהכתר. והיינו באמונתו שהאמין לבנ"י
והכה כל בכור. וזהו ענין לדיק שעשה עמהן לדקה לגואלם מילרים ועי"ז כביכול יחיה.
פי' המשכת החיות מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע בהכלים דע"ס הנק' ממכ"ע כנ"ל. ומכ"ז
יובן ענין ויקרא לו אל אלקי ישראל שאחז"ל פ"ב דמגלה שהקב"ה הנק' אלקי ישראל
והוא ז"א או תו"ב דאלי' קראו ליעקב אל. כי יעקב ממשיך מעלמות אור א"ס באלי'.
ועמ"ש ע"פ מי אל כמוך דהיינו חסד דעתיק כו'. והנה מיכאל נק' ג"כ ע"ש מי כאל.
כי מיכאל הוא כה"ג ומקריב נשמותיהן של לדיקים בבחי' כאל ישורון כו':

ה **וע'** בדרוש את שבתותי תשמרו ביאור מאמרז"ל ע"ע ויקרא לו אל שזהו ענין
תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך ישראל כו' כי תפילין דמארי עלמא
היינו מה שממשיכים ד' מוחין לז"א והם מוחין עליונים מאד שהם בבחי' מקיף עליו.
ועמ"ש בפי' מוחין בביאור ע"פ והנה זו ירושלים שהמשכה זו באה ממו"ס ומרדל"א

והיינו ע"י העלאת מ"ן בבחי' ואנא אתכפיא כו' שעי"ז מעוררים הגלוי מבחי' סתימא דכל סתימין מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות ועמ"ש עוד מענין מוחין דגדלות בדרוש שנזכר בו ענין תיבת נח שהי' שם בחי' וגר זאב עם כבש מחמת שהתיבה הי' מפנימי' בינה ע"ד מוחין דגדלות. ולכן נק' ישראל לי ראש. אך היינו על שהם בבחי' בנים אתם ברא כרעא בחי' ואנא כו' כביטול הרגל לגבי הראש כו'. וזהו ויקרא לו אל. שיעקב ממשיך כביכול למעלה בחי' אור ע"ד אל הוי' ויאר לנו. דהיינו שממשיך נהירו דע"י בז"א וזהו ענין התפילין. וע' בזהר נשא ק"ל א' פי' לכו ונלכה באור הוי' היינו באור המאיר לשם הוי'. והנה בפסוק אל ה' ויאר לנו מרומז אוריא"ל כמ"ש ברבות במדבר פ"ב ובבחיי שם והוא גימט' ח"פ אל והוא כנגד דגל מחנה יהודה החונים קדמה מזרחה ועמ"ש בענין מזרח שמשם זורח השמש והוא שם הוי' כמ"ש שמש ומגן כו' ומזרח אור אבא שמשם מקור זריחת השמש כמ"ש במ"א פי' ובא לו לקרן דרומית מזרחית כו'. ובששת ימי המעשה הם בבחי' מקיף ובשבת נכנסים בבחי' או"פ וע"כ אין מניחין תפילין בשבת כו'. גם ע"ד שרפים עומדים ממעל לו בביאור ע"פ ונקדשתי פ"א שע"י העלאה מ"ן שלהם ממשיכים יחוד או"א ה"ז כאלו עומדים ממעל לוא"ו שהוא ז"א כיון שבתשוקתם מעוררים כו' וממשיכים אור לז"א. וכ"כ במא"א אות שי"ן סע"א שרפים כנוי לאו"א עומדים ממעל לוא"ו. כמ"כ קרא הקב"ה שהוא ז"א ליעקב אל דהיינו ג"כ ע"ש שיעקב ממשיך לז"א מיחוד או"א שזהו"ע אל נהירו דחכמתא. גם או"א נק' יש קנה חכמה קנה בינה גימט' יש. ומל' דאו"א שהיא מעשר מבחי' יש נק' אל וכדלקמן סבעי' וא"ו. גם ג' יודי"ן דמילוי ס"ג והאל"ף הם בחי' אל והעיקר כמ"ש מי אל כמוך אל הוי' ויאר לנו כו' ומשם ממשיך יעקב בריח התיכון כו':

ו **ברבות** וישלח ס"פ ע"פ אתה אלוה בעליונים. וע' מזה בזהר תולדות דקל"א סע"א וקדושים דפ"ו סע"א. פי' אלוהי היינו ה' ספירות העליונים כח"ב חו"ג והו"ע יד ימין. ואני אלוה בתחתונים היינו יעקב ת"ת מאיר בה' ספירות התחתונים שהם ה' אצבעות יד שמאל. והמכוון כי ת"ת קו האמצעי עולה עד הכתר. והוא בריח התיכון המבריח מן הקצה עד הקצה להמשיך גילוי אא"ס למטה גם בבי"ע וכמ"ש אלה תולדות יעקב יוסף ועמ"ש מזה ע"פ בן פורת יוסף כו' ועמ"ש בד"ה פתח אליהו בענין פי' אנת הוא עילאה על כל עילאין. וע' זה"ג ר"פ במדבר ובמק"מ שם. ועמ"ש בפי' עליונים ותחתונים ע"פ אם תשיב משבת רגליך ישעי' נ"ח י"ג ושם סעיף א' שי"ל עליונים או"א ותחתונים זו"נ. וכענין ג"ע העליון ששרשו מבינה ג"ע התחתון ממל'. א"נ עליונים אצילות תחתונים בי"ע:

והנה בד"ה המגיד מראשית אחרית פי' כי מאין ליש זהו בבריאת בי"ע משא"כ באצילות עצמו הוא השתלשלות עילה ועלול ולכן בריאת בי"ע פלא יותר. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה ואתחנן גבי ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית אך השתלשלות עו"ע באצי' זהו מהחכמה ואילך אבל החכמה עצמה התהוותה מא"ס ב"ה הוא ג"כ מאין ליש. כמו בי"ע מאצי'. ואדרבה רחוק הערך יותר וכמ"ש בת"א פי' וירא בד"ה פתח אליהו. וכן פי' בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית. שזהו ענין אין כל

חדש

אדם תחת השמש. דפי' שמש הוא חכמה. ומחכמה ואילך אין כל אדם כ"א השתלשלות עו"ע. אבל החכמה התהוותה מהכתר שהוא מל' דא"ס בבחי' דבר חדש יש מאין כמ"ש והחכמה מאין תמצא. וא"כ זהו פי' אני אור א"ס ב"ה אלוה בעליונים שמחדש ע"ס מאין ליש והחכמה מאין תמצא. ואתה יעקב י' עקב המשכת א"ע בבחי' מל' הנק' עקב אלוה בתחתונים. שמחדש בי"ע מאין ליש. ויש גירסא. ברבות שם שיעקב אמר כן ונענש ע"ז ותצא דינה כו' פי' כי ענין ותצא דינה כו' ונאנסה משכם זהו ענין בא נחש על חוה כו'. כי לאה בינה ילדה ששה בנים ו"ק ובת היא מל' דינא דמלכותא דינא. אך ענין ותצא דינה היא בחי' תחתונה שבמל' ונק' רגל יעקב כו'. ועז"כ פרש רשת לרגלי כמ"ש בלקוטי הש"ס מהריז"ל דע"ז ע"ד בד"ה לכי ומעטי א"ע. והעונש הי' מפני שאמר אני אלוה בתחתונים. אף שכוון כן על מדרגתו יו"ד עקב בחי' מל'. מ"מ הרי מאלי' ולמטה יש זלעו"ז זו"כ דאלי' דקליפה נגד זו"כ דאלי' דקדושה. וכמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו. וא"כ לפעמים ח"ו מחמת העונות בא נחש כו'. וע' בזהר ר"פ חיי ע"פ מלך לשדה נעבד. אבל עיקר הממשלה האלקי' הוא מבחי' אוא"ס ב"ה המלובש בכתר עליון ששם אין שייך לעו"ז והמקיף דוחה ומסמא את החיצונים. והוא לבדו המתנשא לכל לראש. אלא בכדי להחיות בי"ע נמשך ומתלבש במל' דאלי' כו'. וא"כ לא הי' לו ליעקב לומר הלשון אני אלוה בתחתונים. אף שכוון ג"כ לאלקות שבמל'. מ"מ יוכל ליפול טעות מזה וע"כ נענש כנ"ל. וזהו פדה בשלום נפשי. נפשי הוא מל' שהפדות מירידתה רגליה יורדות כו' הוא ע"י פדה בשלום היינו אור א"ס ב"ה ממש. ועיין אל בד"ה לדקת פרזונו בישראל ישר אל ע"ש ובשה"ז קדושים פ"ו אל מעשר מן יש קנה חכמה קנה בינה גימט' יש. ובהרמ"ז ר"פ שמיני ענין ישר אל:

ואלה כו' בארץ אדום כו'. יר"ק מלכות סי' ב' וז"ל בשם מגלה עמוקות אופן מ"ס בענין שליחות נח את העורב מן התיבה שהראה בזה שעשו הוא מולך לפני מלוך מלך בישראל כו' כמ"ש יעבור נא אדוני לפני עבדו. שהוא נוטל מלכות בראשונה (וכמ"ש בת"א בד"ה בשלח פרעה בענין קליפה קדמה לפרי כו'). ואח"כ שליחת היונה היא כנ"י שנמשל ליונה. ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני בפי' שחורות כעורב דקאי על מל"ת שהם גבוהים ממ"ע וא"ש לפי הנ"ל דעורב הוא כו'. ובעה"כ של השה"ד ערך עורב פי' עורב יצה"ר. שליחות עורב תחלה רמז ליצה"ר קודם ליצ"ט כו'. והוא בזה"א עמוד ק"ב וז"ל וישלח את העורב בקדמיתא דא יצה"ר דשלה ליה עם ב"נ בהאי עלמא ואקדים כגוונא דעשו דאקדים ליעקב וכגוונא דתנן דאקדים להטה כו'. ועמה"מ רבות זהר ס"ך של"ה ממ"י גלגולים בחיי מ"ע. ורבות פ"ה א' ל"ב ג' קכ"ע ד'. ורבות וישלח פע"ה דפ"ה ע"א אתה הפלת עלמך וקראת לעשו אדוני שמונה פעמים. חייך אני מעמיד מבניו שמונה מלכים קודם לבניך שנאמר ואלה המלכים אשר מלכו וגו'. הענין י"ל כי אף שעולם התהו שהוא שורש עשו קדם לעולם התיקון. זהו בעולם הנקודים וברודים. אבל בשרשן בא"ק שם יעקב גבוה יותר כענין

נכנס

נכנס ראשון יצא אחרון כו' וכענין חותם המתהפך כמ"ש בד"ה כ"א בזאת יתהלל שאע"פ שמים קדמו לארץ בבריאה מ"מ במחשבה ארץ קדמה כו'. ויש ח"ת בקליפה כמ"ש האריז"ל בענין בני חת ולכן אותיות ח"ט הם מורים על חטא. אמנם יש ח"ת בקדושה כמ"ש בספר התמונה באות ח' שמזה נמשך ואתו גבוריך תימן. ומשם ענין שמונה נסיכי אדם. וענין ביום השמיני עצרת. וענין למנצח על השמינית. ועמ"ש בד"ה מזמור לתודה בענין שההפרש בין חמץ המורה על סט"א ובין מצה הוא ההפרש בין הי"ת לה"א וכמ"ש בזה"ג פינחס דרנ"א ע"פ גער חית קנה. אך הנה שתי הלחם בשבועות היו באות חמץ דוקא כי זהו הים דקדושה כמ"ש בלק"ת סד"ה וידבר דעשה"ד. וזהו הח"ת דקדושה המורה על חירות חרות על הלוחות כו' ומשם נמשך ואתו גבוריך תימן כו' ויהי חתת אלקים כמ"ש במ"א בד"ה וילן כו' ויקח מן הבא בידו מנחה כו'. וישלח ר"פ פ"ג ע"פ ואלה המלכים העירו מפסוק נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תברך במשלי סי' כ'. נחלה מבוהלת בראשונה ואלה כו' בארץ אדום ואחריתה לא תבורך ועלו מושיעים בהר ציון בעובדיה סי' א'.
רבות בא ר"פ ע"ו קכ"ע ד' ד"א אמר רבי אליעזר מהו מדלג על ההרים אמר הקב"ה עשיתי לעשו שיהא מעמיד מלכים שנאמר ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום . אם אני מניח לעשו שיהא מעמיד מלכים עוד האיך ישראל עומדין הריני מדלגן ועושה אותן אלופים שנאמר אלה אלופי בני עשו . ואין הרים אלא מלכיות שנאמר והנה ארבע מרכבות יוצאות מבין שני ההרים עכ"ל. ועמ"ש ע"פ כי לה' המלוכה. וברבות באסתר דקי"ט ב' ס"פ בימים ההם כשבת המלך לשעבר כו' כיון שחטאו כו' וכשישראל עושין תשובה כו' אימתי ועלו מושיעים בהר ציון כו' . וזהו ענין נחלה מבוהלת הנ"ל שעשו נטל המל'. אכן לע"ל והיתה לה' המלוכה כו'. בחיי מ"ח ד' מ"ע ב' ד' במקומו ס"פ וישלח ז"ל וע"ד הקבלה ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום ירמוז על העולמות שברא הקב"ה במדה"ד (שזהו פי' בארץ אדום . שהאדום שרש הדין וכנודע מענין דודי צח ואדום) קודם שברא העוה"ז וקודם שיתגלה מלכותו בעוה"ז זהו לפני מלוך מלך לבנ"י (פי' ענין ויהי בישורון מלך זהו בעולם התיקון . והמצות נק' רמ"ח אברים דמלכא . רמ"ח המשכות להיות מלכא בד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון ועמ"ש סד"ה אתם נצבים בפי' לעברך בברית כו' להיות לו לעם כו'. וזהו ענין גלוי המלך הקדוש בעשי"ת כאשר מל' דא"ס נעשה עת"י לאצי' . אכן קודם גלוי בחי' זו היינו ע"ד בחי' מל' דא"ס כשמקיף לארבע עולמות בשוה בד"ה יביאו לבוש מלכות . שבחי' כתר מל' זהו בעטרה שעטרה לו אמו דוקא ולא נמצא בחי' זו בלעומת וזהו ענין מלוך מלך בישראל ע"י ביטול רצון בתכלית בכל מאדך . אבל הבחי' הראשונה נק' לבוש מלכות שמשם מקבל גם עשו עשי' גשמיות ע"ש). ומכאן שהי' בונה עולמות ומחריבן כמ"ש ברבות ר"פ בראשית עד שברא את אלו . ושתף בהם מדה"ר. ולא אוכל לפרש כי הדברים עמוקים נשגבים כו' עכ"ל. וביאור הדברים היינו כמ"ש בת"א פ' נח בביאור ע"פ מים רבים וז"ל ואין הפי' כמו שהעולם סוברים שמדה"ד הוא בחי' צמצום ומניעת ההשפעה כו' כי הרי בחי' גבורה כו' כי הדם הוא הנפש כו' (וזהו ענין בארץ אדום. שהדם הוא אדום) אלא הפי' מדה"ד הוא בחי' גבורה לשון התגבורת שכח החיות מאור א"ס בא בהתגברות

יותר

יותר כו' נעשה בחי' דין מי שאינו ראוי לקבל כו' (וזהו ענין בינה דינין מתערין מינה) כו' והוא עולם התהו שלכן נק' עולם י"ש בעולם התהו בשם מלכים כו' ועד"ז ההפרש בין המבול לגשמים כו' ע"ש. של"ה י"ח ב' ק"ב ב' קע"ו ב' רל"ז א'. של"ה י"ח ב' בהקדמה בית ישראל בשם הציע בשער ההריסה וז"ל ורמוזות הקליפות האלה בדה"י בפסוק המה היוצרים ויושבי נטעים כו' ואלה המלכים אשר מלכו כו' כי בכל הדברים הנעדר קודם להוי' כו' הנה כי בהופיע האלילות האליל הקליפות אשר קדמו. ומאיתם הי' מלך החסרון הדבר בהדבר המחודש בהתחדשו והתגלותו אחר שלא הי' נגלה כו' כי הפרי נשמר וגנוז בתוך קליפתו כו' עכ"ל והאריך. ודף ק"ב סע"א וע"ב בשער האותיות אות קו"ף הביא דברי התולע"י בענין ברכת בתולים אשר לג הגוז בג"ע. המשיל הכלה לאגוז שהיא סגורה כו' גן נעול כו' והוא כמו האגוז שיש לו כמה קליפות והמוח מבפנים כו' והשתדל להיות מאוכלי המוח וזורקי הקליפה כי המוח לפני ולפנים והקליפה סובבת מבחוץ. והפתאים רודפים אחריה כו' חלק בני אדם היושבים בשעיר. ולז"א ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך לבנ"י כי הקליפה קודם לפרי. ועתיד הקב"ה להקדים המוח בלי קליפה שנאמר קדש ישראל לה' ראשית תבואתה כו' עכ"ל. והפ"ל שזהו שארז"ל עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת ור"ל שעכשיו התבן והמוץ קדמו להטה. מאחר כי קליפה קדמה לפרי. אבל לע"ל יהי' צמיחת הפרי בלי קליפה זהו ענין גלוסקאות כו'. וכלי מילת מקיפים הייגו שגם המקיף דלבוגה יתברר מתוך הסיפך ויתייחד עם האו"פ דיעקב שה"ע אז אהפיך כו' וזהו גלוסקאות או"פ וכלי מילת או"מ הכל יהי' בלי קליפה כו'. במסכת פסחים שלו קע"ו ב' מובן שעד"ז קדמו ב' אלפים תהו לשני אלפים תורה ג"כ ע"ד קליפה קדמה לפרי כו':

ויש לפרש עוד כי מלוך מלך לבנ"י זהו ענין רמ"ח מצות עשה רמ"ח אברים דמלכא ז"א. וזהו בא"י אלקינו מלך העולם אקב"ו. ולפני מלך כו' זהו בחי' אם לדקת מה תתן לו כו' חנם בלא מצות כו'. ולהמשיך גם בחי' ז זהו ענין קבלת עול מלכות שמים שקדמה לעול מצות כו' כמ"ש בסידור שער הק"ש. כי הנה בשמים כתיב וימיני טפחה שמים סוכ"ע וזהו פני ארי' אל הימין וארז"ל על דבור אנכי הוי' ארי' שאג כו'. והנה בשבה"כ כשנכפל מבחי' ימין דתהו נעשה ארי' חי' עמאה וזהו אנכי עשו בכורך בחי' אנכי ים כו' וע"י ק"ש בירור בחי' אריה כמ"ש רז"ל ע"פ שכב כארי וכלביא מי יקימנו דקאי על ק"ש כו' דהיינו להיות גבור כארי בחי' בכל מאדך בחילא יתיר ע"ד פני ארי' אל הימין וזהו קבלת עול מלכות שמים בחי' וימיני טפחה שמים כו' ואח"כ ע"י עול מצות ממשיך בחי' ז בתיקון כו'. ורש"י פי' אנכי מי שאנכי. עשו בכורך. ר"ל שבאמת אף שעשו כפל מבחי' גבוה הרי למטה הוא בשבה"כ בנ"ק כו' אמגם המשכת אנכי מי שאנכי נמשך ע"י יעקב דוקא במ"ת כמ"ש אנכי הוי' אלקיך כו' הלק הוי' עמו כו':

ל' התו"א עם הגהות.

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. הקשה מהרמ"א כי הנה כתיב למעלה בפ' וישלח ויבא יעקב אל יצחק אביו כו' וכידוע א"כ ידענו שישב שם ומה בא ללמדנו וישב יעקב וגו'. ועוד למה אחר שאמר בארץ מגורי אביו הוצ לומר בארץ כנען שהוא כפל לשון. הנה כתיב אתהלך לפני ה' בארצות החיים שיש שני ארצות שהם ב' בחי' כלים להשראת חיים העליונים (וכמו חיים לשון רבים כך ארצות ל' רבים. מהרי"ל). (יש להעיר מב' בחי' כלה בד"ה שה"ש. ומב' בחי' חיים. ב' בחי' חתן עי' בד"ה לבבתני. ועמ"ש מענין ארץ בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה בארצך ושם כ' ג"כ ב' בחי' ארץ. ארץ תתאה וארץ עילאה. שכו' בזה"ב פ' ויקהל דרי"א. ועמ"ש מענין ארץ בד"ה הבאים ישרש ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה כן אד' הוי' כו' ארץ החיים היינו שממנה נמשך תמונה שנק' צדיק באמונתו יחי' ויראה יראת ה' לחיים ואהבה שנא' כי טוב חסדך מחיים והיינו ע"י מעשה המצות וזהו כי כארץ תוציא צמחה כו' אך ארץ עילאה זהו כן אד' הוי' יצמיח כו' והיינו חיי החיים והוא כי אל דעות ב' דעות כו' והמשכ' בחי' אמונה ויראה ואהבה שמבחי' דעת עליון נק' חי החיים ועי' בביאור ע"פ מים רבים בת"א פ' תולדות. קיצור. ב' קושי' הרמ"א. בארצות החיים ארץ תתאה ארץ עילאה. חיים אמונה יראה ואהבה. ויש ב' דעות כי אל דעות. והנמשכים מדעת עליון המאיר בארץ עילאה נק' חיי החיים. וזהו כי כארץ כו' כן אד' כו'. באדר"ז ס"פ ל"ד פי' בארצות החיים ג"ע נק' בארצות החיים. א"כ ב' ארצות החיים היינו געה"ת וגעה"ע. ועמ"ש בענין המכפלה ג"ע התחתון שרשו ממל' המקבלת מז"א וג"ע העליון שרשו מבינה המקבלת מעתיק. וא"כ אפ"ל געה"ת מקבל החיים מבחי' עץ החיים וגעה"ע מקבל מבחי' אין כענין היש בה עץ אם אין ובחי' אין זהו מקור חיים. והנה כתי' באתי לגני אחותי כלה שבחי' גני נק' כלה א"כ ב' בחי' ג"ע היינו ג"כ ב' בחי' כלה. ועי' זה"ג דר"מ ע"א ובמא"א אות ג' סכ"א. גם אפ"ל פי' בארצות החיים ב' ארצות החיים. הא' ג"ע. הב' תחיית המתים. ובלק"ת פ' שלח ד"ה אני דפ' ציצית דרוש הראשון ובאגה"ק סי' י"ז פי' דבחי' ג"ע נמשך מבחי' ממכ"ע ותחה"מ מבחי' סוכ"ע. ועי' עוד מענין בארצות החיים בת"ז תקון ב' פי' שהם ז' ארצות ז' היכלות ובתקון ל"א ובזח"א ויחי דרי"ע ובפ' תרומה בספד"צ דקע"ה סע"ב ובגמ' פב"ת דפסחים דקי"א א' פי' דקאי על תחה"מ וכ"ה בירושלמי פ"ע דכלאי' וברבות ר"פ ויחי ועי' עוד מזה ברבות בשלח פכ"ה דק"מ ע"ב ובפ' וזאת הברכה דפ"א ע"ג ובגמ' פ"ז דיומא דע"א סע"א ועי' מענין חיים וחיי החיים בזח"ג נשא דק"ל ע"ב):

ב **וביאור** הענין הנה צ"ל למה נק' ארץ ישראל בכל התורה ארץ כנען והרי חם הוא אבי כנען ומהו היחס של א"י בזה. (וברבות נח פל"ו אבי כנען אבוי דפחתא פי' המ"כ הפחות והגרוע והמקולקל והיינו כמ"ש ארור כנען עבד עבדים יהי' לאחיו. ובזה"א פ' נח דע"ג אמר שזהו עדמ"ש בנחש הקדמוני ארור אתה מכל הבהמה כו'. ושם ע"ב מה שא"י נק' ארץ כנען זהו ע"ד יתרון האור מתוך החשך כמ"ש

ברכות פ' אחרי פכ"ג ע"פ וכמעשה ארץ כנען וכשושנה בין החוחים והוא ענין מי יתן טהור מטמא כמ"ש בד"ה בשלח פרעה שעיקר כח הצומח שבארץ נמשך ע"י בירור הקליפה שקדמה לפרי ע"ש) גם להבין מ"ש בענין כנען בידו מאזני מרמה בהושע סי' י"ב ז' (ע' לקמן משמע ע"ד בא אחיך במרמה ויקח ברכתך וזהו ארץ כנען דקדושה. גם כפשוטו בקליפה י"ל ע"ד והנחש הי' ערום כו') גם מ"ש ולא יהי' עוד כנעני בבית ה' צבאות ביום ההוא בזכרי' ססי' י"ד (דהא כפשוטו דכנעני קאי על ארור כנען א"ש אבל מאחר שנק' ארץ ישראל ארץ כנען א"כ מוכרח שזהו כנען דקדושה א"כ מהו המעלה והשבח ולא יהי' עוד כנעני וגו') . אך הנה נודע שכל התורה כולה נדרשת בזלעו"ז דכמו שיש לבן ועשו בקליפ' וכן שר הטבחי' ושר המשקים כו' כך יש כל בחי' אלו בקדושה כי זלעו"ז עשה האלקי' (מענין לבן דקדושה ע' בת"א ס"פ ויצא בד"ה וישכם לבן. ומענין עשו דקדושה י"ל לכאורה עמ"ש בד"ה ראה ריח בני המקיף שלו כו' . גם כמ"ש בע"ח שרש עשו מיסוד אבא כו' . גם י"ל כמ"ש ברבות ויצא פע"א ובפ' שלח כי עשו שמו כאה והוא אינו כאה היינו שמו מכוון עשי' עושה רצונו ש"מ ית' א"כ זהו בחי' בקדושה. א"כ בחינתו בקדושה זהו עולם התהו שלפני מלך מלך וזה"ע שהי' בכור). והנה שלשה בני נח הם למעלה בקדושה ג' בחי' גווני הקשת חיור סומק וירוק . אלא שבהשתל' העולמות בבחי' נפילה ממדריגה אחר מדרגה נעשה חם גשמי אבי כנען (והיינו כי חם ל' חום וחמימות. והנה עיקר החיות הוא מהחמימות כי הדם הוא הנפש משא"כ המת שאין בו חיות הוא קר וכמ"ש באלישע שהחי' את המת ויחם בשר הילד. והיינו שכמ"כ למעלה עיקר החיות הוא מהגבורו' כמו גבורות גשמי' שיורדי' בגבורה או כמו שהה"מ אומרי' בברכת אתה גבור לעולם כו' וכמ"כ עד"מ הזרעת הטפת זרע להוליד בדומה לו זהו דוקא ע"י החום כי כאיש גבורתו. ובר"ח שער הקדושה פע"ו ומתחממין באלין קדישין כו'. וזהו"ע ג' גווני הקשת כי קשת הוא בחי' צדיק יסוד עולם שהוא הממשיך יחוד העליון והמשכת אור זרוע לצדיק מבחי' סוכ"ע בממכ"ע שהו"ע המשכת ח"ע הנמשל לבחי' טפה גשמית שנמשכה ממקום שהוא רוחני עד שנעשה טפה גשמית. כמ"כ עד"מ למעלה יש אור מים רקיע וכדי שיהי' נמשך האור המלובש בח"ע להיות נמשך בתורה גשמי' שלפנינו וכן אפי' להתלבש בח"ת מקור דבי"ע זהו עד"מ שנתגשם האור להיות בבחי' מים כו' וזהו אור זרוע לצדיק. זרוע דוקא. ועד"ז המשילו ביום חתונתו זה מ"ת ע"ד המשכת טפת ח"ע שהיא התורה בכנס"י הנק' כלה ע"ש כלתה נפשי ולכן נק' יסוד קשת ע"ש הקמת הברית עד"מ שנמשל להקמת הקשת להיות יורה כחץ . וכמשארז"ל קשתו נגערת כו' וכמ"ש ביוסף שהי' צדיק יסוד ותשב באיתן קשתו. וכן בענין יהונתן ודוד בש"א סי' י"ח ואני שלשת החצים כו'. ולכן יש ג' גווני הקשת היינו חג"ת שמהם מקור להיות הקמת הברית. וזהו ענין חם . שבג' גווני הקשת היינו החום מבחי' גבורות עילאין שהוא התעוררות להיות ההשפעה כמ"ש לשמש שם אהל בהם והוא כחתן כו' ואין נסתר מחמתו בחי' חמימות ולכן נק' חמה . ועמ"ש ע"פ שמאלו תחת לראשי. וזהו ישיש כגבור לרוץ אורח ע' מזה בזה"ב תרומה קל"ז א' ובפ' בראשי' ד"ע ע"א ובפי' הרמ"ז שם ור"פ בהעלותך דקמ"ח

ע"כ סוד הקמת הברית שיהי' אבר חי לאפוקי כשהוא אבר מת שנסתלק הפנימי'. וזה"ע והוא יושב פתח האהל כחום היום שכדי להיות ההמשכה בבחי' מלכותו ית' הנק' פתח האהל הוא ע"י כחום היום בחי' החמימות והתשוקה להשפיע ע"ד יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק וכמ"ש בזהר פ' וירא דל"ה סע"א בפי' כחום היום בשעתא דאתקרב דרגא לדרגא בתיאובתא דדא לקבל דא וכמ"ש במ"א בפי' לחמי לאשי שהלחם והקרבן גורם שיהי' בחי' אשי הוא האש והחמימות הגורם ההשפעה כו' והיינו אים אש יו"ד והשה אש ה' ע"ש. ועד"ז יובן ענין לחם הפנים שנא' לחם חם ביום הלקחו בש"א סי' כ"א ז' שהי' חם תמיד בנס וע' מזה ביומא דכ"א סע"א ובפי' הרע"ב במשנה פי"א דמנחות גבי שני שולחנות היו באולם מבפנים כו' ובזח"ב תרומה קנ"ה א'. והרמ"ז שם ביאר הענין כי השולחן הוא לעורר המשכת המזון לעולם בחי' ואתה מחי' את כולם כו' ע"ד המקדש בטובו בכ"י תמיד מע"ב ונק' זווג תדירי דהו"ב שאלמלי הי' נפסק השפע הי' חוזר העולם לאין ואפס כמו שהי' וכל השפעה מהמשפיע למקבל בא ע"י חום והתלהבות כנ"ל וע"כ הי' לחם הפנים חם תמיד. וזהו"ע שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ שמהם מקור ההשפעה וכמ"ש בזהר פ' נח דע"ג א' כי ל"ל ג' גווני' להיות הגבו' כלול מהחסד ע"י הת"ת הממוצע בין חו"ג וכמ"ש במ"א בענין הנך יפה דודי בד"ה הנך יפה רעיתי ועמ"ש בת"א פ' בראשי' ע"פ ושם אחיו יובל בענין העמוד שבין געה"ת לגעה"ע שיש בו ג' גווני' חיור סומק וירוק והיינו שהעמוד הוא ג"כ יסוד כו' וע' מענין קשת בזח"א פ' נח דע"א ב' ודל"ה סע"ב ובפרדס ערך קשת ובלק"ת ר"פ נח ובש"א בדרוש יהונתן ודוד. וזהו מצות נר חנוכה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק ופי' אדמו"ר כ"ע בחי' חמה היינו חום אש הנמשך מלמטה למעלה לעורר ולהמשיך גילוי שמש הוי' כענין שנת"ל בפי' לחמי לאשי ומשתשקע בחי' חמה זו (כי בזמן בהמ"ק שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני מאח"כ עכשיו השיב אחור ימינו כו'. ועדמ"ש בזהר פי' בשלח דנ"ה סע"ב בפי' בבוא ה' ציון ת"ח בשעתא דאתחרב ירושלים לתתא וכנס"י אתתרכת סליק מלכא קדישא לציון ואגיד לון לקבלי' כו' וע"ש בפי' הרמ"ז וכ"ה בזהר פ' אחרי דע"ד סע"ב ונגיד לי' לקבלי' ואז נק' וי או הוי או אוי יעו"ש וזה"ע משתשקע החמה) אזי המצוה להדליק נר חנוכה להמשיך ולהוריד יחוד העליון ע"י שמן ופתילה וב' גווני אור שהוא המשכת האור מלמעלה למטה ע"י תומ"צ כו'. אך מה שבהשתל' העולמות בבחי' נפילה מדרגה אחר מדרגה נתהוות הם גשמי אבי כנען זהו כענין רישי' דעשו בעטפוי דיצחק וכמו מפני אדי' שלמעלה במרכבה הקדושה ע"י שבה"כ נתהוה האדי' הגשמי שהוא הי' טמאה וע' בזהר פקודי דרכ"ד ע"ב. קיצור ענין מה שנק' א"י ארץ כנען. בזהר פי' להיות יתרון האור מתוך החשך מי יתן טהור מטמא. וענין כנען בידו מאזני מרמה. וענין ולא יהי' עוד כנעני בבית ה' לצבאות. התורה נדרשת בזלעו"ז. ג' בני נח ג' גווני הקשת רק ע"י נפילת האור נתהוה הם גשמי אבי כנען. עיקר החיות מהחמימות כי הדם הוא הנפש ויחם בשר הילד. קשת הוא השפעה יורה כחץ להיות אור זרוע והקמת הברית ע"י חום והוא כחתן ואין נסתר מחמתו. פתח האהל כחום היום. לחמי לאשי. לחם חם ביום הלקחו

ג' גוונין הנך יפה דודי ומשתשקע החמה אזי המצוה להדליק נר חנוכה מלמעלמ"ט. רק בהשתל' מבחי' גבו' דקדושה וע"י נפילה נתהוה הם גשמי. ורהי' לדבר דג' בני נח הם בחי' גבוה ממ"ש ברכות בראשית פכ"ט ע"פ שתולים בבית ה' כו' וקאי אדלעיל מיני' לדיק כתמר יפרח בחי' נח איש לדיק ועל ג' בני נח יאמ' בחלרות אלקינו יפריחו כו' ע"ש. ובגמרא סנהדרין פ"ח דס"ט ע"ב דרך חכמתן חשיב להו ותם קודם ליפת זהו ינ"ד סדר המדות הג"ת כו' ומסולק התימא של התוס' שם:

ג. **ולהבין** ענין כנען בקדושה הנה כנען פירושו סוחר כמ"ש כנעניה נכבדי ארץ ישעי' כ"ג וכתי' כנען בידו מאזני מרמה היינו עד"מ כמו הסוחר שמפזר ממון כסף וזהב ומוליאם מרשותו כדי להרויח ולהשתכר וכל עיקר כוונתו להיות מפזר ונוסף עוד. (יש להעיר מענין לדקת פרזונו בישראל לדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפזרן כו' רפ"ח דפסחי' דהיינו בשביל שיתוספו עליהם גירוין דקדושה כמ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה. וע' מענין יש מפזר ונוסף עוד בזהר ח"ג פ' בהעלותך דף קנ"ג סע"ב וגת' בד"ה פזר נתן לאביונים. והיינו שעי"ז מתברר מבחי' עה"ד טו"ר ונכלל בעה"ח וזהו ונוסף עוד הנו"ן מורה מה שנתעלה מבחי' נפילה כו' ובמאה"א אות פ' סנ"ו פזר גדול נק' היסוד בעת הזווג שמפזר ונותן ולכן נק' פרזון עכ"ל. והי"ל העיר ממ"ש בזה"א פ' מקץ דר"ה ע"א ע"פ פזר נתן כו' דא לדיק כו' ובלק"ת מהאריז"ל פ' הלוה ע"פ יש מפזר כו' לדיק יסוד עולם כנ"ל. וענין פיזור זה היינו ירידת הנשמות בגופות שיורדי' מבחי' לדיק כנ"ל בשם המא"א והוא בשביל להיות ונוסף עוד וכמו שמבאר אדמ"ו נ"ע) כך הנה מקור נש"י שהוא בחי' כנס"י נמשלה בגלות מלרים לסוחר זה כדכתיב בא אחיך במרמה ויקח ברכתך (ועמ"ש מזה לעיל סד"ה ראה ריח בני). כי הנה כתי' עת אשר שלט האדם באדם לרע לו שע"י התלבשות השכינה בבחי' גלות בתוך מלרים להשפיע להם עי"ז מתבררי' כל נילולות הקדושה (וע' מזה בפרדס שער אבי"ע פ"ז) כמו שאחז"ל לא גלו ישראל אלא כדי להוסיף עליהם כו' להיות בלע המות כו' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ונגלה כבוד ה' כי עין בעין יראו וגו' (וזהו כנען בידו מאזני מרמה ועמ"ש במ"א בענין השועל שרימה את הזאב ע"י שירד הזאב והכביד עי"ז עלה השועל מהבור כו' כך זהו"ע עת אשר שלט פרעה והכביד כו' עי"ז נתעלו כו' ועד"ז ענין שילוח השעיר לעזאזל כו'. וע' בענין כשושנה בין החוחי' בזהר ר"פ נח. ואפ"ל זהו"ע אבן מאסו הבונים דקאי על המל' שהאבות לא רלו בה כמ"ש בפרדס שער הכינוי' רפ"ד בשם ס' הבהיר. והנה הריוח והתוס' הנמשך עי"ז זהו סוד יחוד העליון שהוא תוס' אור לאין קץ מרובה על העיקר וכמ"ש בלק"ת בהביאור ע"פ שבת שבתון בשם הקדמה לפע"ח מוהרכ"ש. וזהו שע"י כשושנה בין החוחים כו' נמשך התוס' אור וזהו כתפוח כו' כן דודי כו'. קיצור ענין כנען בקדושה ושבידו מאזני מרמה. הסוחר מפזר ונוסף עוד. לדקת פרזונו. ירידת הנשמה בגוף. בא אחיך במרמה. כי עת אשר שלט. והיינו להיות בלע המות עין בעין יראו). ואפשר להעיר לענין השחורות מדרום חמשה קניינים קנה הקב"ה בעולמו שהקניינים ג"כ להיות עי"ז ריוח ותוס' אור דהיינו ענין גילוי האור בתחה"מ שגם בעשי' הגשמי' יהי' הגילוי וזהו"ע הקניינים הנ"ל:

ד **ובמו** שהוא בכללות העולם כך הוא בפרטיות בכל נפש מישראל בעבודת ה' כי הנה הנשמה ערם ירידתה לעוה"ז להתלבש בגוף וגה"ב החיונית היתה קשורה ומיוחדת במקורה ושורשה במאליה ברשפי אש האהבה בטבע כשלהבת העולה מאליה כו' והי' לה בחי' אהבה ויראה טבעי' בגילוי רב (כמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה בפי' בנות ירושלים ע"ש) שהוא בחי' כסף וזהב. כסף הוא מלשון נכסף נכספת דהיינו בחי' אהבה (וכמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי וכמ"ש ברבות נשא ע"פ קערות כסף כו' ועמ"ש בד"ה זה יתנו כו' מחצית השקל ובד"ה וילקט יוסף את כל הכסף ובד"ה וישלח יעקב בענין ת' עלמין דכסופין) וזהב מלשון יאתה שהוא בחי' שמאל הוא בחי' יראה (וכמ"ש בזח"ב פ' תרומה דקל"ה א' וזהב דא ר"ה יומא דדינא ור"ה הוא בחי' יראה ועמ"ש בד"ה ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ובד"ה כי עמך מקור חיים וזהו לי הכסף ולי הזהב נאום ה' לצאות דהיינו שבשרשן ומקורן הם בחי' אהוי"ר והם ג"כ בחי' חו"ג וכמ"ש מזה לקמן בד"ה רני ושמחי בת וגם מזבח הפנימי הוא מזבח הזהב וע' בסש"ב פ"כ. ועד"ז נא' באברהם ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב. ובמא"א אות ז' סי"א זהב נק' הבינה ומל' כו'. ובאות כ' סכ"ו כסף נק' חסד ולבגוניתו מורה ע"כ. וסי"ל העיר ממ"ש בזהר ס"פ ויחי דר"כ מענין אין כסף נחשב למאומה בימי שלמה כו'). ואח"כ כשירדה הנשמה לעוה"ז להתלבש בגוף הגשמי הנה גם בחי' אהוי"ר שהי' לה הם מסותרות ומכוסות בלב הגשמי ואינה יכולה לראות באהוי"ר בהתגלות כ"כ כבתחלה. ונמלא שנגרעו האהוי"ר מערכם (וכמ"ש במ"א שע"ז אומרת כנס"י מקור הנשמות נשמות שבגופי' לבנות ירושלי' שהן הנשמות שלמעלה שחורה אני מצד ירידתי בגוף וכה"ב ואעפ"כ ונאוה יותר עי"ז וכמו שמבואר) וא"כ למה זה ירדה הנשמה לעוה"ז מאחר שהוא ירידה גדולה וגרעון גדול מבתחלה אך הנה כתיב טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף (וע' מזה באבות פרק שנו חכמים. רבות פקודי קס"א ג'. ברות רבה מ"ז ג'. זח"ג עמוד פ"ד. של"ה פ"ה ב' קל"ב קל"א א' שכ"א ב' שס"ה ב'. בתד"א פ"ג) פי' אלפי ל' לימוד כמו ואאלפך חכ' כלומר שיש לי יתרון מעלה בתורת פיך בעוה"ז יותר מבחי' זהב וכסף שהיתה הנשמה למודה בהן בתחלה. ועמ"ש ע"פ וכל בניך למודי הוי' וכו' א"ת בניך אלא בוניך כו' ע"ש. יש לפרש שע"י ירידתן בעוה"ז נעשו עי"ז למודי הוי' שמקבלים גילוי ש' הוי' ממש ע"י התורה שזהו למעלה מבחי' אהוי"ר הנק' אלפי זהב וכסף. וכמ"ש וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב. שהן ג' מדות חג"ת שהן אהוי"ר ורחמים פני ארי' פ"ש פני נשר. באל שדי. ושמי הוי' לא נודעתי להם שאינו נמשך אלא ע"י התומ"ל וזהו שנק' מלות הוי'. וז"ש הנחמדים מזהב ומפז רב כו' וכמ"ש בזה"ג ר"פ קרח. והרמ"ז שם האריך בזה שאפי' שרש ומקור המדות שלמעלה מן הכל' הנק' זהב ופז הם מחג"ת שבכתר אבל התורה נמשכה מדעת דע"י שלמעלה מזהב ומפז כו'. והנה דעת ה"ס היחוד ע"ד והאדם ידע שמזה נמשך ומלאה הארץ דעה את ה' והיינו ככ"ל ס"ג שהריוח והתוס' המרובה הנמשך ע"י הירידה זהו המכוגה בשם זווג כו' והיינו כמ"ש בד"ה שחורה אני דמה שאעפ"כ עי"ז השחרות והירידה נעשית נאוה יותר היינו שעי"ז מחמת הירידה אזי דוקא נעשית בחי' כלה כלתה נפשי ומקבלת הטפה מבחי' ח"ע שזהו"ע ביום חתונתו זה מ"ת

מבא"כ

משא"כ הנשמות כמו שהיו למעלה אף שהי' להם אהוי"ר יותר נק' בנות ירושלים ועלמות שלא קבלו טפת דכר כו' והמשכת הטפה זהו כנ"ל בענין ג' גווני הקשת שהם ג' בני נח כו' והטפה נמשך מהדעת והאדם ידע. וג' גווני הקשת הם חג"ת שבדעת כמ"ש הרמ"ז פ' פינחס דרע"ו. וגמ"ש בענין מעלת הכ' שבכתר על המדות בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי בהביאור בענין חותמו של הקב"ה אמת כו' ע"ש. ויש לקשר זה עם מ"ש בד"ה בשעה שהקדימו ישראל. תכלית ירידה זו כי אל דעות ה'. וע"י הירידה דוקא יומשך גילוי דעת עליון איך שלמעלה הים וכולא קמי' כלא. משא"כ הנשמות אף כמו שהיו למעלה היו בבחי' בריאה יש מאין כו' ע"ש. וזהו"ע גילוי חותמו של הקב"ה אמת הנמשך ע"י התורה דוקא. וזהו"ע דירה בתחתונים דוקא בבחי' דירה ממש. ולא יכנף עוד כו'. וזהו ג"כ ענין א' עם מ"ש הרמ"ז שהתורה שרשה מדעת דעתיק כו'. ובחי' דירה בתחתונים יש לפרש שזהו"ע וישב יעקב בארץ כנען כי יעקב אז יבקע וגם יעקב ז"פ שם הוי' ז"ת דע"י או יו"ד עקב שמאיר למטה ממש. וזהו אלה תולדות יעקב יוסף כי יוסף זהו"ע התוס' וריבוי האור הנ"ל כנודע וזהו עיקר תולדות יעקב להיות תוס' ורבוי האור. אך מתחלה צ"ל בארץ מגורי אביו אהוי"ר כו'. גם מגורי אביו התגלות האהוב ותענוג עת"י המאיר בבינה הנק' עוה"ב ומשם מאיר למטה. וזהו רני ושמחי בת. בחי' ארץ כנען. כי הנני בא ושכנתי בתוכך כו' (ועיין בהקדמה דמהר"ן לפע"ח בענין מעלת בחי' זו המכונה בשם זווג ויחוד שהוא המשכות אורות עליונים בתוס' מרובה. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ והגלה זו ירושלים אבן כדי להיות המשכת מ"ד זה הנמשך מרדל"א ותו"ס. כמ"ש בהביאור הנ"ל ע"פ והגלה. זהו ע"י העגמ"נ וזהו ע"י רעו"ד וכמשל"ק. וזה"ע יפה שעה א' בתשובה. ועוד יובן ענין הנחמדים מזהב כו' ע"ד הנ"ל בענין וארא אל אברהם ואל יצחק כו' אבן ושמי הוי' לא נודעתי להם כי גילוי זה הוא רק ע"י התורה אבל ע"י אהוי"ר ממשיכים מבחי' אל שדי שהוא מקור חיות העולמות שאמר לעולמו די וכמו שע"י כסף וזהב קונים דברים שהאדם חי בהם מזון ולבוש ובית. והנה חיות העולמות הוא מיחוד חיצוני דאו"א אבל להיות המשכת יחוד פנימי דאו"א שהוא מה"ש ב"ה ממש זהו דוקא ע"י הירידה של הנשמה בגוף כמ"ש בת"א פ' יתרו בהביאור ע"פ זכור ושמור בדבור א' נאמרו. שזהו נמשך דוקא ע"י התלבשות הנשמה בגוף ונה"ב כו'). קיצור וכעד"ז ירידת הנשמה נגרע אהוי"ר שלה וזהו שמפזר הכסף והזהב והיינו כי טוב לי תורת פיך להיות עי"ז למודי הוי' ממש כי וארא כו' ושמי כו'. הנחמדים מזהב. שתורה אני וגאוה שעי"ז מקבלת טפת ה"ע והוא חותמו של הקב"ה אמת גילוי ד"ע שלמעלה הים. גם המשכה זו מיחוד פנימי' דאו"א אור חדש. משא"כ ההמשכות שע"י הנשמות ומלאכי' שלמעלה רק מיחוד חיצוני דאו"א ולכן נקראים עומדים וכשבאים בגוף נק' מהלכים כמ"ש בד"ה כה אמר כו' ונתתי לך מהלכים כו'. וגם עי"ז דוקא נמשך להיות לו דירה בתחתונים. וזהו וישב יעקב בארץ כנען דהא בהא תלי' שכדי להיות דירה בתחתוני' הוא ע"י גילוי שלמעלה מהשתל' מפנימי' עתיק כו'. אך המשכה זו שע"י התורה צ"ל תחלה העגמ"נ לזה ע"י רעו"ד:

ה והנה הטעם שבחי' תורת פיך" (עמ"ש במד"ר תשא ע"פ מפיו דעת כו' וה"ע ודברי אשר שמתי בפיך) נמשך דוקא ע"י ירידת הנשמה בגוף בעוה"ז (ע' ד"ה זכור ושמור שהמלאכים בקשו התורה ולא נתנה להם וע' ביאור מאמר זח"א בראשית כ"ז בענין לא טוב כו' אעשה לו עזר דא משנה כו'). הענין כמו שארז"ל יפה שעה אחת בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב (עמ"ש מזה לעיל בפ' חיי ובד"ה ביום השמע"צ) כי ע"י תשובה עילאה מעומקא דלבא תהי' דביקות הנפש באלקים הייש יותר נפלאה ברעו"ד כמ"ש לקמן. ונמצא שאע"פ שיש לה גרעון באהוי"ר טבעי' שבחיצוני' הלב הגלוים מ"מ יהי' לה יתרון בבחי' רעו"ד בנקודת פנימי' הלב כיתרון האור הבא מן החשך דוקא (הנה זהו כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא שמקודם כשהי' הנשמה למעלה הי' האהבה ע"ד בכל נפשך וע"י ירידתה למטה בגוף נעשה בכל מאדך שזהו ע"ד מעלת בע"ת על צד"ג כו' והכח הזה להנשמה בהיותה למטה דוקא זהו מפני שבעוה"ז דוקא מאיר סוכ"ע ועמ"ש מזה לקמן בסעי' ו' וכן חיצוני' הלב ופנימי' הלב פי' בד"ה אתם נצבים שהאהבה הנלקחת מן השכל והתבוננות מבחי' מלכותו ית' שמהוה מאין ליש נק' חיצוני' הלב והאהבה הנלקחת מהתבוננות במהו"ע ית' דלית מחת"ב זהו נק' פנימי' הלב א"כ מ"ש שיש לה גרעון באהוי"ר בחיצוני' הלב היינו מצד שנתמעט השגתה כו' ויש לה יתרון בפנימי' הלב ע"י אם ישיב אליו לבו דלמחתב"כ כו'. וא"כ לפ"ז לכאורה אינו מובן מהו טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף הלא גם מלבד תורת פיך הרי גם בענין זהב וכסף שהוא אהוי"ר יש לה עלי' גדולה שמתחלה הי' האהוי"ר מוגבלי' ומחיצוני' הלב ועל ידי ירידתה בגוף נעשה בבחי' בכל מאדך בחילא יתיר מפנימי' הלב. וא"ל דמ"מ נגרע האהוי"ר שאם היתה עומדת תמיד באהוי"ר משא"כ למטה רק שעה א' כו'. הלא שבשעה אחת ההיא הוא בבחי' רעו"ד אלא שיפה שעה א' כו' ומה שתולה העיקר בטוב לי תורת פיך היינו כי זה גופא שתגיע לבחי' רעו"ד שהוא ענין הרצון שלמעלה מהשכל זהו ע"י קיום התומ"צ שהם נמשכות מרצה"ע ב"ה שלמעלה מהשכ' לכן עי"ז דוקא נמשך בנפש ג"כ כמים הפני' בחי' רעותא דלבא כמו שכתוב בד"ה והי' מספר בנ"י ובד"ה מי מנה עפר יעקב ובד"ה ועתה יגדל נא ובד"ה ראשי המטות דדוקא ע"י התורה נעשו מהלכים כו'. וא"כ לפ"ז עלי' זו ברעו"ד זהו ג"כ עלי' מצד נה"א שמתגלה בה בחי' רעו"ד היינו יחידה שבנפש מה שלא הי' גילוי זה בנר"ן שלה למעלה בג"ע. וכענין זה נת' בד"ה עלי באר כמשל המים בעברם דרך עפר הארץ מזדככי' ונעשו מ"ח כן הנשמה ע"י התלבשותה בגוף ונה"ב כאשר מתגברת עליה להיות אליך ה' נפשי אשא היא בחי' באנ"ה כו' משא"כ מקודם ירידתה וכן נת' מזה בד"ה קדושי' ההיו דהקס"ב ושם פי' שמקודם ירידתם הי' בבחי' צדיקים וע"י ירידתן בגוף נעשו בע"ת ובמקום שבע"ת עומדים כו' וזהו כענין המים שע"י עברם בעפר הארץ נעשי' מ"ח אלא שלזה צריך להיות חפירה וכרי' והיינו ע"י התומ"ל כו'. ובד"ה אלה מסעי פי' כמו עד"מ המים כשמעכבי' אותם ע"י דף עבה וכיוצא אזי הולכים בכח יותר כן דוקא מצד המנגד של נה"ב בעוה"ז תתגבר האהבה בנפש האלקי' להיות בכל מאדך בחילא יתיר. ובד"ה המגשה קיני' פי' כי אף שאהבה של הנפש כשהיא

בגוף היא מעוטה לפי ערך מ"מ הנה הנפש יש לה פרטי' רבים נרנח"י דעשי' ויצי' ובריאה כו' וע"י שמתעורר האהבה למטה מתעורר כן למעלה בכל פרטי הנפש ולמעלה רבה היא. ולכאו' אינו מובן א"כ ל"ל הירידה בגוף והלא גם בעודה למעלה י"ל כן. ושם כתבתי לתרץ דזה שמתעורר כן למעלה מעלה. הוא ע"י בירור דנה"ב כו'. וגם כי בעולם העליון מאיר בחי' ממכ"ע אבל בעוה"ז מאיר סוכ"ע כו'. וגם כי העוה"ז הוא כמשל מרכז העגולה שנמשך בו קוין מכל העולמות עליוני' ותחתוני'. א"כ י"ל דדוקא בעוה"ז מתעורר כן למעלה מעלה. אך עוד י"ל דהנה מבואר במ"א פי' בכל מאדך היינו בלי גבול אך מאדך מאד שלך היינו לפי ערך הכלי שלך נק' זה בלי גבול אבל אעפ"כ כלי גדול יותר מתיישב זה בתוך הכלי. ואעפ"כ הואיל ואעפ"כ הוא בבחי' בלי גבול לכן זהו דוקא מעורר למעלה בחי' א"ס שבלי גבול ממש. משא"כ אלא הגדול יותר כיון שאהבה כזו ויתירה מזו הוא אלא מוגבל בתוך הכלי אין זה מעורר כלל בחי' א"ס ממש. שלעורר בחי' א"ס הוא דוקא ע"י בכל מאדך בלי גבול אף שהוא רק מאדך כו' משא"כ ע"י האה' המוגבלת בכלי אף שהיא גדולה יותר אינו מעורר רק בבחי' או"פ וכדי לעורר בחי' א"ס ממש צריך להיות אלו ג"כ בבחי' למעלה מהגבול שלו כי לפום גמלא שיחנא וכמ"ש ברבות ס"פ פינחס ע"פ שדי לא מצאנוהו שגיא כח איני מבקש אלא לפי כחן כו' היינו בחי' שבכל מאדך הוא ג"כ בכל אחד לפי ערכו. ועפי"ז י"ל שכשהיתה הנשמה למעלה אף שהיו האהוי"ר שלה גדולי' יותר מאד מ"מ היו מוגבלי' בהכלי שלפי שכלו והשגתו כך היא האהבה כו' ע"כ אין זה בחי' מאדך בלי גבול אבל ע"י ירידתה למטה בעוה"ז תוכל להגיע לבחי' האהבה שלמעלה מהגבלת הכלי מטעם הנ"ל ונק' בכל מאדך. ואף שאינה נקראת בלי גבול רק לפי ערך קוטן הכלי של הגוף וגה"ב שאצלם נק' זה בלי גבול ומאדך משא"כ לגבי הנשמה בעודה למעלה היתה מוגבלת בכלי הרחב ההוא מ"מ כיון שאהבה זו היא למטה בבחי' בלי גבול הוא דוקא מעורר למעלה בחי' א"ס ממש כו'. וא"כ זהו הירידה צורך עלי' שאעפ"י שנגרעו גודל האהוי"ר שבלי' אעפ"כ עי"ז תגיע לבחי' בכל מאדך בלי גבול. ומה שהוא בלי גבול אף שזהו רק מאדך יש בזה עומק יותר להיותה נקראת ממעמקים קראתיך כו' והוא ענין הרצון שלמעלה מן השכל כו'. ובלשון כזה נת' במ"א שיש ב' בחי' אהבה. הא' ע"ד לאהבה כי הוא חייך. והב' ע"ד מש"כ אפילו נוטל את נפשך. והבחי' הב' דוקא מעורר בבחי' חיי החיים שלמעלה ממקור חיות העולמות. וא"כ י"ל כשהנשמה למעלה לא שייך רק בחי' אהבה הא' אלא שהיא גדולה יותר במהותה והשגתה. אבל למטה מגיע לבחי' אהבה הב' למש"כ באחד בק"ש ומעורר למעלה יותר. וכל עילוי הנ"ל י"ל מצד נפה"א בעצמה שמתגלה בה בחי' רעו"ד יחידה שבנפש כנז' במ"א ע"פ אם בחקתי תלכו אותיות החקיקה שבנפש בחי' טהורה היא גליף גליפו בטהירו עילאה ונת' ג' בחי' בעלייתה. הא' שנעשית בעל מ"ח ע"י עבודה דרך עפר הגשמי. הב' אף שלמטה האהבה קטנה מ"מ היא מעורר' בשרשה ושם האה' גדולה. וג"ל דוקא כשהיא למטה מעורר' כן למעלה. ואפשר לצרף לזה ג"כ טעם הג' היינו מפני שלמטה היא בכל מאדך בלי גבול הכלי משא"כ למעלה אף שהיא גדולה היא לפי ערך הכלי. גם אפ"ל שלמעלה הוא ע"ד לאהבה כו' כי הוא חייך אבל למטה

שייך

שייך בבל נפשך אפי' הוא נוטל את נפשך וזה מעורר בחיי החיים שלמעלה מבחי' כי הוא חייך. עוד נת' במ"א בכתבי' הרע"ז אחר ד"ה ראה ריח בני ע"ד מ"ש בלק"ת גבי דרושי עשי"ת בד"ה להבין פי' וענין יג"מ שם נת' ענין תשובה קדמה לעולם בבחי' שלמעלה מהזמן הנק' עולם כי סדר זמני' הוא מז"ת ובינה הנק' תשובה מגיע בבחי' עתיק יומין שנעתק ומרומם מיומין עילאין וזהו נמשך ע"י שמולם בחיי הזמן כו' וזהו אינו שייך רק למטה שמולם בחיי הזמן מחמת ההסתר והעלם נמלא בחי' תשובה שקדמה לעולם אין שייך כ"א למטה. אבל עוד י"ל בענין הירידה לצורך עלי' בענין רעו"ד מלך שמתחדש דבר גדול והדש והיא בירור נה"ב שמתהפך מחשוכא לנהורא ויש יתרון לאור הבא מן החשך וכמ"ש במ"א ע"פ וזי' הבן הבכור לשניאה שהוא בירור נה"ב. וזהו מגלה עמוקות מני חשך הייגו שע"י בירור החשך דנה"ב דאתהפך לנהורא עי"ז דוקא נמשך הגילוי מבחי' עמוקות עומק העליון עמקו מחשבותיך וכמשל כח הראי' שמתגלה דוקא בשחור שבעין כך להיות הגלוי בבחי' עין בעין יראו זהו דוקא ע"י בירור החשך והשהרות דנה"ב שנרשה משם ב"ן כו' וכמ"ש מזה ע"פ שחורה אני ונאוה הנ"ל וכמ"ש בזה"ב ס"פ תלוה דקפ"ז שע"א דאי לאו חשוכא לא יתגליין עמיקין ומסתרן כו'. וע' באד"ר נשא דק"מ ע"א בפי' מגלה עמוקות מני חשך. ועמ"ש בד"ה מי מנה בענין את עשיתיו אף מרבה בחי' רביעית שלמעלה מג' המדרגות בראתיו יצרתיו אף עשיתיו והוא הנמשך ע"י בירורי' דעשי' ויש בי"ע באצי' ג"כ ולמעלה מהן זהו הכתר וכן בכללות בי"ע הן עקודים נקודים וברודים והבחינה הרביעית זהו א"ק כו' וזהו הירידה לורך עלי'. נמלא אף שנגרע אהוי"ר דנה"א אך עי"ז נעשה בירור נה"ב וכללה בנה"א ונעשי' כשושנה בין החוחי' שעי"ז נעשה בה יתרון האור כו'. וענין זה בעבודה הייגו ע"ד אדם ובהמה תושיע ה' שהבהמה יש בה בטבעה ביטול יותר לפי ששרשה מבהמה רבה שלפני האצי' כו' וזה"ע הקרבנות מן הבהמה ועכשיו תפלה במקום קרבנות. קיצור ענין כי תורת פיך נמשך בעוה"ז דוקא כי יפה שעה א' בתשו' והוא עומקא דלבא ופנימי' הלב ואע"פ שיש לה גרעון באהוי"ר טבעי' שבחילוני' הלב. ונת' בזה ג' בחי'. הא' שנעשי' באור מ"ח. הב' שמעורר מקורה ושרשה. הג' בכל מאדך בלי גבול. גם בחי' ובכל נפשך. עוי"ל ע"ד של"ת גבוהי' ממ"ע מגד האתכפיי' כמ"כ מה דאתכפי' הילה"ר בעוה"ז גדול יותר מאהוי"ר של הנה"א למעלה. עוד ית' אי"ה בסמוך סשעי' ו' מה שי"ל שזהו עיקר המכוון כאן שלמטה דוקא היא האהב' למהו"ע ית' דלמתב"כ):

ו **ובביאור** הענין כי הנה כתי' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים (וע' ברכות פ' וישלה כ' פ"א שזהו ענין חותמו של הקב"ה אמת א' ראשון של אותיו' וכו' ועמ"ש מזה בד"ה ראשי המטות) פי' ע"ד מ"ש אני הוי' לא שניתי עי' זה"ג נשא קל"ח ע"ב דהיינו ע"ק ועמ"ש מזה בד"ה וידעת היום) ואתה הוא קודם שנבה"ע וכו' בלי שום שינוי כי אין בריאת העולמות עליוני' ותחתוני' תופסי' מקום כלל וכולא קמי' כל"ח ממש ומבלעדי פי' מה שהוא זולת בחי' זו דהיינו באמלעות הזמן שנראה העולם ליש ודבר בפ"ע (ובחי' מקור המהווה בחי' זו הוא אלקותו ית' על ידי למלום ומקום פנוי ונק' התלבשות בעשר ספירות ונק' ז"א ע"ם הלמלום

להיות מקור לשפע גבולית ונק' אלקים) בחי' זמן ומקום אין אלקים זולתו שהוא בחי' אלקי' חיים ומלך עולם כמאמר ומבלעדיך אין לנו מלך גואל כו' (היינו ענין ומבלעדי אין אלקי' שגם בחי' הצמצום להיות נראה בחי' יש ודבר שזהו הנמשך מש' אלקי' הכל הוא ית' ממש. ועי' ברבות בראשי' פ"ד גבי המשל ממראות גדולות ומראות קטנות כו' וזה"ע כי הוי' הוא האלקים כו' אין עוד. וראיתי לא' מתלמידי אדמו"ר נ"ע שכ' "עוד נקרא א"ק שהוא אור כללי שכולל כל העולמות עד סוף כל הדורות כנודע מענין קורא הדורות מראש וע"ז אמר אין עוד שבאמת אין בחי' עוד כלל שכולה קמי' כל"ח. ועי' בסש"ב ח"ב בפי' אין עוד דפי' עוד דבר הטפל כיהודא ועוד לקרא כו' ועז"כ למעלה אין עוד כי ממך הכל וזהו ומבלעדי אין אלקים) שכל העולמות עליונים ותחתוני' נתהוו מבחי' מלכותו ית' וכדכתיב מלכותך מל' כ"ע (וגם בחי' א"ק זהו נתהווה מבחי' מל' דא"ס שהוא הארה ממנו ית' כזיו השמש מהשמש לכן ממך הכל). ושם עלו השגות כל הנבראים עליונים ותחתונים אבל בהקב"ה בכבודו ובעצמו לית מחש"ב (וכמו שבקש משה הראני נא את כבודך והיתה התשובה וראית את אחורי שהוא בחי' מל' ופני לא יראו). כי הוא רם ונשא מגדר ההשגה ואינו נתפס בתוך עלמין לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב בשום שכל והשגה בעולם אלא ברעו"ד מקרב איש ולב עמוק וכמ"ש ממעמקי' קראתיך ה' (דהיינו דוקא בירידת הנשמה למטה בגוף אשר החשך יכסה ואין גילוי ההשגה אזי דוקא יומשך רעו"ד לבחי' מהו"ע ית' דלמח"ב ועמ"ש כה"ג בד"ה וארשתיך לי בענין לבי ובשרי דוקא ירננו אל אל חי הוא מהו"ע ית'. אבל למעלה שיש השגה במכ"ע אזי האהבה לפ"ע ההשגה כו'). מפני כי בחי' רעו"ד נמשך מהתבוננות זו עצמה אם ישים אליו לבו דלמח"ב כלל והוא רם ונשא למעלה מעלה עד אין קץ ותכלית אפי' מבחי' ח"ע. אי לזאת תכסוף ותכלה נפשו להבטל במציאות אליו ית' לצאת ממאסר הגוף ונרתקו ולהשתפך אל חיק אביה. משא"כ הנשמה טרם ירידתה להתלבש בגוף היתה אהבתה ודביקותה בשרשה לפ"ע השגתה וכן לענין היראה (ועוד כי בעולם העליון מאיר בחי' ממכ"ע אבל בעוה"ז מאיר בחי' סוכ"ע כמ"ש בד"ה לו את בנ"י ואמרת אליהם את קרבני. ולכן דוקא בעוה"ז יש גילוי רעו"ד ליבטל אליו ית' למהו"ע שלא כסדר המדרגות אבל בעולם העליון הוא דוקא ע"י סדר והדרגה כו'. (הג"ה. ול"ע ממ"ש בס' חרדים פ"ה וז"ל גם הידיעה בחיוב מציאותו יגדל או ימעט שאנו נדע חיוב מציאותו מהכרח א' או שנים והמלאכים יחייבו מציאותו ממאה הכרחיים והמתעלים עליהם מאלף כו' עכ"ל. א"כ המלאכים משיגים ג"כ עכ"פ איך שאין ערוך ולמחש"ב אלא עכצ"ל דהטעם שלמטה יגיעו לרעו"ד משום שלמטה מאיר סוכ"ע או שאר טעמים הנ"ל עכ"ה). קיצור ענין אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו'. אלקים חיים ומלך עולם. במהו"ע למח"ב. ומזה נמשך כלות הנפש ליבטל בעצמותו ית' וזהו פנימי' הלב משא"כ הנשמה למעלה האהבה לפ"ע ההשגה:

ז **והנה** בזמן שהי' בהמ"ק קיים. הי' נמשך בחי' זו רעו"ד מגילוי אוא"ס ב"ה בהיכל קה"ק כמ"ש בתניא פנ"ג להיות בטל לרצונו ית' וכמ"ש כי תהיו אתם ארץ חפץ. (היינו כמ"ש בתניא בענין גילוי השכינה המשל מהתלבשות כללות היות הנפש

במוחי' וכך הוא עתה בחי' התלמוד כמארז"ל משחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה. והיכל ק"ק הוא כהב"ד דבריאה המתגלגל' מכח"ב דאצי' ובו מתלבשת מל' דאצי' שנעשי' עתיק לבריאה ונק' מלך יחיד כו' ובחי' מל' היא הנק' ארץ החיים ונק' ארץ חפץ ע"ש החפץ ליכלל בעצמות א"ס ב"ה ועמ"ש בביאור ע"פ מקושש עצים שמבחי' כתר שבמל' נמשך בכל מהלך וכמ"ש מזה ג"כ ע"פ כי על כל כבוד חופה ולכן נשפע ממנו רעו"ד זו ג"כ בכל נפש מהיכל ק"ק. וזהו וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק וכמ"ש בזהר פ' שלח דקש"א ע"ב שהיכל ק"ק נק' לבא וע"כ נמשך ממנו רעו"ד וכמ"ש לבבתני אחותי כלה. וגם שנעשית עתיק לבריאה ומתלבשת בא"א דבריאה שהוא היכל ק"ק ודוגמת זה בנפש בחי' ניצוץ אלקי המתלבש ביחידה כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ב ולכן ע"י הגילוי אלקות בהיכל ק"ק כמ"כ הי' נמשך הגילוי בנפש בחי' ניצוץ אלקי בבחי' יחידה ומיחידה וחיה בנר"נ. כי הנה יש ג' בחי' עולם שנה נפש וכשהי' נמשך הגילוי בעולם מכ"ש שהי' נמשך עי"ז בנפש. ועמ"ש מזה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין שלש פעמים בשנה יראה ובד"ה בכ"ה בכסליו בענין הדלקת נרות המנורה. וזהו כי תהיו ארץ חפץ. כי ארץ לשון רצון כמ"ש ברבות בראשית פ' ה' למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה. וארץ חפץ היינו פנימי' הרצון כשהוא בתענוג וחשק גדול וכנודע שבהרצון יש חיצוניות ופנימיות. וברבות וישלח פ"פ דפ"ע ד' היתה בהמשה לשונות חבב הקב"ה את ישראל דיבור ואהבה דביקה חשיקה ותפילה י"ל כנגד ד' אותיות הוי' וקוצו של יו"ד וא"כ חפילה הוא מלך קוצו של יו"ד שהוא הרצון שלמעלה מהשכל וכמ"ש באגרת התשובה פ"ה ובדבור המתחיל ולא אבה כו' ויהפוך כו'. ובראשית חכמה שער האהבה פ"ג פי' דביקה חשיקה חפילה הם ג' בחי' דנר"נ ובחי' נשמה הוא הבינה שהיא היכל קה"ק שכולל ג"כ חכמה וכתר היא יחידה כו'. ולכן מהיכל ק"ק נמשך הרעותא דליבא. ועוד יובן זה עפמ"ש בד"ה שבת שבתון ששבת נק' קדש בחי' סוכ"ע ויוה"כ שבת שבתון בו נכנס כה"ג לקה"ק שלמעלה מבחי' קדש והיינו למעלה מבחי' סוכ"ע. ומבואר בד"ה ויקהל משה דבחי' שבת שבתון זהו הרצון עליון שלמעלה מן השכ' ומשם מאיר הנפש יתירה בשבת להיות נמשך בחי' זו בנפש. לכן מכ"ז מובן ג"כ ענין הנ"ל מה שמבחי' ק"ק היו מקבלים רעותא דליבא להיות נק' ארץ חפץ. וזהו אתהלך לפני ה' בארצות החיים פי' שזה שיהי' בבחי' מהלך ולא בחי' עומד שהוא ע"י רעותא דליבא הוא מבקש שיהי' בארצות החיים ע"י שמקבל מבחי' ארץ חפץ כנ"ל. וכן פי' בת"ז בארצות החיים הם ז' היכלות והיינו היכל האהבה היכל הרצון עד שבשמ"ע מגיע להיכל ק"ק כו'. וזהו שארז"ל יקרה היא מפנינים מכה"ג שנכנס לפני ולפנים דמבואר לעיל שהתלמוד נמשך מהיכל קד"ק ע"כ ע"י עסק התורה שמקשר שכלו ומוחו ומחשבתו בהיכל ק"ק ה"ז יקר יותר מכה"ג שהוא רק נכנס לקדה"ק ולכן ע"י עסק התורה יוכל האדם להמשיך בו רעותא דליבא ולהיות ארץ חפץ כנ"ל. קיצור. מה שרעותא דליבא נמשך מגילוי שבהיכל ק"ק ארץ חפץ. כי הוא כהב"ד דבריאה ובו מאיר מל' דאצילות שהוא ארץ חפץ. כי על כל כבוד חופה. וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק. לבבתני אחותי כלה. ולבי ער. מלך יחיד מאיר ביחידה. ארץ רצון. חפץ

פנימי'. חמשה לשונות. חפיצה קס"י ופי' ר"ת נשמה. שבת שבתון קה"ק נשמה יתירה. התלמוד נמשך מהיכל ק"ק. לכן יקרה היא מפנינים) :

ח אך בזמן שאין בהמ"ק קיים הנה כתי' ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת וגו' משם דוקא (שם הוא ע"ד קראו שם פרעה כו' היינו מה שנפל למטה וזהו ענין ושם ימותו שהוא בחי' כפ"א להעלות הניצוצי' משם וזהו ג"כ שמע שם ע' כי "שם ב"ן ורפ"ח כו') דהיינו כשיתבונן על ההיפך מדרכי ה' איך שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק כמו עוברי רצונו ויתבונן מאין נשפע להם שפע והיות להיות בהם חיות וקיום מרצונו ית' שרצונו ית' הוא המהוה אותם כמ"ש ואתה מחי' את כולם והרי הם נגד רצונו ית' וכתי' עונותיכם היו מבדילים כו' שאין שום דבר חוצץ נגדו ית' רק העון והעבירה לפי שהוא נגד רצונו ית' וכמ"ש באגה"ת פ"ה ומכש"כ עוברי רצונו ומלאים עון אשר שנאה נפשו ולכן ארז"ל ברכות תולדות פס"ו אם לעושי רצונו כך למכעיסיו עאכו"כ וא"כ מאין נמשך להם חיות. אך ע"ז אמרו כמה ארך אפים לפניו שמבחי' ארך אפים נמשך ונשתלשל ממדריגות עליונות דרך נפילה להחיות גם לעוברי רצונו וא"כ המשכה זו היא ודאי רק מבחי' חיצוניות בתכלית כמו שמשליך עצמות לכלבים שהרי מפנימי' אי אפשר כנ"ל מהק"ו אם לעושי רצונו כך מדקדק עליהן כו'. ובמ"א נת' שהשפעה זו לעוברי רצונו נק' פסולת השפע וכמו מה שמתברר ע"י קרביים ובני מעיים ונדחה לחוץ. ולכן יתבונן הק"ו אם לעוברי רצונו כך היינו אם במה שנמשך דרך חיצוניות כמאן דשדי בתר כתפוי נמשך כ"כ חיות רב והיינו לפי שהוא ארך אפים ולכן הוא גדל חסד שגם בהפירורי הפקר יש חיות רב ועצום להיות נמשך מזה תענוג גשמי רב ועצום לעושי רצונו על אחת כו"כ שהרי להם יומשך וישפע מפנימי' הרצון העליון בדביקה חשיקה חפיצה וכמ"ש כי תהיו אתם ארץ חפץ והמשכה זו יומשך עתה בעבודת ה' שיומשך בו רעותא דליבא מפנימי' רצה"ע שהוא למעלה מעלה מגדר עלמין שלא בבחי' ירידת והשתלשלות המדריגות בבחי' חכמה ומדות אלא בבחי' פנימי' נקודת הלב שהוא בחי' תשובה עילאה שקדמה לעולם. והענין כי ארז"ל עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו ונת' הפי' בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש השני פ"ד שיעשה רצונך שיהי' למעלה מן השכל כרצונו שהוא למעלה מן השכל והיינו ע"י עשה רצונו. והיינו דאית רצון ואית רצון וכמ"ש בלק"ת ר"פ במדבר. וע' בד"ה תקעו בחודש שופר דרוש הראשון בפי' פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. ולכן בזמן שבהמ"ק קיים הי' נמשך בחי' שיעשה רצונך כרצונו מהיכל ק"ק. וזהו פותח את ידיך כי מקדש אד' כוננו ידיך. אבל עכשיו ובקשתם משם מק"ו כי אם לעוברי רצונו נמשך כ"כ השפעה מארך אפים. לעושי רצונו על א' כמה וכמה שיומשך הענין שיעשה רצונך כרצונו שזהו ענין עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. וממה שנמשך מרצה"ע לעוברי רצונו זהו ק"ו שלעושי רצונו יומשך בחי' שיעשה רצונך כרצונו כנ"ל. ועכ"ז כיצד ובקשתם משם היינו ע"י עסק התורה כמ"ש לך אמר לבי בקשו פני היינו ע"י את פניך ה' אבקש. וזהו שארז"ל ברכות באסתר בפסוק ויהי בימי אחשורוש יונתי בימי מקדוניא כי יונתי היינו בחי' הסתכלות עיניך יונים שמכל דבר יוכלו להסתכל תפארת

גדולתו ית' וזהו ובקשתם משם כו' כנ"ל והיינו כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך דהיינו שיתהפך לבו מן הקצה אל הקצה והתהפכא חשוכא לנהורא ע"י רעותא דליבא זו למאוס בחיי העוה"ז ותענוגי' ולמשוך לבו ונפשו לדבקה בו ית' וכמו שארז"ל בירושלמי פ"ה דברכות ע"פ דרשו הוי' בהמצאו. והיכן הוא מצוי בב"כ ובבמ"ד והיינו כנ"ל שאין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה וכן. בבהכ"נ נק' מקדש מעט א"כ זהו מעט מזעיר ממה שהיו מקבלים רעותא דליבא בזמן שביהמ"ק הי' קיים מהיכל ק"ק כו' ולכן להיות כי תדרשנו כו' זהו ע"י דרשו כו' בהמצאו כו'. אך שצריך להיות ע"י ובקשתם משם להתבונן כו' כנ"ל. והנה ההפרש בין בחי' אלו נראה שיובן עפמ"ש בד"ה יונתי בחגוי בענין ההפרש שבזמן יצי"מ נאמר קומי לך רעיתי ובזמן הגלות נאמר הראיני את מראיך דענין קומי לך לבחי' מצוי' דכנס"י בחי' אין ע"י סולם מוצב ארצה כו' שהוא התפלה. אך בגלות שבחי' יונתי בחגוי הסלע וא"א לה לפרוח בכנפיה כו' העצה לזה הוא הראיני את מראיך לעורר רחמים רבים ויצעקו אל ה' בצר להם וממנו יבואו לבחי' או"ה דבחי' בכל מאדך כמו המראה מחמת הציפוי המעכב הראי' נעשה או"ח. וע' מזה לעיל בד"ה אעשה לו עזר כנגדו ובד"ה תנו רבנן נר חנוכה כו' גבי מראות הצובאות ב' מראות אספקלרי' המאירה ואספקלרי' שאינה מאירה שהוא בחי' או"ח ע"ש. והנה כשהי' נמשך הגילוי ע"י השראת השכינה בהיכל ק"ק זהו כענין אספקלרי' המאירה אכן מבחי' ובקשתם משם היינו שהעזר נמשך מבחי' כנגדו וזהו ענין או"ח ואספקלרי' שאינה מאירה. וזהו ענין הראיני את מראיך. ועמ"ש ע"פ משכני אחריך נרוצה שיש בו ג"כ ב' ענינים אלו. הא' ממה שהשרית שכינתך בתוכינו אחריך נרוצה. הב' ממה שסלקת שכינתך כו' בשה"ש רבה. קיצור ובקשתם משם. קראו שם. כמה ארך אפים. הפירודי' מבחי' וגדל חסד. לעושי רצונו מפנימיות הרצון על אחת כו"כ. תשובה שקדמה לעולם. יונתי בימי מקדונית. כי תדרשנו בהמצאו. בבהכ"נ ובבהמ"ד מקדש מעט. קומי לך. הראיני את מראיך. ב' פי' במשכני אחריך נרוצה. ומ"מ י"ל כיצד ובקשתם משם ע"ד לך אמר לבי בקשו פני היינו ע"י את פניך הוי' אבקש שהוא עסק התורה והמצות. וזהו עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. ועיקר הענין כי קה"ק כת"ב דבריאה ושרשו מכת"ב דאצי' דתיקון ומשם נמשך הרעו"ד. אבל ובקשתם משם שמלמטה למעלה המל' נעשית כתר והוא מצד הבירור מכתר דתהו כמ"ש בזה"ז פ' שלח ע"פ והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים. ועי' באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי שז"ס הא"ה הנעשה מסיום רגלי א"ק כו':

ט **והנה** כ"ז עד"מ הסוחר הנ"ל שמוליך כסף וזהב מרשותו להיות מפזר ונוסף עוד כך הנשמה אעפ"י שמוליכה כסף וזהב שהוא בחי' אהבה ויראה הגלויים להתלבש ולהסתתר בגוף ונה"ב. הנה עי"ז יש לה יתרון בבחי' רעותא דליבא ברשפי אש מן היפך. ועיקר הריוח זהו ענין תורת פיך ודברי אשר שמתי בפיך. וזהו סוד הזווג והיחוד שהוא תוס' אור לאין קץ. ולתוספת ביאור ענין המשל לסוחר זהו ענין אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה כמש"ל. והנה עד"מ שהסוחר מפזר כסף וזהב וקונה עבורם אבנים טובות שדמיהן יקרי' יותר ויותר מהזהב כנז' בגמ' דשבת גבי יוסף מוקיר שבי ופרק יש נוחלין תליסר עיליתא דדינרא בו'. והנה כסף וזהב זה"ע אהבה ויראה דנפש האלקית וירידת הנפש

אלקית

אלקית להתלבש בגוף וכה"ג זהו עד"מ פיזור הכסף וזהב להיות נוסף עוד ע"י קיית האבן טוב היינו בירור נה"ב שנרשה משם ב"ן. ושם מ"ה דאלפין הוא המברר ב"ן. כמ"ש בבה"ז פ' בשלח על התוספתא שם ד"כ אבנין נקיבין כו'. וזהו ענין יקרות האבן טוב כי שרשם משם ס"ג שלמעלה משם מ"ה וכמ"ש ביחזקאל כ"ח י"ג כל אבן יקרה מסוכתך ובישעי' כ"ח י"ו הנני יוסד בציון אבן אבן בוחן פנת יקרת. וע' במדרש ויקרא רבה ספי"ז שע"ז נאמר בפ' מצורע ולקחו אבנים אחרות כו' ע"ש. וברבות פ' עקב שע"ז נאמר ועת כנוס אבנים. וע' מזה מענין אבן בוחן פנת יקרת בזהר פ' ויחי דרל"א ע"א שזהו ענין אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה ובפ' תולדות דק"מ ע"ב ובפ' פקודי דרכ"ע ע"ב ודר"ל ע"א וע"ש באריכות ובפ' שלח דקל"ה ע"א. וע' עוד מענין והאבן הזאת אשר שמתי מצבה בפ' נח דע"ב א'. ס"פ תולדות קמ"ו ע"ב והיינו הכיא אבנא דאתגזירת מן טורא די לא בידין וברע"מ פ' פינחס דרמ"ג סע"ב ובע"ח שער א"א ביאר ענין לראש פנה שהמל' שרשה מרדל"א שלמעלה מע"ס דא"א כו' ע"ש. וכל עילוי זה נמשך ע"י בירור שם ב"ן וכמ"ש במ"א בדרוש ברכת הזימון דלעתיד שיברך דוד דוקא מה"ע. וע' במד"ר תלים ר"פ ל"ז אבן מאסו כו' לראש פנה היינו דוד. וע' מענין לראש פנה בזהר בראשית דכ"ד יעו"ש:

לדמ"ה ע"ג.

הקל קול יעקב. י"ל ויעקבני פעמים את בכורתי לקח והי' הבן הבכור לשניאה זהו קול שמלמטה למעלה. בן הבכור זהו אה"ר רעו"ד פנימי' הלב ע"י ד"ע הממשיך מהכתר. ז"א בעתיקא אחיד ותליא. קלא דלא אשתמע בלא וי"ו ע"ד קול השופר שא"א להתלבש באותיות לעק לבם אל ה' לעקה מושלת בעוה"ז ובעוה"ב. גם ע"ד ללותא בחשאי קול דממה דקה. את ברכתי. מטל השמים זה מקרא זהו קלא דאשתמע. גם ע"ד בשמרם עקב שישמרם עד סוף. כ"כ במדרש תלי' ובבחיי ר"פ עקב גם ע"ד יונתי בחגוי כו' השמיעני את קולך כו' וה"כ זה הקול נמשך מהמגגד מה שידו אוחזת בעקב עשו. וזהו יעקב אותיות יבקע שבוקע החשך. וע' רבות וירא ס"פ כ"ה בענין ויבקע עלי עולה ועי"ז ויבקעו המים ובפ' בשלח פכ"א קל"ע ויבקעו המים בזכות יעקב שנאמר ופרלת ימה כו'. וי"ל כי יעקב אותיות יבקע כו' ועי"ז מלמעלה למטה וישב יעקב. כתי' בים דרכך כו' ועקבותיך לא נודעו תלי' ע"ז.כ' וברבות ס"פ בא פ' י"ח קל"ה ב' ועקבותיך לא נודעו ועקבותיך הסוף כמו מכת בכורות וכן מה שיהי' לע"ל לא נודעו. ויש להעיר מענין סוף מעשה במחשבה תחלה ארץ קדמה כחותם המתהפך. וז"ם קץ הימין וה"ם פנימי' ע"י אראנו נפלאות לא נודעו כתיב לא ידעו עינם. וע' מענין פסוק הנ"ל בים דרכך זהר בראשית דכ"ע ע"ב ודף ל"א א' ובשה"ת כ"ז ב' כ"ח א' ורבות בשלח קמ"ב א' וקדושים פכ"ה. והנה גלוי עקבותיך הסוף זהו ענין וישב יעקב יו"ד עקב כו' וע' מענין עקב בדרוש הוד שבהוד:

סוף ההגהות לד"ה וישב. דמ"ה עמוד ד' שטה ד'.

וישב הוא ענין השפלה (כ"ב עיין מ"ש מזה בד"ה השמים כסאי ועמ"ש בד"ה פ' נסכים בפי' ארץ מושבותיכם דגבי נסכים. וזהו ענין לשבת ילרה בישעי' מ"ה

י"ח

י"ת. ועמ"ש בד"ה שיר השירים בפי' הקב"ה יושב ועוסק בתורה ומ"ש ע"פ כי יפקד מושבך כו' בשמואל א' כ'. ועיין זה"א ע"פ והוא יושב פתח האהל ח"ב דל"ו סע"א. וע"ש עוד ה"א ל"ז ב' גבי כסא כבוד יהללוה ובפי' הרמ"ז שם. וזהו ג"כ ענין איש תם יושב אהלים יבל אבי יושב אהל כו'. וענין מגורי אביו לשון אוצר הנה אוצר נק' יסוד דאימא ע"ד מ"ש בזח"א ד"ו סע"א בפי' מקבליאל דרגא עילאה סתימאה דעייל לא ראתה דרגא דכולא ביה וכניש בגויה מגו נהורא עילאה וע"ש במק"מ דקאי על יסוד אימא כו'. ועיין מענין אוצרו הטוב בזה"א דף ר"ד ע"ב. ומענין יראת ה' היא אוצרו בישעי' ל"ג ו' עיין בפ' פקודי דרכ"ג א' ושם משמע דקאי על המל' שהיא נק' יראת ה' והיא אוצר דנקיט ומקבל מע"ש דז"א כו'. אך כאן בפי' מגורי אביו לא משמע דקאי על המל' כ"א מגורי והאוצר המקבל מהכ"ע היא אימא עילאה והיא ה' עילאה דשם הוי'. אך י"ל ג"כ שהוא בחי' לאה כי שם ה' גדולה לאה כידוע והוא מבחי' מל' דתבונה כמ"ש בע"ח ומבואר בע"ח שער לאה ורחל פ"ב כי יסוד דאימא ויסוד דלאה מתחברים יחד ונעשו שניהם רחם אחד להזדווג בו יסוד ז"א עצמו הנק' ת"ת וז"ש בזהר ויצא קנ"ד ב' מהכא דסאני בר נש עריין דאימי' ודע כי פ"א שמעתי ממורי זלה"ה כי בחי' לאה כאשר מזדווגת עם ז"א עצמו הוא מזדווג בה ע"י הדעת עצמו ממש וז"ש והאדם ידע כו' כי זווג זה ע"י הדעת נעשה וזווג זה הוא בעמירו לבן אתכסייא בקדמיתא מן יעקב ולא נודע שהיתה לאה עד הבקר עכ"ל הע"ח. נמצא למדנו מזה לפי' מגורי אביו דשייך ביחוד ז"א ולאה אם היות כי מגורי והאוצר של אביו היינו חכמה עילאה הוא יסוד דאימא אך הרי באמת יסוד דאימא ויסוד דלאה מתחברים יחד כו'. והמכנס איך שייך שהז"א ישפיע לאימא מל' מפני שיעקב הוא יסוד דאבא המאיר בז"א. גם באוצ"ח דפ"ב ע"א כ' וז"ל ונלע"ד שהז"א מזדווג עם לאה ע"י הדעת שלו הכוונה הוא שיסוד אבא הוא דעת דז"א כו' וע"י אותו בחי' דיסוד אבא הוא מזדווג עם לאה עכ"ל הג"ה שם. וי"ל בזה עוד ע"פ מ"ש בסבא דמשפטים דק"א א' בענין מהרז"ל הבא על אמו בחלום יצפה לבינה שנאמר כי אם לבינה תקרא כו' וע"ש דכמו בנשמות הנולדים מבחי' מל' דאצי' אשר המל' אומרת עליהם בני אתה כו' ואח"כ כשמתעלה ונעשה בבחי' יוסף הרי נעשה משפיע להמל' וכמבואר ענין זה על משיח בריה דדוד בפ' בלק דר"ג ע"ב שהרי יולד מבחי' מל' ואח"כ יתעלה מעלה מעלה וכמו יוסף מרחל ועמ"ש בסוף הביאור דהבאים ישרש מענין זה גבי ומ"מ עיקר ושרש הולד נמשך מהטפה ולכן אנו רואים כו' ע"ש ועד"ז יובן יחוד דעת דז"א עם יסוד אימא והוא ענין יסוד אבא המאיר בו כו'. וגם כמש"ל ב' הרמ"ז אמור כ"ו בענין יעקב שלימו פנימי' ז"א ובמ"א נת' דפנימי' ז"א בעתיקא תליא ממש. ועמש"ל במעלת קלא דאשתמע שהוא ז"א כו'. ועיין מ"ש בפ' אחרי דס"ו ע"ב בענין יעקוב בוי"ו ובמק"מ שם ובפ' וישלח דקס"ה א' ובפי' הרמ"ז שם מזה. ויחוד זה נרמז בתיבת אחד שבק"ש לפי' הזהר פ' פינחס דרל"ו ע"ב וכמ"ש בסידור שער הק"ש על מאמר הנ"ל. גם על יחוד זה ביארו בפ' חיי שרה קל"ג א' ענין יעקב משמש במרום ואתה מרום לעולם ה' כי הנה אויביך יאבדו כו' דהיינו שהוא יחוד עליון שלמעלה מהחזה שבשם

בחי'

בהי' עץ חיים מה שלמעלה מעה"ד טו"ר שהוא מהחזה ולמטה. וכמ"ש בביאורי הזהר. ומש"ר והנה זה הוא בבחי' יחודא עילאה כו' בעסק התורה כו'. היינו כמ"ש בפע"ח שער י"ז ריש שער הנהגת הלימוד בפי' עוסק בתורה לשם ה' להמשיך הארה היוצא מיסוד אבא להמתיק דיני לאה כי לאה אותיות המחשבה בחי' דינים כענין הקפידא וע"י שממשיך בה גילוי מוחין מבחי' יסוד אבא נמתקים הדינים כו'. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ באתי לגני ועיין מ"ש ע"פ מי מנה עפר יעקב ומספר כו' אך שע"י עסק התורה נמשך הגילוי מכתר עליון בבחי' יחודא עילאה וע"י המצות נמשך הגילוי בבחי' יחודא תתאה כו' ע"ש באריכות. וזהו ענין בארץ מגורי אביו שהוא יחוד יעקב ולאה למעלה מהחזה הנמשך ע"י עסק התורה והוא יחודא עילאה ואח"כ בבחי' יחו"ת נמשך ישיבה והשפעה אהרת ממדתו של יעקב כי יחוד זה הוא ע"י יסוד ובו גילוי החסדים כנז' באד"ר קמ"ב א' ור"פ ואדרא ובפ' בא דל"ו סע"א וזש"ר להמשיך חסד כו'. והנה בפי' וישב יעקב שהיו"ד נמשך בבחי' עקב י"ל עפמ"ש בע"ח שער לאה ורחל רפ"ג בפי' מארז"ל ע"פ עקב ענוה יראת ה' במשלי כ"ב ד' מה שעשתה יראה עטרה לראשה עשתה ענוה עקב לסוליתה. ענוה היא בחי' לאה ויראה היא רחל ומבחי' עקב דענוה נעשה כתר ועטרה דרחל כו' ע"ש ובעמ"ה שער קרית ארבע פק"ד וס"פ ל"ה שמקום סיום יסוד דאימא עטרה לרחל ויעקב ללאה כו'. ובירושלמי פ"ק דשבת הגירסא א"ר ינאי בן אליעזר מה שעשתה חכמה עטרה לראשה עשתה ענוה עקב לסוליתה דכתי' ראשית חכמה יראת ה' וכתי' עקב ענוה יראת ה' וכ"ה בילקוט במשלי שם וכ"ה במדרש שה"ש בתחלתו והכל א' כי רחל שהיא מל' דאצי' נק' יראה ונק' חכמה תתאה כנודע והנה בר"ח שער הענוה פ"א הביא בשם התיקונים וענוה קטירא בדחילו הה"ד עקב ענוה יראת ה' מאן דאית ביה יראת ה' אייתי ליה לידי ענוה דאיהו שכינתא עילאה דיראת ה' עקב לגבה ודא דרגא דמשה דאתמר ביה והאיש משה ענו מאד ובגין דאיהי יראה עקב לגבה אוקמוהו מ"מ יראה מילתא זוטרתי היא לגבי משה עכ"ל. והנה פי' וענין שכינתא עילאה נתבאר בד"ה שיר השירים שהוא ענין הביטול דיהו"ע בחי' מש"כ באחד מהמת ההתבוננות כי אני הוי' לא שניתי כו' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים כו' ואני לזאת ולא תחללו כו' שלא לעשות מקום חלל להיות דבר נפרד כו' משא"כ ובכל נפשך הוא אחר בשמל"ו דהיינו יחו"ת ביטול היש כו' וא"כ עפ"ז מובן פי' ענוה שהוא שמחזיק עצמו לאין ממש כמו שכולא קמי' כלא חשיב ממש. וזהו עיקר הענוה ששייך בנבראים לגבי הקב"ה. דבשלמא בשפלות וענוה באדם לגבי חבירו הענין שמקטין א"ע. אבל לא לגבי הבורא ית' שזהו עיקר הענוה כמ"ש בח"ה שער הכניעה. אכן לפי הנ"ל אתי שפיר דהפי' שלא יהי' תופס מקום כלל אלא כמו שהוא באמת קמי' ית' שאין עוד מלבדו ממש ועד"ז נאמר במשה והאיש משה עניו מאד כי במשה נאמר ונחנו מה ועיין באגה"ק בד"ה קטונתי. משא"כ חכמה תתאה הוא בחי' ביטול היש שזהו ההפרש בין ח"ת לח"ע ולכן מה שעשתה חכמה עטרה לראשה כתר רחל בכל מאדך נק' עקב לגבי ענוה דביטול דמ"ה ומב"כ באחד כו'. ומכ"ז יובן ענין וישב יעקב יו"ד עקב בארץ מגורי אביו שהיא בחי' ענוה שהיא הולד דח"ע כח מה ולכן נק' ג"כ מגורי ל' יראה כי עקב ענוה יראת ה' וזהו

היו"ד שנמשך בבחי' עקב ענוה כו'. וע' מענין שייכות יראה לענוה בר"ה ש"א ספ"ג. ובשער הענוה פ"ו מענין ולפני כבוד ענוה. והנה עוד פי' שם בר"ח שער הענוה פ"א. ועוד ימלא ענוה אפילו בכתר כי מדות הענוה הם להיות האדם עובר על מדותיו ומרחם וכיולא בהם שהם י"ג מדה"ר דא"א כו' והוא נק' אין להיותו מחשיב עצמו לאין נגד המאליל עכ"ל. וזהו במקום שאתה מולא גדולתו של הקב"ה שם אתה מולא ענותנותו וידוע הפי' שהגדולה עצמה היא השפלה גדולה לגבי הקב"ה כו'. וי"ל גדולתו היינו כתר להיות שרש ומקור לנאללים ולכן נק' הכתר אין כו' ולפי זה דענוה היינו בא"א יתפרש כפשוטו מאחז"ל מה שעשתה חכמה עטרה לראשה דקאי אפילו על חכמה עילאה ממש אשר ראשית דח"ע היא יראת ה' לפי שיראה עילאה זו שרש' מגבורה דעתיק המלובש במו"ס. והוא בחי' עקב לגבי ענוה דהיינו לגבי עלמיות הכתר שאפילו הגדולה ועלמיות הכתר הוא השפלה גדולה לגבי א"ס ב"ה אשר השפלה זו שא"ס ב"ה משפיל עלמו ומתלבש בהכתר זהו ענין הענוה כו' ועיין בע"ה שמ"א פ"ג והבן. והנה שלהי סוטה איתא וענוה מביאה לידי יראת חטא ויראת חטא מביאה לידי חסידות כו' ואחז"ל ופליגא דר' יהושע בן לוי דאמר ענוה גדולה מכולם שנאמר יען משח כו' לבשר ענוים חסידים לא נאמר אלא ענוים בישעי' ס"א. וי"ל דהפלוגתא הוא דהברייתא ס"ל דענוה זהו שכינתא עילאה ובחי' חסידות זהו מהמדות דא"א. אדך אפים ורב חסד כו'. ומשם שרש בחי' אהבה רבה דאהרן ע"כ ס"ל שהחסידות למעלה מענוה. ועיין זח"ג דקמ"ה מזה ומענין עקב ענוה כו'. וריב"ל ס"ל דענוה הוא בכתר לכך היא גדולה מהחסידות כי ענוה זהו בחי' אין ממש שלמעלה מאה"ר כו' שהם מדות דא"א כו' כי הי"גת נמשכים ע"י בחי' שערות מעלמיות הכתר כו' ועיין בלק"ת ד"ה קטונתי איך שהחסד והויתור נמשך מחמת הענוה ואעפ"כ הענוה עצמה זהו למעלה מן המדות הנמשכים ממנה כו'. ועד"ז יובן ענין ההפרש בין בחי' ענוה הנקר' ארץ מגורי אביו לבחי' ארץ כנען שהוא ג"כ ענין הכנעה. אלא כי הכנעה הוא ביטול היש. וענוה הוא אין. כח מה וביטול אמיתי כו'. עיין מענין ענו מאד בזח"ג קס"ו סע"ב ר"ה ב'. וזהו ענין באדלות החיים כי בחי' בארץ מגורי כו' מהחזה ולמעלה עץ החיים ממש שלמעלה מעה"ד משרש עה"ד והחכ' תחי'. אבן בארץ כנען רחל שהיא מהחזה ולמטה שרש עה"ד. אמנם ע"י המלות ובפרט לדקה מתברר גם מעה"ד להיות בחי' עץ החיים וכמ"ש בפ' בהעלותך דקנ"ג סע"ב ר' חייא פתח פזר נתן כו' מפזר ונוסף כו' ע"ש ונת' במ"א בד"ה פזר נתן. והנה כתי' ישם מדבר לאגם מים כו' ויכוננו עיר מושב. וי"ל בזה כי זהו ענין מלבד ב' בחי' ישיבה הנ"ל דוישב יעקב בב' בחי' ארץ הנ"ל שהם שכינתא עילאה ושכינתא תתאה וההמשכה בהם ע"י תומ"ל. אבן בחי' מדבר היינו בזמן הגלות שגלו לבבל ואדום וענין ישם מדבר כו' וארץ ציה כו' זהו בחי' בעלי תשובה שעי"ז מבחי' מדבר שהוא ק"נ ולמטה יותר כו' יוכלל בבחי' מל' דאלי' הנק' עיר מושב וכמ"ש סד"ה ויאבק איש בענין שהעלו אבק עד כסה"כ שהאבק דאסתאר מן נורא זהו כענין מדבר וזהו במדבר כו' ולא ישב אדם שם פי' אדם היינו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת וכשמלבישים המחדומ"ע בלבושי התומ"ל נק' עיר מושב שבחי' אדם ישב

שם ובענין וישב יעקב בארץ כו'. משא"כ המדומ"ע אשר לא לה' המה נק' אשר לא ישב אדם שם. כי כתפארת אדם לשבת בית היינו אותיות התורה בחכמה יבנה בית. אך עכ"ז ע"י התשובה אז ישם מדבר כו' ואדרבה ממשיכים לשם מבחי' ולא ישב אדם שם כי אם מבחי' שלמעלה מבחי' אדם אלא מעלמות אור א"ס ב"ה דכתיב כי לא אדם הוא כו'. ועמ"ש בד"ה ולא אראה בזוהר בענין יו"ע שני ש"ג כו'. שזהו ענין במקום שבע"ת עומדים כו':

לבאר הדברים ע"פ וישב יעקב. הנה ענין שהיו מקבלים רעו"ד מהיכל קדה"ק שנק' היכל השביעי וכמו שבת יום השביעי והיינו בחי' ומשביע לכל חי רצון כו' וזהו ענין שיעשה רצוך כרצונו כו'. גם קדש ישראל לה' בחי' חכמה עילאה. אכן קדה"ק זהו בחי' כתר והחכמה מאין תמצא. ונוזלים מן לבנון ומשם נמשך לבחי' מזלי' דנשמות כו'. גם כמ"ש במ"א בד"ה אם בחקתי תלכו דישראל מתקשראן באורייתא ויש בתורה אותיות הכתב ואותיות החקיקה שהם הלוחות ועי"ז נאמר בחקתי תלכו להיות בחי' מהלך כו' הרי שבחי' זו נמשך מהיכל קדה"ק שבו הלוחות כו' גם כמ"ש במ"א ע"פ ראו קרא ה' בשם בצלאל דבחי' מזבח הפנימי זהו פנימית הלב כו' והאהבה המסותרת שרשה נמשך מבחי' הלוחות שבארון וכענין ישת חשך סתרו והגלוי ע"י המנורה כו' וכענין הענן והחשך ויאר כו'. גם הקטרת זהו כענין ריח בוגדיו כמ"ש בד"ה ראה ריח בני. גם כמ"ש סד"ה השמים כסאי בענין איזה בית כו' שזהו בחי' בכל מאדך ובד"ה חנוכת הבית שהבית מקיף עליו מבחי' רעדל"ר. לכן מכ"ז מובן איך שבזמן שבהמ"ק הי' קיים הי' נמשך לנש"י רעו"ד מגילוי אור א"ס ב"ה בהיכל קדה"ק כו'. וע' בכוזרי מאמר שני פכ"ו שביאר ג"כ לפי פשוטו ענין שע"י בהמ"ק הי' נמשך גילוי אור אלקי בישראל כמו שע"י המאכל שהאדם אוכל הוכשר גופו שיחול בו אור הנפש כו'. ויובן לדרכנו עפמ"ש בד"ה הנך יפה רעיתי בפי' ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים היינו המשכת אור א"ס בחכמה ומדות עליונות ע"י הקרבנות בירור נה"ב וגם"י נק' רגל ברא כרעא דאבוה. וכשנמשך הגילוי בהרא"ש שהוא חכמה בינה ודעת. אזי משם נמשך הגלוי בהרגל שהי' הרגל בעלה להרא"ש כו'. ולכן ע"י הגילוי שנמשך בהיכל קדה"ק שהוא כחב"ד עי"ז ושכנתי בתוכם בכ"א מישראל כו'. וזהו כי תהיו אתם ארץ חפץ פי' חפץ היינו פנימית הרצון וכענין כי חפץ חסד הוא שזהו החסד דעתיק שלמעלה גם מבחי' ורב חסד כמ"ש בהג"ה בד"ה אנכי מגן לך. וע' מענין ארץ בהקדמת זהר די"ג סע"א שזהו ענין הבן יקיר לי:

ב וענין המשל לסוחר. הנה כתיב יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט בקהלת רסי' יו"ד. ופי' בסדר היום בפירושו לקהלת דסכלות הוא הילה"ר והוא ע"ד והנה טוב זה יל"ט מאד זה ילה"ר. והנה הגם דרש"י פי' ענין יקר דסכלות בע"א גם הרלב"ע ושאר מפרשים פי' בע"א אכן במדרש ויקרא רבה פ' ב' משמע בהדיא כפי' הסדה"י שאמרי איתא שם עשרה דברים יקרים נבראו בעולם וקא חשיב אחת מהן

הסכלות כמו שכתוב יקר מחכמה כו׳. והענין כדפי׳ בענין זה בזהר תזריע דף מ״ז ע״ב על פ׳ שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כו׳ הה״ד יקר מחכמה כו׳ משום דהיא תקונא דחכמתא כו׳. והענין כי הנה באחוריים דחכמה הי׳ ג״כ בחי׳ נפילה בשבה״כ דתהו אבל בפנימי׳ החכמה לא הי׳ נפילה ח״ו ומשם נמשך חכמת התורה. ומבחי׳ אחוריים שנפלו מהם נמשכו ע״י השתלשלות חכמות חילוניות פלוסופיא ותכונה וחכמת בני קדם שהם בחי׳ יש. משא״כ חכמה דקדושה היא ביטול כח מה. אך בחכמה אתבירו כח מה מברר מחכמות חילוניות שיוכללו בקדושה כמו תכונה להלכות קידוש החדש. וכן מכל ז׳ חכמות בני קדם ע״י התורה מתבררים ונכללים גם הם בחכמה דקדושה. ואחר הבירור אזי יש יתרון ממש לחכמה מן בירור שנתברר מסכלות הנ״ל היינו שהחכמה דקדושה מקבל תועלת ונתגדל ממש על ידי הגילולים שנתבררו מהחכמות בני קדם ונכללו בה. והיינו כי מה שנפל בשבה״כ היינו מזמ״ל קדמאין שמעולם התהו בחי׳ ס״ג שלמעלה מבחי׳ כח מ״ה רק שנפלו בשבירה בחכמות חילוניות ק״נ. אך אחר הבירור כשנכללו בקדושה מתגלה בחי׳ חכמה דתהו שמבחי׳ ס״ג. וזהו ענין א״ח עט״ב כו׳. וע׳ כה״ג מ״ש בזח״ג פ׳ בשלח ע״פ והי׳ ביום ההוא יצאו מ״ח מירושלים שהיא מל׳ אל הים הקדמוני שהוא בינה והיינו משום שע״י המל׳ מתברר מק״נ מבינה דתהו שלמעלה מהבינה דתיקון כו׳. ועמ״ש מזה ג״כ בזח״ג פ׳ פינחס דרמ״ע בענין ועאלת לגו טורי דחשוכא ומתמן ארחת מזונא כו׳ דהיינו בירור חב״ד דנוגה שהבירורים עולים לשרשם בחי׳ חב״ד דתהו שנק׳ ג״כ טורי דחשוכא ישת חשך סתרו ומשם דוקא נמשך המזון והחיות כו׳ ע״ד שהלחם מחי׳ את האדם מה״ט ששרשו מתהו כו׳ חטה שרשו מדעת דתהו כו׳ וזהו ענין בחי׳ יתרו חותן משה שהוא ענין מה שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כמ״ש במ״א. ואפ״ל שענין היתרון היינו שעי״ז יתגלה תעלומות חכמה בחי׳ מו״ס דשכיך ושקיט כחמר טב על דורדיי׳ דפי׳ דורדיי׳ הם הבירורים משם ב״ן והם בחי׳ שמרים לגבי מה שנברר מהם המובחר ונכלל בשם מ״ה דמו״ס. אמנם דורדיי׳ אלו לא נק׳ דורדי׳ רק לגבי מו״ס אבל הם תכלית המובחר לגבי אצי׳ כו׳ ולכן מו״ס שקיט ושכיך על דורדי׳. עכ״פ מובחר הבירורי׳ נכלל במו״ס לכן עי״ז נמשך גלוי מו״ס לעת״ל וע׳ בזח״ג פ׳ נשא ובביאור ע״פ כי על כל כבוד חופה. או י״ל היתרון דחכמה היינו שיהי׳ גלוי פנימי׳ אבא שהוא כמו פנימי׳ עתיק כו׳. קיצור שיש יתרון לחכמה דקדושה מן הסכלות שהוא מה שנפל בשבה״כ מחכמה דתהו וכשמתברר נמשך יתרון בחכמה דקדושה. ולכן יצאו מ״ח מירושלים אל הים הקדמוני. יתרו חותן משה. י״ל היתרון שנמשך ממו״ס. ועמ״ש ע״פ ויתורו את ארץ כנען:

ג **וזהו** ענין מ״ש ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם כו׳ ויחכם מכל האדם מאיתן האזרחי כו׳ וידבר שלשת אלפים משל כו׳ ואיתא ברבה פ׳ חקת ויחכם מכל האדם זה אדה״ר מאיתן האזרחי זה אברהם כו׳ הימן זה משה וכלכל זה יוסף כו׳ ע״ש. והענין כדפי׳ בפ׳ ויצא דק״נ ע״א ענין ותרב חכמת שלמה היינו דקיימא סיהרא באשלמותא ובפ׳ ויחי דרכ״ג א׳ ב׳ האריך בזה דחכמת בני קדם היינו זמ״ל קדמאין דתהו וחכמת שלמה היינו מל׳ דאצי׳ שנתרבתה ונתגדלה חכמה דמל׳ ע״י הבירורים

שמבררת מחכמה דתהו שנפלה בשבה"כ. וע"ש דרל"ח סע"א ע"פ והיא כפורחת כו' ותרב כו' וכמ"ש במ"א בפי' אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל כו' בהתפשטות החכמה לברר נילוצים כו' וע' בפ' אחרי דע"ד ב' מאי ותרב דסלקא שפירו דמטרוניתא כו' ובפ' שלח דק"ס ע"א ע"פ וחברון נבנתה כו' שזהו ענין תשבע"פ שעליה נאמר ותרב כו' וכמ"ש במ"א בד"ה גן נעול בענין בינה יתירה ניתנה באשה כו' ועד"ז י"ל ויחכם מכל האדם פי' מכל היינו ג"כ מה שקבל מאדה"ר שהוא ח"ע וזהו מכל כענין מכל מלמדי השכלתי כמ"ש בפע"ח שער הסוכות פ"ב. מהימן זה משה היינו מחשב"כ כו' ועמ"ש במ"א בהגהות לד"ה יגלה לן טעמי' בפי' מ"ש בפ' חיי שרה קכ"ה ב' אחידא לעילא ואחידא לתתא וזהו ענין המכפלה כו' ע"ש. וע' בת"א בד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר שזהו ענין בירור אותיות. שם ב"ן שע"י תשבע"פ כו' והוא ע"ד הנ"ל בפי' ותרב חכמת שלמה כו'. ועוי"ל בפי' ותרב דקאי על תשבע"פ שהוא ע"ד חכם עדיף מנביא לפי שמשיג המלאות למעלה מהמדרגות המתגלים בנבואה כמ"ש באגה"ק ד"ה עיטה אור ועד"ז ג"כ מעלת השגה באספקלריא שאינה מאירה על מעלת ההשגה שבאסה"מ כמ"ש בד"ה ת"ר כ"ח בש"א כו' ולכן ההשגה שהשיגו יחידי התנאים והאמוראים ע"י רוה"ק וידיעת המלאות או כענין אספאה"מ השיגו במדרגות עליונות מהמדרגות שנתגלו בנבואה למרע"ה. ולכן ארז"ל שנתגלו לר' עקיבא דברים שלא נתגלו למרע"ה כמדומה שראיתי כן בשל"ה. ועכ"פ מזה מובן ענין יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט פי' הכמה וכבוד היינו ל"ב נתיבות החכמה דאלי' ויקר מהחכמה כו' לפי שעי"ז מברר חכמה דתהו וזהו ג"כ ענין התרגום שתרגם אונקלוס כו'. וזהו ג"כ מ"ש בירמי' ע"ו י"ט ואם תוציא יקר מזולל כפי תהי'. ואמרז"ל פ"ז דב"מ דפ"ה א' דקאי על המלמד תורה לבן ע"ה כו'. והיינו שמוציא ומברר הנילוצים שנפלו בשבה"כ שהן יקרים מאד לפי שמרשן מאד נעלה. קיצור חכמת שלמה היא המל'. ותרב ממה שמבררת מחב"ד דתהו. והיא כפורחת. כ"א בזאת יתהלל. ועד"ז תושבע"פ בינה יתירה. כמעשה לבנת הספיר. בירור ב"ן. גם ע"ד חכם עדיף מנביא לכן יקר מחכמה הבירור שמהסכלות. אם תוציא יקר מזולל:

ר **וזהו** ענין המשל לסוחר דהיינו ענין הירידה לורך עלי' ופיזור הכסף וזהב כדי שע"י ירידתה בגוף תהי' בחי' כלה להעלות מ"ן שהם האבנים טובות כו' ע"ד הנ"ל בענין יקר מחכמה כו' שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך ועי"ז יומשך טפת ה"ע שהיא התורה בחי' מ"ד יקירא דכל יקירין שנמשך מבחי' מזלא המקבל ממו"ס כמ"ש מעין גנים כו' ונוזלים מן לבנון וע' בפ' בראשית דכ"ו ע"ב בענין אבני שיש טהור כו'. ב"פ ש"י כו'. ולכן ע"ז נאמר יקרה היא מפנינים וכל חפצים לא ישוו בה. וע' מזה בפ' ויקרא דקס"ג א' וברע"מ פ' לו דכ"ח סע"א ובפ' קדושים דפ"ב ע"א. והנה עד"ז ג"כ בענין הסחרות עד"מ יש ג"כ ב' אופני ריות. הא' כסדר העולם זריעה וקצירה וכה"ג העסק שהוא קרוב לביתו. הב' הסוחר למרחקים ונוסע על הים לסחור אך עי"ז ריוח גדול יותר. ובמ"א נת' שזהו ענין עילת העילות וסיבת הסיבות כי הענין הא' שזהו כסדר רוב העולם זהו המשך מבחי' מקור סדר ההשתלשלות עו"ע

הנק'

הנק' עילת העילות. אכן זה הבחי' הב' נמשך ממקום גבוה יותר היינו למעלה מבחי' השתלשלות עו"ע. ושרש בחי' עילת העילות זהו ענין הקו וחוט. ושרש סיבת הסיבות זהו המקיף עליון שלמעלה מהקו כו' (ואפשר י"ל ראי' לזה ממ"ש במד"ר פ' בראשית פ"כ שהפרנסה גדולה מן הגאולה ואפי' מנס דקי"ס כו' שהגאולה ע"י מלאך לפי שנמשך מבחי' עילת העילות ופרנסה ע"י הקב"ה בעצמו לפי שהוא יא' סיבת הסיבות כו').

וכך עד"מ בענין בחי' כנען בידו מאזני וגו' דהיינו המסחור הרוחני יש בו ג"כ ב' בחי' אלו. הא' בזמן שהיו ישראל בשלוה במקומן זהו כענין החרישה והזריעה במקומו סמוך לבית כו'. אכן הגלות מצרים ובבל בין עו"כ כמשל לבחי' הסוחר הנוסע למרחקים להסחר מעבר לים. אך עי"ז הריוח גדול יותר וכמ"ש בד"ה בשלח פרעה. וע' בפ' ויקרא ד"כ ע"ב ע"פ כי הנני מושיעך מרחוק כו' וכמ"ש שלום שלום כו' לרחוק ולקרוב שהוא ע"ד במקום שבע"ת עומדים כו' שממשיכים ממקום עליון יותר כמ"ש בד"ה והתהלכתי בתוככם ועמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת כו' ולא רחוקה היא ממך" דוקא. וזהו כד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכלהו עלמין. יקרא" דקודשא ב"ה דוקא. התגלות יקירא דכל יקירין כו'. ולכן נאמר לע"ל גדול יהי' כבוד הבית האחרון וכתיב הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד. וזהו ענין ובקשתם משם ומצאת כי ומצאת כענין מציאה ממש. המציאה היא ריוח מופלג יותר משם ריוח וגם שהיכה כדרך עו"ע ע"י מסחור כ"א באה ודאי מסיבת הסיבות וכענין המבואר במ"א ע"פ והחכמה מאין תמצא. כי לפי שהתהוות החכמה מלמעלה מהחכמה אינו כדרך השתלשלות עו"ע וכמסכ"ת במאמר פתח אליהו כו' חד ולא בחושבן כו' לעיל פ' וירא ע"כ כו' ע"ז לשון תמצא כמו עד"מ המוצא מציאה שאינו יודע מהיכן באה לו כו' וזהו ענין רדל"א. וע' בד"ה תקעו בחדש שיש ב' מדרגות ברלה"ע היינו הרצון הנמשך ומלובש בחו"ב דאורייתא מחכמה ובינה נפקת וזהו ענין קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימט' ש"י ככ"ל הנמשך ע"י עסק התורה קול יעקב הנמשך מהקנה כנז' בד"ה הקל קול יעקב. אכן יש בחי' רלה"ע שלמעלה מחו"ב והוא נמשך ע"י התשובה כו' וזהו ענין ובקשתם משם ומצאת וע"ז נאמר דרשו ה' בהמצאו כו'. קיצור וזהו הסחרות שע"י הירידה מברר מה שנפל מעולם התהו שמזה נמשך יתרון האור ועמ"ש בת"א פ' נח בד"ה מים רבים גבי ותרם התיבה דוקא ע"י המים רבים. אך בענין הסחורה גשמיות ע"מ יש ב' אופנים. ושרשן עילת העילות שהוא ממכ"ע וסיבת הסיבות שהוא סוכ"ע. ועד"ז ההפרש בין ירידת הנשמות בגוף בזמן שבהמ"ק קיים. ובין בזמן הירידה כו'. וכן ההפרש בהבריות ע"ד שלום שלום לרחוק ולקרוב. לדיקים ובע"ת. ולכן על בע"ת נאמר ומצאת מרדל"א. וע' בד"ה תקעו בחדש שיש ב' בחי' רלון:

ה ועפ"פ הקבלה י"ל כי הנה במק"מ ס"פ מצורע הביא פי' יקר הם ש"י עולמות. והנה ידוע כי תר"ך אורות שבכתר הם ב"פ ש"י. היינו יש בחי' ש"י הנמשכי' בחו"ב קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימט' ש"י וזהו מבחי' ז"ת שבכתר שהם מתלבשים בחו"א. אבל ג"ר שבכתר אינן מתלבשים וזהו בחי' ש"י העליונים. וא"כ לפ"ז יש ב' בחי' יקר. היינו יקר למעלה מיקר כו'. ועמ"ש מזה בלק"ת בחבקוק הובא בהרמ"ז ר"פ

בשלח

בשלח. ועמ"ש מזה בהגהות לד"ה יהודה אתה. ואפשר שזהו מ"ש באדר"ז דרפ"ע סע"א בדיקנא דע"ק תליא כל יקירו דכולא כו' מהאי מזלא יקירא דכל יקירין כו' לפי שהוא המשכה מג"ר שבכתר כו' ובפי' הספד"ל לתלמיד האריז"ל פרק א' עמש"ש תליסר תליין בתליסר יקירו דיקירותא. כ' וז"ל ר"ל הי"ג ת"ד מקבלים שפע מז' תיקונים דרישא גלגלתא עלא דבדולחא קרומא דאוירא כו' והי"ג ת"ד נק' יקירותא והז' תיקונים נק' יקירא דיקירותא עכ"ל. עוי"ל עפמ"ש בלק"ת פ' בלק ע"פ ויקר אלקים אל בלעם ענין הטפה כשאין הנוק' מקבל' נק' קרי והוא בחמת מבחי' יקר רק כשנמשך בלא נוק' נק' קרי. אבל הטפה כשנמשך בנוק' נק' יקר וכמ"כ במק"מ בראשית ד"ו בשם הרח"ו וע"ש. וידוע שלפעמים ממשיכים הטפה מח"א ולפעמים גם מע"י וזהו ענין יקר למעלה מיקר כו'. וזהו ובדעת כו' הון יקר כו' כי הטפה נמשך ע"י הדעת והאדה ידע כו'. וכן בפרדס בעה"כ שיסוד נק' יקר כו'. אך כדי להמשיך גילוי המשכה זו זהו ע"י העלאת מ"ן מבירורים דהוו שהם ג"כ בחי' יקר כנ"ל בענין יקר מהכמה כו' יקר מזולל כו'. אך יש ב' אופנים בהעלאת מ"ן. הא' ע"ד לדיקים שמבררים ק"נ וזהו שלום לקרוב. הב' ע"ד בע"ת שמהפכים מרע גמור דג"ק שלמטה מנוגה לטוב וזהו שלום לרחוק. וכמ"כ לפ"ע זה הוא ההפרש בין המשכת מ"ד שלדיקים ממשיכים מבחי' יקר ש"י עולמות לכל לדיק כו' וע"י תשובה ממשיכים מבחי' גבוה יותר מבחי' עתיק כו' וזהו ענין ההפרש בין ב' בחי' מסחור הנ"ל. וע' עוד מענין סוחר בספר הבהיר הובא בהשמטות דחלק בראשית סי' ל"ז שזהו ענין ודר וסוחרת והוא אור שנברא ביום ראשון שגנזו כו' והוא מדת כל סחורה שבעולם והוא כח אבן יקרה שנק' סוחרת כו' הובא בפרדס שכ"ב פ"ד היינו ע"ד ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר דפי' סוחר ג"כ לשון מקיף כמו סחור סחור לכרמא לא תקרב דהיינו בחי' סוכ"ע לכן זהו ג"כ לשון סוחר להמשיך בחי' גלוי סוכ"ע שזהו הירידה לורך עלי' וזהו אור שנברא ביום ראשון שגנזו דהיינו סוכ"ע וע"כ נק' וסוחרת וגם זהו עיקר כל סחורה שבעולם להמשיך גלוי אור הנ"ל שהוא למעלה מבחי' שמש. וזהו ענין ואור החמה יהי' שבעתים כאור שבעת הימים. ועובר לסוחר היינו ג"כ מלמעלה מבחי' סוכ"ע והיינו כנ"ל בענין לרחוק ולקרוב כו'. ועוי"ל בפי' מדת כל סחורה י"ל ע"ד אבנא למשקל בה דא יו"ד כמשכ"ת בביאור הרע"מ פ' תצא. קיצור וע"פ הקבלה יקר ש"י מתלה מתר"ך והיינו יקר על יקר וזהו לפי ההעלאת מ"ן. לרחוק ולקרוב. וסוחרת אור שנברא ביום ראשון עובר לסוחר:

ומב"ז יובן ענין הפסוק היתה כאניות סוחר. ע' פ' בשלח ד"כ ע"ב. בהיות כת' במ"א ענין האניות הם בחי' הלבושים של הנשמות שבהם מתלבשים כשנלרכים לירד בגוף. וז"ש בפ' ויקהל קצ"ע א' יונה דנחתא לספינה דא היא נשמתא דבר נש דנחתא להאי עלמא למהוי בגופא דבר נש כו' לכן נק' אניות סוחר שעי"ז יבא המסחור להרויח האבנים טובות בירור הגילולות היקרים כו' כנ"ל. ולכן ע"ז נאמר ממרחק תביא לחמה. ע' מזה פ' ויקרא ד"כ סע"ב וס"פ לו דל"ו ע"ב. ופ' אחרי ד"ס ע"א ממרחק ודאי מרישא דמוחא ומעילא דרישא כו' וע"ש במק"מ דהיינו ממוחא ומאוירא דע"ג קרומא כו' וע"ש ג"כ בענין אניות. וזהו ג"כ ענין סדין כו' חגור נתנה לכנעני.

דפי' כנעני ג"כ היינו מי שסוחרים אלו כמו ת"א ע"פ בת איש כנעני דגבי יהודה גברא תגרא. והיינו כי הניצוצים נפלו בק"נ ושם עיקר הסחורה. לכן עד עת קץ הימין בהכרח שתשפיע ג"כ יניקה והיות לחיצונים כו' והיינו ענין סדין וחגור שיניקתה רק מהלבושים לבד וכ"ז כדי ותשחק ליום אחרון והוא הצחוק והענוג שיהי' לע"ל כמש"ל בהג"ה בד"ה אלה תולדות יצחק. וזהו ענין כי טוב סחרה מסחר כסף במשלי ג' י"ד וע' מזה בפ' תרומה דקע"א א'. ויובן עפמ"ש בחגיגה פ"ה וזאת מעלה יתירה גדולה ונפלאה לאין קץ אשר במצות ידיעת התורה והשגחה על כל המצות מעשיות כו' מלבד שהשכל מלובש כו' הנה גם כו' ע"ש הרי כפל ענין הסחורות ע"ש והבן. והנה בעבודה פי' סוחר כי עם היות שנשפל במקומות הרחוקים לברר ורחוק מפנינים עכ"ז צריך שלא יומשך אחריהן בפנימית רק ע"ד שחור סחור בבחי' מקיף לבד ע' בד"ה הן האדם הי' כו' והיינו שלא ישכח המכוון. וכתיב ואבדיל אתכם כו' מן העו"כ. וזהו ענין וחם הוא אבי כנען לברר החום גשמי להעלותו ליכלל ברשפי אש הקדושה וכמו חום דלחם הפנים כו' כחום לה כו' כנ"ל. וזהו ענין אפר הפרה כמבואר במ"א ע"פ חקת התורה שהוא מה שנהפך הרצון זר לרצון לה' ולכן האפר ע"ג מים חיים. שמעורר בגבורה דע"י המלובש במו"ס כו' שזהו ענין טלא דבדולחא כמ"ש בפ' תזריע מ"ט א'. גם הנה כמו שיש ג' גווני הקשת ביסוד ז"א כמ"כ יש בחי' זו גם במל' שנק' ג"כ קשת כמ"ש בפ' ויחי דרמ"ז א' מאן קשת כו' וכ"כ במק"מ פ' נח בדף ע"א ב'. והיינו כמ"ש במ"א ע"פ כמראה הקשת אשר יהי' בענן כו' שזהו ענין העלאת מ"ן דאו"ה ויש בהעלאה זו ג"כ ג' גווני הקשת כנ"ל בענין הנך יפה רעיתי. ובחי' חם זהו ענין גוון סומק בחי' יראה כו'. וזהו שנק' כנס"י אשת חיל פי' חיל גימט' מ"ח כמ"ש בע"ח שזהו ענין בשכמל"ו שחרית וערבית ב"פ כ"ד אותיות. ולפמ"ש י"ל הענין לפי שמבררת בחי' חם הנ"ל להיות נכלל ברשפי אש הקדושה כו' אשר זהו עיקר ענין ארץ כנען כו'. וזהו ענין אליעזר עבד אברהם שהי' מכנען ואח"כ נאמר עליו בוא ברוך כו' כי ע"י אברהם נתברר ואז הוא בחי' עליונה מאד עד שאחז"ל יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן כו' וע' פ' וישב דקפ"א שעליו נאמר הנה ישכיל עבדי כו' וזהו ממש ע"ד מעלת ארץ כנען כו'. ולכן עם היות כי בעבר הנהר ישבו האבות דהיינו למעלה גם מבחי' בינה כמ"ש במ"א ע"פ אם בחקתי כו' עכ"ז הולכו לארץ כנען דוקא כי זהו דוקא עיקר המסחור והריוח כי גם ע"ז נאמר הנחמדים מזהב ומפז כו' עם שזהב ופז הן בא"א וכמש"ל בשם הרמ"ז ר"פ קרח. עכ"ז ארץ כנען הריוח עצום להרויח מה שיקר מזהב ומפז. קיצור. וזהו היתה כאניות סוחר אניות הלבושים של מעשה המצות ועל ידם מביאים אבנים טובות בירור אותיות דנ"ן ועי"ז ממרחק תביא לחמה. סדין כו' וחגור נתנה לכנעני. יניקה. ועי"ז ותשחק ליום אחרון. כי טוב סחרה מסחר כסף. בעבודה פי' סוחר. וחם הוא אבי כנען. אפר הפרה. ג' גווני הקשת שבמל' ג"כ גוון סומק. אשת חיל" שמבררת מ"ח צירופים אחרונים דשם אלקים מה שנשתלשל בחי' חם. ליכלל בבחי' חם שבג' גווני הקשת. אליעזר. לכן עם היות שבעה"נ ישבו כו' עכ"ז הולכו לארץ כנען:

ז **אך** לע"ל כתיב ולא יהי' כנעני עוד בבית ה' לצבאות. והנה השל"ה ושאר מפרשים פירשו דקאי על יצה"ר. אך לפמשכ"ת שהוא ענין כנען שבקדושה צ"ל מדוע לע"ל יתבטל בחי' זו. אך הענין דהנה לע"ל כתיב והי' ביום ההוא לא יהי' אור יקרות וקפאון בזכרי' סי' י"ד והרז"ל ספ"ג דפסחים זה אור שיקר בעוה"ז כו' אלו נגעים ואהלות כו'. והענין כי היחוד עליון נק' יחוד שמשא וסיהרא וכמ"ש לשמש שם כו' והוא כחתן כו' וע' בהרמ"ז ר"פ בהעלותך. אבל לע"ל יומשך ויתגלה בחי' אור הגנוז שהוא פנימית אבא שהוא פנימית עתיק משא"כ עכשיו א"א להמשיך הטפה רק מחילוניות עתיק. וזהו ג"כ ענין התגלות פנימית התורה. ונגעים ואהלות הם מבחי' חילוניות התורה שע"ז נאמר וראית את אחורי כו'. וע' ר"פ ויקרא ע"פ הוקיר אנוש מפז כו'. ויקר הם ל"א נתיבות כל א' כלול מעשרה גימט' יקר היינו ש"י אבל הנתיב הראשון הוא פנימית אבא שע"ז נאמר נתיב לא ידעו עיט. וזהו ענין ולא יהי' לך עוד השמש לאור יומם כו' והי' לך ה' לאור עולם כו' בישעי' סי' ס' י"ע. וע' בבראשית רבה פנ"ע ירושלים אורה של עולם כו' ומי הוא אורה של ירושלים הקב"ה דכתיב והי' לך ה' לאור עולם כו' א"כ הוא גילוי בחי' אור המקור לאור כו'. וע' בשמות רבה פט"ו שזהו ענין א' עם מ"ש ואור החמה יהי' שבעתים כאור שבעת הימים כו' ונת' במ"א שזהו ענין האור והמשכה מיסוד דא"ק כו'. ועד"ז יובן מ"ש ולא יהי' כנעני עוד כו' שלא יצטרך לבחי' בירור שזהו ענין כנען בידו מאזני מרמה כי אז כבר יושלם הבירור כו' אלא יהי' בבחי' שיר חדש כו' ולכן אז עי"ז יומשך יקר דיקר שלמעלה מהשבירה והתיקון כו' וזהו הוה גביר לאחיך. כו' וא"ש ג"כ עם מ"ש השל"ה דקאי על שיעקר היצה"ר ויתבטל הרע דהא בהא תליא שכיון שיתבטל הרע ויבוער רוח הטומאה ממילא אין שייך ג"כ בחי' זו דלברר הרע כו'. וי"ל לפ"ז מאחז"ל פ"ה דב"ב דע"ה ב' שלעתיד יעשו סחורה מבשרו של לויתן שנאמר יחצוהו בין כנענים באיוב סי' מ"ם ואין כנענים אלא תגרים שנאמר כנען בידו מאזני מרמה. וי"ל דסחורה זו שאני שאינו בירור מהפך כ"א העלאה בקדושה כידוע דלויתן הוא בחי' גבוה מאד. ועמ"ש מזה בד"ה והלכתם אכול. ועכ"ז י"ל שדקדקו לומר שעושין בו סחורה בשוקי ירושלים ואין זה סותר למש"כ ולא יהי' כנעני עוד דהיינו בבית ה' לצבאות. קיצור ענין ולא יהי' עוד כנעני. לא יהי' אור יקרות אלו נגעים ואהלות כי עכשיו ההמשכה מאחוריים דאבא נובלות חכמה שלמעלה יקר ל"א נתיבות כל א' כלול מיו"ד. אבל לע"ל גילוי פנימי' התורה. נתיב לא ידעו עיט. ולכן עי"ז יומשך יקר דיקר. וזהו ולא יהי' כנעני עוד למעלה מהבירורים. אמנם מ"ש עושים סחורה בבשרו של לויתן זהו שאני. ועוד רק בשוקי ירושלים לא בבית ה' לצבאות ממש:

ח **ונחזור** לעניינו בענין כנען דקדושה. וכנען הוא ג"כ ענין הכנעה כמ"ש בד"ה בשלח פרעה בסופו שהוא ענין הכנעה וביטול כו' ועדמ"ש בדברי הימים ב' סי' ז' ד' ויכנעו עמי אשר נק' שמי עליהם ויתפללו כו' וכדפרש"י רפ"ה דברכות אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש הכנעה והוא בחי' מבעשין להיות לב נשבר ונבזה בעיניו נמאס כמ"ש בתניא פכ"ט. והנה עי"ז דוקא נמשך כל הגלוי וכמשכ"ת בד"ה והנה מנורת זהב בענין כתישת הזיתים שעי"ז דוקא נמשך ומתגלה השמן בחי'

ביטול

ביטול וזהו שנק' א"י ארץ זית כו' ע"ש . והנה ב' בחי' הנ"ל הרעו"ד ותורת פיך זהו ענין הקל קול יעקב . קדמאה חסר ו' שהוא בחי' קלא דלא אשתמע שהוא בחי' רעו"ד וקול בתראה מלא וא"ו שהוא בחי' קלא דאשתמע וע' מזה בזהר ח"א ד"כ ע"ב ל"ב א' וילא קנ"א סע"א ויצלה קע"א א' . והרמ"ז שם פי' שהקול הוא הפנימיות שמתפשט בתוכיות זעיר שבעה קולות שהם כחב"ד חג"ת דידיה כו' ויגש דר"י ע"א . ח"ב בשלח כ"ה ב' א' . ח"ג אמור ל"ה א' ברע"מ בפקודא דשתי הלחם . ויובן עפמ"ש ח"ב כ"ב א' ע"פ עד תאות גבעות עולם. משפטים ק' א'. פקודי רל"ב א'. ובמדרש רבה תולדות פ' ס"ה קרוב לסופה הא קולו משתק את העליונים ואת התחתונים כו' . ובשמות רבה ר"פ כ"א הנחיל יצחק לשני בניו הנחיל ליעקב הקול כו' ונצעק אל ה' כו' ויעקב נוטל שכרו קול ששון וקול שמחה כו' . ובבמדבר רבה בלק פ"כ הפה נתן ליעקב שנאמר הקל קול יעקב . ובדברים רבה פ"א וית' לקמן אי"ה. והנה מתחלה יש להבין ענין יעקב שהוא יו"ד עקב . ויובן עפמ"ש בביאור ע"פ לא הביט און ביעקב . גם יש להבין עפמ"ש בזח"א קמ"ו סע"ב קמ"ז א' ע"פ וילא יעקב כו' וע"ש בבה"ז בענין יעקב יסוד אבא יולא מבאר שבע יסוד אימא וילך חרנה במל' וגם בבי"ע כו' וע"ש שממשיך ג"כ מהכתר וזהו ענין שמבריח מן הקלה אל הקלה וכמ"ש בזה"ב קע"ה ב'. ומש"ר בכל עולם ועולם לפי ערכו י"ל דהיינו שבחי' יעקב שייך גם למעלה מאצי' וכמ"ש בלק"ת פ' וילא גבי והכשבים הפריד יעקב . ועוד שהרי בחי' ועמדו רגליו איתא בע"ח הובא בהרמ"ז תולדות קל"ה דהיינו שני עקבי א"ק א"כ גם שם שייך ההמשכה מבחי' יו"ד ח"ע שהוא חכמה דא"ק לבחי' עקב. בשגם כי רגלי א"ק מסתיימים בתחתית העשי'. וגם בפי' בכל עולם ועולם לפי ערכו היינו גם בבי"ע וכדפי' רבב"י בפ' וילא שם בענין וילך חרנה . ועמ"ש בד"ה ענין משמה התן יעקב אותיות יבקע אז יבקע כשחר כו' וע' מזה בזח"ג ק"ד א'. ובזהר"ק שם פי' ויעקב שהוא ת"ת ממשיך לו שפע מא"א. דז"א בע"ק אחיד ותליא כנז' בהא"ר . והומר אז יבקע כשחר יבקע אותיות יעקב בסוד בקיעת האורות. והרוכתך דהיינו הארת א"א שנק' אריך דאשיא לכל מרעין וכאבין כו' . וע' מענין אז יבקע בקיעת האורות בסידור שער הסוכות על המאמר הנ"ל. ועמ"ש סוף הביאור שע"פ מי מנה עפר יעקב. כי שרשו של יעקב גבוה מז"א הנק' ישראל כי הוא נמשך מיסוד אבא מגוש שלמעלה מז"א רק שנשפל ונמשך למטה מז"א וזהו פי' יו"ד עקב עכ"ל. וי"ל ע"ז כמשל הראי' שנמשך למטה מהשמיעה כמ"ש במ"א ע"פ הראיני את מראיך. וע' עוד בע"ח שער הארת המוחין ז"כ ספ"א בפי' אך ילא ילא יעקב שהם ב' בחי' יעקב וז"ש בהא"ר קל"ח א' יעקב יעקב בתראה שלים קדמאה לא שלים. ועד"ז פי' הרמ"ז פ' אמור ל"ו ב' ענין יעקב שלימא היינו פנימיות זעיר בסוד קול כו' ע"ש. ועד"ז י"ל ג"כ בענין ב' בחי' דוישב יעקב. הא' במגורי אביו. הב' בארץ כנען שהם ג"כ מב' בחי' יעקב הנ"ל. (קיצור ענין כנען דקדושה ג"כ הכנעה וענין רעו"ד ותורה הקל קול. קל הוא הפנימי' שבתוך ז"א. קולו משתק. יעקב יו"ד יסוד אבא נמשך בעקב מל' וגם בבי"ע. וכן יש יעקב ז"ת דע"י וגם בא"ק. וענין אז יבקע כשחר. יש בחי' ביעקב למעלה מישראל כמ"ש ע"פ מי מנה עפר יעקב):

והנה

ט **והנה** בחי' קלא דאשתמע הוא בחי' התורה כן ביאר בזח"א ד"כ ע"ב. והיינו כי הנה בענין הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו פי' דהו"א נק' הנסתרות עלמא דאתכסיא ובחי' זו"נ שהן ו"ה נק' נגלות וזהו והנגלות כו'. ועיקר הגלוי הוא ע"י שנמשך הקול בדבור שהיא מל' עלמא דאתגליא ומקור דבי"ע. ולכן נאמר ויאהב יעקב את רחל כדי להמשיך גלוי אור א"ס ב"ה כנז' בזח"א ויצא קנ"ד ב'. וע' בזח"ב וארא דכ"ה סע"ב מענין התחברות קול ודבור ע"י עסק התורה. ודכ"ו א' ובפי' הרמ"ז שם וד"ג ע"א גבי קול אמר לדבור אתי כו' ובמק"מ שם בשם כ"ב מהרח"ו שפרשן מן ו"ד דמילוי יו"ד. וגת' מזה במ"א בדרוש מהלית השקל. ועמ"ש בד"ה כה אמר ה' אל יתהלל כו' כ"א בזאת יתהלל כו'. ותוכן הענין דיש בחכמה ב' בחי'. א' בחי' החכמה בעצמה. ב' בר"כ את התפשטותה למטה לברר בירורים. ובחי' זו הב' שרשה נמשך ממקום עליון יותר וכמו ענין הכח דוידבר שלשת אלפים משל כו'. לפ"ז יש מעלה יתירה בבחי' ו"ד דמילוי יו"ד שהן שרש קלא דאשתמע ודבור שכח התפשטות זו להמשיך האור למטה ל"ל נמשך ממקום עליון ועמ"ש כה"ג בענין לך לך מארצך ועמ"ש בביאור ט"פ ועתה יגדל נא כח אד'. כח הוא מלוי המלוי שבחי' זו נמשך מבחי' גבוה יותר כו'. ובד"ת נאמר הרחב פיך ואמלאהו. והפ"ל קלא דלא אשתמע שרשו ממו"ס וז"א שרשו מעתיקא גלגלתא דא"א כמו רחי' לגבי שמיעה כך קלא דאשתמע לגבי לא אשתמע כו'. והנה כמו הקול המחבר וממשיך מלפימי כוונת הלב לבוא לידי גלוי בדבור וכך התורה היא בחי' קול והמשכה שליעקב יו"ד עקב דהיינו מבחי' יו"ד שהוא חכמה עילאה להיות נמשך עד עקב והוא עשי'. וז"ש בזח"א ד"ן ע"ב וקול דיעקב דאיהו אורייתא כו' אחיד בההוא פנימאה דלא אשתמע ואחיד בהאי דלבר דאשתמע תרין איגון דלא אשתמעו ותרין איגון דאשתמעו. תרין דלא אשתמעו דא הוא חכמה עילאה סתימאה דקיימא במחשבה דלא אתגלייא. והיינו ח"ס כשנמשך ממנה בה"ע דאצי' שנק' מחשבה דלא אתגליא וזהו ענין היו"ד דשם הוי' ואח"כ נמשך משם קול דלא אשתמע והיא בינה שנק' ג"כ קול דממה דקה כמ"ש ח"ג ד"ל ע"ב ודקל"ב ע"ב. ואח"כ תרין דאשתמעו קול דיעקב ודבור דאתאחיד בהדיה. נמצא קול התורה ממשיך מחו"ב עילאין שבהם מלובש אור דמו"ס לידי גילוי בבחי' דבור שהיא מל' מקור דבי"ע. וז"ש כאן והוא בחי' קול כו' מבחי' יו"ד כו' עד עקב. ויובן עוד עפמ"ש בזח"א קמ"א ב' ע"פ הכמות בחוץ תרונה ת"ה חכמה עילאה איהי סתימא דכל סתימין. ויש לפרש דמיירי בח"ס ובחכמה דאצי' ע' מק"מ שם והיינו כמ"ש ד"ן הנ"ל ח"ע סתימאה דקיימא במחשבה כו' וכנ"ל. וכד אתפשטת לאתנהרא ואתנהרת ברזא דעלמא דאתי כו' וכולא בחשאי דלא אשתמע לבר. היינו כנ"ל שנק' קלא פנימאה ואין מזה המשכה בבי"ע שנק' לבר וכמ"ש במ"א בענין לויתן ושור הבר לויתן נוני ימא נשמות דאצי' הנמשכים מיחוד או"א. אבן שור הבר נשמות הנמשכים מיחוד זו"נ שהן בבריאה וכמ"ש בזח"ג ע"א א' גבי מולדת בית או מולדת חוץ מאתר דז"א אתקרי כו' שנק' לבר וחוץ לפי שהמדות והדבור הם הגלוי לזולתו דהיינו לבי"ע כו'. הו בעיא לאתפשטא כו' ואתעביד הד קלא דנפקא לבר ואשתמע בדין מתמן ולהלן איהו חוץ. מכאן בעי בר נש לאתקנא בעבידתיה. כי כמו זו"נ יורדי'

בבי"ע לברר בירורים כן באדם בחי' עבודה ולעבדו כו' ועמ"ש בד"ה מי יתנך כאח בענין אמלאך בחוץ כו' ובד"ה קול דודי שבפ' שמות גבי ובכל עבודה בשדה כו' בריאה לבר מגופא כו' וע' עוד מכ"ז בזה"א דע"ד א' ע"פ והבית בהבנותו כו'. ועוד יובן ענין קלא פנימאה וקלא דנפקי לבר ע"ד שכת' בד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות הפנימי' ומפתחות החיצוניות. דמפתחות החיצוניות הוא ענין מלכותו ית' מלכות כל עולמים שנק' חיצוני' זיו והארה. ומפתחות הפנימי' הוא ההמשכה מאור א"ס הנמשך ומאיר בחכמה עילאה כו'. וכמ"כ יובן עד"ז ענין קלא פנימאה קול היינו המשכה להיות הו"ב קדם מלה בגרמיה כו' וקלא דנפקא לבר הוא ההמשכה בהמדות והדבור. וכה"ג כת' בענין לבבתני ובד"ה שיר השירים בענין ב' בחי' החן כו'. אך א"א לומר דהתורה היא מפתחות החיצוניות דהתורה היא מפתחות הפנימי'. אלא שי"ל דהיינו שנמשך מבחי' מפתחות הפנימי' ונמשך כ"כ למטה שנתלבש גם בחיצוניות. ועמש"ש בפי' בקול במה שמלובש בתוך הקול דהיינו אף שהקול הוא קלא דאשתמע שהוא ז"א מ"מ בתוכו מלובש אור א"ס דהיינו מכה"ב כו'. ועוד יש להעיר לענין קלא פנימאה ממ"ש בפע"ח בכוונת יוהכ"פ ענין ה' קולות הפנימי' ע"ש פ"ג והובא בהרמ"ז פ' בשלח דס"ה שהם משפע הכמה סתימאה בעלם שבתוך פנימי' הבינה וזהו ענין נובלות חכמה שלמעלה תורה. (קיצור. ענין קלא דאשתמע. ז"כ נק' והנגלות. והיינו קול ודבור. ושרשן ו"ד דמילוי יו"ד. ויש בחי' בהמילוי שלמעלה מעלם היו"ד. אל יתהלל כו' כ"א בזאת. וקול זה מחבר כח"ב להמשיכו במל' דבור. וזהו ענין הכמות בחוץ שלזה צ"ל כח מלמעלה יותר. מולדת חוץ אמלאך בחוץ. מפתחות הפנימי' ומפתחות החיצוניות. אך תורה היא מפתחות הפנימי' שנמשך בחוץ זהו ע"י בחי' גבוה יותר כמ"ש לקמן בסמוך):

י אך: אע"פ שהוא בחי' נובלות וקלא דאשתמע שלמטה ממדרגת חכמה שלמעלה וקלא דלא אשתמע עכ"ז כח הירידה זו נמשך ממקום עליון יותר היינו מבחי' כתר שלמעלה גם מהחכמה עילאה כמבואר בד"ה לך לך הנ"ל גבי נובלות חס"מ תורה. וכמו שיובן למשכיל ממ"ש בענין הכמות בחוץ באד"ר קל"א ב' ק"מ ע"א ובפ' ואתחנן דרס"ב א'. דעם היות ששם מבואר שמקור כח והמשכה זו היא ממו"ס. וכאן ביארנו דקלא דלא אשתמע הוא ממו"ס מ"מ היינו שלפנמ"ש י"ל קלא דלא אשתמע הוא הו"ב דאלי' כו' א"כ דהו"א במזלא אתכלילן וז"א בעתיקא אהיד ותליא. ועמ"ש גבי מרדכי בענין הלכות בנק' שמן המור כו' ומחבית שנתמלאה כו' עד שנשפך לחוץ כו'. וזהו ענין יעקב יבקע שבוקע יכוד אימא מחמת רבוי האור ביותר כו' ועד"ז כת' בענין שור הבר שיש בו בחי' יתירה בלד א' מנוני ימא כו'. גם כמ"ש במ"א ע"פ המאמר זה"א דכ"ז ע"ב בענין אעשה לו עזר שהתומ"ל שנתלבשו בגשמיות הם כעין בחי' הטפה בחי' זווג גופני ששרשה גבוה יותר מנשיקין אף שהם רוחניים כו'. ועד"ז ענין קלא דאשתמע לגבי קלא דלא אשתמע כו'. וזהו ע"ד המגביהי לשבת המשפילי לראות כו'. גם עפמ"ש במ"א בענין הדבור שארז"ל ומתלמידי יותר מכולם שע"י שמדבר השכל נפתח לו השכלות חדשות מה שלא הי' מבין מקודם והיינו

לפי ששרש הדבור נלקח מלמעלה מהשכל דהיינו מקדמות השכל. ועד"ז מה שהקול מעורר הכוונה זהו ג"כ לפי ששרש בחי' הקול שרשו גבוה כו' והיינו ממש ענין הנ"ל דשרש בחי' קלא דאשתמע והדבור הנמשך ממנו שרשם גבוהים מהשכל חכמה ובינה שהם בחי' קלא דלא אשתמע. גם ע"ד שנת' בענין ראי' לגבי שמיעה שהראי' נשפלת בעסי' גשמיות מה שאין השמיעה נשפל כ"כ וזהו מפני שהראי' בשרשה גבוה יותר מהשמיעה. וכמ"כ עד"ז יובן בענין קלא דאשתמע שהיא התורה שנתלבשה בגשמיות למטה יותר מבחי' קלא דלא אשתמע שהוא רעו"ד והיינו מפני ששרשה גבוה יותר וכמ"ש בענין הנחמדים מזהב ומפז בשם הרמ"ז ר"פ קרח ע"ש. וע' עוד בבה"ז פ' חיי שרה גבי קוב"ה דאתכליל מאתר עילאה סתימאה דכל סתימין כו' שביאר שם שהקו מאור א"ס מאיר בז"א יותר גם מבחו"ב כו'. (קיצור אע"פ שהיא נובלות חכמה וירדה למטה מקלא פנימאה שהוא חו"ב מ"מ שרשה גבוה יותר היינו מהכתר כמ"ש בזח"ג ק"מ א'. ובפ' ואתחנן דרס"ב א' בענין חכמות בחוץ כמשל חבית שנתמלאה. יעקב יבקע. וכמו זווג גופני לגבי זווג נשיקין. ומתלמידי יותר מכולם. קול מעורר הכוונה. יפה כה הבן מכה האב. והעיקר ששרשה ג"כ מהפנימי' העליון רק שירדה בבחי' חוץ):

יא **אך** כדי שיהי' האדם כלי ומכון שיהי' חכמה עילאה שורה ומתגלה בו בעסק התורה צ"ל תחלה בבחי' ביטול בבחי' רעו"ד והוא בחי' קלא דלא אשתמע כו' והוא מובן מכל הנ"ל דודאי גם למעלה המשכת אור א"ס בזו"נ שהן קול ודבור דתורה הוא ע"י או"א שהן קלא דלא אשתמע. וגם לפי משנ"ת שיש בחי' ומעלה יתירה בקלא דאשתמע זהו ע"ד יפה כה הבן מכה האב כנ' בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה. אבל עכ"ז א"א להבן להיות נולד ונתהווה כ"א ע"י האב. וזהו אפילו למעלה וכ"ש וק"ו באדם הגשמי שכדי שיהי' קול ודבור שלו המגושמים כלי לדבר ה' וקולו ית' זהו ע"י הביטול מתחלה וכמארז"ל כדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה כו' וכמ"ש לקמן סד"ה לכן אמור לבנ"י כו'. ועמ"ש בד"ה וכל בניך למודי כו' א"ת בניך אלא בוניך. בוניך היינו עסק התורה וזהו ענין והבית בהבנותו הנז' בזח"א ע"ד א' כהובא לעיל. וכדי שיהי' בבחי' זו צ"ל תחלה בבחי' בניך בינה בן י"ה בחי' קלא דלא אשתמע כו'. והנה ענין קלא דלא אשתמע באדם בינה ליבא היינו פנימית הלב רעו"ד שמתאחד עם המוח בבחי' תרין ריעין. וענין שמקבל ג"כ ממו"ס היינו בחי' משכיל לאיתן כנז' בד"ה ראה אנכי נותן כו' בענין נקודה בהיכלא כו'. וגם יובן ענין קלא פנימאה באדם בעבודת ה' ע"ד שנת' בד"ה אתם נצבים בענין שיש ב' בחי' השגה. הא' הנמשך מהתבוננות איך שמלכותו ית' מכ"ע ונק' אחרי ה' ילכו כארי' ישאג. הב' הנמשך מהתבוננות אני הוי' לא שניתי. אתה הוא ה' לבדך כו'. שמזה נמשך השגה בפנימית הלב לעק לבם כו' וזהו ענין מ"ש בתאה וקולה לא ישמע כו' ועמ"ש עוד בד"ה יונתי בחגוי בענין קומי לך רעיתי כו'. ובמ"א נת' דיחוד או"א הוא ע"י מס"נ דוקא ויחוד זו"נ זהו ע"י תומ"צ א"כ לפ"ז יש בחי' עליונה בקלא דלא אשתמע שזהו ענין יחוד או"א הנמשך ע"י רעו"ד למס"נ באחד ואזי אח"כ ע"י תומ"צ נמשך יחוד זו"נ קלא דאשתמע וכמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י וע"פ ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו'.

וע"פ מ"ש למעלה ששרש קלא דאשתמע נמשך מבחי' גבוה יותר מזה יובן מאמרז"ל דכל מקום שנאמר והי' מורה על שמחה ונמשך ממ"ש יעקב והי' הוי' לי לאלקים כמ"ש במד"ר פ' ויצא. וראיתי בספר עבודת ישראל פ' ויצא בד"ה וידר יעקב נדר שכ' וקבלנו מהרב הגאון החסיד מו"ה לוי יצחק ז"ל כי צירוף והיה שם ו"ה על י"ה דהיינו שמתרומם יחוד כנס"י עם דודה לכתר ועטרה והבן עכ"ל. והיינו לפי ששורש ו"ה שהם קלא דאשתמע שרשם גבוה יותר מבחי' חו"ב. וע' בת"א פ' מקץ סד"ה רני ושמחי בת דרוש הראשון במ"ש שלע"ל תתעלה בחי' בת שהיא מל' יותר מבחי' אמי שהיא בינה וכמ"ש מזה בבה"ז פ' שלח דקע"א ע"פ והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים שהיא מל' אלים אל הים הקדמוני שהיא בינה והיינו ע"י בירור עולם התהו שמתברר ע"י ו"ה כו'. ולירוף שם הוי' של חדש תשרי הוא והיה כמ"ש בפרדס. ועמ"ש מענין והי' בלק"ת פ' ראה בהביאור ע"פ וכל בניך ומ"ש עוד מזה בענין מעלת לדיקים שממשיכים יחוד ו"ה על בע"ת שממשיכים יחוד י"ה כי ו"ה זהו המשכת דירה בתחתונים והוא מ"ש על הפסוק פ"א גבי משביעין אותו תהי לדיק שם סעי' יו"ד. ועמ"ש מזה בבוך ירמי' דק"ג ע"א ע"פ והי' ה' למלך ובבוך יהושע דף רפ"ז ע"א ע"פ והי' מדי חדש בחדשו. ועמ"ש בלק"ת סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול. בענין המד"ר נטל הקב"ה שיאתן של אבות ועשאן מפתח לגאולתן של בניו אתה אמרת והי' הוי' לי לאלקים הייך בלשון הזה כו':

בת"א בד"ה וישב יעקב דמ"ה ע"א בענין יפה שעה אחת בתשובה כו' שאע"פ שע"י ירידת הנשמה בהגוף יש לה גרעון באהבה ויראה כו' מ"מ יהי' לה יתרון בבחי' רעותא דליבא כו' ע"ש. ולכאורה אין דבריו מובנים. כי הנה ביאר שם שהרעו"ד נמשך ע"י התבוננות איך הוא ית' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. שהזמן והמקום נתהוו מבחי' מלכותו ית' וזהו ענין אלקים חיים ומלך עולם. אבל מהו"ע ית' למת"ב כלל. אי לזאת תכסף ותכלה נפשו להבטל במציאות אליו ית'. וזהו הרעו"ד. וא"כ הרי התבוננות זו היה הנשמה יכולה להשיג גם קודם ירידתה בגוף ביתר שאת.

ואיך

(תחת הגליון נרשם בכי"ק. בד"ה בכ"ה בכסלו י"ל ע"ד מרכבתא עילאה ומר"ת. גם ע"ד יולדת זכר. שלא ע"מ לקבל פרס. גם ע"ד למשן יזמרך כבוד כלים דמל'):

מעל"ד בכי"ק. ענין אחד דק"ש ד' רבתי ע' בבה"ז קומה למנוחתך וילא קמ"ח מענין נר ואבוקה וש"ל באחד ממשיכים במל' שתהי' אבוקה. כי ק"ש בחי' שקראה אמי בת"א בד"ה רני ושמחי הראשון והיינו כי בינה נק' אבוקה לגבי מל' שנק' נר ע"ד נובלות בינה שלמעלה שבינה בביאור ויקהל תקס"ז:

ב **לקמן** בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים פי' שזהו ענין ואספת דגנך שבק"ש שיהי' בחי' ביטול. וזהו ענין גוי אחד בארץ לעשות בחי' אחד גם בעשי' ע"י הבירור ורב להושיע וזהו הוי' אחד דק"ש. אלומותיכם ע"ד ועד בחלופי אהוון אחד. ואלומתי ע"ד גלוי אחד הקמת כו' למהוי אחד באחד כו':

ג **בחי'** בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך בת"א ד"ה השמים כסאי ובד"ה בכ"ה בכסלו פי' שזהו ענין דם התמיד ונרות וקטורת ובד"ה שמאלו תחת לראשי בפ' תשא:

ואיך לא יכלה לבוא אז לבחינת רעו"ד להבטל אליו ית' ממש. אך מה שחסר כאן יובן ממ"ש בלק"ת בדרושי עשי"ת בד"ה להבין ענין הפסוק מי אל כמוך. שם פ"א פירש ענין תשובה קדמה לעולם. כי עולם הוא ו"ק דז"א שורש בחי' עולם מקום וזמן. אבל התשובה נמשך מהתבוננות בבחי' שלמעלה מגדר זמן ומקום. ולכן הבינה נק' תשובה שהיא למעלה מבחי' סדר זמנים שהם ז"ת כו'. וז"ש שם וכשישים האדם הדברים האלה על לבו שכל העולם הוא תחת הזמן והזמן הוא נחשב כרגע לפניו יתברך שהוא למעלה מהזמן כו' ותכלה נפשו לדבקה בו יתברך וזהו תשובה קדמה לעולם עכ"ל. ושם פ"ג פי' שזהו ע"י שלר לו מקומו ושעתו שנמשך אחר הבלי הזמן כו' ומואס בחיי חיי הזמן עי"ז דוקא נמשך עליו חסד ה' להיות בו גילוי אור א"ס ב"ה שלפני ההשתלשלות ולמעלה מן הזמן כו' ע"ש. והשתא אתי שפיר דבחינה זו סיבה לבחי' תשובה ולמאוס בחיי הזמן זהו נמצא למטה דוקא. משא"כ למעלה אף שהיתה הנשמה בבחי' גדר הזמן הרי משגת תענוג אלקי ולא שייך שתמאוס בחיי הזמן כ"א למטה דוקא ע"ד ופרעה הקריב כו':

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. הקשה מהרמ"א כי הנה כתיב למעלה ויבא יעקב אל יצחק אביו כו' א"כ ידוע שישב שם ומה בא ללמדנו וישב וגו'. ועוד למה אחרי שאמר בארץ מגורי אביו חזר לומר בארץ כנען. והרמב"ן כ' לתקן זה כו'. ולדבריו הי' ראוי שיאמר ויגר יעקב כו'. ותירץ כי מגורי מלבד שיאמר על ל' גרות והוא הביאה מארץ אחרת הנה יורה ג"כ על ל' פחד ומגור. כמו לא תגורו מפני איש. מכל מגורותי הצילני. ויהי' לפי זה פי' הפסוק שנתיישב יעקב ונשתקע בהתמדה בארץ מגורי אביו ר"ל פחד יצחק עכ"ד. אמנם הוא פי' שם הפחד כפשוטו ע"ד אשרי אדם מפחד תמיד כו'. אך יש לפרש ענין זה בעבודת ה' עדמ"ש סד"ה וידעת היום בפי' שלום שלום לרחוק ולקרוב כי אהבה ויראה הם שני הפכים כי האה' היא התשוקה באה מחמת הריחוק אבל היראה היא באה מחמת הקירוב. אך ההתכללות שתהא האה' כלולה עם היראה והיראה עם האה' ולהיות שני הפכים כאחד עז"כ שלום שלום לרחוק ולקרוב. רחוק הוא בחי' האה' וקרוב הוא בחי' היראה שנעשה ביניהם שלום כו'. לפי שנמשכה המשכה יותר עליונה כו' מבחי' והגורא אל עליון והוא ע"י הקל קול יעקב וזהו ג"כ ענין עקדת יצחק במדת אברהם כו' ע"ש. וא"כ זהו פי' וישב יעקב שנתיישב במדת מגורי אביו שהוא הפחד והיראה. שענין מה שנתיישב זהו כאשר היראה כלולה עם האה'. שאז היראה היא בשמחה. כמ"ש בד"ה וידעת היום שזהו ע"ד וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. עו"ש כי כשהיראה היא לבדה קשה על האדם שיהי' משתקע בה כל הזמן וכמ"ש וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק לנוס מעט מן היראה. אבל כאשר היראה כלולה עם האה' יוכל להשתקע בהן בתמידות. וזהו וישב יעקב דוקא. כי יעקב קו האמצעי מחבר חו"ג שהן אהוי"ר להיות כלולות יחד ע"י שממשיך מבחי' והגורא אל עליון בחי' כתר שלמעלה מהמדות שהם בבחי' ז"א כו'. ויובן עוד כי הנה הרמב"ם במו"נ ח"א פי"א לבאר

ענין

ענין מ"ש עליו ית' לשון ישיבה כמו אתה ה' לעולם תשב פירש כי לשון ישיבה יאמר אל האיש העומד על טוב שבעניניו עד שלא ישתנה כמ"ש ביעודי ירושלים בעמידה ובקיום ושתהי' תמיד במעלה העליונה ורמה וישבה תחתי'. ואמר מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה. ענינו מעמידה ומקיימה. ומזה יאמר עליו ית' היושבי בשמים היותו ית' בלתי משתנה כלל אני ה' ל"ש אין בו שינוי כל עיקר וע"ז הענין יכונה בישיבה עכ"ד. ועי' ברבות בשלח פכ"ג יש קצת ראי' לדבריו. שבחי' ישיבה מורה על ההמשכה מבחי' סוכ"ע ששם הוא בחי' לא שניתי כו'. ועד"ז יש לפרש מ"ש וישב יעקב שנתיישב במדת היראה והפחד עד שלא ישונה כלל. וכענין והחוט המשולש לא במהרה ינתק. והיינו בחי' יעקב שהוא ת"ת הכולל ומחבר חו"ג. וזהו החוט" המשולש. והיינו ע"י שהמשיך מבחי' והנורא אל עליון כו' שמזה נמשך שלום שלום לרחוק ולקרוב. ועד"ז נאמר אם זכרתיך על יצועי שאפי' כשהולך לשכוב הוא נזכר היטיב ממנו ית' כמו בשעה שאומר ק"ש כענין בחד קטירא אתקטרנא בי' בקוב"ה. וגם פי' וישב שהמשיך מבחי' וישב ה' מלך לעולם בחי' אני הוי' ל"ש ככ"ל בארץ מגורי אביו להיות ורמה וישבה. קיצור וישב שנתיישב ונשתקע בארץ מגורי אביו פחד יצחק דהיינו ע"י התכללות הוי"ר וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו. וזהו ע"י המשכה מבחי' והנורא אל עליון. ופי' וישב הוא השלימות על הטוב שבהענין עד שלא ישתנה. בחד קטירא אתקטרנא. והחוט המשולש. וכן למעלה המתקת בחי' הגבו' והדין להיות בה ישוב עם מדת החסד והרחמים ע"י שהמשיך מבחי' אני הוי' ל"ש דלמכא"כ:

ב ועד"ז י"ל מאחז"ל מה שעשתה הכ' עטרה לראשה שנאמר ראשית חכמה יראת ה' עשתה ענוה עקב לסולתה שנאמר עקב ענוה יראת ה'. כן הגירסא בירושלמי וברבות בפ' שה"ש. והיינו כי מצד החכ' עדיין היראה בפ"ע ואה' בפ"ע אבל ענוה היא הביטול כמו שלמעלה הים ולמטה כל"ח וזהו ההמשכה מבחי' והנורא אל עליון ולכן בחי' יראה נק' עקב כי ע"י המשכה זו עושה היראה באופן היותר נעלה שתהא כלולה היראה עם האה' ככ"ל. סנהדרין פי"א ק"ו א'. רבות ל"ג א' קי"ו ב'. זח"א עמוד של"ד. של"ה ב' ב' רע"ז ב' רל"ע ב' ס"ג א'. בחיי ק"ג א' ק"ו א':

ג וז"ל הרמב"ן וישב יעקב טעם וישב יעקב בארץ מגורי אביו כי אמר שאלופי עשו ישבו בארץ אחוזתם כלומר הארץ שלקחו להם לאחוזת עולם. אבל יעקב ישב גר בארץ. בארץ לא להם אלא לכנען. והכונה להגיד כי הם בוחרים לגור בארץ הנבחרת (עמ"ש מזה ר"פ שלח לך ע"פ טובה הארץ מאד) ושיקוים בהם כי גר יהי' זרעך בארץ לא להם ולא כעשו כי ביעקב לבדו יקרא לו זרע עכ"ל. ופי' מהרמ"א דזהו הכפל ב' פעמים בארץ. הא' מצד שהיא מגורי בחי' כי גר בארץ לא להם. הב' מצד שהיא ארץ כנען ארץ הנבחרת. ועי' בשל"ה דקע"ו ע"א דבחי' כי גר יהי' זרעך זהו תיקון להטא אדה"ר שנגרש ויגרש את כו' שהוא גלות השכינה שאז נק' גר כמ"ש ע"פ עם לבן גרתי. וע"כ התיקון לזה הוא בחי' הנ"ל. עד"ז נאמר וישב יעקב בארץ מגורי כו'. עוד פי' בשל"ה מגורי מלשון יראה ע"ד וסביביו נשערה כו'. עמ"ש מזה ע"פ כי גר יהי' זרעך סנהדרין פי"א ק"ו א'. אר"י כמשנ"א וישב אינו אלא לשון צער

וישב יעקב כו' ויבא יוסף את דבתם כו'. היינו משום שהאדם צ"ל בבחי' גר בארץ שנפשו שפלה. והבחי' האריך בזה בפי' מגורי אביו שהי' בבחי' גר בארץ שנפשו שפלה. ועי' בחה"ל שער חשבון הנפש ספ"ג בחשבון השלשים בתנאי הגרות בעוה"ז כו' מפני שאתה בו גר האמת. ובס' כד הקמח אות ג' בד"ה בחוץ לא ילין גר. איוב ל"א. האריך בזה שהצדיקים נק' גרים לפי שאינם מחשבים העוה"ז לכלום ואין דירתם אלא עראי כו'. וכאשר הגר נכסף למקומו לשוב לארץ מולדתו כן הם נכספים לשוב לעיקרם ושרשם והיא כסה"כ ששם שרש נפש השכלי' כו'. וע"כ מצינו האבות כולם שנקראים גרים. באברהם כתי' ר"פ חיי גר ותושב אנכי עמכם. ביצחק כ' בפ' תולדות גור בארץ הזאת. וביעקב כתיב בארץ מגורי אביו. וכן דוד המלך קרא עצמו גר שנא' גר אנכי בארץ אל תסתר ממני מצותיך כו'. ועי' בלקו"ת פ' בחקתי בד"ה אלה החוקים בפי' הגר אשר בקרבך שהיא השכינה אשר היא בבחי' גלות תוך הגוף. ונק' בשם גר שהוא בארץ לא לו. יעלה עליך שיהי' בבחי' עילוי רב ועצום כו' והקליפות ירדו. וזה נמשך ע"י קבלת תנאי הגרות כו'. ובמא"א ג' ל"ד גר נק' המל' בהיותה גרה בעולם הבריאה. ובפרדס ערך גר כתב שהת"ת לפעמים נק' גר ע"ד כצפור נודדת מקנה כן איש נודד ממקומו. במשלי סי' כ"ז ח':

וישב יעקב בארץ וגו'. בזהר הקדים פסוק רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה'. ודקדק צדיק לא נאמר. וכן בב"ר פ' וישלח פע"ע הביאו פסוק זה ע"פ ויבא יעקב שלם וז"ל רבות רעות זה עשו ואלופיו. צדיק זה יעקב. ומכולם יצילנו ה'. ויבא יעקב שלם עכ"ל. והנה בזהר פי' ענין זה שהוא ע"ד שהיצה"ר מקדים לבוא לאדם קודם היצ"ט. והתרגל על כל דבר שלטון. ולכן כדי לשבור כח היצה"ר מוכרח להיות לאדם התגברות יתירה ויסורים ממרקין ושוברים כח היצה"ר. והטעם שהיצה"ר מקדים זהו כמו שהקליפה קודמת לפרי והקש והתבן מקדימין לבוא קודם גידול החטה. כי כן בשרשן קדם עולם התהו לעולם התיקון. וזהו פי' רבות רעות זה עשו ואלופיו. כי רבות ל' גודל כדפי' בזהר ויחי דרמ"ז ע"א בפי' רבות בנות שהוא ע"ד זעקת סדום ועמורה כי רבה דר"ל כי גדלה. ועד"ז עשו ואלופיו שנמשכו מעולם התהו לכן נק' רבות רעות. צדיק זה יעקב. ולכן צדיק לא נאמר דהוה משמע שבאים וחלים עליו. דא"כ קשה סופי' דקרא ומכולם יצילנו ה' והרי לא הצילו שכבר חלה עליו. כן פי' בזהח"מ. אלא הענין שהם מתעתדים לבוא על הצדיק ומתחילים לבוא ומיד רואה ומרגיש עולם הרע העומד לחול עליו ואז הקב"ה מצילו מכל. וכן הי' ביעקב עם עשו ואלופיו. והענין בכ"ז כי הרע מכתיר את הצדיק כמו קליפת האגוז שמקפת וסובבת על הפרי וכן הערלה חופפת על הברית שהוא בחי' צדיק יסו"ע. וע"כ כדי לשבור הקליפה שיהי' גילוי בחי' צדיק צריך לכרות את הערלה ולפרוע עור הדק כו'. וכמ"כ הו"ע רבות רעות ועי"ז צדיק ומכולם יצילנו. ופי' הזהר הענין על וישב יעקב לרמוז צרת יוסף. כי יוסף הוא עיקר בחי' צדיק יסו"ע כנודע. וכדי שיבוא להיות צדיק זהו ע"י שהי' במצרים בבחי' מן

המצר

המצר קראתי ושעמד בנסיונות עם אשת פוטיפר עי"ז נעשה מרכבה לבחי' צדיק יסו"ע שהוא ברית עליון המשפיע למל'. ולכן הקדים ירידת יוסף למצרים כדי שהשכינה מל' שגלתה למצרים עם ישראל תמצא שם בחי' צדיק יסו"ע המשפיע לה. ועי"ז ואזכור את בריתי. וז"ל המק"מ למה הקדים הקב"ה ירידת יוסף למצרים לפי שיוסף הוא יסוד דזעיר ואם לא קדם הוא למצרים לא תמצא השכינה מי שיהי' מרכבה לה וכשקדם יוסף הי' מרכבה לה ועל ידו היתה השכינה עם ישראל ובשבילה גילוי דכתיב ואזכור את בריתי שהיא השכינה:

ענין הנ"ל בתוס' ביאור:

בזהר ר"פ וישב הקדים פסוק רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה' ויאמר שכמ"כ בכל אדם כמה מקטרגים יש לו שכיון שיוצא האדם לאויר העולם מקדים היצה"ר לבוא כמ"ש לפתח חטאת רובץ ואולם אח"כ בא היצה"ט וזהו טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל. והאדם זכאי סובל כמה רעות בשביל שלא ישתתף עם היצה"ר והקב"ה מצילו מכולם. וזהו ענין הצרות שעברו על יעקב בשביל שלא יתדבק ביצה"ר כו' והגדולה שבהן ענין יוסף. ואפ"ל כי ענין הצדיק ע"ד כל הנקרא בשמי. צדיקיא דאתקרן בשמי פי' שזהו בחי' כי כל בשמים ובארץ שמייחד ומחבר סוכ"ע בממכ"ע להיות דירה בתחתונים. וזהו ענין יעקב ויוסף כמ"ש במ"א בד"ה בן פרת יוסף. ולפי שיחוד זה הוא ממש היפך תאוות היצה"ר שרוצה בתענוגים גשמיים דעוה"ז שהם דוקא מצד ההסתר וההעלם ע"כ הם המקטרגים על הצדיק. ולפי שארז"ל וסביביו נשערה. שהקב"ה מדקדק עם סביביו בגמרא סוף יבמות דף קכ"א. והטעם דכיון שקרוב יותר אליו ית' להמשיך ממפתחות הפנימי' ע"כ צ"ל נקי יותר וע' בפרדס שכ"ע פ"ג בד"ה פסק הוא היסוד. ע"כ מוצאים המקטרגים מקום. ומ"מ ומכולם יצילנו ה' וכמ"ש בסש"ב פמ"א ויחוד זה הוא רצונו האמיתי כו'. והנה יעקב הוא בריח התיכון ועיקר המשכת היחוד הוא ע"י יוסף לשון תוספת האור. ע"כ הוכרח לסבול כמה צרות עד שזכה להמשיך המשכה זו. וזהו אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלקיו. ועיין מזה במד"ר פ' מקץ ר"פ צ"א ועמ"ש מזה בתלים סי' ל"ד ע"פ רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה'. והנה במד"ר פ' וישלח ר"פ ע"ע ע"פ ויבא יעקב שלם הביאו ג"כ פסוק זה דרבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה'. והזהר הביאו ע"פ וישב יעקב כו'. והנה כתי' ועמך כולם צדיקים וע' מזה בזהר פ' לך דף ל"ד ור"פ נח וע"כ יש לו ג"כ מקטרגים מטעם הנ"ל. ואפ"ל עוד בענין קדימת היצה"ר לבוא ע"ד בריאה חשוכה והדר נהורא עמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן סד"ה וידעת היום דרוש השני כמו שהיום הוא עם הלילה וכמו קליפה קדמה לפרי בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה. וע' זה"ב פ' יתרו דס"ט ע"ב גבי מתוך הסנה ורזא דא מי יתן טהור מטמא. ואפ"ל לפ"ז פי' טוב ילד מסכן וחכם שזהו היצ"ט שהוא הפרי ממלך זקן וכסיל שהוא היצה"ר שהוא הקליפה ר"ל שטובו של היצ"ט נמשך מהיצה"ר ע"ד מי יתן טהור מטמא וכמארז"ל והנה טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר והיינו כי יתרון האור נמשך מן החשך שע"י שנהפך החשך לאור נעשה יתרון בהאור וכה"ג

פי'

פי' במד"ר פסוק טוב אחרית דבר מראשיתו שהטוב של האחרית דבר נמשך מראשיתו. ועד"ז פי' בזהר פ' יתרו דפ"ז סע"ב פסוק טוב שם משמן הטוב וע' זהר פ' בא דל"ג ע"ב ור"פ יתרו דס"ז ע"ב. ועמ"ש בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול בענין עיני ה' אל צדיקים. ב' בחי' השגחות דיחו"ע ויחו"ת שיהיו שוין. והיינו עפמש"כ דענין הצדיק הוא לייחד סוכ"ע וממכ"ע למהוי אחד באחד. ולכן מביט אליהם בשתי עיניו כו'. וגם י"ל כי לפי שרבות רעות צדיק ול"ל ומכולם יצילנו ה' לכן מביט אליהם בשתי עיניו. שהם ג"כ חסד וגבורה. שהישועה צ"ל כלולה מחו"ג. ע"ד נגוף ורפוא. נגוף למצרים ורפוא לישראל:

וישב יעקב ע' הדרוש בת"א בפ' וישב. אלה תולדות יעקב יוסף נת' בבוך בראשית.

והנה בשל"ה כ' הפרשה שייך להשבוע שבו קורין הפ'. ע"כ י"ל דשייך לענין יומין דחנוכה תמניא איגון. והענין דאי' בתשו' הרשב"א ח"א סי' ע' בענין שימ"ב ויום השביעי יום המנוחה והוא מכלל ימי היקף (ר"ל שכן אחר כל שבת חוזר חלילה ששת ימי החול ויום המנוחה. וכן הוא תמיד ע"כ קוראם ימי היקף. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה שמע ישראל וע' בזהר ויקהל דר"ד ע"א וע' פרדס ערך שבת וע' במא"ת אות יו"ד סעיף ח' גבי ימים כך סדרן והי"כ הביא מ"ש בת"ז תקון כ"ו דל"ג א' בענין סדר הימים ששת ימי בראשית הם חג"ת נה"י ויום השבת הוא מל'. ומה שצ"ל איך שבת קדש הוא במל' הרי המל' היא הספירה התחתונה היינו המל' בעלייתה. וע' זח"ב קנ"ב א' ב' מענין המל' וע' פע"ח שער א' פ"ז וע' מענין היקף במג"ד אות ק' פי' שנקודת היקף הוא תפארת. וכללות היקף הוא ז"ת דאצי'. ואמנם הבינה היא למעלה מעולם היקף. וע' בפרדס שער האותיות אות קו"ף פי' ג"כ עד"ז והוא מספר התמונה מפסוק ותקופתו על קצותם) וכן נבהרו בתו' השביעית בימים ובשבועות ובשנים (וכן בחדשים ובאדם השביעי) וגם במנורה שבמקדש ופעמים ימנה הכתוב ששה ועושה השביעי בסופן מקודש ומכלל היקף ופעמים שימנה שבעה ימי היקף שלם ואחר המנין השלם יעשה השמיני מקודש ועומד בפני עצמו שומר היקף כו' עכ"ל. ויעו"ש שהשמטה היא ע"ד סוף ימי ההקף והיובל הוא ע"ד שומר ההקף. וכן חג השבועות שבתחלה שבע שבתות תמימות תהיינה כו'. ועד"ז פסח ז' ימים ובסוכות שמיני עצרת ע"ד שומר ההקף ולכן הוא רגל בפ"ע. והפ"ל ההקף זהו מענין סוכ"ע שהוא מקיף וגילוי בחי' זו הוא בסוף ימי ההקף דהיינו יום השבת. אמנם בחי' הבינה שהיא למעלה מעולם ההקף היינו שהיא למעלה מבחי' סוכ"ע ולכן נק' הבינה שבת שבתון ועמ"ש בפי' שבת שבתון בלק"ת בדרושי יוהכ"פ ע"פ שבת שבתון הוא לכם. לפ"ז יום שמע"צ הוא ג"כ מבחי' שלמעלה מעולם ההקף וענין שעושין בו דוקא הקפות י"ל שממשיכים משם לעולם ההקף ואולי ע"ד והאם רובצת על האפרוחים. ומה שי"ל איך שבת היא מכלל ההקף לבד. י"ל כמ"ש במ"א בפי' זכור את יום השבת לקדשו שקשה והלא שבת מיקדשא וקיימא אלא י"ל מה ששבת מיקדשא וקיימא זהו הקדש מבחי' סוף ימי ההקף. אבל לקדשו היינו להמשיך בו

מבחי'

מבחי' שלמעלה מההקף. וזהו ענין לעשות את השבת. וע' מזה בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת לקדשו דרוש הראשון. ואפ"ל ג' סעודות דשבת להשלים ולהמשיך הג"ר שלמעלה מימי ההקף שהם ז"ת. והנה ג' רגלים הם נגד ג' אבות. פסח נגד אברהם לושי ועשי עוגות. שבועות בחי' יצחק כי קול השופר דמ"ת הי' מאילו של יצחק. ויעקב נסע סוכתה. וצ"ל ענין שמע"צ שהוא רגל בפ"ע לענין פז"ר קש"ב. והרי בתו' נזכר רק שלשה רגלים משמע שכללות ז' ימי הסוכות עם שמע"צ הם רגל א'. אך שמע"צ זהו בחי' יוסף כמ"ש בזהר פ' ויגש דר"ה ע"ב וכ"ת במד"ר פ' פינחס שהביאו ע"פ ביום השמע"צ תהי' לכם. פסוק יספת לגוי ה'. הרי יום שמע"צ זהו פי' יספת דהיינו תוספת על ז' ימי ההקף והוא יום שמיני וזהו בחי' יוסף שהוא ל' תוס' כמ"ש במד"ר פ' שמות פ' א'. והנה אלה תולדות יעקב יוסף כי יעקב ויוסף הכל א' הו"ע אות ו"ו שיש בו שני ווי"ן עלם הוא"ו זהו יעקב ומילויו ו' זהו יוסף וכמ"ש בזהר פ' וישב דקפ"ב ע"א וה"ע גוף וברית כולא חד ע' פרדס בשער סדר האצי' פי"ב. וע"כ אף כי שמיני רגל בפ"ע הוא בחי' יוסף עכ"ז הכל רגל אחד ומה שהוא רגל בפ"ע זהו רק לענין פז"ר קש"ב. ויובן ע"ד מ"ש בזהר ויגש דר"ו ע"ב כדין תרין עלמין מתקשרין כהדא דא לאפתחא אורחין ודא ללקטא ולמיכנש בגויה. וזהו פזר שיוסף יסוד הוא המפזר השפע לבחי' מלכות. כמ"ש בזהר בראשית דל"ב ע"א בפי' לדקת פרזונו דא הוא לדיקא עלמא דאיהו קיים וקדים ואיהו שאיב ונטל כולא ומפזר לגבי ימא רבא איכון מיין עילאין. וזהו ענין מוריד הגשם שאומרים בשמע"צ. ומל' היא המלקט ומקבל וזהו קשב ע"כ הקשיבה לחכמתי:

העלי' טוב לי תורת פיך זהו היחוד וזהו קלא דאשתמע קול יעקב שהרי ביום חתונתו זה מ"ת וע' בענין ופתחת עליו פתוחי חותם שאעפ"י שקול ודבור זהו רק זווג נשיקין אבן קול ודבור דתו' נק' חותם שהוא זווג גופני ותחלה צ"ל חופה וזהו ענין רעו"ד קלא דלא אשתמע. עמ"ש בבוך במדבר פ' פינחס בד"ה ביום השמע"צ דסקע"ב. החופה יוהכ"פ. והיחוד שמע"צ וזהו אלה תולדות יעקב יוסף יעו"ש. והנה היחוד דוקא ביום השמיני מבחי' שלמעלה מההקף והוא כחתן יוצא מחופתו. וחופה יוהכ"פ ג"כ ענין אחת ושבע. ושבעת ימים מפרישין אותו. וכמו שבעת ימי המילואים ואח"כ ביום השמיני. כעד"ז שבעת ימי הסוכות ואח"כ שמע"צ. וכן משה דור שביעי ולימוה"מ למגלה על השמינית. ועד"ז מילה בשמיני כדי שיעבור עליו שבת אחד. ועד"ז תקנו חכמים הנוכה שמונה ימים להמשיך בחי' למגלה על השמינית. שמשם נמשך בשם ה' כי אמילם. ועמ"ש מענין זה דוישב יעקב בבוך תרע"ז דפ"ב א':

ב **אלה** תולדות יעקב יוסף. ברכות פ"ע כ"ה ב'. סוטה פ"ו ל"ו ב'. ב"ב פ"ח קכ"ג א'. סנהדרין פי"א ק"י א'. ירושלמי פאה פ"א. אדר"נ פ"ב. עמה"מ קל"ג א'. רבות ל"ג ב' ל"ו ג' רנ"ה ג'. זה"א כ"א ב' פ"ה סע"א קע"ו סע"ב קפ"ב ב' ר"ו ב' בהשמטות סי' כ"ה ד"ע ע"א פקודי רמ"ב א' פינחס רמ"ח א'. של"ה קע"ז ב' קע"ד ב' קע"ו א'

רל"ב ב' רל"ז א' ש"א ב' ש"ב א' ש"ג א' ש"ד א' ש"ו ה'. מ"ע קע"ו רכ"א. בחיי ס"ד ל"ע ד' קע"ה ג' רכ"ד ב':

אלה תולדות יעקב. הקשה מהרמ"א אומרו אלה תולדות יעקב ואינו מזכיר רק את יוסף. למה מודיענו שהי' בן שבע עשרה שנה ושהיה רועה את אחיו בצאן. אומרו אח"כ וישראל אהב למה קראו ישראל ולא יעקב. ד' אומרו כי בן זקונים הרי בנימין הי' צעיר ממנו ומדוע נק' יוסף הגדול ממנו בן זקונים. והענין י"ל עפמ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב שבחי' יעקב הוא העבודה ביומי דחול ונק' יעקב עבדי והיינו כי לעבדה זו רמ"ח מ"ע. אך מצות צריכות כוונה היינו ענין התפלה שהוא ג"כ בחי' ולעבדו בכל לבבכם עבודה שבלב. ועז"כ ששת ימים תעבוד. ומזה נמשך בשבת בחי' ישראל כי שרית כו'. וזהו ע"ד מ"ש הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל וכמ"ש ע"פ זה בת"א ס"פ שמות. והנה יוסף פי' יוסף תענוג ונחת רוח לפניו ית' להיות מכון לשבתו ולהיות לו דירה בתחתונים כמ"ש בת"א סד"ה ויהי מקץ הראשון. והיינו כי יוסף בחי' צדיק יסוד עולם בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות כו' שהוא הממשיך תוספת האור ממקורא ושרשא דכולא. וכמ"ש בד"ה אלה תולדות נח. שגילוי בחי' זו בשבת דוקא שאז גילוי התענוג והמשכה הפנימיות והיינו מבחי' הצר הפנימית הפונה קדים וביום השבת יפתח. ועד"ז אלה תולדות יעקב עיקר התולדה הנמשך מהעבודה דחול הוא כי מי שטרח בע"ש יאכל בשבת וזהו בחי' יוסף ולכן בשבת יש קרבן מוסף ע' בפרדס בעה"כ ערך מוסף שהוא ענין יסוד שבו תלוי כל תוספות אור. והנה בשבת יש נשמה יתירה שהוא תוספות אור ע"כ נק' בחי' זו יוסף וכמ"ש בסידור בענין נשמת כל חי. וע' במא"א אות מ' סעי' קכ"ג מכלל יופי יסוד דנוקא כי יוסף יפה תואר גורם יופי הפנים והדרתו. והיינו כמ"ש ברבות בראשית פי"א לא דומה אור פניו של אדם כל ימות השבת כמו שהוא דומה בשבת ועמ"ש במא"א אות פ' סעיף ז' בענין פנים חדשות. והנה כתי' מזמור שיר ליום השבת טוב להודות וע' במא"א אות ה' סעיף ה' ועיין בהרמ"ז פ' פקודי דר"כ שבשבת נמשך גילוי בחי' טוב אור הגנוז אבל בחול אף שבטובו מחדש בכל יום מע"ב מ"מ אינו בגילוי כ"א בהעלם ונק' אור הגנוז. ועמ"ש מענין ובטובו מחדש בד"ה ואתחנן ובהרמ"ז ר"פ אמור. וזהו בן שבע עשרה שנה גימט' טוב. ומתורצים ב' קושיות הראשונות דמהרמ"א. וענין הי' רועה את אחיו בצאן הנה י"ב שבטים עבודתם בשדה שזהו ענין ששת ימים תעבוד וגם הם נמשכים מו"ק ששה משמותם כו'. והנה בימי החול צ"ל מאיר ג"כ הארת שבת וזהו ענין היה רועה את אחיו. והוא ע"ד שנמשך כח מלמעלה מאצי' ליתן כח להיות העלאת מ"ן ואתעדל"ת. וזהו ענין ובטובו מחדש בכל יום תמיד כו'. א"כ תולדות יעקב יוסף שייך בכל יום ג"כ שהעבודה דיעקב להמשיך בכל יום תוספות אור ע"י ק"ש ותפלה יחוד פנימי' דאו"א. וכמ"ש בביאור דמנורת זהב. והנה יעקב בריח התיכון מבריח מן הקצה קצה השמים דלעילא סוכ"ע עד הקצה בחי' מל' ממכ"ע וע' בד"ה הקל קול יעקב. אך יש בזה ב' בחי'. הא' ההמשכה חיצוניות דאו"א תרין ריעין. והב' המשכה פנימיות זהו תולדות יעקב הוא יוסף תוספות אור חדש. ועיקר תוספת זה ע"י התורה ע' ת"א פ' בראשית ד"ה לאיגה ובפ' יתרו ד"ה

משה

משה ידבר ענין הי לאו. האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא יוסף דעת כו' להיטיב לא ידעו ע"ש. אבל יוסף בן י"ז שנה בחי' טוב. שתחלה רגל מהשוק ע"י האור כי טוב. וזהו ענין את השמים ואת הארץ ר"ת אהוה גימט' טוב גושפנקא דחתים כו'. הרי שייך בחי' זו בכל יום ע"ד חותם בברוך כו' והמחדש בטובו כנ"ל. וזהו מאן דלא מוסיף יסיף. וע' בד"ה ששים המה כו' מענין פריה ורביה. וה"ע מהלכים בין העומדים ההילוך למעלה מבחי' עמידה כמ"ש בד"ה ונתתי לך מהלכים. ועמ"ש בדרוש בהמ"ז בענין ברכת הארץ וצריך שיזכיר בה ברית ותורה שהם יסוד ות"ת יוסף ויעקב וצריך שיקדים ברית כו' ע"ש ומ"ש סד"ה ויקחו אליך פרה בענין עץ ארז ואזוב שהם ג"כ ב' בחי' הנ"ל. וזהו ענין ונסכו רביעית ההין שהוא בחי' יוסף הנק' רובע ישראל וכמ"ש מזה בדרוש ענין הנסכים בפ' שלח. ול"ע בפע"ח שער חג המצות ספ"ה די אכלו אבהתנא פי' דודי ד"ו זווג זו"נ ד"י מל' ויסוד. א"כ ד"ו היינו כשמקבלת מתפארת עצמו הנק' ו' הוא בחי' גבוה יותר. וכמ"ש בדרוש הנסכים שזהו ענין חצי ההין שלמעלה מרביעית ההין וע' ברע"מ ר"פ כי תשא. וע' ברבות פ' נשא דרכ"ח ג' שניהם מלאים סלת כו' קאי על יעקב ויוסף. ובזח"ב פקודי דרכ"ע משמע יעקב יחוד נשיקין ויוסף זווג גופני וכמ"ש במ"א על מאמר הנ"ל. ועמ"ש בענין תפלת ערבית יעקב משמש במרום ומ"ש בביאור ע"פ היום הזה בפ' תבא למעלה בהחזה יש ג"כ יסוד כו'. ואפ"ל דגם בחי' ד"ו נמשך הגילוי ע"י ד"י וזהו דודי רק שרש הגילוי כשנמשך ע"י ו' בא מלמעלה יותר כמ"ש בזח"ג פ' אחרי דס"ו ב' ומ"ש בסידור בדרוש ק"ש שכשנמשך ע"י ת"ת בא מע"ק כו'. אבל עכ"ז תולדות יעקב נמשך ע"י יוסף דוקא. וכענין ישקני כו' שזווג הנשיקין גורם ג"כ רבוי השפע בזווג היסודות. וע' מענין אלה תולדות יעקב יוסף בזח"א בראשית כ"א ב'. ובשה"מ ד"כ ע"ב סי' ק"ד לך לך פ"ה סע"א ופריו מתוק תולדות יעקב יוסף כו'. וישלח קע"ו סע"ב גבי מכל אבקת רוכל. וישב קפ"ב ב' רזא דאות ו'. א"כ גם בבחי' ד"ו נמשך ע"י יוסף מילוי הוא"ו. פקודי רמ"ב א' פינחס רמ"ח א' ע"פ ובראשי חדשיכם תרין ראשין יעקב ויוסף ע"י נמשך אור הדם מבחי' שער הפנימית הפונה קדים אשר וביום החדש יפתח. ועמ"ש בד"ה והי' מדי חדש. וע' עוד מענין והוא נער בהשמטות ה"א סי' כ"ה ד"ע ע"א שהוא ענין והיסוד היה מהלך ע"פ כל הצפון והמערב כו'. ז"ג בראשית עמוד קע"ג זה ספר תולדות אדם דכתיב דבתם רעה ע"ד מה אנוש כי תזכרנו כו' ושם דיוסף הוא מט"ע שזהו ענין והוא נער כו'. ומענין יוסף בן שבע עשרה שנה בזח"א ויחי דרע"ז ע"ב. בגמ' פ"ע דברכות כ"ה ב'. כ"ב שנה היינו מבחי' טוב שהוא י"ז שנה שיומשך לגילוי זהו ע"י כ"ב אותיות. עיין זח"א ויצא קנ"ו סע"ב ע"פ וישכב יש כ"ב. וגם כי החלומות הם שינוי צירופי אותיות לכן קיום החלום תולה בכ"ב אותיות. פ"ו דסוטה דל"ו ע"ב הי' ראוי יוסף לצאת ממנו י"ב שבטים כדרך שיצאו מיעקב אביו שנאמר אלה תולדות יעקב יוסף כו'. וי"ל כי יש ב' בחי' י"ב שבטים. הא' בעלמא דנוק'. הב' בעלמא דדכורא. כמ"ש בביאור ע"פ יהודה אתה וע"פ אלה פקודי המשכן בענין ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו'. ע"כ היו ראוי שיומשכו מיוסף יסוד ג"כ י"ב שבטים שבנוק'. כי הנה שנמשכים ממל' הוא ע"י יסוד

כמ"ש

כמ"ש במא"א אות פ"ן סעיף ה'. וכה"ג גבי ל"ב חוטי ציצית דפי' בר"א שער הקדושה פ"ו דקמ"ב ע"א שהם כנגד ל"ב נתיבות חכמה ויוצאים ע"י צדיק כו' והיינו מכנף הארץ כו' צבי לצדיק. ואינו חולק על המאמרים הקודמים שהעתקנו מהרשב"י המורים שהם בחיות (ר"ל כד' חיות דבריאה). שהל"ב נתיבות יוצאים מלמעלה ע"י צדיק ומתפשטים בחיות ח' לכל צד עכ"ל. ועד"ז ג"כ הי"ב שבטים דנוק' המשכים בבריאה שהן עצמן ד' חיות הנ"ל ד' דגלים הם נמשכים ע"י היסוד צדיק ע"כ היו ראוים לצאת מיוסף. וגם עכשיו שיצאו מיעקב נק' ע"ש יוסף כמ"ש בתלים רסי' פ' נוהג כצאן יוסף. ועוי"ל עפמ"ש זה ספר תולדות אדם וארז"ל ברבות בראשית פכ"ד בקהלת רבה בפסוק את הכל עשה יפה בעתו דל"ב ע"א ראוי היה אדה"ר שיעמדו ממנו י"ב שבטים דכתיב זה ספר ז' שבעה ה' חמשה כו' עד ולמי אני נותנן ליעקב הצדיק עכ"ל. והנה היסוד נק' זה וכמ"ש במא"א אות ז' ס"א. וסימן זה ינחמנו כי היסוד הוא המנחם בשפעו לעולם. ועו"ש זה נק' התפארת כי יש בו י"ב צירופי הוי' גימט' זה וקרא זה אל זה השפעת תפארת ליסוד עכ"ל. ועיין זח"א פ' נח ד"ס פ' לו דל"א ובפ' בא דל"ז ובפ' בשלח ד"כ ע"ב. והנה ספר היא המל' וזהו זה ספר ולכן מבחי' זו היא התולדות. וע"כ ממילא מובן הפשט שמבחי' יוסף שהוא יסוד הנק' זה היה ראוי לצאת י"ב שבטים דהיינו זה ספר תולדות כו'. אלא שמ"מ יצאו מיעקב היינו שעיקרם מתפארת. ועפ"ז יש לפרש מ"ש בזהר שעיקר תולדות יעקב ת"ת הוא ע"י יסוד יוסף והיינו מ"ש כל י"ב שבטים שכולם נמשכו מתפארת ע"י היסוד דהיינו ענין וקרא זה אל זה כו' וע' בזח"א פ' בראשית דל"ז ע"ב:

סנהדרין פ"א דק"ו ע"א כ"מ שנאמר וישב אינו אלא לשון צער וישב יעקב כו' ויבא יוסף את דבתם כו'. אדר"כ פרק שני קרוב לס"פ אלה תולדות יעקב יוסף והלא אינו ראוי לומר אלא אלה תולדות יעקב ראובן ומה ת"ל יוסף אלא כשם שיצא יעקב מהול (שנאמר ויעקב איש תם ע"ש) אף יוסף יצא מהול. ואף משה יצא מהול שנאמר ותרא אותו כי טוב הוא. ויש לפרש שענין יצא מהול זה מורה על שלימות האבר כמ"ש והי' תמים שהערלה פסולת היא והיינו שהוא צדיק עליון יסוד ז"א. ובמ"א נת' שיש ב' בחי' מילה. הא' ומלתם את ערלת לבבכם. הב' ומל ה' את לבבך כו'. וא"כ שנולד מהול היינו שזכה לבחי' ומל ה' כו':

רבות וישב פפ"ד אלה תולדות יעקב יוסף שכל מה שאירע לזה אירע לזה מה זה נולד מהול כו' מה זה אמו עקרה אף זה אמו עקרה (יש לפרש שכדי להיות גילוי נשמה גבוה מאד היינו מאצילות זהו בקושי כי רחמה צר לקבל גילוי לידה והתגלות זו שמבחי' סוכ"ע רק מבחי' ממכ"ע כמ"ש במ"א). והוא נער כו' ר"פ פ"ו ויבא יוסף את דבתם נשא פי"ד בקרבן נשיא אפרים רכ"ה ג' שניהם מלאים סולת בלולה בשמן למנחה יעקב ויוסף שניהם היו צדיקים גמורים ושניהם היו דומין זל"ז אתיא כי היא דאמר ר' שמואל בר נחמני אלה תולדות יעקב יוסף ללמדך שהיה יוסף דומה לאביו בכל דבר כו'. הנה סולת הוא ההבדלה מן הפסולת כי עץ הדעת חטה היתה בלולה בשמן חכמה עילאה וה"ע והאדם ידע שהדעת נמשך הטפה מהמוח' וזהו שניהם

מלאכים כי דעת תפארת יסוד קו האמצעי והטפה נמשך ע"י ח"י חוליות השדרה שהוא ענין תפארת גופא הוא ו' הנמשך בחוט השדרה ממוח הדעת ונמשך ליסוד וע' זח"ב דרכ"ט סע"א וע"ב משמע מבחי' יעקב זווג נשיקין היינו יחוד קול ודבור ומבחי' יוסף זווג גופני וה"ע מלאכים ונשמות :

זח"א בראשית כ"א סע"ב פי' אלה תולדות יעקב יוסף שהזווג דתפארת עם מל' הוא על ידי יסוד הנק' יוסף ולכן גם במשה נאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו . ושם פי' שלכן צבאות אקרי שכל שפע הצבאות דבי"ע הנמשך מת"ת נמשך על ידו . ובסה"מ סי' ק"ד פי' תוספת מעלת מרע"ה על יעקב כי יעקב משפיע לה בו"ק ומשה בסוד הדעת הנמשך עד החכמה ומתמלא רחמים כו' וע' בע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ט' משמע כן שזווג גופני נמשך מז"ת ולכן יעקב ז"פ הוי' . ואם כן לפי"ז י"ל שזהו שברך יעקב את יוסף בן פורת יוסף שהברכה שיהי' בו ריבוי היינו שממשיך גם מהדעת דהיינו כדרך משה כו' . א"נ י"ל כי יש ב' בחי' דעת. דעת תחתון ודעת עליון אשר דעת תחתון ממשיך מהבינה אבל דעת עליון ממשיך מהכתר כמ"ש בת"א פ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים. וי"ל שזהו בן פורת. ולכן נאמר אח"כ עלי עין היינו למעלה מהחכמה הנק' עין ראי' עיני העדה. וי"ל ג"כ כי בזווג זו"נ יש ב' בחי'. הא' שמולידים נשמות דבריאה וזהו ענין י"ב בקר כי בריאה נק' בהמה לגבי אצי' שנק' אדם. עיין ביאור ואלה המשפטים. אבן יש שמולידים נשמות דאצי' ולכן עיקר תולדות יעקב הוא יוסף נשמה דאצי'. וז"ש במדרש זיו איקונין דומה לו כמו שיעקב אילות כך יוסף כו'. וזהו יפה תואר בחי' צלמנו ממש משא"כ השבטים כדמותנו יחו"ת. פ"ה דב"ב קכ"ג א' ראויה היתה בכורה לצאת מרחל דכתי' אלה תולדות יעקב יוסף כו' כי הבכור לאה עיי"ש מבחי' רחל אתעצ"ב שמעלה מ"ן מבירורים דתהו כו' והיינו כמ"ש במ"א בענין את בכורתי לקח ג' אותיות בכר יחידות עבירות מאות נר"נ לקח ע"י תשובה כו' והיינו בירור נה"ב ובירור זה ע"י רחל מל' דאצי' המבררת ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ כמראה הקשת כו' מבירורי נוגה כו'. ולכן שפירו דיוסף דמי לשפירו דרחל ע"י מ"ן דרחל מבחי' תהו כו'. וע"כ תולדות יעקב הוא יוסף בחי' הבכורה שלקח מעשו עיקרה בו :

ויבא יוסף את דבתם רעה לפמש"ל דיוסף בחי' נער מט"ט ומט"ט מעלה התפלות וזהו דבתם ללוחא בחשאי. וע' זה"ג פ' שמיני ל"ט ע"פ דובב שפתי ישנים. ודבה נק' הדבור שבלחש. ופי' דבתם רעה היינו מה שמתפללים על הרעה ח"ו כ"כ בספר נועם אלימלך. גם כמ"ש בזהר ע"פ תפלה לעני שהעני מתפלל ומתרעם על עולם דוחקו וזהו ענין דבתם רעה הנה מט"ט מעלה תפלות אלו לאביהם שבשמי' להמתיק הדינ' ולהפך הרע לטוב ע"י בן שבע עשרה שנה דיוסף בחי' טוב. א"נ דבתם רעה ע"ד ואהבת בשני יצריך ביצ"ט וביצה"ר. והיצה"ר נק' דבתם רעה. וכשמתהפכים חשוכא לנהורא נק' טוב מאד. וזהו כי יוסף בן י"ז שנה טוב. אבן כשמביא דבתם רעה אל אביהם ונק' אבקת רוכל בחי' העלאת האבק דק"ג וזהו רוכל עי"ז נעשה טוב מאד. ועמ"ש ע"פ המאמר פ' מקץ דף ר"ד בענין אתגלגלו אתוון טו"ר כו'. עוי"ל בענין בן י"ז שנה והוא

נער עפמ"ש בלק"ת פ' עקב ד"ה ארץ זית כי בחי' בן י"ז שנה ולא י"ח היינו כשהטפה לא נתגלית עדיין ע"ש. וזהו שאז עדיין והוא נער בחי' קטנות. וז"ל הלק"ת שם ולזה יעקב חי בארץ מצרים י"ז שנה ולא חי י"ח שלמים לפי שהיה בגלות והטפה ג"כ לא נתגלית ויוסף ג"כ י"ז שנה ולא המתין י"ח להיות ראוי לזווג לפי שיוסף לא עלה למעלת הזווג עד שנתנסה בב' נסיונות כו' עכ"ל. וזהו בן שמונה עשר לחופה ר"ל שיהי' בבחי' חי שהוא צדיק והיינו אחר בן שלשה עשר למצות ובן ט"ו לתלמוד שהוא ענין כי נר מצוה ותו"א אזי אח"כ ודרך חיים. בחי' ח"י. אך אין הקפידא על השנים דהא אמר ר"ח אנו כשיבנא בן י"ד הוה אמינא גירא כו' אלא ר"ל שיהי' בבחי' חי כי לא המתים שהם הרשעים יהללו יה והצדיק נק' חי כו'. ועמ"ש מזה ע"פ קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשתה נגינתם כי החתן ע"ד ח"י שממשיך הזווג ונערים ע"ד בן שבע עשרה שנה והוא נער כו' שאינו יכול להמשיך הזווג כו' כ"א טוב וזהו השפעת חיות העולמות מבחי' טוב ה' לכל כו' וע"כ שמחתם ממשתה נגינתם יין המשמח אלקי' אבל מצהלות חתנים מחופתם להצהיל פנים משמן בחי' זית שמן כו' ועמ"ש מענין יוסף שבזכותו נקרע הים ע"פ ויעש את הארון עצי שטים:

וישראל אהב. זהו בחי' שבת שנק' ישראל ואז עיקר גילוי בחי' יוסף טוב להודות כי בשבת שיר חדש נשמות חדשות ממש וישראל בחי' שם הוי' כי שרית עם אלקים גם ישראל לי ראש בחי' שמיה רבא כמארז"ל בשעה שישראל עונין אישר"מ הקב"ה מנענע בראשו כו' בחי' גילוי שמו הגדול. ואהב את יוסף בחי' הבן יקיר לי אפרים פלטיאני שאז נמשכים נשמות חדשות מבחי' חצר הפנימי' הפונה קדים אהבתי אתכם אמר ה' וכמ"ש בשה"ש רבה ע"פ שימני כחותם שזהו ענין כי עזה כמות אהבה דקאי על אהבתי אתכם ועל וישראל אהב כי הכל א'. ופי' כחותם יסוד דדכורא בחי' חותם בולט. וזהו על שזיו איקונין דומה לו ממש זית רענן יפה פרי תואר בצלמנו ממש נשמה דאצילות. א"כ אהב את יוסף מאן דנטר ברית בחי' צדיק. גם צדיק בעל צדקה כי תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. או יאמר וישראל אהב את יוסף בחי' עסק התורה גדול תלמוד שמביא לידי מעשה. או יאמר וישראל אהב כי יש ב' בחי' אהבה. א' אהבה הנלקחת מן הבינה ודעת. והב' אהבה שלמעלה מהשכל בחי' עזה כמות אהבה. ואה"ר זו נמשך מלמעלה בבחי' יוסף יסוד ל' סוד ה' ליראיו גילוי רז זה אהבה המוסתרת כו'. וזהו אהבתי אתכם אמר ה'. ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו ענין מי גילה לבני רז זה ומ"ש בת"א פ' ויגש ד"ה וילקט יוסף כו'. ועמ"ש בדרוש בה"ז בענין גילוי האהבה ע"י המילה כו' גילוי החסדים המכוסים:

פי' לך דף פ"ה סע"א כתפות כו' ופריו מתוק לחכי דא יוסף הצדיק דעביד פירין קדישין בעלמא וע"ד כתי' אלה תולדות יעקב יוסף דכל אלין תולדות דיעקב ביוסף הצדיק קיימי דעביד תולדות ובג"כ אקרון ישראל על שמא דאפרים דכתי' הבן יקיר לי אפרים וגו'. ובמא"א אות א' סעי' קס"ע אפרים סוד עטרת היסוד שם הגבורות אפר מ"י אפר פ"ר דינים מ"י ה' גבורות עכ"ל. וע' בע"ח של"א סוף דרוש ארון וכפורת ובזח"ג פ' במדבר דקי"ע ע"ב מענין אפרים. וע' מענין עטרת היסוד בזח"א ויצא דקס"ב

ע"ב

ע"ב ע"פ ברכות לראש צדיק :

פרשה ויפלה דקע"ו סע"ב מכל הצקת רוכל דא יוסף הצדיק כו' אמאי רוכל בגין דהוה רכיל לאחוי לגביה דאבוי (וע' בקורקע' שרש רכל יש בו ב' שרשים. א' לשון סוחר. ובמכלול פי' דדוקא סוחרי בשמים נקראים כן. ב' מלשון רכילות שהוא ג"כ כענין סוחר כנ"ל. לפ"ז י"ל מה שיוסף הביא דבתם זהו לטובתם שיוכיח אותם אביהם כענין מה שאמר ר' יוחנן בן נורי הרבה פעמים לקה עקיבא בן יוסף על ידי שהייתי קובל עליו לפני רבן גמליאל כו'). ד"א אמאי רוכל אלא מה תגוני כו' ה"נ יוסף כו' הה"ד אלה תולדות יעקב יוסף. ובג"כ מכל אבקת רוכל. בגין דמאתר דנהרא דנגיד ונפיק אשקייה כולא ונהירו כל אנפין עכ"ל. ופי' בז"ח מאתר דנהרא היינו יסוד. ובמאו"א אות רי"ש סי"ג רוכל נק' היסוד כי הוא המקבל בו כל האורות כרוכל שמקבל בו כל הבשמים וגימט' ע"ב קפ"ד פנים ואחור דיסוד אבא עכ"ל. והי"ל הביא מהס"ז תיקון כ' דמ"ז ע"ב מכל אבקת רוכל דא צדיק ותיקון כ"א דכ"ו ע"ד. וא"כ לפ"ד ויבא יוסף את דבתם כו' הצדיק מעלה התפלות והצטרכות העניים המעונים שמתרעמים כביכול על דוחקם שלא יוכלו לסבול וזהו ענין הרכילות. כענין זה פי' בנועם אלימלך. והענין י"ל כמ"ש ברבות ע"פ ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם הדור הי' מר כו' ור"ל שע"כ לא יכלו לקבל הענין כי באמת אין רע יורד מלמעלה והכל לטוב וע' בהג"ה סי' י"א וסי' כ"ב. ויחי דף רי"ו ע"ב בן שבע עשרה שנה :

זח"ב פקודי דרמ"ב ע"א משמע ההפרש בין המשכן שעשה משה ובין בהמ"ק שבנה שלמה זהו ע"ד אלה תולדות יעקב יוסף. דהיינו משכן דמשה זהו קודבא דאתיבותא דגופא והיינו ע"ד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וכענין מ"ש בפ' חיי קל"ג א' כיון דאתייסבית בין תרין דרועין גופא ואתתא מילייהו בלחישא. אבל עכ"ז היחוד בפו"מ זהו ענין בהמ"ק. והוא בחי' יוסף. וא"כ לפ"ז לכאורה בחי' יעקב קודם יוסף זהו רק בחי' נשיקין כמ"ש בפ' פקודי דרנ"ע סע"א. ועיין בפרדס שער שמיני פרק כ"ג. או י"ל בחי' יעקב לבד זהו עדיין רק ענין ארוסין בחי' קדושין. וזהו ביום חתונתו זו מ"ת היתון נק' גם אירוסין כדמשמע בכתובות פ' הנושא דק"ב כיון דאיתתנו כו'. אבל ביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק זהו נשואין וע' מענין אירוסין ונשואין בד"ה תורה לוה לנו משה. או י"ל משכן דירת ארעי ובהמ"ק דירת קבע. והיינו שבבהמ"ק המל' דוגמת בינה כמ"ש בזה"ב ד"ע ע"ב ובמאו"א אות ב' סי"ד ובינה נק' מלך שהשלום שלו פי' במאו"א מ"ס יו"ד יסוד אימא תמיד יסוד אבא בו ועד"ז אלה תולדות יעקב יוסף שיסי' בבחי' מלך שהשלום שלו תרין ריעין כו'. או י"ל לפמ"ש במאו"א מ"ס סנ"ז כי במשכן היו זו"נ אב"א. וידוע דזווג אב"א היינו שעולים להתייחד בהיכל או"א ובם הם פב"פ. ונק' אב"א כי אלו הי' במקומן היו אב"א. א"כ יחוד זה דיעקב מאחר שנק' אב"א הוא שלא ע"י יוסף והגם שבאמת זהו פב"פ מ"מ כיון שזהו רק בהיכל או"א א"כ אינו בחי' יוסף שהוא יחוד ז"א כ"א אז היחוד ע"י הדעת כמ"ש במ"א. בד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו. אבל במקדש שהם פב"פ זהו תולדות ממש להוליד נשמות

וזהו ע"י יוסף כו' וא"כ בחי' ראשונה זהו מדריגת אתכפיא שזהו לכתך אחרי במדבר. ובחי' השנית זהו אתהפכא וכמ"ש ביאור ענינם בת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק. ועמ"ש מענין המשכן והמקדש בד"ה מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל. ועיין מענין גופא וברית בזח"ג דר"ד ע"פ ומספר את רובע ישראל ובמא"א אות ריש ס"ו:

וישראל אהב את יוסף כו'. בת"א בד"ה זכור דעמלק נת' שישראל דלעילא הוא ש' הוי' ע"ש כי שרית עם אלקים. והנה כתי' בנים אתם להוי'. אמנם יוסף הוא צדיק עליון וצדיק היינו בעל צדקה וכתי' וצדקה תהי' לנו כי נשמור כו'. וע"כ אהב אותו הקב"ה מכל בחי' בנים אתם כו'. וע' בת"א בד"ה והנה אנחנו מאלמים שיוסף הי' מאצי' משא"כ השבטים נשמות דבריאה י"ב בקר כו'. והנה בחי' היסוד שהוא המשפיע נמשך שרשו ממקום עליון כמ"ש בפע"ח בכוונת אל עליון כו' קונה הכל וזהו כי בן זקונים כו' וגם השרים אין לו זקן כו'. ועשה לו כתונת פסים כתב באו"ת דאפ"ל שרומז לחלוקא דרבנן. וכ' כמ"ש בת"א בד"ה ועשית בגדי קדש שיש ג' מדריגות בלבושים הנעשים מהמצות. המדריגה היותר עליונה לבושים שלפני האצי'. הב' באצי'. הג' בבי"ע. ועד"ז נאמר ביוסף צדיק עליון שעשה לו לבושי' מבחי' העליונה. א"כ ע"ד בתורתו של ר"מ הי' כתוב כתנות אור. כי כתנות עור היינו לבושים דק"נ. אבל ר' מאיר מראה לו פנים ששרשו מח"ס כמ"ש בביאור ע"פ בעצם היום הזה נמול כו' ובאו"ת פ' בראשית ע"כ הי' בחי' אור. וע' בת"א סד"ה אעשה לו עזר. וכמ"כ ביוסף כתונת פסים ע"ד כתנות אור כו' כי בירור זה דהשבטים בחי' בירור דמ"ן ע"ד בירור כתנות עור משא"כ יוסף בירור דמ"ד. גם בבי"ע פרסות המסתירים כמו כתנות עור אבל יוסף באצי' והפרסא בין המאציל לאצי' אינה מסתרת כלל כו'. ובמדרש פסים פס ים כי השבטים י"ב בקר והים עליהם מלמעלה בחי' מל' אבל יוסף הוא יסוד למעלה מבחי' מל' הנק' ים. וזהו וזרעתי את בית ישראל זרע אדם נשמות דאצי' בחי' יוסף וזרע בהמה נשמות דבי"ע י"ב בקר. והנה כדי שיהי' מתן תורה צ"ל קי"ס כמ"ש בסידור גבי קי"ס ולכן יוסף שהי' בן זקונים בר חכים שמסר לו מה שלמד באהלים דשם ועבר ע"כ עשה לו כתונת פסים פס ים. וזהו ענין המדרש וישלחו אותו בשביל שיקרע הים לפניהם. פי' שעי"ז ירדו למצרים ובצאתם ממצרים נקרע הים כו'. וגם ע"י מעשה אשת פוטיפר זכה יוסף שנעשה מרכבה ליסוד צדיק ברית ואזי הים ראה וינוס כו' וע"י קי"ס הי' אח"כ מ"ת. והנה אשת פוטיפר חי' רעה שאמרה שכבה עמי זהו ע"ד ושפחה כי תירש כו' ע' זח"א קכ"ב א'. ויוסף מנע בחי' זו ע"כ זכה למלכות כו'. ועוי"ל בענין כתונת פסים ע"ד ענין הארבין דבימא הנז' בזח"ב בשלח דמ"ח ומבואר בבה"ז שם שהוא ענין הלבושים שממעשה המצות שעי"ז הנשמה יכולה לילך בים וזהו כתונת פס ים עיין בסידור האריז"ל לפני נשמת מענין פסים. [ועוי"ל כתונת פסים דאי' בתניא פ"ב בשם האריז"ל בלק"ת וירא שהלבוש לנפש הוא ע"י שמקדש א"ע בשעת תשמיש וא"כ לבוש זה נמשך לפי ערך הכוונה. וזהו כי בן זקונים הוא ר"ל שהטפה נמשך טיפה מאו"א וכתר הנק' זקנים. וע"כ הלבוש הוא כתונת פסים גבוה מאד כו'. ועמ"ש מענין משי גבי לא ימוש עמוד הענן:

בת"א פ' וישב בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים:

א **יקדים** ענין שבה"כ ומרומז ג"כ במד"ר ס"פ וישלח ע"פ נהלה מבוהלת ברחבותה. ועיין במגיד מישרים מהב"י פ' אחרי שזהו ע"ד קליפה קדמה לפרי. ובשבה"כ נפלו כמה בחינות. כי כלים הם אותיות. וירידת האותיות למטה להתלבש להיות חיות לדברים גשמיים נקרא שבה"כ. (הג"ה וא"כ זהו ע"ד כרחל לפני גוזזיה שגוזזים ומפרידים השערות שהם האותיות. בלק"ת פ' פינחס ד"ה את קרבני לחמי דרוש השני פ"ד. והענין יובן בהקדים תחלה ענין הכלים שהם האותיות וכמ"ש לקמן בענין גדול הוי' בעיר אלקינו כו' ואח"כ יובן ענין שבה"כ וירידתן. ועיין בד"ה ושבתי בשלום אל בית אבי בענין ויקח מאבני המקום. ובענין וילך הרנה לשון נחר גרוני. שזהו כשירדו האותיות להחיות הקליפות. ובד"ה ראה ריח בני שהחיות הנמשך אליהם הוא אצלם בסוד גלות כו'. וגם בחי' לבונה זהו בחי' אותיות המאירים ומחיה את הקליפות בבחי' מקיף כענין השמות שבקבלה מעשיות שהיו ידועים בדורות הראשונים. ועיין סד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר בענין ב' מיני אותיות אבנים ולבנים. ועיין בד"ה קח את מעך ביאר ענין האותיות שנפלו בשבה"כ שהקליפות מסתירים על האותיות כמו שהגוף מסתיר על הנפש אלקית כו'. ומזה יובן מאחז"ל בענין המרגלים שאמרו כי חזק הוא ממנו. אפילו בעל הבית פרש"י אדון העולם אינו יכול להוציא כליו משם. בגמרא פרק אלו נאמרין דל"ה ע"א. ועיין מזה בבעל הטורים פ' שלח. ולכאורה תמוה. אלא דר"ל כליו הם האותיות שנפלו בשבה"כ להחיותם ונפלו מזמ"ל דתהו כנ"ל ועולם התהו קדם לעולם התיקון ע"כ דימו שבעה"ב ר"ל האור המאיר בז"א דאצילות דתיקון כביכול אינו יכול להוציא האותיות שנפלו שם מעולם התהו. אך באמת טעו כי האור המאיר בז"א דאצי' זהו הקו והוא מאוא"ס דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד ולגבי אוא"ס ב"ה הרי עולם התהו כלא חשיב. וזהו כי סר צלם מעליהם בחי' המקיף דלבונה שהוא עיקר חיותם. וזהו ויחשוף יערות תלים סי' כ"ט ע"ש בפרש"י. עכ"פ מכ"ז יובן ענין שבה"כ ועיין עוד מענין ויקח מאבני המקום בד"ה נאוו לחייך בתורים פ"ג. ועיין עוד מענין שבה"כ ופירוד האותיות בביאור ע"פ ראשי המטות ושם פ"א. קיצור מהג"ה. שבה"כ הם נפילת האותיות למטה להיות דבר המכסה ומסתיר עליו לגמרי. והוא שם בסוד גלות. וכמו גלות הנפש אלקית בהגוף. וזהו ענין גוזזיה שמפרידים השערות. ובחי' חרן נחר גרוני. אבנים ולבנים. וזהו שטעו ואמרו אפילו בעה"ב אינו יכול להוציא כליו משם ונקרא דבר גדול דברו ע"ד לשון מדברת גדולות בפרק יש בערכין דע"ו ע"ב. וע"ד פום ממלל רברבן בדניאל סי' ז' ח' ע"ש בפרש"י. עכ"ה) והאור נסתלק. ונתהוו מזה עולמות הנפרדים. כי אור א"ס ב"ה הוא יחיד ומיוחד. וכדי שיהיו הנבראים בבחי' רבוי גדול ושיהיו בבחי' פירוד זהו ע"י ריבוי האותיות. וכשהן ירדו בבחי' שבה"כ (הג"ה עיין בד"ה ביאור על שובה ישראל ושם פ"א מענין ריבוי התחלקות הנבראים שזהו ע"י הדבור עליון ברבוי הצירופים ובסידור שער ר"ה בד"ה אד' שפתי תפתח. בענין בקול דברי אלקים חיים ובאג"ה בד"ה ויעש דוד שם. ובד"ה זורע צדקה שכר אמת. אך זה אינו שבה"כ כי זהו החיות בעולמות דקדושה שהם בבחי' ביטול ולצבא השמים לך משתחוים ואין החיות

מהאותיות בסוד גלות אלהים ח"ו. ואדרבה זהו ענין גדול הוי' כו' בעיר אלקינו שבחי' עיר זהו ענין צירופי אותיות שתי אבנים בונות שני בתים כמ"ש בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם. אך מה שירדו האותיות להחיות את הקליפות שילה"ר ועוה"ז הגשמי המסתיר ומכסה על האותיות. ע"ד אותותינו לא ראינו. זהו ענין שבה"כ והאותיות שירדו בעשר כתרי מסאבותא דק"נ שמהם נמשך השפע והחיות בדל"ת שבעוה"ז כמ"ש באגה"ת פ"ו. ובד"ה ויקחו אליך פרה. בענין פר ה' ה"ג מנצפ"ך המחלקים האותיות. והם משתלשלים בק"נ ומזה נמשך היש ודבר נפרד. משא"כ כשהאותיות הם בקדושה. קיצור ענין התחלקות רבוי צרופי אותיות זהו ענין גדול ה' כו' בעיר אלקינו. ולא שבה"כ ח"ו. רק הפי' שזהו ענין אותיות דע"ס דב"ן דאצילות עיין ביאור ותחת רגליו. ושבה"כ זהו כשנפלו האותיות בע"ס דק"נ כו' עכ"ה) ולפי ערך הירידה נעשה הפירוד יותר כי כל הקרוב יותר לאלקות יש בו יותר הביטול. (ע' בלק"ת פ' חקת בד"ה ויעש משה נחש נחשת בענין שטן ופניה לשם שמים נתכוונו כו' ובפ' פינחס בד"ה הנה כתיב לעבדה ולשמרה. ושם פ"ב גבי וא"כ נדחה לעולם היצירה כו'. ועיין בה"ז ס"פ פקודי על המאמר שם דרל"ג ע"ב גבי ת"ח כל מה דאוסיף גרע בענין שבק"נ הוא מיעוט האור ורבוי הכלים שהם האותיות כו'). וזהו ענין ונהר יוצא כו' ומשם יפרד כו' ועמ"ש מזה בד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון. ועם היות שהם ד' ראשים דקדושה שהם בבחי' ביטול היש. בחי' ואשר משרתיו. אך אח"כ נשתלשל בבחי' ומשם יפרד והיה לד' ראשים שהם בק"נ ג"כ ד' בחי' חו"ב זו"נ ומהם מתפרד לרבוי בחי' שהם יש ודבר נפרד בחי' יש לי רב כו':

ב **והנה** כמו שהוא במלאכים כך עד"ז נמצא בנשמות. יבאר שכמ"כ בנשמות מתחלה נחלקים לד' ראשי דגלים ואח"כ לשנים עשר שבטים שהם י"ב בקר. ואח"כ לששים רבוא (ועמ"ש בבה"ז ויגא קמ"ח ע"פ קומה ה' למנוחתך מענין ששים רבוא שזהו כשהוא"ו של שם כלול מי"ה. שכן ס"ר עולה ע"י התכללות יו"ד פעמים וא"ו. וכך ה' פעמים זאה"ז היינו פ"א יו"ד פעמים וא"ו. ב' יו"ד פעמים ששים כו'. עד פעם ה' יו"ד פעמים ששים אלף עולה ס"ר. וע' זח"ג דקי"ח ע"א. וזהו מעלת רבוי האורות שכל מה שלמעלה יותר מתרבים יותר וכאן מדבר ברבוי הכלים שכל מה שלמטה מתרבים יותר) ואח"כ מתרבים יותר. אך הנשמות הן שכבר נתקנו (וע' ביאור ע"פ מי מנה פ"ב נזכר שבהנשמה שנמשכה משם ב"ן יש תערובות טו"ר. ור"ל ע"ד והנה אופן אחד למטה בארץ ות"י מלרע ע' בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי בסופו). וכמ"כ יש בכחות אלקיים עצמן רפ"ה ניצוצים שנפלו בשבה"כ. שלמטה בבי"ע מתחלקים לחלקים רבים מאד (הג"ה הניצוצים הם הבלא דגרמי שבתוך הכלים ר"ל רשימו מהשכל שנשאר בתוך האותיות כשנפרדו ונפלו. וע' מענין רפ"ה ניצוצין בלק"ת מהאריז"ל פ' בראשית ע"פ ורוח אלקים מרחפת ושם כ' שעם ל"ב אלקים הם ש"ך ניצוצין וא"כ זהו מ"ש בזח"ג פ' תזריע דמ"ה ע"ב תאנא מן בוצינא דקרדוניתא נפקין שכ"ה ניצוצין. ובמק"מ שם פי' מהבינה הנקרא בוצ"ק בהשאלה נפקין שכ"ה ניצוצין. וכ' בא"ח שהם ש"ך ניצוצין. הם ה' אלפין דאהי' הממתיקין אותם גימ' שכ"ה עכ"ל. ובמא"א כ' שכ"ח כוח שכ"ה

דינין עם הכולל כו' עכ"ל. ועמ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה שחורה אני ונאוה דרוש הראשון בענין המולך מהודו ועד כוש. דגם חשך לא יחשיך ממך וכחשכה כאורה. וע' עוד במאמ"א אות ריש סכ"ג בענין רפ"ח ניצוצים. וע' בע"ח דרוש רפ"ח ניצוצין. ומזה יובן ענין בירור רפ"ח ניצוצים לברר החשך דבחי' כוש הנ"ל ולהפכו לנהורא. קיצור מהגהות בסעיף זה. ענין ס"ר קוא"ו כלול מי"ס. בהנשמה שמבחי' זרע בהמה יש תערובות טו"ר ע"ד אופן אחד נלרע. ענין מרחפת מת רפ"ח הם ג"כ ש"ך ניצוצים ושכ"ה בחי' כוש וצריך להפך השחרות דכוש לנהורא ע"י שחורה אני ונאוה. עכ"ה):

ג והנה כתיב מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית. שע"י החכמה הם מתתקנים בבחי' עולם התיקון. דהיינו שע"י החכמה מגיע ונמשך בהם הביטול. (הג"ה ע' בבה"ז ר"פ תשא בענין אבנא למשקל בה דא יו"ד. ע"ש דפ"ו ע"ג וע"ד. ועמ"ש בענין ורב להושיע. שמבחי' ורב הרבוי ופירוד יתכללו בבחי' ביטול. ויש בזה ב' בחי' כל רב מבבל וכל רבי מא"י. כי בחכמה יסד ארץ ע"כ שם מאיר היו"ד דחכמה ונעשה מבחי' הרבוי בחינת הביטול דיו"ד וזהו רבי. ובבבל אין מאיר היו"ד רק נקרא רב בחי' הבירור ע"י הבינה. וע' מ"ש בסידור שער בהמ"ז ע"פ הזהר תרומה קנ"ג. כי הבירור דבינה בבחי' התלהבות רשפי אש והבירור דהכמה קול דממה דקה ביטול כו'. ובמא"א אות רי"ש סעיף ז' ורב סוד בינה וכשמאיר בה חכמה י' נקרא רבי כו'. ומש"כ ולא יהיו מפורדים עיין בד"ה נהוו לחייך בתורים רפ"ג בענין בחרוזים ועמ"ש בד"ה וכל בניך פ"ג בפי' ורב שלום שמבחי' ורב יהי' שלום והיינו בניך שהוא עסק התורה וע' באג"ה סד"ה והי' מעשה הצדקה שלום בענין השלום גם בפשמ"ע. קיצור אבנא למשקל בה דא יו"ד ורב להושיע. כל רב מבבל וכל רבי 'מא"י. ענין נואך בחרוזים ענין ורב שלום. עכ"ה). וזהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. וכדפירש באג"ה סי' ט' דהיינו שגם בעניני הארץ לא יפרדו מאחד האמת ח"ו. ועמ"ש בפי' גוי בד"ה השמים כסאי. ר"פ בראשית. (הג"ה ועמ"ש בלק"ת פ' בחקתי בד"ה אלה החוקים. בפירוש הליכות עולם לו פי' שהולך ונעתק מזה העולם לו לבדו כו'. וגם הליכות העולם עצמו לו שגם העולם עצמו הולך ומתעלה עם האדם ליחודו יתברך. וכן פי' בד"ה והיה מספר בנ"י רפ"א בפירוש גם את העולם נתן בלבם שכל העולם תלוי בלבו של אדם שכשהוא מתקן ד' יסודות שלו הרמ"ע הוא מתקן את כל העולם כולו. וע"ש ג"כ ספ"ב מזה וספ"ג. ועיין בד"ה כה תברכו את בנ"י ושם פ"א בענין ויקרא האדם שמות כו' כי עלייתן והתקשרותן של דצ"ח במקורם הוא ע"י האדם כי הוא הראש לכל בחי' הדצ"ח כו' ע"ש ובהביאור פ"א ועמ"ש בענין הביב אדם שנברא בצלם כו' חביבין ישראל כו' שהאדם

לגבי

תחת הגליון היה בכ"ק. ההפרש בין אלומות דשבטים לאלומה דיוסף שאלמטלמ"ע י"ל
ע"ד רב מבבל ורבי מא"י בינה בריאה יו"ד חכמה אצי' י"ל מזה שעושים מריבוי
הכלים אחד נמשך מלמעלה ריבוי האורות וזהו הבונה כו' ע"י ואגודתו שזהו ענין אלומות
והנה הסובינה נקבה תסובב גבר או ע"ד מחול ראש חולה והקב"ה באמצע בשה"ש רבה.
או אלומות שלהם בחי' ועד ודיוסף אחד. א"נ י"ב אלומות י"ב בקר רבות בנות:

לגבי דל"ח כמו אלי' לגבי בי"ע. וע' עוד זהר ר"פ תולדות קל"ד ב' כמה דב"נ איהו מתפליג שייפין כו' ה"נ עלמא כו' וא"כ משם יובן ענין את העולם נתן בלבם. וזהו מאחז"ל ע"פ כי זה כל האדם. שכל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה כו'. וע"ש בבה"ז פ' תולדות וג"כ שם ביאר ענין מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית שע"י עסק התורה ממשיך מוחין בז"א הנק' אדם כו' דהיינו בהכלים. ועל ידי זה גם כן מאיר בהעולם כו'. ועיין גם כן בד"ה וכל העם רואים את הקולות דקכ"ג ע"ג גבי וכאשר נזדככו בני ישראל נזדכך גם כן העולם וגשמיותו והומריותו כי כל העולם תלוי בנשמות וכמ"ש גם את העולם נתן בלבם. ויובן זה עוד עפמ"ש בפ' בשלח בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום דק"ח ע"ג בענין מארז"ל כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל. שהמשכת אור א"ס להיות מלובש בבחי' מקום שהם ו"ק מעלה ומטה כו' זהו ע"י ישראל כו' ס"ר נשמות הוא"ו כשהוא כלול מיו"ד ה"א כמ"ש במ"א וזהו ענין ההמשכה בק"ש באמרנו הוי' אחד אמליכתי' למעלה ולמטה ולד' רוחות להמשיך אור א"ס בו"ק לך ה' הגדולה והגבורה כו' כמ"ש בד"ה וארא אל אברהם. וזהו גם את העולם נתן בלבם. ומכ"ז מובן פי' גוי אחד בארץ. גם כמ"ש בענין חנוך לנער ע"פ דרכו דקאי על שרו של עולם שנקרא נער בגמרא ספ"ק דיבמות וכמ"ש מזה בד"ה בכ"ה בכסלו. ובזהר אמור דף ל"ד ע"ב במק"מ שם שהוא ו"ק דיצירה השולטים בימי החול. וחניך לנער מט"ע היינו ע"י שיומשך בו הארה עליונה יותר ע"ד ימי החול כשהן בבחי' חולין שנעשו על טהרת הקדש ע' בסידור שער המילה שד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם. והענין דכתיב שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהיה ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח וכמו שפירש בזהר ס"פ נח דע"ה ב' שהוא אור האצילות וכמ"ש בר"ח שעה"ק פ"ב ובפרדס שער אצילות בריאה יצירה עשי' פ"ד ואף על פי כן נתבאר בת"א בד"ה ויקהל משה שע"י התפלה שבכל יום הנקרא סולם מוצב ארצה כו' מחבר וממשיך מקדושת שבת גם בימי החול להיות מאיר הארה זו מבחינה הנק' חצר הפנימית הפונה קדים בתוכיות. ופנימיות ימי החול וזהו ענין חולין שנעשו עטה"ק וזהו ענין חנוך לנער שהוא המשכת האור מלמעלה מעלה ממדרגת ו"ק דיצירה מגד עלמן הנק' נער מט"ע. וא"כ זהו ענין הליכות עולם לו שהרי מט"ע נק' שרו של עולם. וזהו ענין מהלכים בין העומדים שהמלאכים נק' עומדים וע"י נש"י נמשך בהם ההילוך בין העומדים ובפנימיות העומדים כמ"ש בד"ה כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך כו'. קיצור פי' הליכות עולם לו. גם את העולם נתן בלבם. האדם לגבי דל"ח כמו אלי' לגבי בי"ע ואלי' הוא הממוצע בין אוא"ס ב"ה לבי"ע וממשיך כו'. כמו דב"נ איהו אתפליג שייפין ה"נ עלמא. וכן התורה נקר' אדם. וכאשר נזדככו בנ"י כו'. כשם שא"א לעולם בלא רוחות כו'. וע' עוד בד"ה הבאים ישרש בפי' בורא יעקב יוצרך ישראל כו' שממשיך בו הצורה. והיינו להמשיך בחי' אחד בארץ. וזהו ענין ואמת ה' לעולם:

ד **וזהו** והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה. שהיו מבררים הניצוצים להעלותם בבחי' מ"ן. כמו שמאספין שבלים רבים וקושרין אותם באגודה א' וזהו הנק' אלומה.

בתוך השדה מל' דאצי' (הג"ה עיין בזהר ויקהל קצ"ז ב' הה"ד ויקהל משה את כל עדת בנ"י אלין אינון תריסר משריין עילאין קדישין כו' אתתקנו כולהון וכ"ב שם מהרח"ו הם י"ב נשאי הכסא והם י"ב שבטים וע"ש בשה"ז מזה בד"ה ויאמר אליהם כו' שע"י אהוי"ר שלהם מרוממים המל' באוא"ס. וזהו שי"ב השבטים ראובן שמעון כו' הם מאלמים אלומים בתוך השדה. כי הנה ויקהל משה. משה הוא חכמה עילאה אשר כולם בחכמה עשית לתקן הפירוד לבחי' ביטול כו' וכענין ע' נפש יוצאי ירך יעקב שעם היותם ע' נאמר בהם נפש לשון יחיד והיינו ע"י שהם יוצאי ירך יעקב בריח התיכון הממשיך הביטול שממשיך היו"ד גם בבחי' עקב וכמ"ש מזה בסידור בד"ה להבין ענין הלולב ומיניו. ועמ"ש בביאור ע"פ וקבל היהודים בסופו בענין מ"ש וקבל לשון יחיד דהיינו ע"י ההתכללות והביטול ועיין בביאור ע"פ והניף הכהן אותם פ"ג בפ' אמור. והנה משה ויעקב שניהם בבחי' בריח התיכון משה מלגאו יעקב מלבר. ע"כ ויקהל משה דוקא. כי ויקהל הוא ענין קיבוץ ואסיפה שיתכללו יחד א"כ זהו ממש דוגמת בחי' מאלמים אלומים כו'. ומשה הקהיל עדת בנ"י שהם י"ב השבטים י"ב משריין. וכמ"ש בענין בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל. וזהו כענין ותשתחוין לאלומתי דגבי יוסף כי משה ויוסף הוא בחי' א' כמ"ש בזהר בראשית דכ"א ע"ב ע"פ ויקח משה את עצמות יוסף עמו. ובזהר ר"פ יתרו דס"ח ע"א דמשה ויוסף הם תרין ווי"ן. בד"ה כנשר יעיר בביאור התחלקות י"ב בחי' ובאצי' הכל א' א"כ ע"י התכללות זו מאיר האור יותר. כי שבה"כ פירוד האותיות זהו גורם הסתלקות האור לגמרי וכל שמתכללים יחד נעשה גלוי האור. וכשהיו כולם לאחדי' מאיר כללות האור. ולכן בעקודים בכלי א' גלוי אור יותר כו'. מאלמים אלומים י"ל ששת ימים תעבוד. ותשתחוין לאלומתי זהו בשבת. ומענין קשר עמ"ש ע"פ והקשורים ליעקב בד"ה ואשה כי תדור נדר. וע' בפרדס ערך קשר ובמא"א אות קו"ף בי"כ שם סעיפי' ה' עכ"ה). גם פי' מאלמים אלומים מלשון אלם כמ"ש במד"ר וישב פרשה פ"ד משתוקיתא דאימא קאים לי' כי העלאת מ"נ בבחינת הביטול במקורו זהו בחינת שתיקה היפך הדבור. וכמ"ש בפירוש ואתם תחרישון בד"ה ששת ימים האהל מאות דרוש השני פ"ב ועיין בפב"ת דגעין דפ"ח סע"א גבי החרש והמסגר. והוא ענין שנכלל בבחי' עיבור במקורו ושרשו. כמבואר בהג"ה בד"ה איהו ואיוהי מענין עיבור הנשמות במקורן. ובד"ה הים ראה וינוס ובשה"ז פ' פינחס על המאמר ובחדש הראשון כו' כאיל תערוג כו'. ויש גם כן בחי' עיבור שני כמ"ש בע"ח (הג"ה וכמ"ש בשה"ז פרשה תזריע שזהו ענין הנזכר בתוספות סוף מנחות בשם המדרש שמיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים על גבי המזבח. וזהו ענין בעבר הנהר ישבו אבותיכם. בעבר ר"ל בבחינת עיבור. והוא ענין לאשתאבא בגופא דמלכא. ע"ש בשה"ז בד"ה ת"ח דהא ליואי כו' והניף אהרן כו'. ועיין מ"ש בד"ה ואלה שמות בנ"י מענין מיכאל מקריב כו'. ועיין עוד בביאור ע"פ שימני כחותם פ"ב מענין עיבור. ועמ"ש בפ' בשלח בד"ה וה' הולך לפניהם יומם בענין ואתם תחרישון. כי האתעדל"ת מבחי' הדבור אינו יכול לעורר המשכה מלמעלה מבחי' החכמה דאצילות כי אבא יסד ברתא היינו שהדבור שרשו ויסודו הוא

מבחי'

מבחי' החכמה כו' משא"כ בבחי' כתר שלמעלה מהחכמה אינו יכול לעורר כלל ע"י הדבור. אבל ע"י שתיקה בבחי' ביטול לגמרי וכענין שתוק כך עלה במחשבה וכענין מ"ש בילקוט סוף איוב סי' מ"א ע"פ מי הקדימני ואשלם. לאברהם בלבד שתקתי למה שהוא שתק לי. אמרתי לו כי ביצחק יקרא לך זרע ואח"כ אמרתי לו קח נא את בנך והוא שתק לי. ועד"ז הוא ענין משתוקיתא דאימיה דיוסף שהוא בחי' ביטול רצון לגמרי. וזהו הבחי' המעורר בכתר עליון שלמעלה מהחכמה. כי כתר הוא ג"כ לשון שתיקה כמו כתר לי זעיר. וזהו סייג לחכמה שתיקה פי' סייג ומקיף לבחי' חכמה. וזהו ענין שמלות ל"ת נמשכו מבחי' י"ה ומ"ע מבחי' ו"ה כמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן ובד"ה סימני כהונה ובביאור ע"פ ולא אבה בפ' תצא. והרי מ"ע הוא בחי' מעשה. ול"ת הוא רק מניעת דבר. אלא כי לפי שבקיום מל"ת הוא בחי' ביטול רצון ואתכפיא סט"א זהו ענין השתיקה שגבוה מהדבור. וכענין ברכה והודאה עיין בסידור בדרוש ל"ג בעומר בביאור ע"פ אתה הלבת. ומזה יובן ענין מאלמים אלומים לשון אלם היינו העלאת מ"ן שבבחי' שתיקה וביטול הנ"ל. ועיין במד"ר פ' בראשית רפ"ה ע"פ יקוו המים משל למלך שבנה פלטרין והושיב בתוכה אלמים כו' עד מקולות מים רבים. והיינו כי מרע"ה היה כבד פה לפי שנמשך מבחי' מן המים משיתהו. עלמא דאתכסיא שהם בעלים במליאות במקורם כמ"ש בפ' בשלח בד"ה אז ישיר משה ובכ"י. נמצא הביטול שבבחי' עלמא דאתכסיא נק' אלמים. וע' ביאור ענין עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא שהם נק' ים וארץ בבה"ז פ' בשלח על המאמר שם דמ"ח ע"ב בד"ה עוד י"ל מאמר הנ"ל באופן אחר ושם מבואר שזהו ענין כי אל דעות ה' כו' ולכן לע"ל כתי' ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. ועמ"ש בביאור ע"פ וידעת היום דרוש הראשון פ"ד מזה. או י"ל כי עלמא דאתגליא נמשך מאותיות הדבור שהדבור נעשה דבר נפרד בפ"ע משא"כ עלמא דאתכסיא נמשך מאותיות המחשבה שאותיות המחשבה אינן נעשים דבר נפרד ע"כ הם בבחי' ביטול. ועיין מזה בבה"ז פ' תרומה ע"פ מי זאת הנשקפה. מי זאת רזא דתרין עלמין מתחברן כחדא. וא"כ ענין והנה אנחנו מאלמים אלומים לשון אלמים היינו שעם היותם בבחי' ארץ עלמא דאתגליא באו והתקשרו בבחי' הביטול דעלמא דאתכסיא. וזהו ע"ד וידגו לרוב בקרב הארץ להמשיך הביטול דנוני ימא גם בקרב הארץ ע"ד ומלאה הארץ דעה כו'. ומכ"ז יובן ענין ואספת דגנך. דלכאורה מה ענין זה לק"ש שהוא לעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. אלא דר"ל ואספת דגנך ע"ד והנה אנחנו מאלמים. שהאלומה הוא קיבוץ ואסיפת הרבה שבלים יחד. ודגן הוא שעורה וחטה. אשר שעורה זהו שעור ה' בחי' ה' בהבראם והוא ה' מוצאות הדבור המחיה בי"ע. וחטה זהו כ"ב אתוון דאורייתא כמ"ש בד"ה וספרתם לכם דגבי חג השבועות. ובפ' אמור בד"ה וספרתם לכם. ושיעשו מזה אלומה היינו העלאת האותיות למקורן ושרשן ע"י הביטול. וזהו ענין ואספת דגנך. והאסיפה זו היינו לבחי' אחד ואהבת וכנ"ל סעיף ג' בענין גוי אחד בארץ. וברע"מ פ' משפטים דקע"ו ע"א פי' ואספת דגנך כו' דאיהון ישראל כו'. והיינו כמ"ש במד"ר פ' תולדות פס"ו ורוב דגן אלו הבחורים. ובפ' וישלח פע"ע ע"פ בוא יבוא ברנה נושא אלומותיו עולימין ועולמיתא היינו נערים

ונערות ע"ש במ"כ דהיינו בחילוף א' דאלומותיו בע'. וא"כ לפ"ז פי' ואספת דגנך כפשוטו הוא ע"ד למען ירבו ימיכם וימי בניכם כו'. וגם יש לפרש ע"ד שנתבאר בד"ה אתם נצבים היום פי' ענין בהתאסף ראשי עם פי' שכולם מתאספים יחד להיות לאחדים כאחד. וגם פי' כי ראשי עם הם המחשבות של כללות ישראל שהם מתאספים מעלמא דפרודא שנפלו מחשבותם זה פונה כו' ונעשים רשות היחיד ליחודו ית'. ועיין בד"ה תקעו בחדש שופר דרוש הראשון פי' יחד שבטי ישראל ע"ד ויחד לבבנו לאהבה כו'. א"כ זהו פי' ואספת דגנך כו'. וזהו ענין והנה אנחנו מאלמים אלומים. וכמש"ל בענין ויקהל משה את כל עדת בנ"י. (קיצור. י"ל מאלמים אלומים ע"ד ויקהל משה. שהמשיך בהם הביטול ועי"ז נעשו כולם אחדים ע"ד ע' נפש דיעקב וכמ"ש בסידור בד"ה להבין שורש ענין הלולב ומיניו. וכענין וקבל היהודים. וקבל לשון יחיד. ענין בהאלומה צ"ל קשר לקשרן יחד. וזהו ענין והקשורים ליעקב. ובפירוש מאלמים אלומים לשון אלם זהו כענין עיבור. בעבר הנהר ישבו אבותיכם. מיכאל מקריב. גם ע"ד ואתם תחרישון. כי ע"י הדבור אינו יכול לעורר רק במקור הדבור שהוא חכמה אבל בבחי' שלמעלה מהחכמה א"א לבוא לידי גילוי בדבור כענין שתוק כך עלה במחשבה. וזהו בחי' כתר לי זעיר ונמשך ע"י השתיקה בבחי' ביטול לגמרי ע"ד משתוקיתא דאימא ואברהם שתק לי. וכן מל"ת ובחי' הודאה ע"ד יהודה אתה זהו כענין שתיקה וביטול. גם ע"פ יקוו המים אמרו אלמים. היינו ע"ד משה מן המים משיתהו היה כבד פה. וידגו לרב בקרב הארץ. ע' זח"ג בלק דקפ"ז ע"ב. וזהו ענין ואספת דגנך. שעורה שעור ה' חטה כ"ב אתוון דאורייתא לעשות מהן אלומה בחי' ביטול. שברכו בתורה. להיות וכל בניך למודי הוי'. וגם ורוב דגן. אלו הבחורים שיהיו בבחינת בהתאסף כו' יחד. יחד לבבנו לאהבה וליראה כו'). וכ"ז היה עבודת השבטים שהן בעולם הבריאה (לבד מיוסף שהוא מאצי' כדלקמן אי"ה) והם מרכבה לבחי' מל' דאצי'. והוא כענין י"ב בקר שהיו בים של שלמה שהם י"ב בחי' שבראש הבריאה והים עומד עליהם הוא בחי' מל' דאצי'. ולזאת עיקר עבודתם והעלאת מ"ן מהבירורים שבררו בבי"ע היה מגיע עד המל' דאצי' ולשם הי' נכלל בבחי' מ"ן (עמא"ת בענין בניהו וזהר בענין בנימין ובביאור כדכד בענין ורב שלום וע"ל תרומה קל"ד ב') וזהו מאלמים אלומים בתוך השדה (ע' זח"א ס"א בפי' מתוך בארך רל"ה א'. והרמ"ז שם פי' תוך בארך הו' שבתוך הה"א והוא השפע שנמשך ביסוד דנוק'). אמנם ידוע שהמ"ן אע"פ שנבר ונכלל בבחי' מל' עדיין הוא צריך בירור שני ע"י המ"ד. והוא שנמשך מ"ד דז"א לברר המ"ן דנוק' וזהו ענין יחוד זו"נ (ע' בביאור ואלה שמות דפ"א ע"ד גבי ויחוד זה הוא המשכת מ"ד מז"א לברר המ"ן דנ"ן. ועי' בסידור בד"ה כגוונא י"ד ג' ד'. ובלק"ת במדבר ד"ו סע"ג בענין ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו. ועמ"ש מזה בביאור מאמר הזהר וישב קפ"א ע"פ אך אל הפרוכת לא יבא שזהו ענין אליהו ומשה. ועל"ק בת"א ק"ל ג' בענין כמעשה לבנ"ה). והענין כי אע"פ שנתבררו הניצוצות ונכללו בבחי' מ"ן שהוא בחי' ביטול לאלקות כנ"ל עכ"ז א"א להם להתייחד ממש באלקותו ית' (כמו שהי' קודם שבה"כ שהיו בחי' אלקות ממש מ"ם דתהו) עד שיומשך עליהם גילוי שם מ"ה דאצי' ועי"ז יתבררו בירור שני והוא העיקר.

יען

יען בחכ' דוקא אתבירו שהוא בחי' המ"ד כי הבירור הראשון היה רק שיהי' בהם בחי' ביטול היש וזה רחוק עדיין מאלהות מאד דאיהו וגרמוהי חד שהם בבחי' ביטול אמיתי אלא ע"י שנמשך בהן בחי' מ"ד שהוא הארת שם מ"ה לבררם אז נכללו בביטול אמיתי באלקות וכמשל באדם שמברר בירורים ע"י שאוכל ושותה ואח"כ מתפלל באהוי"ר ע"י כח זה שאכל ושתה שנמצא נכללו החיות של המאכלים והמשקים שנפלו בשבה"כ בבחי' האוי"ר שלו ועכ"ז הוא עדיין רחוק ממהות אחד האמת אלא כשע"י העלאת מ"ן דאהוי"ר שלו נמשכו לו דו"ר מלמעלה נחת ה' שתפול עליו אימה כו' אז יוכללו באהוי"ר זו (וזהו ענין ח"פ אמת שבאמוי"ל) שנמשכים מלמעלה מבחי' אלקות ממש ועד"ז הוא בירור שני דמ"ד. ואפי' רע"ק שיצאה נשמתו באחד עכ"ז הרי מס"נ של הנברא רחוק עדיין מאלקות אלא שנמשך עליו הארה מבחי' אחד האמת ואז נכלל מס"נ שלו בבחי' אחד ממש. וזהו ענין למהוי אחד באחד שבחי' א' דיחו"ת בטול היש נכלל ביחו"ע ביטול אמיתי כו' ובחי' מ"ד זה הנמשך לברר המ"ן דנוק' זהו מדרגת יוסף הצדיק (ע' זח"א קנ"ג שכינתא בין תרין צדיקים יתבא) שהוא בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן שהגן הוא בחי' מל' ועד שם נמשך בחי' נהר הנביעה מאא"ס ב"ה והוא בחי' הארת הקו"ת ושם מסתיים ואינו נמשך בבי"ע לפי שהם עלמא דפרודא ומשם יפרד כו'. אלא שיוסף הוא צדיק (שממשיך תוס' אור מהקו במל' ועי"ז נמשך גם בבי"ע וזהו בן פורת אותיות תופר שמחבר ממש בי"ע לאצי' שיהיו לאחדים כו'). י"ל אלומה ע"ד לשוח בשדה דא צלותא בת"א ס"פ חיי. והאלמות מופרדי' וכשעושין מזה ה' שבת יחד נק' אלומה. ויש בה קשר. ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה. ואספת דגנך ע"ד תורתן קבע ומלאכתן עראי כו'. נושא אלומותיו פי' במא' וברית שלומי יסוד דא"א. במא"א ח' כ"ז החרישה הזווג ע"י שור יוסף. ובמד"ר ויגש חורש זה יהודה. וא"כ ע"י שור שבמרכבה. וי"ל כי יש חרישה קודם הזריעה זהו ע"י פני שור מהשמאל וחרישה שלאחר הזריעה זהו ע"י בכור שורו יוסף. והוא חורש שנים עשר.. מ"א י"ט י"ט. ושנים עשר למדים הם ע"ד רבקה של שלש שלש בקר בת"א פ' תולדות בד"ה מים רבים. יחרוש יהודה הושע יו"ד י"א. אשר אין חריש. בפ' ויגש מ"ה ו'. כי וליוסף יולד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב. ציון שדה תחרש ירמי' כ"ו י"ח מיכה ג' י"ב:

ה **והנה** כ"ז היה עבודת השבטים שהן בעולם הבריאה והם מרכבה לבחי' מל' דאצילות (ועמש"ל בד"ה וישכם לבן בענין שוב למען עבדיך שבטי נחלתך).

ולכן עיקר עבודתם והעלאתם היה מגיע עד המל' דאצילות וזהו מאלמים אלומים בתוך השדה ונק' העלאת מ"ן. ועכ"ז א"א להניצוצות שנתעלו להתייחד באלקותו ית' עד שיתבררו ע"י שם מ"ה. וכמשל באדם שע"י אהוי"ר שלו שהוא ענין הבירור הראשון והעלאת מ"ן נמשך לו עי"ז אהוי"ר הבאים מלמעלה (וכמ"ש מזה בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם ובאג"ה סס"י ו' והנה מודעת זאת. ובסידור בהערה לתיקון חצות. גבי כל זאת אינה רק בחינת העלאת מ"ן כו'. אך עיקר היראה היא הבאה מלמעלה כו'. ובלק"ת ס"פ תבא סד"ה ויקרא משה כו' גבי ולא נתן לכם ה' לב לדעת ועינים לראות ובפ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש השני פ"ב גבי המשכת היראה מבחי' והנורא).

ובחי'

ובחי' המסכה זו מלמעלה זהו בחי' יוסף הצדיק, וזהו ענין וכהר יוצא מעדן להשקות את הגן (ועמש"ל בד"ה ויחפרו עבדי יצחק בנחל ומ"ש לקמן בפ' ויגש בד"ה וילקט יוסף את כל הכסף ומ"ש בלק"ת פ' מסעי בד"ה לבאר ענין המסעות בפ"ב בענין גביע הכסף שהטמין יוסף באמתחת בנימין. ומזה יובן ענין אלה תולדות יעקב יוסף. והוא ג"כ ע"ד שנתבאר לעיל סד"ה אלה תולדות יצחק כו' אברהם הוליד את יצחק יעו"ש) וזהו והנה אנחנו מאלמים אלומים כו' והנה קמה אלומתי כו' תסובינה אלומותיכם בירור דהעלאת מ"ן. ותשתחוין לאלומתי בירור דמ"ד דמ"ה. (הג"ה ועיין מענין והנה קמה אלומתי בזהר פ' מקץ דקצ"ט ע"ב. ובפ' משפטים דק"כ ע"א והאי איהו כל הכורע כורע בברוך צדיק דאתמר ביה ביוסף הצדיק והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי. ובפ' פינחס דרמ"ב ע"ב והנה קמה אלומתי וגם נצבה דכך תפלה מעומד ועמ"ש מענין תפלה מעומד בד"ה שימני כחותם ובזח"ב קפ"ג א'. וכן כל הזוקף זוקף בשם. ובצדיק כל הכורע כורע בברוך והיינו ותשתחוין לאלומתי עכ"ל. וע' מזה ג"כ בת"ז תקון ה' דע"ו ע"ב. ועמ"ש מענין כורע בברוך וזוקף בשם בסידור שער ר"ה סד"ה אד' שפתי תפתח. ומשם יובן ענין והנה קמה אלומתי שהוא כענין זוקף בשם. וענין והשתחוין לאלומתי ע"ד כורע בברוך. ועד"ז יובן מארז"ל ספ"ב דתענית לא הכל בקימה ולא הכל בהשתחויה אלא מלכים בקימה ושרים בהשתחויה. ופי' בא"ת מהמגיד נ"ע. הכל זהו בחי' מדת צדיק שנק' כל. וכדפי' בזח"א בהשמטות ססי' כ"ה בענין מאמר הלל הזקן אם אני כאן הכל כאן. אי שכינתא דאקרי אני שריא כאן. הכל כאן ההוא אתרא דאקרי כל דאתי לאזדווגא בה. ומבואר בזהר ויצא דקנ"ג ע"ב רחל אולידת תרין צדיקים והכי אתחזי. הא שמטה דבין תרין צדיקי יתבא דעלמין דכתיב צדיקים ירשו ארץ. צדיק לעילא וצדיק לתתא. צדיק לעילא מיניה נגדן מיין עילאין. צדיק לתתא מיניה נבעא נוק' מיא לגבי דכורא כו'. ועל דא יוסף ובנימין תרין צדיקין נינהו. וביאור הדבר יובן ע"ד שנתבאר בת"א פ' תרומה בד"ה הנה כתיב ועמך כולם צדיקים. ופי' הה"מ נ"ע שב' צדיקים הנ"ל זהו ענין ב"פ הכל שאמרו לא הכל כו' ולא הכל כו' ור"ל בחי' הכל צדיק עליון זהו בקימה ובחי' הכל צדיק תחתון זהו בהשתחויה. וא"כ ביאור ענין זה זהו ע"ד והנה קמה אלומתי. ותשתחוין לאלומתי. ואפשר לפרש עד"ז ענין הכל יודוך והכל ישבחוך כו'. ומ"ש עוד ב"פ הכל י"ל כי כמו שיש ב' בחי' אלו בבחי' חיבור ויחוד ו"ה כך יש בחיבור בחי' י"ה כו'. ועד"ז פי' בזח"ג פ' אמור דל"ו ע"ב בענין ד' גאולות וע' בפע"ח שער השבת פי"ט עכ"ה) תי"ח ל"ג א' הכוונה שכל הע"ם משפיעי' ביסוד וכמ"ש ובכס"מ שם סק"ו. וא"כ זהו ג"כ ענין אלומה דלעיל שנקשרי' יחד:

ו **והנה** להבין ביאור ענין ותשתחוין לאלומתי. גם ענין השמש והירח משתחוים לי. השתחואה כוללת ב' בחינות בחינת ביטול ובחי' המסכה (ועמ"ש מזה סד"ה והיה מדי חדש בחדשו. בענין יבא כל בשר להשתחוות לפני. וע' מזה ג"כ בסידור ע"פ הנ"ל בהביאור. ועמ"ש עוד מענין השתחואה בד"ה ביום השמע"צ דרוש השני פ"ב ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דרוש הראשון פ"ב. ומ"ש בד"ה יביאו לבוש מל' גבי ח"י ברכאן דצלותא בענין כריעת הראש הוא המסכת חכמה עילאה כו') וכן בענין

ותשתחוין לאלומתי עשו ב' בחינות. א' הבטול שלהם לאור א"ס. הב' שעי"ז עשו ג"כ המשכה בבחינת יוסף (ועמ"ש כה"ג בפ' בראשית בד"ה השמים כסאי. גבי והארץ הדום רגלי. שהרגל ממשיך אור בהראש דוגמת מ"ש שם מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו כו' ע"ש. ועמ"ש בפ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה בענין כה החיות פני אריה פני שור כו' שהם ממשיכים אור א"ס בבחי' אדם שעל הכסא כו'. ועד"ז יובן כאן שהשבטים גורמים ע"י הביטול שלהם להמשיך האור בבחי' יוסף צדיק יסוד עולם). ואמנם ענין השתחואה דיעקב היה רק ענין המשכה לבדה. (הג"ה וזהו כענין מ"ש בזח"א פ' ויחי דרכ"ה ע"ב ע"פ וישתחו ישראל על ראש המטה. ראש המטה מאן הוא דא יסודא דעלמא דהוא רישא דערסא קדישא. ושם דרכ"ו ע"ב מטה דא כנ"י. ראש המטה דא צדיק. על ראש המטה דא מלכא קדישא דשלמא כולא דיליה דכתיב הנה מטתו שלשלמה. ויעקב לדידיה קא סגיד עכ"ל. ועי' במק"מ שם. ועיין במד"ר ויצא פע"ח מענין על ראש המטה. ובמא"א מ' סעיף ס' מטה נקרא היכל קדה"ק דבריאה כו'. ועי' בפרדס ערך מטה. וכן מצינו שבית קדה"ק נקרא חדר המטות כדפרש"י במלכים ב' סי' י"א ב'. וא"כ גם כאן פי' וישתחו ישראל על ראש המטה שע"י השתחואה וביטול המשיך האור מבחי' מלך שהשלום שלו. ומקור המשכה זו מאוא"ס שהת"ת עולה עד הכתר ומשם ממשיך להיות עושה שלום במרומיו כמ"ש בהג"ה בד"ה והיה מעשה הצדקה שלום. ועיקר בחי' שלום זהו בחי' יוסף וכמובן ממ"ש בזה"ג פ' בחקתי דקי"ג ע"ב ע"פ ונתתי שלום בארץ. ומזה יובן ג"כ לענין השתחואה זו דבחי' השמש כו' משתחוים לי להמשיך שיהי' בחי' וברית שלומי לא תמוט. אך קשה דוחק הוא לחלק בפירוש הפסוק ולומר דהשתחואה דשמש זהו רק המשכה לבדה. ולכן י"ל שגם בהשתחואה דשמש יש למצוא ג"כ בחי' ביטול ממש. והוא ע"ד מ"ש במד"ר פ' בראשית ספ"ו בענין יהושע שאמר שמש בגבעון דום. וידום השמש וירח עמד. א"ר יצחק א"ל עבדא בישא לא זכיתא דאבא את לא כך ראה אותך אבא בחלום והנה השמש וירח וגומר מיד וידום השמש וירח וגומר עכ"ל. ועיין מ"ש מזה בארוכה בסידור ע"פ עשה לך חרבות צורים. דכיבוש השמש זהו ענין השתחואה שלו והשתחואה זו גורמת ההמשכה בהשמש ממקורו ועי"ז משפיע אורו למטה. כי השמש והנרתק שרשו ומקורו מבחי' שמש ומגן הוי' אלקים. ולכן כדי שיומשך ההשפעה של השמש למטה ע"י הנרתק שלו שמבחי' אלקים זהו ע"י השתחואה שלו לשם הוי'. ומהנרתק של השמש שורש ומקור המסכים המבדילים ביותר עד מסך המבדיל לגמרי. עמ"ש בסידור סד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם. וזהו בחי' הערלה. ולכן הוצרך יהושע לומר. שמש בגבעון דום שעי"ז לא יומשך להם השפע מבחי' השמש כו'. והכח הזה ליהושע הוא באמרו זכיתא דאבא את. כי השמש והירח שלמטה בבי"ע השתחואה וביטול שלהם לשם הוי' זהו כח' זכיתא דיוסף יסוד האצילות שממנו מקור ההשפעה למל' דאצי' מקור דבי"ע. ולכן יוסף גימטריא ששה פעמים הוי' שהוא המשכת ש' הוי' בששה מדות עליונות עד בחי' יסוד וממנו מקור תוספת האור בבי"ע כו'. ולשון זכיתא י"ל ע"ד קונה שמים וארץ כו' וכמ"ש במ"א בדרוש חמשה קנינים קנה הקב"ה. והנה קנה גימ' יוסף כו'. אך מש"כ המד"ר עבדא בישא צריך הבנה. ואפ"ל עפמ"ש בת"ז תקון

ס'

ח' ע"פ וחפרה הלבנה ובושה החמה שהם זו"נ דקליפה ויניקתם מבחי' נער שרו של עולם כמ"ש בזהר פ' לך דל"ה ע"ב. והנה ביהושע כתיב נער לא ימיש מתוך האהל ובזהר ס"פ בשלח דס"ה סע"ב דהיינו כמו מט"ט הנק' נער שהוא בבחי' לא ימיש מתוך האהל ובחי' אהל זה זהו ענין לשמש שם אהל בהם. עיין מד"ר בראשית פ"ו ע"פ לשמש שם אהל בהם שהוא הנרתק של השמש. והיינו בחי' שמש ומגן הוי' אלקים. ולכן אמר לשמש שלמעלה דום כו'. כיון שהוא כמו נער שרו של עולם שממנו שרש ההשפעה לשמש וירח דלירה עשיה. וגם לא ימיש מתוך האהל דבחינת שמש ומגן הוי' אלקים. אך עכ"ז באמת עיקר הכח הזה דיהושע הוא מבחי' יוסף שנאמר בו ג"כ והוא נער. אך הוא נער דאצי' ע"ד כי נער ישראל ואהבהו כו'. ישראל זוטא ז"א דאצילות. והיינו שורש ומקור ההשפעה לבי"ע כמ"ש בת"א בפ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי בענין שנים כרובים אפי זוטרי כו' ולכן יוסף גימטריא אהל מועד מקור השפע לבחינת נער לא ימיש מתוך האהל כו' ועמ"ש מענין אהל מועד בלק"ת בד"ה במדבר סיני באהל מועד דרוש השני. ולכן השמש והירח דבי"ע משתחוים לי שהשתחוואה וביטול שלהם לשם הוי' שעי"ז נמשך האור בהם מאצי' והיינו ע"י בחי' יוסף כו'. אך מה שיעקב הנק' שמש נאמר בו משתחוים לי השתחוואה זו הוא רק המשכה וכנ"ל בענין וישתחו ישראל על ראש המטה כו'. ועיין עוד מענין והנה השמש וירח משתחוים לי בילקוט ח"ב קמ"ח ג' ע"פ האומר לחרס ולא יזרח. ובזהר וישב דקפ"ט א'. קיצור וזהו כענין וישתחו ישראל על ראש המטה. כי הנה ענין מטתו שלשלמה הנק' יסוד עמ"ש בלק"ת בד"ה שיר השירים בפירוש אשר לשלמה. והמשכה זו הוא מבחי' תפארת מלך שהשלום שלו. שעולה עד הכתר ומשם נמשך וישם לך שלום. ונתתי שלום בארץ. וזהו וישתחו ישראל השתחוואה זו בחינת המשכה. ועד"ז יובן כאן. ובמד"ר פי' דמ"ש ביהושע וידום השמש וירח עמד נמשך מבחי' מ"ש ביוסף והנה השמש וירח משתחוים לי. כי ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל כמו נער שרו של עולם. ומתוך האהל היינו לשמש שם אהל בהם. שמש ומגן הוי' אלקים. ושמש וירח דלירה עשי' יניקתם מבחי' נער שרו של עולם. ולכן לע"ל נאמר ע"ז וחפרה הלבנה ובושה החמה. כי אז הנער בן מאה שנה כו' כמ"ש בלק"ת פ' לו. ולכן הי' יכול יהושע לומר שמש בגבעון דום כו'. והכח לזה מבחי' יוסף והוא נער. כי נער ישראל ואהבהו. ישראל זוטא. ויוסף יסוד דאצילות כו':

עוד לדרוש הנ"ל.

באורות הריבוי למעלה יותר ובכלים להיפך. שמע שם ע' ישראל אחד מע' בד"ה אד' שפתי תפתח. במ"א וישב לאלומתי דכולהו שפירן נגדין ביה. האמנם אלם צדק תדברון. מד"ר וישב פפ"ד דל"ע רע"ג. וצ"ל שדה ת"ת. ע' פרדס ערך שדה. נצבה מלשון נצב מלך ועמ"ש ע"פ אתם נצבים. מאסרן אוסרן. ע' ת"א הי' בענין שירה אסר כנגד לבו ובענין אוסרי להג אוסרי לגפן. אלומה נק' עומר ושכחת עומר בשדה כי תצא כ"ד י"ט וע' במא"א ע' כ"א עמר נקא ש"י עלמין עמר לגלגלת. והולם

חי

חי אני. וזהו קמה אלומתי. כי יוסף נק' חי. גם קמה אלומתי כפתחו של אולם. בשדה בשמ"ק. וכל בית השדה. נוים דיורים אלמים. משתוקיתא דאמי'. יש שכר לפעולתך. בשביל רחל. וזהו קמה אלומתי. השמש וירח וי"א כוכבים כי אור זרוע לצדיק יוסף והאמיתה שבעתים כאור ז' הימים א"כ השמש והירח משתחוים לי. וא"כ חלום הראשון נגד היותו יסוד דאצי' וחלום ב' יסוד דא"ק כו' או יסוד דהבא. וזהו ב"פ בן פרת. ולא יהיה לך עוד השמש לאור בחי' והי' הוי' לי לאלקים. ונגד שנאמר ב"פ באליהו לכן נשנה החלום.

נושא אלומותיו בד"ה שובה. י"ל אלומה שבע. והיינו ע"י מטר ארצך בעדך:

יונת אלם ע' לעיל ועל ידי זה כפתחו של אולם. אולי על ידי זה ממשיך שלא תהי' כרחל נאלמה ולא תהי' בבחי' אלמנה ל' אלמת כו'. כי השתיקה שלמטה ואתם תחרישון והאיש משתאה לה מחריש הרי משתוקא בתרין ממשיך הדבור מלמעלה ע"ד מחותם שוקע שלמטה ממשיך חותם בולט מלמעלה. כאומר המתהפך. שתיקה אלם. כמו האלומות מחבר וקושר שבלים רבים יחד. כן ענין משתוקיתא דאימא שקושר ומאסר האותיות והדבורים שלא ידבר ע"ד חושך שפתיו משכיל או שמדבר מעט כי אותיות הדבור נק' תבואה שעור ה' חטה כ"ב אתוון וכששותק מעלה האותיות ומקשרם בשרשם במח' ושכל. נושא אלומותיו נ"ל כי מוסף הזרע זהו יסוד ז"א אלומותיו ע"ד וברית שלומי לא תמוט יסוד דא"א שד"ה כי ההרים ימושו. ולכן ג"כ אלומותיו ל' שתיקה כתר לי זעיר. וא"כ שבועות חג הקציר אלומות כי אז גלוי כתר תורה ואורכתך מהרה תצמיח:

ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח. ענין הצלחה נזכר באליעזר עבד אברהם והאיש משתאה כו' ההצליח ה' את דרכו. ונז' שם כן כמה פעמים. וכן כן יהי' דברי אשר יצא מפי כו' והצליח אשר שלחתיו. וזהו אנא ה' הצליחה נא. ובעסק התורה נאמר ביהושע סי' א' כי אז תצליח את דרכיך וכן בתלים רסי' א' והי' כעץ שתול כו' וכל אשר יעשה יצליח. וע' בזהר וישב קפ"ע ה'. ואפ"ל כי הצלחה הוא ענין מזל כמו שקורין איש מוצלח בר מזל גליק בלע"ז. ויסוד נק' מזלא וזהו בחי' יוסף. וכן משמע הענין בזהר שם תחלת דקפ"א וכולא בגין ההוא מזלא דנגיד ונפיק ואתחבר בההוא דרגא לאשתלמא ביה כו' וע"ד כולא במזלא תליא כו' בני חיי ומזוני כו' במזלא תליא. והנה מזלא הוא הכתר. וידוע ג"כ ששרש היסוד נמשך מהכתר ע"ד אל עליון כו' קונה הכל כמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי. ובביאור ע"פ חגרה בעוז מתניה. וזהו ויהי ה' את יוסף. ר"ל ביוסף שהוא יסוד נמשך אור הכתר. ולכן ויהי איש מצליח כו'. ולכן נז' הצלחה גבי כי כאשר ירד הגשם כו' והרוה כו' כן כו' והצליח כו'. כי הגשם זהו ירידת מ"ד שנמשך ע"י יסוד. ועוד יובן זה עדמ"ש מדוע דרך רשעים צלחה. והענין כי הם מקבלים מבחי' כמה ארך אפים לפניו כו' שלמעלה מהצמצומים כמ"ש בת"א בד"ה בשלח פרעה. משא"כ בחי' יעקב שמקבל ע"פ החכמה שיש בה דין כו'. אך ע"י עסק התורה והמצות אשר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכ"ו שיומשך מפנימי' א"א לכן כי אז

תפלין את דרכיך כו׳ וזהו הנה ה׳ הלויהם נא. ששורש ההלוהה ממזלא מא״א שמשם בא השפע במהירות בלי עיכובים ודינים כמ״ש בלק״ת פ׳ קרח ע״פ ויגמול שקדים שזהו ענין ברכת כהנים. ומבקשים שיהי׳ גלוי זה בקדושה האלקית. וז״ש ביוסף ויהי איש מצליח. ובתלים סי׳ מ״ה ה׳ והדרך צלח רכב על דבר אמת:

חנוכה

לשון התו״א עם הגהות.

בכ״ה בכסליו יומי דחנוכה כו׳ שכשנכנסו עו״כ להיכל וכו׳ וכשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום לא מצאו אלא פך א׳ של שמן כו׳ לשנה אחרת קבעום ח׳ י״ט בהלל והודאה. להבין ענין הלל וענין הודאה. וגם להבין ענין למה תיקנו בנס זה להדליק נרות זכר למקדש שמצאו פך א׳ של כו׳ ולא תקנו כן בשאר נסים. וגם מה ענין נרות להלל והודאה. אך הענין הוא דכתיב נר מצוה ותורה אור כו׳. ויובן בהקדים להבין ענין המנורה שבביהמ״ק שארז״ל וכי לאורה הוא צריך כו׳. והנה כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה ובבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה שבלילה הי׳ מדליק כל ז׳ הנרות ולמחר מדשנם ומטיבם ולא הי׳ מדליק אלא נר המערבי שהוא נר שני שממנו הי׳ מתחיל ובו הי׳ מסיים. והענין כי הנרות הם המדות לך הוי׳ הגדולה והגבורה כו׳ והן ז׳ נרות כנגד ז׳ מדות (הג״ה ועיין במד״ר פ׳ בהעלותך פט״ו שז׳ נרות המנורה הם נגד שבעה כוכבים דהיינו שבעה כוכבי לכת. ובס״י איתא ששבעה כוכבים נמשך מז׳ כפולות בג״ד כפר״ת שיש בהם דגש ורפה והם ז׳ המדות עכ״ה). והנה בכל מדה ומדה יש זה לעו״ז בקליפה נגד שקדושה והן יונקות מן הקדושה כמו מאהבה שבקדושה נמשך בהשתלשלות המדרגות להיות תאוה גשמיות וכן מיראה שבקדושה יראה רעה וכעס וכה״ג וצריך לבררם ולהפכם להתכלל בקדושה עליונה שתהיינה המדות כולן להוי׳ בבחי׳ ביטול לך הוי׳ הגדולה והגבורה כו׳. והבירור הוא בחכמה כי בחכ׳ אתבירו כו׳ (וכמ״ש כה״ג בענין נט״י כי ב׳ ידים הם חו״ג וצריך להמשיך עליהם מים שהוא ג״כ ענין בחי׳ חכמה כו׳) [ועמ״ש בד״ה ויאבק איש עמו שבחב״ד אין להם אחיזה אלא בחג״ת כו׳] והחכמה היא בחי׳ אור להאיר את המדות ולזככן (וע׳ בזהר ח״א פ׳ חיי שרה דקכ״ג ע״א בענין מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. דבשבע נאמר שנים לשון רבים לפי שהם ענפין מתפרדין. משא״כ עשרים חו״ב נאמר שנה לשון יחיד שהם בבחי׳ ביטול באור א״ס כו׳. ולכן מז׳ המדות נמשך הדין והיינו ענין דגש ורפה שבנית רך ותבנית קשה. וגם הם כפולים בענין תמורות תמורת חיים מות תמורת שלום כו׳. וזהו ענין ז׳ הפרות הטובות ואח״כ ז׳ פרות הרעות כו׳ היינו ענין זלעו״ז אכן ע״י המשכות אור החכ׳ בהמדות אזי מזדככים המדות כו׳. ועד״ז יבאו הרבה ענינים להמשיך האור בז׳ מדות * כענין ברכת ק״ש בשחר ובערב שהם ז׳ על שם שבע ביום הללתיך כדפירש״י פ״ק דברכות במשנה בשחר מברך כו׳. וכן ד׳ ציצית ותפ״י

ותפ״ר

בכי״ק, נ״א. יש להעיר מפסוק שבע ביום הללתיך דהיינו ברכות ק״ש.

ותש"ר ומזוזה עז"כ שבע ביום הללתיך פי' הללתיך ל' בהלו נרו (א) המשכת האור מג"ר בז"ת כו'. ולכן ארז"ל ע"פ ושמן על ראשך אל יחסר זה תפילין דכמו שהמשכת שמן במנורה להמשיך אור החכמה במדות כמ"כ הו"ע התפילין) ובלילה שהוא זמן החשך הי' צריך להאיר את כל ז' הנרות דהיינו להמשיך אור החכמה בכל מדה ומדה בפ"ע (ב) משא"כ ביום הי' די בהדלקת נר הוא"ו שהוא עיקר ההשפעה וממילא הי' נמשך אור החכמה בכל המדות (כי ה' תתאה אתזנית מן ו' כמ"ש בזהר ר"פ מקץ. וגם כי נר השני הוא יסוד שזהו"ע כי כל בשמים ובארץ כו'. וזהו"ע ויוסף הוא השליט על הארץ כו'. וע' בזהר ח"ג פ' בלק דר"ד ע"ב. ובפרשה וישלח דקס"ח ע"ב ואי תימא יוסף אמאי יתיר מכולהו אלא ודאי יוסף בלחודוי בכולהו בגין דאקרי צדיק ודא הוא דאנהר לסיהרא יתיר מכולהו עכ"ל. ועד"ז בשבעה כוכבים הנ"ל הכוכב השני נקרא כוכב והוא בחי' יסוד כמ"ש במא"א אות כ' ס"ב והוא המאיר ללבנה שהיא מל' ויש דעה דהשמש הוא המאיר ללבנה והוא השני כמ"ש במ"כ (ג). ובמשנה פ"ד דמנחות מ"ד. שאין מחנכין כו' ולא את המנורה אלא בשבעת נרותיה בין הערבים ואי לאו דעביד הדלקה באורחא לא שייך הטבה בצפרא. והענין ע"ד מ"ש לקמן בד"ה ואתה תצוה בפי' מחוץ לפרוכת אשר על העדות יערוך כו'. כי ענין הפרוכת הוא כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקים כו' ששם אלקים הוא המסתיר כנ"ל ושם דייקא הוא ענין עריכת הנרות כו' להיות רץ לבך ליחו"ע כו' ע"ש. ור"ל משא"כ לפנים מן הפרוכת שהוא יחו"ע לא שייך ענין רצוא כו'. ועד"ז דוקא בלילה שאז הוא זמן החשך הנמשך מצד ההסתר דשם אלקים אזי צריך לבחי' נר להאיר את החשך. ועמ"ש בד"ה ואתחנן אל הוי' מענין נר הוי' נשמת אדם. משא"כ ביום שמאיר בחי' שם הוי' א"צ לנר כי שרגא בטיהרא כו'. ועמ"ש מענין מדת יום ומדת לילה בד"ה רני ושמחי בענין רננא ברמשא ושמחה בצפרא. והגם שע"י הנרות ממשיכים ג"כ בחי' חכמה. עכ"ז לגבי גילוי בחי' שם הוי' זהו כמו אור המאיר ע"י נקב לגבי אור המאיר ע"י חלון כמ"ש בע"ח בתחלתו. או כענין נובלות הכ' לגבי עלמי' החכ' כו'. ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מל' בענין שרגא בטיהרא שעד"ז הוא כוונת חז"ל באמרם כל המועדים בטלים לע"ל כו'. ולכן בבקר מדת יום נק' הטבת נרות כו' כענין את האור כי טוב כו' (ד). ועיין בזהר ח"ב תרומה קס"ח ע"ב גבי ובטובו חיינו כו'. ועד"ז והטוב בעיניך עשיתי היינו שסומך גאולה לתפלה כו'. ועמ"ש בד"ה אשירה להוי' בפ' בשלח בענין הטוב כי לא כלו רחמיך כו' [ועי' מענין העלאת הנרות בין הערבים והטבתן בבוקר בד"ה ענין חנוכה ועי' מזה בזהר פ' בהעלותך דק"נ ע"א. ובמק"מ והרמ"ז שם האריכו]. ומ"מ לא שייך כלל

ההטבה

בבי"ק

א) נ"א. המשכת האור בל ז"ת דאצי' ועי' בזהר ס"פ מקץ דר"ד ע"ב:

ב) נ"א. ועי' בענין שבע היכלות שבזהר ס"פ פקודי. ובענין מה שביום הי' די בנר השני שהוא עיקר ההשפעה היינו כי ה' תתאה אתזנית מן ו':

ג) נ"א. ועוי"ל כי ביום העיקר ה"ע הטבת הנרות. והענין כי הנה במשנה:

ד) נ"א. אך בבוקר ממשיכים בהנרות בחי' הטבה כשיטיבו את הנרות כענין את האור כי טוב כו'.

ההטבה אם לא שהדליקו תחלה הנרות בין הערבים. כי יתרון האור נמשך מן החשך דוקא כשהחשך נהפך לאור. ולכן ארז"ל בירושלמי פ"ק דפסחים שרגא לא כמו דמנהר בלילה מנהר ביממא הובא בב"י ה' פסח סי' תל"ג. ועמ"ש מזה ע"פ ויחלק עליהם לילה. וזהו"ע ברישא חשוכא והדר נהורא דהיינו תחלת העלאת מ"ן מהחשך שנהפך לאור בחי' נר אזי שורה ע"ז המשכת מ"ד בחי' בהיטיבו כו'. ואפ"ל כי העלאת הנרות ע"י המשכת חכמה תתאה וההטבה הוא המשכת חכ' עילאה. וזהו"ע חכמות בחוץ תרונה חכמות תרי [וזהו ע"ד הידוע בפי' כי אל דעות שנת' בד"ה משה ידבר ובכמה דוכתי]. א"כ ע"ד ההפרש בין משארז"ל נובלות חכמה שלמעלה תורה ובין המשכת עלמיות ח"ע. כנז' מזה בלק"ת בד"ה תורה צוה לנו משה כו'. כמ"כ יובן עד"ז ההפרש בין ההעלאה ובין ההטבה. קיצור ז' הנרות הם ז' המדות. שבעה כוכבים הנמשכים משבעה כפולות בג"ד כפר"ת. ויש זלעו"ז שבעה פרות הטובות ושבע פרות הרעות וצריך להמשיך בהמדות אור החכמה. ועד"ז הו"ע נט"י. וזהו"ע חיי שרה מאה שנה כו'. וזהו ענין שבע ביום הללתיך ובלילה מדליקים ז' נרות וביום רק נר א'. כי ע"ד העלאת הנרות דוקא מבחוץ לפרוכת כמ"כ דוקא בלילה שים חשך. משא"כ ביום שנאיר שמש הוי' נק' הטבת הנרות והטוב בעיניך עשיתי. והיינו ע"י שמתחלה נמשך יתרון האור מהחשך שרגא לא כמו דמנהר בלילה מנהר ביממא. אזי אח"כ בהיטיבו כו':

ב **והנה** יש עולם שנה נפש וכשם שהי' אהרן ממשיך המשכת אור החכמה בעולם שהן ז' בחי' ומדות עליונות שבסדר והנהגת העולם כך הי' ממשיך אור החכמה בנפש ישראל שהם יוצאי ירך יעקב שבעים נפש נגד בחי' ז' הנרות (ובמ"א נת' ששבעת הנרות הם שבעה רועים ששרשן מז"ת דעת"י לכן הם המשפיעים שמן ואור בשבעים נפש כו'. וזהו אשר יעקב כחשבון ז"פ הוי' היינו ע"ד כי אתה נרי הוי' שהם הוי' זהו"ע המשכת שמן לב' גווני אור כו' שצ"ל המשכה בכל ז' המדות והיינו ע"י יעקב שממשיך היו"ד עד בחי' העקב ולכן שמו כחשבון ז"פ הוי'. וזהו שאמר יעקב והי' הוי' לי לאלקים. ולכן בנעילה דיוהכ"פ אומרים ג"כ ז"פ הוי' הוא האלקים וזהו בית יעקב לכו ונלכה באור הוי'). וזהו יוצאי ירך יעקב יו"ד עקב דהיינו בחי' יו"ד הוא בחי' הכ' הנמשכת ומשתלשלת בבחי' עקב וסוף מדרגות התחתונות (ועיין מ"ש סד"ה וישב יעקב. ולפי שנגע בכף ירך יעקב כמ"ש מענין זה בד"ה ויאבק איש עמו ובד"ה אלה מסעי שזהו"ע כשהעבודה רק בבחי' נצח בלי נוהין כו' יוכל ליגע בו כו'. ועמ"ש בד"ה בחודש השלישי בפ' יתרו בפי' אני הוי' לא שניתי ואתם בנ"י לא כליתם שאין לכם מזה כלות הנפש והיינו מפני שהם בני יעקב המקבלים מבחי' עקביים. כמ"ש מזה ג"כ בד"ה מי אל כמוך. וזהו"ע שנגע בכף ירך יעקב. ולכן צריך להאירם שיהיו בבחי' כלות הנפש אליו ית'. וזהו"ע הנר שהשמן ופתילה כלות באור שהו"ע לכו ונלכה באור הוי' וכדי להאיר בשבעים נפש יוצאי ירך יעקב זהו ע"י המשכת שמן ואור מבחי' ח"ע שבחי' זו דוחה הלעו"ז כו' וכמ"ש במ"א בפי' ומעין מבית הוי' יצא והשקה כו' ועמ"ש בסדור בד"ה מזמור לתודה מענין בחכמה אתבריר ולכן מזה נמשך שגם בבחי' ירכין יהי' וגם כלה ישראל לא ישקר כו' והמשכה זו היינו להיות בבחי'

כשמרים

בשמרס עקב רב ולהזהר מעוונות שאדם דש בעקביו שע"ז נאמר עון עקבי יסובני שמזה נמשך יניקה וממשלה לבחי' עקב עשו. כמ"ש בזח"א מקץ קנ"ע א'). וזהו וידו אוחזת בעקב עשו כי ידו אותיות יו"ד אוחזת את העקב של עשו שהוא הילה"ר לבלתי נתון לו תוקף התפשטות וממשלה רק להכניעו תחת הקדושה ולאכפיא לסט"א וכמו בקדושה לאי לך בעקבי הצאן שהוא הילוך של היל"ע. כן נגד זה הילוך של הילה"ר כו'. (פי' עקב עשו י"ל ע"ד ריש' דעשו בעטפוי דיצחק הנז"ל בד"ה ראה ריח בני והו"ע מל' דעשי' שהיא עקב וסוף הקדושה שמתפשטת להחיות החיצונים וע"ז נאמר להכחש ואתה תשופנו עקב שזהו"ע אפילו נחש כרוך על עקבו כו' וע"י היו"ד דיעקב שממשיכים עד בחי' עקב הוא גורם שלא יהי' יניקה לחיצונים מבחי' עקב הנ"ל אלא יהי' אתה תשופנו ראש כו'. ועוי"ל פי' יו"ד עקב ע"ד משארז"ל ע"פ עקב ענוה יראת ה' מה שעשתה חכמה עטרה לראשה כו'. והיינו כי ענוה הוא שכינתא עילאה או כתר שהוא ביטול לגמרי. וזהו ויספו ענוים בהוי' שמחה. גם ע"ם הגנוזות נקרא ענוים. ולכן ע"י יעקב ענוה ממשיך היו"ד בבחי' עקב וסוף המדרגות להיות וידו אוחזת בעקב עשו. וזהו בשמרס עקב רב י"ל היינו עקב של מי שאמר יש לי רב של"ל אוחזת בעקב הנ"ל. ובמדר"ת פי' שע"י בשמרס עקב רב יזכו לבחי' רב היינו מה רב טובך וזהו ויעקבני זה פעמים כו'). וזה הי' ענין המשכת אהרן בהעלותו את הנרות להמשיך בחי' יו"ד של יעקב הוא אור החכמה לבחי' עקב כדי שתהיינה גם מדות הטבעיות שבנפש הבהמית עולות ונכללות בקדושה (ועיין מענין אהרן לקמן בד"ה ואתה תליה ובד"ה בהעלותך את הנרות. והנה אהרן אותיות נראה והיינו כמ"ש באורך נראה אור. ופי' באורך זהו כמ"ש אל הוי' ויאר לנו כו' וכמ"ש יאר ה' פניו אליך. כמ"ש ברבות נשא פי"א דרמ"ה א'. ויותר י"ל עפ"י מ"ש בא"ר דק"ל ע"א ע"פ בית יעקב לכו ונלכה באור ה' היינו באור המאיר בשם הוי' שהוא אור הנמשך מבחי' סוכ"ע אוא"ם ממש כו' ע"ש. וזהו שכדי להיות נראה אור שיומשך הגילוי למטה הוא ע"י באורך דוקא עי"ז שנמשך תוספת אור בשם הוי' אזי יומשך גילוי שם הוי' למטה להיות נראה אור. וזהו בית יעקב לכו כו' היינו כדי להיות היו"ד נמשך בבחי' עקב ממש גם בבחי' בית יעקב הוא ע"י באור הוי' גם בענין אהרן א' הר ן' כי אל"ף הוא שני יודי"ן וא"ו אשר שני היודי"ן הם ח"ע וח"ת והוא"ו הוא המחברם. ועמ"ש מזה בת"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם. ובחי' ח"ת זהו"ע וידו אוחזת בעקב כנ"ל שהוא התפשטות החכמה לברר כמ"ש במ"א שעז"נ אל יתהלל חכם בעצמיות חכמתו כ"א בזאת יתהלל כו' השכל וידוע אותי שהוא התפשטות החכמה לברר כו' שי"ל ששרש בחי' זו נמשך מקוץ העליון של היו"ד. כמ"ש כה"ג ע"פ לך לך כו'. וזהו וידו כו' כי יש ג' ידות ויעקב קו האמצעי נקרא יד הרמה אשר תפארת עולה עד הכתר הנק' עומק רום ומשם נמשך כח ההתפשטות גם בעומק תחת להיות וידו אוחזת כו'. ועמ"ש עוד מענין אהרן בביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון כו'. ומ"ש בביאור ע"פ לא הביט און שבחי' יעקב יו"ד עקב הנמשך בבי"ע לברר שרשו מיכוד אבא שבגבוה מבחי' ז"א הנק' ישראל. וזהו כי יעקב לא מת שהוא למעלה משבה"כ. לכן דוקא וידו אוחזת כו'. קיצור וכמ"כ בנפש ענין

נפש הם מז' מדות וצריך להמשיך בהם אור החכמה וזהו יעקב חשבון ז' פעמים הוי' שיהי' בית יעקב לכו ונלכה באור הוי' שיאיר גם בבחי' עקב בז' מדות דנה"ב כי נגע בכף ירך יעקב ומזה נמשך טעם היות אני הוי' לא שניתי אעפ"כ אתם בני יעקב לא כליתם אין לכם כלות הנפש. ולכן צריך להאיר ע"י יו"ד עקב בשמרם עקב רב. ושלא יהי' עון עקבי יסובני. וגם ע"י עקב ענוה כו' ומזה נמשך וידו אוחזת בעקב דעשו ילה"ר שהו"ע נחש כרוך על עקבו להיות אתה תשופנו ראש. וזהו"ע אהרן שמעלה את הנרות בחי' באורך נראה אור באור הוי'. גם א' הר' ן'. אל"ף ב' יודי"ן וא"ו שהוא התפשטות החכ' לברר להיות ויעקבני זה פעמים כ"א בזאת יתהלל כו'):

ג **והנה** כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה ס"פ תצוה. וכן בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה (הג"ה ועיין מזה בזח"א ויחי דר"ל ע"א. ח"ב ס"פ ויקהל דרי"ט ע"א. ח"ג ויקרא די"א ע"א פ' צו דל"ג סע"ב דל"ד ע"א. וד' למ"ד ע"ב. ובפ' בהעלותך דקמ"ט ע"א. ודקנ"א ע"ב ובפ' קרח דקע"ו ב' ע"פ בקר וידע כו' ודקע"ז ב'. בגמ' פ"ה דפסחים דנ"ט ע"ב פ"ק דיומא די"ד ע"ב פ"ג דל"ג ע"א וע"ב. פ"ד דמנחות ד"נ ע"א. בשל"ה ס"ז א' קפ"ח א' קל"א א' רי"ב א' שנ"ח ב'. ש"ך במקומו. והנה בפסחים שם אמרו אין לך דבר שקודם לתמיד של שחר אלא קטורת בלבד שנאמר בה בפ' תצוה בבקר בבקר. ובתמיד לא כתיב אלא חד בקר והיינו את הכבש האחד תעשה בבקר ופרש"י אין לך דבר שקודם באברים. ור"ל שקודם להקטרת אברי התמיד דאלו שחיטת וזריקת דם התמיד הוא קודם לקטורת ומשנה מפורשת היא פ"ג דיומא משנה ה' קטורת של שחר היתה קריבה בין דם לאברים כו'. ועיין בתוי"ט פ"ק דיומא מ"ב בד"ה ומקטיר. וע' בגמרא ברכות דגבי מן ג"כ נאמר בבקר בבקר ואחז"ל חלקהו לשני בקרים שלא היו לוקטים אותו אלא בבקר ראשון שהוא שלש שעות ראשונות ועד"ז קטורת קודם לאברי התמיד אשר תמיד של שחר קרב בארבעה שעות וכדאיתא במשנה רפ"ו דעדיות. וקטורת שנאמר בה בבקר בבקר הוא קודם לזה וכמ"כ תפלת השחר שהיא כנגד התמיד הוא עד ארבע שעות וק"ש זמנה עד סוף ג' שעות היינו לפי שהוא בחי' קטרת שנאמר בו בבקר בבקר שלכן קודם לתמיד כמ"כ ק"ש קודם לתפלה. והנה בסדר המערכת דאביי משמא דגמרא ואליבא דאבא שאול הטבת כל השבעה נרות בבקר קודם לקטורת. אבל חכמים חולקים ע"ז כדאיתא בגמ' פ"ק דיומא די"ד סע"ב דתניא לא יטיב את הנרות ואח"כ יקטיר אלא יקטיר ואח"כ יטיב. אבא שאול אומר מטיב ואח"כ מקטיר כו'. ובערב גם אבא שאול מודה דמקטיר תחלה ואח"כ מדליק הנרות ע"ש דט"ו ע"א וכן מבואר בהדיא פ"ה דפסחים דנ"ט. ומ"מ גם לחכמים דפליגי על אבא שאול מ"מ בשחרית מטיב חמש נרות תחלה ואח"כ מקטיר משום דקיי"ל דבעי הפסקה בין הטבת חמש נרות ובין הטבת שתי נרות. וא"א להפסיק ביניהם אלא בקטורת כן פרש"י שם דנ"ד סע"ב. והנה סתם משנה פ"ק דיומא י"ב דתנן מקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות אתיא כחכמי' דפליגי על אבא שאול וכן סתם משנה פ"ג דיומא מ"ד. נכנס להקטיר את הקטורת ולהיטיב את הנרות. ועיין מזה בתוי"ט פ"ק דיומא שם וכ"פ הרמב"ם וסמ"ג. ועיין

בב"י בא"ח ססי' מ"ח מזה. עכ"ה). ולהבין ענין הקטורת שהי' אחר הדלקת והטבת שתי נרות (הג"ה לאבא שאול ואביי ולחכמים אחר הטבת חמש נרות וקודם הטבת שתי נרות כו'. ע"כ הג"ה) הוא כי הנה ענין הנרות כבר מבואר למעלה שהוא ענין העלאת המדות שירדו ונשתלשלו בגשמיות הנה"ב שתהיינה עולות וכלולות בקדושה אך הקטרת הו"ע העלאת האותיות שהן במחדו"מ לבושי המדות שהן בחי' דומם (הג"ה. ושייכות בחי' הלבושים לקטורת הוא כמ"ש וירח את ריח בגדיו. ובגדיו הן הלבושים הנעשים ממעשה המצות. גם כי המצות כולם הם תלוים במח' ודבור ומעשה שהן הן לבושי הנפש. ולכן נקרא ריח בגדיו ועמ"ש מזה בלק"ת ס"פ שלח בד"ה וישלח יהושע מן השטים בענין פי' יריחו וסד"ה אלה מסעי דרוש השני בענין ירדן יריחו. וזהו וריח שלמותיך כריח לבנון פי' ריח שלמותיך הן הלבושים הנעשים מהמצות כנ"ל הם כריח הלבנון, כי הנה כתיב אתי מלבנון כלה. ופי' לבנון לובן העליון שמשם שורש הנשמה. כמ"ש מזה בלק"ת בד"ה האזינו השמים בפי' ונוזלים מן לבנון כו'. והוא ע"ד והחכמה מאין תמצא כו'. וגם כי לבנון נרמז בו ל"ב נו"ן הם ל"ב נתיבות חכמה וחמשים שע"ב שמתהווים מבחי' אין כמ"ש במק"מ ר"פ שמות ד"ג ע"א. והנה מזה נמשך בחי' למס"נ באחד. כמ"ש בד"ה האזינו השמים הנ"ל בפי' והרוח תשוב כו'. וזהו"ע ק"ש שנק' קטרת כנ"ל. וע"ז משבח הכתוב כי ריח שלמותיך דמעשה המצות הוא חשוב כמו ריח הלבנון בחי' למסנ"כ באחד שבק"ש. עכ"ה). ומדו"מ הן בחי' דומם ואותיות דקדושה נק' חומת בת ציון חומה של אבנים שתי אבנים בונות שני בתים כו' כנודע. וכמ"ש במ"א ע"פ גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלהינו אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלהינו כו'. והנה אותיות של המדומ"ע שנפלו בגשמיות תחת ממשלת הקליפות וסט"א (הג"ה. ועמ"ש בד"ה וזאת המצוה פ"ב בענין חומת בת ציון הורידי כנחל דמעה. עכ"ה) אין להם עלי' ע"י המשכת אור החכמה כי אין אור החכ' אלא במדות עצמן אהוי"ר כו' שהן בחי' רוחני' (עמ"ש ע"פ ויילר כו' בפ' בראשית שהחי והצומח הן סמוכים זל"ז והנה החכמה תחיה בחי' חי ע"כ המדות שהן צומח הן מקבלים מבחי' חכמה הנק' חי אבל האותיות שהן בחי' דומם א"א להעלותן כ"א ע"י בחי' מדבר שהוא הכתר שלמעלה מהחכמה הנק' חי ומשם שרש הדבור שהוא דומם ועמ"ש בביאור ע"פ זאת חוקת התורה. וע"י הקטרת בחי' דומם ממשיך בחי' מדבר כתר שזהו"ע הריח בעל החוטם כו'). אבל גשמיות האותיות אין להם עלי' כ"א ע"י הקטרת שסממני הקטורת היו מדברים שאין בהם טעם כלל ואינם ממין מאכל כלל הרי הן בבחי' דומם ובהקטרתן נעשה בחי' ריח העולה למעלה שמשיב את הנפש אשה ריח ניחוח לה' שע"י הריח נעשה ניחוח דהיינו ירידה להשתלשלות המשכת בחי' הוי' יו"ד חכמה כו' (הג"ה. וזהו דוגמת מ"ש במ"א בד"ה יביאו לבוש מל' שיש ב' בחי'. הא' השתלשלות עילה ועלול. הב' מה שנתהווה שלא בדרך סדר ההשתלשלות. וחכמה היא ראשית ההשתל' וממנה נשתלשלו המדות כו'. אבל להיות העשי' גשמיות מהחכמה אינו דרך ההשתל' כ"א יש מאין ע"י כל יכול כו'. וזהו"ע מעלת המצות מעשיות שבבחי' זו מעשה גדול יותר מהתורה. ולכן כמ"כ יובן עד"ז בענין ההעלאה שהעלאות המדות של הנפש הוא ע"י חכמה שהיא ראשיתן ומקורן כנ"ל.

 אבל

אבל האותיות שהן בחי' דומם אין שרש התהוותן מהשכל המושג אלא מלמעלה מהשכל המושג. וכמ"ש ע"פ את בחוקתי תלכו ובאגה"ק סי' ה' בד"ה ויעש דוד שם. וכמו שגם בכללות הדומם והעפר' שרשו נמשך מלמעלה מהחכמה ואין לו שייכות כ"כ עם השכל. ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו. ולכן העלאת האותיות שנפלו אינו ע"י החכמה כ"א ע"י הקטרת והריח שהריח הוא מלמעלה מהחכמה. ועמ"ש בד"ה באתי לגני גבי אריתי מורי עם בשמי מענין זה איך שהריח הוא בבחי' או"מ שלמעלה מהחכמה כו' והיינו כי להעלות הדבר שנפל למטה יותר צ"ל ע"י המשכה כח ועוז מלמעלה יותר. וכמ"ש בהג"ה סד"ה ועתה יגדל נא כח כו' נושא עון כו' כי לפי שהוא צריך להמשיך האור למטה יותר להיות נושא עון הוצרך להמשיך מלמעלה יותר והוא שיומשך הכח של אדני שהוא רצון העליון ב"ה שלמעלה מבחי' החכמה והוא נמשך ע"י מעשה המצות כו' וע"ש. והוא ענין א' עם מש"כ כו'. ועיין בד"ה זאת חוקת התורה פ"ו בענין מי יתן טהור מטמא שלכן צריכין להמשיך מבחי' אין שלמעלה מהחכ' כו' ע"ש. ועמ"ש בד"ה והרחבתיך לי פ"ג. אך מי שהעביר את הדרך כו' הנה זאת עלתו כו' ע"ש. שמכ"ז יובן שכדי להעלות דבר שנפל למטה יותר צ"ל כח והמשכה מלמעלה יותר. עוד דוגמא לזה ממ"ש בלק"ת פ' אחרי סד"ה כי ביום הזה יכפר בפי' יכפר עליכם לטהר אתכם דקאי על מקיפים ולבושים דקליפה ותטהרו קאי על פנימי' דנה"ב שהפנימי' יוכל לטהר בעצמם ע"ד בחכמה אתבררו. אבל המקיפים א"א לברר כ"א ע"י שיומשך מלמעלה כו' ע"ש. וזה ג"כ דוגמת ההפרש בין העלאת המדות ובין העלאת האותיות שהם הלבושים. ועמ"ש בד"ה כי תצא בפי' והסירה את שמלת שביה כו'. ועיין עוד מענין ההפרש למעלה ג"כ בין המדות ובין האותיות בלק"ת בד"ה לסוסתי ברכבי (הראשון) די"א ע"ג גבי ולכן ישעי' ויחזקאל שהיו בזמן הבית כו' ראו המרכבה בבחי' פני ארי' ופ"ש כו' שהן בחי' המדות. עמ"ש בת"א פ' יתרו בענין האבות הן הן המרכבה. אבל זכרי' ראה את המרכבה בבחי' סוסים כו'. הוא בחי' אותיות. ומ"מ הסוס רץ למעלה יותר ג"כ למעלה מבחי' אדם כו' ע"ש היטב. וכך עד"ז ע"י הקטרת הוא עלי' יותר מע"י הקרבנות שהם בבחי' אריה דאכיל קרבנין כו' ע"ד ריח דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף כו'. העולה מזה כי בירור המדות זהו ע"י הנרות בחי' תורה דבחכמה אתבריר ובירור והעלאת הלבושים מחדו"מ האותיות שנפלו בשבה"כ זהו ע"י מעשה המצות: ועמ"ש בד"ה מה יפו פעמיך בפי' חמוקי ירכיך כמו חלאים. ומ"ש בת"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך בפי' אמצאך בחוץ. קיצור. ענין הקטרת לאבא שהוא אחר כל הנרות בהיטיבו והדר יקטירנה. והנה ז' נרות ז' מדות העלאתן ע"י החכמה שהיא ראשית ההשתלשלות וממנה משתלשלים המדות. אבל קטורת דומם היינו העלאת הלבושים מדומ"ע שהן אותיות ודומם ואין שייכים שיתעלו ע"י החכמה כ"א ע"י קטרת שהוא מצות מעשיות שנעשים מדברים שהן דומם ומהם נמשך ריח בגדיו ריח מקיף עליון ומשם נמשך להעלות גם הדומם כענין ועתה יגדל נא כח כו'. ועי"ז נושא עון כו'. וכן מי יתן טהור מטמא כו' וכן יכפר עליכם כו'. והמדות נק' פ"א ופ"ש והאותיות נקראים סוסים והסוס רץ למעלה יותר כו'. ולכן תחלה מיטיב הנרות העלאת המדות

ע"י

ע"י התבונה ואח"כ קטרת העלאת הלבושים מחדו"מ ע"י המלות וכמ"ש בק"ש תחלה שמע ישראל כו' ואח"כ ואהבת ואח"כ ושננתם כו' וקשרתם כו'. וכ"ז לדעת אבא שאול. אבל חכמים ס"ל דקטורת קודם להטבת שתי נרות ובקטרת נאמר בבקר בבקר וע"כ הוא קודם לאברי התמיד שנאמר בו בבקר. ולפ"ז קטרת הוא ק"ש והוא קודם לתפלה היינו שהתפלה הוא כנגד תמידין וקטרת קודם לתמיד כנ"ל: (צב"ג.

ד **והנה** כ"ז הי' בביהמ"ק שהיו מקריבין קרבנות ועכשיו היא התפלה במקום הקרבנות. ולהבין ענין זה בתפלה. הנה בסדר המערכה הי' דם התמיד קודם להטבת שתי נרות ונרות לקטורת וקטורת לאברים כאבא שדם התמיד קודם לנרות וקטורת ואברי התמיד אחר נרות וקטורת (הג"ה. זהו לאבא שאול. אבל לחכמים דם התמיד קודם להטבת חמש נרות והטבת חמש נרות קודם לקטרת וקטרת קודם להטבת שתי נרות ומ"מ זה שוה לשניהם שדם התמיד קודם לקטרת ונרות ואברי התמיד הם אחר קטרת ונרות עכ"ה). ויובן ענין זה בעבודת ה' בתפלה כי הנה עיקר עבודה בק"ש ותפלה הוא למס"נ בק"ש. והנה יש ב"פ מס"נ למס"נ באחד ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך כו'. ולהבין מהו ענין ב"פ מס"נ הללו (ועמ"ש מזה בד"ה שה"ש) הנה למס"נ באחד קאי על נה"א שהיא בבחי' ביטול ממש וכמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו בחי' עמידה הוא ביטול באור א"ס ב"ה ממש (הג"ה וכמו תפלה מעומד שהוא ביטול ויראה עילאה שלמעלה מאה"ר. כמ"ש בד"ה שימני כחותם וגם אין עמידה אלא שתיקה והוא בחי' כתר לי זעיר לשון שתיקה ועמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו ספ"ד. עכ"ה) ובחי' בכל נפשך היינו שגם בחי' נה"ב היא בבחי' אתכפיא ואתהפכא כו' שמס"נ זו איננה באחד אלא בבחי' בשכמל"ו כו'. והענין כי הנה נודע שבחי' ממכ"ע וסוכ"ע הכל נקרא בחי' שמו בלבד וכמאמר מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול. ועדי עד פי' כל העליות שמעולם עד עולם בעילוי אחר עילוי עוה"ב וגעה"ע וימוהמ"ש ותחה"מ. וכמה רבוי רבבות עולמות והיכלות המבואר בזהר ובאמת יש הרבה יותר עד אין קץ וכמ"ש ולגדודיו אין מספר וגדודיו הן מלאכים שהן בחי' חיצוני' העולמות ומכ"ש נשמות שהן פנימיות עולמות אין זה אלא בבחי' שמו שם כבוד מלכותו כמשל התפשטות המלך במדינה שרק שמו הולך בכל מדינת מלכותו ולא עצמותו ומהותו כך כביכול התפשטות החיות הנמשך מאא"ס ב"ה להחיות כל הברואים ונפש כל חי אין התפשטות והמשכה זו רק בבחי' שם שהוא רק זיו והארה בבחי' התפשטות בלבד ונק' אא"ס. אבל עצמיות א"ס ב"ה ממש הוא רם ונשא כי אני הוי' לא שניתי כתי' ואין ערוך אליו ית' ואפילו כערך טפה מים אוקינוס כו' (ועמ"ש מזה בד"ה אוסרי לגפן). והנה הנשמה ונה"א מחמת שהיא בבחי' פנימי' העולמות היא בטלה ונכללת ביחוד עליון ב"ה לגבי אא"ס ב"ה ממש מחמת שסורה ומאיר עליה אא"ס ב"ה ומשכלת ומתבוננת ברוממותו ית' איך שאין להעריך אליו ואני ה' לא שניתי כו'. (הג"ה. ועמ"ש בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה דכאשר האהבה נמשך מהתבוננות זו בעצמות אוא"ס כי אני הוי' לא שניתי כתי' ולית מח"ב כו' אזי האהבה היא בחי' כלות הנפש ממש בכל מאדך כו'. ובד"ה ראה ריח בני כו' שבחי' זו נק' ריח ולכן י"ל שזהו"ע קטרת. וגם

לפמ"ש בד"ה שה"ש הנ"ל דענין למס"נ באחד זהו נמשך מבחי' כלה עילאה שכינתא עילאה וזהו"ע מזבח הפנימי שהוא בינה שכינתא עילאה שעלי' מקטירין הקטרת. ועמ"ש מזה בד"ה ושאבתם מים בששון. וזהו"ע למס"נ באחד פי' ע"ד אנת הוא חד ולא בחושבן היינו מה שלמעלה מבחי' ע"ש שהחכמה היא כעשי' אצלו ית'. כמ"ש מזה בד"ה פתח אליהו לעיל בפ' וירא. ולכן שייך זה לקטרת אשר י"א סממנים היו בה שבחי' עשר הם נגד י"ס ובחי' הי"א המקיף דלבושה בחי' מאדך לבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. דוגמת מ"ש ברכות כי תשא פמ"ב ע"פ אחד עשר יום מחורב כו'. במיוחד שבעשרה חטאתם בשמי שהוא אחד שהוא ראש לכל הדברות אנכי ה' אלקיך עכ"ל. וכמ"כ התיקון לזה ע"י קטרת שהיו בה אחד עשר סממנים. והיינו לבחי' המיוחד שבעשרה שהוא אנכי ה' אלקיך שעז"נ אנת חד ולא בחושבן כנ"ל. גם כי ק"ש הוא בבחי' אליו ולא למדותיו אליו דוקא שלמעלה מהתלבשות בע"ש ע"י שמותיו ית'. ובשמ"ע הוא בחי' לכוון בשם. ועם היות השמות הם ג"כ בחי' אליו אך זה בחי' אליו כשמתלבש במדותיו ולכן הוא ג"כ ולא למדותיו ועכ"ז ק"ש הוא גבוה מזה. וכמ"ש מזה בסדור סוף שער הק"ש בד"ה איתא בספרי. ובפרדס ערך קטרת שהוא התפארת העולה לקשר העולמות בינה וחכמה יחד בעת עלייתו. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י בענין הקדוש הראשון. וענין קטרת וקשר זה זהו"ע מ"ש והקשורים ליעקב ולכן זהו"ע המס"נ של נה"א וע"ד בזהר קטירא אתקטרנא. ועמ"ש מענין והקשורים ליעקב בביאור ע"פ נשא פ"ד. ובד"ה ואשה כי תדור נדר. וזהו דאיתא בזהר פ' בלק דקפ"ו ע"א בריחא דלבושייכו ידע שלא קראו ק"ש ופי' הרמ"ז שק"ש הוא בחי' ריח עמ"ש בפ' פינחס דרל"ג ע"ב כי ה' עלין דסחרין לשושנה הם ה' תיבות שמע ישראל ה' אלקינו ה' כו' שרשא ויסודא דאחיד' בי' דא הוא אחד. והיינו כנ"ל דלמס"נ באחד זהו בחי' ריח. ע"ד מ"ש במד"ר פ' נח פל"ג ע"פ וירח הוי' את ריח הניחוח הריח ריחו של אברהם אבינו מכבשן האש הריח ריחן של חנניה מישאל ועזרי' ולכן מעין זה למס"נ באחד שק"ש נקרא ג"כ ריח. וגם כי בק"ש נמשך יחוד או"א ששרשו מלמעלה מעלה שאין שם השגה רק כמאן דארח ריחא כמ"ש בזהר ר"פ צו דכ"ו סע"ב ובמק"מ שם לפי שההשגה בא מבחי' עתיק שהוא רדל"א כו' שאינו מושג לשום ספי' אלא כמאן דארח ריחא וכמ"ש במ"א שיחוד או"א אינו זווג גופני כיחוד זו"נ ואינו מושג רק הארה ולא העצמיות ממש כמו ביחוד גופני. ומ"מ הארה זו גבוה מהעצמי' דיחוד זו"נ וכענין ל"ת לגבי מ"ע בד"ה משכן העדות אשר פקד כו'. ובביאור ע"פ ולא תשבית מלח כו' ספ"ה. וז"ש והריחו ביראת ה' יר"ע נמשך מבחי' מזליה כמו בחברי דניאל אבל הרואה כו'. ולכן נק' והריחו בחי' ריח. ועמש"ל דלכן מלות ק"ש עד סוף ג' שעות שהוא כמו קטרת שנאמר בו בבקר בבקר. וכמ"כ נאמר גבי מן כי הנה המן הוא בחי' טל וכתיב ראה ריח בני כו' ויתן לך האלקים מטל השמים כו' שע"י העלאת מ"ן בבחי' ריח ומקיף נמשך אח"כ ההמשכה מטל השמים ומשמני הארץ שהוא תושב"כ ותושבע"פ והוא ג"כ ענין נרות המנורה. ולכן שייכים להדדי בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה כמו שע"י ריח כו' נמשך ויתן לך כו' וכ"ז הו"ע מס"נ דנה"א באחד שהו"ע יחו"ע עכ"ה) . אבל בהשתלשלות וירידת

המדרגות

המדרגות עד סוף מדרגות התחתונות דנה"ב המלובשת בגוף הגשמי ממש הנה הגשמי הוא מסך מבדיל ומפריד היחו"ע מהמת שגרמה לעיני בשר ליש ודבר נפרד (הג"ה. ועוד שהשתחוות נה"א מבחי' מח' עילאה. עמ"ש בד"ה אם בחקתי תלכו. משא"כ אפילו מלאכים השתחוותם מבחי' דבור והדבור נעשה דבר נפרד. ועמ"ש מזה בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד נאמרו ובלק"ת פ' בהעלותך בד"ה מנורת זהב כולה ובד"ה אדם כי יקריב מכם בהביאור עכ"ה). ומ"מ ע"י ירידת הנשמה ונה"א שלא ירדה בשביל עצמה שהרי גם קודם ירידתה היתה בבחי' אשר עמדתי כו' אלא הירידה היא לורך עלי' נפש הבהמי' היא להאיר לה הארה מיחוד עליון ב"ה שתוכל גם היא לעלות וליכלל באא"ס ב"ה והארה והמשכה זו היא מבחי' בשכמל"ו דהיינו ע"י התבוננות שכל מה שנראה ליש ודבר ונפרד אין זה אלא בחי' זיו ושם כבוד מלכותו ואי לזאת יהי' היש בטל כמו זיו השמש בשמש כו' וכמ"ש במ"א (הג"ה. ועמ"ש בד"ה לאיגה ורא[י]נה בפי' שאו ידיכם קודש. ולכן נק' בחי' בשכמל"ו שהרית' ליקי קדרה כי גם זה הוא בבחי' ריח שמזה נמשך בכל נפשך אפי' נוטל כו' אלא שלגבי מס"נ באחד של נה"א שהוא בחי' כריח הלבנון נק' בחי' מס"נ דנה"ב בשם שהריחה ליקי קדרה בפגם שהמס"נ נמשך מבחי' בשכמל"ו שהו"ע מקור התהוות העולמות שאינו ערוך למהו"ע יח'. ובמ"א פי' כי ליקי קדרה הוא מדת ההתפשטות להיות ראש לשועלים. והיינו בחי' מל' כל עולמים כו' דכבר נת"ל שבחי' סוכ"ע נק' ג"כ רק שמו ובחי' ממכ"ע נק' שם כבוד מלכותו הארה דהארה וע"כ הביטול הנמשך מבחי' זו נק' ליקי קדרה כו'. ולכן אנשי יריחו היו כורכים את שמע ולא היו מפסיקים לומר בשכמל"ו היינו כי יריחו מלשון ריח. וארז"ל במשנה פ"ג דתמיד מיריחו היו מריחים ריח פטום הקטורת. ולפי שהי' בחי' אנשי יריחו מבחי' ריח דקטורת הנ"ל ע"כ לא היו לריכים לומר בשכמל"ו. אבל אין הלכה כן שכדי להמשיך הביטול בנה"ב הוא ע"י בשכמל"ו. ועיין מ"ש מענין שהריחה ליקי קדרה ע"פ עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים כי בדבר אשר זדו וארז"ל בקדרה שבשלו בה נתבשלו בקונטרס תרעו"ב. קיצור. שכדי להבין ענין סדר המערכה דשם התמיד והטבת חמש נרות וקטורת והטבת שתי נרות ואברי התמיד מהו בחי' אלו בתפלה ותורה יקדים ענין ב"פ מס"נ שבק"ש. למס"נ באחד הו"ע ביטול הנה"א שבינתא עילאה מזה"פ קטרת והקטורים ליעקב תרין ריעין. ונק' ריח הלבנון מקיף בכל מאדך והריחו בירחת. ה' וההמשכה עי"ז יחוד או"א משכן העדות ג"כ כמאן דארח ריחא. ומס"נ דבכל נפשך זהו יחו"ת ביטול נה"ב שנמשך מבחי' בשכמל"ו. ונק' שהריחה ליקי קדרה עכ"ה):

ה **והנה** בעליות נה"ב להתכלל באוא"ס ב"ה גדול מאד ורב כחה שהוא בחי' בע"ת דמשכן בהילא יתיר (הג"ה עמ"ש מענין לדיקים ובע"ת בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך גבי אמלאך בחוץ. ומ"ש בד"ה יונתי בחגוי הסלע בענין קומי לכי רעיתי ובענין הראיני את מראיך. והנה לכי פי' כ"ף יו"ד זהו"ע קטורת כמ"ש כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת. והיא העלאת נפה"א לשרשה לבחי' כ"ף יו"ד כו' כתר וחכמה. אלא שזהו כתר וחכמה דעולם התקון שרש נה"א. וע"י תשובה דנה"ב י"ל מעורר כתר וחכמה

דתהו כו' וכמ"ש בד"ה עלי באר בענין מעין גנים באר מ"ח עכ"ה) כי נה"ב נלקחה מחיות הקדש שבמרכבה והחיות נושאות את הכסא ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה (וכמ"ש מזה בד"ה זכור ושמור בדבור א' נאמרו ע"ש) והיינו ע"י וברעש גדול מתנשאים (ועמ"ש מענין רעש גדול בד"ה האזינו השמים ובד"ה אני הוי' אלקיכם דפ' ציצית). וזה הי' ענין דם התמיד צפונה לפני הוי' שהקרבנות היו בנפש הבהמה להעלותה לשרשה שנלקחה מבחי' פ"ש שבמרכבה והתמיד הי' מקדשי קדשים ששחיטתן בצפון בחי' גבורה שמהשמאל בחי' רעש גדול. וגם צפונה לפון ה' דהיינו בחי' ה' אחרונה של שם הוי' שהוא בחי' העלם ולמלוי א"ס ב"ה שמאמת זה הי' הרעש (הג"ה. והנה ברבות ויקרא פ"ב אמרו מעיד אני עלי שמים וארץ כו' כשקורין את המקרא הזה צפונה לפני הוי' זוכר הקב"ה עקידת יצחק כו'. וצ"ל מהו שייך לזכור עקידת יצחק ע"י קריאת המקרא צפונה לפני הוי'. והענין דהיתה בבחיי פ' צו במקומו ע"פ על ירך המזבח צפונה לפני ה' דקל"ב ע"א וז"ל ודרשו רז"ל רוח צפונית אינה מסובבת וכסא של ג' רגלים אינו עומד ויצטרך רגל ד' ולכך הקרבנות רגל העולם (עיין פ"ד דתענית דכ"ז ע"ב שאלמלא סדר הקרבנות כו') ובפרקי ר"א כ' ורוח צפון בראו ולא גמרו כו' וע"ד הקבלה צפונה הוא מדת הגבורה כדי להשלימה אליו כו'. וביאור הענין י"ל ע"ד מ"ש במ"א בפי' צחוק עשה לי אלקים שבחי' שם אלקים המסתיר להיות בחי' יש והוא בחי' מדת הג' מזה נעשה צחוק וגילוי תענוג העליון והיינו כשנעשה ביטול היש וז"ש לויתן זה יצרת לשחק בו (כמ"ש ע"פ אלה מסעי וע"פ צו את בנ"י כו' את קרבני לחמי כו' ובפ' ויצא ע"פ ושבתי בשלום כו' ובד"ה ואהי' אצלו אמון בפי' ממושבותיכם תביאו לחם תנופה כו') שהשחוק נמשך מביטול היש לפי שזהו דבר חידוש כי מה שהנשמה קודם התלבשותה בגוף ונה"ב היתה בבחי' ביטול אין זה חידוש כלל כי כל העולמות כולם הם באמת כטפה מים אוקיינוס וכלא חשיבי. אבל מה שאח"כ בהתלבשות הנשמה בגוף גם הגוף ונה"ב יש להם בחי' כלות הנפש להיות כלה שארי ולבבי להיות גם היש בטל כביטול טפה בים זהו העלאת מ"ן. הגם שבאמת מהות הביטול דנה"ב אינו ערוך למהות הביטול שבעולמות עליונים. אבל לפי שהוא חידוש וכמו עד"מ למטה לב מלכים אין חקר וכשרוצים להמשיך לבו להיות פונה לבקשות ההדיוט הוא ע"י שמביאים לפניו דבר חידוש כמו צפור המדברת כו' הגם שבני אדם מדברים בבינה יתירה אלא שזה אינו חידוש אבל זה שהצפור מדברת הוא חידוש וממשיך לב המלך כך מה שהיש בטל הוא דבר חידוש שמבהמה נעשה אדם וכמ"ש אדם ובהמה תושיע ה' (ועי"ז דוקא מעורר למעלה מעלה היינו המשכת רצון ותענוג העליון כנ"ל. ועמ"ש מזה ג"כ בפרשה וישלח ע"פ ויקח מן הבא בידו מנחה) וכמשל הבהמה שנושאת את האדם הרוכב עליה למקום שלא יוכל האדם להגיע שם בעצמו. וזהו"ע יצחק. וצחוק ותענוג העליון עשה לי אלקים ע"י תיקון מדת הגבורה כו' והיינו ע"י המתקת הגבו' שבנפש שהוא הילה"ר כו'. ועיין ברבות פ' במדבר פ"ב ע"פ דגל מחנה דן צפונה כו' שמשם החשך יוצא כו' וצריך להאיר את החשך ע"י אשר ונפתלי. אשר ע"ש אשר קדשנו במצותיו. ונפתלי ע"י התורה שנאמר ונופת צופים כו'. והנה יתרון האור נמשך מן החשך היינו ע"י שהחשך נהפך לאור. וכמ"ש מזה בלק"ת פ'

ואתחנן

ואתחנן בד"ה וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקי' דרוש השני. ובפ' כי תצא סד"ה ולא אבה וסד"ה כנשר יעיר בענין מי זאת עולה מן המדבר. ובד"ה אלה מסעי דרוש השלישי פ"ב בענין טוב זה יצה"ט מאד זה יצה"ר כשנהפך לטוב. וזהו"ע לפונה לפני הוי' כו' ולכן כשקורין המקרא לפונה לפני הוי' זוכר הקב"ה עקידת יצחק שהו"ע תענוג העליון לחוק עשה לי אלקים כו' והיינו אשר לפנת בחי' אשר קדשנו במצותיו הוא לפנת גימ' כתר והוא לפני הוי' יו"ד חכמה ה' בינה כו'. ועמ"ש מענין רוח לפונית היא מסובבת בלק"ת ר"פ תזריע. ובזח"ג קרח קע"ח סע"א וע"ב ע"פ ועבד הלוי הוא משמע דענין רוח לפונית שבראו ולא גמרו ע"ד מהרז"ל שהמזיקין כבראו בע"ש ביהש"מ. ופי' בזהר שם ובפ' בראשית די"ד סע"א הוי נפקי רוחיהון דשדין לאתברא גופא דלהון ואתקדים יומא ולא אתבריאו וא"כ לא נגמרה בריאתן וכמ"כ רוח לפונית ברא ולא גמרו כי כן המזיקים עקדם ברוח לפונית כמ"ש הרמ"ז ר"פ לו. והענין שהרש הנפש נמשך מממכ"ע והגוף נמשך מסוכ"ע. כמ"ש בת"א בד"ה יביאו לבוש מל'. והשדין לא נמשך להם רק נפש מממכ"ע וגופם לא נבראו כי לא האיר להם אור הסוכ"ע. וזהו פי' רוח לפונית היא מסובבת שאינה מאיר בהם בחי' סובב שיהי' נברא הגוף גשמי כו'. ובבה"ז פ' קרח נח' הענין כי מקו השמאל כשנמשך בהשתלשלות למטה נמשך מזה יניקת החצונים ביותר דוגמת כנען שנמשך מחם דוקא שהו"ע גקה"ע שנשתלשלו מקו השמאל כו' ולכן אמר אברהם לאליעזר שלא יקח אשה ליצחק מבנות הכנעני כ"א אל ארצי שהם מק"ל שיוכלו להתעלות כו' וע"כ לא נגמרה בריאתן כדי שלא יהי' שלימות בקליפ' כו'. וע' בתולע"י גבי שבת אות ט' בענין תפלת ליל שבת. ועיין בת"א סד"ה ויקהל משה גבי וא"כ בגמר ותכלית ירידת השפע אז הוא בבחי' שבת והיינו כדי שלא יומשך השפע להתפשט יותר מדאי כו'. ועמ"ש ע"פ והארץ הדום רגלי כו'. ועזח"ב פקודי רכ"ד ע"ב בענין זהב התנופה. והטעם שיניקתם מקו השמאל דוקא כי שמאל דוחה ע"ד כמאן דשדי מאחורי כתפין ומבחי' זו יוכלו הם ג"כ לקבל משא"כ מבחי' ימין שההשפעה באה בקירוב לא יוכלו לקבל וע"כ לא נגמרה רוח לפונית קו השמאל כדי שלא יתפשט השפע יותר מדאי למטה כו' וכמנא אשתאר עלמא בפגימא. והלוים שהם מקו השמאל דקדושה ומתקנים לאכללא שמאלא בימינא ואומרים שיר על היין המשמח אלקים כו' הם מתקנים זה. והיינו שגם מרוח לפון לא יומשך ההשפעה להילונים ע"ד והארץ הדום רגלי שלא יהי' רגליה יורדות כו'. ואזי אדרבה נמשך משם ההשפעה לישראל כמ"ש אשר לפנת לירתיך. כי ע"י שהם מהפכים החושך לנהורא עי"ז נמשך להם יתרון האור והוא ההמשכה מבחי' אשר לפנת בחי' ישת חשך סתרו שלמעלה מבחי' אור וגילוי כ"א לפון ונעלם. והיינו ע"י לפנת לך במצות ומע"ט. וזהו ושהט כו' לפונה לפני הוי' כו'. הוי' נק' אור כמ"ש כי אתה נרי הוי' לדוד ה' אורי. אך בחי' ישת חשך סתרו נק' לפני הוי' כ"א בחי' לפנת שבשרש הנגבו' קודמין וכמ"ש בלק"ת בד"ה אלה פקודי המשכן בענין בריאת החושך כו' וזהו נמשך ע"י דמהפכין החושך לנהורא בחי' לפנת לך לתקן בחי' הלפון כו'. וזהו מלפון זהב יאתה בחי' זהב התנופה הנ"ל. והעלי' לבחי' לפון שאינו מסובבת ר"ל למעלה מסוכ"ע וזהו קדש הקדשים

כי

כי קדש זהו סוכ"ע וקה"ק שגם מבחי' קדש הוא מובדל זהו למעלה מסוכ"ע. והה"כ וזרקו כו' את דמו על המזבח סביב. פי' סביב היינו שע"י העלאה זו יומשך להיות סוכ"ע דהיינו גילוי שם הוי' שהוא בחי' סוכ"ע. כי סביב היינו שתי מתנות שהן ד' קרן מזרחית צפונית הוא המשכת בחי' יחוד י"ה דשם הוי' מערבית דרומית בחי' ו"ה כו'. ולכן קדשי קדשים שחיטתן בצפון שעי"ז הוא העלי' לקדש הקדשים. עיין בזהר והרמ"ז ס"פ לו. ולכן בשעה שישראל קורין המקרא צפונה לפני הוי' זוכר עקידת יצחק כי יצחק במס"כ תיקן רוח צפונית כי בחי' יצחק שלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו זהו ענין ולא בכסף תגאלו וכמעלת הזהב על הכסף בשס"ב פ"כ. ובפע"ח שער חג המצות פ"ו בד"ה מהר"י ז"ל. ובחי' זהב זהו בחי' מצפון זהב יאתה. וזהו דאיצו של אברהם נברא ג"כ בע"ש בין השמשות כו'. ומזה נמשך תענוג עליון צחוק עשה לי אלקים דוקא ע"י ההסתר כו' ומזה נמשך והי' הוי' לי לאלקים. וזהו צפונה לפני הוי' למעלה משם הוי' כו'. ועיין ברבות שה"ש ע"פ חדשים גם ישנים צפנתי לך אתה צופנים לי ואני צפנתי לכם כו' והו"ע יראת ה' אוצרו שע"י שהאדם מעמיק לגלות אוצר של י"ש אתם צופנים לי עי"ז אני צפנתי לכם אוצר של יר"ע הנמשך ממו"ס וזהו צפנת ליראיך דוקא. גם אפ"ל מצפון זהב יאתה כי זהב הוא מזה"פ שעליה מקטירין הקטורת והוא נמשך מצפון אחר דם התמיד שהוא בצפון אזי יבא לבחי' קטורת על מזבח הזהב כו'. קיצור. שבעליות כה"ג הוא בחי' בע"ת והחיות נושאות. ועיין מענין לדיקים ובע"ת בד"ה מי יתנך. ובענין קומי לכי הרחצי את מרחיך. צפונה לפני הוי'. בחי' גבורה שמהשמאל. קורין צפונה זוכר עקידת יצחק. רוח צפונית איננה מסובבת בראשו ולא גמרו שלא יתפשט בקליפות יותר מדאי ולכן הצדיקים נבראו ע"ש ביהמ"ק. וע"י הלוים וקרבנות צפונה נתקן קו השמאל. ולכן בהמזבח הי' סובב גם מצד צפון. ונעשה מהחשך יתרון האור גילוי מבחי' אשר צפנת כתר ישת חשך סתרו. וזהו צחוק עשה לי אלקים. עקידת יצחק איל ביהמ"ק שתיקן בחי' צפון. ואח"כ וזרקו כו' סביב שתי מתנות שהן ארבע. שם הוי' סוכ"ע:

ו **ולבאר** הדברים בענין צפונה לפני הוי'. הנה כתיב הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב. תלים סי' מ"ח ג'. והענין דהנה כתיב צפון וימין אתה בראתם.

והנה בדרום אין ישוב מתוקף החום ועיקר הישוב בצפון. והטעם כי כל שהמקבל קרוב אל המשפיע הוא בבחי' ביטול וא"א לו להיות יש ודבר בפ"ע רק אחר שנתרחק מן המשפיע. ולכן דרום שהוא ימין של העולם הוא קרוב יותר להמשפיע בחי' מלכותו ית'. וכמו פ"א אל הימין נעלה יותר מפ"ש שמהשמאל. ועמ"ש בענין מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל בת"א ס"פ מקץ. גם כמו שרפים שבבריאה קדמוהי יקומון בבחי' ביטול ואין מהם השפעה ונק' אש שחורה והיות שבילי' שרחוקים יותר יש מהם השפעה. וכמ"כ בדרום בחי' ימין קרוב למדת מלכותו ית' ע"כ אין שם שום ישוב וצמיחה. ע"ד איידי דעדיף למיבלע כו'. ובצפון בחי' שמאל שמתרחק יותר נעשה יש ודבר ולכן יש שם ישוב. ולכן אע"פ שבצפון רחוק יותר עכ"ז תכלית הבריאה להיות עולם ויש וכמ"ש עפ"י הזהר וילא בענין ויפגע במקום כו' והיינו כדי שיהי' יש ובטל כו'. וד"כ מל' בינה מן הגבורות הנק' צפון כדי שיהי' מקור לבי"ע בע"ג ואזי שייך להיות כלה·וכלתה נפשי ביטול היש

ואזי

ואזי מקבלת שפע ה"ע היא התורה ולכן הר ציון ירכתי צפון היא דוקא קרית מלך רב. וקרוב להעיר לענין ב' בחי' הנ"ל דדרום וצפון ממ"ש בלק"ת פ' נצבים בד"ה יו"ט של ר"ה פ"א ההפרש בין יחו"ע ליחו"ת כמו בין בחי' השתל' עילה ועלול שהעלול מוקף מעילתו ובטל אצלו ובין בחי' יש מאין. וגם כמו בין נוני ימא ובין בחי' יבשה וארץ כו'. ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה בנות ירושלים ומ"ש בד"ה לאיגה ודאיגה הראשון בענין שאו ידיכם ב' ידים ימין ושמאל כו'. ואפ"ל עוד בזה שע"י ביטול היש מעורר למעלה ג"כ בחי' צפון גבורות ממותקות וכמ"ש הרמ"ז בפ' תרומה דקנ"ד ע"ב במש"ש בזהר בענין והשלחן תתן על צלע צפון מ"ע בגין דמתמן שירותא דחדוה שהוא בינה גבורות ממותקים שהוא סוד השמחה כו' והגבו' כשהן נמתקים הם גבוהים מהחסדים. וכמשנ"ת בביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון פ"ג שזהו ענין טוב יצר טוב מאד זה יצר הרע. והרמ"ז פ' יתרו בדפ"ח ע"ב עמש"ש בזהר והנה טוב דא סט' דימינא מאד דא סט' דשמאלא שכפי האמת הגבו' מעולים מהחסדים כנודע מסוד ועטרותיהם בראשיהם עכ"ל. ובפ' תולדות פי' דעטרותיהם בראשיהם זהו"ע הנשמות החדשות שלא נכללו באדה"ר שיתגלו לע"ל. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' לו בד"ה ואכלתם אכול. ועמ"ש מענין שהגבורות בשרשן גבוהים מהחסדים בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה פ"ה בענין של"ת גבוהים מה"ע ממ"ע. ומ"ש מזה בד"ה ויקח קרח. ומכ"ז יובן ענין להה"פ על צלע צפון וענין הר ציון ירכתי צפון הוא קרית מלך רב דהיינו שנמשך האור מבחי' מל' דא"ס שהוא הנק' מלך רב. וכמ"ש בזה"ח ויצא קנ"א ע"א ע"פ והיה הוי' לי לאלקים והאבן הזאת יהי' בית אלקים היינו דכתי' מלך רב אית מלך סתם היינו מל' דאצי' ואית מלך רב ודא' עלמא עילאה היינו בינה מלך רב איהו ועמ"ש ע"פ הזהר ר"פ יתרו ס"ז ב' בענין אית מלך לעילא דאיהו ברזא דקה"ק כו' שבבינה התגלות עתיק כו'. וזהו שכאשר והי' הוי' לי לאלקים שהוא ע"י גילוי אוא"ס ב"ה עצמו. וכמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ שובה ישראל דרוש הראשון בד"ה אי' במ"א. ואזי והאבן הזאת שהיא מל' יהי' בית אלקים היינו בית לבחי' שם הוי' כשמתעלה במקורו בא"ס עד שנחשב שם בחי' שם אלקים לגבי א"ס שאזי הוא גבוה יותר הרבה מבחי' כמו שהוא באצי' שם הוי' ע"ד רגלי החיות כנגד כולן כו'. וכמו עד"מ באלפי אלפים הבדלות לאין קץ ענין הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים כו'. וזהו"ע ואור החמה יהי' שבעתים כו'. ואזי המל' תהי' בית לשם אלקים זה ואזי נק' מלך רב. ובזהרי חמה פי' אית מלך במל'. וכן בתפארת הנקרא מלך סתם. אבל עלמא עילאה היא בינה היא מלך רב להיותה מתייחדת בחכמה הנק' רב כי כל לשון ריבוי הוא בחכ' ששם הוא רבות קדשא וע' במא"ה אות רי"ש כי' מ"ה בפי' מרוב אונים אבא כל עשה הנק' און כמד"א ראשית אוני משם נשפעו עכ"ל. ודא הוא קרית מלך רב כלומר ודא היינו המל' נק' קרית מאותיות הנק' מלך רב. ועמ"ש בד"ה קול דודי בלק"ת בשה"ש בפי' שנגלה עליהם מלך מ"ה כו' ועד"ז יובן ענין קרית מלך רב כו'. והכוונה כי כל טובות והשפעות הבינה כולה היא משפעת אותם למל'. ועמ"ש בזהר וישב קפ"ג סע"ב בפי' כעיר שחוברה לה יחדיו ומ"ש ע"ב ביום ההוא יהי' כו'. ועמ"ש עוד מענין מלך רב בלק"ת פ' בלק סד"ה

לא הביט און ביעקב. וכ"ז נמשך ע"י הר ציון ירכתי צפון. ועי' במא"א אות יו"ד סי' מ"ה מענין ירכתי צפון. ובזהר ויגש דר"ו ע"ב יעו"ש. והיינו כי נאמר מה רב טובך וזהו"ע מלך רב כו'. וזהו צפונה לפני הוי' שמבחי' צפונה שהוא בחי' רעש גדול מתנשאים ונושאים את הכסא עם דמות כמראה אדם למעלה מבחי' אדם לפי ששרשם מעולם התהו לפני מלוך מלך לבנ"י. והנה הוי' יו"ד הכ' כו' בחי' אדם משא"כ ברעש גדול מתנשאים למעלה מבחי' אדם וזהו לפני הוי' מקור בחי' הוי' שמשם נמשך להיות התהוות בחי' הוי' וכנ"ל בפי' קרית מלך רב שהוא ע"י בחי' והי' הוי' לי לאלקים כו'. קיצור. ענין הר ציון ירכתי צפון. ענין צפון וימין אתה בראתם. דרום ימין העולב קרוב אל המשפיע ובטל יותר וכמו פ"א לגבי פ"ש. ולכן עיקר הישוב ובחי' ים הוא בצפון בחי' שמאל. והבריאה הוא שיהי' ים בכדי שיהי' ביטול הים. לכן בנין המל' מהגבורות בחי' צפון. גם דרום וצפון כענין יחו"ע ויחו"ת שהם ג"כ חו"ג שאו ידיכם. וע"י ביטול הים דבחי' צפון מעורר תענוג העליון מבחי' אשר צפנת. וזהו ירכתי צפון הוא קרית מלך רב בחי' והי' הוי' לי לאלקים ומשם ריבוי הברכה והשפעה. וזהו צפונה לפני הוי' למעלה משם הוי' כו':

ז **והנה** כמו שדם התמיד היו מקריבים מנפש הבהמה ממש. כך התפלה במקום הקרבנות הוא בעליות והתכללות נה"ב שבאדם שהוא ג"כ ברעש גדול בחי' רשפי אש והתלהבות בתשוקה וצמאון (עמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש הב' פ"ב ופ"ד) וזהו אדם ובהמה תושיע הוי' בחי' בהמה שבאדם (עמ"ש בד"ה זאת חנוכת המזבח פ"ג וספ"ב) תושיע להיות בה גם כן המשכת בחי' הוי' (עמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו פ"ד ושם פי' ובהמה היינו בחי' בהמה רבה כו') וצמאון זה ותשוקה זאת הוא בחי' בכל לבבך (כוונתו לבאר דענין דם התמיד והטבת הנרות והקטורת זהו"ע ג' בחי' בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך וכמו שמבואר לקמן. ועיין בת"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי ביאור ג"כ ג' בחי' בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך יעו"ש) שבלב יש ב' חללים חלל הימיני מלא אויר ורוח וחלל השמאלי מלא דם. (ועמ"ש·מזה בד"ה לבבתני אחותי כלה ושם בביאור פ"ד) שהדם הוא הנפש רביעית דם שהנפש תלוי בו משכנו בלב ששם יסוד האש והחום הטבעי כנודע שכנפי הריאה מנשבים על הלב לקררו מחמימותו ושם הוא משכן התשוקה וצמאון האלקי להעלות ולהתכלל באא"ס ב"ה (וא"כ דם התמיד הוא בירור חלל השמאלי שבלב שהוא מלא דם והוא דוגמת צפונה לפני הוי' שצפון ג"כ בחי' שמאל וכך חלל השמאלי שבלב שבו משכן היצה"ר הנק' הצפוני כמ"ש בגמ' פ"ה דסוכה וכשנתהפך בחי' היצה"ר ליכלל באהבת ה' ה"ז כענין תקון בחי' צפונה והוי הוא לפני הוי'. ולפמ"ש בד"ה לבבתני הנ"ל היינו שעי"ז הוא ענין כלה תתאה הנז' בלק"ת בד"ה שה"ש ושם נתבאר דחלל הימיני זהו בחי' אחותי תרין ריעין שכינתא עילאה. א"כ י"ל זהו"ע קטורת. וכ"ל ויחד לבבנו. וזהו ודם התמיד קודם לקטורת ע"ד מפתחות החיצוני' וא"כ מפתחות הפנימי'. ועמ"ש בד"ה ראו קרא ה' בשם בצלאל ג"כ מענין הקטורת שהוא אמת שאמר יוצר אור כו'. והנה הרמ"ז פ' שופטים דער"ה ע"א כ' בענין חזקיה שהתפלל מקירות לבו וז"ל ויובן במ"ש

זוהר

בזהר שבחלל ימיני של הלב יש רוח ובשמאלי יש דם ובהם מושב שני היצרים ואלו הם שני בתים שבלב והצדיקים אין להם אלא לב א' בית א' כי לבם חלל בקרבם שאין שם דם משכן יצה"ר כי נזדכך ונעשה כרוח ואזי הורס הקיר האמצעי שבין שני בתים. והנה חזקי' צדיק גמור שם פניו אל הקיר שהי' מפסיק בין שני החללי' ומצא שהכל הוא חלל אחד כי הכניע היצה"ר ליצ"ט כו' עכ"ל. נמצא ענין דם התמיד שהוא בחי' בכל לבבך זהו להכניע היצה"ר ליצ"ט והדם נעשה במדרגת הרוח וזהו"ע ויחד לבבנו כו' כנ"ל. ואזי י"ל שנק' אדם א' דם וכמ"ש בענין לא תאכלו על הדם קודם שתתפללו על דמכם פ"ק דברכות ד' י' ע"ב ומ"ש ע"ז בלק"ת פ' פינחס בד"ה קדש ישראל שם פ"ב. וזהו זאת התורה אדם א' דם כמ"ש בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה. ומ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ קול דודי בד"ה להבין ענין מדלג שם פ"ג. ומכ"ז יובן ענין מעלת דם התמיד. קיצור. שענין דם התמיד הוא תפלה שבמקום קרבנות עלי' כה"ב ברעש גדול אדם ובהמה תושיע ה' בחי' בכל לבבך חלל השמאלי שבלב מלא דם משכן יצה"ר וכה"ב ושם יסוד האש והוא הטבעי וכשנכנע לחלל הימני נק' ויחד לבבנו וזהו ענין מקירות לבו ונעשה אדם א' דם וזה"ע חזקי' מקירות לבו ומעורר למעלה בחי' מקור החיות. וכמ"ש ע"פ לבבתני כו':

ח **והנה** אחרי בחי' ההעלאה וההתכללות זו רוח אייתי רוח ואמשיך רוח (הג"ה עי' מזה זח"ב תרומה קס"ב ב' ומ"ש בזה בד"ה המגביהי לשבת בסופו ובלקו"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי דרוש השני ספ"ב. ובזהר שם נז' רוח אמשיך רוח ואייתי רוח. ועמ"ש מזה בד"ה מזוזה מימין בסופו הפי' אמשיך רוח היינו בחי' אויר שהוא בחי' כתר ואייתי רוח להמשיך בחי' זו להתלבש בחכ' הנק' ג"כ רוח. וכמ"ש בס"י ע"ש בלי מה אחת רוח אלקים חיים כו' שתים רוח מרוח כו' ופי' בפרדס ש"ג פ"ה אחת רוח אלקים חיים הוא הכתר שתים רוח מרוח הוא החכ' כו' ועמ"ש בד"ה והי' מספר בנ"י ספ"ב בענין עד יערה עלינו רוח ממרום כו' ושזהו נמשך ע"י עסק התורה כו' והיינו כמ"ש שע"י ההעלאה בחי' ביטול היש לאין עי"ז אח"כ אמשיך רוח בעסק התורה עכ"ה) להמשיך אא"ס ב"ה למטה כמים הפנים כשם שמבטל א"ע מיש לאין כך נמשך מלמעלה מאין ליש (עי' בד"ה את שבתותי תשמרו ספ"ד גבי אמנם השכר שיהי' עי"ז כו' ע"ש ובביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית המתחיל ביאור הדברים שם פ"ד גבי וכללות הענין שע"י ביטול היש לאין כו' ע"ש ועמ"ש בד"ה ואהי' אצלו אמון ספ"ג ושם מבואר הלשון בשינוי קצת ומ"מ המכוון אחד) שתהא הארת אא"ס ב"ה ממש למטה כמו למעלה ובכל נפשך בכל כחות הנפש מהדו"מ. וגם כל נפש כלולה מנר"נ. ועיקר הנפש היא המשכלת כל אחד לפושע"ד. יש מאירי מקרא ויש מאירי משנה ותלמוד. וזה"ע הדלקת הנרות. אלא שבין הערבים מדליק כל ז' הנרות ובבוקר בשעת הטבת שתי נרות הי' מדליק נר השני אחר הטבתו ואח"כ מדליק נר הז'. והוא כענין ותו"א להיות מאיר אור התורה בכל נפשך נפש השכליות (ענין נר השני ונר השביעי יובן ממ"ש בזה"ג בלק ר"ד ע"ב בפי' הפסוק בוקר אערך לך ואצפה כד"א ויצפהו זהב טהור ובבה"ז שם באריכות ויובן שע"י ב' נרות אלו נמשך האור בבי"ע יעו"ש) ומזה בא

לבחי'

לבחי' ובכל מאדך בכל ממונך היא בחי' הצדקה שהיא סתם מצוה מעשיות כנודע וכמ"ש בסש"ב פל"ז שהמצות שהן בעשי' גשמי' הן בבחי' קטורת הנעשה מסממנים שאין בהם טעם ואינם ממין מאכל. ומהם נעשה בחי' ריח העולה למעלה לחזק את המוח ולהשיב את הנפש שראשית גילוי כללות הנפש הוא במוחין שבראש ופעולות הריח הוא שלא תהי' הנפש בבחי' הסתלקות מן המוחין רק שתשוב ותתגלה מהעלם אל הגילוי. וכך הוא ענין המצות (וביאוה"ע שייכות המצות לבחי' ריח היינו כמ"ש בלקו"ת סד"ה אלה מסעי דרוש השני בפי' וירח את ריח בגדיו בריאה דלבושייהו כו' כי בגדים הם המצות שהם בחי' מקיפים שהם בחי' רצוה"ע שלמעלה מהשכ' וההשגה כו' כ"א בבחי' ריח וכמ"ש מזה לעיל פ"ג בפי' וריח שלמותיך כריח לבנון. ועמ"ש עוד מזה בלקו"ת ס"פ שלח ד"ה וישלח יהושע פ"ב בענין יריחו שנק' בחי' זו א"א כו' ובפ' מסעי סד"ה לבאר ענין המסעות כפ"ג בענין ירדן יריחו. וזהו ג"כ ענין הקרבנות שנאמר בהן לריח ניחוח. והנה פעולת הריח בגשמי' הוא שלא תהי' הנפש בבחי' הסתלקות מן המוחין רק שתשוב ותתגלה מן ההעלם אל הגילוי. וכן כת' בד"ה עולת תמיד שזה"ע ריח דקרבנות. שלכן ביטל יוחנן כה"ג את המעוררים. עורה למה תישן. דפי' השינה הוא ע"ד וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כגופא כו' וע"י הריח והעלאה דקרבנות הי' נמשך הגילוי והיינו גילוי המוחין בז"א. וכן בנה"א ענין השינה אשר מהמת קיטורים העולים מנה"ב אין אור הנה"א מתגלה במוח וזהו"ע טמטום המוח וכו' שאין האלקות נתפס בו וכמ"ש בסש"ב. וע"י ריח והעלאה מהתפלה שהיא במקום הקרבנות נמשך גילוי המוחין. וכן בנפש. ועד"ז יובן ג"כ בענין המצות שנק' ריח בגדיו ממשיכין ג"כ גילוי אא"ס ב"ה בהכ'. וכן בנפש ע"י המעשה שמתקן מעשיו נעשו מוחו ולבו זכים כמ"ש מזה ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי בפי' והארץ הדום רגלי שזהו"ע וצדקה תרומם כו' ע"ש וכמ"ש ג"כ סד"ה המגביהי לשבת גבי וענין נר של מצוה כו'. ועמ"ש עוד מענין מצ"ת ומ"ע שנק' מורי עם בשמי בחי' ריח בד"ה באתי לגני פ"ב גבי אריתי מורי) וכללותן הוא מצות הצדקה שעליה נאמר וצדקה תרומם גוי שמתרוממת ועולה למעלה למעלה (וזה"ע בכל מאדך בכל ממונך והרי באמת פי' בכל מאדך הוא ג"כ הא' שבל"ג אלא דהא בהא תליא כמ"ש בד"ה ושמתי כדכד). והענין כמ"ש בילקוט ר"פ תשא שע"י הצדקה בנדבת המשכן עי"ז נאמר כי תשא את ראש בנ"י וכו'. ובזהו ענין צדקה תרומם גוי. והיינו כמ"ש בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי דפי' ראשי הוא מקור הנשמה בחי' מזלי'. והנשמה שבגוף נק' רגל לבחי' זו. וזה"ע יעקב וישראל. בחי' יעקב יו"ד הנמשך בבחי' עקב זהו הנשמה שבגוף. ובחי' ישראל לי ראש זהו מקור הנשמה כמ"ש בלקו"ת גבי עשי"ת בד"ה ממעמקים קראתיך. ולכן ענין כי תשא את ראש זהו הגבהת הנשמה שבגוף להתקשר ולהתחבר לשרשה ומקורה. ועי' מזה בד"ה יונתי בפי' קומי לך ובד"ה במדבר סיני כו' שאו את ראש כו' לבחי' לגלגלתם בחי' גלגלתא שלמעלה מן השכל. ובד"ה כי תצא בענין אשת יפ"ת כו'. ועלי' זו נמשך ע"י הצדקה וזהו צדקה תרומם גוי. וזהו בכל מאדך בכל ממונך שע"י הצדקה תתרומם הנפש לבוא לבחי' הא' דבכל מאדך בל"ג. וזה"ע ריח בגדיו שהם המצות שמעוררים וממשיכים בחי' המשך

רוח ואייתי רוח כי ריח ורוח ענין אחד הוא והיינו שממשיך גילוי הנשמה במוחו ע"ד עד יערה עלינו רוח ממרום כו' ועמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בפי' וענין תשובה ע"ד והרוח תשוב כו' יעו"ש. וזה"ע בשמים ראש היינו גילוי בחי' ראש של הנשמה נק' בשמים וריח. במד"ר פ' נשא איתא קטרת הוא תרי"ג מצות כי הקו"ף באתב"ש הוא ד' נמצא ד' עם טר"ת הוא תרי"ג. קיצור ענין אחר ההעלאה של דם התמיד הוא הטבת שתי נרות היינו לפי סדר אביי משמי' דגמרא והו"ע רוח אמשיך רוח ואייתי רוח שע"י הביטול היש לאין נמשך מאין ליש וזהו"ע בכל לבבך ואח"כ ובכל נפשך והוא עסק התורה. וענין הטבת שתי נרות זה"ע בקר אערך לך ואצפה ומזה יבא אח"כ לבחי' ובכל מאדך והוא הקטרת. כ"ז לפי דעת אבא שאול. והוא המצות שנק' ריח בגדיו. ופעולת הריח שלא תהי' הנפש בבחי' הסתלקות מן המוחין רק שתשוב ותתגלה מהעלם אל הגילוי. ולכן יוחנן כה"ג ביטל את המעוררים. כי בקרבנות נאמר ג"כ לריח ניחוח. וכן בנפש ע"י קיום המצות גורם הזדככות המוחין. ולכן בכל מאדך הוא ע"י בכל ממונך כי וצדקה תרומם כי תשא את ראש. וזהו בשמים ראש. וגם כמש"ל דהקטרת הוא העלאת האותיות ועמ"ש בד"ה מזוזה מימין איך ע"י העלאת האותיות שע"י קיום המצות נמשך אור ההכ' כו' :

ט **וזהו** וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו בישעי' סי' נ"ט י"ז. דהנה פי' כובע

ישועה היינו תוס' הארה והשפעה מבחי' או"ס המאציל העליון ב"ה ביתר

שאת על ההארה וההשפעה מבחי' או"ס המאציל העליון ב"ה שבתחלת האצי' וההשתל' וכו' וראשית תוס' ההארה וההשפעה הוא לראשית הע"ס דהיינו לבחי' ג"ר כח"ב שהן גלגלתא ומוחין וזהו וכובע ישועה בראשו כמ"ש באג"ה ססי' ג' ולכן זהו נמשך ע"י הצדקה והיינו כנ"ל שהצדקה הוא כמו קטרת וריח אשר פעולת הריח להמשיך האור מההעלם אל הגילוי וראשית הגילוי הוא במוחין כו'. והרמ"ז פ' בראשית ד"ד פי' אשר ש"ע נהורין נמשכים מחוטמא כמ"ש באד"ר נשא דק"ל. וי"ל לפי"ז כי חוטמא הוא בחי' ריח שעי"ז ממשיך כובע ישועה שהוא שרש ומקור ש"ע נהורין כו'. ובפרדס ערך כובע ישועה כ' יש שפי' בא"ם ויש שפי' בתפארת כו'. ובמא"א אות כ' סעיף י"א משמע שהוא ת"ת דאימא שנעשה כתר על ראש ז"א כו'. והנה ברבות ס"פ תצוה משמע דהמצנפת של כה"ג זהו כענין וכובע ישועה ובמא"א אות מ' סעיף קכ"א מצנפת נק' הכתר א"כ כמ"כ וכובע ישועה זהו בבחי' הכתר והיינו כמש"כ שהוא ההארה הנמשך מהמאציל העליון לראשית הע"ס כו'. והנה ענין שריון הוא מקשקשים רבים והרז"ל פ"ק דב"ב דף ט' ע"ב מה שריון זה כל קליפה וקליפה מצטרפת לחשבון גדול אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול פי' שהשריון עשוי קשקשים על נקבים והם מגינים שלא יכנס החץ בנקבים ולכן הוא מגן. כך מבחי' הצדקה נמשך להיות בחי' שריון שהוא מגן לכל החוסים בו היינו שנעשה בחי' מגן ומחסה שלא יהי' יניקת הקליפות וס"א. ואפ"ל כי הנה ברבות ויחי פ' צ"ה ע"פ ויטעמוהו בעלי חצים פי' דלה"ר נק' חצים וכמ"ש בתלים ס"ד אשר שננו כחרב לשונם דרכו חצם כו'. ועד"ז פי' בכלי פז בישעי' סי' נ"ט ע"פ וילבש צדקה כשריון וז"ל ולפעד"נ וילבש צדקה המציל

להדין

להדין והקטרוג שעל ישראל לחצים וחניתות כמ"ש איוב כי חצי שדי עמדי כו' ולפי שבכל צרתם לו צר לזה אומר ג"כ וילבש צדקה כשריון בכדי שחצי הדין וקטרוגו לא יעשו רושם ברחמי הש"י כו' עכ"ל. וגם צ"ח קללות שבמשנה תורה הם כמנין חץ כמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' תבא שעז"כ חץ פתאום הי' מכותם והוא נמשך מחמת עון פגם הברית כו' ועמ"ש בלק"ת פ' תשא בד"ה הוי' יחתו מריביו ובפ' תצא ע"פ ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם ועמ"ש סד"ה וכל בניך בענין בצדקה תכונני המשכת אור מקיף כו' ומזה יובן ג"כ ענין וילבש צדקה כשריון. וזהו"ע מגן הוא לכל החוסים בו בש"ב סי' כ"ב ל"א ובתלים סי' י"ח ל"א. וע' מזה באדר"נ פכ"ז רבות ויקרא פ"ב לך לך פמ"ד כי תשא פמ"א. זח"א פ' בראשית י"ע ב'. והנה ענין מגן פי' בזח"ג פקודי דרכ"ד ע"ב שזהו ענין שמש ומגן הוי' אלקים ופי' בפרדס ערך מגן דהיינו ענין יחוד הוי' אלקים וע"י יחוד זה נמשך האור והגילוי במקום הביטול ומונע השפע מהקליפה והיש ולכן כמ"כ השריון הזה שהוא בחי' מגן יש בו ב' בחי'. היינו שיש בו נקבים כדי להשפיע בהן ועל ידן החסד והאור והחיות לעושי רצונו. ויש בו קשקשים לסתום הנקבים שלא יינקו החיצונים. וזה נמשך ע"י יחוד שמות הוי' אלקים וכמ"ש בפ' בשלח בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה בפי' וענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט ובפי' משפט וצדקה ביעקב אתה עשית יעו"ש. ובעה"מ שער עולם הבריאה ספ"ו כ' דשריון הוא מבחי' בינה שהוא המסך שבין אצי' לבריאה ומגנה נמשך בבריאה שם אלקים וגם"ב המרומזים בתיבת שריון כדי להגן על עולם הבריאה והו"ש וילבש צדקה כשריון כו' להלחם עם הקליפות ועמלק כו'. וע' מענין מסך זה שבין האצי' לבריאה בת"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרכת שהוא ענין החשמ"ל שמגין מיניקת החיצונים וע' מענין המסך ג"כ בבאור ע"פ כי כאשר השמים שבלק"ת סוף שה"ש ומבואר במא"א אות ח' סעיף י"ב חשמ"ל מלך בינה כו' סוד ש"ע נהורין כו' עכ"ל. לפ"ז אתי שפיר שהשריון שהוא החשמ"ל שייך לבחי' כובע ישועה שהוא שרש ש"ע נהורין. והנה גבי מגן כתי' ותתן לי מגן ישעך והיינו שנאמר וילבש צדקה כשריון שאזי נעשה בחי' כובע ישועה בראשו. קיצור. וזהו וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו פי' כובע ישועה היינו ראשית תוס' האור המאיר מהמאציל לראשית הע"ס שהן ג"ר וע"ד שנת' ענין הריח שממשיך האור בהמוחין והשריון הוא המגין מהחצים ע"ד ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם שהם המקטרגים שנק' חצים וזהו בצדקה תכונני. וזהו מגן הוא לכל החוסים בו. שמש ומגן הוי' אלקים. שכן ע"י הנקבים שבשריון נמשך אור וחסד לעושי רצונו והקשקשים סותמים הנקבים שלא יינקו החיצונים ע"ד ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. והשריון זהו המסך הנ"ל וג"כ בחי' ש"ע נהורין:

י **והנה** במא"א שם כ' עוד כובע גימט' שם כ"ו ושם ע"ב ור"ל שם כ"ו היינו שם הוי'.

ואפ"ל כי ידוע דשם ע"ב גימט' חסד וא"כ הוא בחי' חסד הוי' שהוא חסד דלגאו חסד עילאה דאיקרי ורב חסד שמאיר ומתפשט מא"ס בלי גבול ומדה כדפי' בלג"ה סי' יו"ד ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו כו' שמאיר ומתפשט א"ס בלי גבול יעו"ש. ויובן זה עוד ע"ד מארז"ל פסחים פ' ערבי פסחים דקי"ח ע"א א"ר יהושע בן לוי הני עשרים

וששה הודו כנגד מי כנגד כ"ו דורות שברא הקב"ה בעולמו ולא נתן להם תורה וזן אותם בחסדו. וקשה לאהורה שהרי יש בהן הודו כל"ח שלאחר מתן תורה כמו וגער פרעה והעביר ישראל שכבר נצטוו במצרים על מצות החדש הזה לכם ועל קרבן פסח וכ"ש ענין לסיחון ולעוג שהי' זמן רב אחר הכ"ו דורות. והענין דהנה ב' אלפים תורה וב' אלפים הי' חסד שאף שהיו כולם עובדי כוכבים ולכן אברהם אבינו הי' לו ד' מאות פרקי' במסכת עכומ"ז שלו מפני עבודת כוכבים שהיו בימיו אך מפני שהיו נזוני' בחסדו של הקב"ה שאז הי' המשכת רב חסד בעולם מבחי' שנאמר אם צדקת מה תתן לו כו' כמבואר ענין זה בד"ה ויהי בשלח פרעה בפי' כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין כו' ולכן אף לעוברי רצונו הי' משפיע כל טוב והי' כ"ו דורות כ"ו המשכות של חסד מבחי' הוי' ארך אפים ואחר ב' אלפים של חסד הי' ב' אלפים של תורה ואורייתא מחכ' נפקת להיות נמשך החסד ע"פ החכ' שהוא ג"כ בחי' דין לדון את כל העולם כפי מעשיהם אם טוב ואם רע וללמצא ההשפעות כפי מעשי בני האדם. ודהעי"ה בהני כ"ו כל"ח המשיך כ"ו המשכות מחסדו של הקב"ה שמבחי' ארך אפים וגדל החסד שהי' אז בכ"ו דורות ואמר כל"ה אף עכשיו בזמן תורה כי אני הוי' לא שניתי וגם עכשיו החסד כמו שהוא רק כו' ואם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכ"ו שיוכל לימשך החסד הזה בתוס' אור וגילוי כמ"ש בד"ה בשלח פרעה הנ"ל ובד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו הנ"ל. ושיפר כל ענין יצי"מ ע"ד סיפורו בסי' ק"ו בסיפור עשרה מכות שהפך קודם לאאוחר מפני שכתובים נגד תושבע"פ הוא כמשל לורת האותם בשעוה שהאותיות מתהפכים כו' כידוע שימני כאותם על לבך. מ"כ ואינו מובן. ועמ"ש מענין כאותם המתהפך בד"ה ארץ הרים ובקעות ועמ"ש בד"ה מלה זו בענין בקשת משה ונפלינו אני ועמך. ומכ"ז יובן ענין כוסע ישועה שהוא כ"ו ע"ב היינו חסד של שם הוי' מבחי' ארך אפים מה שבקש דוד להמשיך בהני כ"ו כל"ח יומשך החסד זה לעושי רצונו ואזי נק' כוסע ישועה בראשו וע' ברבות ס"פ אמור ע"פ וגולה על ראשה וה' בראשם. והנה כוסע ג"כ גימט' הנס שהוא בחי' הנס בלא מצות דהיינו הבחי' חסד דא"א שהוא למעלה מאתעדל"ת של מעשה המצות וכמ"ש מזה בלק"ת בביאור ע"פ ואתחנן אל הוי' רפ"ב ובביאור ע"פ השמים כסאי גבי ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כו'. והנה כתיב הנס נמכרתם שיש ג"כ בחי' הנס בקליפות כמ"ש בזה"ב תרומה דקכ"ה ע"א ובמאה"א ח' ל"ד וכמ"ש בסדור ע"פ אל תבטחו בנדיבים כו' והיינו לפי שפרע יניקתם מבחי' חסד הנס הנ"ל וזהו זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם וכמ"ש מזה בפי' ויפלה בד"ה ויאבק איש עמו ובפ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים גבי השקיפה ממעון קדשך כו' ולכן הישועה והגאולה נמשך ג"כ מבחי' חסד עילאה זה גופא ע"י שנמשך בבחי' הפנימי' להיות יאר ה' פניו וכמ"ש בסידור ע"פ סדר ההגדה עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו הוי' אלקינו כו' יעו"ש. ועמ"ש בל' האריז"ל בפע"ח שער חג המצות פ"ו ע"פ חנם נמכרתם. וזה"ע כוסע ישועה וכמ"ש בפי' וענין ישועה בד"ה ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה דרוש השני פ"ג ודרוש הראשון פ"א בפי' הושיעה ימינך ועמ"ש בד"ה שוש אשיש בפי' כי הלבישני בגדי ישע ומ"ש

בסידור ע"פ יפאר ענוים בישועה ולכן זהו נמשך ג"כ ע"י שבתחלה וילבש צדקה כשריון שיש בו נקבים וקשקשים כו' וכנ"ל. קיצור ענין כובע ג"כ כ"ו שהוא מספר שם הוי' ע"ב כמנין חסד ע"ד כ"ו כל"ה כנגד כ"ו דורות שהיו נזונין בחסדו של הקב"ה מבחי' כמה ארך אפים וכו' חסד דא"א והה"כ במ"ת נמשך מבחי' חכמה שיש בה ג"כ דין כדי שייטיב האדם דרכו ויזכך מעשיו. וע' ברכות בראשית בפ' י"ב ע"פ ביום עשות הוי' אלקים. והמשיך דהע"ס חסד דא"א לעושי רצונו וזהו כובע ישועה. גם כובע גימט' חנס שהוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת כאמרם הנס בלא מלות יאיר בחי' זו ג"כ אחר האתעדל"ע של מעשה המצות וכמ"ש בפי' פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם סד"ה אני ישנה ולבי ער. וכ"ז הוא ענין וכובע ישועה בראשו והיינו ע"י וילבש צדקה כשריון:

יא **וזהו** עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא במשלי סי' ע"ז צ"א שמבחי' צדקה נעשה בחי' עטרת תפארת שיבה הוא בחי' הדרת פנים יאר ה' פניו כו' בחי' פנימיות היינו בחי' העלומות לב (עמ"ש מענין תעלומות לב בלק"ת בד"ה ביום השמיני שלה ובד"ה כי המצוה הזאת בפ' נצבים ושם פ"ב ובד"ה ראה אנכי נותן פ"ב). ופנימי' הלב שמתאחדת עם המוח בבחי' תרין ריעין דלא מתפרשין כי חילוניות הלב איננה מתאחדת עם המוח שהמוח ברשותו להשכיל ולהתבונן בגדולת א"ס ב"ה ואעפ"כ חילוניות הלב איננה ברשותו אבל פנימיות הלב היא מתאחדת ממש עם המוח (עמ"ש מענין פנימיות וחילוניות הלב בפ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות בענין יום ליום כו' ולילה ללילה כו' ומ"ש בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בענין מא' השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד ומ"ש ע"ז בזה"ב תרומה קל"ד ב' ומ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב בפי' ויחד לבבנו ומש"ע מענין פנימיות וחילוניות הלב בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש הראשון ומ"ש מזה לעיל אות ד'). ומהמת הצדקה נעשה בחי' ריח המשיב את הנפש ומאיר גילוי המוח להתאחד בפנימיות הלב. וזה"ע הגז"ל אות ח' שע"י בכל ממוזג במעשה הצדקה נמשך בחי' בכל מאדך שהוא פנימי' הלב וכמ"ש בזהר והרה דכ"ז ע"א. ובאור ענין זה למעלה הנה ארז"ל בן ששים לזקנה בן שבעים לשיבה והנה בלק"ת מהאריז"ל פ' קדושים בד"ה מלות קימה פי' הפסוק מפני שיבה תקום והדרת פני זקן הם תיקונים דא"א ודז"א וכנגד א"א אמר מפני שיבה תקום שהוא דיקנא דא"א וכנגד דיקנא דז"א אמר והדרת פני זקן זה שקנה חכ' כי ז"א נק' זקן שקנה חכ' כי לא הי' לו חכ' עד שנעשה לו אבא בהאי עיטרא כנודע ועייל בו מוחא סוד חכמה עילאה וזהו שקנה כי קנה מחדש גם ידעת כי הוא נק' זה עכ"ל (עמ"ש בענין משה נתנבא בזה). והענין י"ל דהנה לפעמים נק' ז"א כי נער ישראל ואוהבהו כמ"ש בזה"ב ס"פ בא דמ"ג ע"א כי נער ישראל ישראל זוטא שמע ישראל ישראל סבא ובפ' ויקהל דרע"ז סע"א שמע ישראל ישראל סבא בגין דאית זוטא דכתי' כי נער ישראל ואוהבהו ודא איהו ישראל סבא עכ"ל. ועיין מ"ש מזה בת"א סד"ה ואלה שמות בני ישראל בד"ה ושרש הדברים. ומש"ע מענין ישראל סבא בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ נאוה וראיה דרוש השני. ובס' עמה"מ שער קרית ארבע פ' קכ"ג פי' דישראל סבא זהו

בחכ' רק שהוא נה"י דאבא. וישראל זוטא היינו ז"א וכן הוא בע"ח ובפע"ח שער חג המצות. אך לפמ"ש בלק"ת הנ"ל דוהדרת פני זקן זהו ז"א א"כ גם ז"א נק' לפעמים ישראל סבא וכמ"ש בפע"ח שכ"ב גבי שבועות שזהו"ע במ"ת נדמה להם הקב"ה לישראל כזקן והיינו כשמאיר בו מי"ג ת"ד דא"א ונעשה גם בו י"ג ת"ד כו'. וע' מענין כי נער ישראל ברבות כי תשא ס"פ מ"ג דקנ"א ובפ' שופטים דרל"ה. והנה מבואר בלק"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני כי הנה אין אור א"ס שורה ומתגלה אלא בבחי' חכמה וכמ"ש הטעם בשס"ב פל"ה בהג"ה. והגם שנאמר כולם בחכ' עשית שבחי' חכ' מלובשת בכל המדות וזה"ע ישראל לי ראש בחי' ראש היינו חכ' אך מ"מ אינו דומה החכ' שמלובשת בתוך המדות ואינה נראית ונגלית בהם לבחי' גילוי החכ' עצמה שהוא למעלה מעלה במדריגה מן המדות. וע"ז נאמר מאד עמקו מחשבותיך כו' ונקרא הנסתרות להוי' אלקינו. ולכן כדי להמשיך אוא"ס ב"ה למטה צ"ל ע"י התורה שהיא חכמתו ורצונו ית' כו' יעו"ש והיינו שעי"ז ממשיכים מוחין דגדלות בז"א ר"ל שממשיכי' גילוי החכ' עצמה כו' שיאיר ויתגלה בז"א כו' שלמעלה מעלה מבחי' החכ' המלובשת במדות מלד עצמן. וזהו ע"ד ההפרש בין מוחין דיניקה ומוחין דגדלות. כי מוחין דיניקה זהו עד"מ השכל השייך להמדה שיאהב מהמת טעם ושכל שזה השכל מגדיל המדה כו' אבל מוחין דגדלות זהו המשכת עלם החכ' כו'. וע' מזה באריכות בסידור ע"פ השמים מספרים כבוד אל כו' ובביאור ע"פ משה ידבר שזה"ע ההפרש בין מה שקיים אברהם את התורה עד שלא ניתנה ובין מעלת מתן תורה. ולכן במ"ת נדמה להם כזקן כי כשמאיר בז"א שהן המדות רק מבחי' מוחין וחכ' השייך להנהגות המדות נק' כי נער ישראל כי עם היותו ישראל לי ראש בחי' מוחין וחכ' עכ"ז הוא בחי' קטנות עדיין לגבי עלם החכ' עילאה שבה דוקא מלובש אוא"ס משא"כ בחי' המדות שהם להנהגת העולמות בע"ג ולכן גם החכ' המלובשת בזה נק' קטנות לגבי ח"ע ולכן גם עשרה מאמרות נק' מילין דהדיוטא לגבי אוא"ס ב"ה וכמ"ש בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון ועמ"ש לקמן בפי' חנוך לנער ע"פ דרכו. אכן במ"ת שהוא חכמתו ורצונו ית' ממש זה"ע כזקן שאזי נק' ז"א שקנה חכ' ונתלבנו שערותיו ע"י שמאיר בו ח"ע כו'. וזהו ג"כ ענין מצות לבן ישבחוטי הציצית אשר ל"ב הוטין הם בחי' ל"ב נתיבות החכ' שנמשכים ע"י עסק התורה אין כבוד אלא תורה. כבוד גימט' ל"ב. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה ויקח קרח פ"ב. וזהו הבחי' שנק' ישראל סבא. ואפ"ל שכנגד ב' בחי' אלו שבישראל ישראל זוטא וישראל סבא נאמר ליעקב ב"פ כ"א ישראל יהי' שמך בפ' וישלח ל"ב יו"ד ול"ה כ"ע. ועמ"ש מזה בלק"ת ס"פ שלח בד"ה אני הוי' אלקיכם דפ' ציצית דרוש השני פ"ד באופן אחר. ומ"ש כאן י"ל נכון יותר בפשט הפסוק. וכ"ז הו"ע בחי' נער ובחי' זקן. אך ענין שיבה שהוא בחי' י"ג ת"ד דא"א שלמעלה גם מהחכ' עילאה שמבחי' זו נמשך זקן שקנה חכמה כנ"ל הענין י"ל עפמ"ש במא"א אות ס' סעי' י"א סבא דסבין נק' מוהא סתימאה כו' שבין נק' או"א כי הם אוחזים בדיקנא דא"א כו' וכ"ל שז"ם ואברהם ושרה זקנים כי כן כינוי או"א עכ"ל וכ"ה במק"מ פ' בלק דקצ"ו ע"ב ע"פ אל זקני עירו וכ"ה בת"ז בהקדמה ד"ג סע"ב ובכס"מ שם וע' בהרמ"ז פ' בלק שם. והיינו דכמו שהחכמה

המלובשת במדות נק' נער וקטנות לגבי עצם הכ' דאצי' שבה מלובש אור א"ס ולכן נק' חו"ב זקנים לגבי ז"א וכנ"ל אלא כשנמשך בז"א מוחין מאו"א נק' זקן שקנה הכ' כנ"ל קנה דוקא כמ"כ ידוע דגם חכמה דאצי' עצמה אינה ערוך לגבי מהות סתימאה שהוא החכ' שבכתר שהוא למעלה מעלה מהשגה וכמ"ש מזה בלק"ת בביאור ע"פ אם בחקתי תלכו ושם פ"ג בפי' שתוק כך עלה כו' ולכן ההארה שנמשך בחכ' מבחי' כתר הוא רק ע"י שערות לבד אבא יונק ממזלא כו' וכמ"ש בד"ה והי' לכם לציצית דרוש השני פ"ב ונת' מזה בארוכות בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית דרוש השני בהביאור פ"ב ובביאור ע"פ אלה מסעי ד"ה הנה ענין המסעות פ"ג גבי כי יש ב' בחי' חכ' כו' ובביאור ע"פ תורה צוה לנו משה פ"א יעו"ש. ומעתה יובן שזהו ההפרש בין או"א שנק' זקנים ובין מו"ס שנק' סבא דסבין דהיינו שעם היות שחו"ב נק' סבין שזהו מורה על החכ' שלמעלה מבחי' קטנות ונער כו' אך לגבי מו"ס שהוא החכ' הנעלמה חכים ולא בחכ' ידיעא כו' הרי גם חו"ב דאצי' כלא הוי ע"ד ומותר האדם מן הבהמה אין כו' וכמו בחי' נער וקטנות לגבי חו"ב הנק' סבין כך יותר אין ערוך חו"ב דאצי' לגבי מו"ס שכל הנעלם מכל רעיון כו' ולכן נק' מו"ס סבא דסבין. וזהו ע"ד מ"ש והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק שנת' בד"ה שבת שבתון הוא לכם שהחכ' היא בחי' קדש לשון מובדל בחי' סוכ"ע אך קדה"ק הוא הכתר שגם מבחי' קדש הוא מובדל ולכן והבדילה הפרכת כו' ע"ש. ובד"ה האזינו השמים דרוש הראשון פ"ד שזה"ע יוהכ"פ שנק' שבת שבתון שכל שבתות השנה עם שהם שבת קדש הם חשובים נגדו כימות החול לגבי שבת כו' יעו"ש. וזה"ע קדש קדשים. ועד"ז ממש יובן פי' סבא דסבין שהוא מו"ס שגם חו"ב שנק' זקנים הם חשובים נגדו כמו בחי' נער וקטנות כו' וכמו קדש לגבי קה"ק כנ"ל.

קיצור. וזהו ענין עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. תפארת שיבה זהו ענין יאר ה' פניו אליך והיינו ע"י הצדקה שהוא ריח הממשיך ומאיר גילוי המוח להתאחד בפנימיות הלב. וענין שיבה היינו י"ג ת"ד דא"א שלמעלה מבחי' זקן שקנה חכ' שהוא ת"ד דז"א כי יש בחי' בז"א שנק' כי נער ישראל ואוהבהו והו"ע ישראל זוטא כי ישראל לי ראש בחי' מוחין אך כשהם רק מוחין דיניקה נקרא ישראל זוטא וכשנמשך בו מוחין דגדלות נק' זקן שקנה הכ' והוא ענין ישראל סבא. ולכן במתן תורה נדמה להם כזקן. אך בחי' שיבה זהו בחי' עליונה יותר כענין סבא דסבין שהוא מו"ס דכמו שז"א נק' לפעמים כי נער ישראל לגבי חו"ב שנק' זקנים שהרי הזקן הוא שקנה חכמה כמ"כ יותר מזה החכ' אינה ערוך לגבי מו"ס וע"ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים וכענין שבת לגבי שבת שבתון :

יב **ואפשר** למצוא שרש לזה בתורה ממש ההפרש בין סבין ובין סבא דסבין דהיינו בענין סנהדרי גדולה שארז"ל במשנה רפ"ק דסנהדרין סנהדרי גדולה היתה של שבעים ואחד שנאמר אספה לי שבעים איש מזקני ישראל ומשה על גביהם הרי שבעים ואחד. וברמב"ם פ"א מהל' סנהדרין שזה שהי' בסנהדרין במקום משה נקרא נשיא וראש הישיבה כו' והוא הנק' מופלא של ב"ד במשנה פ"ק דהוריות משנה ד' או שלא הי' מופלא של ב"ד שם כמ"ש הרמב"ם שם בפי' המשנה מופלא של ב"ד

הוא ראש הישיבה וכ"ה בשה"ש רבה ע"פ אל יחסר המזג אל תחסר סנהדרין מופלא שלהם. והענין דהנה מבואר במ"א פי' וענין אצי' שהוא ע"ד מ"ש גבי משה ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם וכתיב ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים דהיינו לפי שמשה הי' במעלה עליונה וגבוה מאד נעלה כו'. ולכך ואצלתי מן הרוח כו' כלומר שירד ונשתלשל עד מעלת ע' זקנים שהם הסנהדרין שהיו למטה ממנו במדריגה כו' שאצי' זו היא ירידה והשתלשלות ממדריגה למדריגה כדי שישאו במשא העם. וכך לגבי או"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא בי' לא היו העולמות יכולים לקבל זיו והארה ולהיות התהוות העולמות כלל אם לא ע"י ירידה והשתל' האצי' כמ"ש מזה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין ק"ש ות' כמ"כ באשר דוכתי. והנה התהוות האצי' מן המאצי' א"ס ב"ה אף שנק' אצי' לשון ואצלתי כו' עכ"ז הוא ע"י צמצומים רבים ועצומים וכמ"ש בסש"ב ח"א פ"ב בהג"ה וח"ב פ"ע בהג"ה. וכמ"כ נת' בת"א בפ' וירא בד"ה פתח אליהו גבי ואנו אנת הוא חד ולא בחושבן שאינו נמנה בכלל הע"ס שאין ערוך אליו כלל כי התהוות החכ' מהכתר הוא מאין ממש ולא כסדר ההשתלשלות שהן בחי' התהוות יש מיש כו' ע"ש. והיינו כי הכתר יש בו מבחי' תחתונה שבמאציל כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג ולכן התהוות החכ' מהכתר נק' התהוות האצי' מהמאציל א"ס ב"ה. וא"כ הרי עד"מ זה ג"כ יובן אפס קצהו מענין זה בענין משה לגבי שבעים זקנים שנאמר בהם ויאצל כו' על שבעים איש הזקנים הרי הרוח אשר עליהן לגבי משה הוא כערך החכמה דאצי' לגבי החכ' שבכתר הנק' מו"ס מאחר אשר משה הוא המקור שממנו נאצל הרוח עליהם ה"ז כמו בהנמשל אצי' ע"ס מהכתר שיש בו בחי' תחתונה שבמאציל כו' ולכן זה שבמקום משה נק' מופלא של ב"ד כי מופלא היינו כתר שע"ז אמרו במופלא ממך בל תדרוש כו' וכמ"ש בפרדס בעה"כ ערך מופלא. וזהו אל יחסר המזג שהוא הממשיך ההתכללות בע"ס להיות שמאלא אתכליל בימינא שלזה צ"ל ההמשכה ממקורא דכולא בחי' אין כו'. ואפ"ל כי ע' זקנים הם נגד ז' ספי' הבנין שכל א' כלול מיו"ד כמש"ל אות א' בענין שבעים נפש יוצאי ירך יעקב דהיינו כשנמשכו המוחין בהמדות ומשה הוא בחי' עצמיות הו"ב שמהם נעשה הכתר לז"א כו' ועיין בהרמ"ז פ' שופטים מענין סנהדרי גדולה פי' שהם ז"ת דבינה והיינו כמ"ש בענין שמע שם ע' שהוא ע' רבתי כמ"ש מזה בת"א בד"ה השמים כסאי ר"פ בראשית ובלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את פ"א. וענין המופלא שבסנהדרין היינו כמ"ש ביוסף בן פורת עלי עין ומבואר במ"א הפי' שהוא למעלה מבחי' ע' רבתי בחי' שם ע' והיינו בחי' שמע ישראל ישראל סבא הוא למעלה מע' רבתי ז"ת דבינה כו'. גם כי הסנהדרין שהם ע' ג"כ הם עיני העדה בחי' חכ' שהוא ענין ראי' לאסתכלא ביקרא דמלכא ומשה ששרשו מבחי' מו"ס נק' עלי עין למעלה מהראי' שבחכ' כו'. ועכ"פ מזה יובן ענין סבא דסבין שהרי השבעים זקנים הם זקנים זקן שקנה חכ' כו' והם לגבי משה רק בחי' אצי' והפרשת הארה לבד ולכן בחי' משה זה"ע סבא דסבין כו'. ומכ"ז יובן ענין מ"ש האריז"ל בפי' מפני שיבה תקום שהוא י"ג ת"ד דא"א והדרת פני זקן זהו בז"א כשנק' זקן שקנה חכ' היינו כי עם היות ז"א נק' שקנה חכ' שנמשך בו מוחין דגדלות מעצמיות הו"ב שלמעלה מבחי' החכ'

המלובשת

המלובשת במדות כו' אך הרי גם עצמיות הו"ב דאצי' לגבי הכתר הם אין ערוך כו' ובחי' מו"ס שבכתר זהו"ע השכ' שבבחי' שיבה שלמעלה מבחי' זקן כו'. וברבות סדר בא פ' ע"ו משמע קצת דבחי' שיבה שייך ללשון בשובה ונחת תושעון בישעי' סי' למ"ד ע"ו ע"ש ברבות הה"ד בישישים חכ' כו' זקני ישראל כו' הה"ד בשובה ונחת כו'. והענין כי מו"ס דא"א נק' מוחא דשקיט ושכיך כו' ר"ל שזהו בחי' אני הוי' לא שניתי שלמעלה מבחי' ההשתלשלות והוא ע"ד טוב ארך אפים מגבור וזהו"ע בשובה ונחת דפרש"י לשון ישוב ומרגוע ובמ"צ פי' ענין השקט ומרגוע וכן נפשי ישובב תלים כ"ג ובהרמ"ז פ' ויקרא די"ו ע"א בשובה ונחת לשון מנוחה כו' יעו"ש והיינו משום דלית שמאלא בהאי עתיקא. ועי' בזה"ג נשא קל"ז סע"ב ע"פ נוה שאנן. וזהו ג"כ ענין בישישים חכ' ואורך ימים תבונה באיוב י"ב כי ישיש גימט' תר"ך בחי' כתר וזהו למעלה מבחי' זקן שקנה חכ' כי קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימט' ש"י היינו מתלת התחתון מבחי' תר"ך אורות שבכתר אבל ישיש ב"פ יש היינו גם מתלת העליון שהוא מו"ס דא"א כו' וזהו"ע שיבה כמ"ש גם שב גם ישיש בנו באיוב ט"ו יו"ד. קיצור וזהו כענין הסנהדרין שבעים זקנים ומשה על גביהם כי נאמר ואצלתי מן הרוח כו' שהרוח ששורה על השבעים זקנים הוא רק הפרשת הארה לבד מבחי' משה וכמו שאין ערוך אצי' לגבי הכתר בחי' התהוה שבמאציל כמ"כ אין ערוך לע' זקנים לגבי משה וזהו ענין עלי עין ונק' מופלא בסנהדרין בחי' מופלא זהו השכל הנעלם מכל רעיון ונק' אל יחסר המזג הממתיק הגבורות בחסדים כענין דאמרי מיא לגו יינא כענין והמזוג שני חלקי' מים ואחד יין. ע' בשה"ש רבה ע"פ זה. וזה"ע סבא דשבין. וזה"ע שיבה שלמעלה מבחי' זקן שקנה חכ' כי קנה חכ' קנה בינה ב"פ קנה גימט' ש"י להנחיל אוהבי יש. אבל ישיש ב"פ יש תר"ך (עמודי) אורות דכתר. גם שיבה מלשון בשובה ונחת תושעון מו"ס דשקיט ושכיך כו':

יג **וזהו** שמן וקטרת ישמח לב במשלי סי' כ"ז ע' המבואר במ"א בפי' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל שהטוב לבב זהו בכל מאדך רעותא דליבא אליו ית'. כי טוב הוא ע"ד האור כי טוב והיינו אור האהבה וכמו ואהבת ב"פ אור ועמ"ש בד"ה ביום השמיני שלח פ"א בענין יהי אור והוא בחי' רצוא ואזי אח"כ בקיום התומ"צ יהי' השמחה שהרי עי"ז מרוה לצמאונו כו' כן נת' ע"פ הרם את מטך ונטה את ידך על הים. ועי' מזה ג"כ בד"ה אסרי לגפן עירה בענין כבס ביין לבושו שהתענוג שממשיך אחר מילוי הרצון כו' יעו"ש. ולכן שמן וקטרת שהו"ע תומ"צ ישמח לב שהרי עי"ז יבא לפנימי' הלב בכל מאדך כנ"ל וגם ישמח ויתענג לבו בקיום התומ"צ וכדלקמן בענין הקטר חלבים ואברים ולכן זהו ישמח לב. ועי' מ"ש מענין עבדו את ה' בשמחה בד"ה לכן אמור לבנ"י אני ה' והוצאתי אתכם ובביאור שם בד"ה והנה אחר שנת' ענין מצרים. והנה במדרש אמרו שמן וקטרת ישמח לב שמן המנורה שהי' מתקרב בזמן הקטורת כו' ישמח לבו של הקב"ה כן הביא בבחיי ר"פ תצוה. והיינו כמ"ש בשה"ש רבה ע"פ ולבי ער זה הקב"ה שנאמר צור לבבי וחלקי אלקים. דכמו שהלב ממשיך חיות לכל האברים כך הנה כתי' ואתה מחי' את כולם וכמ"ש מזה בלק"ת פ' שלח בד"ה ענין הנסכים ושם

פ"ב ובשה"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער. ולפ"ז ענין שמחת הלב היינו בחי' גילוי פנימי' דהיינו בחי' פנימיות אור א"ס ב"ה שאין ערוך אליו כו' וע"י הצדקה שהוא ביטול היש לאין שנותן חיי נפשו מיגיעו נמשך מלמעלה המשכה ליש מאין ממש הוא בחי' פנימי' אור א"ס ב"ה ממש ר"ל הצדקה זהו"ע קטרת שהוא ביטול היש לאין ועי"ז נמשך מלמעלה כשמן הטוב על הראש כו' שנמשך מבחי' אין ממש היינו החכ' שבכתר שזהו פנימי' אוא"ס ממש כי אפי' החכ' דאצי' נק' אחוריים לגבי הכתר עליון כמ"ש בלק"ת בד"ה שובה ישראל עד. דרוש השני. ושם פ"ג בענין וחכם באחור ישבחנה ובפי' את פניך הוי' אבקש. ובזח"א ויחי דר"ל ע"א ובפ' ויקרא ד"ז סע"ב וד"ח ע"א ובמק"מ שם. ושם שזה"ע יחוד או"א כו'. ונודע שהמשכה זו באה מע"ק ולמעלה מעלה עד א"ס. ובעה"ק פי"ח מחלק העבודה הביאו השל"ה בהקדמה דע"ו ע"ב וז"ל שמן וקטרת ישמח לב הוא לב השמים והוא שכתוב בו ויאמר ה' אל לבו. והשמן היורד מהמקור אל הראש. והקטרת סוד העבודה העולה מלמטה נקראים ונאספים שם ומשמחים הלב ההוא. ומשם תתפשט השמחה והאור לכל התחתונים עכ"ל. ועמ"ש מענין לב בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב ושם פ"ג בתוגה דלבאי כו'. ובד"ה לבבתני אחותי כלה פ"ד. ולבבתני ב' לבבות הם ב' בחי' המשכות החיות. היינו הא' בחי' אנת הוא חכים. הב' בחי' לך הוי' הגדולה והגבורה כו'. ובהביאור שם פ"ד וספ"ו. וישמח לב היינו ע"י המשכה וגילוי פנימי' כו' כנ"ל. ואפ"ל עוד בפי' ישמח לב ע"פ מ"ש בפרדס ערך כבוד וז"ל ויש חילוק בין כבוד ובין לב עם היותם שניהם רומזים אל ל"ב נתיבות כי כבוד נק' ל"ב נתיבות עליונות שהם בחכ' ע"י הבינה (עמ"ש בלק"ת בד"ה כי על כל כבוד חופה ובד"ה האזינו השמים דרוש השלישי בפי' ברוך כבוד ה' ממקומו). ולב נק' ל"ב נתיבות שהם במל'. וכן פי' ברע"מ ונפרש בערך לב. ונק' המל' כבוד בהיותה מקבלת אותן העליונות בסוד היחוד ונת' בזהר פ' מקץ כי הנתיבות נשפעות במל' ע"י היסוד וזהו וכל נתיבותיה שלום ע"ש דקצ"ז ע"ב עכ"ד. ובאור ענין ב' בחי' ל"ב נתיבות יש לפרש ע"ד כי אל דעות ב' דעות שמלמטה למעלה נק' יש מאין וזהו ל"ב נתיבות דמל' שהם ל"ב אלקים דמע"ב בחי' למלוס להיות הנברא יש ודבר כו' והם כ"ב אותיות וע"ס דמל'. אמנם כבוד עילאה הוא שלמעלה היש ולמטה כל"ח. וא"כ בחי' שמן וקטרת ישמח לב כי שמן וקטרת זהו יחוד או"א ועי"ז נמשך ל"ב נתיבות עליונים מחו"ב במל' ע"י היסוד כנ"ל ומזה ישמח ל"ב נתיבות התחתונים בהיות מאיר ומתגלה בהם ל"ב נתיבות העליונים וזהו"ע ברוך כבוד הוי' ממקומו. וזהו ג"כ ענין ל"ב חוטי הציצית. ודוגמת פי' יין המשמח אלקים כי ע"י נכנס יין של תורה עי"ז יצא סוד היינו בחי' סוד הוי' ליראיו ולכן עי"ז משמח שם אלקים ע"י שמאיר בו סוד הוי' כמ"ש בלק"ת פ' שלח סד"ה ענין הנסכים ובשה"ש ע"פ כי טובים דודיך מיין ובד"ה ושאבתם מים בששון דרוש השני ובתו"א פ' שמות בד"ה כי טובים דודיך מיין עד"ז יובן ענין שמן וקטרת ישמח לב. וע' מזה בזהר פ' ויקרא ד"ח תחלת ע"א. ועמ"ש ע"פ ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן בלק"ת בשה"ש ע"פ נגילה ונשמחה דרוש השני ושם פ"ה ובהביאור פ"ב. וע' מענין ב"פ ל"ב נתיבות במוח ובלב בת"א בד"ה יביאו לבוש מל'

גבי ח"ח ל"ל בו שמינית שבשמינית כו' שיהי' ויגבה לבו בדרכי ה' והשמינית שבשמינית הוא חלק א' מני ב"פ ל"ב נתיבות הנ"ל. ועמ"ש בלק"ת פ' פינחס בד"ה צו את בנ"י את קרבני לחמי דרוש השני בענין פקודי הוי' ישרים משמחי לב. ועפ"ז אפ"ל מארז"ל כל האומר ויכולו בע"ש כאלו נעשה שותף להקב"ה במע"ב דלכאורה איך ע"י ויכולו יהי' נעשה שותף במע"ב שכבר נבראו בע"מ בשי"ב אלא כי בשי"ב נברא יש מאין ע"י ל"ב נתיבות דמל' עשרה מאמרות שהם ע"ס עם כ"ב אותיות והם שמות אלקים לצמצומים. אבל בשבת נאמר ויכל אלקים שפסקו הצמצומים. אלא ע"י ויכולו שיש בו ל"ה תיבות כנגד ל"ב נתיבות וג' בחי' נה"י שבהם ועל ידם נמשכים הל"ב נתיבות העליונים למל' כנ"ל בפי' וכל נתיבותי' שלום וכמ"ש בזהר ויקהל דר"ז ע"ב. נמצא ע"י ויכולו ממשיך במל' בחי' ל"ב נתיבות העליונים וזהו שנעשה שותף להקב"ה במע"ב. וזהו עצמו ענין ישמח לב כנ"ל. ועו"ל בפי' ישמח לב ע"ד וריח שלמותיך כריח לבנון דמבואר לעיל פי' לבנון הם ל"ב כ"ה ונו"ן שע"ב. והנה בינה ליבא שבהלב נמשכים נש"ב ואז ישמח ל"ב נתיבות דלב ע"י המשכות נשע"ב. או ישמח לב היינו אור ל"ב נתיבות העליונים בנש"ב ומאיר כ"ז בהלב. והיינו ע"י שמן וקטרת שזו"ע וריח שלמותיך כריח לבנון:

קיצור. שמן וקטרת ישמח לב. בשמחה ובטוב לבב. פי' בטוב לבב היינו רעו"ד רצוא ואח"כ יהי' בשמחה ע"י קיום המצות שוב. ורו"ש זהו"ע שמן וקטרת. לב זה הקב"ה. ושמחת הלב גילוי פנימי' למעלה מבחי' והנה שאור ישבהנה כשמן הטוב היורד על הראש. והקטרת הוא העלאה. ויש ב' בחי' ל"ב נתיבות ע"ד כי אל דעות ל"ב נתיבות דמל' נק' לב ול"ב נתיבות ח"ע נק' כבוד. וזהו ענין שמינית שבשמינית. וע"י שמן וקטרת ממשיכים כבוד עליון שיאיר בלב ולכן ישמח לב. ועד"ז כל האומר ויכולו בע"ש נעשה שותף להקב"ה במע"ב. גם ישמח לב ע"ד וריח שלמותיך כריח לבנון. הג"ה עוי"ל שמן וקטרת זהו כמו מזוזה ונ"ח שמבואר בת"א המזוזה מצות העלא' לשרכן בחי' אויר ועי"ז נמשך אור התורה שזהו נר חנוכה כמ"כ קטרת זהו העלאת האותיות ועי"ז נמשך שמן המנורה המשכת התורה.

יד וזהו עושין רצונו של מקום היינו כמ"ש במ"א שזהו ע"י בכל מאדך שלכן בפ' והא"ש שנאמר רק בכל לבבכם ובכל נפשכם ולא נאמר מאדכם משמע בגמ' רפ"ו דברכות שנק' עדיין אין עושין רש"מ נמצא ע"י ובכל מאדך הנמשך ע"י מעשה הצדקה כנ"ל הוא בחי' עושין רש"מ. ופי' וענין עושין רש"מ הענין הוא כי הנה רצון הוא בבחי' שינוי ואני הוי' לא שניתי כתיב וע' מ"ש מזה בלק"ת פ' בלק בביאור ע"פ אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי דרוש הב' ובשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון ושם פ"ד וע' מ"ש עוד מענין רצון שהוא בחי' למעלה בד"ה שלח פרעה דרצון אותיות צנור ומ"ש ע"פ ועשית ציץ כו' לרצון להם לפני הוי' רעוא דכ"ר. והפ"ל כי יש שני ענינים בפי' רצון. הא' מענין סבר פנים יפות אשר רצון זה הוא הפך הכעס והקפידא כ"א ע"ד שכתב בר"ח שער הענוה פ"א וז"ל במדה כו' ימשיך משם רצון לכל אדם כמו שהמדה העליון נק' נשא רצון שע"י מתרצים הדינין שבעולמות התחתונים כו' עכ"ל וזהו לרצון להם לפני הוי' שיהי' בבחי' ארך אפים כו'. הב' לשון רצון שרוצה כך

וכך

וכך כו'. ובחי' זו הב' זהו ענין למלוס לגבי בחי' רעוא דכ"ר שהרי בבחי' זו יש כנגד הרלון ונק' עוברי רלונו ונמשך מזה החרון אף משא"כ בבחי' רעוא דכל רעוין כו'. ומזה יובן מ"ש במדרש תלים סי' ל"ב ששלמה אמר שבעה הבלים על כל מה שנברא בשית"ב ועל יום השבת לא מלא פגם אח"כ הסתכל שאדם חוטא בו ומתחייב בנפשו ואמר שגם זה הבל לכך אמר שבעה פעמים הבל עכ"ל ור"ל שבחי' רלון זה כיון שהוא ע"י למלוס אם כן הוא רק הבל והארה לבד מבחי' עלמות אוא"ס ע"ד אבא יונק ממזלא מבחי' שערות לבד וע' זה"ג פ' תזריע דף מ"ז ע"ב וגם' מזה במ"א בהגהות על הדרוש תקעו בחדש שופר. וא"כ לפ"ז הפי' עושי' רש"מ להמשיך מבחי' רעדכ"ר שיומשך הרלון בבחי' מקום. וכן ביאר סד"ה לאיגה ורחיגה הנ"ל. גם לכאורה אפ"ל הפי' עושין רש"מ היינו אדרבה שממשיכים הגילוי מבחי' רעדכ"ר ע"ד והי' להם לרלון לפני הוי' והוא מבחי' שלמעלה ממדריגת הרלון הנמשך ע"י המלות ולכן בפ' והי' א"ש הגם שנאמר אם שמוע תשמעו אל מלותי כו' לא נק' עדיין עושין רש"מ אלא בחי' זו נמשך ע"י בכל מאדך כנ"ל וע"ד במקום שבע"ת עומדים כו' ועמ"ש סד"ה תקעו בחדש דרוש הא' ושם פ"ב כי רלון העליון יש לו ב' בחינות. אך כאן מפרש לא עד"ז כ"א שממשיכים מבחי' בעל הרלון שיומשך בבחי' רלון של התומ"ל וזהו ע"ד שנת' בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח בפי' השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך כו'. והנה ענין מ"ש שהרלון הוא בחי' שינוי ונמשך מבחי' אני הוי' ל"ש יש להעיר שזה"ע מ"ש בס' התמונה באות ש' בתמונה א' והשי"ן מלשון אני הוי' לא שניתי עכ"ל ור"ל ולכן קיים מאמרו והבטחתו. וכמ"ש בזח"א בתחלתו גבי שי"ן וקשוט אנת. ובחי' אמת זהו הפך השינוי אך קשה שהרי אדרבה שי"ן הוא מלשון שינוי. ולפמ"ש אתי שפיר. כי הנה השי"ן יש בה ג' קוין שהו"ע זה הוי' קוינו לו שהמשכתו בבחי' ג' קוין שהם תורה ועבודה וגמ"ח ונק' ועל הכסא דמות כמראה אדם כי בחי' אדם זהו ג' קוין חסד דרועא ימינא כו' וכמ"ש מזה בארוכות בת"א בד"ה זכור ושמור בדבור א' נאמרו. והחיות נושאות את הכסא כו' לקשר בחי' זו לעלמות אוא"ס כי לא אדם הוא. וזהו כנועם שיח סוד שרפי קדש המשלשים לך קדושה כי שיח גימטריא ג"פ קו דהיינו שהם ממשיכים התלבשות אוא"ס בג' קוין. וזהו ענין המשלשי' לך קדושה כי קדוש היינו מה שמבחי' קדש העליון נמשך ו' להיות קדוש וג"פ קדוש ג' ווי"ן כו' ג' קוין הנ"ל. ואפ"ל פי' קו היינו קו"ף ר"ת קדש. וגם ארז"ל קו"ף שמו של הקב"ה. וגימט' מקום כי הוא מקומו של עולם כוכ"ע היינו קו"ף לבון היקף כמו ותקופתו על קלותם והוא"ו זהו מה שנמשך מבחי' קדש בחי' המשכה להיות קדוש בוא"ו כו'. וע' מ"ש מענין כנועם שיח בלק"ת בשה"ש בד"ה שיניך כעדר הרחלים. וא"כ זהו עלמו ענין ההמשכה דבחי' עושין רש"מ שממשיכים מבחי' אני הוי' לא שניתי שיומשך בבחי' רלון הגם שזהו שינוי וע"ז מורה אות שי"ן. אך עכ"פ זהו אות דקשוט כי לא שניתי מבחי' רלון זה והתורה נק' אמת וכמארז"ל ע"פ אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה כו' והיינו שעי"ז נמשך בחי' ואמת הוי' לעולם שהוא בחי' אני הוי' ל"ש ממש שמאיר ומתגלה ע"י קיום התומ"ל כו' דהיינו ואמת הוי' אמיתת הוי' איך דבולא קמי' כל"ח אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו'. ולכן א"ש שהשי"ן

אע"פ

אע"פ שהוא ענין שינוי זהו כמשך מבחי' אני הוי' לא שניתי כי זהו ענין יהי רצון. וגם זה הרצון אינו פועל שום שינוי בעצמות המאציל כי הוא רק ע"ד האדם או לבוש כמו ה' מלך גאות לבש ואינו נוגע להעצמיות. והיינו שישראל עושין רש"מ דר"ל להיות התפשטות רצונו ית' בבחי' מקום וזמן דהיינו בבחי' מלכותו ית' שמשם מקור התהוות המקום והזמן בבחי' מלך מלך וימלוך כו' ולכן ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד הוא גימט' כתר היינו המשכת הרצון עליון הנק' כתר בבחי' מל' שזהו פי' עושין רש"מ ותרי"ג מצות דאורייתא עם ז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור כמו עמוד המחבר מעלה ומטה להיות או"ם שבבחי' פנימי' שלמעלה מעלה מגדר עלמין שורה ומתלבש בבחי' רצון בתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן המלובשת בנשמיות. ויש להעיר ממ"ש בפרדס ערך עמודי האש והענן שנצח והוד נקראים עמודי שש. וכן הם היו העמודים שעשה שהע"ה בבהמ"ק יכין ובועז. נו"ה. וכן נקראים ג"כ שתם עמודים עכ"ל. ובערך יכין פי' שם זה עמוד ימיני כו' נצח ונק' יכין שעל ידו מתכוננת המל' ויכין לשון עתיד שעיקר ההתכוננות לע"ל. ועמ"ש ע"פ בצדקה תכונני בד"ה הקל קול יעקב ובלקו"ת סד"ה וכל בניך ומ"ש ע"פ והנה זו ירושלים ובד"ה למנצח על השמינית מענין תמן נצח תמן מל' כו'. עוד כ' שם יכין ל' עתיד ע"ד כי אשב בחשך ה' אור לי. וא"כ זהו ענין והוי' יגיה חשכי המבואר סד"ה כי אתה נרי. ובערך בועז פי' בועז הוא הוד וכנגד המדה הזאת הי' עמוד השמאלי שהי' במקדש ופי' בו עז ותעצומות מפני עיקר יניקתה מן הגבורה ויקרא בשם זה כשיחזיק כח התשוקה אל היחוד עכ"ל. ועמ"ש בלק"ת בפי' ויתן עוז למלכו סד"ה הוי' יחתו מריביו. והנה התורה נק' עוז כמ"ש ע"פ ה' עוז לעמו יתן. וי"ל ענין עמוד השמאלי ע"ד נר חנוכה משמאל דהמכוון להאיר גם במקום החשך ששרשו משמאל והיינו ע"י המשכת עוז וכח מגבורות העליונים דקדושה שאין הדינין נמתקים אלא בשרשן וכן התורה ארז"ל אלכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום. וזהו ענין כי אשב בחשך ה' אור לי כנ"ל. וענין מזוזה מימין ע"ד עמוד הימיני. והנה נו"ה הם הנקראים תמכין כמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם והו"ע הצדקה. ועד"ז ענין תר"ך עמודי אור שהן בחי' עמודים הנמשכים מהכתר אפ"ל ג"כ שהם מבחי' נצח והוד דא"א כו' וכמ"ש במ"א בענין הגילוי לע"ל מבחי' הוד דע"י כו'. וע' במא"א יו"ד מ"ב מענין יכין ובזח"ג אמור ד"צ ע"ב ובפ' אחרי דכ"ח ע"א ובת"ז תיקון כ"ז ובע"ח בדרוש עולם העשיה. ובמא"א ב' סעי' מ"ה בענין בועז שבמדרש דרשו בועז זה השמש גם בועז נק' יסוד ע"ש שבו עז ותוקף כד עאל בימא והוא ע"ד ותשב באיתן קשתו. והנה במא"א אות יו"ד סל"ה בהי' ש"י עלמין מלד הבינה להנחיל אוהבי יש וכן עוד ש"י מלד החכ' כמ"ש הרמ"ז פ' בשלח וחו"ב הם ב' קוין ימין ושמאל א"כ הם שרש ב' עמודים הנ"ל שעל ידם נמשך תר"ך עמודי אור שהם ב"פ ש"י כו'. אך אפ"ל עוד כי תר"ך עמודי אור הם כחשבון ג"פ אור והיינו כי יש לבד ב' עמודים הנ"ל ימין ושמאל עוד בחי' עמוד גבוה יותר והוא עמודא דאמצעיתא שהוא ת"ת העולה עד הכתר ע' במא"א אות ע' סעי' פ"ז וע' ברע"מ ר"פ תצא גבי העשיר לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא וכ' הרמ"ז שהוא עשיר מכמה אורות שמתגלים בו וגם עיקר עצמיות הקו וחוט מאיר בקו האמצעי

וא"כ

וא"כ י"ל תר"ך עמודי אור נמשכים מג' בחי' עמודים הנ"ל שבכתר היינו א"ת ונו"ה כו'. ולכן תר"ך הוא ג"פ אור כנ"ל. וע' מענין תר"ך עמודי אור בפרדס שער שמיני פ"ג. קיצור וזהו ענין עושין רצונו של מקום שיומשך בחי' רצון מבחי' אני הוי' לא שניתי רעדכ"ר ע"ד הלין מרצה. גם י"ל הפי' שמאיר בזה ממש רעדכ"ר כי הרצון עליון יש לו ב' בחי' וזהו ענין שי"ן לשון שינוי ומורה על אני הוי' לא שניתי ג' קוין בחי' אדם שיאיר בו אוא"ס ממש וזהו ע"י כנועם שיח סוד שרפי קודש שיה ג"פ קו מבחי' קו"ף קדש מאיר הוא"ו קו כו'. ועל"ק דכמ"כ תר"ך עמודי אור כללותם ג' קוין ש' אות דקבוע ואמת הוי' לעולם. מקום הוא מל'. והרצון כתר נמשך במל'. תר"ך עמודי אור. ענין יכין ובועז. מזוזה ונר חנוכה. עמודא דאמצעיתא ונו"ה מעשה הצדקה הנמשך מת"ת עמודא דאמצעיתא הנק' עשיר בדעת ומשפיע שיהי' ומלאה הארץ דעה:

טו **ולכך** נק' מעשה הצדקה כובע ישועה כי ישועה מלשון וישע ה' אל הבל כו' שפונה אל תפלתו דהיינו שגורם להיות הקב"ה פונה בעצמו ובכבודו וכמ"ש ופנית אל תפלת עבדך דה"ב סי' ו' י"ט וכתי' ופניתי אליכם בפ' בחקתי כ"ו ט' וארז"ל ברבות נשא ס"פ י"א ישא ה' פניו אליך יהפוך פניו אצלך כמ"ד ופניתי אליכם והפריתי. ולשון יהפוך י"ל שאף עכשיו שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני שסילק שכינתו משם יהפוך פניו אליך כן משמע בסוף מדרש איכה דע"ו ע"ב ס"פ זכר עניי ומרודי. וזהו ענין הישועה להושיע מן תגבורת ההסתר כו' ומצאוהו צרות כו' ע"י ישא ה' פניו אליך. ובס"ח סי' תש"ח וכתיב ופניתי אליכם כאו"א צריך לכוין לבו כאלו שכינה פונה אליו. ורש"י בחומש פי' בשם הת"כ אפנה מכל עסקי לשלם שכרכם כו'. ויש לפרש ע"ד מש"כ בפי' וישע אל הבל כו' בעצמו ובכבודו ור"ל כמ"ש בגמ' סנהדרין דל"ט ע"ב כתי' טוב ה' לכל וכתיב טוב ה' לקויו כו' ות' במ"א דטוב ה' לכל זהו מבחי' האור והחיות הנמשך תמיד להחיות העולמות והוא מבחי' חיצוניות אבל טוב ה' לקויו זהו ההמשכה מפנימיות אוא"ס אין ערוך אליו כו' וזהו הנמשל לבחי' ופניתי אליכם כו' שפונה בעצמו ובכבודו ממש משא"כ בחי' האור המחי' עולמות הוא רק הארה בעלמא שאינו נוגע לעצמותו ומהותו כו' וזהו לשלם שכרכם ע"ד שיש שכר יש שכר ולא הארה בעלמא כ"א להנחיל אוהבי יש וכן פרש"י בסנהדרין בענין טוב ה' לקויו לשלם שכר כו' וזהו ענין ופניתי אליכם והפריתי אתכם היינו כמ"ש ע"פ בן פורת יוסף כו' והנה המשכה זו מבחי' וישע ה' הוא מתהלך לש"ע נהורין והוא מקור התפארת שיבה בחי' הדרת פנים כדכתיב גבי כהנים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת בפ' תצוה שהמגבעות שהם בחי' כובע ישועה נמשך להיות תפארת שיבה והדרת פנים בחי' יאר ה' פניו אליך וזהו ענין ופניתי אליכם בבחי' גילוי יאר ה' פניו ישא ה' פניו כו'. והנה פי' ש"ע נהורין פי' הרמ"ז בפ' בראשית ד"ד סע"ב שהם מבחי' דעת דעתיק שכולל בו ג"ר והוא שרש לז"ת הרי ש"ע שי"ן כנגד הב"ד הכלולים בו ע' כנגד חג"ת נהי"מ שהוא שרש להם כו' עכ"ל. א"כ ש"ע נהורין הם המשכת ע"ס דעתיק ולכן הם רבוי האור וכענין מעלת אבוקה על הנר דארז"ל לצדיקים בפני

שכינה

שכינה כנר בפני האבוקה פ"ק דפסחים ד"ה. ועד"ז מל' הנק' נר היא לגבי בינה כנר בפני האבוקה כי נובלות בינה שלמעלה שכינה והיינו כמ"ש כי אתה נרי הוי' שהמל' הנק' נרי מקבלת האור משם הוי' דאצי' אבל בינה שכינתא עילאה מאיר בה פ"ע נהורין דא"א וזהו והוי' יגיה חשכי כמ"ש במ"א. ולפ"ז פי' כובע ישועה שהוא המקור שממנו נמשכים ש"ע נהורין שהם ע"ס דעתיק הוא בחי' שלמעלה מהם והיינו כתר דעתיק שאינו בחשבון ע"ס דעתיק שבכ"מ ע"ס מתחילין מן החכ' כו' וזהו ענין כובע ישועה שממנו נמשכים גילוי ש"ע נהורין שהם ע"ס דעתיק שיאירו באצי' עד המל' כו'. ובמא"א ל' י"ד לאלהות הם ע"ס דעתיק כו' ול"ח גימט' ע"ב כ"ו בסוד חסד עכ"ל. וא"כ ל"ח זהו כחשבון כובע וכנ"ל סעיף יו"ד דכובע היינו כ"ו ע"ב והש"ע נהורין המאירים ממנו נקראו לאלהות וזהו והשביע באלהות נפשך. ועוי"ל פי' ש"ע נהורין השי"ן ג' קוין הנמשך מבחי' אני הוי' לא שניתי כנ"ל סעי' י"ד גם שי"ן לשון שינך כעדר ושן פי' ברבות במדבר ספ"ג גבי בני גרשון ואין שן אלא לשון חוזק כמ"ש מעיו עשת שן. והחוזק זהו לפי שנמשך מבחי' אני הוי' לא שניתי כו' וכמ"ש במ"א ע"פ ועוז מלך משפט אהב כו' דש והלב סומק והיור הם הו"ג לברר ב' בחי' אלו. והפ"ל מזה נמשך להיות דודי לא והדוס לה לי והדוס לאדוס ע' מדרש רבה בשה"ש ור"פ תולדות:

וב"ז לפי סדר אביי משמא דגמ' ואליבא דאבא שאול אבל חכמים חולקים ע"ז ולדבריהם י"ל דקטרת הוא ק"ש כמשי"ת. ומתחלה נקדים דהנה בפ' תמיד נשחט דכ"ע אמרו אין לך דבר שקודם לתמיד של שחר אלא קטרת בלבד (תמצא לעיל דרש"ו ע"א*) וא"כ להכמים דס"ל קטרת הוא קודם הטבת שתי נרות ובקטרת נאמר בבוקר בבוקר וע"כ הוא קודם לאברי התמיד שנאמר בו בבוקר. ולפ"ז י"ל דקטרת הוא ק"ש והוא קודם לתפלה היינו שתפלה היא כנגד תמידין וקטרת קודם לתמיד וכמ"כ ק"ש קודם לתפלה. והענין עדמ"ש בת"א בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה (לעיל בדרש"ז ע"ב**) ודם התמיד שקודם לקטרת ולהטבת חמש נרות היינו מס"נ של נה"ב. כי הסדר מלמטלמ"ע צ"ל תחלה ההתבוננו' מבחי' מלכותך מלכות כל עולמים כענין בשכמל"ו ואח"כ יהו"ע ההתפעלות ממהו"ע וכמ"ש בד"ה כי תשמע בקול בענין שצ"ל תחלה מפתחות החיצוני' ואח"כ מפתחות הפנימי' יעו"ש. ולכן דם התמיד קודם לקטרת והיינו מזבח החיצון ואח"כ מזבח הפנימי תחלה חיצוני' הלב ואח"כ פנימי' הלב. וזה"ע פסוד"ז שהוא הלל החיצונה וק"ש שהוא הלל הפנימי'. ועמ"ש בהגהות ע"פ כי כאשר השמים החדשים. והנה אחר דם התמיד הי' הטבת חמש נרות ואח"כ קטרת ואח"כ שתי נרות. כי ענין הטבת ה' נרות הם ז"מ מחסד עד הוד והמשכה מבחי' בינה עד הוד התפשטות ואח"כ הטבת ב' נרות יסוד ומל' והמשכה זו צ"ל מהכ' שלמעלה מהבינה כמו

שהרא'

---

* באן בנדפס הוא בסעי' ג' דר"פ ע"ב שיטה ט"ו עד דרפ"א ע"א שיטה א' בסוף ההג"ה יעו"ש כי כל הענין שייך לכאן:

** באן הוא דרפ"ב ע"א שיטה ל"ג בהגה"ה עד סוף הרנ"ה בסע"ב יעו"ש:

שהרא׳ נשפלת למטה יותר מהשמיעה שבשמיעה אינו תופס רק קול ודיבור והרא׳ נמשך בעשי׳ גשמי׳ והרא׳ היא מבחי׳ חכ׳. ועי׳ מזה בבס״ז פ׳ כי תשא ע״פ והדל לא ימעיט. ולכן הטבת שתי נרות הוא אחר הקטרת כי שמן וקטרת ישמח לב להמשיך האור גם במל׳ הנק׳ לב וזה״ע הטבת שתי נרות האחרונות:

קיצור הדרוש.

א) **ענין** ז׳ הנרות הם ז׳ מדות ויש לעו״ז מדות רעות וצריך להמשיך בהן אור החכ׳ ע״י השמן והאור ובלילה שהוא זמן החשך הי׳ צריך להדליק כל שבעת הנרות משא״כ ביום די בהדלקת נר השמי שהוא עיקר ההשפעה:

ב) **ובכמ״ב** בנפש ע׳ נפש יוצאי ירך יעקב הם ז׳ המדות וצריך להמשיך בהן אור החכ׳ וזהו ענין וידו היו״ד אוחזת בעקב עשו. הג״ה. אפ״ל כי פ׳ ראשונה דק״ש שם מ״ב שהוא בז׳ המדות ואעפ״כ מבואר דשם מ״ב הוא בריאה דהיינו בג״ר כמ״ש בפע״ח שער הק״ש פכ״ה. ועמ״ש מזה בלק״ת ס״פ מסעי סד״ה ביאור עוד לענין מואהיהם למסעיהם. א״כ היינו התקשרות ז׳ המדות בג״ר ע״ד לך הוי׳ הגדולה והגבורה כו׳ אלא שי״ל זהו דרך העלאה. וע׳ מ״ש בת״א בתהלתו בד״ה השמים כסאי בפי׳ ולדקה תרומם גוי ע״ש בפי׳ גוי. וכך הדלקת הנרות נק׳ בהעלותך את הנרות. ועמ״ש בביאור ע״פ מנורת זהב ספ״ד בלק״ת ס״פ בהעלותך ומ״ש בד״ה לבאר ענין המסעות פ״ב בפי׳ לא יהפוך פסיל בתבונה ועמ״ש בד״ה ראה אנכי בפי׳ שאין השם שלם כו׳ עכ״ה:

ג) **והנה** כתי׳ בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה ובערב לכ״ע מקטיר הקטרת תחלה ואח״כ מיטיב את הנרות. ובבקר נחלקו אבא שאול והכמים. לאבא שאול הקטרת הוא אחר כל הטבת הנרות דהיינו דמודכתי׳ בבקר בבקר בהיטיבו ילפינן דצריך לחלק הטבת הנרות לשני בקרים. הטבת המש נרות ומפסיק בעבודה אחרת ואח״כ מטיב שתי הנרות. והיינו שמפסיק ביניהם בדם התמיד. ואחר הטבת שתי נרות מקטיר הקטרת. ולחכמים מפסיק בין הטבת חמש נרות ובין הטבת שתי נרות בקטרת. והנה אלי בבקר בבקר קאי ג״כ על קטרת שיוקדם לאברי התמיד שנאמר בהם פ״א בבקר. והנה הענין לפ״ד אבא שאול קטרת היינו העלאת מהדומ״ע שהן לבושי הנפש שהן אותיות ובחי׳ דומם ולמטה מבחי׳ ז׳ המדות שהם ז׳ הנרות אשר עליית ז׳ המדות הוא ע״י החכ׳ בהיא׳ ראשית השכל׳ וממנה משתלשלים המדות אבל הלבושים אותיות מחו״ד וכ״ש המעשה אין שייכים שיתעלו ע״י החכ׳ כ״א ע״י המצות מעשיות שנעשים בדברים שהן דומם. וזהו ענין הקטרת שהוא ריח היינו ריח בגדיו. מקיף עליון. ומשם נמשך הכח להעלות גם הדומם כענין ועתה יגדל נא כו׳ ועי״ז נושא עון כו׳. ועמ״ש ע״פ וישלח יהושע כו׳ ואת יריחו כו׳. ולכן לפ״ד אבא שאול הנרות כולם קודמים לקטרת שהנרות הן העלאת ז׳ המדות והקטרת העלאת הלבושים מחדומ״ע:

וענין דם התמיד אחר הטבת המש נרות וקודם להטבת שתי נרות לפ״ד אבא שאול יש להקדים ענין ב״פ מס״נ שבק״ש. למס״נ באחד ה״ע ביטול הנה״א שביטלה

באוא"ס ב"ה ממש. ומש"כ דבכל נפשך זהו יחו"ת ביטול כה"ב שנמשך מבחי' בשכמל"ו. ובמ"א נת' בד"ה ויקחו לי תרומה שזהו ענין שרפים ואופנים שהשרפים אומרים קדוש והוא ע"ד המס"נ באחד דכה"ח כי קדוש היינו מובדל חד ולא באושבן והאופנים או' ברוך כבוד כענין בשכמל"ו ומזה נמשך הרעש גדול דוגמת למטה התפעלות כה"ב בחי' בן כפר שראה את המלך והשרפים בן כרך כמו כה"ח:

י **ובעליות** כה"ב הוא בחי' בע"ת. וזהו ענין דם התמיד צפונה לפני הוי' והוא תפלה שבמקום קרבנות עליות כה"ב ברעש גדול אדם ובהמה תושיע בחי' בכל לבבך חלל השמאלי שבלב מלא דם משכן יצה"ר וכה"ב ושם יסוד האש וחום הטבעי ושנכנס לחלל הימיני נק' ויחד לבבנו וזהו בכל לבבך. ואח"כ המשכת אור התורה זהו ענין הטבת שתי נרות. ולכן דם התמיד קודם להטבת שתי נרות בחי' בכל לבבך. ואח"כ בכל נפשך זהו ענין התורה הטבת שתי נרות. ואח"כ בכל מאדך בכל ממונך זהו לדקה וה"ע הקטרת כנ"ל שעי' ג':

ובכ"ז לפ"ד אבא שאול. אבל לחכמים דם התמיד קידם להטבת חמש נרות והטבת חמש נרות קודם לקטרת וקטרת קודם להטבת שתי נרות. ומ"מ זה שוה לשניהם שדם התמיד קודם לקטורת ונרות ואברי התמיד הם אחר קטרת ונרות. והנה לפ"ד חכמים י"ל הקטרת הוא ענין ק"ש ולכן נאמר בו בבקר בבקר משא"כ גבי תמיד נאמר אחד בבקר ולכן תמיד קרב בד' שעות וכמ"כ הוא זמן תפלת שחרית אבל ק"ש שהיא כנגד קטרת שנאמר בה בבקר בבקר זמנה עד ג' שעות. וכה"ג איתא רפ"ד דברכות בענין מן שנאמר בו בבקר בבקר הוא ג' שעות ביום יעו"ש. ושייכות ק"ש לקטרת כי בק"ש למס"נ באחד בחי' חד ולא באושבן וכמ"כ בקטרת אחד עשר סממנים היו בה. וברבות תשא פמ"ב ע"פ אחד עשר יום במיוחד שבעשרה דבור אנכי. גם ענין קטרת בחי' והקשורים ליעקב בחד קטירא מש"כ של כה"ח מזבח הפנימי שבינאה עילאה תרין ריעין. ונק' ריח הלבנון בחי' מזלי' ונוזלים מן לבנון מקיף בכל מאדך ע"ד והרוח תשוב בד"ה האזינו. וההמשכה עי"ז יחוד או"א. משכן העדות ג"ב כמאן דארח ריחא וההמשכה מבחי' חד ולא באושבן כו'. ולכן אנשי יריחו היו כורכי' את שמע ולא היו מפסיקים בבשכמל"ו שנק' ריח ליקי קדרה וכמו בן כרך כו' כנ"ל:

וענין כה"ב דם התמיד בחי' ובכל נפשך דוגמת האופנים ברעש והחיות נושאות כו'. וענין צפונה לפני הוי' זוכר עקדת יצחק כי רוח צפונית אינה מסובבת בדאו ולא גמרו שלא יתפשט בקליפות יותר מדאי וע"י עבודת קרבנות נתקן קו השמאל ששרש הקרבנות מפני שור מהשמאל כמ"ש בפ' שור או כשב ונעשה מהחשך יתרון אור. ועמ"ש סד"ה מזוזה מימין בענין ונר חנוכה משמאל. ועמ"ש סד"ה כי אתה נרי בענין והוי' יגיה חשכי. ע"ד מי יתן טהור מטמא. מצפון זהב יאתה. על אלוה. אשר לפנת גימט' כתר. ישת חשך סתרו. צחוק עשה לי אלקים. עקדת יצחק ממעל לעצים עה"ח ועה"ד. ואח"כ וזרקו כו' סביב שתי מתנות שהן ארבע י"ה ו"ה. וכ"ז מבואר בפנים אות ה':

(רג) **וזהו** הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב ע' בהקיצור שמשפנים אות ו':

(ח) **וא"כ** דם התמיד קודם להטבת חמש נרות כי הסדר מלמטה למעלה ל"ל תחלה ההתבוננות מבחי' מלכותך מכ"ע כענין בשכמל"ו ואח"כ יחו"ע התפעלות ממהו"ע וכמ"ש בד"ה כי תשמע בקול בענין שצ"ל תחלה מפתחות החיצוניות ואח"כ מפתחות הפנימיות יעו"ש ולכן דם התמיד קודם לקטרת והיינו מזבח החיצון ואח"כ מזבח הפנימי. תחלה חיצוניות הלב ואח"כ פנימיות הלב. וזהו ענין פסיד"ז שהוא חלב החיצונה וק"ש שהוא חלב הפנימי. ועי' מ"ש בהגהות ע"פ כי כאשר השמים החדשים. והנה אחר דם התמיד הי' הטבת חמש נרות ואח"כ קטרת ואח"כ ב' נרות כי ענין הטבת ה' נרות הם ה' מדות מחסד עד הוד וההמשכה מבחי' בינה עד הוד אתפשטת ואח"כ הטבת ב' נרות יסוד ומל' והמשכה זו צ"ל מחכ' שלמעלה מהבינה כי יסוד אבא אריך כו' וע' מ"ש מכ"ז בד"ה לבאר הדברים המבוארים בד"ה בכ"ה בכסליו ספ"ב (בסמוך):

עוד קיצור הדרוש עם הגהות.

ענין הלל וענין הודאה. (ע' מענין הלל בסידור בד"ה הללויה הללי נפשי. ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה בענין צדקה ותהלה ובד"ה רני ושמחי הראשון גבי כל הנשמה תהלל ובד"ה כילד מרקדין בענין ובית הלל אומרים ובד"ה הבאים ישרש בענין היה תתהלל. שבע ביום הללתיך זהו כענין ז' נרות והללתם את וכו' עמכם להפליא בד"ה ואכלתם אכול. קדש הילולים י"ל ל' הלולא והחונה מי ימלל וכו' ישמיע כל תהלתו ויש בחי' נורא תהלות ע"כ נמשך הודאה ושוב ומענין הודאה בד"ה יהודה אתה ובביאור ל"ג בעומר). למה תקנו בנס זה להדליק נרות. (והתירוץ כי הנס הי' בתורה הנק' נר מצוה ותורה אור כמ"ש בד"ה ענין חנוכה גם משום כי שמן וקטרת ישמח לב היא מל' ושייכות נרות להלל והודאה כי הילול ל' בהלו נרו). ז' הנרות הם ז' מדות ויש לעומת זה מדות רעות. (וכמו בנרות נחלקים הזיי"ן להמשה ושנים. כן בלעו"ז כמ"ש כי זה שנאים הרעב ועוד חמש כ"כ במ"מ די"ע ע"ב). והן יונקות מן הקדושה (ע' פרדס רים שער התמורות מי נתן מותר במוקדשים כמשל הגלוסקא כו') וצריך לבררם ע"י המשכת אור החכמה (עמ"ש בד"ה מחלמים אלומים בענין כולם בחכמה עשית פי' תיקון) וזהו ענין השמן והאור (ואפ"ל ע"י הדלקת ז' נרות שה"ע המשכת ג"ר בז"ת עי"ז נמשך מלמעלה ש"ע נהורין ש' ג"ר ע' ז"ת כ"מ בממ"ה) ובלילה שהוא זמן החשך הי' צריך להדליק כל ז' הנרות וביום הי' די בהדלקת נר הו' (ואפ"ל כי ז' נרות הם ז' מדות שבמל' הנק' נר. אבל ביום מאירי' ז' מדות דאצי' לכן שם ליכא חשך א"כ זיכוך המדות אז ע"י אור היום דעדיף מנר כו') שהוא עיקר ההשפעה. והנה יש עש"נ. ובחי' ז' מדות בנפש ע' נפש יוצאי ירך יעקב. (והם כנפש ל' יחיד ע"י שהם יוצאי ירך יעקב יו"ד עקב כו') וידו אוחזת בעקב עשו ובן הי' אהרן מעלה ז' נרות של בנש"י (באורך נראה" אור אותיות אהרן כו'. ענין ז' רועים. וזהו ע"ד כי אתה נרי. בד"ה רני ושמחי שזה שיהי' הנשמה בבחי' נר ה' כשמת אדם נמשך ע"י הכח מלמעלה). נמצא ענין הנרות הם המשכת אור החכמה בעש"ן בז' מדות (וא"כ זהו ענין שיהי' השם שלם

היינו י"ה בו"ה כד"ה ראה אנכי. וענין מי ברא אלה. ובאלותו המשכת ע"ק בזו"נ כי ע"ק שורה בבינה כו'. ז' כוכבי לכת בג"ד כפר"ת. כנ"י. שבע שנים. נר הוא"ו יוסף. מחוץ לפרוכת יערוך. משא"כ יום שמש הוי'. לכן העבת הנרות את האור כי טוב ה"ת וה"ע. וע"ש ס"ג מענין ירך יעקב כי נגע. ע"כ צ"ל שמן ואור כו':

ב **והנה** כתיב ובהעלות אהרן את הנרות. הקטרת הוא ענין העלאת האותיות שעלייתן אינו ע"י החכמה כ"א ע"י הקטורת (ור"ל ע"י מלות מעשיות שנעשים מדברים גשמיים וז"ש מעשה גדול. והיינו משום כי שורש האותיות למעלה מן החכמה ונפלו למטה בחי' דומם אבנים. וכן המלות שרשן בכתר למעלה מהחכמה ונתלבשו בעשיה. והמלות נק' כלים וכמו אותיות הם כלים ועי"כ העלאת האותיות זהו ע"י המלות. ע' בד"ה לסוסתי בשה"ש שהמרכבה של סוסים דזכרי' אותיות מעלי' למעלה יותר מהמרכבה דיחזקאל חיות שהם מדות). שסממני הקטורת היה מדברים שאין בהם טעם. הרי הן בבחי' דומם (והאותיות הם בחי' דומם) ובהקטרתן נעשה ריח ניחוח (וגם נתבאר בביאור מאמר הזהר אמור דל"ז רע"א דתרתין אתאן וכד אתאת דא לגבי דא דריח ורוח ענין אחד הוא. וכן מצאתי בספרי השרשים בשרש ישע. כי הריח אין בו ממשות רק הרוח והשאר מן דבר המריח. והאותיות נמשכים מבחי' רוח כמ"ש לנפש חיה ות"א לרוח ממללא. ועמ"ש מזה בארוכות בד"ה מזוזה מימין שהאותיות שרשן מבחי' אויר אור יו"ד כו' ועיין בזהר ר"פ ויקרא ובהרמ"ז שם. וע"ש בפי' מזוזה ונ"ה. ויובן שעד"ז הוא ענין קטורת ונרות שע"י העלאת האותיות נמשך אור החכמה כו'):

מה שמפסיק בין הנרות בדם התמיד פי' במ"מ פ' וישב די"ע ע"ב לאכפיא הילא דההוא סט' שיש שם ג"כ ז' בחי' ז' שני הרעב ונחלקי' ג"כ לב' וה' עוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר כו' ע"ש וע' בהשמטות זה"א סי' י"ג (דף ד' סע"א) הקרבן מייחד י"ב שבטי' שהן י"ב בקר דבריאה והקטרת מייחד ז"ת דאצי' וזהו ע"ד כגוונא דאינון מתייחדין לעילא וכו' וע' לק"ת סד"ה זאת חנוכת המזבח וגם ד"ה בהעלותך השני בענין שלך גדול משלהם. וא"כ י"ל לכן מפסיק באמצע הנרות בדם התמיד כדי לקשר ולחבר תיקון יהו"ת דבי"ע שזהו ענין הקרבן ביהו"ע דאצי' שזהו ענין הנרות למהוי אחד באחד ודוגמת מ"ש הפע"י בפי' ממולא מזור קדש בפ' תצא. גם שמן המשחה הי' מעורב בריח שזהו תערובות א"ת בא"פ סד"ה זאת חנוכת המזבח כו' וכענין תפוח שיש בו טעם וריח כו' ונמשלו בו ישראל שהקדימו נעשה לנשמע כו' וכמ"כ קטורת ושמן ריח וטעם כו':

עוד לדרוש הנ"ל

לבאר הדברים המבוארים בד"ה בכ"ה בכסליו בענין בכל מאדך שהוא בחי' הדלקה כו' בבחי' קטרת כו' בחי' ריח כו'. הנה מענין שהמלות הם בחי' ריח ריחא דלבושייכו מבואר בלק"ת ס"פ שלח בד"ה וישלח יהושע פ"ב בענין ידיהו שנק' בחי' זו

הריח

אליך אנפין כו'. ובפ' מסעי בד"ה לבאר ענין המסעות ספ"ג בענין ירדן יריחו. וזהו ג"כ ענין הקרבנות שנא' בהם לריח ניחוח. והנה פעולת הריח בגשמי' הוא שלא תהי' הנפש בבחי' הסתלקות מן המוחין רק שתשוב ותתגלה מהעלם אל הגילוי. וכן כת' בד"ה עולת תמיד שזהו ענין ריח דקרבנות. שלכן ביטל יוחנן כה"ג את המעוררים עורה למה תישן דפי' השינה הוא ע"ד וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כגופא כו'. וע"י ריח והעלאה דקרבנות הי' נמשך הגילוי. והיינו גילוי המוחין בז"א. וכן בנפש"א ענין השינה אשר מחמת קיטורים העולים מנפש"ב אין אור הנפש"א מתגלה במוח. וזהו ענין עמעום המוח כו' שאין האלקות נתפס בו וכמ"ש בסש"ב. וע"י ריח והעלאה מהתפלה שהוא במקום הקרבנות נמשך גילוי המוחין. וכן בנפש. ועד"ז יובן ג"כ בענין המלות שנקראים ריח בגדיו ממשיכי' ג"כ גילוי המוחין בנפש. וזהו ענין בכל מאדך בכל ממונך והרי באמת פי' בכל מאדך הוא ג"כ האה' שבלי גבול אלא דהא בהא תליא וכמ"ש בד"ה ושמתי כדכד. והענין כמ"ש ולדקה תרומם גוי ואיתא בילקוט ר"פ תשא שע"י הלדקה בנדבת המשכן עי"ז נאמר כי תשא את ראש בנ"י וכו' ושזהו ענין לדקה תרומם גוי. והיינו כמ"ש בתו"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי דפי' ראשי הוא מקור הנשמה בחי' מזלי'. והנשמה שבגוף נק' רגל לבחי' זו. וזהו ענין יעקב וישראל. בחי' יעקב יו"ד הנמשך בבחי' עקב זהו הנשמה שבגוף. ובחי' ישראל לי ראש זהו מקור הנשמה כמ"ש בלקו"ת גבי עשי"ת בד"ה ממעמקים קראתיך. ולכן ענין כי תשא את ראש זהו הגבהת הנשמה שבגוף להתקשר ולהתחבר לשרשה ומקורה. וע' מזה בד"ה יונתי בפי' קומי לך. ובד"ה במדבר סיני כו' שאו את ראש כו' לבחי' לגולגלותם בחי' גלגלתא שלמעלה מהשכל ובד"ה כי תלא בענין אשת יפ"ת כו'. ועלי' זו נמשך ע"י הלדקה. וזהו לדקה תרומם גוי וכמ"ש מזה בתו"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי בענין והארץ הדום רגלי שבחי' ארץ זהו המלות שמגביהות בחי' הרגל כו' וע"ש פי' גוי. וזהו ג"כ ענין הריח דלבושייכו של המלות שממשיך גילוי הנשמה במוחו כו'. וזהו ענין בשמים ראש גילוי בחי' ראש הנשמה נק' בשמים וריח. קיצור. ענין ריחא דלבושייכו. והריח מעורר משינה. וזהו ענין ריח הקרבנות שלכן ביטל את המעוררין. וכן בנפש שלא יהי' עמעום המוח. וזהו בכל מאדך בכל ממונך. לדקה תרומם. ע"ד כי תשא את ראש שאו את ראש לבחי' לגולגלותם.

וזהו והארץ הדום רגלי:

ב **והנה** ע"י הריח הנ"ל מעורר כמ"כ למעלה הגילוי במוחין דז"א. וזהו ענין וכובע ישועה בראשו הנמשך ממעשה הלדקה. והענין דהנה פי' שריון כ' בעמה"מ שער עולם הבריאה ספ"ו שהוא מבחי' ביגה. שהוא המסך שבין אלי' לבריאה. וממנה נמשך בבריאה שם אלקים וגש"ב המרומזים בשריון כדי להגן על עולם הבריאה. וה"ש הפסוק וילבש לדקה כשריון כו' להלחם עם הקליפות כו'. וע"ש בענין הטו"ן אהובה דשריון. ויש להעיר מענין טו"ן דגרשון גרם את האמה כו' בלקו"ת בד"ה במדבר סיני ובד"ה כסא ובד"ה ה' יחתו מריביו. והנה ענין המסך מבואר בד"ה השמים כסאי שבלקו"ת סוף שה"ש בהביאור ששרשו מבחי' ת"ת דאימא הנעשה כתר לז"א ע"ש פ"ב ופ"ג והוא מגין מיניקת החיצונים מזו"כ דאצי'. ועמ"ש בתו"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת ומ"ש

במ"א ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים. והיינו לפי ששרשו גבוה מזו"נ כי הוא מהילוכי' אימא שמשם אין להם יניקה. ומה שנמשל לשריון קשקשים שיש בו נקבים י"ל ע"ד שמצינו שהמל' בוקעת את המסך להאיר בבי"ע. גם בפע"ח שער השבת ס"פ י"ב נזכר שיש נקבים בהמסך ושזהו ענין סכך הסוכה שצ"ל בו נקבים שיהיו כוכבים נראים מתוכה. ובמ"א מס' סוכה פ"ג פיסקא ז' שדרך אותם הנקבים מאירים גילוי החסדים מלמעלה למטה כו'. ובאגה"ק ד"ה וילבש צדקה כשריון שע"י הנקבים הנ"ל נמשך בחי' פירותיהן בעוה"ז. ועפי"ז אפ"ל ענין ריח בגדיו דשייך ג"כ למעלה מאחר שנמשך מהמצות שיש בהם ריח בגדיו. כי הריח י"ל בו ב' ענינים. הא' שהוא הארה מהמקיף העליון שבורה על הלבושים. גם י"ל שבחי' פירות המצוה הנמשך בעוה"ז נק' ריח שהוא כמו ריח לבד מעלם השכר וכמ"ש כה"ג ע"פ לריח שמניך שהאותות ומופתים נקראו כן כמ"ש בתרגום שה"ש לפי שהם הארה וגילוי מא"ס ב"ה רק שנתלבשו בגשמיות ולכן נק' ריח. ועד"ז ענין פירותיהן בעוה"ז נק' לגבי עלם המצוה והשכר בשם ריח. והשכר בעלם נק' קרן והקרן קיימת לעוה"ב כי קרן הוא ענין עלמיות הדבר כמ"ש הרשב"א בח"א בפא"ע דתרגום בעלם היום הזה בקרן יומא הדין. וזהו לשון קרן ע"ש הובא בע"י. והנה כובע ישועה משמע במא"א אות כ' שעי' י"א שהוא ת"ת דא"י שנעשה כתר לז"א. ולכן א"ש דשייך לבחי' שריון שהוא המסך שבין אצי' לבריאה ששרשו ג"כ מכתר דז"א כנ"ל. וע' בפרדס ערך כובע שב' יש שפירשו בא"ס ויש שפירשו בת"ת ויש שפי' במל' וזהו עיקר שהוא כובע ועטרה בראש כו' יעו"ש. וע' באגה"ק ססי' ג' שתוס' האור שנמשך מא"ס ב"ה אל ע"ס דאצי' אשר ראשית תוס' הארה והשפעה הוא לראשית הע"ס זהו הנק' כובע ישועה כו'. וקרוב להעיר לזה מענין תפילין דמארי עלמא שהוא ז"א שהתפילין הם מה שנמשך בו מוחין דאו"א וא"א ועד"ז ג"כ כובע ישועה היינו מה שנמשך בז"א מקיף על ראשו מא"א כו'. ולכן הוא כובע ישועה ע"ד קרובה ישועתי לבוא. ע' רבות משפטים פל"א. וזהו ענין צדיק ונושע. וזהו ג"כ ענין בעטרה שעטרה לו אמו כו'. וע' מ"ש סד"ה יביאו לבוש מל' בפי' וכתר מל' כו' שהוא נמשך ע"י ביטול רצון ע"ד שהקדימו נעשה לנשמע וכמ"כ ע"י אתעדל"ת בכל מאדך נמשך בחי' וכובע ישועה כו':

ענין ה' נרות מבחי' שמן דבינה. ע' זח"ג ל"ד כי בינה רק עד הוד אתפשטת. אבל הטבת ב' נרות יסוד ומל' הוא ע"י שמן דחכ' כי יסו"א ארוך ונמשך ממנו גם ביסוד ז"א להאיר אור החכ' והביטול גם בבי"ע וכמ"ש בביאור הרע"מ פ' תצא ע"פ והדל לא ימעיט כו'. ולכן הטבת ה' נרות נמשך אחר דם התמיד. אבל הטבת ב' נרות נמשך ע"י קטורת וזהו שמן וקטורת ישמח לב כו'. וע"ד מ"ש בת"א בד"ה משה ידבר שאברהם קיים כל התורה והמשכות הי' רק באצילות רמ"ח מ"ע רמ"ח איברים דז"א. אבל ע"י תורת משה משה ידבר להמשיך הגילוי בבי"ע והיינו ע"י שההמשכה ממקום עליון יותר ממו"ס כו'. וכדי להיות ההמשכה זו הי' צ"ל תחלה גלות מצרים שעי"ז דוקא יוכלו להמשיך המשכה זו עד"ז יובן כאן. קיצור. שריון זהו המסך שבין אצי' לבריאה ששרשו מהשמ"ל דבינה ומגין על זו"נ גם יש בו נקבים נקבי הסכך. ויש בו ריח בחי' פירותיהן בעוה"ז. וענין כובע ישועה ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א. וממנו שרש המסך הנ"ל.

ויש

ויש להעיר לענין כובע ישועה מענין תפילין דמארי עלמא. ומענין בעטרה שעטרה לו אמו וכתר מלכות בראשו:

ג **וזהו** ענין עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה. הנה ההפרש בין זקנה ובין שיבה י"ל ע"פ מ"ש במא"א אות שמ"ך סעי' י"ח סבא דשבין נק' מו"ס כו' ושבין נק' או"א כי הם אוחזים בדיקנא דא"א כו' וי"ל שו"ם ואברהם ושרה זקנים כו' עכ"ל. וכ"ה במק"מ פ' בלק דף קנ"ז ע"ב ע"פ אל זקני עירו. וכ"ה בת"ז בהקדמה ד"ג סע"א ובכס"מ שם. והרמ"ז שם פ' בלק פי' דזקני עירו הם ז"ת דעתיק המאירים בגלגלתא ומוחא דא"א. וגם נמשך הארתם אל הדיקנא. ויש לפרש שההפרש בין שבין ובין סבא דשבין זהו ע"ד ההפרש בין קדש ובין קדה"ק. כי ענין סבא זהו מוחין דגדלות. וזהו"ע נער הייתי גם זקנתי דקאי על מט"ט ו"ק דילי' שכשהוא ביצי' נק' נער. וע' בתו"א שד"ה בכ"ה בכסליו. ובשבת עולה לאצי' נק' גם זקנתי להיות כי חכ' מאיר באצי' ובחכ' מאיר או"ס שהוא קדמון ונאצי. נמצא ההפרש בין נער ובין זקנה כערך יצי' לגבי אצי'. ואצי' לגבי עשי' נק' ג"כ קדש לגבי חול. והנה ענין קדש הקדשים היינו שהוא גבוה מבחי' קדש ע"ד מעלת ערך הקדש על החול כמ"ש בלקו"ת בד"ה שבת שבתון. ועד"ז ענין סבא דשבין שגם בחי' סבא שהוא חכ' דאצי' הוא כמו נער וקטנות לגבי חכ' סתימאה כי אבא יונק ממזלא בחי' שערות שהוא רק מותרי מוחין כמו שאם חותך השערה לא יכאב לו. וזהו ענין נובלות חכ' שלמעלה תורה. וכמ"ש בביאור ע"פ תורה צוה וע' מ"ש ע"פ וגלחה את ראשה ובביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה ובד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י. ולכן מו"ס נק' סבא דשבין. ועד"ז י"ל ההפרש בין זקנה ובין שיבה. כי איזהו זקן זה שקנה חכ'. וזהו"ע חכמה דאצי' הנק' זקני עירו כנ"ל. אבל שיבה זה"ע מו"ס ובענין ישיש גימט' כתר והוא ב"פ יש כי בחי' קנה חכ' קנה בינה ב"פ קנה גימט' יש וזהו עדיין בחי' חציו התחתון דכתר אבל בחי' יש העליון זהו גבוה יותר ונק' יקר על יקר. כי יקר גימט' יש. וע"ד מ"ש במדרש פ' הברכה בענין משה שנק' איש האלקים מחציו ולמטה איש ומחציו ולמעלה אלקים הרי אף שנק' מחציו ולמטה אינו ערוך לבחי' חציו העליון כמו שאין ערוך לבחי' איש עם בחי' אלקים. וכמ"כ עד"ז יובן פי' וענין חציו ולמטה דכתר המאיר בחו"ב דהיינו קנה חכ' קנה בינה לגבי עצמיות הכתר הנק' חציו העליון שאין ערוך זה לזה כו' אף שנק' חציו כו'. גם אפ"ל ב' אלאין הנ"ל הם ע"י וא"א שבחי' א"א שרש הנאצלים משם שרש הזקנה ובחי' ע"י בחי' תחתונה שבמאציל זהו ענין סבא דשבין כו'. וע"י הצדקה ביטול היש לאין ממשיך גילוי היש האמיתי ישיש ב"פ יש. א"כ גילוי אין כתר. אשר והחכ' מאין תמצא. וזהו בדרך צדקה תמצא. מציאה. הודאה ע"ד ד' צריכים להודות שלמעלה היש כו' בד"ה מזמור לתודה וזהו נס מיסוד ז"א שלמעלה היסוד והיש כו'. וכמ"כ נס רוחני הוא מיסו"א פי' כי החכ' מאין תמצא ונק' הכ' יש קנה חכ' קנה בינה ולמעלה אין. אך באמת למעלה היש ישיש כנ"ל. וע"י נס רוחני מיסו"א ויסוד דעתיק נתגלה שלמעלה היש וחכ' אין. וכמו ג"ע להנחיל אוהבי יש ותחה"מ גילוי מו"ס יתגלה שהשגה דג"ע אין ורק שערות. היפוך הנער ע"י שיבה. וע' ד"ה ואני נתתי לך שכם אחד בענין ויוסף יסוד דא"ק הורד מצרימה ב'

מזלות דא"א . קיצור . ענין תפארת שיבה . ע"ד סבא דסבין שהוא ענין קדה"ק שגם בחי' קדש נחשב אלו כחול לגבי קודש וכן יש נער הייתי גם זקנתי . ובחי' סבא דסבין זהו א"א. שגם הזקנים שהם או"א נחשבו אלו כנער וקטנות לגבי זקנים. ובחי' תפארת שיבה הנ"ל בדרך צדקה תמצא. כי והכל' מאין תמצא ונמשך בחי' אין ע"י הצדקה שהוא ביטול היש לאין . ע' בד"ה בחדש השלישי :

ד **והנה** ענין ריח הנ"ל שע"י הצדקה מעורר המוח משיכה ומחבר המוח עם פנימי' הלב שהוא בינה שיהיו בבחי' תרין ריעין דהיינו יחוד או"א שהוא בא ע"י ההמשכה מהכתר וכמ"ש בזח"ג פ' אחרי דע"ז ב' יו"ד עם ה' עילאה לא הליא היבורא דלהון בחסד אלא במזלא תליא . וע' בבה"ז שם . וע' מ"ש ע"פ באתי לגני בפי' אריתי מורי עם בשמי. וע' מ"ש בד"ה הללו בענין שלום בפסח"ע י"ה כו' שהתחברות זו בא ע"י הארה מרדל"א. וזה"ע הריח. וזהו ג"כ ענין שמן וקטורת ששם הומ"ל כנ"ל ישמח לב ע"י שמחבר המוח ופנימי' הלב וזהו זה הכנים שמחה. וע' מ"ש בד"ה לכן אמור לבנ"י. וכמ"ש למעלה שמן וקטורת ישמח לב זה הקב"ה פי' בעה"ק חלק העבודה פי"א דפי' לב הוא מל' דהיינו מ"ס ויאמר ה' אל לבו . והשמן הנמשך ויורד מלמעלה מהמקור אל הראש. והקטורת סוד העבודה העולה מלמטה נק' והשפים שם ומשמחים הלב ההוא ומשם תתפשט השמחה והאור אל כל התחתונים עכ"ל . הובא בשל"ה בהקדמה דע"ו ע"ב . (וע' מזה עוד בשל"ה במס' תענית דרי"ב סע"א. ובפ' תצוה שכ"ה א'. ר"פ תשא של"א א'. זח"א ויחי דר"ל רע"א. ויקרא ד"ז סע"ב ופ' אחרי דכ"ה כע"ב ויקרא י"א א'. פ' לו ד"ל ע"ב ל"ד א'. אמור פ"ע א' ק"ד סע"ב ק"ה א'. בהעלותך קנ"א ע"ב ק"נ ע"א. קרח קע"ז ב'). והנה קטרת היא העלאת מ"ן דבינה ושמן המשכת מ"ד דאבא שהוא יחוד פנימי דאו"א אך שממשיכים בחי' זו בזו"נ שגם זו"נ יהיו במדריגת או"א ע"ד ביום ההוא יהי' כו' וכמ"ש בד"ה בהעלותך דרוש השני שע"י שמן המנורה ממשיכים במל' בחי' גבוה יותר מע"י הקרבנות ע"ש בענין שלך גדול משלהם כו' . והרמ"ז פ' קרח שם פי' כי יש או"א תתאין שהם יש"ס ותבונה והם סוד ה' של שם הוי' ויש או"א עילאין . והם סוד יו"ד של שם . ושמן וקטרת הם או"א עילאין והם מאירים למל' דהיינו מבחי' מזבה"פ מאיר למזבה"ח ע"ש. ור"פ בשלח כ' הרמ"ז בענין תר"ך אורות שיש בכתר ונותן ש"י אורות התחתונים שבו ליסו"ת . וש"י אורות העליונים שבו לאו"א עילאין שהם יו"ד של שם. ונתכוין הבקוק להמשיך יש העליון כו' עכ"ד. ומזה יובן ענין שמן וקטורת דוקא ישמח לב יען שעי"ז נמשך כל תר"ך אורות שבכתר אל המל' . והיינו ע"י תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן שהם תר"ך עמודי אור היינו תר"ך אורות הנ"ל והם נמשכים ע"י הקטורת שהוא המצות וע"י שמן שהוא התורה. וא"ש שזהו ג"כ ענין עטרת תפארת שיבה דהיינו בחי' ישים שהוא ב"פ יש הנ"ל שזהו בחי' תפארת שיבה וכ"ז בדרך צדקה תמצא כו . וזהו ענין עושים רש"מ. שיש בזה ב' פירושים. הא' שממשיכים הרצון שיאיר בבחי' מקום כמ"ש בד"ה והתהלכתי בתוככם. וה"ש יחוד העליון . כי מקום הוא מל' . וכאשר שם הוי' דז"א מאיר במל' נק' עושים רש"מ . ובכלל פי' זה הוא שיהי' יחוד זה באופן ע"ד יחוד הו"ב שהוא הנק' במקום שבע"ת עומדים.

וכביכול

וכשישראל עושין רש"מ אזי גם המל' היא במדריגת הבינה ע"ד עד שקראה אחותי אמי כו'. הב' פי' עושין רש"מ שממשיכים הרצון מבחי' היותר עליון היינו מבחי' עת"י תפארת שיבה כו' והא בהא תליא. ומבואר לעיל דשמן וקטורת ממשיכים מבחי' ע"י וא"א באו"א עילאין ולהיות מאיר בחי' זו בזו"נ ממש לכן זהו נק' עושין רש"מ ולכן ישמח לב. וע' מענין שמחה ותענוג בענין סעודת לויתן כו'. והנה הרצון זהו בחי' שינוי ור"ל דלגבי אני ה' לא שניתי אין שייך רצון כי כלום חסר הלא שעושין לו רצון שיומשך בתומ"צ וזהו עושים רצונו כו'. ונת' מזה בד"ה ושננתם לבניך ודברת בם כו'. וע' מענין לב בזח"ג פ' שלח דקס"א ע"ב ע"פ ועתה יגדל נא כו' דהיינו שמוסיפים כח בשם אד' הנק' לב והיינו ממל' דא"ס כמ"ש במ"א. קיצור. הריח מעורר הכתר לחבר המוח והלב. חו"ב שלום בפשמ"ע. שמן מוחין דאבא. וקטרת העלאה דאי'. ישמח לב בינה ומל'. שמן וקטורת הם או"א עילאין יו"ד של שם. ובהם מאיר ש"י אורות העליונים של הכתר ולכן ישמח לב שנמשכים תר"ך עמודי אור למל'. ונק' עושים רצונו של מקום יחוד עליון דזו"נ ע"ד שקראה אחותי ואמי. וזהו ועתה יגדל נא כח אד' שמוסיפים כח כו':

ההגהות לסוף הדרוש דב"ה בכסלו שבתו"א דף מ"ט ע"ד.

ומעתה נבוא לבאר ענין חנוכה מה שמברכין להדליק נר חנוכה (ע' עו"ב סי' תע"ר ענין נר תברכו וע' פרדס ערך נר ועמ"ש בלקו"ת בד"ה שוש אשיש בענין ואמרתם כה לחי עכ"ה) ומה ענין חנוכת המזבח וחנוכת הבית. (הג"ה עמ"ש בלקו"ת ס"פ נשא בד"ה זאת חנוכת המזבח ומ"ש בסידור שער החנוכה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית. ובלקו"ת ג"כ ע"פ זה עכ"ה). כי הנה כתי' חנוך לנער על פי דרכו. במשלי סי' כ"ב (הג"ה וע' מזה בזח"א פ' בראשית דל"ז ע"ב ובזח"ב ס"פ בשלח דס"ה סע"ב ודס"ו סע"ב וס"פ תרומה דקע"ט א' דהיינו בספד"צ פ"ה. וע' פרדס ערך נער ובמאו"א אות נו"ן סכ"ד וע' בשש"ב בחינוך קטן. וע' בלקו"ת פ' נח בד"ה והי' אור הלבנה פ"ג בענין נערים פני זקנים ילבינו עכ"ה) שהוא כשרוצים ללמדו והרי הוא רחוק מזה צריך לחנכו והחינוך הוא במתנות רבות שנותנים לו. והנה כתי' נער הייתי כו' תלים ל"ז כ"ה. ואחז"ל ספ"ק דיבמות שרו של עולם אמרו (הג"ה ע' מזה בזח"א ס"פ לך דצ"ה ע"ב פ' תולדות דקמ"ג ע"א פ' ויצא דקס"ב ע"א פ' ויחי דקע"ט ע"ב ודקפ"א ע"ב ובפ' פינחס דרי"ז סע"א ודף רי"ו ע"ב. וצ"ע מפסוק אי לך ארץ שמלכך נער. ע' זהר פ' לך שם ובפ' תרומה דקע"ד ב' ודקע"ה סע"א. והרי שרו ש"ע הוא נער וא"כ איך אי לך ארץ כו'. ויש לחלק בין שרו ש"ע לבחי' מלכך. דכשהוא נק' שר א"כ הוא רק שליח לבד אבל השפע בא מלמעלה מאור האצילות. אבל כשנק' מלכך זהו ע"ד בגלותא קוב"ה סליק לעילא לעילא והנהגת העולמות הוא בבחי' שינה כמשנ"ת בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים כו' אז כמשל ע"ד שמלכך נער וע"ז מבקשים עורה למה תישן כו' ה' ימלוך לעולם ועד עכ"ה) שהחיות המתפשט בכל העולמות לכל חד לפום שעורא דיליה הוא בבחי' נער (הג"ה ע' בת"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי גבי ובחי' זו נק' כרוב אפי זוטרי כו' כמשל התינוק שהגילוי במוחין שלו מצומצם יותר מבאדם הגדול עכ"ה)

וכמ"ש

וכמ"ש והוא נער את בני בלהה כו' (הג"ה עמ"ש מזה בלקו"ת פ' לו בד"ה והי' אור הלבנה פ"ב. וע' בפרדס ערך כרובים עכ"ה) שם הקטנה רחל ה' קטנה בחי' מל' שהיא ה"א אחרונה של שם הוי' להיות ומלכותו בכל משלה להוות הנבראים מאין ליש היא בחי' קטנה לפי שהיא בבחי' גבולים ומצרים ולגבי א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו' נקרא כל כללות ההיות בשם קטנות שאין ערוך אליו יתברך ולכן כתיב מי יקום יעקב כי קטן הוא בעמוס סי' ז' ה' (ע' בגמרא סוף מכות דף כ"ד סע"א) כי יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה ומאחר שיש קצה בראש וקצה בסוף הרי יש לו בחי' גבול וה"ז בבחי' קטן לגבי א"ס ב"ה (הג"ה ומזה יובן ענין יום שכולו ארוך הנזכר בת"א פ' יתרו סד"ה זכור את יום השבת היפך בחי' קטן. והפ"ל מי יקום יעקב ר"ל בחי' מי יקים את יעקב כמ"ש בזהר ויחי דרל"ה ע"ב ע"פ מי יקימנו מי יהפא לך ועמ"ש בלקו"ת פ' שלח ע"פ ועתה יגדל נא בענין הד' מי יעמוד ומש"ע בלקו"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה בענין מי יתן מציון ישועות ישראל דר"ל שבחי' מי שהוא עלמא עילאה בינה ששם מאיר ע"ק יתן מציון כו' וזהו ג"כ ענין מי יקום יעקב וע' זח"ב קכ"ו ב' ע"פ מי זאת עולה. ועמ"ש בלקו"ת פ' לו בד"ה להבין ענין משמח חתן וכלה פ"א מענין יעקב ורחל. ורחל שהיא ה' תתאה נק' אשת יעקב. וע"כ נקראת ה"א קטנה מפני שמקבלת מבחי' זעיר אנפין. זעיר היינו קטן. והיינו ענין מי יקום יעקב כי קטן הוא. וע' בלקו"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את הוי' ושם פ"א גבי ולכן נק' המדוש בשם ז"א שנתקטנו וכעשו זעיר לשין מועט כו' ע"ש. משא"כ לאה נק' הגדולה ר"ל ה' גדולה דהיינו שפרשה מבחי' ה' ראשונה דשם הוי' כמבואר בזח"א פ' ויצא דקנ"ג ע"ב ודקנ"ד א' ב' ודקנ"ה ב'. ובינה מקבלת ע"י אבא מבחי' ע"ק והתגלות ע"ק הוא בבינה וכמ"ש בלק"ת בד"ה להבין המשנה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ושם ספ"ג. וע"כ נקראת ה' גדולה. שמקבלת מבחי' גדולתו של הקב"ה. וכנודע מענין ארך אפים וגדל חסד. שהוא למעלה מבחי' חסד דז"א. ועמ"ש בלק"ת פ' נשא בד"ה הוי' יחתו מריביו פ"א. וס"פ עקב בד"ה ארץ הרים ובקעות בענין ההפרש בין חסד ובין גדולה. ומזה יובן המד"ר פ' ויצא פ"ע שאמרו על הגדולה לאה גדולה במתנותיה כהונה לעולם כו' דהיינו לפי שמקבלת ממדת גדולתו כביכול. וע"כ נקרא ה' גדולה. וזהו ענין ותקנא רחל באחותה. ופי' בזח"ב ר"פ תרומה דקכ"ו ע"ב. הכי היא ודאי דהא עלמא תתאה. שהיא מל' ה' אחרונה דשם הנקרא ה' קטנה. כל תיאובתא לאו איהו אלא בגין למהוי כגוונא דעלמא עילאה. שהיא ה' ראשונה דשם הנקרא ה' גדולה כנ"ל. ולמירת דוכתהא. דהיינו שכמו שבחי' י"ה הן תרין ריעין דלא מתפרשין ונק' ונהר יוצא מעדן. יוצא תמיד בחי' מוצא מים אשר לא יכזבו מימיו בזח"ב יתרו דפ"ג ע"א וזהו מפני שההמשכה בא ממקור מים חיים אור א"ס ב"ה ממש שאין שום הפסק להשפעתו. משא"כ בבחי' ה' קטנה רחל נאמר כרחל לפני גוזזיה נאלמה. ונק' רחל מבכה כו' כי איננו כמ"ש הענין בזח"א פ' ויגש דף ר"י ע"א בגין דוא"ו אתרחיק ואסתלק מינה. וע' מזה בלקו"ת בד"ה שוש אשיש פ"ד. והוא ענין אזלו מיא מני ים ונהר יחרב ויבש המבואר בזהר תרומה דקס"ו סע"ב. ולכן ותקנא רחל באחותה שתהי' ג"כ בבחי' אהל בל בלצען יסע.

ישע יחודיו לגלא כמו ה' עילאה וכמבואר בלקו"ת סד"ה טובה ישראל עד. דרוש השני. והיינו ע"י שתקבל ג"כ מבחי' גדולתו של הקב"ה להיות גדולה במתנותיה ג"כ לעולם ולא לפי שעה כו'. ובמד"ר פ' ויצא פע"א אמרו ותקנא רחל כתי' אל יקנא לבך כו' ואת אמרת ותקנא רחל אלא מלמד שקנאה במעשי' הטובים. ועל קנאה כזו אחז"ל אלולי שקנא אברהם בשם בן נח. כהובא בספר אורחות צדיקים סוף שער הקנאה. וע"ש בזהר ר"פ תרומה שזהו ענין קנאת סופרים תרבה חכמה. דהיינו שלע"ל יומשך ויתפשט בחי' חכ' עילאה יו"ד של שם גם בה' אחרונה של שם כמו בה"א ראשונה. וע"ז נאמר ביום ההוא יהיה ב"פ י"ה. שבחי' ו"ה של שם יהי' במדריגת י"ה אהל בל יצען כו' כמ"ש בת"א פ' חיי סד"ה יגלה לן טעמיה. ובלקו"ת ס"פ תבוא בד"ה ויקרא משה אל כל ישראל. ועמ"ש סד"ה בהעלותך דרוש השני פ"ה בענין חכמות בחוץ תרונה. וזהו ענין רני ושמחי בת ציון שהיא מל' כי הנני בא ושכנתי בתוכך דוקא. לפי שהיא מקור דבי"ע. שלכן ויאהב יעקב את רחל. לפי שרצה שיומשך האור למטה דוקא. כמ"ש בת"א פ' ויצא בד"ה וללבן שתי בנות אלא שעכשיו נק' ה' קטנה כנ"ל אבל עי"ז לע"ל תתעלה ביתר שאת וכמ"ש בזח"ג פ' שלח דקע"א ע"א ע"פ והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים. שהיא ה' קטנה. חציים אל הים הקדמוני שהיא בינה ה' עילאה וע"ש בבה"ז. ואפ"ל שזהו ענין ח' ימים דחנוכה חנוך ה' שמדליקין על פתח הבית מבחוץ לומר שיומשך השמן חכ' עילאה גם בחוץ ע"ד חכמות בחוץ תרונה משא"כ הדלקת ז' נרות בהיכל ה"י כ"ל כמ"ש זהו שההמשכה רק למעלה שלא בחוץ וכמ"ש בזח"ג פ' אחרי דע"ח א' שהבינה נק' מולדת בית והמל' ה"א אחרונה נק' מולדת חוץ. ולכן מדליקין שמונה ימים דהבינה נק' שמינאה מלמטה למעלה. כמ"ש בלק"ת סד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי. ועמ"ש בת"א בענין שמונה ימי המילה שהם בבחי' שיעבור עליו שבת א' דהיינו בחי' שלמעלה מהשבת שהוא יום השביעי. ממשיכים הארה בחי' זו במל' ה' תתאה בשמונה ימי חנוכה שתהי' כמו ה' עילאה הנקרא ה' גדולה וכנ"ל. וענין חנוך לנער ע"פ דרכו דהנה אחז"ל פ"ק דע"ג דף ג' ע"ב רביעיות יושב ומשחק עם לויתן. ומשחרב בהמ"ק שאין שחוק למעלה ברביעיות מאי קא עביד יושב ומלמד תינוקות של בית רבן תורה. והנה ענין משחק עם לויתן יש לעיין בזח"ב פ' שמות די"א סע"ב ע"פ וילך איש דא קוב"ה דכתיב הוי' איש מלחמה. וכה"ג דרשו רז"ל בענין איש בכמה דוכתי ומהן סוף סוטה דמ"ח. מבית לוי דא קוב"ה אחר דהכ' עילאה והוא נהר מתחברן כחדא. והוא ענין שער החמשים דבינה שהוא הממוצע המחבר חו"ב שהם אין ויש כמ"ש בלקו"ת בדרושי שבועות בביאור מטע ע"פ וספרתם לכם. כי החכ' מאין תמצא בחי' אין. והבינה נק' להנחיל אוהבי יש. וע' בד"ה מלה זו מענין מוחין דאבא ומוחין דאימא ותבין מה שהחכ' נקרא אין והבינה נק' יש. והתחברותם יחד זהו ע"י שער החמשים דבינה שהוא הממוצע בין אין ויש. ונק' בית לוי לשון לויה וחיבור כמו הפעם ילוה אישי אלי. וע' עוד בלקו"ת פ' מטות בד"ה החלצו מאתכם ספ"א אשר יחוד חו"ב נק' שלום בפשמ"ע ונמשך ע"י בחי' שלמעלה מחו"ב ושם פי' ג"כ שזהו בחי' הדעת עליון ששרשו מהכתר. כמ"ש בת"א פ' תולדות בהביאור ע"פ מים רבים. ולא

מתפרשין

מתפרשין לעלמין ע' זח"ב יתרו דפ"ג סע"א . מבית לוי דאשרי לויתן כל חידו בעלמא.
כי ע"י יחוד וחיבור הו"ב דוקא נמשך התענוג והחדוה. שעיקר התענוג הוא כשהשכל
בא בהשגה דוקא. אך ביותר בשכל והשכלה חדשה. שאז דוקא נמשך התענוג . אך מ"מ
גלוי התענוג הוא כאשר השכלה חדשה זו באה בהשגה להיות מושג ממש וזהו הנק' יחוד
הו"ב . ונק' לויתן חיבור הו"ב. ולכן אשרי כל חידו בעלמא וע' מזה בסידור בדרוש
ענין ברכת הזימון . ואפשר הגו"ן פשוטה דלויתן מורה על שער החמשים דבינה
או על כללות נ"ב שבהי' הכ' עילאה מאיר בנה"ב . הה"ד לויתן זה יצרת לשחק בו .
היינו שע"י יחוד וחיבור הו"ב ע"י הדעת עליון נמשך התענוג עליון ומאיר בהעולמות
וזהו לשחק בו. וע' מזה ג"כ פ' ויחי דרמ"ז ע"א . ויקח את בת לוי דא קוב"ה אתר
דנהירו דסיהרא נהיר . והיינו כשנמשך להאיר במל' שנק' בת לוי שנלקחה מהו"ב כמ"ש
בזהר בראשית ע"פ ויבן ה' אלקים את הצלע כו'. וזהו שהוא בשלשה שעות הרביעיות
שביום שהוא זמן תפלת המנחה שתיקן יצחק שהוא ג"כ לשון צחוק ותענוג. כמלא הצחוק
והתענוג מביטול הים לאין מאיר במנחה . וע' בזח"א פ' ויחי דרכ"ע ע"ב ע"פ עבדו
את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה . ומשהרב בהמ"ק שאין שחוק ע"ד גנאא לא עאל
בגנתיה בזח"ב פ' תרומה דקס"ו סע"ב שהוא ענין ונהר יחרב ויבש . אזי הוא מלמד
תינוקות של בית רבן תורה . דהיינו שיהי' בהי' וכל בניך למודי הוי' . שמזה יומשך ג"כ
בהי' ורב שלום בניך אל תקרי בניך אלא בוניך . ע' בהרמ"ז ר"פ תזריע . וע' בזהר
ר"פ בראשית דף הראשון ע"ב מענין השב"ר . ובמא"א אות תי"ו סל"ו בית רבן היא
בינה שהיא בית להכמה רבן של כל האצילות . ותינוקת של בית רבן הם כו"ה. והם הנק'
ג"כ למודי הוי' כמ"ש בזהר ס"פ לו . עו"ש במא"א דתשב"ר הם ג"כ מט"ע וסנד"ל .
ונק' של בית רבן ע"ד נער לא ימיש מתוך האהל. וההפרש בין בהי' יושב ומשחק עם
לויתן שהוא ג"כ המשכת הו"ב ובין יושב ומלמד כו' יובן עפמ"ש ההפרש בין השפעת
עלמיות החכ' ע"י זווג היסודות דזו"נ ובין השפעת הארת החכ' לבד ע"י הדיבור ע'
בלקו"ת בשה"ש בד"ה לבאר הדברים ע"פ ששים המה מלכות ובבה"ז פ' בלק על מאמר
דקל"א ע"ב ע"פ ברכו ה' מלאכיו. והנה הלימוד לתשב"ר הנ"ל זהו ע"ד כי אל דעות
ה' שמלמטה למעלה נק' יש מאין שלמטה היש כו' וצריך ללמדו ספר וסופר שהם תו"ב
שהם כולא קמי' כלא חשיב ממש וע' מזה בלקו"ת פ' אהרי בד"ה כי ביום הזה יכפר
דרוש השני וע' בזהר תרומה קל"ז ע"פ השמים מספרים מנהרין ומנלצין ועמ"ש ע"ז
בסידור. ועד"ז יובן ג"כ ענין ללמדו ספר מבחי' השמים מספרים . והיינו שהקב"ה
יושב ומלמד תשב"ר תורה . אך כדי להכנו לבית רבן הנ"ל ע"ז נאמר הגוך לנער ע"פ
דרכו . שנותנים לו מתנה . ור"ל שגם ע"פ דרכו שנדמה לו שלמטה היש עכ"ז יש
מתנה היינו השפעה וריבוי הטוב . או כמו הנס דפורים שנתלבש בדרך הטבע ע"י
אסתר וזה נק' על פי דרכו היותו שרו של עולם כו' ובאמת הי' נס. וזהו הגיך לנער
בבחי' מתנה מרובה כו' גם כי יזקין כו' הגם דבחי' זקנתי זקן שקנה חכ' הארת דעת
עליון הנה לגבי ע"ק גם ז"א דאצי' נחשב יהו"ת ויש עוד עליות והחכ' מאין חמלא יש
מאין כו' א"כ גם ביטול החכ' נק' ביטול היש. ויש ביטול גבוה יותר כמו סייג לחכ'

שתיקה

שתיקה כתר לי זעיר. לכן גם כי יזקין לא יסור מבחי' ביטול הים יחו"ת שהורגל בהיותו נער כו'. ותדע שגם ז"א נק' כי נער ישראל לגבי עת"י ישראל סבא כו'. וכמ"ש ג"כ בענין קטנות וגדלות שלאחר המוחין דגדלות יש עוד קטנות שני עד שבא למוחין דגדלות עליוני' יותר כו'. ואפ"ל שזהו ענין תתחדש כנשר נעוריכי שאחר שנעשה זקן חוזר להיות בחי' נער כדי להתעלות אח"כ עוד יותר מבראשונה ולכן גם כי יזקין לא יסור מהביטול שהורגל בבחי' היותו נער כו'. וע' בהרמב"ם בפירוש המשנה בסנהדרין ר"פ חלק בענין חינוך הנער שאומר לו מלמדו קרוא ואקח לך מנעלים יפים. י"ל כענין חנוך שהי' תופר מנעלים. שהוא ע"ד שנתבאר בלק"ת בשה"ש ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים. והנה הנעל זהו ענין הפרסא המפסיק בין עולם לעולם. שהוא בחי' המסך וכמו הנעל שהוא מעור הבהמה והיינו בהמה שם ב"ן ועור הבהמה זהו אותיות דשם ב"ן שהוא הלבוש לבחי' רגל שלא יהיו רגליה יורדות כו'. אך מנעלים יפי' י"ל הנעל והמסך שבין אבי' לבריאה שהוא בחי' עליונה הרבה יותר משאר המסכים שמעלימים ביותר וכענין ההפרש בין המסך המבדיל בין קדש לחול ובין הפרוכת המבדיל בין הקדש לבין קדה"ק ועד"ז חנוך הי' תופר מנעלים להמשיך מבחי' המסך והפרסא עליונה כנ"ל. קיצור ענין חנוכה חנוך לנער ע"פ דרכו. כשרוצים ללמדו נותנין לו מתנה. נער הייתי כו'. שם ה' קטנה רחל. מי יקום יעקב כי קטן הוא. מפא"כ ה"א גדולה לאה. שמקבלת מבחי' שמו הגדול. ולכן ותקנא רחל באחותה. שהי' עקרת הבית ג"כ בבחי' אם הבנים. קנאת סופרים תרבה הכ'. רני ושמחי בת כו'. והי' ביום ההוא כו'. כ"ח על פתח הבית מבחוץ. הכמות בחוץ. וענין לימוד הנער. ע"ד ג"ש רביעיות דיום יושב ומשחק עם לויתן. לויתן חיבור אין ויש כו'. וכשאין שחוק יושב ומלמד תשב"ר תורה. תינוקות בחי' נערים מע"ע וסנדל שהם בבחי' קטנו'. וללמדם ספר. בחי' בג' ספרי' ברא הקב"ה עולמו. השמים מספרי'. היינו ע"ד מה שאמר דוד מכל מלמדי השכלתי בחי' כל הנקרא בשמי. ויתרון ארץ בכל היא. מלמד לדוד מהמשכת הדעת. ומלימוד תשב"ר יומשך שיהי' וכל בניך למודי הוי'. וכ"ל חנוך לנער במתנות כענין ד' לריכים להודות. גם ע"ד ג' דברים ניתנו מתנה לעולם התורה והמאורות והגשמים במד"ר פ' בראשית פרשה א"ו. וי"א אף השלום וי"א אף הישועה כו'. וענין גם כי יזקין לא יסור כי תתחדש כנשר נעוריכי. והמשל שלוקחי' לנער מנעלים יפים. חנוך הי' תופר מנעלים עכ"ה):

וכדי להמשיך או"ם ב"ה ממש בקרבנות דם התמיד ונרות וקטורת ואיברים הי' המזבח קטן מהכיל ולכן התנדבו הנשיאים לחנוכת המזבח ריבוי מתנות לחנך את המזבח והי' מתנתם מרובה מזה שהקריבו עליו בכ"י את הכבש אחד כו' שהקריבו משל צבור של כל ישראל והנשיאים לפי שהיו במעלה יותר משאר כללו' ישראל נתנו לחנוכת המזבח מתנה מרובה קערות כסף ופרים וכבשים ועתודים כדי שיהי' כח בקרבנות של ישראל להמשיך אור דבר יום ביומו בקרבנות של כל יום ויום. וכך הי' ענין הנרות דחנוכה בימי חשמונאי שהעובדי כוכבים לא בקשו לשלוח ידם רק להשכיחם תורתך ולהעבירם כו' וכמארז"ל (בב"ר פ' ע"ז ופ' מ"ד) שאמרו כתבו לכם על קרן השור כו'. ופי' לפי שכל העובדי כוכבים יש להם נה"ב מפני שור אלא שהם מקבלים מבחי'

הפסולת

הפסולת והשמרים בחי' קרנים וטלפים שמרים ופסולת שאין עולים וכללים בקדושת פני שור שבמרכבה שנושאת את הכסא ודמות אדם שעליו מלמעלה שכח זה רק בהנפש האלקית שהיא מבחי' אדם שעל הכסא והנה"ב היא מבחי' אדם שבחיות שבמרכבה ודמות אחד לארבעתן. ודמות פניהם פני אדם. ולכן יש להם כח להמשיך אוא"ס ב"ה ממש. והעובדי כוכבים נתקנאו בישראל ורצו שגם ישראל יכתבו על קרן השור שיקבלו מבחי' קרנים וטלפים כנ"ל שלא ליכלל בקדושת אדם העליון. וזהו שאין לכם חלק כו' והישראל היו חלשים ומעטים בזמן ההוא ואעפ"כ מסרו נפשם על קדוש השם ובכח מס"נ הי' להם כח להמשיך אור התורה מחדש והמשכה זו היא בבחי' חנוכה בחי' מתנה מרובה המשכת כובע ישועה להיות עטרת תפארת שיבה כו' (חסר כאן ה' שורות). והנה מאחר שלמדנו מהמד"ר פ' ויצא דענין שאול לפי שעה נמשך מחמת שרש מלכותו מבחי' ה' קטנה רחל. ויהודה לעולם זהו לפי שנמשך מבחי' ה' גדולה (וע' במדרש תלים סי' ל"ו ע"פ באורך נראה אור והובא בילקוט שם רמז תשכ"ז ההפרש בין נר לשמש שהוא ההפרש בין נס עובר לנס הקיים לעולם. ועמ"ש מזה בבוך תרי"ע ב' דף מ"ט ע"פ וככה תהללו אותו סעי' ג' והוא ג"כ ע"ד ההפרש בין ה' קטנה שהיא לשעה ובין ה' גדולה שהיא לעולם) א"כ לפ"ז לחבר זה עם מארז"ל דענין פך וקרן משמע לכאורה הפך שמן זהו במל' הנק' ה' תתאה. והקרן בבינה הנק' ה' גדולה ה' עילאה וכענין קרן היובל דיובל הוא בינה. וגם השופר נק' קרן היובל כמ"ש בגמרא פ"ג דר"ה דכ"ו ושופר היינו בינה. וא"ש ענין רמה קרני. וירם קרן. כי רמה היא בינה. אך בזח"ב בספד"צ ספ"ה דקע"ט סע"א מבואר דקרן הוא מל' ומה שנק' קרן היובל היינו כשמקבלת מבינה. וז"ל לית משיחא אלא בקרן וברצונך תרום קרננו תלים סי' פ"ט י"ח. שם אצמיח קרן לדוד. שם סי' קל"ב. היינו עטירא דמלכא ואתיא מן יובלא דהיא אימא דכתי' והי' במשוך בקרן היובל. קרן ביובלא אתעטר עטירא באימא עכ"ל. לפ"ז צ"ל כי המל' כשנקראת קרן היא בבחי' עליונה יותר מכמו שנקראת ה' קטנה כי פי' ה' קטנה אין ר"ל ה' אחרונה דשם הוי'. אלא ה' זו כשיורדת בבריאה. וכמ"ש במא"א אות ה' בתחלתו דענין ה' זעירא עיקר שם זה במל' דבריאה לכי ומעטי את עצמך שירדה ומיעטה והקטינה עצמה בבריאה עכ"ל. וזהו ענין ה' זעירא דבהבראם. וכן פי' אדמו"ר ז"ל על מאמר הזהר פ' ויחי דרל"ט ע"א בענין ויקרא באל"ף זעירא. דאתוון רברבין הם בבינה לפי שבבינה הוא התגלות עתיק ואתוון בינונים הם בז"א דאצילות ואתוון זעירין הם במל' כי בחי' המל' נעשית מקור לבי"ע ראש לשועלים והיא למטה הרבה מבחי' ז"א דאצילות כי בחי' הפרסא מפסיק בין אצילות לבריאה ולכך אותיות שבמל' קטנות מאד עכ"ד. ויובן זה עוד עפמ"ש במ"א בד"ה להבין ענין ברכת חתנים שבחי' המל' כשיורדת לבריאה נק' רוח הבהמה היורדת למטה ואינה ערוך לבחי' אדם שהוא ז"א דאצי' והיינו כי בהמה שם ב"ן וזהו האותיות המשכים להחיות בי"ע. ומזה מובן ג"כ מה שנקראים אתוון זעירין לגבי אותיות דשם מ"ה בחי' אדם כו'. ועיין בלקו"ת בשה"ש בהביאור ע"פ שחורה אני ונאוה דרוש השני. ושם פ"ב גבי ונמלא יש במל' דאצי' ב' בחי' כו' ע"ש. וע' במאמר הזהר בתחלתו ע"פ כשושנה בין החוחים כן רעיתי הם ב' הבחי' הנ"ל שבמל'.

ובמא"א

ובמא"ה אות שי"ן שכ"ג שושנה עילאה לאה שושנה תתאה רחל שהיא בין החוחים סמוכה לקליפות כו' וא"כ המל' כשנק' ה' קטנה רחל דהיינו ה' זעירא זהו כשירדה במל' דבריאה ונקרא שושנה שבין החוחים אבל כשנקראת קרן זהו כשהיא באצילות. וזהו ג"כ ענין שאול ויהוא שנמשחו בפך. דפי' המ"כ במד"ר ס"פ לו פך הוא כלי חרס שנשבר מהרה וכן לא עלתה ממלכתם. משא"כ קרן הוא דבר חזק. ור"ל שכמ"כ ערך מל' דבריאה לגבי מל' דאצילות. כי הנה באצילות איהו וגרמוהי חד שגם הכלים דאצילות הם אלהות ממש. משא"כ כלים דבי"ע לאו איהו וגרמוהי חד בהון שהכלים הם נבראים ואינן אלהות ממש. לכן המשיל אותם כערך כלי חרס לגבי הקרן. שהכלים דבריאה כיון שהם נבראים הם הווים ונפסדים ולכן נמשלו לכלי חרס שנשבר במהרה. אבל הכלים דאצילות שהם אלהות הם נצחיים לכן נמשלו לקרן שהוא דבר חזק המתקיים. ועמ"ש מענין כלים דאצילות וכלים דבריאה ע"פ מאמר הזהר ר"פ ויצא דקנ"ח ע"ב אפילו במאנין דילי לא אשתמש שהם כלים דאצילות אלא במאנין דילך שהם כלים דבי"ע כו' והיינו מצד האהבה לכנס"י כו'. וזהו דשאול ויהוא שנמשחו בפך והיינו מבחי' מל' דבריאה ע"כ לא נמשך מלכותם. אבל דוד ושלמה שנמשחו בקרן מבחי' מל' דאצילות שאצילות הוא אלהות נצחי ע"כ נמשכה מלכותם. ונמצא לפ"ז פך וקרן שניהם במל' אלא שהפך זהו כשהוא בבחי' לכי ומעטי א"ע בבריאה והקרן זהו כשהיא באצילות. וזהו ענין מלכותך מלכות כל עולמים. מלכותך היינו מל' דאצי' כשהיא במקומה. מל' כל עולמים היינו מל' דבי"ע וע' כענין זה בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי. אך עדיין אינו מיושב דאם דוד ושלמה שנמשחו בקרן זהו מל' דאצילות א"כ איך אומר המד"ר פ' ויצא שזהו מפני בחי' הגדולה לאה ה' גדולה והיינו ודאי בינה ולא מל' כמש"ל בשם הזהר פ' ויצא דקנ"ג ע"ב ודקנ"ד א' ב' ודקנ"ח ב' דאומר בהדיא דלאה היא מבחי' יובלא ועלמא דאתכסיא שהוא בינה יעו"ש וה"ז למעלה גם מבחי' מל' דאצילות אף כשהיא באצילות. וי"ל עפמ"ש בלשון האריז"ל בזהר הרקיע ר"פ בראשית דבחי' רעיתי שהיא פנימי' המל' היא דוגמת אמא עילאה שהיא בינה כאמה כן בתה. ובבחי' זו נאמר שמשה זכה לבינה. דהיינו לבחי' זו הפנימיות דמל' עכ"ד. וכ"כ בשה"מ סי' קנ"ו דפ"ו ע"ב. ועמ"ש בלקו"ת בד"ה שיר השירים אשר לשלמה ספ"א. גם הנה בזח"ב פ' שמות דף ע' ע"ב אומר דבית ראשון הוא רזא דה"א קדמאה ובית שני זהו ה' תתאה. ובמק"מ שם דבהמ"ק הוא מל'. ואיך אומר שבית ראשון הוא ה' עילאה שהוא בינה. ותירץ כי בבית ראשון הי' הבינה עלמא מאירה במל' ע"כ נק' ה' עילאה. וע' מזה בלקו"ת בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת. ושם פ"ה. וע' בזה"א פ' בראשית דף כ' ע"ב ע"פ לשני בתי ישראל משמע בית עילאה בינה ובית תתאה מל'. וע' עוד מזה בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה ספ"ג. קיצור ענין רמה קרני ולא רמה פכי פ"ק דמגלה וכן במד"ר פ' לו ס"פ. ובמד"ר פ' ויצא פ"ע מבואר שזהו ענין ה' גדולה לאה וה"א ספי'
קטנה רחל. וזהו ע"ד אתוון זעירין ואתוון רברבין. והם ג"כ ע"ד אותיות דשם ב"ן נק' רוח הבהמה היורדת למטה ואותיות דמ"ה נק' רוח האדם העולה למעלה. ופך י"ל מל' דבריאה וקרן מל' דאצי' שהיא ג"כ קרן היובל. ומ"ש במד"ר שהיא ע"ד ה'

גדולה זהו כמ"ש האריז"ל שפנימית המל' היא כמו בינה. ונק' שכינתא עילאה. עכ"פ לפ"ז ענין דוד ושלמה שנמשחו בקרן שהוא מל' ז"ל דהיינו כאשר ס"א עילאה ממש מאירה בה. וזהו ע"ד קרן היובל. וזהו ג"כ ענין והקרן קיימת לעוה"ב דעוה"ב הוא בינה. וזהו ג"כ ובא לו לקרן דהיינו להעלות המל' שתהי' בבחי' קרן כו' (קרן י"ל ההכין מזיו כמו כי קרן עור פני. רוממות קרן נהכין מזיו שכינתא עילאה מל' דא"ק שמו הגדול):

והנה ענין רמה קרני פי' בת"א פ' יתרו בהביאור ע"פ זכור ושמור. כי רמה הוא בחי' עתיקא בחי' כי לא אדם הוא בחי' שלמעלה מהחכ'. ושם ענין אני הוי' לא שניתי. ועיין ג"כ מענין כי לא אדם הוא בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ לאיגה ודאיגה פ"ד. ולכן מזה נמשך בחי' ויהודה לעולם תשב וע' במד"ר פ' קדושים. ועד"ז ועמך כולם לדיקים לעולם יירשו ארץ בישעי' סי' ס'. וכפשוטו הפי' לעולם שאין לו הפסק וכ"ה בזהר ויחי דרע"ז ע"א ובפ' לך דל"ג ע"א. וזהו נמשך מבחי' וירם קרן כמ"ש במד"ר ר"פ קדושים ע"פ ואתה מרום לעולם ה' רוממות אתה נוהג בעולמך נתת כהונה לאהרן לעולם כו' הרי זה שיומשך לעולם נמשך מבחינת רוממות. ועד"ז מה שנאמר לעולם יירשו ארץ נמשך מבחי' רוממות וירם קרן לעמו פי' בחי' והקרן קיימת לעוה"ב הוא בבחי' רוממות לעולם. וע' בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה דק"א סע"ד מענין וירם קרן לעמו וז"ל פי' דקאי אדלעיל מיני' הודו על ארץ ושמים הודו וזיוו לבד כמ"ש במ"א והוא בחי' סוכ"ע (כמ"ש על ארץ ושמים. על היינו סוכ"ע) אבל וירם קרן לעמו למעלה מעלה מבחי' הודו אלא להיות עם קרובו של עצמותו ומהותו שהוא למעלה מעלה מבחי' סוכ"ע שאינו בגדר עלמין כלל כו' כמ"ש במ"א. וע' בד"ה ונבואה לפני המלך. בדיבור והנה כתיב לכו חזו. ובמד"ר פ' במדבר פ' א' דר"ע א' דענין וירם קרן זהו ענין שאו את ראש כל עדת בנ"י לגלגלתם. שבחי' רוממות זו זהו ע"ד לך ה' הגדולה והגבורה. וע' פי' שאו כו' לגלגלתם בלק"ת סד"ה במדבר סיני באהל מועד ובת"א סד"ה ונבואה לפני המלך דהיינו העלי' לבחי' גלגלתא בחי' כתר. ענין עם קרובו במד"ר ואתחנן דרפ"ע ע"ב. גבי אשר לו אלקים קרובים אליו. וס"פ נלבים וס"פ כי תבא אני מגדיל ומיקר אתכם לע"ל ורוממות קרן ת"י ענין יקר. וזהו ענין שעתיד הקב"ה להנחיל לכל לדיק ש"י עולמות דהיינו כמנין יקר. באיכה בפסוק גדע בחרי אף. עשר קרנות הן. קרנו של ישראל וירם קרן לעמו. במדרש אסתר ע"פ והקרוב אליו כרשנא. בני הם כו' מרומם אני קרנם כד"א וירם קרן לעמו. קיצור. וזהו ענין והקרן קיימת לעוה"ב. רמה קרני הוא בבחי' עתיקא. אני ה' לא שניתי. ומזה נמשך כ"מ שנאמר לי היינו זז לעולם. לעולם יירשו ארץ. ואתה מרום לעולם ה'. הודו על ארץ כו' וירם קרן לעמו וכ"ז נמשך משום שמס"נ ולא רלו לכתוב על קרן השור כו':

וענין הלל שייך לנרות כי הלל ל' בהלו נרו. ל' כר נמלא הנרות נמשכי' ע"י ההלל. והנה הללויה י"ל כי בי"ה הוי' לור עולמים ופי' בזהר ר"פ ואירא ובמק"מ שם כי בי"ה הו"ב דאלי' ע' באג"ה ד"ה ויעש דוד שם. הוי' שהוא א"א לור עולמים. א"כ מתחלה ממשיכי' בחי' י"ה שהם שרש העולמים עוה"ב ועוה"ז. והיינו ע"י השבח זה

גופא שבי העולמי' נתהוו רק ע"י ב' אותיות. ואח"כ ממשיכי' ג"כ שם הוי' עלמו א"א. וזהו הללו את שם הוי'. אך הללו עבדי ה' ע"י הביטול כי אף ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם. אך דקרו לי' אלקא דאלקיא לכן אין נמשך בבחי' גילוי ע"ד בהלו נרו כ"א נשאר בבחי' מקיף. אבל שיהי' בבחי' בהלו נרו ע"י ההלל זהו ע"י בחי' עבדי ה' וכמ"ש קומי אורי כי בא אורך כי החשך יכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יזרח כבוד ה'. וע' במד"ר פ' בא פט"ו גבי החדש הזה לכם. לא נתתי אורה אלא לכם שנאמר קומי אורי כי בא אורך. וז"ש השיר יהי' לכם. דענין השיר זהו ענין הלל הוא לכם שע"י היות עבדי ה' עי"ז נמשך ע"י ההלל להיות בהלו נרו. והנה ענין שמונה נרות כי ז' נרות זהו ההמשכה מהחכ' בז' המדות והו"ע כי אתה נרי הוי'. אבל השמיני זהו הנק' אור הוי' דהיינו אור המאיר בשם הוי' ועז"נ בית יעקב לכו ונלכה באור ה' ע' זה"ג נשא דק"ל ע"א. לכן מזה נמשך שיאיר גם למטה מטה גם בפתח הסמוך לרה"ר. כענין הכמות בחוץ. וז"ש ולא ילמדו עוד איש את רעהו כ"א כולם ידעו אותי למגדולם ועד קטנם. היינו גדולם זהו המקבלים מבחי' ה' גדולה בינה. וקטנם זהו המקבלים מבחי' ה"א זעירא ה' קטנה רחל. ולע"ל יומשך גם בבחי' ה' קטנה כמו בה' גדולה וע"כ כולם ידעו אותי כו'. להעיר מענין הקטן יהי' לאלף כו'. קיצור. ענין הלל והודאה הלל לשון בהלו נרו הללו יה. בי"ה חו"ב הוי' א"א נור עולמים. ממשיכים תהלה מבחי' י"ה ואח"כ כללות שם הוי'. וענין שמונה נרות. וענין הודאה:

במשלי סי' כ"ב ו'. חנוך לנער ע"פ דרכו.

א עיין בשס"ב ריש ח"ב שהקשה מדכתיב ע"פ דרכו משמע שאינה דרך האמת לאמתו וא"כ מאי מעליותא שגם כי יזקין לא יסור ממנה. והקדים שיש ב' מיני אהוי"ר. וע' מזה בלג"ה סי' י"א בד"ה כתיב מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. וע' מזה ג"כ בת"א פ' תשא בד"ה זה יתנו ובלק"ת בשה"ש בד"ה לאינה ורחינה דרוש השני בענין שיעשה רלונך כרלונו. ואח"כ תירץ שהלדיקים נק' מהלכים. ע' בלק"ת בד"ה אם בחקתי תלכו ובד"ה ועתה יגדל נא ובת"א ס"פ וישב בד"ה ונתתי לכם מהלכים. ובין מדרגה למדרגה טרם שיגיע למדרגה עליונה הוא בבחי' נפילה ממדרגה הראשונה. ע' בד"ה קהו מאתכם תרומה כמו שא"א שיהי' למיחה מהזרע עד שתרקב הזרע ובד"ה והאיש משתאה לה מהרים. וכענין ר"ז לס מאה תעניתא דלשתכח הימנו תלמוד בבלי כו'. בד"ה מראיהם ומעשיהם ובד"ה ויהי מקץ. דרוש הראשון. ובד"ה כי אברהם לא ידענו בענין כי נפלתי קמתי. וזהו כי שבע יפול לדיק וקם. ומ"מ בשעת הנפילה נשאר בו רשימו ממדרגתו הראשונה. ע' מענין רשימו סד"ה ועשית ליר. אך עיקר' מאהבה שנתהנך והורגל בה מנעוריו. י"ל ע"ד גירסא דינקותא. וז"ש גם כי יזקין לא יסור ממנה. זה"א ס"ב א' כ"ע ב' מ"ב ד' קי"ח ד'. ילקוט ח"א ל"ז ב' רכ"ה א'. ח"ב קכ"ו ג'. ע"ה פ"א ב' קל"ב א' קל"ח ג'. י"ח יהושע מ"ג. מלאכים קכ"ח. בחיי ס"ו א' ל"ב ד'. של"ה ס"ג ב' ס"ד א' רל"ד ב' רנ"ז ב':

תחת הגליון בכי"ק. מענין חנוך במ"מ ויצב די"ח ע"ב וח"ב דרע"ה ב':

ב **זח"א** פ' בראשית דל"ז ע"ב ע"פ זה ספר תולדות אדם. דמשמע שם שהוא
יסוד. וכן תנינן ספר הוא לי' לחנוך. ודא ספר מאתר דספרא דתולדות אדם
הוה. ודא הוא רזא דחכמתא. ופי' במק"מ שספר של חנוך שיש בו רזי תורה הוא מיסוד
זעיר שכל הסודות הם מיסוד כמ"ש סוד ה' ליראיו והיסוד נק' סוד כנודע עכ"ל. דהא
מארעא אתנטיל הה"ד ואיננו כי לקח אותו אלקים. והוא הנער כדכתי' חנוך לנער ע"פ
דרכו וכל גנזי עילאין אתמסרן בידיה. ואפ"ל דחנוך לנער ע"פ דרכו היינו ע"י ספר הנ"ל.
שהוא ענין מכל מלמדי השכלתי. כמ"ש הפי' בפע"ח שער הסוכה פ"ב שבחי' כל שהוא
יסוד כי כל בשמים ובארץ הוא המלמד לדוד שהוא מל':

ג **עמוד** קס"ח ע"פ וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך. ולמך נטיל ב'
נשין עדה וצלה. עדה היינו לטוב. חנוך לנער ע"פ דרכו. צלה הנוקא דביש
כו' ועמ"ש בת"א פ' בראשית ע"פ ותלד עדה את יבל כו' ושם אחיו יובל כו':

ד **זח"ב** פ' בשלח בסופו דס"ו סע"ב רשימין ביה בההוא נער וקרינן להו שתין פולסי
דנורא. וע"ש דס"ה סע"ב דס"ו א'. ובז"ג פ' ויחי עמוד תע"ב ההוא נער
קרון ליה חנוך בן ירד בהיון ברייתי דכתיב חנוך לנער ע"פ דרכו. בן ירד ממש דתנינן
עשר ירידות ירדה שכינה כו':

ה **ספד"צ** פ"ה בזהר תרומה דקע"ט א' כתיב ויתהלך חנוך את האלקים וכתיב
חנוך לנער ע"פ דרכו. לנער הידוע. אפ"ל לפ"ז כי הנער עצמו זהו
מט"ט ובחי' ומדרגת חנוך היינו הבחינה מה שמחנכין לנער מט"ט שבחי' חינוך זה
הוא ממדרגה עליונה יותר הרבה עד"מ שאבי הנער מחנך את הנער וזהו ענין בחי'
חנוך שהוא בחינת חנוך לנער. את האלקים ולא את ה'. ואיננו בשם זה. כי לקח אותו
אלקים עכ"ל. ובזה יתורץ קושיית התוספת ספ"ק דיבמות ד"ו ע"ב בד"ה פסוק זה שר
העולם אמרו וז"ל קשיא לר"ת דעשה הפייט השר המשרת נער נקרא הוא מט"ט.
אלמא מט"ט הוא שר העולם. ובפיוט אחר יסד תוקף מט"ט שר הנהפך לאש מבשר
משמע דחנוך הוא מט"ט. ואי אפשר שיהי' חנוך שר העולם דבפרק אלו טריפות דף ס'
אמר דבששת ימי בראשית פתח שר העולם ואמר ישמח ה' במעשיו וחנוך לא הי' במע"ב.
ותירץ וז"ל וי"ל דמט"ט אין זה שר העולם כו' עכ"ל. וזהו דוחק. ולפמ"ש אתי שפיר
כי שר העולם הי' מששי"ב והוא מט"ט. אכן חנוך הוא הבחינה שבפנימי' מט"ט דהיינו
הבחינה חנוך לנער כו'. ועיין בפרדס שער אבי"ע פ"ד ובעה"כ ערך נער וערך שר.
דמשם מובן שיש במט"ט ב' מדרגות הא' מט"ט והב' כשהשכינה שהיא הארת המל'
מתלבשת בו ואזי נק' מיט"ט ביו"ד. שהיו"ד מורה על בחי' חכמת שלמה ח"ת המתלבשת
בו. והוא נק' ג"כ נעל דשכינתא וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים.
וכ"כ בפרדס ערך נעל מט"ט בהיותו מכסה ולבוש אל השכינה נק' נעל וענין זה בארנו
בארוכה בשער אבי"ע עכ"ל. וא"כ אפ"ל שבחי' חנוך לנער היינו כשנקרא מיט"ט
ביו"ד שבחי' זו הוא החינוך לנער כו'. וזהו שארז"ל חנוך היה תופר מנעלים. וכיון
שמט"ט נק' נעל א"כ התופר הנעל הוא גבוה יותר מעלם הנעל והיינו כי מבמ"א ע"פ
בן פורת יוסף פורת אותיות תופר. דהיינו שתופר ומחבר בי"ע לאצילות שיהי' בבי"ע
ג"כ

ג"כ הביטול כמו באצילות וז"ש היחוד וכמ"ש בת"א פ' וישב בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים. ועד"ז ה"ע מט"ט תופר מנעלים. והנה יוסף נק' ג"כ נער והוא נער את בני בלהה אך הוא נער דאצילות שלמעלה מבחי' מט"ט נער ביצירה. וא"כ אפ"ל חנוך לנער זהו מה שנמשך מבחי' יוסף יסוד דאצי' במט"ט וזהו ספרא דחנוך כנ"ל סעיף ב' וע"י ספר זה הוא החינוך ללימוד את מט"ט שר העולם כו'. קיצור. אפ"ל פי' חניך לנער. הנער מט"ט שר העולם והחינוך לנער נמשך מאצי' וזהו חנוך. ומתורץ בזה קושיית ר"ת על הפייט. וגם ע"ד מט"ט מיט"ט ולכן חנוך היה תופר מנעלים. ומט"ט נק' נעל. תופר ע"ד בן פורת אותיות תופר:

ו **עוי"ל** פי' חנוך לנער ע"ד מ"ש בזה"ג ואתחנן דרס"ט ע"א בענין ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל ת"ח כל זמנא דהוה יהושע לגבי דמשה הוה אוליף ואניק מתוך האהל ולא דחיל. ר"ל שהי' לומד ויונק מבחי' מל' הנק' אהל כמ"ש בזהר ס"פ בשלח דס"ה סע"ב לא ימיש מתוך האהל ההוא דאקרי אהל בל יצען מלמד דבכל יומא ויומא הוה יניק משכינתא כמו דהאי נער דלעילא לא ימיש מתוך האהל ויניק מינה תדירא כך ההוא נער דלתתא כו'. ועמ"ש מענין אהל בלק"ת פ' במדבר בד"ה במדבר סיני באהל מועד. ואפ"ל ג"כ דבחינת האהל זהו כמ"ש לשמש שם אהל בהם דא"כ זהו בחי' אהל לבחי' שמש הוי' שמשה מקבל משה דהיינו פני משה כפני חמה. ויהושע פני לבנה לא ימיש מבחי' אהל דשמש כו'. ועיין בזהר וירא דל"ה ע"ב ע"פ והוא יושב פתח האהל והוא דא עלמא עילאה כו' ע"ש. ומסיים בזהר ואתחנן שם בתר דאתפרש ממשה והוה בלהודוי מה כתיב ויפול יהושע ארצה על פניו וישתחו דלא הוה יכיל לאסתכלא בחד שליחא כו'. וזהו ע"ד הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים. ר"ל ע"ד שגם במל' הנק' לבנה יש ב' מדרגות. הא' כשהיא באצי' אף שהיא בחי' האחרונה דשם זהו גבוה הרבה מהבחי' הב' שנעשית ראש לשועלים עתיק דבריאה כו' כמ"כ בענין הנער יהושע שבחי' פני יהושע כפני לבנה. כשהי' אצל משה זהו כמו יחוד שמשא וסיהרא. כשהלבנה מקבלת אור השמש משא"כ כשנתפרש ממשה זהו כמו הלבנה כשמתרחקת מאור השמש. ועמ"ש מזה באריכות בד"ה ונערים מנשתה נגינתם. ועד"ז יובן שגם בבחי' נער מט"ט יש ב' מדרגות שנק' שרו של עולם ועליו נאמר נער הייתי גם זקנתי. היינו הא' כשהנער הזה עולה באצי' דהיינו ביום השבת ואז הוא בבחי' לא ימיש מתוך האהל מל' דאצילות. והב' היינו כשיורד למטה בבי"ע ונפסק ממנו אור האצילות ונעשה דבר בפ"ע וכמו יהושע בתר דאתפרש ממשה כו'. וזהו כענין מ"ש בזהר פ' אמור דף צ"ד ע"ב א"ר יצחק אי הכי אמאי אקרון שית ימי חול. א"ר יוסי השתא אתכניש עלמא ע"י דשלוחייהו בגין כך ימי חול אקרון. ובמק"מ שם בשם כ"ב מהרח"ו שהוא מט"ט ו"ק דיצירה שית ימי החול. ואף שבמק"מ שם פי' שמ"מ מלובש בו הכלים דו"ק דאצי' ע"י ו"ק דבריאה יצירה היינו דרך התלבשות גמור ולא דרך מעביר הבריאה וא"כ זהו הסתר גמור עד שלכן נק' ימי חול משא"כ ביו"ט מאיר שלא ע"י התלבשות והסתר גמור כ"א דרך מעביר כמו שמאיר האור דרך זכוכית לכן נק' יום טוב ע' בהג"ה בסופו מזה. כך עד"ז יובן ההפרש בין ב' הבחינות שבמט"ט. והנה

בפע"ח ובסידור האריז"ל בכוונת בהמ"ז דשבת בענין רצה והחליצנו פי' שמט"ט נק' נעל לז"א ובו מתלבש בחול כי ההנהגה על ידו. ובשבת אנו מחלים שיהי' חילוף ההנהגה הנ"ל. וישלוט האצי' עצמו או בריאה כי שבת בחי' בריאה ולא מט"ט. וזהו והחליצנו ר"ל שיהי' אז חלוץ הנעל. וכן פי' הרמ"ז בפ' חקת. ולפע"ד קשה ע"ז דזהו מעלת יוהכ"פ שאסור בנעילת הסנדל ומנעל מפני שאז ההנהגה למעלה מבחי' מט"ט.

ובתולע"י גבי יוהכ"פ כ' כי אז אין נועלין דלת בפני לווין כו'. וע' מענין נעילת דלת בפרדס שער אבי"ע פ"ד ופ"ה. ובשל"ה דרל"ה ע"ב גבי יוהכ"פ דמפני שאסור בתשמיש המטה לפי שאין היחוד גופני כ"א רוחני ע"כ אסור ג"כ בנעילת מנעל וסנדל שאין נמשך השפע על ידם כ"א מלמעלה יותר וע"ד העוה"ב אין בו אכילה ושתי' אבל בשבת שמצוה להתענג באכילה ושתיה וגם תשמיש המטה א"כ גם נעל שייך. אלא שי"ל ע"ד הנ"ל שאז בחי' נעל מט"ט אינו כמו שהוא בחול בילירה. אבל בשבת בחי' נעל זה הוא כמו שהוא באצילות ששם ג"כ יש בחי' נעל והוא המסך המפסיק בין אצי' לבריאה ששרשו מחשמל דבינה וכמ"ש הרמ"ז שם בענין מה יפו פעמיך בנעלים שהכוונה שאימא מלבשת את זו"ן להגין עליהם מאחיזת החיצונים והאור המקיף את רגליהם ה"ס נעל כו'. ולפ"ז זהו יופי פעמי השכינה כשיש לה נעלים. ומיכה דאם אין לה נעלים אז רגלי' יורדות כו'. ועיין מזה בת"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת דכ"א ע"ג וע"ד שזהו עד"מ כמו המשל שהוא לבוש להשכל כו' ועיין מזה בסידור גבי סדר המילה בהפילור שעל הדרוש ע"פ ולא יקרא עוד שמך אברם. ושם נתבאר שהמנעל זהו כמו המשל המלבים ומסתיר ביותר על הנמשל ולא כמו לבוש הגוף כו'. והנה במא"א אות נו"ן סכ"ז נעל נק' היסוד דנוק' שם קנ"א ורגל הוא יסוד דדכורא דעאל בה. והי"ל כ' ע"ז עיין בזהר חקת דק"פ. עו"ש במא"א נעל יש מלד בינה בחי' תחתונה דחשמל כו' עכ"ל. ועיין מזה בפע"ח שער הראשון ספ"ג בכוונת נעילת מנעלים. א"כ לפ"ז צ"ל בענין שמט"ט וסנדל נק' מנעל וסנדל. וע' מזה בזח"ג פ' אלא דדפ"א ע"א. וע' מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים ספ"ב וספ"ג. א"כ חנוך שהי' תופר מנעלים י"ל נעל הנ"ל שבמא"א או שהי' תופר ומחבר להאיר מבחי' הנ"ל במט"ט הנק' נעל. וזהו חנוך לנער חנוכה חנוך ה' ה' דברים חסדו בבית שני מחמת שאין ה' עילאה מאיר. וצריך להמשיך חנוך מן ה' ע"ד דתתלבן ה' תתאה מה' עילאה זח"ג רכ"ה ב'. עיין מענין חנוך במא"א ח' מ"ד הנוך גימט' ב"פ מ"ב כי מט"ע חנוך מעלה מ"ן כו' ועמ"ש ע"פ הליכות עולם לו בד"ה מאלמים אלומים א"כ שד העולם מתעלה לו ע"י הליכות ישראל. קיצור עוי"ל ענין הנוך ומט"ע ע"ד מ"ש בזהר והתחנן שבבחי' ויהושע בן נון נער יש ב' מדרגות. הא' בחי' לא ימיש מתוך האהל. בחי' משה למשה שם אהל בהם. וא"כ ענין לא ימיש זהו חבור שמשה וסיהרא ע"ד לא ימיש מעשות פרי בזח"ב יתרו דפ"ג סע"א מ"ע לא ימיש משום דעל יובל ישלח שרשיו. הב' כשנתפרש מנשה ע"ד ההפרש בסיהרא בין כשהוא זגב לאריות לכשהוא ראש לשועלים עיין זח"ג פ' פינחס דרמ"ז רמ"א ובפרדס שער מיעוט הירח פ"ב. ועד"ז יש ב' מדרגות במט"ע וכמו ימי חול. ובשבת עליות מט"ע ונק' גם זקנתי. זח"ג דף רי"ז. וזהו ענין רצה והחליצנו. וגם יש ב' בחי' נעל כי מט"ע

נק'

נק' נער. וגם החשמל דבינה נעשה נער לזו"נ. וזהו ענין חנוך שי"ל שכיון שהיה נשמה שנמשכה בגוף ומשם נהפך למלאך ה"כ גבוה מבחי' מט"ט דיצירה וממשיך מבחי' נער לא ימיש מתוך האהל בנער מט"ט. וזהו חנוך לנער. וזהו ג"כ הענין שהיה תופר מנעלים להמשיך מהחשמל דבינה במט"ט ועז"כ מה יפו פעמיך בנעלים. גם בפי' מט"ט יש ב' פירושי'. הא' דקאי על המלאך. הב' דקאי על מל' דאצי' שיורדת בבי"ע ע"ד רוח הבהמה ש' ב"ן היורדת למטה ולכן נק' מט"ט כמ"ש הליוני ס"פ משפטים וז"ל וכאן יש דעות שונות י"מ קורין למלכות מט"ט וי"מ כי הוא שר הפנים למטה מן הספירות ועל קו אחד יעמודו למבין עכ"ל. כי המל' מתלבשת בו. וא"כ י"ל פי' חנוך לנער החינוך הוא כשהמל' מתלבשת במט"ט:

ז **עוי"ל** עפמ"ש בעמה"מ שער רישא דז"א פ"כ דקל"ב ע"א וז"ל מתעורר מט"ט ומסבבין שמו ישראל כי שמו כשם רבו זעיר אנפין המקונן בו הנקרא נער ישראל מטבורו ולמעלה עכ"ל וכן בשער קרית ארבע בתחלתו קודס פרק ראשון כ' מי יקום יעקב קטן הוא הקטן גדול יהיה ונקרא נער ישראל ולמטה כנגדו נער מט"ט כו' עכ"ל. וזהו ענין כי נער ישראל ואוהבהו בהושע רסי' י"א. וענין כי נער ישראל י"ל ע"ד זכרתי לך חסד נעוריך לכתך אחרי במדבר כו' ועיין בגמרא פ"ה דב"ק דל"ב סע"ב כי הוינן זוטרי לגברי כו' ועיין מענין כי נער ישראל בזח"ב פ' בא דמ"ג ע"א ובפ' ויקהל דרע"ז סע"א. ואפ"ל משום כי שורש עלם המדות דז"א בעתיקא אחיד ותליא למעלה מהשכל הנק' או"א כמ"ש מזה בביאור האזינו השמים דרוש השני שבלק"ת. ועיין מ"ש בבה"ז פ' בשלח על התוספתא דבשלח דף נ"ו בענין תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען. יש"ס מוחין ונער ישראל עלם המדות נה"י שרשן גבוה יותר ע"כ ואוהבהו. וא"ש דגם כי יזקין בהו' יש"ס לא יסור ממנה כי שרש מדות דז"א גבוה מחו"ב כנ"ל. מ"י יקום יעקב מי דוקא בינה אימא כונן שמים בתבונה מי ברא אלה וזהו נר השמיני דחנוכה בינה:

ח **עמ"ש** בד"ה יסובבנהו יבוננהו בענין כי נער ישראל הבן יקיר לי אפרים מה שמשפילו' א"ע בעשי"ת ע"ד שמאל דוחה אשמנו בגדנו כו' שאין בנו שום דבר כו' וכמו הנער שאין בו עדיין חכמה כו' ואעפ"כ זהו ילד שעשועי' כו' עד"ז י"ל גם כי יזקין ע"ד זקן שקנה חכמה לא יסור ממנה מלאיות שפל בעיניו כמו נער. וזהו ענין תתחדש כנשר נעוריכי כו':

לדרוש בכ"ה בכסליו הנ"ל

אפ"ל הטבת הנרות זהו כי אתה נרי הוי' כי טוב הוי' לקויו. והעלאת הנרות זהו נר ה' נשמת אדם:

החינוך ח' נרות כי נכור נר הוי' שבעת נימין וו"כ ולימוה"מ ח' נימין וזהו שיאמרו לילאך כי אתה אבינו כי יעקב ז"פ הוי' אכן יצחק ח"פ הוי' כי ולא בכסף תגאלו בפע"ח שער המלות ובימי שלמה אין כסף כו' והטעם בזה כי זהו לע"ל ולא כו' זהב דק כו'. כה תברכו נתגבאו בכה. ולכן מ"ש בפע"ח שם דיצחק כנור של ח' נימין זהו כי יצחק ח"פ הוי' כנ"ל:

ישעי' מ"ו ד' ועד שיבה לעיל ברבות ס"פ תבא כי לא בחפזון תצאו כי יצי"מ בחפזון יצאת לפי שהיו בבחי' כי נער ישראל חסד נעוריך אבל לע"ל עוד ינובון בשיבה ואיש על משענתו בשובה ונחת מו"ס דשקיע גוה שאגן :

שאול מרחובות הנהר בינה רק אימא אוזיפת מאנהא לברתא בכלי לבן שאולין כדי להמשיך המלוכה ע"ד החינוך כו' וכמ"כ אבא שאול ארוך בדורו הוה מא"ת ואחת שאלתי מאת ה' לכן ממשיך להיות נרות קודם לקטורת אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת מבחי' והוי' יגיה חשכי :

ת"ר נ"ח בש"א יום ראשון מדליק שמונה כו' כנגד פרי החג ובה"א יום ראשון מדליק א' כו' מעלין בקדש כו' וע"ש במהרש"א בח"א . ובלרור המור פ' ואתחנן.
עיין בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר נ"ח בש"א שייכות נ"ח לפרי החג י"ל כי בחג מקריבין ע' פרים נגד ע' שרים לקרבם אל הקדושה ולהשלימם עם ישראל. כמ"ש בפרדס ערך פריעה ובשער אבי"ע פ"ז. ועמ"ש מזה בבוך שמות ויקרא במד"ר פ' פינחס . ועיין זח"ג ס"פ פינחס דרנ"ח סע"ב ודף רנ"ט ע"א ע"פ והמים הי' הלוך וחסור. ועוד שם דף רנ"ו א' והמים הי' הלוך וחסור מתמעטין חובין דישראל. בההוא זמנא דמתמעטין חובין מתמעטין כו'. ואפ"ל לכן נק' סוכת שלם ע"ד ורב שלום בניך. שמבחי' ורב נעשה שלום . וע' בשל"ה דקמ"ט ע"ב מדברי הפרדס הנ"ל ועמ"ש מזה בבוך שמות ובמד' פ' פינחס . והנוכה הוא ג"כ כענין זה שלכן מפטירין בשבת חנוכה רני ושמחי כו' ונלוו גוים רבים אל ה'. ועיין מזה בת"א סד"ה רני ושמחי. דרוש השני. וסד"ה מזוזה מימין. ועוד כי סוכות שמונה ימים וכן חנוכה שמונה ימים. משא"כ פסח ז' ימים. והוא ע"ד למנלח על השמינית והיא בחי' שלמעלה מהז' מדות. וזהו ענין מילה שהיא בשמיני דוקא שמבחי' זו דוקא יש כח להעביר ג' קליפין דערלה כמ"ש טוב להסות בה' מבטוח באדם כו' בשם ה' כי אמילם. אדם היינו ז"א ז"ת ושם יש זלעו"ז עת אשר שלט האדם כו'. כמ"ש בלק"ת סד"ה טוב לחסות דרוש הראשון וכן סוף דרוש השני. וע"כ דימה הפרדס קרבן ע' פרים לבחי' פריעה של המילה . והבחי' שלמעלה מז"א זהו בינה שהיא השמינית מלמטה למעלה והיא מקור המקיפים ובה נאיר ע"ק. ועד"ז ה"ע מילה בשמיני כמ"ש בהגהות לד"ה ועשית בגדי קדש. משא"כ פסח הוא שבעה ימים אלא ע"י ספה"ע ז' שבועות מאיר אה"כ בינה הנק' שער החמשים ביום השבועות. והנה חנוכה שהוא ג"כ שמונה ימים שהרי נעשה הנס בבחי' שמונה ימים. א"כ מאיר בו ג"כ מבחי' למנלח על השמינית. לכן יש שם ג"כ בחי' בשם ה' כי אמילם. וע"כ הי' הנס ע"י מתתיהו כה"ג כי כה"ג הוא הממשיך מהבינה כמ"ש בזה"ב פ' יתרו דס"ז ע"ב ובזח"א פ' לך דף פ"ד א'. ועיין בספר עו"ב ה' חנוכה סי' תר"ע מהזהר פקודי דרנ"ח א' שבשביל העון שלהם נתגבר הערלה. ומתתיהו תיקן זה כו'. וע"כ מדמה ב"ש ענין הנרות דחנוכה לפרי החג. עמ"ש מענין סוכות בד"ה ישובבנהו

יבוננהו. ומ"ש ע"פ כי אז אהפוך כו'. וב"ה ס"ל דלא דמי הנרות שהם קדושה ממש בעלם ואין שייך בהם הלוך וחזור. כי אין מחסור ליראיו. כ"א מעלין בקדש. אלא שע"י רבוי האור בקדושה יומשך ונלוו עמ"ש ע"פ כי אז אהפוך ובדרוש קומה ה' למנוחתך:

והנה ענין הקרבת ע' פרים בסוכות יש לבאר תחלה הדרוש ע"פ יסובבנהו יבוננהו. האזינו תקס"ז בבוך דו"ח תקס"ו תקס"ז. ונדפס ממנו אללי בבוך דברים. והשייך לכאן ע"ש מן דף שפ"ע ע"א ושם כי ע"י אדרנהו כאישון עינו בחי' עין ע"ד בבת עינו. ומשם נמשך שורש ע' זקנים. עי"ז נמשך הבירור גם בע' שרים לקרבם אל הקדושה וכ"ז נמשך לפי שבסוכות שמונה ימים שמונה בחי' א"ז ע"ד כי אז אהפוך אל עמים כו'. וכמ"כ בשמונה ימי חנוכה המשיכו בחי' זו: (ע"כ נמצא).

כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. ל"ל מ"ש כי עמך ולא נאמר כי אתה. ועוד הכתיב אותי עזבו מקור מים חיים כו' ולכאורה אותי זהו כמו אתה. גם ל"ל מהו ענין באורך נראה אור. והנה התורה נק' אור כמ"ש ותורה אור. אך הרי שם נאמר ודרך חיים תוכחת מוסר. ופי' בגמרא פ"ק דברכות דף ה' סע"א שזהו העוה"ב. א"כ מבואר שזהו בחי' עליונה יותר מבחי' ותורה אור. והיינו כי נובלות חכמה שלמעלה תורה. אבל העוה"ב שהוא דרך חיים הוא פנימי' חכמה שלמעלה והוא ענין פנימי' התורה. וכיון שכן ל"ל מהו שנאמר כאן כי עמך מקור חיים באורך כו' הלא מקור חיים שהוא מקור ושרש בחי' דרך חיים זהו גבוה מבחי' ותורה אור. וא"כ מהו שמבחי' מקור חיים יומשך להיות נראה אור. וע' באלשיך בתהלים עפ"ז דמפרש כי עמך מקור חיים זהו העוה"ב בחי' ודרך חיים ובאורך נראה אור זהו אור התורה וקשי' כנ"ל. הנה ענין כי עמך מקור חיים פי' בגמ' פ"ב דחגיגה דף י"ב סע"ב שזהו ברקיע השביעי הנק' ערבות ששם גנזי חיים וגנזי שלום כו' ועל שעתיד להחיות בו את המתים כו' ולכן נאמר כי עמך כמ"ש סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו בתהלים סי' ס"ח ה'. וע' בזח"ב תרומה קס"ה א' ב' מענין לרוכב בערבות ובפי' הרמ"ז שם. יפי' באורך נראה אור פירש ברבות נשא פי"א דף רמ"ה ע"א שזהו ענין יאר ה' פניו אליך. יתן לך מן מאור השכינה כו'. ובזוה"ג ס"פ לו דל"ד סע"א פי' שזהו ענין אור שנברא ביום ראשון שגנזו הקב"ה לצדיקי' לעת"ל כו'. קיצור ענין כי עמך ולא נאמר כי אתה ומהו באורך וגם מ"ש כי עמך מקו"ח ומשמע ולכן באורך נראה אור ובגמ' משמע דדרך חיים גבוה מבחי' ותורה אור. בגמרא פי' כי עמך ברקיע הנק' ערבות ובאורך פי' ברבות שזהו ענין יאר ה' פניו כו':

ב **והענין** דהנה כתיב אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה בתלי' סי' צ"ז י"א ואמרז"ל ע"ז ברבות תרומה ר"פ ל"ה דהיינו אור שנברא ביום הראשון שאדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו כו' וגנזו מהן שנאמר וימנע מרשעים אורם ולמי גנזו לצדיקי' לעת"ל כו' והיכן גנזו בג"ע שנאמר אור זרוע לצדיק ופי' בזהר בפ' תרומה ס"ו בע"ב שעז"כ וגנה זרועיה תצמיח. והנה הצמיחה צ"ל שיהי' ביתר שאת מהזריעה

וצ"ל מהו הצמיחה מהזריעה הנ"ל. וגם מהו ענין הזריעה בג"ע כו'. אך הענין ע"פ מ"ש ברבות ס"פ שלח ע"פ ועשו להם ציצית הה"ד אור זרוע לצדיק והומר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר זרע הקב"ה את התורה ואת המצות להנחילן לישראל להיי העוה"ב כו' ע"ש. וזהו והיכן זרעו בג"ע שהוא כמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה לעבדה זה רמ"ח מ"ע ולשמרה זו שס"ה ל"ת כו'. והנה פי' אור שנברא ביום הראשון יש בו ב' פירושים. הא' בזח"א ויצא קמ"ג א' ובפ' יתרו דס"ז ע"ב ובפ' תרומה קכ"ז ע"ב משמע דהוא מה שהבינה מאירה בבחי' חסד דאצילות. ואור והסד זה הוא הממשיך האור והגלוי מבחי' קדה"ק היינו בחי' סוכ"ע וכשנגנז אור זה והאירו השמש והירח היינו זו"נ דבי"ע כו' ונגנז אור האצי' ואזי נמשך האור רק מבחי' מל' דאצי' מה שנעשית מקור לבי"ע כו'. הפי' הב' ע"פ מ"ש בזח"ג פ' בלק דר"ד ע"ב משמע נקודה קדמאה זהו חסד עליון שלמעלה מהאצי'. וכ"מ בפ' בא דל"ה ע"א ע"ש במק"מ. וכ"מ בפ' אמור דפ"ה ע"א שהביא ע"ז פסוק מה רב טובך אשר צפנת ליראיך דהוא אור שנגנז לצדיקים. והנה צפנת גימטריא כתר וכן ס"ת אשר' צפנת' ליראיך' הוא כתר הרי שזהו בחי' אור הנ"ל. והרמ"ז פ' פקודי דר"ך ע"ב מפרש שאור הגנוז זהו יסוד דאבא כו'. קיצור פי' אור זרוע לצדיק היינו אור שנברא ביום ראשון שזרעו בג"ע ובמ"א פי' במדרש דאור זרוע קאי על התומ"צ גם פי' אור שנברא ביום ראשון. ובמ"א פי' שהוא חסד דאצילות ובמ"א פי' שהוא בבחי' כתר כי אשר צפנת ליראיך ס"ת כתר והרמ"ז פי' שהוא בחכמה:

ג **וביאור** הענין יש להקדים מ"ש בתניא פמ"ח בענין פי' ממכ"ע וסוכ"ע כי בחי' האור המאיר ומלובש בתוך העולמות הנק' ממכ"ע הוא הנמשך ע"י צמצום והסתר והעלם כי אא"ס ב"ה כשמו כן הוא אין סוף ואין קץ ותכלית כלל לאור והיות המתפשט ממנו ית' ברצונו הפשוט ומיוחד במהותו ועצמותו ית' בתכלית היחוד ואלו היתה השתלשלות העולמות מאור א"ס ב"ה בלי צמצומים רק כסדר המדריגות ממדריגה למדריגה בדרך עו"ע לא הי' העוה"ז נברא כלל כמו שהוא עתה בבחי' גבול ותכלית מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה וכן בין כל רקיע לרקיע ובין עובי כל רקיע ורקיע ואפי' עוה"ב וגעה"ע מדור נשמות הצדיקים הגדולים והנשמות עצמן והמ"ל המלאכים הן בבחי' גבול ותכלית כי יש גבול להשגתן באור א"ס ב"ה המאיר עליהן בהתלבשות חב"ד כו' ולכן יש גבול להנאתן שנהנין מזיו השכינה ומתענגין באור ה' כי אין יכולין לקבל הנאה ותענוג בבחי' א"ס ממש שלא יתבטלו ממציאותן ויחזרו למקורן: והנה פרטיות הצמצומים איך ומה אין כאן מקום ביאורם אך דרך כלל הן הם בחי' הסתר והעלם המסתרת האור והחיות שלא יאיר ויומשך לתחתונים בבחי' גילוי להתלבש ולהשפיע בהן ולהחיותם להיות יש מאין. כ"א מעט מזעיר אור וחיות בכדי שיהי' בבחי' גבול ותכלית הארה מועטת מאד וממש כלא חשיבא לגבי בחי' הארה בלי גבול ותכלית ואין ביניהם ערך ויחס כלל כנודע פי' מלת ערך במספרי' שאחד במספר יש לו ערך לגבי מספר אלף אלפים שהוא חלק א' מני אלף אלפים אבל לגבי דבר שהוא בבחי' בלי גבול ומספר כלל אין כנגדו שום ערך במספרים שאפילו אלף אלפים ורבוא רבבות אינן אפי' כערך מספר אחד לגבי אלף

אלפי

אלפי אלפים ורבוא רבבות אלא כלא ממש חשיבא. וככה ממש הוא בחי׳ הארה מועטת זו המתלבשת בעולמות עליונים ותחתונים להשפיע בהם להחיותן לגבי ערך אור הגנוז ונעלם שהוא בבחי׳ א״ס ואינו מתלבש ומשפיע בעולמות בבחי׳ גלוי להחיותם אלא מקיף עליהם מלמעלה. ונק׳ סוכ״ע. ואין הפי׳ סובב ומקיף מלמעלה בבחי׳ מקום ח״ו כי לא שייך כלל בחי׳ מקום ברוחניות אלא ר״ל סובב ומקיף מלמעלה לענין בחי׳ גלוי ההשפעה כי ההשפעה שהוא בבחי׳ גלוי בעולמות נקרא בשם הלבשה שמתלבשת בעולמות כי הם מלבישים ומשיגים ההשפעה שמקבלים משא״כ ההשפעה שאינה בבחי׳ גלוי אלא בהסתר והעלם ואין העולמות משיגים אותה אינה נק׳ מתלבשת אלא מקפת וסובבת הלכך מאחר שהעולמות הם בבחי׳ גבול ותכלית כמלא שאין השפעת אא״ס מתלבש ומתגלה בהם בבחינת גילוי רק מעט מזעיר הארה מועטת ומצומצמת מאד מאד והוא רק כדי להחיותם בבחי׳ גבול ותכלית אבל עיקר האור בלי צמצום כ״כ נק׳ מקיף וסובב מאחר שאין השפעתו מתגלית בתוכם מאחר שהם בבחי׳ גבול ותכלית. וזהו ענין מ״ש בזהר ח״ג נשא קל״ג ב׳ אית חסד ואית חסד אית חסד עולם ואית חסד עילאה דהוא רב חסד כו׳ פי׳ חסד עולם הוא ההשפעה הנמשך ומתלבש בתוך העולמות עליונים ותחתונים להחיותן בבחי׳ ממכ״ע וע״כ הוא נמשך ומתפשט בגבול ומדה כו׳ אבל בחי׳ סוכ״ע שהוא האור העליון שלמעלה מהעולמות ואינו מתלבש בהן זהו הנק׳ חסד עילאה ורב חסד לפי שמאיר ומתפשט מבחי׳ א״ס ב״ה בלי גבול ומדה כו׳. וע׳ מזה בלג״ק סי׳ יו״ד ע״פ חסדי ה׳ כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו כו׳ ובת״א פ׳ תלוה בד״ה ועשית בגדי קדש. והנה קודם חטא אדה״ר היו העולמות במעלה עליונה יותר הרבה ממה שהם עכשיו שהרי נאמר באדה״ר ויניחהו בג״ע. פי׳ שהג״ע שהוא עתה אצלנו קבלת שכר על המצות עד שארז״ל מוטב דלדייני׳ וליתי לעלמא דאתי שבדאי כל יסורי גיהנם בשביל לזכות לנועם ה׳ אפי׳ בנעה״ת שכל תענוגי עוה״ז הם פסולת ושמרים לגבי תענוג ג״ע וכנודע מענין ושב בניא מול בית פעור כו׳ ומענין וכל קרבי כו׳ הנה ג״ע הי׳ מדור אצל אדה״ר כמו שעתה אצלנו העוה״ז כו׳. ולא היה נחשב אצלו הג״ע לקבול שכר כלל. ועמ״ש מזה בד״ה ויקח קרח ומ״ש בת״א ע״פ כן האדם הי׳ כאחד ממנו וסד״ה אסרי לגפן עירה. א״כ מה שעכשיו אצלנו בבחי׳ סובב ומקיף והעלם שהרי בחי׳ ג״ע הוא תכלית ההעלם מאתנו ונק׳ בערכנו סובב כי מל׳ דילי׳ הוא כתר דעשי׳ שבחי׳ כתר הוא סובב כו׳ כמו כתרו את בנימין כו׳ הנה אצל אדה״ר הי׳ מאיר זה בגילוי ממש וזה״ע אור שנברא ביום ראשון שהוא חסד עילאה שהי׳ מאיר בבחי׳ גילוי ע״כ הי׳ צופה בו מסוף העולם ועד סופו כו׳ (כו״ם מ״י פ״ע. עק״י ש״ג. עה״ק ח״ד פ״ע. אברבנאל בראשית יו״ד ד׳. וע׳ בספר עה״ק ח״ד פ״ה אע״פ שגנזו כו׳ הוא א׳ כו׳ והעולם בו מתקיים והוא כו׳ וצדיק יסוד עולם כו׳ ע״ש פי׳ יסוד יו״ד סוד כי אור הגנוז נק׳ סוד ה׳ ליראיו ע״ש שמוסתר וזהו אשר לפנת ליראיך רק הארה ממנו בחי׳ יו״ד נמשך בבחי׳ וצדיק יסוד וע׳ במא״א אות ס׳ ס״ך י״ג סוד נק׳ היסוד בהתגלות הטפה שהיא יו״ד הרי יסוד כו׳. וע׳ מזה בזח״א ויחי דרל״ו ע״ב ובפ׳ פקודי דרל״ד ע״א ובהקדמת ת״ז דף ז׳ ע״ב ובתיקון כ״בדס״ה ע״ב וברע״מ פ׳ פינחס דרע״ז סע״ב ודרל״ו ע״א

ובפרדס

ובפרדס בעה"כ ערך סוד. ומזה מובן הלשון הנז' בזח"ב תרומה דקי"ע ע"ב חד חוטא הוה מההוא סטרא דאור קדמאה כו'. ועמ"ש ע"פ בן פורת יוסף פורת אותיות תופר והיינו ע"י חוט הנ"ל. וע' זח"ג בלק ר"ד ב' בקר דיוסף כו' וזהו ענין אור זרוע לצדיק והיינו ע"י חוט"ל שע"ז ממשיכים מבחי' סוכ"ע שהוא אור הגנוז להאיר בבחי' ממכ"ע.
קיצור. יש לפרש מ"ש שגנזו ע"ד מ"ש בהגיה פמ"ח שהאור שבבחי' העלם וסוכ"ע נק' אור הגנוז והוא ע"ד חסד עולם ורב חסד מה שמתחלת ברה"ע הי' בבחי' גילוי נעשה אחר גניזת האור בבחי' העלם וענין חוט מאור הגנוז המאיר בעולמות הוא בחי' ולדיק יסוד עולם. בן פורת יוסף):

ד ובפי' וענין שנק' התורה ומלות אור זרוע יש להקדים מה שמ"כ ע"פ אור זרוע לצדיק וז"ל הנה ידוע שכל מציאות הנפעלים דלה"מ הנמצאים בעוה"ז הגשמי' ימצא שרשן ומקורן למעלה בארץ החיים וכמו שהארץ הלזו הגשמי' מגדל כל מיני עשבי' וזרעונים משונים באיכות גידולם וכל עץ פרי שונים. כן ימצא שרשן בארץ החיים (בחי' מל' דאצי') הארץ שלמעלה ממש. ועמ"ש מזה באריכות בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה בארצך בתו"א ס"פ משפטים. ולכן יכולים להביע ולחזות בנועם ה' שלמעלה מעניני המציאות הנמצאים בעוה"ז אשר הארץ מגדלתן מינים ממינים שונים כמו שרואים בחוש שינוי הגדלת הצמיחות וכל העשבים הגוללים מאליהן מעל הארץ בלי זריעה כלל שאין האדם מזריע העשבים רק הם גוללים מאליהן (ועמ"ש בהגה"ק סד"ה איהו וחיוהי) וכל הזרעוני' היינו כל מיני דגן כו' לריכים להזריע תחלה כו' ומה גם בזרעונים עלמן ימצא שינוי' רבים שמשונים מזריעת מיני דגן וכיולא בהם לנטיעת אילנות המוליאין כל מיני פירות כו' שבזריעת מיני דגן וכיולא בהם שמכניסין בארץ וזורעים בה אותו המין ממש מתגדל והולך בתוספת מרובה עד שמזרע אחד ימלאו מאה זרעונין אבל המין עלמו לא ישתנה גדולו מאיך שהיה בעת זריעתו כמו שזורע דגן וכדומה אזי אחר שיגדל בתוס' מרובה ימצא ג"כ מין דגן כמקודם כו' ומה גם שממהרין בגידולן כו' משא"כ בנטיעת אילנות כל עץ פרי הנה כשהוא זורע זרע גרעין התפוח וכדומה אזי אח"כ כשמתגדל האילן ברבוי ענפיו ושרשיו המשתרשים בהארץ ימצא מין תפוח אשר אינו כמהות הגרעין הנזרע בארץ לא מיני' ולא מקצתי' שנשתנה למהות אחר ממש משובח ביותר שזורע גרעין ויצא תפוח (ובלקוטי הש"ס מהאריז"ל שדה הלבן זהו עולם התהו ושדה האילן זהו עולם התיקון שנעשו בחי' פרצופי' הרי מנקודה א' נעשה פרצוף וזהו כמשל שזורעין גרעין וצומח מזה אילן שלם) ומה גם הגדלת הפרי שעל האילן משהה זמן רב עד שמתגדלים כל הענפים המרובים והשרשי' המשתרשים בארץ עד אחר כמה שנים שנתגדלו ונתרבו הענפים כו' יוצא מין תפוח בראש האילן וגם הוא חייב בערלה ואין ראוי לאכילה עד אחר שני ערלה כו'. וכמו התמר סליק לע' שנין וכמ"ש לדיק כתמר יפרח וגו'. כמ"כ ימצא שינוי המינין אלו בארץ החיים שלמעלה שמגדלת מינים ממינים שונים באיכות הגדלתן כו' כנ"ל. וכמ"כ ימצא כל בחי' אלו בנפש האדם בעבודת ה' (שהוא עולם קטן כו') שכאשר לריך להמשיך מבחי' אנכי מי שאנכי כו' מקורו שיסרה ויוקבע בקרבו ויתאמת באמת לאמיתו (ולא בדמיונות בעלמא) מלטרכים כל הל"ע

מלאכות הכתובים בתו' החורש והזורע והאופה כו' (כמש"ת במ"א באורכה) וכמ"ש ואפו עשר נשים כו' בתנור אחד כמ"ש במ"א ע"פ כי תבואו אל הארץ כו' ושבתה הארץ והיינו שכאשר מצטרך להמשיך בחי' אחד בקרבו ממש צריכים לאפות בתנור כו' כמשל האופה פת בכדי שיוכל אח"כ להתעכל במעיו להתברר המובחר להתהפך לדם הנפש אבל כשאוכל בצק שבעריבה שלא נאפה בתנור לא יתעכל במעיו כלל ויהי' שם מופרד בפ"ע כן עד"מ בעבודת ה' כשצריך להמשיך בחי' אחד בקרבו מצטרך לבחי' האפי' שנת' במ"א כו' ע"ש וכן הזורע כו' הוא כשמקיים איזה מצוה אזי מעורר למעלה המשכת אור אלקי מאור א"ס ב"ה ואין כל המצות שוות בזה יש מצוה שמעורר ע"י קיומו בחי' השפעת אור העליון מ"ד כאופן העלאת מ"ן שלו ממש ובא יבא האור מ"ד הנ"ל במהרה יגיע אליו ולא יתמהמה זמן רב. וזהו כענין הזרעונין מיני דגן הנזרעים בארץ וצוצים במהרה ולא ישתנו ממהותן כלל כנ"ל. וזהו מ"ש אור זרוע לצדיק וגו' שכשזורע האור ההוא שבקיום המצות הנ"ל יתוסף ויגדל למעלה בארץ החיים ובמהרה יגיע אליו (ובתום' מרובה כו' כנ"ל) ויש מצוה שבקיומה מזריע ונוטע למעלה בחי' עץ פרי וזהו ענין ויטע אברהם אשל בבאר שבע. וע' ברכות קדושים פכ"ה ע"פ ונטעתם כל עץ מאכל. שהנטיעה משהא בגידולו זמן רב עד שאח"כ ימצא ברחם האילן פרי התפוח או שקדים וכדומה. אך אף שבזאת נגרע ערכו שמשהא בגידולו אבל בזאת משובח מן הזרעוני' דגן וכיוצא בו שנמצא אח"כ בחי' מתיקות שבפרי שהיא בחי' תענוג המלובש בו כמ"כ למעלה יצמח מזה עץ פרי שאף שמשהא זמן רב אך אח"כ ימצא בה פירי שנמצא בה בחי' עונג (ועמ"ש בענין שמע"צ לשון קליטה שמתעכב האור והשפע עד שנעשה מזה התולדה בשה"פ ע"ש) והיינו שיש שיגיע לו האור שהמשיך כבר בקיום המצוה בהמשך הזמן רב ערך ג' שנים כו' למטה ורק שנמצא בו עונג כו' פי' שיגיע לו אח"כ בהמשך הזמן בחי' שמחה ותענוג האלקי שנמשך כבר רק שנשתהא גידולו בארץ החיים זמן רב כנ"ל וכמ"ש טעמו וראו וגו' ועל לע"ל אמרז"ל עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת כו' פי' גלוסקאות בחי' או"פ וכלי מילת אורות מקיפי' כו' ולא יצטרכו להמשיכן בהתעדל"ת והעלאת מ"ן כ"א מעצמן יצמחו ויגלו כל בחי' או"פ ואו"מ וירדו מלמעלה בלתי התעדל"ת כלל וזהו כענין שבעה ושבעה מוצקות כו' שמוצקות מאליהן כו'. קיצור ענין אור זרוע וההפרש בין זריעה לנטיעה שיש מעלה בזריעה שממהר להצמיח מהנטיעה. ויש מעלה עצומה בנטיעה שהצמיחה משובח במהותו הרבה כמו התפוח לגבי הגרעין. משא"כ בצמיחת מיני דגן שהצמיחה למהות הזרע רק שבאה בריבוי יותר שזורע סאה ומוציא כמה כורין ועד"ז יש ב' בחי' אלו בזריעת התורה ומצות:

ה **ואפשר** לומר שזהו ההפרש בין צדיקים לישרי לב שאחז"ל ספ"ק דתענית לא הכל לאורה ולא הכל לשמחה אלא צדיקים לאורה וישרים לשמחה דכתיב אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה ופרש"י דישרים עדיפא מצדיקים וכן איתא בהדיא במדרש תלים סי' י"א ע"פ כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו וז"ל כי צדיק ה' והוא אוהב את הצדיקים ומהו ישר יחזו פנימו שבע כתות הן שהן עתידין לעמוד לע"ל בפני חי וקיים קודב"ה ואיזהו הכת המעולה שבהן שמקבלים

פי' שכינה זו כת ישרים שנאמר ישר יחזו פנימו וכתוב א' אומר ישבו ישרים את פניך כו' עכ"ל. ועי' מענין ישר יחזו פנימו בזח"ג ויקרא דע"ו סע"א דהיינו פנימית אלקותו ית' גילוי אא"ס ב"ה ממש כו' ע"ש. וזהו דלא כהרשב"א בתענית שם שפי' דצדיקי' עדיפי מישרים אלא כפי' רש"י שם. גם בשה"ש רבה ע"פ מישרים אהבוך משמע כפרש"י שנק' אברהם ישר ע"ש עשרה נסיונות שעמד בכולן ע"ש וכן פירש מהרמ"א ע"פ אור זרוע לצדיק דפי' ולישרי לב היינו מקבלי יסורים ביושר לבב בשמחה כו' שמחין מיסורין ביושר לבבם. ועיקר פי' ישר שהוא אצלו מדת דינו של הקב"ה כמו מדת חסדו בהשוואה אחת ממש. וא"כ הישר כשהוא עושה מצות ודאי לא איכפת לו מה שנשתהא הרבה הצמיחה מזה כו' משא"כ מי שאינו ישר אף שנק' צדיק דהא כתיב ועמך כולם צדיקי' אעפ"כ יחפוץ יותר במהירות הצמיחה אף שלא יהי' גידולו כ"כ כי לא יוכל לסבול האיחור כו'. ולכן גבי צדיק נזכר אור זרוע שהוא כמשל זריעת התבואה שאין הצמיחה משתהא כ"כ הרבה מעת הזריעה אבל הצמיחה הוא ממין הזריעה ממש רק שבא בתוספת מרובה כו' שכך הוא בענין אור זרוע הנ"ל ע"י התומ"צ שיהי' לו גילוי בחינת אור הגנוז רק שיהי' בריבוי כמ"ש שבעתים כאור שבעת הימים. אבל הישרים שלא איכפת להם כלל באיחור הצמיחה זהו כמשל הנוטע גרעין ועי"ז יצא אילן שלם כו' שהצמיחה מהות משונה ומופלא ממהות הזריעה וע"ז נאמר ישר יחזו פנימו שזהו למעלה מבחי' שבעתים כאור שבעת הימים כמארז"ל פ"ו דפסחים דס"ח סע"א כאן במהנה שכינה כאן במחנה צדיקים כו' וכמ"ש לא יהי' לך עוד השמש לאור יומם כו' והי' לך הוי' לאור עולם (ישעי' סי' ס' י"ט) וזהו ענין ישרים לשמחה שלמעלה מבחי' אורה דאור החמה יהי' שבעתים כו'. ועי' מענין שמחה לקמן אית ע'. ועי' ברכות שה"ש ע"פ וימינו תחבקני. פי' שזהו ענין והי' לך ה' לאור עולם. ועי' בספר חסידים סי' קס"ו יש צדיקים שזוכים. להיות אצל שכינה כו' נהי' לך ה' לאור עולם כו' ושמחה זו זהו ע"ד ישמח ישראל בעושיו כו' ישראל ישר אל וכתיב ויספו ענוים בהוי' שמחה. גם אפ"ל שבחי' ישרים זהו ענין ישורון שעדיף מבחי' ישראל. כי ישראל היינו בחי' צדיק ובחי' ישורון זהו ענין ישר יחזו פנימו כו'. ועי' מ"ש בד"ה בשלח פרעה שי"ל ההפרש בין זריעה לנטיעה הנ"ל כי הנה ההמשכה מאא"ס הוא ע"י הכתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים והממוצע יש בו מב' הבחי' וכמ"ש בביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ בענין ל"ג בעומר. והנה בחי' א"א שהוא שרש הנאצלים זהו ענין ההמשכה שע"י אור זרוע לצדיק שההמשכה באה בריבוי כמו ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא מאה שערים וכך יחידות במל' ועשירות בז"א ומאה בבינה ואלף בחכמה אאלפך חכמה ורבבה בכתר זהו ענין ה' בחי' נרנח"י. א"כ ההמשכה שבבחי' רבוי עדיין בא מא"א. וז"ש רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי כו' בעדי עדיים הם העטרות בחי' כתר. אך הנה אא"ס ב"ה נק' חד ולא בחושבן שלגבי דבר שאינו בגדר מספר הנה אחד עם רבות רבבות שוין כנ"ל אות ג'. כך לגבי א"ס ב"ה שוה הכתר עם המל' ואפי' עם העשי' גשמיות. וע"ז אמר בס"י ולפני א' מה אתה סופר. והמשכת הארה מא"ס ממש זהו הנק' ועתיק יומין יתיב כמלא המשכה זו אין שייך לקרות צמיחה שע"י הזריעה שהרי

אין

אין ההשגה מערך השעלאה כלל. כי אין ערוך אליו ית' ע"כ זהו כמשל נטיעה שג"כ צמיחת האילן והפרי מהגרעין הנזרע הרי הצמיחה שלא בערך מהזריעה עד"מ. ואפ"ל ששני בחי' אלו זהו ע"י מ"ע ומל"ת שעם היות שעל ידי ב' הבחי' ממשיכים האור מבחי' תר"ך עמודי אור שבכתר מ"מ ע"י ל"ת ממשיכים מבחי' גבוה יותר כי מ"ע תלוין בו"ה דשם הוי' ול"ת בי"ה. וכמ"ש באריכות בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה כו'. וז"ש ואנכי נטעתיך שורק. והנה שורק הוא בהוד כמ"ש בת"א סד"ה אוסרי לגפן ע"פ ולשורקה בני אתונו. וענין ברכה והודאה הם כענין מ"ע ומל"ת כמ"ש במ"א בביאור אתה הלבת גבולות ארץ וע"פ אלה פקודי המשכן בענין ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם הוי' ונמצא השורק שהוא בחי' הודאה כמו מל"ת נזכר בו נטיעה ואנכי נטעתיך שורק כו'. קיצור י"ל שזהו ההפרש בין צדיק לישר שבצדיקים נאמר אור זרוע ובישרים נאמר ליַשרי לב שמחה כמו בהנטיעה לוקחים פירות שיש בהם טעם ותענוג. וז"ש ישבו ישרים את פניך ישר יחזו פנימו ע' לקמן. גם אפ"ל שזהו ע"ד ההפרש בין מ"ע ול"ת. כי הזריעה ברבוי ע"ש רבבה כצמח השדה כו'. יחידות עשירות מאות כו"כ. אבן הצמיחה מה שאינו מערך הזריעה ע"ד חד ולא בחושבן ונמשך ע"י מל"ת:

ו **והנה** אמרז"ל כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו אלא צ"ל תורה וגמ"ח ובכלל זה היא התפלה כדפרש"י ו"ל בשבת פי"ח דקכ"ז ע"ב דעיון תפלה היינו בכלל גמ"ח כמ"ש גומל נפשו איש חסד. ולהבין הטעם יש לבאר עוד פי' וענין אור זרוע דקאי על התומ"ל איך זריעה באור. והנה בזח"ב תרומה דקס"ז סע"א פי' שזהו ע"ד ג' בחי' אור מים רקיע שנזכרו בתורה ר"פ בראשית שבחי' האור נמשך ונתלבש להיות בחי' מים ואח"כ נעשה בחי' רקיע כו' ע"ש ובאמת כן מצינו שהמים נק' ממש אור כמ"ש בבחיי פ' מקץ ע"פ והנה עומד על היאור וז"ל אור ונהר הכל אחד וכן תרגם אונקלוס נהרא. ועיקר שניהם מלשון אורה. וכן מצינו שהגשמים קראן הכתוב אור שנאמר הן על כפים כסה אור באיוב סשי' ל"ו. וכתיב יפיץ ענן אורו שם סי' ל"ז י"א. והוא ז"ל כ' הטעם לפי שהגשמים נמשכים בסבת המאורות. ולפמ"ש הזהר דאור מים רקיע נמשכים זה מזה א"ש טפי כי לפי שבחי' מים נמשכים ממש מבחי' אור ע"כ נק' ג"כ אור. ועפ"ז א"ש כפשוטו פי' אור זרוע דקאי על זריעת המלות שנאמר בזה אשריכם זורעי על כל מים כו'. וביאור הדבר יש להקדים מ"ש משליך קרחו כפתים כו' מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל דלכאורה אינו מובן מה שייכות זה לזה. אך הענין כי ירידת הח"ע למטה להתלבש בתומ"צ גשמיים זהו כמשל הקרח שהוא בעצם מים רק שנקרשו ונגלדו עד שנעשו קרח גשמי. והוא עד"מ כמו משלי שלמה או כמו שהרב מסביר שכל להתלמיד ע"פ משל שכשעומד התלמיד על כוונת רבו במשל זה ומבין השכל עצמו הנה נעשה אצלו ג"כ בחי' חכמה כמו שהי' אצל רבו החכמה מתחלה רק שבאמצע נגלד ונקרש לפי שהחכמה לא היתה נתפסת בשכל התלמיד כמו שהיא בעצמה בשכל הרב רק ע"י משל וכך הוא בחי' לבוש עליון הוא בבחי' שלג שנגלד ונקרש עצמיות החכמה לבלתי הגלות נגלות כמו שהיא בעצמה רק אח"כ חוזר ונמס והי' למים בחי' חכמה אצל הנבראים ועל ענין זה נאמר משליך קרחו כפתים כו' ישב רוחו יזלו מים

מגיד דבריו ליעקב שלהיות מגיד דבריו ליעקב שהוא מבחי' יזלו מים נעשה ע"י שנגלד ונקרש כו' כעין הקרח. והיינו מה שנתלבשו האורות עליונים במלות מעשיות. וזהו ענין אור מים רקיע כעין הקרח. והוא נמשך ע"י מים ואור. וביאור ענין השתלשלות ג' בחי' אלו אור מים רקיע יובן עד"מ טפה הנמשכת ממוח האב ע"י חוט השדרה הנה קודם שנתגשם להיות טפה זרעית בעודה כלולה במוח היא כח רוחני עדיין ונמשכת מהחכמה ע"י הדעת כמ"ש והאדם ידע כו' וגם היא כלולה מכל הרמ"ח אברי' כמ"ש במ"א. ואח"כ מתהווה מהדעת להיות בחי' טפה גשמיי' וזהו ב' בחי' דאור ומים כי האור היינו היותה כלולה בחכמה שהוא בחי' רוחניו' ואח"כ כאשר נתגשמה היא בחי' מים ואחר כך כשנקלטה ברחם הנוק' ונמתח ממנו ליור אברי הולד זהו בחי' רקיע וכמ"ש כ"ז בזה"ח דקס"א סע"א. והנה כמ"כ יובן ג' מדריגות אלו בהשפעת השכל ברוחניות. דהנה התהוות של השכל כמו כשנופל לאדם איזה השכלה חדשה הנה הוא נובע ונמשך ממקור השכל שהוא כח השכל שהוא למעלה ממהות השכל המושג ומובן והוא הנק' בשם אור ואויר. אויר הוא בחי' כתר עליון ואור הוא החכמה שנמשך מבחי' אויר וכמ"ש במ"א מענין אוירא דע"ג מוחא. והטעם שנק' בשם אור היינו כידוע בענין אורות וכלים שהאור הוא בלי מה פי' בלי מהות. ולכן יכול להיות אור החסד בכלי הגבורה ואור הגבו' בכלי החסד כי מצד האור עצמו לא שייך בו ממהות מדות אלו כלל רק ע"י התלבשותו בכלי החסד נעשה אור לבחי' חסד כו' אבל האור מצד עצמו הוא פשוט וכך עד"ז עצמיות החכמה הוא למעלה ממהות שכל המושג ויכול להיות ממנו המשכות בחי' שכל בכמה אופנים שונים אם בחכמת התורה בגמ' ופוסקי' ואם להבדיל בתכונה או ברפואה וכה"ג במה שיעמיק שכלו. ועד"ז יובן למעלה שהחכמה נק' אור וכנודע מענין איהו וחיוהי חד דקאי על המשכות אור א"ס בח"ע כמ"ש במ"א. וממנה נמשכים ל"ב נתיבות דהיינו עד"מ כמה מיני שכל כמ"ש בפרד"ס שער הנתיבות בשם הגאונים שכל מופלא שכל מזהיר כו' ע"ש. והנה אח"כ כשנמשך מכח השכל נביעת דבר חכמה ושכל נק' נביעה זו טפת אבא שהרי אינו שכל דק כדקות מהות השכל כ"א נשתנה ממהות כח השכל שלמעלה משכל המושג ומתהווה שכל שאינו דק כ"כ עד שיוכל להיות בו תפיסא והשגה והוא ממש עד"מ כטפה היורדת מהמוח שמקודם בעודה כלולה במוח היתה רוחניות . ואח"כ נעשית גסה וחומריות ממש . כך הוא בריקת וסקירת השכל לגבי כח השכל עצמו . וזהו הנק' בחי' מים . ובחי' מים הוא שיורדים מגבוה לנמוך . משא"כ בחינת אור . והנה עכ"ז מים הם ג"כ עדיין פשוטים ואין להם גוון כלל . וכמ"ש בפרדס שער עצמות וכלים פ"ד המשל לענין אורות וכלים שהאורות הם בחי' לא שינוי והשינוי הוא מצד הכלים שהמשל ע"ז מן המים אשר הם מתחלקים אל הכלים והכלים משונים בגוונים כו'. הנה עם היות המים פשוטים מכל גוון יתראו בגווני הכלים ההם כו' ע"ש שהאריך בזה. וכך עד"ז הוא בחינת בריקת וסקירת השכל שהוא בחי' מים הנובעים מכח השכל לגבי בחי' בינה שהיא הבנת השכל והשגתו ונק' רקיע כנודע מענין מתיבתא דרקיעא שהוא מבחי' בינה אשר רקיע הוא בחי' קרח דאגלידו מיא ונעשו קרה גשמי עד"מ ואינו כמו מים דניידו

כ"א קוו וקיימו. כך כשבא לכלל השגה והבנה הרי נעשה מהות מושג משא"כ כשהוא עדיין כנקודה וברק המבריק על שכלו יכולים להטותו עדיין להביאו לבחי' השגה בכמה אופנים שונים כו'. וזהו בחי' מים דניידי משא"כ בבחי' קרח שעומד במעמד ומצב אחד לפי שהוא בבחי' השגה המושג ומובן בבחי' בינה (וכמשנ"ת כ"ז במ"א בסידור בפירוש המלות ע"פ הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עוזו כו'). וזהו ענין אור זרוע לצדיק דקאי על המשכת התורה למטה. דהנה כתיב כאשר יאמר משל הקדמוני והיא התורה שהתורה נקראת בשם משל הקדמוני. וז"ש בשלמה וידבר שלשת אלפים משל על כל דבר מד"ת הי' משיג רוחניות הענין. כמו מצות קרבנות מן הבהמה שמקריבים חלב ודם ע"ג המזבח בכהן ובגדי כהונה והי' אומר ענין הקרבנות ברוחניות ומהו נק' חלב ודם ברוחניות ומהו כהן ומהו בגדי כהונה. והנה גבוה מעל גבוה כמה מדריגות רוחניות זה למעלה מזה והשיג שלמה בחכמתו שלשת אלפים משל דהיינו שלשת אלפים מדריגות זו למעלה מזו וכולם אינם רק בחי' משל לגבי בחי' אלקות ממש השורה ומתלבש בתורה ולכן נקרא משל הקדמוני היא הא"ס ב"ה שהוא קדמונו של עולם. וזהו שנקראת קרח. שבחי' המשל נדמה לקרח כנ"ל. והיינו כמו שנתלבשה למטה משא"כ כמו שהתורה היא למעלה נק' אור. וע"ז בקשו המלאכים אשר תנה הודך על השמים ולא נתנה להם. כ"א נזרעה למטה. והיינו שנמשך האור בבחי' מים דהיינו תושב"כ כמו שנתנה למטה ואח"כ נמשכה בתושבע"פ והוא נק' רקיע כעין הקרח כי תושב"כ היא בחי' חכמה ותושבע"פ היא בינה וזהו ענין מוסר אביך ותורת אמך כמ"ש בד"ה ביום השמע"צ שזהו כמשל התהוות הולד בבטן האם מטפת האב שזהו ענין ב' בחינות דמים דקיע. והנה מאחר שנמשך אור התורה בבחי' מים ורקיע כעין הקרח שהוא בחי' קרירות בבחי' טוב הרי ח"ו יוכל להתקרר ולהיות מן הנפילים ח"ו. וכמארז"ל למשתמשים בה כו' וכמ"ש לפני קרתו מי יעמוד. ולזה צריך לעורר את האהבה כרשפי אש ע"י התפלה. וזהו ענין ואהבת חשבון ב' פעמים אור. והיינו האחד אור זרוע שבנפש האלקית. הב' התהפכות נה"ב. ועי"ז נמס הקרח והי' למים וכמ"ש משליך קרחו כו' ישלח דברו וימסם כו' מגיד דבריו ליעקב כו' וכמ"ש מזה ע"פ ביום השמיני שלח את העם כו' משא"כ האומר אין לי אלא תורה כו'. קיצור פי' אור זרוע ע"ד ג' בחי' אור מים רקיע ולכן לפעמים נק' המים אור. וז"ש אשריכם זורעי על כל מים. וענין רקיע כעין הקרח אגלידו מיא זהו משל להתלבשות התורה בגשמיות וז"ש משליך קרחו כפתים מגיד דבריו ליעקב כו'. וענין מים אור כמשל השתלשלות הטפה גשמיות. מהשכל שבמוח וכן יש בחי' אמ"ר בהמשכת השכל. ותושב"כ ותושבע"פ הם מים רקיע כו' ורקיע כעין הקרח ולפני קרתו מי יעמוד לכן צ"ל ואהבת ב"פ אור כו':

ז **והנה** מה שלא נתנה התורה למה"ש זהו משום כלום יצה"ר יש ביניכם כו' והיינו שעיקר ההמשכה זהו דוקא ע"י דאתכפי' סט"א דהיינו להיות בכל לבבך בשני יצריך כו' וע' בת"א בד"ה ויצא יעקב מבאר שבע בענין וילך חרנה. כמו למשל לפור המדברת כו' ע"ש. וזהו ענין מ"ש כיתרון האור מן החשך שדוקא מן החשך נמשך יתרון לאור כמ"ש בזה"ג פ' תזריע דמ"ז סע"ב תועלתא דנהורא לא אתיא ולא אתחזי

אלא מן חשוכה כו' וכ"כ עוד בזח"ב ס"פ תלוה דקפ"ז שע"א ע"פ ידע מה בחשוכא ונהורא עמי' שרי' דאי לאו חשוכה לא אתגליין עמיקין ומסתראן כו' וכמ"ש סד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים כו' בפי' והי' הבן הבכור לשניאה שזהו ענין מגלה עמוקות מני חשך דדוקא ע"י אתהפכא חשוכה של עוה"ז לנהורא יהי' גילוי עמוקות היינו בחי' מאד עמקו מחשבותיך כו'. ועמ"ש מזה בד"ה שחורה אני ונאוה כו' ומ"ש בד"ה מי מנה בענין אף עשיתיו ומ"ש בד"ה כנשר יעיר קנו ממשל כח הראיה המתגלה דוקא בשחור שבעין כו' וז"ש יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט בקהלת רסי' יו"ד ופי' בעל שדה"י בפירושו לקהלת דסכלות הוא היצה"ר וכ"מ ברבות פ' ויקרא פ"ב והוא ע"ד והנה טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר. והיינו יתרון שנמשך להאור מן החשך. ועמ"ש מזה סד"ה וידעת היום כמו שהיום הוא עם הלילה דוקא כו' והוא ע"ד שבמקום שבע"ת עומדים כו' כי עי"ז בחילא יתיר כו'. ועמ"ש מזה בת"א בד"ה זכור ושמור ובד"ה בשלח פרעה. וזהו ענין אור זרוע לצדיק שנזרע בעוה"ז דוקא במקום החשך שמשם דוקא יהיה הצמיחה של האור ביתר שאת ויתר עז והיינו לפי שעיקר יתרון של האור נמשך מהחשך דוקא וכנ"ל:

ולבאר הדברים יש להקדים מאמרז"ל פ"ד דתמיד דל"ב ע"א אמר להן אור נברא תחלה או חשך כו' ונימרו לי' חשך נברא תחלה דכתיב והארץ היתה תהו ובהו וחשך והדר ויאמר אלקים יהי אור . הנה בד"ה אלה פקודי המשכן פי' רבינו ענין בריאת חשוכה היינו מ"ש ישת חשך סתרו והדר נהורא הוא התהוות אור החכמה שנק' אור. דהיינו שכדי להיות התהוות החכמה מאור א"ס ב"ה א"א להיות ע"י השתלשלות עו"ע כ"א והחכמה מאין תמצא וצ"ל תחלה לצמצום והעלם ושיהי' הגלוי בחכמה רק אפס קצהו עכ"ד . וצמצום והעלם והחשך הנ"ל נראה דהוא בחי' כתר כמ"ש בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו וז"ל וכל ענין צמצום זה כו' הכל בכלל כתר דאצי' עכ"ל. והטעם שנק' חשך זהו כמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה בענין אם שחורה וז"ל אבל באור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו לא שייך שום גלוי השגה כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל כו'. ועז"כ ישת חשך סתרו חשך הוא דבר שאינו נראה בו שום תפיסא והשגה כלל. והנה כ"ז הוא ממטה למעלה נק' מה שלמעלה מהשגת הנבראים בחי' חשך מה שאינו מושג כמאמר יוצר אור ובורא חשך שהחשך הוא בבריאה למעלה מאור הגלוי שהוא ביצירה כו' עכ"ל. וא"כ בחי' חשך זה זהו למעלה גם מבחי' אור שנברא ביום ראשון שנק' אור וגלוי משא"כ בחי' ישת חשך סתרו זהו בחי' דלית מחשבה תפיסא בי' כלל. ואף שאור דיום ראשון הוא נק' אור הגנוז א"כ עכשיו הוא בחי' כתר סובב ומקיף מ"מ גם האור מקיף נק' אור שהוא מאיר בבחי' מקיף עכ"פ ועי"ז הוא מהי' אבל בחינת ישת חשך סתרו זהו למעלה גם מבחי' אור מקיף. וכמ"ש מזה במ"א בד"ה ראשי המטות ובד"ה ויקרא אל משה. וזהו ענין בריאת חשוכה בחי' ישת חשך סתרו והדר נהורא היינו אור שנברא ביום ראשון. א"כ בחי' ישת חשך סתרו זהו נעלה יותר מבחי' אור זה אף שהוא אור הגנוז. ולהמשיך הגילוי מבחי' זה ממש זהו ע"י דאתהפכא חשוכא הגשמי לנהורא שעי"ז נמשך מגלה עמוקות בחי' ישת חשך סתרו. קיצור. שזריעת האור במקום החשך דוקא כי יתרון האור נמשך מהחשך וכמ"ש מגלה עמוקות מני חשך. אף עשיתיו. כאילין עינו

הראי'

הראי' בשחור שבעין. יקר מהחכמה ומכבוד סכלות מעט. והענין כי בריאת החושך ישת חשך סתרו והדר נהורא אור שנברא ביום ראשון ולהמשיך הגלוי משם להיות החשך ויאר זהו ע"י אתהפכא חשוכא הגשמי לנהורא:

ח **וזהו** מאמר הרבות ס"פ שלח הה"ד אור זרוע לצדיק ואומר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר הייגו שע"י ירידת התורה בבחי' זריעה למטה מזה יומשך הגדלה בהתורה ממש שזהו יגדיל תורה וכמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת בפי' חכמות בחוץ תרונה שע"י שנתלבשה החכמה בתירה הגשמיות עי"ז תרונה ע"י גילוי התענוג עליון מבחי' אשר קדשנו במצותיו כו'. ולשון תרונה הוא ע"ד רננא דאורייתא שהם הטעמים זרקא סגול כמ"ש בד"ה שה"ש. גם פי' יגדיל תורה דבמקום א' משמע שהתורה יש לה מדה בגמ' דערובין פ' עושין פסין דף כ"א ע"א ע"פ ארוכה מארץ מדה וכמ"ש מזה בת"א בד"ה בשלח פרעה ובהגה"ק ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו. וברבות בראשית ר"פ יו"ד איתא שהתורה אין לה מדה וע"ש ביפ"ת. אך י"ל דלא פליגא. כי הנה כתיב עוטה אור כשלמה היא התורה שבה נבה"ע א"כ היא בחי' ממולא ע"ד הנ"ל סוף אות ה'. והממולא כלול מב' הבחי' וזהו ענין אורייתא סתים וגליא אם שחורה ע"ג אש לבנה לכן מצד הילוכיות התורה שהיא נובלות חכמה שלמעלה היינו נלח הוד יסוד מלכות שבחכמה כמ"ש בהגה"ק ע"פ עוטה אור כשלמה יש לה מדה רק שהיא ארוכה מארץ מדה. אבל מצד פנימיות התורה שהיא פנימית חכמה אין לה מדה וכמ"ש האריז"ל דפנימית אבא הוא הטוב כמו פנימי' עתיק וזהו ענין כי אתה אבינו. וע' מזה בסידור בביאור ע"פ ועשו להם ציצית. והנה על ידי ירידת התורה למטה בבחי' אור זרוע יומשך הצמיחה להיות יגדיל תורה ויאדיר ממש שזהו גילוי פנימי' התורה שהיא א"ס ממש. וכמ"ש במא"א או"ר כחשבון אין סוף. ועמ"ש בסידור שם מענין מלית הוי' ומצותי כו'. ועל התגלות אור זה שבבחי' א"ס ממש עז"כ כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. ויש להבין פי' מקור חיים. דהנה בפסוק כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. דהיינו ג' מדריגות זה למעלה מזה תחלה המצוה שנמשלה לנר. אח"כ התורה בנמשל' לאור היום שגדול הרבה מהנר. ע"ד שרגא בטיהרא מאי אהני. א"כ עד"ז בחי' ודרך חיים גבוה מהאור. והנה במ"א פי' כי נר מצוה היינו מל' ותורה אור ז"א ודרך חיים זהו יחוד הו"ה שא"א להמשיך ע"י תומ"צ כ"א ע"י מס"נ בק"ש שע"ז אמרו יש קונה עולמו בשעה אחת וכו' ודרך חיים ע"ד מאחז"ל במס' תמיד הרוצה שיחי' ימית א"ע כו' דהי"ל ימית את עצמו ממש אלא למס"נ באחד וגם כמ"ש ודרך חיים תוכחות מוסר. והיינו כי יחוד הו"ה הוא המשכת אור חדש מא"ס וא"א להמשיך בחי' א"ס כ"א ע"י שימלא בעצמו ג"כ בחי' זו וזהו בכל מאדך בלי גבול למס"נ ממש שלא יהי' שום מונע נגד אהבת ה' כו'. אך עיקר פי' ודרך חיים שארז"ל שזהו העוה"ב דהיינו תחה"מ לפי שארז"ל העוה"ב אין בו אכילה ושתי' כו' היינו שהגוף יהי' ניזון ומקבל חיות ג"כ מאלקות ממש שלא ע"י אוה"ע כלל ע"ד שעכשיו המלאכים מקבלים חיות וניזונין מזיו השכינה כמ"ש ברבות ס"פ משפטי' פל"ב בפי' ואתה מחי' את כולם שאין מלאכי השרת

ניזונין

כיוכין אלא מזיו השכינה. וזהו ואתה מחיה כו׳. וע״כ ג״כ לע״ל שיהי׳ הגוף ג״כ בלתי ניזון מהמאכלים כ״א מאלקות ממש נק׳ בחי׳ זו ודרך חיים דהיינו בחי׳ ואתה מחי׳ כו׳ ולכן זהו בחי׳ הרבה גבוה יותר מבחי׳ ותורה אור שהרי משרע״ה עם היות שבעת שהי׳ בהר סיני לקבל התורה לא נצרך לאכילה ושתי׳ כ״א הי׳ ניזון מזיו השכינה ע״ד ואתה מחי׳ ככ״ל מ״מ אח״כ כשירד מן ההר הוצרך לאו״ש ולא הי׳ אפשר להיות בגוף שלא ע״י או״ש מצד שעדיין לא נזדכך העולם והתורה ירדה ונתלבשה בלבושים וא״כ זה שלע״ל גם הגוף הגשמי יהי׳ ניזון וחי מאלקות זהו ע״י שיזדכך העולם ויהי׳ מאיר מבחי׳ עליונה מאד שלמעלה ממדריגת הגילוי שהי׳ במ״ת דהיינו ע״י גילוי אור הסוכ״ע ממש שהם רוחניות וגשמיות שוין ממש וכמ״ש בת״א פ׳ יתרו סד״ה האבות הן הן המרכבה. וזהו כי עמך מקור חיים פי׳ עמך היינו מה שעמך ממש ע״ד כי עמך הסליחה שנמשך מבחי׳ שלמעלה מהתורה מאחר שביכולתה למלאות הפגמים שנעשו בביטול מ״ע ואפי׳ בל״ת כו׳ והיינו שנמשך הסליחה מבחי׳ לפני הוי׳ תטהרו לפני דוקא וע״כ נק׳ עמך ממש והוא למעלה מהתגלות אור ולמעלה גם מבחי׳ סוכ״ע הסובב היינו מה שמקיף לעלמין. משא״כ עמך הרי הוא ית׳ איכו בגדר עלמין ומשם הוא מקור לבחי׳ חיים ויש מקור ומעיין כו׳ ומשם יוכל להיות נמשך שאפי׳ הגוף יהי׳ חי מאלקות. ומשארז״ל שזהו ברקיע הנק׳ ערבות כי ערבות לשון תערובות עושה שלום במרומיו בין אש ומים ע״י גלוי אא״ס ממש וכך משם נמשך החבור בין שני הפכים שהגוף הגשמי יקבל חיות מאלקות ממש. וגם זהו תערובות וחיבור ב׳ הפכים סוכ״ע וממכ״ע כו׳ היינו מה שסוכ״ע בא בגלוי בממכ״ע ע״ד ויהי הענן והחשך ויאר כו׳ וכן היתון נק׳ תערובות והיינו ענין ביום חתונתו זה מ״ת ולכן באורך ממש נראה אור. פי׳ ע״ד באור פני מלך חיים שבבחי׳ אור זה יהי׳ בחי׳ ודרך חיים שלמעלה ממדריגת תורה אור. וזהו להתהלך לפני הוי׳ באור החיים. גם כי מקור חיים בגימט׳ אור א״ס וזהו כי הוא עמך ממש בחי׳ האור כמו שהוא כלול בהמאור במהו״ע כמ״ש בסידור שער יוהכ״פ ע״פ קדוש אתה ונורא שמך כו׳ וע״כ באורך ממש בחי׳ אור א״ס נראה אור והוא ג״כ תערובות ב׳ בחי׳ אור והיים וזהו ענין ערבות ולכן שם על תחי׳ שנק׳ ג״כ טל אורות כו׳. גם ערבות לשון עריבות ומתיקות ע״ד וערבה לה׳ כו׳. גם י״ל פי׳ באורך ע״ד מ״ש במא״א אות א׳ סכ״ח אור הוי׳ נק׳ עתיקא דמתמן נהורא לז״א הנק׳ הוי׳ ולפעמים גם הבינה נק׳ כן עכ״ל. והוא ממ״ש בזה״ג כשא דק״ל ע״א בפי׳ הפסוק בית יעקב לכו ונלכה באור ה׳ וא״כ הוא למעלה מאור שנברא ביום ראשון לפי הפי׳ שהוא רק בחסד דז״א וכמ״ש במא״א אות א׳ סכ״א. וז״ש ברכות דפי׳ באורך נראה אור זהו ענין יאר ה׳ פניו אליך שזהו למעלה ממדריגת אור שנברא ביום ראשון שהוא בריאה משא״כ אור פניו ית׳ שהוא אור המאיר ממהותו ועצמותו ית׳. קיצור וזהו ענין יגדיל תורה כי מצד הילוכיות התורה יש לה מדה והצמיחה להיות יגדיל תורה בבחי׳ א״ס יזהו כי עמך מקור חיים באורך נראה אור זהו למעלה מאור הזורע כי ודרך חיים יחוד או״א שע״י למס״כ בק״ש ומשם נמשך תה״מ שהגוף יחי׳ ויזון מהרוחניות כמו ואתה מחי׳. וזהו כי עמך מה שעמך ממש למעלה מסוכ״ע וכמו כי עמך הסליחה משם

נמשך

כמשך מקור חיים הנ"ל ומ"ש ערבות לשון הערובות אור החיים וסוכ"ע בממכ"ע ועריבות ועריבה כו' כימי עולם עם שנים קדמוניות באורך אור הוי' כראה אור יאר ה' פניו ממש:

רני ושמחי בת ציון כו'. פי' בת ציון שאינו בבחי' ציון בעצמו כי ציון הוא מלשון מסומן ומצויין אם הוא נקוד מלופם (כמו ובנה אצלו ציון ביחזקאל ל"ט) וכ"ש כשהוא בחולם שהוא גבוה (עמ"ש ע"פ ציון במשפט תפדה). ובת ציון היא בחי' שמקבלת מציון. ועליה נאמר רני ושמחי בת ציון. וטעם השמחה כי הנני בא פי' שאף שאין בך כח לעלות בעצמך בהר ה' מכיון שאינך בחי' ציון בעצמו (דהא כתי' מי יעלה בהר ה' כו' ובר לבב כו' דהיינו מי שיש לו רעו"ד ומס"נ בגילוי במוחו ותבונתו עכ"פ וזה נק' בחי' ציון שהוא לשון התקשרות לה' כדלקמן משא"כ מי שלא הגיע למדה זו ונק' רק בת ציון כדלקמן אינו יכול לעלות בהר ה' ממטה למעלה ואעפ"כ הנביא מנחם אותה) אעפ"כ רני ושמחי כי הנני בא אליך מלמעלה למטה. וזה"ע ההפרש בין חנוכה למועדים ורגלים שכל ניצוות ישראל עולות לראות כו' (והיינו משום שכנס"י היא אז ג"כ בבחי' עלי' למעלה כמ"ש מי זאת עולה מן המדבר כו' וכמ"ש במ"א ע"פ ויושע המלך לאסתר כו') אבל בחנוכה הוא בחי' מלמעלה למטה כו' וזהו ענין הנס שהי' בבית שני שפסקו הנביאים. וביאור הענין דהנה מודעת זאת שכל מה שיש בבחי' כללות ישראל בכלל ישנו בכאו"א מישראל בפרטות. אלא שבכללות יש מועדים וזמנים שוים כמו שבתות ויו"ט (שאז הוא עלי' כנ"י כו') ובפרטות לא כל העתים שוים. אך מ"מ מוכרח הוא שיהי' בחי' זו בכאו"א מישראל בעתים מזומנים כל בחי' שבתות ויו"ט שנתנו בכללות. וצ"ל בחי' חנוכה פרטית באדם הפרטי (כמ' אך כי בת ציון היינו שאינו בחי' ציון בעצמו והנביא מנחם אותה כי הנני בא מלמעלה למטה ולכן אע"פ שאינך יכול לעלות מ"מ רני כו' וזהו ההפרש בין שבתות ויו"ט לחנוכה. כי יש בפרט בכל אדם כל בחי' שבתות ויו"ט שבכלל):

ב והנה אי' בגמ' כשבא גר א' להלל וא"ל גיירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה על רגל אחד והשיב לו דעלך סני לחברך לא תעביד ואידך פירושא הוא. ולהבין זה וגם להבין למה אמר הלל כללות התורה לגר דוקא ולא לימד זה לתלמידיו. צריך להקדים פי' הפסוק ואתה את בריתי תשמור שנאמר באברהם ושם נאמר להיות לך לאלקים. ופי' הדבר דהנה בזהר מכנה לברית בשם שמש כמ"ש בזהר ר"פ שמות ד"ג ע"ב. וגם השי"ת נק' בשם שמש כמ"ש כי שמש ומגן ה' אלקי'. והוא עד"מ האור הבא מהשמש אין זה גוף השמש עצמה אלא זיו השמש המתפשט ממנה וכל המרבה בחלונות ממשיך לו זיו השמש להאיר לו יותר והממעיט מחסיר ומאפיל. עכ"ז אין פועל דבר שינוי בגוף השמש (שאין יגיעה או חסרון לגבי השמש מחמת ריבוי התפשטות האור או מיעוטו מפני שהזיו הוא רק הארה בעלמא ולא חלק ממהות ועצם השמש. וזהו ההפרש בין אור לשפע כנודע) רק השינוי הוא מצד החלונות. כמ"כ עד"מ

כו

בו ית' שאין בו שום שינוי ח"ו כי כל השגת הצדיקים כאין. וצדיקי' הרבים שבכל הדורות אינו אלא כזיו המתפשט ממנו ית' וכמארז"ל צדיקים יושבין ונהנין מזיו השכינה. דהנה ידוע מאמר טובים מאורות שברא. יצרם בדעת בבינה ובהשכל. דהיינו מדותיו ית' נק' מאורות ויצרם בדעת כו' היינו שנמשכים להם מוחי' מחב"ד. שבחי' חב"ד מתלבשים בתוך מדת החסד וההשפעה להיות נמשך השגת והשפעת החכ' והבינה והדעת ע"י הוה"ג למטה בבי"ע שיהיו הצדיקי' משיגי' גדולת א"ס ב"ה בג"ע. והנה השגה זו והבנה שמשיגי' ומבינים היא בחי' זיו מבחי' הבינה ודעת שבמאורות הנ"ל שהם ז"ל שיש בהם מוחי' חב"ד כנ"ל והזיו מהם הוא ההשגות שבג"ע העליון כו' וזהו נהנים מזיו השכינה (ובזה יש רבבות מדרגות כמשל החלונות שלפי ריבוי החלונות יוסיף המשכת אורו כך אין דומה הזיו המאיר לצדיק זה לזיו המאיר לצדיק אחר כפי ריבוי ומיעוט ההארה דהיינו שמי שסיגל הרבה תומ"צ ובכוונה עצומה הוא כמו עד"מ מי שפתח חלונות רבות בביתו ומזוככות בהירה שהזיו השמש מאיר עליו בתוקף גדול כך עד"מ למעלה זה הצדיק שסיגל הרבה תומ"צ בכוונה הוא בחי' חלונות וכלים רבות לגילוי הזיו. שנמצא מאיר לו זיו דחב"ד עילאין בגילוי רב ומשיג השגות עצומות עד להפליא בגדולת א"ס ב"ה. משא"כ מי שלא סיגל כ"כ תומ"צ שהוא עד"מ שהמעיט חלונות. או אם לא היו בכוונה כ"כ שהוא עד"מ חלון מזוככי' שאינה בהירה. וז"ש ושמתי כדכד שמשותיך ופי' שמשותיך היינו חלונות שבהם מאיר בחי' שמש ה' לנשמות ישראל ולע"ל יהי' מבחי' כדכד וכמ"ש במ"א. ועכ"פ מובן שכל ההשגות שמשיגי' הצדיקים בג"ע הוא רק בחי' זיו והארה בעלמא מבחי' חב"ד שמלובש בהם א"ס ב"ה) אבל בו ית' למת"ב והוא אחד אמת שאין פועלים בו שינוי ח"ו (וכמ"ש אני ה' לא שניתי שאין שום שינוי לפניו ית' בין קודם בריאת העולם לאחר שנברא לפי שהיות כל העולם וקיומו כל זמן קיומו הוא רק ע"י הארה וזיו בעלמא שהאיר הוא ית' דכלא חשיבא לגבי מהו"ע ית' כמו שאין זיו השמש פועל שינוי בשמש כנ"ל). וזהו וכל החיים יודוך סלה. החיים נק' הצדיקים שבמיתתם קרויים חיים והם עולים מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו מג"ע התחתון לעליון דהיינו שמשיגי' יחודו ומתכללים באחד וזהו בחי' הודי' שמודי' שה' הוא אחד אמת (ונמשכת ע"י הבינה והדעת בגדולתו ית' כי בינה עד הוד אתפשטת) ומתענגים תענוג נפלא ועצום. וההודאה זו היא סלה ואחז"ל כ"מ שנא' סלה אין לו הפסק כי תמיד בלי הפסק הם מודים כן מאחר שהודו והשיגו יחודו ית' אז הם מתבטלים במציאות ואז הם משיגים יחודו שכל מה שהשיגו עד הנה לא נחשב לכלום כי הוא רק כמשל הזיו שאין פועל שום שינוי בו ית' כמשל השמש (ויש עליות אין קץ השגה למעלה מהשגה כו') וזהו בחי' ברית מלשון התקשרות בעולם אחדותו ית' להתכלל באחד להיות בטל במציאות נגדו כמו זיו השמש שבטל במציאות במקורו וכל העולמות והברואים אין מפסיקין נגדו (כנודע מובן דב' בחי' שמש הם. מה שהשי"ת נק' שמש הוא עד"מ מאור השמש שהזיו מתפשט ממנו. ומה שנק' ברית שמש הוא בחי' הזיו שבטל במקורו המאור. והוא ג"כ ענין כדכד שמשותיך הנ"ל שנת' במ"א דשני בחי' שמש הם שמש הוי' ושמש צדקה. הא'

ממעלה

ממעלה למטה לצדיק עליון והב' ממטה למעלה לצדיק תחתון יעו"ש. ובחי' ציון שהוא התקשרות וביטול המקבל במקורו הוא בחי' צ"ת יסוד דנוק'). (נת' ענין שהש"י נק' שמש שהשגת הצדיקים זיו כו' גם ביטול הצדיקים נק' ברית התקשרות וביטול במקורם נק' ג"כ שמש צ"ש ביטול הזיו כו'):

ג והנה ענין מילה כי יש בחי' ערלה החופפת על הברית דהיינו עניני עוה"ז הגשמי הכל לפי מה שהוא. יש מקושר בזה ויש מקושר בזה. וגם באופן ההתקשרות יש חילוקים יש מקושר מאד בעניני עוה"ז ויש שאינו כ"כ. וכ"ז הוא בחי' ערלה החופפת על הברית (וע' בהגה"ק מהו עור הפריעה שהם תאוות היתר כו') כי מאחר שהוא מקושר בדבר אחר הרי בשעה זו הוא נפרד מהש"י. והנה כנ"י הם נימולים במקצת (וכדתנן ספ"ג דנדרים קונם שאיני נהנה לערלים מותר בערלי ישראל כו'). והיינו כיון שיש לו אפי' בחי' וניצוץ א' מישראל (ואע"פ שמקושר בעניני עוה"ז מ"מ יש בכל א' מישראל בכח למס"נ עק"ה ולהשליך נפשו וגופו מנגד שלא ליפרד מיחודו ית' וה"ז אמיתי' ההתקשרות להש"י ולבטל גופו לגמרי כנגדו וכביטול הזיו במקורו וה"ז בחי' ברית ומילה כנ"ל רק שזהו רק בכח אבל אינו בבחי' גילוי אצלו מפני שכלו מקושר בעניני עוה"ז רק שכשבא לדבר נסיון אז מתעורר מסירתו כמ"ש בלק"א) משא"כ בגר שעדיין לא נימול כלל ויש לו בחי' ערלה בשלימות לכן ביותר צריך לזרז על מצות מילה וזהי מצוה ראשונה לגר וזהו ענין שאמר הלל לאותו הגר דעלך סני וכו' שה"ע הסרת הערלה ברוחני' וכדלקמן אי"ה:

אך עצה היעוצה לזה להסיר הערלה להיות באים בברית הנה ע"ז ארז"ל מצות נ"ח משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק. ורמזו במ"ש משתשקע החמה ששקיעה בחי' שמש שהוא בחי' ברית כנ"ל שאינו מאיר אצלו מחמת שהוא מקושר בעניני עוה"ז. אלא שבלשון תורה נק' בחי' זו בשם שמש ובלשון חכמים נק' בשם חמה כי זהו ההפרש שבין תושב"כ לתושבע"פ כי על תושב"כ אמרו אורייתא מחכמה נפקת שצירופי אותיות התורה נמשכו מח"ע וזהו וידבר ה' אל משה לאמר ר"ל שדיבור והנהיג הקב"ה בצירופי אותיות ע"י משה בחי' החכמה עלמה שזהו ענין השמש עצמו במקורו שמתפשט זיוו להאיר על הארץ ומשה המשיך ענין תושב"כ. ותנאים ואמוראים המשיכו ענין תושבע"פ שהוא חמה שאינו השמש בעצמו רק ה"ע רשפיה רשפי אש שהחמה הוא מלשון חמימות דהיינו מה שהוא מחומם מחמת השמש שהוא בחי' יראה ואהבה מהארת והמשכת אור השמש. משא"כ אור השמש עצמו אין שייך בו אהוי"ר כמשל השמש שאינה מאירה למעלה כי להאיר על הארץ כתי' ועיקר האהוי"ר הוא בשם חמה כנ"ל. ומשתשקע החמה ששקיעה בחי' זו צוו חכמים להדליק נ"ח דהיינו להמשיך עליו אלהותו ית' מלמעלה למטה. וזהו רני ושמחי בת ציון פי' שאינו בבחי' ציון בבחי' שומר הברית ההתקשרות הנ"ל (כי ציון הוא יסוד דנוק' התקשרות המקבל להמשפיע כמ"ש במ"א ע"פ רני ושמחי כו') אלא בחי' בת ציון דהיינו התקשרות עם הצדיקי' (שהולך בדרכי תורתם ועבודתם כמ"ש הולך את חכמים כו') שיש בחי' זו בשתם בנ"א תהי' השמחה לך מחמת כי הנני בא כנ"ל (ר"ל אע"פ שא"א לך לעלות מלמטה למעלה כיון שאין

לך

לך בחי' התקשרות זו להיות בטל במציאות כזיו השמש ושקעה החמה אצלך חמימות דאהוי"ר כו' אעפ"כ יש תקוה גדולה ע"י כי הנני בא שהש"ע המשכת אלקותו ית' מלמעלה למטה ע"י ג' לבושי' שבנפש מדו"מ שהן ברשותו של אדם להמשיך בהן אלהות אף בהיותו בבחי' בת ציון וכמ"ש בלק"א בענין הבינוני (נת' כי ערלה התקשרות בעניני עוה"ז לכן מצות מילה להיות התקשרות רק להש"י וכל א' מישראל נימול במקצת. והעצה לבא בברית ה"ע מצות נ"ח משתשקע החמה המימות רשפי אש אהוי"ר אזי עכ"פ ימשיך אלהות מלמעלה למטה כי הנני בא):

ד **והנה** מצות הדלקה עד שתכלה רגל מן השוק ה"ע מאמר הלל להגר דעלך סני כו' דהיינו שצריך להמשיך אלהותו ית' עליו במדו"מ שהם תפלה תורה וצדקה. היינו בתפלה לכוין היטיב בפי' תיבות התפלה בגדולתו ית' איך כי נשגב שמו לבדו ורק הודו על ארץ ושמים כו' ולכן כולא קמי' כל"ח ואיך שאמר ויהי' העולם שבדיבורו ית' מתקיימי' כל העולמות והדבור כלא חשיב אצלו ית' שיכול לדבר דיבורים אין קץ ותכלית ממש. ויעמיק דעתו בזה ביגיעת נפש ויגיעת בשר והרי מוחו ברשותו להתבונן בזה אף שאין לו עדיין אהוי"ר כו'. וכן בלימוד התורה וצדקה דהיינו שיהנה אחרים מנכסיו וישמח בזה בשמחה רבה שאחרים נהנין משלו ויאמר לעצמו אולי האחר טוב יותר ממני וקרוב הוא יותר אל השי"ת וצריך להנהותו יותר ממני כי האומר שלי שלי ושלך שלך זו מדת ע"ה כלומר שהוא מגושם ומקושר בארץ אפי' להת"ק וכ"ש להיש אומרים שבפרק ה' דאבות. וזהו שבזכות הצדקה ישראל נגאלין כי גאולה הוא שמאיר אור א"ס ב"ה אפי' בתחתונים כמ"ש והי' ה' למלך על כל הארץ. וזהו ע"י שממשיך אור ה' אפי' בבחי' המעשה דהיינו שיעשה אחדות א' עם כ"י שאז ייטיב לו בהנהותו אחרים מנכסיו כאלו הוא שבע בעצמו מחמת עוצם יחודו והתקשרותו עמהם ואז ישרה הקב"ה בתוכו כמ"ש למהוי אחד באחד. כי הקב"ה נק' אחד אמת ואינו שורה על בחי' רבים שהם נפרדים א' מחבירו לומר שלי שלי כו' שזהו בחי' רה"ר אלא על בחי' אחדות כנ"ל. וזהו עד שתכלה רגל מן השוק שבחי' רגל הוא ניצוץ אלהות השורה בתוך כנ"י כמ"ש והארץ הדום רגלי ובפרט בזה הדור עקבות משיחא בחי' רגלי' ועקביים ממש. וצריך שתמנע ותכלה בחי' רגל הנ"ל מן השוק שהוא בחי' רה"ר. וזהו ג"כ ענין מארז"ל אין ב"ד בא עד שיכלו כו' (היינו בירור כל הניצוצות שנפלו בקליפות להעלותם מטורי דפרודא) וזהו ממש מה שאמר הלל להגר דעלך סני כו' שיהי' אחדות גמור עם כל א' מישראל ואז יהי' בחי' אחד שורה עליו שזהו ענין מצות מילה להסיר הערלה החופפת על הברית שלא יהי' מקושר בעניני עוה"ז ונגלה כבוד ה' ויתכללו כולם בבחי' אחד להיות שורה עליהם אור ה' ויאמרו מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' וזהו ואידך פירושא הוא שכל המצות הם אינם רק בחי' המשכות שיבא למדרג' זו להתכלל באחד לאמר מי לי כו'. אך כדי שיהי' שורה עליו בחי' אחד הוא בזה שאינו אומר שלי שלי כנ"ל. כלל הדברים בעבודת ה' צריך האדם שיהי' מקושר ביחודו ית' ולהסיר הערלה החופפת על הברית שלא יהי' מקושר בעניני עוה"ז רק שיהי' כל עניני עוה"ז אצלו כמו מן השפה ולחוץ כי אין זה כל האדם. ועצה היעוצה לזה להגיע לבחי' זו

היינו

הייגו לבחי' ואתה את בריתי תשמור הנ"ל הוא ע"י שירצה לשנות טעמו ועניגו בכל מעשה עוה"ז הייגו שיהי' המשכת אלקותו ית' עליו בכל דרכיו במדו"מ תפלה תורה וצדקה דהייגו בחי' כי הנני בא ולכן עי"ז תהי' רני ושמחי כו' ויבא לבחי' התקשרות הנ"ל שה"ע את בריתי תשמור כו'. והוא ג"כ ענין מצות נ"ח כנ"ל. (נת' דענין מצות הדלקה עד שתכלה בחי' והארץ הדום רגלי מן השוק טורי דפרודא. והייגו לא לומר שלי שלי כו'. וז"ש הלל דעלך סני כו' שע"י שיהי' אחדות יהי' השראת הקב"ה וגגלה כבוד עד שיאמרו מי לי כו' והכלל שצריך להמשיך אלקות במדו"מ ועי"ז יבא לבחי' מילה הנ"ל):

ה **והנה** ענין מאמר הגר למדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל א' והשיב לו הלל דעלך סני כו' כ' די"ל שהוא ממש ענין עד שתכלה רגל כו'. דהנה מבואר בפי' האד"ר מהאריז"ל בפי' קיימא דחד סמכא. שהו"ע עולם התהו שקודם התיקון שהיו הי"ס זו ע"ג זו ונק' רה"ר לפי שלא היו מתפשטי' בדרך קוין שהוא רה"י. והנה אז הי' עמוד א' שהוא חד סמכא עכ"ל. נמצא דהיות בחי' חד סמכא שהוא רגל א' הוא ממש סיבת בחי' רה"ר וטורי דפרודא. כי בחי' רה"ר הייגו שאין התכללות ואחדות שהחסד אינו כלול מגבורה רק חסד פשוט וגבורה דין גמור ואינו כלול מחסד כו' והייגו מפני שהיו זת"ז ולא בציור קוין שהוא התכללות דעולם התיקון כנודע. וזהו בחי' רגל א' שאמר הגר וחד סמכא שבאדרא. משא"כ בעולם התיקון שהוא בבחי' ציור קוין כתי' ועמדו רגליו כו' ותחת רגליו כו' ולא רגל א' לבד. וזהו ג"כ בחי' רה"י שהם בבחי' אחדות והתכללות שהחסד כלול מגבורה כמו גשמים שהם חסד ויורדים בגבורה טיפין טיפין משא"כ המבול שהי' מבחי' תהו כו'. ונק' בחי' רה"י שבטלים ליחידו של עולם. והנה ידוע דהגרים הם ניצוצי' מעולם התהו שנפלו בקליפות ע"י חטא"כ ואח"כ הם נכללי' בקדושה ומתבררי'. ולכן בקשת הגר הי' שילמדנו כל התורה כולה על רגל א'. ר"ל שיהי' בירור ניצוץ דעולם התהו ע"י אורות דתהו עצמן שנסתלקו בעת שבה"כ שהם גבוהים יותר מעולם התיקון. ולכן לא רצה שיהי' הבירור שלו ע"י התיקון כו' וזהו על רגל א' דוקא. וע"ד שרצה יצחק לברך את עשו שיתברר ע"י המקיף שלו בעצמו ולא יצטרך להכנע ליעקב ולהתברר על ידו. אך באמת זה אי אפשר אלא בירורי ניצוצי' הנ"ל מוכרחת להיות ע"י יעקב דוקא ושיתכללו בעולם התיקון ממש וכמ"ש הטעם במ"א באריכות ע"פ ראה ריח בני כריח שדה כו' ולכן דחפו שמאי כו'. והלל השיב לו במענה רך כו' כי ואהבת לרעך כמוך הוא יסוד כל התורה שהוא עיקר ענין עולם התיקון להיות אחדות והתכללות דוקא ונמצא שיסודי התורה היא להיות בחי' רה"י היפך טורי דפרודא. וא"כ זהו היפך בחי' רגל א' שהוא בחי' רה"ר כנ"ל. וביאר לו בזה שיסוד התורה הוא עולם התיקון דוקא. שזהו הכלי לגילוי יחודו ית'. וזהו ג"כ ענין מצות נ"ח עד שתכלה רגל מן השוק הייגו לברר ניצוצי' דתהו הנ"ל שנק' רגל א' מן השוק שהוא בחי' טורי דפרודא דבי"ע שנפלו שם וכו' והעלאה זו הוא ע"י המשכת נ"ה על הפתח הסמוך לרה"ר שע"י המשכה זו בקרוב לרה"ר מתכללי' הניצוצי' שבשוק ונכללי' באור הנמשך ע"י נ"ת

כנר בפני האבוקה. וכן בעבודת ה' ע"י המשכת אלקותו ית' במדו"מ ממילא יהי' העברת הערלה שהיא ההתקשרות שבעניני עוה"ז דוגמת כפילת הגילוות ויתכללו באחד להיות ואתה את בריתי תשמור שהוא ההתקשרות ליכלל באור ה' ולהבטל ולהמסר אליו ולעבדו בלב ונפש חפיצה כמ"ש רני ושמחי כו':

ל' התו"א פ' מקץ ד"ם ע"ב עם הגהות.

רני ושמחי בת ציון בו'. להבין למה נק' כנס"י בשם בת כמו בת ציון בת ירושלים [ולפעמים נק' בת נדיב. והרמ"ז חקת קפ"א כתב והנה שם בת הוא מדה וכלי מחזיק כמ"ש יעשו בת אחת. וזהו בת היתה לו לאברהם ובכל שמה. ולכן דרז"ל לו לבת לו לאשה * עכ"ל. ור"ל כי האשה נק' כלי כמאמרז"ל סנהדרין פ"ב אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. ועי' פרדס ערך בת. ענין בת עין י"ל ע"ד שמע שם ע'. בת קול. בת גלים. ובמא"א ב' מ"א בת שבע]. הנה איתא במדרש משל למלך כו' לא זז מחבבה עד שקראה בתי כמ"ש שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך ויתאו המלך יפיך כו' (ופי' יפיך הוא כמו בחי' רעיתי יפתי) לא זז מחבבה עד שקראה אחותי וכמ"ש אחותי רעיתי. לא זז מחבבה עד שקראה אמי וכמ"ש לאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו כו'. וכתיב הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינו ולאמי כתיב:

והנה להבין ענין ג' בחי' אלו בעבודת ה' שיש ג' מדריגות בישראל שע"ש כך נקראו בבחי' הללו. ולריך להבין מ"ש נר הוי' נשמת אדם שהנשמה קרויה נרה של שם הוי' והרי פעם אמר הכתוב כי אתה נרי הוי' [ועמ"ש בד"ה כי אתה נרי]. שהוא ית' נק' נר של נש"י. והענין כי הנה כתיב כל הנשמה תהלל יה. פי' תהלל מלשון בהלו נרו כו' לשון הארה [כמאמר שאתם מאירים למי שמאיר לכל במד"ר תלוה פל"ו (עי' מענין הלל סד"ה בכ"ה בכסלו. וזהו בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו היינו בבחי' הילולא דילי' זח"ג ס"פ קדושים פ"ז ב'. ועת רקוד. קהלת ג'. לרקדא בהילולא. כתובות ה' א' בהילולא דמר ברי'. ובעירובין כ"ד האי עלמא כבי הילולא דמי פירש"י חופה. וא"כ הנשמה תהלל י"ה זהו המשכת העטרה בהילולא). בענין תהלל י"ה עי' זח"ב קס"ה ב' בפי' לרוכב בערבות ביה שמו. ועמ"ש בד"ה ראה אנכי נותן בפי' יהא שמי' רבא שם י"ה רבא מברך. ועי' סד"ה עד דלא ידעי דרוש הראשון. בבחיי בשלה שלע"ל יהי' שם אותיות. ועי' סוף הביאור והקיצור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו]. וביאור הדבר כי הנה כתיב אני ה' לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא"ע ואתה הוא כו' ואינו כדמיון הנשמה שמתפעלת ומקבלת שינוים ממקרי הגוף ולפי שמלובשת ממש בתוך לבושי הגוף בג' לבושיה שהן מהדו"מ שמחשבתו של האדם מלבשת את הנשמה ומקיפה מכל צד וממשיכה להטותה אל כל אשר תחפוץ שאם

תהא

* בכי"ק על שולי הגליון. עי' פי' וכמות אביה ואמה לקחה מרדכי בד"ה ומרדכי יצא. עי' זח"ב נ"ד סע"ב שקודם בת יש ג' בחי'.

הנה

תהא משכן הנשמה והשראתה וכן בדו"מ. משא"כ אללו ית' כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם. [י"ל שזהו מ"ש נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך ר"ל כי נק' אדון הנפלאות וכן המחשבה אין ערוך אליו. ועד"ה אלה מסעי השלישי. רק מחשבה א'. וגם מח' הכמה. והרי הע"ס נק' רק שמות לקמן בד"ה מי יתנך פ' תרומה. ועמ"ש מענין נפלאותיך ומחשבותיך אלינו בד"ה ויהי מקץ דרוש השני ובד"ה ששים המה מלכות דרוש השני]. שאינו מקבל שום שינוי ח"ו מבריאת העולמות. וכמו שהי' הוא לבדו קודם שנברא"ע כך הוא לבדו אחר שנברא"ע. שאין העולמות תופסים מקום אללו ית' כלל. והגם שהוא מהי' את כולם וצופה ומביט עד סוף כל הדורות השגחה פרטי' על כל דרכי איש ועלילות מצעדי גבר. וכמ"ש עיניך פקוחות על כל דרכי כו' (א) [ועי' פ"ק דר"ה כבני מרון ואעפ"כ נסקרים בסקירה א'. ועד"ה לאיגה ורא"ינה בענין קדש וקדוש כו'] אין זה אלא כמאמר לפניך נגלו כל תעלומות. הכל גלוי וידוע לפניך (ב). פי' הכל גלוי וידוע שהם נעשים בבחי' גילוי וידיעה לפניו אבל לא שייך עליו לומר שיודע בהם כידיעת האדם שידיעתו מלבשתו ומקפתו שהוא ית' רם ונשא מזה רבבות מדריגות עה"ק והוא קדוש ומובדל וג"פ קדוש ק"ק עד שהוי' צבאות להוות עולמות מלאכים ונשמות [עי' זח"ג אמור צ"ג א' ומ"ש ע"ז בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י ובד"ה קדושים תהיו דתקס"ב ובדרוש ביום ההוא יגלה אד' בתער השכירה כו'. ועי' ביאור אהרי בפ' ראה]. וביאור ענין ג"פ קדוש הוא כי הנה ב' השי"ן שבשם הוי'. ה' הראשונה בחי' מח'. וה' השני' בחי' דיבור. והנה בחי' דיבור הוא מקור התהוות העולמות מלאכים ונשמות. וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. וג' אותי' הראשונות הם ג"פ קדוש שהוא השתלשלות מעילה לעילה כו' עד שיהי' בחי' ה' אחרונה בחי' דיבור. כי כדי להיות ה' ראשונה בחי' מח' והתפשטות ההיות והתהוות איזו הארה צ"ל תחלה בחי' יו"ד שהוא צמצום שאח"כ ב"ה בעצמו לא היו העולמות יכולים לקבל הארה כלל ולא הי' יכול להתהוות יש מאין כלל אלא ע"י

למצום

(א) (הג"ה. ואי' בזח"ג נשא קכ"ט דקאי על ע"ק דלית תמן גבינין דמכסיין על עינא כי ענין גבינין הוא עד"מ כמו אדם שטרוד מאד בעניניו ואעפ"פ שרואה הוא כאלו איני רואה לכן בבחי' ז"א שייך גבינין מפני רוב תשוקתו ליכלל בא"ס ב"ה ע"כ אין המשכת העיינין דז"א לפעמים מאירים למטה ונק' שינה משא"כ בע"ק הוא עיניך פקוחות עכ"ה):

(ב) (בענין גלוי וידוע י"ל עדמ"ש בתו"א ר"פ תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי מפרש מ"ש בזוהר שכל הע"ס נק' רזא דשמא קדישא וכן במדרש אחז"ל כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה שהענין שהוא עד"מ כמו שם האדם שנק' אברהם או יעקב עד"מ הרי אין זה נוגע למהוע"ל כו' כך לגבי א"ס ב"ה אפי' החכ"ע ואצ"ל המדות עליונות אינן ערוך לו כלל למהוע"ל כו' עד שהחכ' היא רק בחי' שם לבד כו' כמו השם שאין נוגע להמהות כך הוא ית' מרומם ומתנשא מבחי' חכ' כו'. וזה"ע נפלאותיך ומחשבותיך שהם כתר וחכמה הם אלינו ע"י התומ"ל אבל הם אין ערוך אליך רק כערך השם לבד כו' לגבי בעל השם ולכן אחז"ל כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון ואעפ"כ כולם נסקרים בסקירה אחת):

בענין

לבוש וכמאמר מכלכל חיים בחסד. ופי' מכלכל מלשון כלי תוך כלי שלהיות חיים להחיות העולמות צ"ל לבוש בבחי' כלי תוך כלי. כי הוא ית' חיי החיים כו' [בענין ג"פ קדוש י"ל ג' פרסות הים באצי'. הא' בין כתר לחו"ב. כי הכתר בחי' פרסא בביאור ואתחנן ובפרדס שער האלהות. הב' בין חו"ב לז"א. מבטן מ"י יצא הקרח. הג' ת"ת דז"א כתר לנוק'. ויש להסביר כי נק' שהמח' עצמה אעפ"י שאין ערוך לה. עכ"ז הוא ית' מובדל ממחשבה זו ואינו מלובש בה. לכן רק גלוי וידוע לא ויודע. א"כ זהו קדוש א'. הב' שגם המח' מובדל כי לא מחשבותי מחשבותיכם בביאור יונתי. ולכן אעפ"י שעוברים לפניו כבני מרון עכ"ז נסקרים בסקירה א'] :

ב **והנה** כתיב כי בי"ה הוי' צור עולמים [ר"ל אחר שביאר איך שצ"ל למלואים שיומשך מא"ס להיות הוי' צבאות. עכשיו יבאר שהמשכה זו צ"ל ע"י אתעדל"ת וזהו ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה ב' הבחי"ן להמשיך בחי' יו"ד שנברא בו העוה"ב שהוא ה'. והיינו לעבדה. ולהמשיך ה' שנברא בו עוה"ז. וזהו ולשמרה. [ועי' מזה בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת ובסידור בד"ה הקל קול יעקב] ביו"ד נברא העוה"ב. פי' העוה"ב הוא תענוג הנשמות שנהנין מזיו השכינה כו'. והתגלות תענוג זה הוא ע"י לבוש א"ס ב"ה שהוא בחי' יו"ד כי מא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו כביכול לא היו הנשמות יכולים לקבל מאחר שהם בבחי' נברא וגבול והעוה"ב עצמו הוא בחי' ה' [כי רחובות הנהר היוצא מעדן. ועוד כי נ"ב נמשכים מן אות ה' בינה כשכלולה מיו"ד. בפרדס שער השערים פ"ו. ועי' מענין ה' ר"פ לך בחו"א]. וע"י יו"ד נברא שתענוג זה שמשיגים הוא הוא בחי' יש. כמו שכתוב להנחיל אוהבי יש (ג) ש"י עולמות. וכדי להתהוות יש מאין המוחלט צ"ל בחי' לבוש [גם כי חו"ב נק' אין ויש ועי' פרדס ערך יש וערך אור. ועמ"ש מענין ש"י עולמות בד"ה מנורת זהב ספ"ב שהם קנה חכ' קנה בינה א"כ איך ביו"ד חכ' נברא קנה חכמה. ועי' זח"א

(ג) **בענין** להנחיל אוהבי יש אפ"ל הא' כמ"ש בת"א שתענוג זה שמשיגים הוא בחי' יש כו'. הב' י"ל עדמ"ש אכן יש הוי' במקום הזה ואנכי לא ידעתי דאטו לא ידע יעקב אשר מכה"כ. אלא דכבודו היינו זיו יקרי' זיו והארה לבד והיא בחי' מלכותו. אכן יש הוי' במקום הזה היינו אשר כל הע"ס העליונות שורות ומיוחדות במדת מל' שלגבי המל' נק' הם עלמי'. כ"מ בס' זהח"מ דק"כ סע"א. ועד"ז י"ל פי' היש הוי' בקרבנו היינו אא"ס המלובש בע"ס דאצי' אם אין זהו בחי' מל' דאצי' לבד כמ"ש ע"פ ויטע אשל בבאר שבע. א"כ לפ"ז להנחיל אוהבי יש הוא שבח גדול והוא השגת דעה עליונה איך שלמעלה היש. וכ"מ בזהר ויחי דרמ"ב ע"ב ע"פ להנחיל אוהבי יש מאי יש דא עלמא דאתי דלא פסיק מימוי. אשר ענין ל"פ מימוי אפ"ל שזהו עדשנ"ת בלקו"ת בהביאור אלה מסעי דרוש השלישי פ"ד שזה"ע תיקון ואמת בחי' מוצא מים אשר לא יכזבו מימיו כו'. ואפ"ל מה שבחי' זו נק' נר הוי' דהיינו שמאיר בבחי' אור המאיר בשם הוי' זהו לפי כי בשם הוי' הרי בבחי' ו"ה יש לפעמים הפסק להשפעה שלפעמים ז"א אינו מאיר במל' ע"כ שיהי' נמשך בחי' עלמא דאתי דל"פ מימוי צ"ל נמשך מלמעלה מעלה. וזה"ע יששכר יש הוא השכר לעול תורה כמ"ש בזהר ויחי שם. ואפ"ל שזהו פי' כל הנשמה תהלל י"ה ע"ד המבואר בזח"ב תרומה קס"ה ע"ב בענין סולו לרוכב בערבות ביה שמו דבחי' ע"ק מאיר ע"י י"ה יעו"ש:

זח"א ויחי רמ"ב ב'. מאי יש דא עלמא דאתי דלא פסיק נימוי. א"כ בחי' יש שתמיד יש
שם האור והשפע ע"ד אכן יש ה' במקום הזה. היפך למטה בזו"נ שלפעמים ז"א מסתלק
כו'. ועי' מענין אכן יש זהר ויצא דק"נ סע"א דהיינו אינון דרגין עילאין. כ"כ בזה"מ שם.
ר"ל לא המל' לבד המאי' בי"ע ועד"ז נאמר היש ה' בקרבנו. ר"ל עצמיות. אם אין
רק הארה נושם כו'. וכמשל הגילוי מהנשמה שבמוח לגבי מה שהיא מאי' הרגל נק'
עיקר גילוי נפש המשכלת במוח. ועד"ז יובן ענין אכן יש כו'. ומ"מ בחי' יש זה נמשך
מאין הוא הכתר. וזהו לפי' הזהר פ' שלח קנ"ח בענין אם אין]. והנה שכר מצוה מצוה
[וזהו יששכר יש שכר ר"ל בחי' להנחיל אוהבי יש וזהו שכר הנמשך מעסק התורה של
יששכר] פי' שהמצוה בעצמה ממשכת מתן שכרה וכמ"ש יגיע כפיך כי תאכל [תלים
קכ"ח ב'. כן פי' במד"ר נשא פ"ח דרכ"ז ע"ב יגיע כפיך כי תאכל אלו מע"ע שיגע
בעוה"ז כמ"ד ושם ינוחו יגיעי כח. איוב סי' ג' י"ז. וכן ת"י שם ותמן ינוחון תלמידייא
דאשתלהי חילהון באורייתא. ובזה"ב קי"ב א' העיר מענין ואת יגיע כפי ראה אלקים
ויוכח אמש. בפ' ויצא ל"א מ"ב. ובמד"ר ס"פ ויצא פע"ד ואת יגיע כפי חביבה היא
המלאכה מזכות אבות כו'. ואפ"ל מלאכה זהו עשיית המצות * או י"ל יגיע כפיך ע"ד
שאו ידיכם קדש] שע"י המצות שאדם עושה בעוה"ז הוא ממשיך להיות גילוי הג"ע שיומשך
התגלות תענוג הנשמות. וכמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה אלו רמ"ח מ"ע. שעי"ז הוא עושה
את הג"ע. וזהו כל הנשמה תהלל י"ה פי' תהלל ותאיר הארת והמשכת היו"ד שהוא
בחי' הצמצום להיות בה' עילאה בחי' עוה"ב שהוא בחי' יש מאין להנחיל אוהבי יש כנ"ל
[וע"כ נק' נר הוי' **שמאירים לשם הוי' שהוא ז"א להמשיך בו מבחי' י"ה. וממשיכים
מבחי' אני הוי' לא שניתי שהוא עת"י בהוי' דז"א. וע"כ קראה אמי כמ"ש לקמן. וז"ש
במד"ר ר"פ תצוה שאתם מאירים למי שמאיר לכל העולם כו'. ועדמ"ש במא"א א' כ"ה
אור ה' נקרא עתיקא דמתמן נהורא לז"א הנקרא הוי' ולפעמים גם הבינה נק' כן עכ"ל.
ועי' באד"ר נשא דק"ל ע"א בדרוש הפסוק בית יעקב לכו ונלכה באור הוי' עכ"ל
הי"נ. קיצור. ויניחהו בג"ע לעבדה. וזהו כל הנשמה תהלל המשכת היו"ד להיות ה'.
ובהג"ה שלכן הקדים ענין אני ה' לא שניתי. ושל"ל למלומים וג"פ קדוש עד שיומשך ה'
לצבאות. ולכן צ"ל אתעדל"ת לעורר זה. וענין ה' רחובות הנהר וכס"ב. וענין אוהבי יש
ע"ד אכן יש הוי' במקום הזה. היש ה' בקרבנו. והיש נמשך מבחי' אם אין. יששכר יש
שכר. יגיע כפיך י"ל שאו ידיכם קדש. וע"כ נק' נר הוי']:

ג. **אך** הייינו כל הנשמה דייקא. כי נשמה מלשון נשימה שבאדם שהוא בחי' רו"ש כי
הנשמה היא כמ"ש אשום ואשאף יחד (ישעי' מ"ב י"ד) ששואף ההבל ונכנס ויוצא
[ועי' זהר ר"פ ויצא דקמ"ו סע"ב מה גופא לא אתקיים בלא הבל אוף הכי עלמא לא
אתקיימא אלא על הבלים דאמר שלמה מלכא הבל הבלים כו'. ואפ"ל שזהו והיות רו"ש
ר"ל

* נ"א בכי"ק. גדולה מלאכה מזכות אבות. במד"ר ס"פ ויצא. היינו יגיע כפיך דתומ"ל:

** נ"א דהיינו שהיא ממשכת אור בשם הוי' שהוא ז"א וא"כ המשכה זו בלא מע"ק דוגמת מ"ש
במא"א אות א' סכ"ה:

ר"ל החיות אלקי שמחי' העולמות הוא בבחי' רו"ש. והיינו ענין ז' הבלים כו'. והרמ"ז שם פי' מה גופא כו' היינו הבל היוצא מן הריאה וכאן משמע ששואף הבל שבעולם מבחי' רוח. וכמ"ש פי פערתי ואשאפה. תלים סי' קי"ט קל"א. וכמו שאפה רוח. ירמי' ב' כ"ד. וא"כ כמ"כ הנמשל מה שהעולם בי"ע קיימא על ז' הבלים הם ז"ת דאצי' שהן הן חיות העולם ושרשם מהבינה כו']. וע"ש זה נק' נשמה שהיא מקור כל הנשימות וכללותן [אפ"ל ע"ד ומותר האדם מן הבהמה הוא בחי' אין כמ"ש בלק"ת ס"פ בחקתי ובחי' אין זה נק' ג"כ הבל. וזהו כי הכל הבל. והוא מילוי ס"ג דבינה גימט' הבל וממנו נמשך הכתר לז"א כמ"ש בבה"ז ר"פ חיי שרה בענין ויהיו חיי שרה. ויהיו גימט' הבל וע"ש. וא"כ נשמת אדם נק' נשמה ע"ש ששואף מן בחי' הבל הזה. * ולהעיר מענין רוחו ונשמתו אליו יאסוף. איוב ל"ד י"ד ונשמת שדי תבינם. ל"ב ח'. ונשמת שדי תחייני. ל"ג ד'. מנשמת אל יתן קרח. ל"ז י"ד. ושרשה מבחי' ויפח באפיו נשמת חיים. א"כ נמשכה מהבל העליון מבחי' כי הכל הבל כנ"ל. ונק' הנשמה ע"ש רו"ש כי זה שהחיות רו"ש הוא בהמשכה מלמעלה מהשתלשלות. עד"ה וקבל היהודים וסד"ה השמים החדשים בפ' בראשית] ולכן הלב דופק תמיד ברו"ש [עי' בד"ה אלה פקודי המשכן בענין קול דודי דפק בענין אשר פקד ע"פ משה ובד"ה אני ישנה ולבי ער] משא"כ שאר כל האברים שוקטים ונחים ועל עמדם יעמודו כי רוח החיות של הנפש הוא בדם הלב דוקא. והנה בחי' הרצוא של הנשמה הוא בחי' מס"נ בק"ש והיינו מסירת הרצון [למסור הרצון אליו ית' לבדו] כי נפש הוא הרצון כמ"ש אין נפשי אל העם הזה כו' דהיינו שיעקור רצונו המלובש בהבלי עולם. ולהיות לו רק רצון א' לאביו שבשמים [עמ"ש בד"ה ביום השמיני שלא מענין מסירת הרצון בענין בטל רצונך מפני רצונו בד"ה שמאלו תחת לראשי דקמ"ג ב' ובד"ה במדבר סיני דרוש הראשון. ואפ"ל תשוקת הנשמה לשאוף הבל היינו ז' הבלים דלעילא. מוצא פי הוי'. וזהו אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף. פי' נשמתו היינו נשימה והבל העליון שעז"כ וישע ה' אל הבל כו'. ועי' מענין ז' הבלים. בזח"ג דמ"ז ע"ב. וגם בחי' ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל הרי גם בחי' אין שזהו מותר האדם. והחכמה מאין תמצא. נק' הבל. וזהו ששואף הנשימה של האדם ברו"ש. ועי' מ"ש מענין מס"נ הרצון בד"ה האזינו השמים דרוש השני] וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ שאין לו חפץ ורצון אחר כלל [עי' בד"ה כי תצא דרוש השני ספ"ג ובד"ה האזינו השמים הראשון רפ"ד דאית רצון ואית רצון] והיינו בשומו ללבו שאין עוד מלבדו. והכל בטל אליו ית' וכל הדברים שבעוה"ז הנפרדים לית ודבר בפ"ע הוא רק לפי שנפלו בשבה"כ וכמ"ש לי הכסף ולי הזהב נאום ה' [עמ"ש ע"פ לי הכסף בחגי סי' ב' ח'] שהכסף והזהב הגשמיים הם נתגשמו בירידתם מטה מטה בהשתלשלות רבות ועצומות. אבל במקורם למעלה הם לי ובטלים אלי לפי ששרשם הוא מבחי' נאום ודבר ה'. וכל מה שיעמיק בזה ויותר מזה לבבו יבין שלא לנטות ולא

לימשך

* הרמב"ם פ"ד מיסוה"ת פי' נשמה למטה מנפש והיינו משום כי נשמה נשימה. אבל באמת י"ל נשימה ששואף הבל העליון כו':

לימשך בלתי לה' לבדו. ויהי' רצוא רק אליו ית' לדבקה בו עד מילוי הנפש. ואחר שיהיו כך ברצוא יהיו כך בשוב להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך כו' כי אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד [עמ"ש בלקו"ת בחקתי בד"ה אלה החוקים בענין הליכות עולם לו ומ"ש בד"ה ואלה שמות בענין מחיצתן מלכתא ומ"ש בד"ה תורה צוה ועי' לקמן בענין אחותי. ופי' ד' אמות י"ל נגד ד' מהות שכינה שהיא הלכה או היכל קה"ק שהוא כתב"ד דבריאה. עי' בסידור אשר עלינו לשבח במ"ש ביאור למ"ש בשס"ב פנ"ב. ועי' במא"א אות ה' סע"ז. ועמ"ש ע"פ הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה] פי' מאחר שהוא קדוש כו' אין לו שייכות להיות שורה ומתלבש בעולם אלא ע"י ד"א של הלכה שעי"ז נעשה דירתו ממש בתחתונים שהיא חכמתו ורצונו כו' וזה כל האדם להיות רץ לבך ושוב לאחד כו' כי בע"כ אתה חי כו'. [ענין רו"ש הם ג"כ אין ויש כי השוב יש ע"ד להנחיל אוהבי יש]. ובזה תהי' כל הנשמה תהלל יה. כי ע"י אתדל"ת אתעדל"ע שע"י בחי' רצוא שבעבודת האדם כך הוא למעלה בחי' הסתלקות וצמצום אא"ס ב"ה וע"י בחי' שוב כך הוא בחי' המשכת אא"ס ב"ה בהשתלשלות המדריגות למטה מטה כדי להאיר התגלות התענוג של הנשמות להתענג על ה' [ואפ"ל פי' תהלל י"ה כי בפי' קדש הילולים לה' פי' בזח"ג ס"פ קדשים דפ"ז ע"ב ל' הילולא וזווגא. כדפירש"י בעירובין דכ"ד א' בענין האי עלמא דאזלינן מיני' כבי הילולא דמיא ענין חופה. וכן בתרגום ועת לרקוד בקהלת סי' ג' לטפה בהילולא. והנה ע"י רו"ש ממשיכים הילולא עי' בד"ה ואתה תצוה וצ"ל בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זה"ע כל הנשמה תהלל י"ה כו'] וזהו ה' צלך כלל שהוא פונה אחרי האדם. כך הוא ית' כביכול צל שלך. והיינו על יד ימינך דהיינו ע"י אהבה במס"נ בבחי' רצוא כנ"ל [עד"ה צאינה וראינה שבשה"ש שאו ידיכם שמע בשכמל"ו. וא"כ יד ימינך שמע. ג' השמות גימט' יד. וזהו יד ימינך. ימין מקרבת. אורך ימים בימינה פירש"י שבת ס"ג א' שמהפכין טעמיהן בדקדוק כימין המיומנת למלאכה כמ"כ בענין ק"ש לכוין היטב. ורבבה מימינך. ענין כתר המיומן] וזהו נר הוי' נשמת אדם שנשמת אדם שהיא בחי' נשימה ברו"ש היא בחי' נר להאיר ולהמשיך אא"ס ב"ה בג"ע כו'. [קיצור. הנשמה לשון נשימה שנושפת ההבל. ענין ז' הבלים. והשביעי כי הכל הבל. וכן ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל. הלב דופק. קול דודי דופק. ענין מי לי בשמים. השמים שמים לה' ע"ד לי הכסף ולי הזהב זח"א ויחי דרי"ז א'. ענין ושוב ד"א של הלכה. ענין קדש הילולים]:

ד **אך** כדי לבוא למדריגת בחי' רו"ש הנ"ל א"א לאדם להגיע ע"י התבוננות בה' אחד ברוח בינתו לבד שמשכלו ובינתו לא תוליד אהבה כזו. הגם שע"פ שכלו ותבונתו יבין שכך יאתה מ"מ לא יגרום כח המושך בפו"מ אלא עז"נ כי אתה נרי הוי'. אתה הוא בחי' תומ"צ כי א"ת הם בחי' אותיות התורה מא' ועד ת'. וה' הוא בחי' המצות. ועי"ז וה' יגיה חשכי שיש חשך המחשיך ומונע מלהאיר אור האה' לה' הגם שיתבונן שכך יאתה. והוא חשך הגוף ונפש החיונית המלבישים את נה"א. וצ"ל שו"מ וע"ט ע"י שיהי' ממארי דחושבנא ממעשים ודומ"ח אשר לא לה' המה כל ימי חיי הבלו

כ"ה

כ"ה לפום מאי דידע בנפשו נגעי לבבו שהם המונעים ומעכבים את אור הא"ס. כי כל איש אשר בו מום לא יקרב (ד) לחם אלקיו לא יגש להקריב כו' וכדכתיב ותמימים ינחלו טוב ואין טוב כו'. משא"כ בעלי מומין פסולים לגבי מזבח. ואף אם עלו ע"ג מזבח מורידין אותן. וכשם שהוא בקרבנות כך הוא בכל אשר יקריב נפשו לה' כל איש אשר בו מום לא יוכל ליקרב בק"ש להיות לו מס"נ באמת ומורידים אותו מלמעלה ומפילים אותו למטה [והנה לחם אלקיו מקה"ק יאכל. לחם היינו תורה. והיינו כי אין עבירה מכבה תורה. י"ל כי התורה היא האור והחיות שבתוך האברים. בד"ה בשעה שהקדימו. והעבירה מכבה המצוה. גוף האבר. ולא החיות שנשאר כלול בעצם הנפש כמו שסומא יוליד פתוח. והרמ"ז פ' בהעלך פי' לפי שהתורה היא ע"ח. אך אל המזבח תפלה לא יקרב. כי המזבח מל' ושם דוקא יוכל להיות התגברות יניקת החיצונים מבחי' שם אלקים ע"י המום כו'] עד אשר ישוב אל ה' וירחמהו כו'. ואז נותנים לו סיוע מלמעלה להיות מעורר את הא"ס לה' בק"ש. והנה בחי' זו נק' בת בחי' מקבל שאין נפשו בטלה לה' במס"נ בטבע עד אשר יערה עליו רוח ממרום. ועז"נ שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך. פי' עמך ובית אביך. היינו מה שהורגלת בו ונמשכת אחריהם בהבלי העולם. עכ"פ שכחי לפנות דעתך לקבל ע"ע עומ"ש שצריך להיות כלי לקבל את אור הא"ס הבאה מלמעלה. ואזי ויתאו המלך יפיך. יופי ההארה שיאיר את הא"ס שהיא בחי' נר כנ"ל. ועז"נ תתן אמת ליעקב. כי נש"י הם ב' בחי' יעקב וישראל. ישראל הוא בחי' כי שרית ותוכל שכבר גבר וגלה המלחמה משא"כ יעקב יו"ד עקב דהיינו שירד מטה בבחי' עקב אלא שיש לו בחי' יו"ד בראשו שאליו יומשך ממעלמ"ע. ועדיין אין לו בחי' אמת בנפשו בטבע ממש. רק שה'

יתן

(ד) כל אשר בו מום לא יקרב. עי' מענין מום בזח"ב פקודי דרנ"ו א' ח"ג אמור ד"ל ע"ב. ת"ז בהקדמה ג' ב'. תיקון כ' דמ"ה ע"א עבירה מכבה מצוה כו' ההוא אבר איהו פגים ואיהו מום דנשמתא כל אשר בו מום לא יקרב כו'. תיקון כ"א דנ"ו ב' כל אשר בו מום. תיקון ע' קכ"ט ב' דההוא אבר דאיהו פגים בחובה דעביד ב"נ קוב"ה לא שריא בההוא אבר כל אשר בו מום לא יקרב. ולפי שאין עבירה מכבה תורה ע"כ התיקון ע"י תורה. ובמא"א אות מ' סעי' י"ז מום גימט' אלקים. וי"ל ע"ד המשנה סוף מנחות הכהנים ששמשו בבית חוניו כו' הרי הם כבעלי מומים ול"ל מה ענינם לבעלי מומים. והענין כי הקרבנות צ"ל דוקא בבהמ"ק בירושלים ע"ד גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו דוקא. עיר אלקינו עולם הדיבור שבו דוקא שורה שם הוי'. ע"ד והוי' בהיכל קדשו. היכל גימט' אד' וה"ע שם אלקים. שהקרבן ממשיך קירוב ויחוד הוי' באלקים. ואף כי בקרבנות לא נז' שם אלקים רק ש' הוי'. אבל ה"ע גדול הוי' בעיר אלקינו כו'. משא"כ בית חוניו שעשה מזבח בחו"ל. שם האותי' אינו מבחי' עיר אלקינו. א"כ פגם בשם אלקים והמשיך בחי' וספחה כי תירש כו'. וזהו מום בגימט' אלקים. שאינו ממשיך יחוד הוי' אלקים. וזהו ע"ד שהערלה שרש השתלשלותה הוא משם אלקים. ור"ל כי שם אלקים זהו כענין שמש ומגן. אך ע"י ריבוי השתלשלות ומסכים נעשה מסך גשמי דק"נ וזהו הערלה. והיא נק' מום במד"ר פ' לך פמ"ו ופמ"ש ע"פ שחת לו לא בניו מומם. וזהו ומלתם את ערלת לבבכם. שיהי' כולך יפה רעיתי ומום אין בך כו'. ועד"ז בשעת מ"ת נתרפאו כל בעלי מומין כו':

יתן אמת ע"י סיוע מלמעלה. וחסד לאברהם פי' שיהי' בחי' אברהם הוא בחי' האה' שהיא באה בתורת החסד מלמעלה. וכ"ז הוא מימי קדם מבחי' תשובה שקדמה לעולם:

ה **וביאור** ענין אחותי. הוא בחי' ומדריגת מארי תורה שתורתם אומנתם [וענין מעלת אחותי על בתי היינו מעלת התורה על המצות. ועסק התורה נק' חיי עולם. והנה חיי עולם זהו המשכה מע"ק לז"א. שזהו נמשך ע"י התורה. ולכן אין עבירה מכבה תורה. והנה אמרו כל הנודר כנודר בחיי המלך. ופי' בזהר ס"פ יתרו ובפ' פינחס דרנ"ה. כי המלך היינו ז"א וחיי המלך זהו מבינה ששם שרש הנדר. וכן התפילין נק' חיים והקב"ה מניח תפילין. הרי ז"א מקבל אור וחיות מעתיק ע"י הבינה. והעוסק בתורה שהיא חיי עולם ממשיך ג"כ מבחי' זו. לכן נק' אחיי ורעיי ונק' אחותי שניהם מקבלים ממקור א' מאו"א ששם סוד חיי עולם. משא"כ בתי היינו כשמקבלת מז"א עצמו לבד והיינו ע"י רמ"ח מ"ע רמ"ח אברים דז"א. ועי' בד"ה אלה פקודי המשכן. ועוד זאת כי זהו כמעלת יחו"ע לגבי יחו"ת בד"ה כי ביום הזה יכפר השני. וזהו ותתצב אחותו מרחוק לדעה ע"ש כי אל דעות ר"ל שמחבר הב' דעות יחד בן פורת יוסף עולי' שופר ל' איחוי. אבל בתי רק יחו"ת כו'. או אחותי כמו בר"ח אינה טפלה לו. וע"ד את פני המאוה"ג כו'. ועי' מזה בענין ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו כו'. והיינו כי אל דעות שלמעלה הים ולמטה כל"ח זהו חכ"ע. משא"כ בהמדות העולם בחי' ים שלכן דוקא החכמה נק' אמת. בביאור אלה מסעי דרוש השלישי. ולכן כשהמל' מקבלת ג"כ מחכ"ע נק' אחותי. וכשמקבלת מז"א ואז הוא ע"ד ח"ת ים מאין נקראת בתי כו'. גם עסק התורה הוא המשכה מלמעלמ"ע. ועמ"ש בענין וגם אמנה אחותי בת אבי היא כו'. גם ענין בת זהו בחי' חטה כברתא דמתחטא' לפני אבוה' כמ"ש בזהר פ' בלק דקפ"ח ע"ב. וזה"ע עה"ד חטה היתה. וא"כ זהו בירור עה"ד. אבל התורה עץ חיים היא. וזהו מי יתנך כאח לי אחד את ד' ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא. וי"ל ג"כ תושב"כ ותושבע"פ נק' עה"ח ועה"ד בד"ה בשעה שהקדימו ובאגה"ק בד"ה והמשכילים יזהירו]. כי במעלת התורה איתא במדרש מצינו שויתר הקב"ה על ג"ע וש"ד ולא ויתר על ביטול תורה [בד"ה ושננתם פי' כי התורה היא פנימי' החיות והאור. והמצות רמ"ח אברים. וע"כ ויתר כו' ולא ויתר כו' ע"ש]. והענין כי הנה עסק התורה הוא המשכת דירתו ית' בתחתונים [היינו כי התורה היא חכמה שבה דוקא שורה א"ס. ועמ"ש על הסש"ב פכ"ג שזה"ע איהו וחיוהי חד שלמעלה מבחי' וגרמוהי חד]. כי כל עניני התורה אסור ומותר. כשר ופסול. טמא וטהור. הוא רק הבדלה בין טוב לרע. וכמ"ש להבדיל בין החי' הנאכלת ובין כו'. והנה כתיב בי מלכים ימלכו. ואמרו מתניתין מלכתא שהיא כמלך שמצוה לעשות כך וכך כו' כמ"ש במ"א. והנה כתיב אם תגביה כנשר כו' משם אורידך נאום הוי' שנאום ה' ודיבורו הוא המוריד ומשפיל הקליפות וסט"א למטה ויתפרדו כל פועלי און [היינו כי כדי שיוכל להיות דירה ל"ל ובערת הרע כו'] וכך האדם ע"י עסקו בתורה ומבדיל בין איסור והיתר ובין כשר לפסול כנ"ל הנה הוא מוריד האיסור והפסול ומדחהו למטה ע"י דבר ה'

אשר

אשר בפיו זו דבר הלכה נתקיים בו ועל ידו משם הורידך נאום ה'. ולכן נק' ישראל אחים ורעים להקב"ה. וכמ"ש להנחיל אוהבי יש. למען אחי ורעי כו':

וזהו הקל קול יעקב והידים ידי עשו. שבזמן שהקול קול יעקב אין ידי עשו שולטות בו. כי אין יניקה לחיצונים מאחר שמבדילים ומבררים. והיינו בזמן שהקל קול. פי' שהקול עליון הוא דבר ה' מתחבר בקול שלמטה להיות כמ"ש ואשים דברי בפיך וכתיב ודברי אשר שמתי בפיך דברי ממש שאז הוא בחי' מתניתין מלכתא. ובחי' זו נק' אחותי רעיתי יונתי תמתי. א"ת תמתי אלא תאומתי שנעשו בחי' אחים תאומים ממש כביכול [תמתי תאומתי פי' בפרדס כו"ה. ובמא"א ת' שעי' ג' איהו בגלה ואיהו בהוד. גם ע"ד אתי מלבנון כו'. קיצור ענין אחותי שמקבלת ג"כ מחו"ב שלא על ידו. וזהו ע"י התורה שנק' חיי עולם. כדר נק' חיי המלך ז"א. וזהו ותתלב אחותו מרחוק כי אחכמה והיא רחוקה ממני. לדעה כי אל דעות. ובתי נק' כשמקבלת רק מז"א ע"י רמ"ח מ"ע. גם יהו"ע ויהו"ת. ברתא דמתחתא'. עס"ד חטה היתה. והתורה ע"ה היא. מי יתנך כאח לי. איהו והיוהי ואיהו וגרמוהי. נאום ה' הדיבור משפיל. זה ישפיל וזה ירים. תאומתי]:

ו. **אך** כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו. כי מעלת התורה היא משום דאורייתא וקוב"ה כולא חד. וצ"ל גם באדם למסור נפשו באחד שמשם מקור התורה ולהיות לו רק רצון א' כו' כנ"ל. שעי"ז הוא ממשיך גילוי התורה שמשם מקור חולבם ושרשה דאורייתא מחכ"ב. וכתיב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. פי' כי הנה יש ב' בחי' ישראל ויעקב. וכנגד זה יש ב' בחי' בתורה עדות ותורה. ומבחי' יעקב נמשך בחי' עדות ומבחי' ישראל נמשך בחי' תורה. וכמ"ש ועשיתם אתם. אתם כתיב. וכתיב אשר יעשה אתם האדם. כי ע"י האדם נמשך בחי' תומ"ל. והיינו ע"י מס"נ באחד שאז כל הנשמה תהלל יה כו' כנ"ל. ובחי' זו נק' אמי שהוא בחי' אם הבנים. שהיא היא המוליד הגילוי אלקות אא"ס ב"ה בג"ע ותענוג הנשמות זו תורה ועבודה כו' [וענין אמי זהו ע"ד אפילו מי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש. על שלא ברכו בתורה. וברכו בתורה היינו ע"י ק"ש ותפלה. ועמ"ש בענין מארז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית את עצמו עליה. ועמ"ש ע"פ האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים דארז"ל במד"ר בשה"ש בסופו. מאתים זה"ע ישככר דאשיהם מאתים. וזהו ע"י עסק התורה שממשיכים מבחי' חו"ב. אך האלף זהו בחי' כתר פלא. א' רבתי דאדם. וזהו נמשך ע"י למסו"נ בק"ש כו' באחד. ועמ"ש מזה בלקו"ת בשה"ש בד"ה לאינה ורתיכה דרוש הראשון שזה"ע שאו ידיכם קדש. ב' פסוקים דק"ש שמע ישראל ובשכמל"ו. ועמ"ש בענין שהתורה ניתנה בקול שופר. גם כענין שמור וזכור. והבחי' שבדיבור א' נאמרו בחי' אמי שמוליד התורה י"ל שממשיך הפנימי' בתורה ונהר יוצא מעדן להשקות את הג"ן סדרים דאורייתא ועי' בענין חסידים הראשונים שהיו שוהין ט' שעות כי ע"י רעו"ד ממשיך כתר כו'. וז"ש בהעץ חיים ועל יובל ישלח שרשיו כנהר היוצא מעדן יובל שמו. וא"כ ג' בחי' אלו הם נר"ן ולמעלה זהו ממכ"ע וסוכ"ע ומקיף למקיף. ולהעיר מענין ג' פסוקים יברכך יאר ישא]. ולע"ל כתיב רני ושמחי בת כו' שבחי' בת תתעלה ביתר שאת כנ"ל. ולהיות א"ח נע"ב

כו' כמ"ש במ"א [היינו כי בת זהו מעהמ"ל. ועכשיו תלמוד גדול מפני שמביא לידי מעשה אבל לע"ל יהי' מעשה גדול ויהי' גילוי מבחי' נשמה לנשמה שלמעלה מנר"ן. ע"ד בת וכו' ובכל שמה. בכל מבחי' שלע"ל עת"י. והענין כי ארז"ל על האבות שנאמר בהם בכל שהטעימן מעין עוה"ב אברהם דכתיב בי' בכל כו'. ופירש"י כלומר לא חסרו שום טובה. והיינו משום דארז"ל ספ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד דהיינו שלע"ל כולו הטוב והמטיב. מבחי' דלית שמאלא בהאי עתיקא וכיון שהאיר בהם מעין בחי' זו ע"כ לא חסרו שום טובה כיון שנמשך מבחי' שכולו הטוב והמטיב וזה"ע בכל. וא"כ בחי' ובת כאשר שמה בכל היינו ג"כ כשמקבלת מבחי' הכתר שהוא עת"י וכענין כוסי רוי"ה כמנין ארך. וע"כ לא יהי' בה שום חסרון כי החסרון נמשך מצד פגימו דסיהרא מהרת הסר. ולכן בחי' בת עכשיו יש בה חסרון לפעמים מצד פגם שיש לפעמים בלבנה. אבל לע"ל והי' אור הלבנה כאור החמה כו'. א"כ כשנק' הבת בכל זהו ע"ד שיהי' הלבנה לע"ל כו' שיהיו שני המאורות הגדולים כי עכשיו מקבלת מז"א הנק' שמש ובז"א יש כ"ח עתים י"ד טובים וי"ד יש בהם חסרון טובה כמו הלבנה חצי חודש היא מקבלת מהשמש וחצי הדש מתרחקת מהשמש אבל לע"ל שתקבל בפ"ע מהכתר לא יהי' בה שום חסרון. וזהו שבחי' בת תתעלה לע"ל יותר מבחי' אמי. וזהו עדמ"ש בה"ז פ' שלח דקע"א בענין והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים. שהיא מל'. אליס אל הים הקדמוני שהוא בינה והיינו ע"י שבחי' מל' מבררת כה"ב דתהו כו'. וזהו כי בעטרה שעטרה לו אמו ופי' בלקו"ת בשה"ש בד"ה לאינה וראינה דרוש השני בהביאור שהעטרה אינה מבחי' אמו ממש כי העטרה היא מבחי' כתר והכונה רק שעטרה לו אמו עטרה זו. וכן מבואר במק"מ פ' ברראשית דכ"ע שאימא היינו בינה עטרה לו מדבר הגבוה מעלמותה היינו מבחי' כתר כו'. אכן בחי' בת נאמר א"ח עט"ב שהיא עלמה העטרה והיינו ע"י עליית המל' בכתר ממש כנור של יו"ד נימין וזה"ע מעשה גדול לע"ל יותר מהתלמוד שהוא אחותי אחים ורעים. והנה אף בק"ש ס"ל לר"ש בירושלמי דמי שתורתו אומנתו אינו מפסיק לק"ש ומפסיק לעשות סוכה ולולב. א"כ יש במעשה בחי' שלמעלה גם מבחי' אמי והיינו מצד בירור עולם התהו שזהו ע"י מעשה דוקא כו' וק"ש נק' שנון ולא מעשה כו'. וא"ל עוד כי עכשיו נק' בת לגבי ז"א בתו של אברהם ולע"ל תקרא בת לבחי' עת"י. והנה שבת ס' בת ועכשיו הסי"ן חג"ת דז"א ולע"ל יום שכולו שבת א"כ הסי"ן הג"ת דע"י והמל' נק' שבת ס' בת. עוד יש להעיר מענין כי ההרים ימישו וכו' כי ג' בחי' הנ"ל בת אחות אם זהו עליות זו למעלה מזו אבל לע"ל יהי' הגלוי למטה. ועמ"ש סד"ה והכלתם אכול עתידים לדיקים שיאמרו לפניהם קדוש המל' עלמה כתר. ועמ"ש מזה סד"ה וקבל היהודים. ודוקא ע"י ברתא דמתתתא' בירור עה"ד כו'. מי יתן טהור מטמא יתרון אור מהחשך. וזהו בת עין בחי' עין בעין נראה יאיר בבחי' בת. ובינה שם דרור חירות כו' ומל' ירידה בלר לי נעי"ז עלי' יותר. אף שהתגלות ע"י בינה זהו הארה אבל מל' תהי' עלמה כתר. וכמו ההפרש בין שבת ליוהכ"פ שהוא יום העשור וכמו כנור ז' נימין ז' היכלות והיכל השביעי בינה שבה התגלות עת"י כנ"ל ועכ"ז כנור של יו"ד נימין ממש שמאיר עת"י בעלם גבוה הרבה מבחי' ז' נימין שהגא

הארתו

שארתו בבינה. וגילוי זה זהו כי הנני בא עת"י בעלמו ושכנתי בתוכך בבחי' מל'. לכן רני ושמחי כי בינה אם הבנים שמחה אבל בחי' בת גם רני רנו ליעקב שמחה בבכי יבואו ירמיה ל"א. קיצור. ענין אמי. מש"כ בק"ש. מי שממית א"ע עליה. האלף לך שלמה. שאו ידיכם קדש וברכו. ועכ"ז רני ושמחי בת דוקא. שלע"ל יהי' מעשה גדול. בת ובכל שמה. שתקבל מעת"י כוסי רויה. ואין שם שום חסרון לא כמו עכשיו יש י"ד עתים כו'. בעטרה שעטרה לו אמו. אבל א"ה היא עלמה עע"ב ממש. וכ"ז ע"י ברתא דמתחתא' בירור עה"ד מי יתן טהור מטמא. בת עין. שבת ש' בת. ולע"ל תקבל הבת מפי"ן חג"ת דע"י יום שכולו שבת. וגבוה ממה שעכשיו מקבלת אימא ע"ד כמור של יו"ד נימין שגבוה מכנור של ז' נימין]:

קיצור מד"ה רני ושמחי בת ציון עם הגהות.

להבין למה נק' כנס"י בשם בת ובמד"ר בשה"ש ע"פ אחיתי ורעיתי לא זז מחבבה עד שקראה בתי כו' וכ"ה במד"ר ס"פ אלה פקודי. להבין ענין ג' בחי' אלו דבתי אחותי אמי בעבודת ה'. הנה יש להקדים מ"ש נר הוי' נשמת אדם. במשלי סי' כ' כ"ז. וכתי' כי אתה נרי הוי' בש"ב סי' כ"ב כ"ט (ועמ"ש מזה בד"ה כי אתה נרי הוי'. וכאן ר"ל דבחי' כי אתה נרי הוי' זהו כשכנס"י היא בבחי' שקראה בתי. וכשהיא מתעלה יותר עד שקראה אמי אז נקראת נר הוי' נשמת אדם). וענין נר הוי' זהו ע"ד מ"ש כל הנשמה תהלל יה לשון בהלו נרו כי הנה כתי' אני הוי' לא שניתי ואינו כדמיון הנשמה שמתפעלת ומקבלת שינויים ממקרי הגוף (ועמ"ש מזה בד"ה ה' לי בעוזרי פ"א ובד"ה המגביהי לשבת ובד"ה בחדש השלישי ובשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי ושארי דוכתי) והיינו כי לא מחשבותי מחשבותיכם ואעפ"י כי עיניך פקוחות על כל דרכי בנ"א זהו כמאמר גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם. והוא קדוש ומובדל וג"פ קדוש עד שנמשך להיות הוי' לצבאות. ופי' ג"פ קדוש הם כענין ג' אותיות יה"ו דשם הוי' עד שיהי' ה"א אחרונה בחינת דבור וזהו מכלכל חיים:

ב **והנה** כתי' כי בי"ה הוי' צור עולמים בישעי' סי' כ"ו ד' (ועיין מזה במד"ר פ' בראשית פי"ב ובגמרא פ"ג דמנחות דכ"ט ע"ב ובזהר ר"פ וארא) כי העוה"ב עלמו הוא בחי' ה' וע"י יו"ד נברא. למלוס כדי להיות להנחיל אוהבי יש (ועמ"ש מזה בד"ה אלה פקודי המשכן רפ"ג גבי שמי עם י"ה שס"ה ל"ת ומ"ש לעיל ס"פ לך לך בד"ה שרי אשתך) והנה שכר מצוה נמשך מהמצוה עצמה (ע' לקמן בד"ה ואתה תצוה) וזהו יגיע כפיך כי תאכל כדפי' במד"ר פ' נשא פ"ה דרכ"ז ע"ב ויניהו בג"ע לעבדה ולשמרה וזהו ענין כל הנשמה תהלל יה שתאיר בחי' היו"ד שבו נברא העוה"ב (וגם תאיר הה"א אחרונה שבו נברא העוה"ז כמ"ש בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת ושם פ"ב. ויובן ע"ד מ"ש בזה"ג פ' בלק דקצ"א ע"א בענין גבורי כח עושי דברו ה"א כמלקדמין ע"ש בבה"ז ועיין מענין עושי דברו בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה פ"ד וסד"ה כי המצוה הזאת בענין כי קרוב אליך הדבר כו' לעשותו וע' בלג"ש סד"ה ויעש דוד שם):

ג **אך:** היינו כל הנשמה דייקא. שהיא בחינת רצוא ושוב (ע' מענין נשמה בזח"א ויגש דר"ו ובפ' תרומה דקמ"א ומענין רצוא ושוב בד"ה וקבל היהודים וסד"ה כי כאשר השמים החדשים בפ' בראשית). והנה הרצוא של הנשמה הוא מס"נ בק"ש והיינו מסירת הרצון והיינו בשומו ללבו שאין עוד מלבדו ואחר שיהי' כך ברצוא יהי' כך בשוב להיות והיו הדברים האלה ובזה תהי' כל הנשמה תהלל י"ה (והשוב היא המשכה עד ה' אחרונה דשם עמ"ש בד"ה שרי אשתך כו'. שרה שמה בה"א) וזהו הוי' לך וזהו נר הוי' נשמת אדם:

ד **אך:** כדי לבוא למדרגת בחי' רו"ש זהו ע"י כי אתה נרי הוי' והיינו ע"י תומ"צ שעי"ז יהי' והוי' יגיה חשכי (ע' בד"ה בחודש השלישי לצאת בנ"י מא"מ בענין שהתורה נק' עוז ותושיה דבחי' עוז הנמשך מהתורה לנה"א זהו כי אתה נרי הוי' ובחי' תושיה שמתשת כח נה"ב זהו וה' יגיה חשכי. וע' עוד בד"ה ויקהל משה גבי והנה ע"י התורה ממשיכים ג"כ רצון העליון שיתלבש ברצון התחתון כו'. ובלק"ת פ' במדבר בד"ה ביאור הדברים הנה את רצון ואת רצין כו' וכאשר האדם מדבק בה שכלו ומחשבתו הרי המאור שבה כו'. ובד"ה וידבר משה אל ראשי המטות פ"ג גבי והנה לפי שהתומ"צ הם בחי' רצה"ע לכך יש להם ג"כ להמשיך לנפהא"ד ג"כ בחי' רצוה"ע וע' בד"ה כי תצא דרוש השני בענין לך אמר לבי בקשו פני ע"י את פניך הוי' אבקש יעו"ש) וצ"ל תחלה שמוע"ע כי כל איש אשר בו מום לא יקרב והעבירה היא מום כמ"ש בת"ז תקון כ' דמ"ה ע"א ותקון ע' דקכ"ע ע"ב. ועמ"ש מזה ע"פ איש כו' אשר בו מום לא יקרב פ' אמור כ"א) עד אשר ישוב אל ה' וירחמהו (עיין במה"א אות פ' ס"ע) ואז נותנים לו סיוע מלמעלה להיות מעורר את האהבה לה' בק"ש. והנה בחינה זו נק' בת ועז"נ שמעי בת וראי כו' וכתי' תתן אמת ליעקב כו':

ה **וענין** עד שקראה אחותי היינו בחי' תורתם אומנתם ומצינו שויתר הקב"ה כו' ולא ויתר על ביטול תורה הרי בחי' זו גבוה בתורה מבמצות והיינו מעלת אחותי (ששוין בקומתן משא"כ בתי הוא בחי' מקבל. זה כמ"ש בכי"ק אדמו"ר ז"ל ס"פ תרומה כשמקבלת במוחין דאו"א בעלמה שלא ע"י ז"א אז נק' אחים והיינו ע"י התורה דמחו"ב נפקת) והיינו שעסק התורה הוא המשכת דירתו ית' בתחתונים ע"י שהתורה מברר בין כשר לפסול כו' (ובד"ה מי יתנך כאח לי בשה"ש משמע שכמ"כ ע"י המצות ממשיכים בחי' זו ע"ש גבי ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה) וזהו אם תגביה כו' הקל קול יעקב (ור"ל בתי זהו ע"י שמוע"ע ע"י קיום המצות מקבלת מז"א רמ"ח אברין דמלכא ולא להיות מום באיזה אבר אבל ע"י התורה מקבלת מחו"ב שלמעלה מז"א לכך נק' אחותי):

מה שבחי' בת תתעלה יותר י"ל כי ע"י בחי' אמי נמשך להנחיל אוהבי יש גימט' יקר מחלה מתר"ך. אכן ע"י העבודה בבחי' בת אתכפיא מברר ב"ן ששרשו מס"ג מעולם התהו ועי"ז ממשיך גם גלוי מחלה העליון דתר"ך:

ל' התו"א עם הוספות והגהות.

הנה כתיב כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי. ש"ב כ"ב כ"ט. להבין הכפל ב"פ הוי'. הא' הוי'. והב' והוי' בתוספת וי"ו. ובתלים סי' י"ח כ"ט כתיב כי אתה תאיר נרי. ה' אלקי יגיה חשכי. ובת"י נראה דמפרש כי אתה נרי היינו בעוה"ז שעם היותו חשך יאיר נרי בי. וה' יגיה חשכי היינו לעוה"ב דהיינו מה שיוליאנו מחשוכא דעוה"ז לאור העוה"ב. ולא יהי' חשך כלל. כמ"ש יפקינני מחשוכא לנהורא ויחזינני בעלמא דעתיד. והוא ע"ד שנאמר בישעי' רסי' ס' קומי אורי כי בא אורך כו' וכתיב והיה לך הוי' לאור עולם כו'. ולהבין מהו ענין כי אתה נרי. וכן כי אתה תאיר נרי. אך הענין דהנה כתיב נר ה' נשמת אדם. במשלי סי' כ' כ"ז. פי' שנשמת אדם המלובשת בגוף הוא בחי' נר של שם הוי'. לפי שכל הארבעה אותיות דש' הוי' מרומזות בנר [וע' בפע"ח שער השבת ספ"ד ובמ"ח מסכת תוספת שבת פ"ג. דשם פירשו שיש בגווני השלהבת לבד ד' גוונין כנגד ד' אותיות שם הוי'. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה דרוש השני בהביאור פ"ה. אבל לפמ"ש א"ש יותר שד' בחי' הם שני גווני האור הנראים לנו עם השמן והפתילה]. ולהבין ענין הנרות שהי' במקדש שארז"ל פ"ב דשבת דכ"ב ע"ב ובמנחות ספ"ט דפ"ו ע"ב מחוץ לפרוכת העדות יערוך אותו כו' וכי לאורה הוא צריך כו'. אלא עדות הוא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. וצ"ל למה הנרות דוקא עדות להשראת השכינה. ועיין מזה בשל"ה פ' תלוה דשכ"ח ע"א וע"ב. אך הענין הוא כי הנה אור המאיר הוא בשביל שנאחז האור בפתילה ומכלה אותה. אך הפתילה לבדה היתה כבה וכלה במהרה. וגם לא היתה הארת האור טובה כ"כ. רק ע"י השמן שהוא הגורם התחברות האור בפתילה. והוא הגורם להיות האור טוב ובהיר. שע"י השמן נעשה גוון נהורא חיורא. וע"י הפתילה גוונא אוכמא. וככל המשל הזה כך הוא בהתלבשות הנשמה בגוף וגה"ב שאור הנאחז ונתלבש בנה"ב הוא כמשל האור שנאחז בפתילה. כי הנה הנה"ב נלקחה מבחי' ק"נ וכלולה מע"ס דנוגה שכל ומדות. כי זלעו"ז עשה. כמו שיש ע"ס בנשמה היא נה"א שהם בקדושה כך יש עשר בחי' בנה"ב שהן לגרמיה כו' (במח"א פ' ל' בי"נ שם פתיל גימטריא י"פ ב"ן ועם ה' אחרונה שבשם גימט' פתילה עכ"ל. ושם ב"ן גימט' בהמה ומבחי' פסולת שם ב"ן נמשכה נה"ב ויש בה ג"כ ע"ס כנ"ל. וע"כ נק' פתילה י"פ ב"ן היינו ע"ס שבבחי' ב"ן. ועיין בפע"ח בחג המצות גבי כנגד ארבעה בנים דברה תורה כו' ד' בחי' ב"ן דאבי"ע כו'. ובמ"ש ע"פ יוסף ה' לי בן אחר כו'. וענין לגרמיה עיין בת"א ס"פ משפטי' בד"ה לא תהיה משכלה גבי ולכן הוא עוסק ברצונותיו לומר כך אני רוצה כו'. ובד"ה אלה מסעי דרוש השלישי גבי עפר מדבר פסול לכסוי הדם כו'. ובד"ה ויקחו אליך פרה בענין ק"נ. והנה ענין אבן א' ב"ן; כמ"ש ע"פ נאמר התוספתא דזהר בשלח ד"נ בענין אבנין נקיבין כו'. ועד"ז השמן והאור הנאחז בפתילה. ר"ל כשנמשך מע"ס דנה"א שהוא משם מ"ה כשתמשך להתלבש בנה"ב לברר ע"ס דב"ן כו'. ומש"ש שהשמן הוא המחבר האור עם הפתילה י"ל למעלה כי היכל קדה"ק

דבריאה הוא המחבר אני׳ ובי״ע ועיין מזה בסש״ב פנ״ב ובסידור בדרוש שאחר עלינו לשבח. ולמטה זהו התלמוד שמחבר האור נה״א עם נה״ב כו׳) אשר שלט האדם באדם [עמ״ש מזה בת״א בד״ה וישב יעקב שזהו ענין כנען לשון סוחר. ועי״ז נמשך הריוח. וגבה מאד אותיות אדם. וזהו״ע בן אחר שמבחי׳ סט״א נתברר כו׳ ואזי הוא וגבה מאד] ולאם מלאם יאמץ. וע״ם דנה״א נאחזות ומתלבשות בע״ם דנה״ב שהן לעו״ז. והכוונה הוא בכדי להפך נה״ב ולכלות אותה באור הנשמה. ולהיות אתכפיא ואתהפכא כו׳. ועיין בפרדס שער אבי״ע פ״ז. וזהו דוגמת כליון הפתילה באור הנאחז בה. וכמו שהפתילה עצמה נהפכת לאור ואח כך נה״ב עצמה היא אתהפכא כו׳. קיצור ענין פי׳ הת״י בענין והוי׳ יגיה חשכי. נר ה׳ נשמת אדם. ד׳ בחי׳ יש בנר שמן ופתילה ושני גווני אור. והן נגד ד׳ אותיות הוי׳. ענין עדות היא שהשכינה. השמן מחבר האור עם הפתילה. ונעשה מזה ב׳ גווני אור. כך הפתילה ע״ם דנה״ב. וע״ם דנה״א נאחזות בהן לבררן. והיינו ע״י השמן אור התורה. ולמעלה פתילה י״ם דנ״ן בהמה. והשמן היכל קדה״ק מחבר אצילות שבו מלובש הקו מאור א״ס עם בריאה כו׳:

ב אך להבין ענין זה כילד תהי׳ התהפכות נה״ב החיונית להיות עולה במדרגה גדולה כ״כ להיות ממנה אור וגילוי אלקות (מה שהאיר אף שהוא מהשמן מ״מ עיקרו נאחז בפתילה שהוא בירור ב״ן י״ל ע״ד שהרא״ה דוקא באור שבעין). הנה כתיב ארוממך אלקי המלך. תלים רסי׳ קמ״ה [ועיין מפסוק זה בגמרא פ״ק דברכות דף ד׳ ע״ב. זח״ב ואדרא כ״ח סע״ב משפטים קכ״ב ב׳ תלוה ק״פ ע״ב. ח״ג נשא ק״ך ע״א ואתחנן דר״ס ע״א. מ״ע ל״ד. פל״ה קמ״ד ב׳. בחיי קל״ז ג׳ קכ״ה ד׳ קע״ב א׳ ר״ז ד׳ רע״ז ב׳ רל״ה ד׳] ויש בזה שני פירושים הא׳ ארוממך ממטה למעלה (והוא ע״ד והחיות נושאות את הכסא שנושאות את הכסא ובחי׳ כמראה אדם שעליו לבחי׳ כי לא אדם הוא ועד״ז האבות הן הן המרכבה וע״ד שנתבאר בזח״ב ר״פ ויקהל קל״ז ע״ב בפי׳ קחו מאתכם תרומה כו׳ לסלקא לההיא תרומה כו׳ לאתחברא בהדהן ובבעלה כו׳ ע״ש. וכן פי׳ בזהר ואדרא כ״ח סע״ב ענין ארוממך לאעלאה ליה לנהורא עילאה כו׳ ע״ש. והוא ע״ד שנתבאר בזח״ג בלק קפ״ח ע״ב בענין עומר התנופה. לארמא לה לעילא תגו פה כו׳. ועמ״ש מזה בלק״ת פ׳ אמור בד״ה והניף את העומר פ״ב. ועמ״ש לק׳ בפי׳ מי זאת עולה דמפרש בזהר הבורא דתרין עלמין כחדא היינו בינה ומל׳ וזהו ג״כ ענין ארוממך והוא רוממות יותר מהתחברות בהמדות לבד כ״א מקבלת בעצמה מבחי׳ מי. ועמ״ש מזה בד״ה והי׳ מדי חדש בחדשו פ״ב מבא״כ בר״ח כו׳ וביום החדש יפתח. וכן פי׳ בסידור ארוממך בכ״ף פשוטה היינו הרוממות לבחי׳ כתר והיינו שתקבל כתר מת״ת דאימא כו׳). והב׳ ארוממך היינו להיות המשכת הרוממות מלמעלה למטה (ועמ״ש במ״א ע״פ ארוממך הוי׳ כי דליתני. ועמ״ש בת״א פ׳ ויקהל בד״ה קחו מאתכם תרומה שיש בענין תרומה ג״כ ב׳ פירושי׳. הא׳ לשון רוממות. הב׳ לשון הפרשה תרי ממאה. והיינו ג״כ בחי׳ מלמעלמ״ע ובחי׳ מלמעלמ״ע. והוא כענין המבואר במ״א בענין שני פרשיות דק״ש שמע והא״ש בהן בחי׳ שם מ״ב ושם ע״ב דהיינו מלמעלמ״ע ומלמעלמ״ע. ועיין מזה בלק״ת ס״פ

ואתחנן

ולהתחנן וג"כ בסידור שער הק"ש. ומ"ש בד"ה בכל קראנו אליו. אליו ולא למדותיו.
ובמ"א אמרו הדבק במדותיו. ומ"ש דד"ה מנורת זהב כולה בענין שיקבל עליו עומ"ש
תחלה ואח"כ יקבל עול מלות. וגם כמ"ש בביאור ע"פ טובה ישראל דרוש הראשון בענין
ב' שילובים שילוב אד' בהוי' ושילוב הוי' באד'. ובד"ה ושמתי כדכד. ובד"ה אד' שפתי
תפתח בענין כורע בברוך וזוקף בשם. גם כמו יוהכ"פ ושמע"ל. כי רוממות זהו בינה
כנודע מענין קול ברמה נשמע וביוהכ"פ עלי' המל' בבינה. ובשמע"ל המשכה למטה
במל'. ומכ"ז יובן ענין ב' בחי' אלו). וביאור הענין כי הנה פי' אלקי מלשון אילי הארץ
שהוא לשון כח שזה אמר דהע"ה בעבור כללות העולם שהכח והחיות הנמשך בהם מאור
א"ס ב"ה הממכ"ע הוא בבחי' המלך שלהיותו מלך על כל העולם הם חיים וקיימים ונתהוו
מאין ליש מבחי' זו דמלכותו ית'. ונודע שהמלוכה והממשלה שבמלך איננה רק בחי'
הארה והתפשטות לזולתו ואינו נוגע למלך עלמו כמו שאר מעלות ומדות שבו שהוא
חכם כו' וזהו מלכותך מכ"ע שהתהוות כל עולמים עליונים ותחתונים והכח והחיות
המלובש בהן ומהוה אותן נמשך מבחי' מדת מלכותו שהוא ענין מהות המלוכה והממשלה
ולא ממהות המלך עלמו רק מבחי' מלכותו כו' (וזהו ענין כ"ח אותיות בפסוק בראשית
ברא אלקים להורות כי הכח הנמשך לברוא העולמות מאין ליש ולהחיותן הוא נמשך רק
מבחי' ש' אלקים שהוא בחי' מל' ית' וה"ע כח הפועל בנפעל. וגם בפסוק וידבר אלקים
דתחלת עשרת הדברות ג"כ כ"ח אותיות והוא כענין קול ה' בכח היינו שע"י התורה
נמשך בחי' קולו של רם להיות בחי' ארוממך אלקי המלך וזהו"ע ועתה יגדל נא כח אד'
וכמ"ש במ"א). והנה להיות התפשטות אא"ס ב"ה בבחי' מלכותו ית' הי' כמה למלומים.
וכמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו. גבורותיו הן הן הלמלומים
להיות כבוד הדר מלכותו ואין זה אלא בחי' זיו להיות כבוד והדר וכמאמר בשכמל"ו בחי'
שם בלבד. ואי לזאת ארוממך שעי"ז יבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך הוא אוא"ס ב"ה
ממש בכל לבבך בשני ילריך שעי"ז אתכפיא כו' שלא יהי' חפץ ורצון אחר זולתו וכמ"ש
מי לי בשמים וכו' וזהו ארוממך ממטה למעלה (והיינו שיהי' הזיו עד"מ עולה למקורו
כמו שהוא כלול בעלמותו. ואפ"ל שזהו"ע מלכיות וזכרונות. וכענין מ"ש בסידור בד"ה
להבין ענין יוהכ"פ בענין עליית המל' ביוהכ"פ בבינה ואפי' בעתיק. כי מל' דא"ס היינו
כמו עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד כו' ע"ש בפי' המלך הקדוש. וכמו עליית
האור בהמאור. אך לכאורה א"כ זהו"ע הלמלום ומקו"פ. היפך הגלוי ומהו המעלה. וי"ל
שאין זה כענין הלמלום שהאור נעלם לגמרי וכאן הוא גילוי האור אלא שזהו שהכלים דמל'
דאלי' נתעלו כ"כ שיהי' בהם הגלוי כמו בע"ס דא"א וכענין פי' וזוקף בשם בסידור
סד"ה אד' שפתי תפתח. ועמ"ש כה"ג בביאור ע"פ ושמתי כדכד בענין ישפה. וענין
המשכת הרוממות מלמעלה למטה יובן ע"פ מ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי בפי'
עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים כו' ע"ש) וגם ארוממך המשכת הרוממות
מלמעלמ"ט (וזהו ע"ד משארז"ל בירושלמי פ"ז דסוטה ה"ב בפי' וענו הלוים ואמרו
קול רם. בקולו של רם. מלמד ששיתף הקב"ה קולו עמהן. וכך עד"ז עסק התו' נק'
קולו של רם. כי הוא ודברי אשר שמתי בפיך. וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים

המה

שמה מלכות שזהו"ע קול דודי הנה זה בא מדלג כו' ע"ש. ועמ"ש סד"ה וירא אל אברהם שהוא המשכת בחי' יחיד כו'. ולכן נק' קולו של רם. וזהו ארוממך המשכת הרוממות וכדלקמן בפי' יחיד חי העולמים מלך. גם ע"ד נכון כסאך מאז באז ישיר דקי"ם נעשה אגוסטוס מלך רם זהו המשכת הרוממות למטה. קיצור ענין הנח בנה"ב. שחור שבעין. ארוממך אלקי המלך. אלקי כח. כ"ה אתוון בפסוק בראשית ברא אלקי'. כ"ה אתוון בפסוק וידבר אלקים דעשה"ד. גבורותיו וכבוד הדר מלכותו. ולזאת ארוממך מלמעלמ"ע ע"ד והחיות נושאות. קחו מאתכם תרומה. ועד"ז עליית המל' ביוהכ"פ זוקף בשם. ומלמטלמ"ע ע"ד שנגלה עליהם ממ"ה. ארוממך הוי' כי דליתני. בקולו של רם. קול דודי הנה זה בא מדלג. ודברי אשר שמתי בפיך. וזהו"ע ב' פרשיות דק"ש שמע והא"ש מ"ב ע"ב :

ג **והענין** כי הנה פעם אומרים יחיד חי העולמים מלך ופעם אומרים מלך יחיד חי העולמים. ופי' כי יחיד חי העולמים מלך היינו שהוא יחיד ומיוחד לבדו ית' וקדוש ומובדל כו' (והוא כענין את הוא חד ולא בחושבן שנתבאר הפי' בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו ועמ"ש עוד בד"ה וירא אל אברהם בענין פי' יחיד ופי' אחד ועמ"ש בפי' המדרש קהלת ע"פ יש אחד ואין שני כו') וחי העולמים הוא ע"י כמה צמצומים להיות בבחי' מלך לעולם שעי"ז ארוממך מלמעלה למטה כו' (ועמ"ש ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד ה'. וגם פי' יחיד חי כמו ע"י ח"י חוליות השדרה נמשך ההמשכה מהמוח עד בחי' ירכין כמ"כ הוא ענין ח"י ברכאן דצלותא כנזכר בת"א בד"ה יביאו לבוש מל'. וע' במא"א אות חי"ת סעיף כ"ד חי הוא יסוד וכן הבינה נק' חי העולמים כו'. עו"ש ח"י עורי אפרסמונא הם ח"י חוליין דשדרה שעובר דרך שם שפע או"א הנק' אפרסמון עכ"ל. ושם בי"כ יסוד יש בו אור ישר ט' ואור חוזר ט' וע"כ נק' חי העולמים עכ"ל. ועיין מזה בת"א פ' יתרו גבי רכב אלקים רבותיים אלפי שנאן. וזהו"ע ט"ט דלטטפת ולכן התפילין נק' חיים כי ט"ת רומז לבחי' טוב שהוא ע"ד את האור כי טוב והוא מדת יסוד התקשרות. ויש בזה ב' בחי' מלמעלה למטה ומלמטה למעלה בחי' יוסף ובחי' בנימין וכענין יסוד דדכורא התקשרות המשפיע אל המקבל ויסוד דנוק' וכו' ה"ע התקשרות המקבל להמשפיע ע"ד ואל אישך תשוקתך. ועמ"ש בד"ה לא תהי' משכלה בענין כוס ישועות כו'. וע"ש עוד במא"א סעיף יו"ד חיה נק' חכמה כי היא בחי' נשמה לנשמה והחכמה תחיה עכ"ל. והטעם שנק' בינה חי העולמים היינו כי יש עולם ועולם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא וכנודע בפי' ברוך ה' מן העולם ועד העולם והבינה נק' חי העולמים הנ"ל. ולפ"ז יש לפרש יותר חי העולמים על יסוד אבא). ומלך יחיד חי העולמים היינו שלהיות חי העולמים הוא מתלבש בבחי' מלך. ובחי' מלך זה הגם שהוא בחי' אחרונה לגבי א"ס ב"ה עצמו מ"מ הוא בבחי' יחיד ומיוחד קדוש ומובדל כו' לגבי התהוות עלמין (היינו שנעשה עתיק דבריאה כמו מבחי' גן שלמעלה נעשה עדן למטה. וא"כ יש לו התקשרות בעתיק דאצילות. ועמ"ש בד"ה שה"ש בפי' מלך שהשלום שלו. ומ"ש מזה בת"א פ' בראשית בד"ה לאיכה וראיכה דמה שממל' דאצי' מחבר אצי' עם בריאה שזהו"ע מלך

יחיד

יחיד כו' הוא ע"י שרשה ממל' דא"ס כו') והי' לזאת כמשך בחי' מלכותו לבחי' יחיד חי העולמים להיות התלבשות מלך יחיד קדוש ומובדל כו' בבחי' עלמין והיינו בעוה"ז הגשמי דוקא כי נתב"ש דייקא. וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' היום לעשותם כי הוא המשכת אור א"ס ב"ה ממש מצוך מלשון התקשרות בבחי' היום לעשותם דוקא. שהוא בעוה"ז עולם המעשה ולא בעולמות עליונים שהם ע"י השתל' בירידות סדר המדרגות מעילה לעלול כו' ורחוקי' מאא"ס ב"ה ממש משא"כ בסוף מעשה מתגלה אא"ס ב"ה ממש שלא כדרך ירידת והשתל' העולמות אלא כמשל האור הנאחז בפתילה שקודם שנאחז בפתילה אינו עולה בשם אור כלל. וע"י התאחזותו בדבר גשמי נתהוה גילוי אור (ור"ל שבעוה"ז דוקא מחברים בחי' יחיד שהוא הכתר עם בחי' מלך שהוא המל' וזהו שלא כדרך השתל' ע"כ כמשל אל אחיזת האור בפתילה שבבחי' החשך שהוא הפתילה נאחז ונתגלה אור גדול וכך הו"ע המשכת בחי' יחיד בבחי' מל'. וזה"ע הנז' בזהר ויחי דרל"ב סע"א שרגא דדליק אתאחדא בלילה ביממא אסתחרת כו' ברמ"ח עלמין. עמ"ש בלק"ת בד"ה והי' לכם לציצית מענין נר. וע' במא"א נ' סל"א). נמצא המכוון מזה דבחי' נר זהו"ע מה שנמשך תוס' וריבוי אור במל' היינו בחי' יחיד חי העולמים מלך. וזהו ארוממך אלקי המלך דפי' בזח"ב ואדא דכ"ח סע"ב ולאעלאה לי' לנהורא עילאה כו' ויתנהיר תדיר נהורא תתאה בנהורא עילאה. והיינו המבואר בד"ה והי' לכם לציצית דבחי' נר הו"ע רמ"ח אברין ותרין דרועין היינו היחוד עליון שנמשך האור מח"ע ע"י רמ"ח מ"ע שהן רמ"ח אברים ולזו נקראת נר כו'. וזהו ואמת ה' לעולם כמ"ש שלא אורך ואמתך כי מבחי' מלכות עלמה העולם העלם. וע"י היחוד נמשך ואמת הוי' לעולם כו' וכמ"ש לקמן. קיצור פי' יחיד חי העולמים מלך יחיד אוא"ס והיינו בחי' כתר חד ולא בחושבן והי העולמים עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא נמשך מבחי' מלך ופי' מלך יחיד מה שמל' דאצי' נעשה סוכ"ע לבריאה ולזאת מתקשר בחי' מלך בבחי' יחידו ש"ע ממש והיינו ע"י המצות בעוה"ז. כי נעוץ תחב"ס. אשר אנכי מצוך היום. ולכן נק' המל' נר שהוא אור הנאחז בפתילה גשמי'. והו"ע התוס' וריבוי האור הנק' יחוד עליון. וזהו ג"כ ענין ואולם חי אני וימלא ע"ע דלעטפת ח"י חוליות דשדרה ח"י ברכאן דצלותא:

ד **אך** אור זה צריך להמשיך ע"י עבודת האדם ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף (והיינו כמ"ש ברבות בא פט"ו בפי' הפסוק ויזרע יצחק בארץ ההיא בא יצחק והאיר שנאמר ויזרע יצחק כו' וכתיב אור זרוע לצדיק והוא ע"ד משארז"ל ע"פ אור זרוע לצדיק שזהו אור שנברא ביום ראשון שגנזו הקב"ה לצדיקים אשר אור זה הגנוז הוא בחי' סוכ"ע וע"י העלאת מ"ן של הצדיקים שזהו"ע זריעה כמ"ש במא"א ז' סעיף ע"ו זריעה היינו נשמות הצדיקים הנזרעים במל' בעלות שם לזו"כ בשדה העליון יסוד שלה עכ"ל. ור"ל שזהו ענין הביטול של הצדיקים כמשל הגרעין הנזרע בארץ שנעשה בחי' אין שהרי נרקב ונפסד ועי"ז דוקא מעורר כח הצומח כמ"ש בת"א בד"ה קחו מאתכם תרומה ובלק"ת פ' בהר. וזהו"ע ויזרע יצחק ועי"ז ממשיך בחי' אור זרוע לצדיק פי' צדיק היינו כמ"ש צדיק ה' בכל

דרכיו

דרכיו שנק' צדיק ע"ש ההשפעה. וע' בזהר ויקרא דע"ו סע"א ע"פ צדיק ה' צדקות אהב. ושיומשך בהשפעה זו מבחי' אור הגנוז הנ"ל שהוא מבחי' יחיד חי העולמים כו' זהו ע"י זריעה והעלאת מ"ן וביטול הנ"ל. וזהו וזורע צדקה שכר אמת. אמת היינו בחי' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. עמ"ש מזה בד"ה וישב יעקב. הנה גילוי זה נמשך ע"י זורע צדקה בחי' אור זרוע לצדיק דהיינו קיום המצות בבחי' ביטול הנ"ל). וזהו"ע הדלקת הנרות להדליק ולהמשיך האור שיהי' נאחז בפתילה (ואפ"ל ע"ד כי דלקת אחרי דהיינו שרדף אחריו כמ"כ צ"ל צדק צדק תרדוף כו'. וכתיב רודף צדקה וחסד. בקש שלום ורדפהו. כי ענין השלום שיהיה הגלוי למטה כמו למעלה צ"ל ורדפהו. וזהו"ע להדליק נר אשר נר היינו נר מצוה וכן נר הוי' נשמת אדם. צריך לרדוף ולטרוח גם זה בכל לבו ונפשו ועי"ז דוקא ממשיך גילוי האור. וכמ"כ נת' בבה"ז פ' ויחי פי' דליקה ע"ש שהלהב דולק ממקום למקום כמו כי דלקת אחרי כו' ע"ש דמ"ה ע"ג ד"ה ושבע עשרה שנה. וע' במא"א אות ה' סכ"ד מענין הדלקה). גם צ' להדליק כפשוטו דכתיב אור לצדיקים יזמח ונר רשעים ידעך. במשלי סי' י'. שהוא כמ"ש במ"א בד"ה אוסרי לגפן בפי' כבס ביין לבושו. דהנה ארז"ל פושעי ישראל מלאים מצות כרמון ומ"מ אין ממשיכים כלום אלא הענין הוא שהמשכת הקדושה העליונה הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא להתענג על ה' ממש וזהו ע"י התשוקה והצמאון לאור ה' כו' וזהו"ע כבס ביין יינה של תורה לבושו הנעשה ממעשה המצות כו' ע"ש. ועד"ז נאמר אור לצדיקים ישמח אורה ושמחה הוא יחוד הו"ב. להיות אור השכ' בא בבחי' גילוי השגה. משא"כ נר רשעים אף שהוא מלא מצות כרמון כיון שהוא רשע לכן ידעך. וע"כ מברכין להדליק נר חנוכה שיהי' בבחי' אור לצדיקים ישמח. וכענין מ"ש יין ידליקם. וכך יינה של תורה מדליק האור להיות אור לצדיקים ישמח (מה שמברכין להדליק ולא כמ"ש בהעלותך אלא כי נר דהיכל דוגמת נר שבת ארוממך מלמעלמ"ע ונר דחנוכה דוגמת ארוממך מלמעלמ"ע. ע"כ נאמר להדליק). וזהו קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת דהיינו להיות אמת ה' לעולם ואמיתת הוי' הוא שמעלה ומטה שוין לפניו ית' כחשכה כאורה וסדר ההשתל' הוא רק בערכנו ובערך כל העולמות הברואים מאין ליש שלא יבטלו במציאות ונק' כדמותנו דמות כבוד הוי'. אבל בצלמנו בצלם אלקים היינו אמיתת יחודו ית' בעליונים ובתחתונים בשוה. וע' מענין קרוב כו' באמת בזח"ב בשלח דנ"ז ע"א מאי באמת כד"א תתן אמת ליעקב דידע ליחדא שמא קדישא בעלמא כדקא יאות. ושם משמע שהוא ע"ד שכתוב בזהר ויגש ע"פ ה' אלקי ישועתי יום והיינו ע"י שצעקתי בלילה נגדך כו'. ובזהר פ' אחרי דס"ח ע"ב וזמינין דאיהו קרוב דכתיב קרוב ה' לכל קוראיו. ובפ' חוקת דקפ"ג סע"ב קרוב ה' לכל קוראיו כו' מאי באמת דידע מילי דקשוט כדקא יאות ובפ' האזינו דרצ"ז סע"א פי' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת וכי אית מאן דיקרא לי' בשיקרא כו'. מאי באמת בחותמא דגושפנקא דמלכא דהוא שלימו דכולא הה"ד תתן אמת ליעקב כו'. ועי' בהרמ"ז ר"פ כי תשא ע"פ שפת אמת תכון לעד. ועי' בסידור שער התפלה בד"ה אתה ה' אלקיכם תלכו. והנה הרמ"ז שם הביא שבזהר פ' שלח דקס"ב ע"א אי הוי' אלקינו הוי' שבפסוק ראשון דק"ש זהו חותמא דגושפנקא

אמת

אמת. והמק"מ פ' שלח שם כתב אהי' פעמים אהי' גימט' אמת. והמק"מ פ' האזינו שם פי' באמת להמשיך אא"ס בז"א ע"י מוחין דאו"א וממנו יומשך במל' וזהו כנ"ל בענין ארוממך להמשיך הרוממות מלמעלה למטה. וזהו"ע ליהדא שמא קדישא שהיחוד הוא התגלות אור הסוכ"ע בממכ"ע שכמו דקמי' כולא כלא חשיבי כו'. וי"ל אמת רומז לתלת עלמין הנז' בזהר שלח דקנ"ע א' היינו להמשיך גילוי האור מרכ"ד עד סכ"ד.
וזהו תתן אמת ליעקב כי הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה כו'. וברבות וישלח פ' פ"א אמרו אמת מורה על בחי' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. ועמ"ש מזה בד"ה וישב יעקב שהוא ענין אני ה' לא שניתי וזהו בחי' ע"י. וברש"י ר"פ וארא ע"פ ושמי ה' לא נודעתי להם לא נכרתי להם במדת אמתית שלי כו'. א"כ פי' אשר יקראוהו באמת היינו ע"ד בכל קראנו אליו. אליו ולא למדותיו כו'. והרמ"ז ס"פ חוקת פי' מלה דקשוט. פי' לפי הסוד דוקא. דהיינו שידע הפנימי' כו'. ואפשר להעיר ממ"ש קראוהו בהיותו קרוב דהיינו בעשי"ת ובכל השנה נמשך בחי' זו ע"י אשר יקראוהו באמת והיינו ע"י שיתפוך שיהי' גילוי אמת ה' לעולם שזהו שנק' בלשון הקבלה יחוד קובה"ו דפי' היחוד הוא גילוי שם הוי' שלא יסתיר הנרתק דש' אלקים. וז"ש ברבות וישלח פ' פ"א דאמת הוא ע"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים דהיינו ששם אלקים הוא ג"כ אין מסתיר כו'. וע' באו"ת מהמגיד נ"ע ס"פ וישב ע"פ חותמך ופתילך ומטך הם צדיק ותרין סמכי קשוט היינו נה"י ע' זח"ג פ' אחרי דע"ב א'. כי מדת הצדיק יסוד עולם הוא התקשרות כמו חותם המקשר שני דברים כאחד שלא יתפרדו זמ"ז כן מדת צדיק המקשר עולמות ומוריד השפע מראשית החכמה עד דרגא תתאה עכ"ל. ועמ"ש בפי' בן פורת יוסף פורת אותיות תופר שהוא החיבור שמחבר ומקשר בחי' כי אל דעות הוי'. וזהו מי יתנך כאח לי כיוסף ובנימין. את לשון חיבור כנודע מענין שאיהו את כל בחי' עולם כו'. וז"ש בזהר האזינו הנ"ל מאי באמת בחותמא דגושפנקא כו' אשר החותם הוא ההתקשרות והיחוד שלא יתפרדו ולהיות תופר ומחבר והיינו שיהי' חיבורא דתלת עלמין מבחי' אני ראשון בבחי' אני אחרון כו'.
וברבות פ' מצורע ר"פ י"ז קרוב ה' לכל קוראיו יכול לכל ת"ל לכל אשר יקראוהו באמת והוא ג"כ במדרש איכה דע"ו ג' ע"פ טוב ה' לקוו. ובפ' נשא פי"א דרמ"ה ע"ב כתוב אחד אומר קרוב ה' לכל קוראיו וכתוב א' אומר למה ה' תעמוד ברחוק עד שלא נחתם גזר דין קרוב ה' לכל קוראיו כו'. עכ"פ מזה יש להעיר דכאשר אין בבחי' אשר יקראוהו באמת אזי כביכול למה ה' תעמוד ברחוק כו'. ועי' מזה בזהר פ' אחרי דע"ה. ובמדרש אסתר קכ"ז א' והקב"ה נקרא קרוב לישראל שנאמר קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת כו' כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו כו' עכ"ל. וצ"ל מפני שנאמר תתן אמת ליעקב. וכל א' יש בו מבחי' יעקב כו'.
ובבחיי פ' בהר ע"פ ובא גואלו הקרוב אליו בשם המדרש ובא גואלו זה הקב"ה שנא' גואלם חזק ה' צבאות שמו. בירמי' סי' נ' ל"ד. הקרוב אליו דכתיב קרוב ה' לכל קוראיו כו' ע"ש. ועמ"ש ע"פ ולאחותו הבתולה הקרובה אליו וע"פ ביום השני הקריב נתנאל כו'. וקרבן ל' קירוב שממשיך שיהי' קרוב ה'. וזהו קרבן בגימט' ארך אפים.

ועניו

ועכשיו תפלה דבמקום קרבנות. לבעל החוטם אני מתפלל כמו שהקרבן ריח ניחוח. ולכן צ"ל אשר יקראוהו באמת וכמו בקרבן פוסל מחשבת פיגול כו'. וע' בעה"ק פי"ח מחלק העבודה הביא מאמר הזהר דבשלח דכ"ז ע"א בפי' אשר יקראוהו באמת. וביאר אותו הובא בשל"ה דע"ו סע"א וע"ב. וע' בת"ז תיקון ס"ג מענין אשר יקראוהו באמת שהוא ע"ד חותמו של הקב"ה אמת. ועמ"ש מזה בלק"ת בביאור ע"פ אלה מסעי גבי ויכתוב משה כו' וכאן פי' אשר יקראוהו באמת שיתפוך להיות אמת ה' לעולם שיומשך גילוי בחי' אני ראשון כו' גם למטה ממש והיינו ע"י אתכפיא ואתהפכא של נה"ב כו'. ואפ"ל ע"ד מ"ש בזהר פינחס דר"ל ע"ב ע"פ תמים תהיה שיהי' תוכו כברו. ועי"ז ממשיך כמ"כ למעלה שיהי' בחי' ברו כתוכו. היינו כי ברו זהו ש' אד' ותוכו ש' הוי'. וזהו"ע היחו"ע שיהי' הוי' הוא האלקי' והיינו ע"י תמים תהי' כו' והו"ע אשר יקראוהו באמת. עמ"ש ע"פ תתן אמת ליעקב. ואפ"ל עשי"ת בהיותו קרוב ע"כ מאיר בו בחי' אמת כמ"ש כה אמר כו' מלך כו' אני ראשון כו' כי אמת זהו פנים דע"ק ובר"ה מאיר באור פניך יהלכון. עי' לקו"ת ס"פ תצא בד"ה ויקרא משה. ועוי"ל בענין קרוב כו' אשר יקראוהו באמת דבתשרי שהוא חדש השביעי מאיר תיקון ואמת שהוא ג"כ תיקון השביעי מיגמ"ד שהם כנגד יב"ח וחדש העיבור ע"כ בחדש השביעי מאיר תיקון ואמת. ולכן ארז"ל כל השביעין חביבין. במד"ר אמור פכ"ט. והנה ארז"ל ע"פ קראוהו בהיותו קרוב אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ וזהו קרוב ה' לכל קוראיו אשר יקראוהו באמת. דהיינו בחדש תשרי שבו מאיר אמת. ואמת ה' לעולם. ע"כ אז כביכול בהיותו קרוב. קיצור. שאור זה צריך להמשיך ע"י עבודת האדם ויזרע יצחק אור זרוע לצדיק זריעה העלאת מ"ן וזהו"ע הדלקת הנרות ל' דלקת אחרי וכך צדק צדק תרדוף וכן הדלקה ע"ד אור לדיקי' ישמח כבש ביין לבושו יינה של תורה. יין ידליקם. ההפרש בין להדליק ובין בהעלותך. וזהו קרוב הוי' כו' באמת שיתפוך שיהי' אמת הוי' לעולם שכמו דקמי' מעלה ומטה שוין כו'. ובזהר נק' דידע לייחדא שמא קדישא והיינו גילוי אור הסוכ"ע אני ראשון כו' בממכ"ע. אמת אני ראשון ואני אחרון כו' והיינו מ"ש אני הוי' לא שניתי. וע' בפרש"י בחומש בפ' וארא ע"פ ושמי הוי' לא נודעתי להם. והיינו ע"י בריאה התיכון. תתן אמת ליעקב שממשיך בחי' ארוממך כו' ע"ד בהיותו קרוב. וע"ד בכל קראנו אליו לציבור. ענין קרבן. ותפלה במקום קרבנות. הקרובה אליו. גם פי' באמת ע"ד תמים תהי' תוכו כברו וכן למעלה ממשיך שיהי' הוי' אחד ושמו אחד:

ה **וביצד** נמשך ואמת הוי' לעולם אמר הכתוב כי גבר עלינו חסדו מהמת תגבורת החסד ואור עליון יותר מערך השתל' (והיינו כמ"ש טוב ארך אפים מגבור כמלא מי שהוא ארך אפים נק' גבור כמארז"ל רפ"ד דאבות ופרש"י ארך אפים שאינו נוח לכעוס והיינו כי שרש בחי' זו נמשך ממו"ס דא"א דשכיך ושקיט כו'. ובמד"ש שם הקשה שאמרו טוב ארך אפים מגבור מורה שאין ארך אפים גבור והתנא אמר איזהו גבור הכובש את יצרו. ותירץ דשניהם נקראים גבורים אלא שגבורה זו דבחי' ארך אפים טוב יותר כו'. וענין בחי' זו למעלה הגבורה דא"א זהו לכבוש כל הדינים

הנמשכים

הנמשכים מגבורות דז"א כו' ולהגביר החסד והיינו שיהי' תוס' גילוי אור. ולכן גבו' גימט' ג"פ חסד דהיינו תגבורת החסד וכענין ואוהביו כצאת השמש בגבורתו בחי' שמש הוי' כשיצא מנרתקו המסתיר ומעלים נק' זה גבורתו וכמו שלג שהוא תוקף הלבנונית יותר מהצמר והיינו כדי לאכפי' הדינין. וכמ"ש במ"א ע"פ הנותן שלג כצמר. וזה"ע לבושי' כתלג חיור. וכמו השלג מצנן ומקרר כך זהו מצנן תוקף החום של הדינין כו' וכמ"ש במ"א ע"פ כצנת שלג ביום קציר כו'. וכן ארי' גימט' גבורה ופני ארי' אל הימין כו'. ועד"ז יצחק נאמר בו כי אתה אבינו והוא גבורה ובשרשו הצחוק והתענוג עליון כו'. ועד"ז גבורות גשמים. ועמ"ש מזה בד"ה כי ביום הזה יכפר בענין ולבש על הצור כו'. וזהו"ע כי גבר עלינו חסדו חסדו דוקא הוא ורב חסד דא"א שהוא הגובר על הדינין דז"א וממתיק אותן. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' נשא בד"ה הוי' יחתו מריביו) והיינו ע"י נה"ב כד אתהפכא ואתכפי' (וכמ"ש מזה בביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון שזהו"ע דם נעכר ונעשה חלב ע"ש) ע"ד ושבתם וראיתם בין עובד אלקי' וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה כו' שע"י שהוא עובד אלקי' ע"ד אינו דומה שונה פרקו מאה פעמי' לשונה פרקו מאה פעמי' וא' שע"י תגבורת זה דאתכפי' שע"א גורם בחי' ואוהביו כצאת השמש בגבורתו היינו מה שהקב"ה מוציא חמה מנרתקה כו' כנ"ל. וזהו"ע שמש צדקה. וזהו"ע כי גבר עלינו חסדו הנמשך ע"י תגבורת נה"א על נה"ב ועי"ז כמ"כ למעלה כו'. והטעם כי נה"ב הגם שלמטה בעוה"ז היא במדרגה שפלה מ"מ שרשה ומקורה העליון הוא הגבה למעלה במאד שהוא מבחי' לפני מלוך מלך וכמ"ש במ"א בענין המאכל שעליו יחי' האדם מפני ששרשו ממקום גבוה כו'. ולכן ע"י התהפכות נה"ב בהתגברות הטוב על הרע מעורר כך למעלה בשרשה תגבורת אור וחסד עליון להיות גילוי אמת ה' לעולם אמיתות ה' ממש (והוא בחי' חסד עליון הממתיק הגבו'. פי' דהרי מבואר לעיל שכדי להיות התפשטות האור בבחי' מל' הוא ע"י גבו' וצמצומים כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו כו' אבל בחי' כי אתה נרי הוי' הוא בחי' כי גבר עלינו חסדו. להיות תוס' אור בלי צמצומים כו'. ונק' בחי' מיתוק זה יחוד קוב"הו"ש כמ"ש בתניא פמ"א בהג"ה) ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ שבחי' כי גבר עלינו חסדו זהו וימינו תחבקני בבחי' מקיף עדיין ואח"כ ואמת ה' לעולם זהו שיומשך הגילוי בפנימי' והיינו כנ"ל דבחי' אשר יקראוהו באמת זהו"ע היחוד העליון ופרס המסכה זו מבחי' אני הוי' לא שניתי. קיצור. וזה שיומשך ואמת הוי' לעולם הוא ע"י כי גבר עלינו חסדו והיינו ע"י תגבורת הנה"א על נה"ב בהתגברות הטוב על הרע עי"ז מעורר כי גבר כו' טוב ארך אפים מגבור כו'. להעיר מענין חסד ואמת נפגשו ברבות פ' שמות פ"ה והיינו ג"כ מצות הנק' חסד ותורה הנק' אמת:

ו **אך** הנה כמו במשל אור הנר הנ"ל שע"י כליון הפתילה לבדה אינו מאיר כ"כ כ"א ע"י השמן כך צ"ל בחי' שמן בעבודת האדם בהתלבשות הנשמה בגוף (והפ"ל שע"י כליון הפתילה נמשך כי גבר עלינו חסדו וע"י השמן נמשך בחי' ואמת ה' לעולם שהו"ע גילוי האור) והוא ענין שמן משחת קודש ורומז על התורה כי קודש הוא בבחי' חכ' ואורייתא מחכ' נפקת (ועמ"ש בד"ה ושבתי בשלום בפי' ויצק שמן על ראשה

ובהביאור

ובהביאור שם ומובן משם דאין ר"ל עסק התורה לבד אלא שבעסק התורה שלמטה יהי' המשכת גילוי ח"ע. וזהו ע"ד על שלא ברכו בתורה תחלה. ויובן זה עוד עפמ"ש בד"ה תורה צוה לנו שיש בעסק התורה אירוסין ונשואין אירוסין נק' נובלות חכ' כו'. אבל שיומשך מעלמות חכ' זהו ע"י ביוס השמע"ל וְזהו"ע וילוק שמן והיינו ע"י החופה שמתחלה בכל מאדך. וה"ע בהי' כי גבר עלינו חסדו בבחי' וימינו תחבקני ואזי אח"כ ואמת ה' לעולם. ועמ"ש בד"ה באתי לגני בפי' אריתי מורי כו' ע"ש. וזהו שמן משחת קודש שמושח את הקודש כי שרשו ממו"ס שלמעלה מנובלות הכ' כו') והשמן הוא פנימי' החיות שבכל הדברים שמוציאים מהם השמן ולכן בכל הדברים יש שמן ואפי' באבנים כי כולם בהכ' עשית ויש בכולם פנימי' החיות בבחי' שמן והשמן הנמשך מקדש שהוא ח"ע הוא ג"כ המתלבש' אפי' בדברי' גשמי' כמו זרעים מועד כו' (ועמ"ש ע"פ כי ישרים דרכי ה' וזהו דשנת בשמן ראשי וזהו ושמן על ראשך אל יחסר וע' מזה בסש"ב פל"ד עד פנ"ב כ"ג וכתיב וכל חפצים לא ישוו בה וע' מ"ש מזה בלק"ת גבי שבועות בד"ה וידבר דעשה"ד) ושמן זה הוא הגורם הארה רבה להיות האור טוב להאיר (וזהו שמן למאור שנמשך מבחי' המאור שהוא מקור האור) והיינו להיות גילוי אא"ס ב"ה בנפש האדם בגילוי ממש כאלו רואה כו' ולא בדמיונות הנולדים מן מחשבה לבדה שהן חולפות ועוברות ואינם קבועים בנפש באמת לאמתו רק שיהא הגילוי בלב באמת לאמתו קבוע ותקוע בחוזק כיתד שלא תמוט להיות נגדו תמיד (יתד שלא תמוט הוא יסוד אבא שחו"ב נק' תרין ריעין דלא מתפרשין) וגילוי זה הוא להיות יראת ה' על פניו יראה עילאה בבחי' ביטול ממש הנרמזת באות יו"ד של שם הוי' ב"ה כנודע כי שם הוי' הוא דחילו ורחימו רהימו ודחילו נמלא שאות יו"ד הרומזת להכ' הוא בהי' דחילו שהוא בחי' יראה עילאה אם אין חכמה אין יראה (ועמ"ש בפי' כי עמך הסליחה למען תורא בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון לכן ארז"ל בפ"ג דברכות דכ"ב ע"א ע"פ והודעתם לבניך ולבני בניך וכתיב בתרי' יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע (ופירש"י דכתיב וירא העם וינועו כו') אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע. דלכאורה אינו מובן דמיון זה שהרי שם וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק מפני וכל העם רואים את הקולות כו' משא"כ בעסק התורה עכשיו. וכמ"ש מזה בד"ה בחודש השלישי לצאת בנ"י בפ' יתרו. אלא דהיינו מפני התלבשות ח"ע שבה שורה ומתגלה אא"ס ב"ה ממש בבחי' ביטול אפי' בדברי' גשמי' הנאמרים בתורה אשר לפנינו והלכה זו היא דבר ה' ממש. וכן האדם כשעוסק בתורה דבר ה' ממש ורוח פיו מדבר בו וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפיך. ועז"כ ודברת בם להיות המשכ' חכמה ויראה עילאה בם בד"ת. ולכן עי"ז נמשך אף כאן באימה וביראה וכמ"ש מזה ג"כ בפ' וילא בד"ה ושבתי בשלום. ויש לבאר ע"ד המבואר במ"א בפי' אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה בלק"ת בדרושי שבועות בד"ה וידבר אלהים את כל הדברים האלה. והוא שיש ב' בחי' יראה. הא' היא יראה תתאה והיא הקודמת להכמה ונק' מפתחות החיצוניות. ואמנם יראה עילאה עז"כ וילונו ה' אלקינו את כל החוקים האלה ליראה כמ"ש בסש"ב פכ"ג והיא הנמשכת ע"י החכמה יעו"ש באריכות. והכ' זו

נמשכת למטה בתורה שלפנינו ממש וע"י החכמה נמשך יראה עילאה א"כ שפיר שייך אף כאן באימה וביראה כו'. ומזה נמשך תפלת י"ח בלחש ובחשאי בחי' שמן שהוא בחי' ביטול וע"ז רומזים כריעות והשתחוואות שבתפלה שהם המשכות הביטול (ועמ"ש בד"ה יהודה אתה ובד"ה שימני כחותם מענין שמו"ע. ולכן כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם בבחי' לחש וחשאי. ועמ"ש מזה סד"ה וכל העם רואים את הקולות. ויראה הנרמזת בה"א אחרונה של ש' הוי' היא יר"ת שלא למרוד בממה"מ הקב"ה ולא למרות עיני כבודו והיא בחי' הפתילה שבולע בה אור האש להפך ולכלות אותה. ועמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה ענין התכלת. וב' גווני אור הם ב' פעמים דהימו שבשם הוי' כי ואהבת בגימ' ב"פ אור היינו האהבה הרמוזה בה' ראשונה של שם הוי' ב"ה היא בחי' אה"ר הבאה מלמעלה אהבה בתענוגים שהוא בחי' מתנה כו' והיא בחי' נהורא חיורא ואהבה הרמוזה בוי"ו של שם הוי' היא האהבה הנולדה בנפש המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה והיא בחי' נהורא אוכמא הקרובה אל הפתילה ומתאחזת בה. ועמ"ש מענין ב' בחי' אהבה אלו בלק"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שרש הטעם ושם פ"א. וזהו כי אתה נרי הוי' שבחי' הוי' הוא בבחי' נר שמן ופתילה וב' גווני אור הרמוזות בד' אותיות של הוי' נעשה נרי שמתלבש בנר הוי' נשמת אדם כנ"ל. וזהו"ע ב' בחי' נר. הא' נר הוי' נשמת אדם ה"ע ארוממך מלמטה למעלה. הב' נר מלוה זהו ארוממך מלמעלה למטה. וזהו"ע ב' נרות דשבת כנגד זכור וכנגד שמור כו'. וזהו נרי בידך היינו נר מלוה ונרך בידי היינו נר הוי' נשמת אדם שע"י שמשמר המצות נמשך כח בנר הוי' נשמת אדם שיהי' מאיר ולהיות עי"ז ארוממך אלקי כו'. וגם י"ל שזהו"ע העלאת הנרות והטבת הנרות כי הטבה זהו"ע המשכה מלמעלה למטה את האור כי טוב ע"ד והטוב בעיניך עשיתי שסמך גאולה לתפלה. ועמ"ש שיש ב' בחי' טוב. טוב ה' לכל. טוב ה' לקויו. ע' מזה בגמ' ספ"ד דסנהדרין. והרמ"ז פ' פקודי דף ר"כ פי' מ"ש בשבת טוב להודות שבחי' טוב הוא אלי' שבחכמה כו' ע"ש שי"ל שזהו"ע פנימיות אבא. קיצור אך נ"ל בחי' שמן בעבודת האדם. שמן משחת קודש היינו התו' שנמשכה מה"ע הנק' קדש. ועמ"ש בביאור ע"פ בהעלותך. ושמן זה הוא הגורם הארה רבה להיות בחי' ראיה. וזהו בחי' אה"ר דאהרן אותיות נראה. ואה"ר זו כלולה עם יראה עילאה אשר הן תרין ריעין יו"ד של שם הכולל או"א עילאין. מה להלן באימה וביראה ע"י וכל העם רואים. אף כאן באימה וביראה. כי החכמה היא ראיה איזהו חכם הרואה. אם אין חכמה אין יראה. וזהו"ע השתחואות שבשמו"ע. ומתחלה אם אין יראה תחלה אין חכמה. פתילה וב' גווני אור. ואהבת ב"פ אור ושמן. כי אתה נרי הוי' (הג"ה ביום השמע"ל שמיני בחי' שמן. שמן ששון יסוד. יחוד תשב"כ ותשבע"פ. וכן חנוכה שמונה ימים לשון שמן. והגם במנורה דבהמ"ק שבעה נרות וג"כ שמן י"ל שממשיכי' מבחי' גולה שעל ראשה בשבעה נרות והגולה הוא בחי' בינה שנק' שמינית ועמ"ש סד"ה ביום השמיני שלח:

ז והוי' יגיה חשכי. והוי' בתוספ' וא"ו רומזת על בחי' הוי' היותר עליונה וכמ"ש הוי' הוי' אל רחום וחנון כו' ופסיק טעמא בגווייהו שיש ב' בחי' הוי'. והענין כי פעם כתיב הוי' רחום וחנון. ופעם כתיב חנון ורחום הוי'. ופי' הוי' רחום וחנון שבחי'

להיות

להיות התגלות מדות רחום וחנון מא"ס ב"ה דלאו מכל אלין מדות איהו כלל הוצרך להיות בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות. אך פי' חנון ורחום הוי' היינו שמבחי' חנון ורחום דהיינו מפני כי חפץ חסד הוא נמשך בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות כו' שבסדר ההשתל' משא"כ הוי' שקודם רחום וחנון הוא ההוי' שלמעלה מגדר ההשתל'. ושם נעשה ג"כ בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות כו' כדי להמשיך מדת רחום וחנון בהוי' שבסדר ההשתלשלות (ועמ"ש ע"פ ואתחנן אל הוי' דשם משמע הפי' הוי' רחום וחנון היינו הוי' דז"א שממנו נמשך ג"כ בחי' רחום וחנון. אבל חנון ורחום הוי' היינו המשכת חנון ורחום ממדות דא"א כדי שיומשך הוי' דז"א. וכן פי' בד"ה שובה ישראל עד. דרוש הראשון פ"ד. וכאן נראה שמפרש הוי' רחום וחנון היינו הוי' דא"א שממנו נמשכי' יג"מ הרחמי' שהם רחום וחנון כו'. ועמ"ש בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה. ובד"ה וירא ישראל את היד הגדולה מענין ב' שמות הוי' דא"א וז"א. ומ"ש מזה בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך הוי' אלקיך לך את הקללה כו' ומ"ש מזה בד"ה ועשית ציץ בענין קדש למ"ד מלמטה והוי' מלמעלה וע"ז נאמר ויקרא הוי' הוי'. ועד"ז י"ל ענין הוא"ו המחברם כו' ע"ד וזכרתי את בריתי יעקוב מלא וי"ו. י"ל זהו חנוכה חנו כה כי פי' חנו ל' ויחנך חן ומתנת חנם היינו חנון ורחום להיות הוי' דז"א) . והנה בדורות הראשונים כמו בנביאים ושופטים מצינו דור שכולו זכאי או כולו חייב ומי שהי' זכאי הי' זכאי במדרגת צדיק גדול או נביא ומי שהיה חייב הי' רשע גמור ועי"ז לא היו ממוצעים. אך דורות האחרוני' דור אחר דור אין בהם רשעים כ"כ ולא צדיקי' כ"כ טובים . והענין שבדורות הראשונים היו נשמות עליונות ממדרגות גבוהות ומצד נשמתם בעצמם היו יכולים לשלוט על הרע שבנפשם ומיד כשיתבונן בגדולת א"ס ב"ה יגיע אליו היראה כו'. רק רשע גמור שמגביר הרע שבנפשו בשאט בנפש. אבל דורות האחרונים עקבא דמשיחא בחי' עקביים אין כח בנשמתם עצמם לשלוט על הרע וצריך יגיעה רבה ועצומה ביגיעת נפש ויגיעת בשר. וזהו והוי' יגיה חשכי היינו בחי' חשך שבדורות אחרונים. כי דהע"ה אמר זה בעד כללות ישראל שיש בהם בחי' חשך בדורות אחרונים עקבא דמשיחא שאין אתה נרי הוי' כלומר שאין נר הוי' נשמת אדם מ"מ והוי' היא בחי' הוי' עליונה שלמעלה מההשתלשלות יגיה חשכי ולמענו למענו יעשה כי חפץ חסד הוא באתעדל"ע בלי אתעדל"ת. וזה כמ"ש בד"ה ולא אבה בענין ויהפוך כו' שנמשך ע"י ש' הוי' מע"ס הגנוזות כו'. יו"ד עומקים דעשי"ת. ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי באמונה בענין שיש ב' בחי' כלה. הא' כלה נאה. הב' ואפי' חגרת שהעביר את הדרך . ואעפ"כ יוכל לבא להיות בבחי' כלה ע"י לבי ובשרי ירננו אל אל חי מצד מהו"ע דקמי' כחשכה כאורה כו'. ועמ"ש בד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך בענין ואתם בני יעקב לא כליתם מפני שהם מבחי' עקביים ע"כ אין להם כלות הנפש כו'. ומבואר במ"א פי' בית יעקב לכו ונלכה באור הוי' פי' באור המאיר בשם הוי' היינו בחי' והוי' יגיה חשכי כו' שמבחי' זו יגיה חשכי דבחי' עקביים ג"כ. וכענין זה נת' בד"ה ואלה המשפטים שיש ב' מיני נשמות זרע אדם שהם נשמות דאצי' וזרע בהמה נשמות דבי"ע וכדי להמשיך הדעת גם בבחי' נשמות דבי"ע הוא ע"י המשכה

מלמטלה מאלי׳ אלא מבחי׳ עגולים סוכ״ע וזהו״ע משה מן המים משיתהו מבחי׳ העגולים. וע׳ כה״ג בד״ה משה ידבר כו׳ כי אברהם המשיך למעלה אבל כדי להמשיך האור גם למטה כו׳. ועמ״ש בפ׳ בא בד״ה בעלם היום בענין לבאות כו׳. ואפ״ל שזהו״ע פתילות ושמנים שאין מדליקין בהם בשבת עדליקין בהן בחנוכה כענין מ״ש מי שאמר לשמן וידליק יאמר כו׳. כי בשבת הוא מבחי׳ כי אתה נרי הוי׳. אבל בחנוכה הוא בחי׳ והוי׳ יגיה חשכי. עוי״ל ע״ד מ״ש בד״ה מי זאת עולה בענין כנר בפני האבוקה כי אבוקה ש״ע נהורין המאירין בבינה שלמעלה מבחי׳ נר שהוא מל׳ ע״ד נובלות בינה שלמעלה שבינה. וזהו עלמו ענין והוי׳ יגיה חשכי ש״ע נהורין כו׳. אלא שכדי להיות הגלוי בפנימי׳ הוא ע״י שנמשך בבחי׳ נר ולכן ג״כ ה׳ נרות כמש״כ המחשבה עם ז׳ המדות. כי הנה מבואר במ״א בפי׳ מי זאת חבורא דתרין עלמין. ור״ל כי המל׳ מקבלת מהמדות שהוא ז״א. אבל יש בחי׳ שהמל׳ מקבלת בעלמה מן הבינה משמת חתן עם הכלה בהשואה א׳. וכשהם ז׳ נרות היינו שהמלכות מקבלת מזעיר אנפין והם יחד ז׳. אבל כשהם שמונה נרות היינו המחשבה בינה עם ז׳ המדות שהיא המל׳ מקבלת בעלמה מהבינה כו׳. ובבינה מאיר עתיק ע״י יסוד אבא. והנה יגיה י״ל לשון רפואה דבפרשים פרש גהה כ׳ לשון רפואה לב שמח ייטיב גהה. משלי י״ז כ״ב. ולא יגהה מכם מזור. בהושע ה׳ י״ג. לפי״ז פי׳ והוי׳ יגיה חשכי י״ל לשון רפואה ע״ד שהחשו׳ נק׳ רפואה וכן בתורה נאמר ולכל בשרו מרפא רפאות תהי לשריך כו׳. גם י״ל כי עיקר הרפואה שתלא קליפת נוגה תתלאתה ועומאתה כמ״ש בסש״ב פל״ח ולכן לעו״ל נאמר מחלתי ואני ארפא ונופל ני״ז לשון יגיה. כי עיקר פי׳ יגיה הוא משרש נוגה שהוא לשון אור. אלא שזהו בחי׳ נוגה דקדושה שבמדרגה עליונה מאד. אבל ק״נ נק׳ כן על שים בה איזה הארה מהקדושה והיא בעלם חשך. ועז״כ והוי׳ יגיה חשכי כו׳ להיות מתברר ומתעלה כמו בחי׳ וארח לדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום. ועיין מזה באד״ר דקכ״ע ע״א. קיצור. וענין וה׳ יגיה חשכי. כי יש ב׳ שמות הוי׳. והנה יש ב׳ בחי׳ נשמות (עמ״ש מענין זה בד״ה ענין הברכות) והנשמות הנמוכות נק׳ חשכי. ולהמשיך גם בהם האור. ל״ל משם הוי׳ שלמעלה מההשתלשלות. וכענין משה מעגולים ממשיך דעת גם בבחי׳ זרע בהמה. ועמ״ש בד״ה ע״כ יאמרו המושלים ממשל המרתף אויר גם יכבה בו הנר ולריך אבוקה להאיר כו׳ ע״ש ספ״ג. וזהו נס דנרות דחנוכה. כי עמאו השמנים שבהיכל ונעשה נס ע״י פך של שמן כו׳ מיסוד דא״א ששם שרש כה״ג וה״ע והוי׳ יגיה חשכי. ע׳ בד״ה ועשית ליץ. והדליקו ממנו ח׳ ימים מבינה עד מל׳. זאת חנוכה ע״ד מי זאת. ויגיה לשון רפואה ולשון נוגה כי בחי׳ נוגה תתרפא להיות וארח לדיקים כאור נוגה העליון שבא״א וזהו יגיה חשכי:

גם ענין והוי׳ יגיה חשכי. כמו תח״ה לגופים גשמיים לפי שנמשך מבחי׳ עליונה דקמיה רוחניות וגשמיות שוין כמ״ש בד״ה ענין האבות הן הן המרכבה בת״א פ׳ יתרו. כמ״כ עד״ז ענין יגיה חשכי. ועמ״ש סד״ה ויאכילך את המן. ובד״ה שובה ישראל. דרוש הראשון רפ״ג. בענין כשל בעוני כחי. דפי׳ כחי היינו הנשמה הנק׳ נר הוי׳ ועבירה מכבה נלוה בחי׳ נר כו׳ וזהו״ע חשכי. וגם פי׳ כחי י״ל ע״ד הנ״ל בפי׳

אלקי

אלקי המלך. אלקי לי כח. כמ"ש ע"פ צור ילדך תשי. כביכול מתישים כחו. הפך ח"ו מבחי' ארוממך אלקי המלך כו'. וע"כ צריך לדלג שור על הוי'. ושם נמשך להיות יגיה חשכי. וכמ"ש סד"ה כי ביום הזה יכפר. דרוש הראשון. בפי' ונצבת לי שם על הצור. מקור מוצא בחי' כי הוי' אלקיך אש כו'. וזהו עד יעבור עמך הוי' שמשם ממשיך תיקון למה שעבירה מכבה כו'. והנה בזה י"ל מה שיש בנר חנוכה בחי' גבוה יותר מנר שבת שהרי אסור להשתמש לאורה. והוא ע"ד ודאשתמש בתגא חלף. ע' בלג"ה סי' כ"ע. והוא כי התורה קדמה אלפים שנה לעולם היינו כי חיות העולמות מז"ת כי אמרתי עולם חסד יבנה אבל התורה נמשכה מבחי' שלמעלה מהיות העולמות שאאלפך חכמה כו' קדם מלה בגרמי' כו' וכמ"ש מזה בלג"ה בסופו בד"ה דוד זמירות קרית להו בענין מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך כו' שהיא שעשוע המלך בעצמותו. ע"כ ודאשתמש בתגא כו' כי אין לשמש בזה בהיות העולמות. ועד"ז ענין ואד חרוב לע"ל לפי שיהי' הגלוי מבחי' שבת בשבתו כו' הוא למעלה מהיות חיות גשמיות העולמות. וזהו ג"כ מעלת נ"ח על נר שבת. כי נר שבת עם היותו מבחי' כי אתה נרי הוי' זהו שם הוי' שמהוה העולמות מאין ליש והרי הוא חיות העלמות ויש שם הוי' בכל עולם מאבי"ע ואפילו בכל נפש יש ש' הוי' הראש דומה לבחי' יו"ד הגוף בחי' ו' ה' אצבעות ביד ימין וביד שמאל ב' ההי"ן כו' כמ"ש במ"א וכן דאח"ת נמשכו מד' אותיות שם הוי' ולכן בנר שבת עם היותו בחי' נר הוי' מותר להשתמש לאורה. אבל נר חנוכה ששרשה הארת בחי' והוי' יגיה חשכי הנמשך מבחי' שלמעלה מעלה מהיות העולמות ע"כ אסור להשתמש לאורה כו'. ודוגמא זו מצינו שארז"ל בב"ר פט"ז ע"פ וזהב הארץ ההיא טוב ולא היה העולם ראוי להשתמש בזהב ולמה נברא לצורך בהמ"ק. והיינו לפי כי עולם חסד יבנה. והזהב שרשו מבינה שלמעלה מז"ת וזהו"ע כמעלת הזהב על הכסף. ולכן לא הי' ראוי שישתמש בו העולם כו'. ועד"ז אמרו שם ר"פ ט"ו בענין ארזי' שלא הי' ראוי העולם שישתמש בארזים ולא נבראו אלא לצורך בהמ"ק והיינו לפי ששם בחי' ארזי לבנון ו"ק דאבא כו' ודרך כלל חב' הנק' לבנון הוא אצי' ולמעלה מבחי' העולם שהוא בי"ע כו'. ולכן כיון שבנר שבת מותר להשתמש לאורה יש שמני' ופתילו' שאין מדליקין בהם גזירה שמא יטה. ופי' בספר עו"ב בהל' חנוכה שזהו ע"ד מ"ש הטתו ברוב לקחה. במשלי סי' ז' כ"א. והוא ע"ד מ"ש בזח"ב ויקהל דר"ג ע"ב בהאי נוגה מפתה לאתתא לנטלא נהורא וזהו הטתו שנוטה מדרך הוי' לארחות עקלקלות. וכענין מ"ש ביהודה ויט יהודה עד איש עדולמי. דפי' בזח"א וישב דף קפ"ו סע"א שנטה עד דרגא דחויא. ועמ"ש מזה בת"א פ' בראשית בד"ה מן האדם בשם הה"ק ר"א כ"ע. וביאור הענין ע"ד משכ"ת בחי' הטייה בקדושה כי התפלה נק' צלותא וצלותא הוא לי' הטייה. כמו אצלי ודוך. והטייה זו ה"ע יהי רצון שזהו ירידה מאוא"ס להיות נמשך בבחי' רצון כמ"ש בביאור ע"פ על כן יאמרו המושלים בואו חשבון וזהו שנק' דאצי' נעשה כתר לבריאה כו'. והנה כמ"כ יש הטיי' לגריעותא מה שנק' דעשי' מתלבשת בק"נ ונעשה דוגמת עתיק לק"נ כו'. וזהו ענין ויט יהודה שהוא מל' עד איש כג' בחי'

רגליה

רגליה יורדות כו'. ועז"כ אל תט באף עבדך כו' אל תט לבי לדבר רע כו'. וזהו"ע לא תטה משפט כו'. וע' במא"א אות ג' סי"ח בפי' גלות השכינה. ולכן בנר שבת כיון שמותר להשתמש לאורה שהוא הנר הנמשך בחיות העולמות שפיר יש לחוש שמא יטה התוספת אור זה דנר למקום שהיינו נלרך כו'. כי בשבת נאמר רחלתי את רגלי היפך רגליה יורדות. אבל נר חנוכה שהוא למעלה מעלה מחיות העולמות ע"כ לא שייך בו שמא יטה ואדרבה ע"י אור זה דוחה לגמרי החשך דק"נ ולכן מדליקין נ"ח משמאל כו' שמשם שורש החשך כו' להיות אתהפכא חשוכא לנהורא ע"ד ויהפוך את כו' לברכה. ועד"ז י"ל פי' יגיה חשכי. דמבואר במ"א בת"א בסופו בענין כאשר יאמר הגי ל' כאשר הוגה מן המסלה. שהוא ג"כ ענין הסרה מן המסלה. וזהו"ע היכל קדה"ק בחי' אלי' המאיר בבריאה. ועד"ז י"ל פי' והוי' יגיה חשכי שהאור מלמעלה מהשתלשלות נמשך בבחי' הטי' דוגמת הנ"ל בענין ללותא ועוטים רש"מ כו' וזהו יגיה כו'. ועי"ז ג"כ יגיה חשכי:

ואפ"ל עוד בזה אשר לכן מדליקין בחנוכה שמונה נרות. כי הנה ארז"ל כנור של בהמ"ק היה של שבעת נימין ולימוה"מ יהי' של שמונה נימין. והנה כנור פי' בת"ז ובפרדס ערך כנור שהוא כ"ו נר ור"ל כ"ו זהו מספר של ס' הוי' וא"כ זהו"ע נר הוי' ובחי' כי אתה נרי הוי'. ומה ששייך בהכנור בחי' זו כי בהלות לילה הי' מנגן. אשר הלות לילה הוא עת רלון ועלי' המל'. וכתבאר במ"א ע"פ ועבר ה' לנגוף כו'. וא"כ של שבעת נימין היינו ס' הוי' המאיר בז' המדות אבל של שמונת נימין זהו כשמאיר הוי' דא"א המתגלה בבינה. ולכן בחנוכה שממשיכים בחי' והוי' יגיה חשכי כנ"ל. לכן הם שמונה נרות. והנה נר הוא רמ"ח אברין דמלכא וב' דרועין שהוא שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וזהו נר מלוה ובתוך רמ"ח אברין מלובש ס' הוי' וזהו כ"ו נר. אך כשהכנור של שמונה נימין היינו שבבחי' נר זה מלובש ס' הוי' דלעילא. וזהו ג"כ ענין יעקב גימט' ז"פ הוי' ע"ד כנור של ז' נימין. ואלהק גימט' ח"פ הוי' היינו שלע"ל יהי' בחי' ואלהק כי אתה אבינו ואלהק לשון להוק ותענוג עליון המתגלה בבינה ע"כ הוא ח"פ הוי' כו' שבינה היא תמינאה כנ"ל שלכן יהי' הכנור לימוה"מ של ח' נימין. עמ"ש בענין הזאות דיוהכ"פ אחת למעלה בינה שבע למטה ז"ת. וגם אפ"ל לכן הם שמונה ימי חנוכה ע"ש חיבור שני השמות הוי' והוא שמונה אותיות. דב' שמות ההוי'. שמאירים יחד בימי חנוכה. ומזה יומשך אשר הכמות בחוץ תרונה שיהי' הגילוי למטה. לכן מלות נ"ח על פתח הבית מבחוץ. ועוי"ל הנס הי' ע"י מתתיהו כה"ג וגם נס של השמן הי' בפך של שמן שהי' חתום בחותמו של כה"ג. והכה"ג הי' לו שמונה בגדים ד' בגדי לבן וד' בגדי זהב ונקראו בגדי קדש לאהרן. אהרן אותיות נראה באורך נראה אור. ובגדי קדש הם הלבושים שעל ידם יוכל להיות גלוי האור. וידוע שהימים הם הלבושים היינו הלבושים נק' יומין עלאין. לכן הם שמונת ימי חנוכה בחי' שמונה לבושים לבחי' באורך נראה אור והוא הנמשך מבחי' פך של שמן שהי' חתום בחותמו של כה"ג שהוא יסוד א"א שבו נמשך השמן הטוב כו'. ועמ"ש ע"פ ואם בגבורות שמונים שנה. קיצור יגיה חשכי לטוה"ב ע"ד תה"ה ע"י טל. נ"ה אין

משתמשין לאורה ולהשתמש בתגא. התורה קדמה לעולם. לא הי' העולם ראוי להשתמש בזהב. וד"ת הנחמדים מזהב. משא"כ נר שבת כו' ש' הוי' מהות העולם. ולכן הייטיבן שמא יטה. ויט יהודה. ובקדושה ללואת הטייה. ובק"ל הטתו ברוב לקחה. אל תט באף עבדך. משא"כ בנ"ה שלמעלה מחיות העולמות ואין משתמשין לאורה לא שייך שמא יטה. ואדרבה דוחה החשך. וזהו ח' נרות כנור של שמונה נימין. כנור נר כ"ו מספר הוי'. יעקב יצחק. גם כנגד שמונה בגדי כה"ג:

עוד קיצורים מדרוש הנ"ל.

א **ענין** פי' הת"י בפי' והוי' יגיה חשכי היינו לעוה"ב דהיינו מה שיוציאנו מחשוכא דעוה"ז לאור העוה"ב שלא יהי' חשך כלל. נר הוי' נשמת אדם. ד' בחי' יש בנר שמן ופתילה וב' גווני אור והן נגד ד"א הוי'. ענין בהנרות שהי' במקדש ארז"ל עדות היא שהשכינה שורה בישראל. השמן מחבר האור עם הפתילה ונעשה מזה שני גווני אור. כך הפתילה ע"ם דנה"ב וע"ם דנה"א נאחזות בהן לברכן והיינו ע"י השמן אור התורה. ולמעלה פתילה ע"ם דב"ן בהמה והשמן היכל קדש"ק מחבר אלי' שבו מלובש הקו מאוא"ס עם בריאה כו':

ב **וענין** הכה שבנה"ב. דוגמת שבשחור שבעין דוקא מלובש כח הראיה. כתיב ארוממך אלקי המלך אלקי לשון כח שהכה והחיות הנמשך בעולמות היא רק ממדת מלכותו ית'. וגבורותיו וכבוד הדר מלכותו. וזהו כ"ח אתוון שיש בפסוק בראשית ברא אלקים. ואי לזאת ארוממך מלמטה למעלה ע"ד והחיות נושאות את הכסא שנושאות את הכסא שהוא בחי' מל' ובחי' כמראה אדם שעליו לבחי' כי לא אדם הוא למעלה מגדר ההשתל'. ועד"ז פי' קחו מאתכם תרומה לסלקא לה להיות תרומה למעלה מגדר ההשתל'. ועד"ז הו"ע עליות המל' ביוהכ"פ שהיא עולה בבינה ואפילו בעתיק שהוא מל' דא"ס ע"ד עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד המלך הקדוש. וצ"ל שאין זה כענין הצמצום שהאור נכלל במאור אלא עליות הכלים דמל'. זוקף בשם. גם ארוממך ע"ד המשכת הרוממות מלמע' למטה ע"ד ענין עד שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה וגאלם. ארוממך הוי' כי דליתני דפי' ארוממך המשכת הכתר בהכ'. בקול רם בקולו של רם. וכן עד"ז בעסק התורה קול דודי הנה זה בא מדלג ודברי אשר שמתי בפיך כמ"ש בלק"ת בשה"ש ד"ה ששים המה דרוש השני פ"ג. וזהו"ע ב' פרשיות דק"ש שמע והא"ש מ"ב ע"ב:

ג **וזהו"ע** פי' יחיד חי העולמים מלך יחיד היינו אוא"ס והיינו כתר אנת הוא חד ולא בחושבן. וחי העולמים עלמא דאתכסיא נמשך מבחי' מלך ועי"ז ארוממך מלמעלמ"ע. וגם בינה נקרא חי העולמים שהוא חיות עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא ופי' מלך יחיד חי העולמים היינו מה שמל' דאצי' נעשית עתיק ומוכ"ע לבריאה. ולזאת מתקשר בחי' מלך ביחידו של עולם ממש. והיינו בעוה"ז הגשמי כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא והיינו ע"י המצות בעוה"ז אשר אנכי מצוך היום לכן נק' המלכות נר שהוא אור והו"ע התוס' וריבוי האור הנק' יתעד עליון:

ד אך אור זה צריך להמשיך ע"י עבודת האדם בא יצחק והאיר שנאמר ויזרע יצחק וכתיב אור זרוע לצדיק בחי' סוכ"ע בחי' יחיד חי העולמים זהו ע"י זריעה שהוא העלאת מ"נ כמשל הגרעין שנזרע בארץ שנעשה בחי' אין. וזהו להדליק לשון דלקת אחרי כענין צדק צדק תרדוף בקש שלום ורדפהו . כי ענין השלום שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה נ"ל ורדפהו. גם הדלקה עדמ"ש משלי סי' י"ג ע' אור צדיקים ישמח. כבס ביין לבושו. ייגה של תורה ידליקם. קרוב הוי' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת שיהפוך להיות אמת ה' לעולם שכמו דקמי' מעלה ומטה שוין כו'. ובזח"ב בשלח דנ"ז ע"א מאי באמת כד"א תתן אמת ליעקב דידע לייחדא שמא קדישא כדקא יאות והיינו גילוי אור הסוכ"ע אני ראשון כו' בממכ"ע והיינו ע"י בריח התיכון שממשיך בחי' ארוממך וכענין קראוהו בהיות קרוב בעשי"ת שאז נמשך מבחי' דסליק לעילא לעילא ומאיר בהכלים ואין הכלים כגופא בלא נשמתא כ"א מאיר בהכלים אור גדול ואז נמשך החיות בהרחבה כו' משא"כ בכל השנה כולה מקבלים בי"ע מבחי' וכד אהו אסתלק מנייהו אסתאבו כולהון שמהן כגופא כו':

ה וזה שיומשך ואמת הוי' לעולם הוא ע"י כי גבר עלינו חסדו. וע"ד איזהו גבור הכובש את יצרו. וזהו גבורה דא"א הכובש גבורה דז"א. וענין ואוהביו כצאת השמש בגבורתו. בשופטים סס' ע"ו ה'. שארז"ל שבת פרק אר"ע דפ"ח ע"ב דקאי על הנעלבין ואינם עולבין כו'. ופי' הרמ"ז פ' תשא דקפ"ח ע"ב שזהו ענין פנימי' עתיק. ומזה יומשך ואמת הוי' לעולם שהוא ענין יחוד העליון שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה. וזהו ענין ומוריד הגשם כי גשם גימט' שמ"ג כחשבון שבעתים כאור שבעת הימים שע"ז פרש"י ואוהביו כצאת השמש בגבורתו ולכן נק' גבורות גשמים. וכ"ז נמשך בהתגברות כח"א על כה"ב בהתגברות הטוב על הרע כענין הנעלבין ואינן עולבין כו':

ו אך צ"ל בחי' שמן בעבודת האדם והו"ע שמן משחת קודש ורומז על התו' שנמשכה מחכ"ע הנק' קדש. ובד"ה בהעלותך בהביאור פי' שהשמן מושח את הקודש כי שרשו ממו"ס ושמן זה הוא הגורם הארה רבה להיות גילוי הוא"ס ב"ה בנפש כאילו רואה וגילוי זה הוא להיות יראת הוי' על פניו יראה עילאה בבחי' ביטול ממש הנרמזת באות יו"ד של שם (והיו"ד כולל הו"א עילאין) מה להלן באימה וביראה ע"י וכל העם רואים אף כאן באימה ויראה כי החכ' היא ראיה איזהו חכם הרואה אם אין חכ' אין יראה וזהו"ע ההשתחוואות דשמו"ע ומתהלה אם אין יראה תתאה אין חכ' פתילה וב' גווני אור והשבת ב"פ אור ושמן כי אתה נרי הוי' : ז ענין והוי' יגיה חשכי כי יש ב' שמות הוי'. והנה יש ב' בחי' נשמות (ועמ"ש מזה בד"ה ענין הברכות) והנשמות הנמוכות נק' חשכי ולהמשיך גם בהם האור צ"ל משם הוי' שלמעלה מהשתל' וכענין משה דעיגולים ממשיך דעת גם בבחי' זרע בהמה. ועמ"ש בד"ה ע"כ יאמרו המושלים ממשל המרתף אייר גם יכבה בו הנר וצריך אבוקה להאיר כו' ע"ש ספ"ג. וזהו נס דנרות דחנוכה כי טמאו השמנים שבהיכל ונעשה נס ע"י פך של שמן מיסוד דא"א שמשם שרש כה"ג והו"ע והוי' יגיה חשכי. ע' בד"ה ועשית ציץ. והדליקו מתנו ה' ימים מבינה עד מל' זאת חנוכה ע"ד מי זאת יגיה חשכי לשון רפואה ולשון נוגה כי בחי' נוגה תתרפא

להיות ואורה לצדיקים כאור נוגה העליון שבאריך אנפין וזהו יגיה חשכי והוי' יגיה חשכי לעוה"ב ע"ד תחה"מ ע"י טל. כ"א אין משתמשין לאורה ע"ד ודאשתמש בתגא חלף. התורה קדמה לעולם כי חיות העולמות מז"ת אבל התורה נמשכה מג"ר כח"ב. לא הי' העולם ראוי להשתמש בזהב כי הזהב מבינה שלמעלה מז"ת. וכש"כ ד"ת שנאמר בהם הנחמדים מזהב. משא"כ בנר שבת כי שבת הוא שבת להוי' ונמשך מבחי' כי אתה נרי הוי' ושם הוי' מהוה העולם לכן חיישינן שמא יטה ויומשך ההשפעה לק"נ. ויט עד איש עדולמי רעהו ברוב לקחה אל תט באף עבדך. ויש הטייה בקדושה ללותא ל' הטייה מה שמל' דאצי' נעשה כתר לבריאה יש"ר. משא"כ בנר חנוכה שנמשך מבחי' והוי' יגיה חשכי ש' הוי' דא"א שלמעלה מחיות העולמות לכן אין משתמשין לאורה לא שייך שמא יטה ואדרבה דוחה החשך כנ"ל בפי' יגיה חשכי לכן הוא שמונה נרות כנור של שמונה נימין כנור נר כ"ו מספר הוי' גם נגד שמונה בגדי כה"ג. יצחק ח"פ הוי' יעקב ז"פ הוי':

מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל. וצ"ל שייכות ענין מזוזה לנר חנוכה. וגם ענין מה שמזוזה מימין ונר חנוכה משמאל. ויש להקדים תחלה להבין ענין מזוזה שקובעים אותה על מזוזת הפתח וכמ"ש וכתבתם על מזוזות ביתך וגו'. הנה מצינו שבמצוה ראשונה ביצי"מ הי' ג"כ על המזוזות כדכתיב על שתי המזוזות ועל המשקוף. וברבות בא פי"ז אמרו אל המשקוף בזכות אברהם ואל שתי המזוזות בזכות יצחק ויעקב. והרמ"ז אמור דף צ"ה סע"א פי' המשקוף ושתי המזוזות הם כח"ב שבמל' הנמשכים מתפארת נו"ה דז"א כו'. ולפ"ז הי' ראוי לומר דשתי המזוזות הם אברהם ויצחק שהם ב' קוין חסד לאברהם ופחד יצחק והם מקור דנו"ה. והמשקוף הוא קו האמצעי תפארת בחי' יעקב. ובזה הי' נכון שהקב"ה הקדים המזוזות למשקוף כמ"ש שמות י"ב ז' ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף שכן אברהם ויצחק קדמו ליעקב. ומה שמרע"ה אח"כ הפך הסדר ואמר והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות זהו ע"ד שנאמר וזכרתי את בריתי יעקב ואח"כ נאמר את בריתי יצחק כו'. והרמ"ז שם פירש בענין אחר. וברבות סדר שמות ס"פ א' איתא עוד בהדיא דהמשקוף הוא אברהם. ואפשר לומר ע"ד שאברהם נק' האדם הגדול בענקים ואמרו ברבות (פ' נשא פי"ג דרכ"א ע"ג) שהוא גדול מאדה"ר ואדה"ר הוא אבא א"כ אדם הגדול היינו א"א שנק' עתיק יומין סבא. וכן אברהם הוא סבא ליעקב שהוא ז"א. ויצחק אביו הוא אבא וכמו שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו. וגם בד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו פי' מגורי אביו היינו ח"ע שנק' אביו. ואף שיצחק הוא דין הרי החכמה נק' דין לגבי הכתר. לכן אברהם נק' משקוף שהוא הכתר ויצחק ויעקב שהם אבא וז"א הן ב' המזוזות. ובס' שושן סודות ראיתי בענין שיעור ב' פתחים שבינה נק' משקוף וחו"ג הן ב' מזוזות וגם כתר נק' משקוף וחו"ב הם ב' מזוזות ע"ש ד"ז סע"א וכ"כ שם דכ"ח. עכ"פ המשקוף ושתי המזוזות הם ג' אבות. וזהו ופסח ה' על הפתח שהוא ענין מדלג על ההרים

בהם

שהם האבות. והדילוג הוא המשכת אור א״ס ב״ה שלמעלה מסדר ההשתלשלות שיהיה מתגלה ונמשך לישראל כנזכר בד״ה קול דודי בענין פי׳ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים כו׳. ודילוג זה הוא על ההרים שהם האבות ג׳ קוין שבאצי׳. אמנם שם מבואר דהפתח היא מל׳ זה השער לה׳ בחי׳ יראה ונמשך לשם התגלות מל׳ דא״ס כו׳. והנה הדלת עצמו שבפתח יש לומר שזהו בחי׳ דוד כמ״ש ארוממך ה׳ כי דליתני. ומבואר במנ״א הפי׳ ג״כ מלשון דלת שהמל׳ היא הדלת והפתח שבה ועל ידה היא ההמשכה וההתגלות מאצי׳ לבי״ע ע״י פתיחת הדלת וכן ההעלאה מבי״ע לאצי׳. אך מבואר במ״א ענין פתחו של אולם שלא הי׳ לו דלתות וז״ל בד״ה אני ישנה כי הנה השערים הם שערי ההשפעה להמשיך חיים ומזון לעולם והדלתות הם לסגור השער כו׳ כי לפעמים נסגרים השערים לפי מעשה התחתונים אבל פתח האולם לא הי׳ לו דלתות שתמיד הי׳ פתוח לפי שהוא רומז להשפעה העליונה תמיד בלי הפסק ובלי מעצור ממעשה התחתונים שאין אתעדל״ת מגעת שם עכ״ל. נשמע לפי״ז הדלת הוא לסתום הפתח. והרמ״ז אמור ל״ה א׳ כ׳ וז״ל. א״כ ידוע סוד ב׳ דלתות שביסוד הנוקבא הנסתמות ונעשית מ״ס סתומה וכמ״ש ויסך בדלתים יש עכ״ל. ומדבריו יובן מ״ש ברבות ר״פ תזריע כשם שיש דלתות לבית כך יש דלתות לאשה כו׳. ובמא״א אות ד׳ סי׳ ע״ו כ׳ דלת נק׳ המל׳ כי היא דלת וכניסה דאצי׳ ויש ד׳ רברבא לאה וד׳ זעירא רחל עכ״ל. ועיין בפרדס ערך פתח. ואפשר כי הפתח הוא ג׳ קוין שבמל׳ והדלת הוא מל׳ שבמל׳. והוא ענין המסך והפרסא כענין והבדילה הפרוכת כו׳. וה״ע שם אלקים שנק׳ מגן ונרתק לשם הוי׳ כו׳. ועכ״פ ע״י המלוה ממשיכים בחי׳ ופסח ה׳ על הפתח שיהי׳ בחי׳ המשכה לשם מבחי׳ שלמעלה מסדר ההשתלשלות כנ״ל. (ובמ״א פי׳ ופסח על הפתח שנמשך אתדל״ע בלי אתדל״ת שזה הי׳ ענין יצי״מ כי הפתח עניני אתדל״ת ואתדל״ע כענין פתחי לי אחותי רעיתי אבל ופסח על הפתח שיהי׳ אתדל״ע מעצמו. ועמ״ש בד״ה ואתחנן אל ה׳ שזה הי׳ בקשת משה שיהי׳ אתדל״ע מעצמו. וא״כ ע״י מזוזה ממשיכים איזה הארה מבחי׳ זו כמו שביצי״מ נמשך בחי׳ זו ע״י והגעתם כו׳. אע״פ שבית מלא ספרים חייב במזוזה בהכ״נ ובהמ״ד פטורים כי בהכ״נ מל׳ שזהו המזוזה. גם ע״י מזוזה ב׳ דלתי״ן ל׳ שפלות ול׳ רוממות ע״ד ארוממך אלקי המלך).
קיצור ענין שתי המזוזות והמשקוף ופסח על הפתח. מדלג על ההרים. וענין הדלת כי דליתני. כל השערים היו להם דלתות:

ב ועד״ז יש לפרש מאחז״ל ע״פ אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום לשמור מזוזת פתחי. במשלי סי׳ ח׳ ל״ד. ואחז״ל בירושלמי רפ״ה דברכות וברבות ר״פ תבא מהו אשרי אדם שומע לי אשריו לאדם בשעה ששמועותיו לי. פי׳ המ״כ ששמועותיו בשעה שמבקש לשומעם הם לי לש״ש. והוא ע״ד מ״ש ברבות ר״פ תרומה ע״פ ויקחו לי תרומה נתתי לכם את התורה כו׳ בית אחד עשו לי כו׳. נמלא פי׳ לי הוא שימשיכו אור א״ס בעסק תורתם. וזהו ענין על שלא ברכו בתורה תחלה. וזהו שומע לי וכמ״ש בד״ה כי תשמע בקול מה שמלובש בתוך הקול כו׳ ע״ש. מהו לשקוד על דלתותי אמר הקב״ה אם הלכת להתפלל בבהכ״נ אל תעמוד על הפתח החיצון להתפלל שם אלא הוי מתכוין להכנס

להכנס דלת לפנים מדלת. על דלתותי על דלתי אין כתיב כאן אלא על דלתותי. והענין יש להבין עפמ"ש בזח"ב פ' בשלח דס"ג ע"ב ע"פ ממעמקים קראתיך כל ב"נ דבעי בעותי' קמי מלכא בעי לכוונא דעתא ורעותא מעיקרא דכל עיקרין לאמשכא ברכאן מעומקא דבירא בגין דיתנגד ברכאן ממבועא דכולא כו' ודא אקרי ממעמקים דהיינו יסודות דאו"א שבהם מלובש הארת אור א"ס ב"ה מבחי' כתר עליון שהוא הממחבר אור א"ס ב"ה אל הנאצלים ומהכתר עצמו א"א לקבל כ"א ע"י שנמשך באו"א. וזהו ענין ממעמקים קראתיך ואמרו כל ב"נ דבעי בעותי' כו' להיות כי ענין התפלה והבקשה שיומשך הרפואה או הפרנסה והגאולה אף שע"פ החכמה והדין אין ראוי לזה כו'. וכנזכר בד"ה מזוזה מימין ובד"ה מה יפו פעמיך בענין קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל והיינו להמשיך הכתר לז"א מת"ת דאו"א ומא"א שעי"ז יהי' הרצון מה שלמעלה מחב"ד דז"א שהיא התורה כו'. וכדי להמשיך המשכה זו ל"ל ע"י מס"נ כאהד בק"ש יש קונה עולמו בשעה אחת. וזהו ענין הוי מתכוין להכנס דלת לפנים מדלת. כי הדלת החיצון היא בחי' מל' הנק' זה השער לה' שהוא המקור המחי' בי"ע מאין ליש כו'. ואעפ"כ נק' רק דלת ופתח החיצון כי הנה מה שנקרא הבריאה יש מאין היינו לפי שמקור התהוותם רק מהארה בעלמא כמ"ש כי עמך מקור חיים שהמקור חיים הוא עמך טפל ובטל לך. וכנזכר בלק"ת בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו. ובד"ה כי תשמע בקול כו' שזהו ענין מפתחות החיצוני' ונק' ג"כ אלר החיצונה אבל מפתחות הפנימי' הוא גילוי בחי' פנימי' היינו אור א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל. וכמ"ש אתה הוא הוי' לבדך כו' יעו"ש באריכות. וזהו ממעמקים קראתיך שהמשכה זו היא מבחי' כ"ע המלובש באו"א כו' כנ"ל. ולכן בחי' יסוד אימא היא הדלת והפתח הפנימי'. וע"ז אמרו רז"ל הוי מתכוין להכנס דלת לפנים מדלת כו'. וביאור הענין יובן ממ"ש לקמן אות ויי"ן ענין כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו כו' והנה אחז"ל והלא במאמר אחד יכול להבראות. פי' במאמר אחד הוא המחשבה מה שעלה במחשבה לברוא העולם שנק' ג"כ מאמר ע"ד בראשית נמי מאמר הוא ובראשית היינו ח"ע שלגבי א"ס ב"ה נק' רק מאמר . ועמ"ש מענין מאמר אחד בד"ה כי תצא למלחמה כו' ובהרמ"ז פ' תולדות דף קל"ה ע"א דפי' מאמר אחד הוא א"א כו'. וזהו ממש ענין כשעלה ברצונו וכל אשר חפץ. והנה מאמר אחד זהו ענין ד' רבתי דאחד שהוא שרש ומקור הדבור מה שעלה במחשבה ורצון וזהו ענין מחשבה אחת הנ"ל. ואח"כ ד' זעירא דועד היא בחי' הדיבור. והנה ענין שתים לפניה דק"ש זהו הכניסה לשתי דלתות הנ"ל. כי ביוצר אור אומרים מענין המלאכים שהשגתם עולה עד בחי' מל' דאצילות שהיא מקור דבי"ע ושרשו. וזהו ומקדישים וממליכים את שם כו'. ואח"כ ברכת אהבת עולם שהוא ענין ישראל עלה במח' וכתיב כי תהיו אתם ארץ חפץ זהו ענין דלת הפנימי והיינו ע"י שיפתח בלבו ג"כ פתח לפנים מפתח להיות ממעמקים קראתיך מעומקא דליבא. היינו כי בהלב יש ב' בחי' חיצוני' ופנימי' (ד"ה אתם נצבים) אשר חיצוניות הלב הוא נמשך מן הדעת וההתבוננו' בגדולת ה' והתפשטות אור א"ס ב"ה על הנבראים להוות מאין ליש כל צבא השמים העליונים והארץ וכל אשר בה וכו'. וזהו ענין אחרי ה'

ה' ילכו כאריה ישאג כו' וזהו נקרא הילוכיות הלב שנלקחה מבחי' התפשטות זיו והארתו ית' על הנבראים שאם עלו השגת הנבראים. אבל הקב"ה רם ומתנשא כו' וכדכתיב כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא כטבע האש שמסתלק למעלה עד"מ כו'. ולכן נק' אל עליון כו'. ומשם נמשך לו לאדם בחי' צעקה בפנימיות הלב למעלה מן הדעת שלא ליפרד מיחודו ואחדותו ית' כו' ולהשתפך כנפשו אל חיק אביה ולמס"נ באחד כו' והיא בחי' בכל מאדך. ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה ועתה יגדל נא. וזהו ענין דלת לפנים מדלת וכמ"ש ג"כ ברע"מ פ' בהר דק"ה סע"ב גבי בתי ערי חומה דתרי בתי אית בלבבא היינו ע"ד בתי גוואי ובתי בראי שהן פנימי' וחיצוני' כנז' בד"ה ואתחנן. ומתחלה צ"ל בתי בראי. וזהו ענין פסוד"ז ויוצר אור כו'. ואח"כ אהבת עולם ושמע ישראל בחי' פנימי'. ולשון דלת לפנים מדלת יש לומר שזהו ענין ד' רבתי דאחד וד' דומה כי אחד הוא ועד באלופי אהון. וכמ"ש בד"ה שה"ש בענין ב' בחי' מס"נ בק"ש. האחד בפסוק ראשון למס"נ באחד. הב' ע"י שמפסיקין בבשכמל"ו צ"ל אח"כ עוד ובכל נפשך דהיינו בחי' יחו"ע ויחו"ת כו' וע"ש. והנה שהסדר הוא תחלה דלת החיצון זהו ממטה למעלה כי התפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וכניסת דלת החיצון זהו ע"י פסוד"ז ויוצר אור כנ"ל. ואח"כ דלת הפנימי הוא ע"י אה"ע ושמע ישראל כו'. אמנם אח"כ חוזר וממשיך מלמעלה למטה מבחי' פנימי' אור א"ס ב"ה שע"י מפתחות הפנימית להמשיך גילוי זה בבחי' מלכותו ית' מקור דבי"ע. וכמש"ל בענין ופסח ה' על הפתח כו'. וזהו לשקוד על דלתותי. ולשון לשקוד הוא מלשון מהירות כי כשההשפעה נמשך ממקום עליון הוא הולך במהירות כמ"ש במ"א בענין ויגמול שקדים. ועמ"ש בסידור ע"פ יום ליום יביע אומר כו' ע"ש. וכענין מדלג על ההרים כו' וכן ופסח ה' על הפתח שהדילוג הוא שההמשכה נמשך במהירות. וכמ"ש והש עתידות למו. בעתה אחישנה. כי שוקד אני על דברי. ובספר שוכן סודות ד"ז סע"א כ' סוד הנכנס לבית הכנסת צריך לשהות שיעור ב' פתחים כו' שישים לבו וכוונתו בבינה ובחכמה לקשרם בכ"ע שהוא המשקוף והם הפתחים מן המזוזות עכ"ל. ובדף כ"ח ע"א בענין סוד המזוזה כ' כי חו"ג הם ב' מזוזות ובינה היא המשקוף. ועוד כ' שם ג' בחי' פתח. הא' שחו"ב הם ב' מזוזות וכ"ע הוא המשקוף. הב' כי חו"ג כו' כנ"ל. הג' כי נו"ה הם ב' מזוזות ות"ת המשקוף שעליהם. וכנס"י היא האסקופה כו'. ושקביעות המזוזה להעלות נו"ה לחו"ג ועד הכתר עליון. א"כ לדבריו מובן שיעור ב' פתחים. הא' תנה"י. הב' בינה חו"ג כו'. כדי להיות ממעמקים כו'. וכן היכלות הם רק עד הבינה היינו היכל קדה"ק הוא בבינה והוא כולל כל הג"ר כמ"ב. ושמו"ע הוא ענין היכל קדה"ק כמ"ש בזח"ב ס"פ פקודי. נמצא כדי שיכנס להיכל הנ"ל שהו"ע ממעמקים כו' יש ב' פתחים נו"ה ות"ת הוא פתח אחד ולפנים ממנו חו"ג ובינה. וזהו דלת לפנים מדלת כנ"ל. וענין יום יום היינו כמ"ש בד"ה ואהי' אצלו אמון בפי' ואהי' שעשועים יום יום כי בכל יום נעשה האדם בריה חדשה ע"כ בכל יום צ"ל ק"ש ולמסור נפשו באחד כו' ע"ש. וע' ברבות בשלח פכ"ה ע"פ לשקוד על דלתותי יום יום שפי' שעי"ז יומשך להם מן השמים כו' יום ביומו כו' שהוא ההמשכה הבאה מלמעלה מהזמן כמ"ש במ"א

בביאור

בביאור ע"פ ויאמר משה אכלוהו היום. גם י"ל יום יום הם הו"ב. וזהו ענין יום יום יעמס לנו. והנה זה שיהי' בחי' שומע לי בעסק התורה נמשך ע"י לשקוד על דלתותי שה"ע אחד ועד בק"ש ועי"ז נמשך יום יום כמ"ש ואהי' שעשועים יום יום כו'. קיצור. וזהו לשקוד על דלתותי כי התפלה נ"ל ממעמקים בינה. והיינו ע"י מס"נ בק"ש. וזהו דלת לפניס מדלת כי מל' מקור דבי"ע אבל בינה בה התגלות עתיק העוה"ב וזהו אשר מרע"ה הזכיר ב' שמות הד' הוי' אתה החילות כו' שארז"ל שזהו"ע סידור שבחו ש"מ כו' ואח"כ התפלל אעברה נא כו'. והיינו כי נ"ל ממעמקים קראתיך שהוא הו"א הקדים תחלה פתח היכלון שם אד' ואח"כ הוי' בניקוד אלקי' הו"ב בחי' ממעמקים והיינו ע"י שבאדם יהי' ג"כ פנימית הלב הנמשך מההתבוננות במהו"ע והיינו ע"י שמתחלה היאוניות הלב מהתבוננות איך כי עמך מקור חיים. וזהו ענין ב' דלתי"ן דאחד ועד. כי אח"כ ממשיך במל' ופסח ה' על הפתח. וזהו לשקוד על דלתותי במהירות כענין מדלג כו' ופסח כו'. ומזה יומשך אח"כ בעסק התורה שיהי' אשרי אדם אשרי בחי' כתר. והיינו ע"י שיהי' שומע לי ממש ויקחו לי תרומה וכ"מ שנאמר לי כו' ברכות ויקרא פ"ב:

ג **וסיפא** דקרא לשמור מזוזת פתחי. וארז"ל ברכות פ' תבא שם וכי יש מזוזה בבתי כנסיות. אלא מה המזוזה אינו זזה מהפתח כך לא תהא זז מבתי כנסיות ובתי מדרשות כו'. ענין לשמור ושמר ה' לך את הברית. אשמור לו חסדי. תהלים פ"ע כ"ע. ושמרני בדרך הזה. ר"פ וילא. שומר ישראל סד"ה כי תשמע. שבתותי תשמרו. הנני עמך ושמרתיך. בראשית כ"ה ע"ו. שמירה הקיום לעולם ע"ד ועשית ליך כו'. בחי' לי עבדים שומע לי ע"י לשמור מזוזות. (ויש לעו"ז ועברתו שמרה נלח). ש"א א' ע' ועלי הכהן כו' מזוזת היכל. כי הנה ענין לשקוד על דלתותי הוא ענין ממעמקים קראתיך בתפלה ובחי' זו נ"ל בה שמירה (בד"ה, ושאבתם מים בששון) שבדי להיות בחי' ומדריגה זו קבועה ונטועה בלב האדם כל היום שלא תמוט מזה צריך האדם לשית עלות בנפשו. כי הנה אנו רואים בחוש שאחר תפלת שמו"ע חוזר להיות כברראשונה. והעלה האמיתית היא עסק התורה והלכותיה כו' להבטל ולהכלל אליו ית' כו' יבבחינה זו הנה עסק התורה שוה ממש לבחי' תפלת שמו"ע ויכול האדם שיהי' רושם בחי' הביטול שבשמו"ע קבוע ונטוע במסמרות בל ימוט לנלח כל היום בעסקו בתורה עכ"ל. וזהו ענין לשמור מזוזת שהשמירה של בחי' ביטול הנ"ל דלשקוד על דלתותי הוא ע"י שלא תהי' זו מבהכ"נ ומבהמ"ד שהוא עסק התורה והלכותיה. וכמ"ש ג"כ ע"פ לחמי לאשי תשמרו להקריב לי וז"ל אך השבע"פ עז"נ תשמרו כי שמור זו משנה כו' שבה ועל ידה יהי' נשמר לאדם בחי' לאשי ולא יהי' מאבד שם מ"ה שנותנים לו כו'. כי הנה עיקר תשבע"פ היא השגת רלא"ע כו' ע"ש (ובאגה"ק ע"פ חגרה בעוז מתני'. וזהו עלמו ענין לשמור מזוזות כי מתני' הם נו"ה וכמ"כ מזוזות הם נו"ה והם לריכים שמירה שיהי' וגם נלח ישראל לא ישקר שיהי' הקיום כל היום כולו הוא בחי' נו"ה וע"ד שנת' בד"ה קול דודי גבי ומלה זו לריכה שימור כו'. וע' במא"א אות ש"ן סנ"ז וכ"כ השו"ם שקביעות המזוזה הוא להעלות הנאהים כו') והיינו ע"י עסק התורה שהבריותות הן ג"כ

בחי'

בחי' נו"ה לבר מגופא כו' (ביאור אלה מסעי תקס"ט) וזהו שארז"ל כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת דהפי' אף בעסק התורה עצמה שייך מעשיו מרובין שילמוד יותר מרגילתו. כמארז"ל אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחת. ובחי' זו נק' נצח שבחכמה שעושה ולומד בבחי' נצחון יותר מעצם תשוקתו כו'. ועי"ז דוקא חכמתו מתקיימת כי נצח הוא לשון נצחיות ששרש הנצח גבוה מאד מבחי' שלמעלה מהחכמה עצמה. וזהו לשמור מזוזת שלא תהי' זז מבהמ"ד בבחי' נצח ועי"ז הוא השמירה כו'. ועיין בהרמ"ז פ' ואתחנן דף רס"ג ע"ב כ' והבחי' שנק' שומר ה"ס הארת או"א כו' מזווג התדירי המוכרח לקיום העולם כו' והמשכת אור או"א זהו ע"י עסק התורה כו' כמ"ש בת"א ע"פ ויהי מקץ שנתים ימים. ועמ"ש בסד"ה וכל בניך גבי בצדקה תכונני בענין אם ה' לא ישמור עיר כו'. ויותר נראה דענין השמירה הוא כמ"ש לא ינום ולא יישן שומר ישראל ה' שומרך. וארז"ל מנחות דל"ג ע"ב דקאי על המזוזה. והיינו כי שומר ישראל הוא כמ"ש במזוזה שמע ישראל ה' אלקינו כו' וישראל היינו ישראל דלעילא כמ"ש בזח"ג קכ"ט ב' דהיינו ז"א ושומר ישראל היינו ע"ק בחי' סוכ"ע. וכמ"ש ברכות בלק ע"פ ה' אלקיו עמו כו' שומר ישראל כו'. והנה כתיב עין ה' אל יראיו והיינו המזוזה שהיא בחי' קבלת עול בחי' יראה עי"ז נמשך להיות עין ה'. וזהו ענין ולא יישן שומר ישראל. ומ"מ י"ל שמירה עליונה זו נמשך ע"י השמירה שלמטה כמ"ש ברכות תצוה ס"פ ל"ו והקב"ה משמר עולמו כו' ואי' לישראל שישמרו הם כו' ע"ש. והיינו כמ"ש ושמר ה' לך את הברית כו' ר"פ עקב. דאל"כ הא כתיב עת לשמור כו' וכן ארז"ל נרי בידך ונרך כו' אם אתה משמר כו'. והנה כ"ז הוא ביושבי בהמ"ד דענין לשמור מזוזת הוא ע"י עסק התורה. אך בבעלי עסקים ג"כ שייך בחינה זו ע"ד שנת' סד"ה ועשית ציץ גבי וזהו והי' על מצח אהרן שגם אחר התפלה כו' נשאר רשימו על בחי' מצח כו'. וה"ע רצון פשוט כו' הסכמת הלב כו'. ורצון זה והסכמה זו יכול להיות תמיד והכח בבחי' זו נמשך מהרצון שלמעלה מהשכל ה"ס מצחא דא"א. והנה מצח ונצח הכל אחד כי הכל ענין הרשם הנשאר אחר הסתלקות המוחין כו'. וכמ"ש בהאד"ז דרל"ג סע"א גבי מצח ואוקימנא דאקרי נצח כו'. וזהו ענין לשמור מזוזת שהם נו"ה שיהי' בחי' זו תמיד ע"ד מ"ש והי' על מצחו תמיד לרצון להם כו'. קיצור פי' לשמור מזוזת פתחי שע"י עסק התורה נשמר בחי' נו"ה שנותנין לו בתפלה. או י"ל לשמור מזוזת נו"ה חגרה בעוז מתניה . או השמירה ע"י מזוזת כענין מעשיו מרובין מחכמתו אינו דומה שונה פרקו ק"פ כו' ובבעלי עסקים השמירה בבחי' מצח ונצח כו':

ד **והענין** יובן ע"ד מ"ש ואם אמור יאמר העבד כו' והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדוניו את אזנו במרצע כו' ר"פ ואלה המשפטים. וארז"ל בגמרא פ"ק דקדושין דכ"ב ע"ב מה נשתנה אזן מכל האברים שבגוף אמר הקב"ה אזן ששמעה קולי על ה"ס בשעה שאמרתי כי לי בנ"י עבדים כו'. מה נשתנה דלת ומזוזה מכל כלים שבבית אמר הקב"ה דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים בשעה שפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות כו' והפי' הוא כמ"ש בזח"ג בסר דק"ח סע"א וז"ל אל הדלת או אל המזוזה בגין דהאי אתר פתחא הוא דלעילא ומזוזה אקרי (ובמק"מ בשם הרמ"ו מזוזה גימט'

אד') כו'. את אזנו אמאי שמיעה תליא בהאי אתר כו' שמיעה בהאי שמיעה תליא וע"ד הוא פגים להאי שמיעה ותפגים להאי שמיעה דילי' כו' עכ"ל. ופי' אדמו"ר נ"ע דענין שמיעה היינו כמ"ש שמואל לשאול הלא שמוע מזבח טוב וכמ"ש לשמוע בקול דברו היינו עשיית המצות בבחי' קבלת עול דוקא מבלתי שיבקש שום טעם. וזהו כי לי בנ"י עבדים דהיינו כמו שהעבד מקיים פקודת המלך אף שאין יודע טעמו של המלך וזהו חטאו של שאול שהלך אחר הטעם ושינה מהצווי כו' ולכן א"ל שמואל הלא שמוע מזבח טוב כו'. וזהו שהעבד שקבל עליו עול בשר ודם ואמר אהבתי את אדוני כו' פגם בשמיעה הנ"ל. וע"כ ורצע אדוניו את אזנו כו' אל הדלת או אל המזוזה. כי הנה ענין שמיעה הנ"ל הוא כמ"ש לשמוע בקול דברו שהיא מדת מל' ית' כמ"ש שום תשים עליך מלך להיות בבחי' עבד לבטל רצונו מפני רצון המלך הקדוש א"ס ב"ה בלי שידע שום טעם כלל כ"א רק גזירת המלך ופקודתו שעי"ז דוקא מקבל עליו עול מלכותו ית'. משא"כ אם עושה רק מפני הטעם ואף בשביל להמשיך אור כו' זהו כענין סגולה ורפואה ואין זה קבלת עול מלכות. ולקבל עליו עול מלכותו ית' זהו דוקא ע"י לשמוע בקול דברו בביטול רצון בלי שום טעם כו'. ובחי' מל' היא הנק' דלת ומזוזה כי היא פתחא דלעילא. כמו עד"מ הדבור הוא פתח ושער שבו ועל ידו נמשך ההתגלות לזולתו ולכן נק' בחי' מל' בשם דבור וכמ"ש באשר דבר מלך שלטון כמ"ש בהגה"ק ס"ה. ועמ"ש במ"א ע"פ והוא יושב פתח האהל ובזח"ג פ' אחרי דע"א סע"ב ע"פ ותשב בפתח עינים כו' ע"ש. וביאור הענין יובן ע"ד מ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' בפי' אדון עוזנו צור משגבנו כו' שע"י קיום המצות בבחי' עבד ממשיכים בחי' כח אד' היא המשכ' מל' דא"ס שהיא בחי' הכח והמקור הנעלם של ש' אד' שהיא מל' דאצילות ועי"ז נמשך להיות צור משגבנו בחי' מקיפים להעלות נר"נ כמ"ש והיתה נפש אדוני צרורה כו'. וזהו ג"כ ענין אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי לשמור מזוזת פתחי שע"י שיהי' שומע ע"ד שמוע מזבח טוב. את הברכה אשר תשמעו. עי"ז יהי' לי. והיינו ע"י דלתות ומזוזות שהם מקום השמיעה כנ"ל. וזהו כי לי בנ"י עבדים שע"י שהם עובדים בבחי' עבד עי"ז הם לי ממש. ובחי' לי היינו עלמות אור א"ס כמ"ש ברבות ויקרא פ"ב כ"מ שנאמר לי אינו זז לא בעוה"ז ולא בעוה"ב כו' כי הוא בחינת אני הוי' לא שניתי. וזהו ג"כ ענין לשמור מזוזת שארז"ל מה מזוזה זו אינו זזה מהפתח כו' כי המזוזה היא ג"כ המשכה על הפתח מבחי' זו שאינו זז בחי' אני הוי' לא שניתי והוא ענין כח אד' כנ"ל בשם הרח"ו דמזוזה גימט' אד' וא"כ מזוזה פי' לשון הזזה ר"ל שלא יהיה זזים משם. קיצור וענין מזוזה ודלת יובן ע"ד מה נשתנה אזן כו' מה נשתנה דלת ומזוזה כו'. כי אזן ע"ד הלא שמוע מזבח טוב ושמיעה הוא לשמוע בקול דברו בחי' מל' שהוא בחי' מזוזה גימט' אד' ועי"ז השמיעה ממשיכים בחי' יגדל נא כח אד' כי לי בנ"י עבדים ועמ"ש ע"פ ראה כו' את הברכה אשר תשמעו:

ה **וברע"מ** ואתחנן רס"ג ב' היתה מזוזה כללא דדכר ונוקבא כחדא. והרמ"ז שם במחכ"ת נדחק לפרש איך הוא כללא דדו"נ. ולפע"ד פשוט כי מזוזה הוא

ב' תיבות זו זה אשר פירושם הוא אלא דזו לשון נקבה וזה לשון זכר . והנה כנס"י נק' זו כמ"ש נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך. ועיין מ"ש על זה ברבות נשא פ' י"ב רמ"ע ב' גבי ביום כלות משה איך שבזה הפסוק מרומז גמ"ח ותו' ובהמ"ק כו' וכמ"כ הם מרומזים בפסוק ואשים דברי בפיך כמ"ש בירושלמי פ"ד דתענית ואשים דברי בפיך היא תורה ובצל ידי כסיתיך זו גמ"ח לנטוע שמים וליסוד ארץ אלו הקרבנות ועי"ז ולאמר לציון עמי אתה ר"ל שע"י ג' דברים הנ"ל נק' כנס"י ציון ונק' עמי . ומבואר בת"א בביאור ע"פ רני ושמחי בת ציון וז"ל הנה ציון לשון זכר ולשון נקבה שהוא בחי' דו"נ כו' והיינו שהוא יחוד ז"א ונוק' וכמ"ש שם כי ציון מלשון סימן וחותם לפי שאז היא מקבלה כל ההורות שלמעלה ממש הנמשכים בז"א בבחי' יסוד דילה נקודת ציון כו' דהיינו בחי' חומ"ל יעו"ש . ולכן ע"י יחוד זה נעשית היא ג"כ כמו בחי' דכר מאחר שנמתקו גבורותי' ע"י החסדים וכמ"ש הרמ"ז ר"פ תזריע וכמ"ש במ"א בפי' למען תזכרו שתהיו בבחי' זכרים סד"ה והי' לכם לציצית . וזה נעשה ע"י ג' דברים תורה וגמ"ח ועבודה. כי ימינה ושמאלה הוא להיות שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני . ועלם היחוד וביניהו כלה זהו ע"י תורה כו' . ועיין זה"א חיי קל"ג א' . וכמ"כ ע"י נחית בחסדך זה גמ"ח . בעזך זה תורה. אל נוה קדשך זה בהמ"ק קרבנות . ועי"ז עם זו גאלת כו' . אל נוה קדשך להיות יחוד בחי' זו עם זה . ועיין מענין נוה קדשך פ"ו דב"ב ל"ה א' . וזהו עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו בישעי' סי' מ"ג כ"א . ועיין נשא בזה"ב ר"פ תשא ובפ' שופטים דער"ה סע"א . ובהרמ"ז שם האריך פי' זו שמחברים הזיי"ן עם הוי"ו. והנה ענין זה מבואר במ"א בד"ה ראשי המטות בענין זה הדבר משה נתנבא בזה אשר זה הוא גילוי יחו"ע. ועמ"ש סד"ה בחדש השלישי גבי ביום הזה באו מדבר סיני . ועד"ז נאמר ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה . משא"כ בהי' מל' מלד עצמה נק' כה שהוא בחי' כדמותנו אספקלריא דלא נהרא . אך ע"י היחוד נק' זו שפירושו גם כן כמו זה ממש רק שהוא בלשון נקבה דהיינו שגם במל' נמשך גילוי יחו"ע ממש . ובחי' זו זה גם כן גימט' כה . אך זה מורה על היחוד . א"כ זו היינו פרצוף פנימי דמל' שנק' אספקלריא המאירה כו'. ומכ"ז יובן מה שמנהג ישראל לכתוב בקישורי תנאים לא יבריחו ולא יעלימו לא זו מזה ולא זה מזו רק ישלטו בנכסיהון שוה בשוה דהיינו שלא להיות ובפשעכם שולחה אמכם וקב"ה סליק לעילא לעילא כמו שקובלת למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעתות כו' והוא נמשך מפני שלמטה ג"כ אין תוכם כברם כו' והי' במחשך מעשיהם כו' ושוה בשוה היינו שזו"נ יהיו שוין בקומתן ע"ד והי' אור הלבנה כאור החמה. וברבות ס"פ במדבר דר"ך ע"ד איתא ע"פ עם זו כו' שע"כ ותהלתי אחטם לך לבלתי הכריתך בגלות . וכ"ז הוא ענין המזוזה שהיא כללא דדכר ונוק' היינו יחוד העליון. וזהו ענין קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים כו' פי' בחי' זה נמשך מלמעלה מסדר ההשתלשלות מבחי' סוכ"ע ומשם מדלג נמשך בבחי' מל' כמ"ש ופסח ה' על הפתח וכו'. והיינו ענין מזוזה זו זה כנ"ל. וזה"ע ותהלתי אחטם לך פי' ע"י עם זו יצרתי תהלתי יספרו לכן ותהלתי אחטם לך . חוטמא בחי' רואה שהוא בחי' מקיף עליון שלמעלה מהכלים נמשך לך. וברבות פי' אחטם

לשון חותם היינו כנ"ל בענין ליון כו' וזהו"ע הלל והודאה. קיצור והמשכה זו כרמז בתיבת מזוזה זו זה נהית בהסדך עם זו כו' אלנוה הוא בחי' זה והיינו ע"י גמ"ח תורה ועבודה ואשים דברי ובצל ידי לנטוע שמים אזי ולאמר לציון ליון לשון זכר ולשון נקבה כמו זו זה עם זו ילרתי לי ובחי' משה נתנבא בזה וכשנמשך בחי' זו במל' נק' זו . קול דודי הנה זה בא מדלג כו' והיינו ופסח על הפתח כו' וזהו מזוזה. ועיין מענין בחי' זה במא"ת אות ז' שהביא מפסוק זה ינחמנו. עם זו כו' תהלתי יספרו ועי"ז ותהלתי אחטם לך:

ו והנה ענין מזוזה מימין דרך ביאתך כמשארז"ל מזוזת ביתך דרך ביאתך א"כ הימין הוא בחי' ימין מקרבת כענין בנימין שנק' בן ימין ע"ש ימין מקרבת להיות ההעלאה ממטה למעלה זהו ע"י בחי' ימין. וזהו בחי' בנימין לדיק תחתון המעלה מֹתטה למעלה כמ"ש בד"ה ושמתי כדכד כו'. ועיין בזה"ה וישלח קע"ה א' ע"פ ואביו קרא לו בנימין ובמק"מ שם ובפ' בראשית ד"ו ע"א. ומש"ש דמערב אצטריך לקשרא לי' בימינא הוא ע"ד מ"ש בפ' במדבר דק"ך סע"א לבתר בעו לקשרא לה בדרום כו' וע"ד מערבית דרומית כו'. ולכן ארז"ל אין הטבל מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית או פני החלר. כי הנה המעשר בחי' יו"ד המשכת הביטול. וזהו ענין ואספת דגנך. וגם ישראל נק' ראשית תבואתה. ועמ"ש ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים שהוא ענין העלאת מ"ן. וא"כ המעשר י"ל ביטול דמ"ה. וע"כ א"א להיות העלאה זו עד שיראה פני הבית כי זה השער לה'. והיינו ע"י ימין מקרבת וימינו תתמכני להעלותו למעלה כמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' וע"פ המגביהי לשבת שע"י המשכת המקיף שע"י המלות בבחי' וימינו תתמכני עי"ז מעלה את הנפש כו'. ועמ"ש סד"ה ביום השמע"ל בפי' ה' ללך על יד ימינך ע"י ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך כו' ע"ש. ולכן הוא ג"כ מימין דרך ביאתו שהוא ענין ההעלאה ממטה למעלה. ועמ"ש בד"ה וכי ימכור איש את בתו לאמה בענין הבאת התבואה משדה לבית. ועיין בת"א ס"פ חיי שרה בד"ה וילא ילחק לשוח בשדה שגם בעסק התורה יש בחי' שדה ובית והן בריאתא ומשנה כי מתניתא מלכתא כמ"ש בד"ה ואלה שמות בנ"י. וזהו וכתבתם על מזוזת ביתך. דהנה מבואר בד"ה אלה מסעי בפי' ויכתוב משה את מולאיהם שהמשיך מבחי' מולאיהם מקורם ושרשם המשכת אתעדל"ע בשביל למסעיהם שיהי' כח להיות ההעלאה ממטה למעלה. ועד"ז כל המלות מברך עליהן עובר לעשייתן להמשיך או"מ להיות כח להעלאה כו'. והמשכה זו נק' ויכתוב משה כמו שע"י הכתיבה יורד ונמשך השכל שהוא רוחני ונמשך ומתלבש באותיות גשמי' כך עד"ז נק' חותמו של הקב"ה אמת כו'. והפ"ל ג"כ שזהו מ"ש זה ספר תולדות שנק' כן היסוד לפי שבו נמשך. העפה הרוחניות מהמוח ונעשית טפה גשמי'. ולכן נק' היסוד משל כמ"ש במ"ת כי המשל ענינו ג"כ שהנמשל מתלבש בלבוש גשמי והתורה נק' משל הקדמוני ע"כ נק' זה ספר כמו ע"י ספר מתעבה שפע השכל מרוחניות לגשמיות. וכן בס"י בשלשה ספרים ברא הקב"ה את עולמו בספר וסופר וסיפור שהם ג' בחי' חב"ד ונק' ספרים כי כולם בהכמה עשית שהחכמה נחשבת כמו עשי' גשמי לגבי אור א"ס ב"ה. והמשכת האור בה"ע ע"י שם ע"ב במילוי יודי"ן זהו עד"מ כמו שכותב בדיו ע"ג גויל וכמשארז"ל שהתורה נתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה. ועמ"ש מזה בד"ה שחורה אני ונאוה ומ"ש

בד"ה אם בחקתי תלכו. ועד"ז יובן פי' וכתבתם על מזוזות כו' שענין וכתבתם בדיו ע"ג קלף היינו להמשיך אור א"ס למטה בבחי' נה"י שהן מזוזות ביתך כענין זה ספר כו' בשביל שיומשך ההמשכה למלכות שזהו פי' מזוזה שבחי' זו מקבל מבחי' זה כנ"ל. ובתיקוני זהר תיקון כ"ב דף ס"ד ע"ב וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך אלין תרין סמכי קשוט ז"ז מות מן ביתא דליהי שכינתא ולא אתקרב לגבה הה"ד והזר הקרב יומת עכ"ל. והנה ביתך ובשעריך י"ל ג"כ שזהו ענין דלת לפנים מדלת הנז"ל אות ב'. והנה צריך ליתנה בטפח הסמוך לפתח. כי הנה גבי כוס של ברכה ארז"ל מגביהו מן הקרקע טפח ספ"ז דברכות דנ"א סע"א. ופי' מהרש"א ע"ש כוס ישועות אשא. כוס גימט' אלקים ואשא לחברו לשם הוי' ע"ד ארוממך אלקי המלך. ומגביהו טפח היינו לבחי' יסוד. שהקרקע היא בחי' מל' הנק' ארץ ונקרא אסתר קרקע עולם היתה. ובחי' יסוד הוא טפח למעלה מן הקרקע והיינו מ"ש וימיני טפחה שמים ולשם ההגבהה ע"י היסוד שהוא כי כל בשמי' ובארץ והיינו לסלקו מן הקרקע בחי' ידי יסדה ארץ שהוא שמאלו לבחי' ימיני טפחה שמים. ולכן מגביהו בימין טפח. להעיר ממ"ש ע"פ ושמים בזרת תכן. כי ע"ס הן עשר טפחים ולכן סוכה שאינו גבוה עשרה טפחים פסולה כמ"ש בפע"ח שער הסוכות פ"ב. והנה בזה"ג דרע"ג סע"ב פי' ומסלקו מן הקרקע טפח בסוד יו"ד כו'. וזה יובן עם מ"ש בת"א בביאור ע"פ המגביהי לשבת שמגביה הה"א ע"י היו"ד שבתוך הה"א שבו וע"י נעשה מן ד' ה'. ועי"ז הוא עליית המל' בסוכ"ע. וזהו ומגביהו טפח הוא היו"ד כו'. ועד"ז הוא ענין מלות מזוזה לקובעה בטפח הסמוך לפתח שהפתח היא מל' והיסוד הוא טפח הקרוב לפתח וכמ"ש בלק"ת פ' עקב ע"פ ארץ זית שאית שהוא יסוד סמוך לבחי' מל' הנקרא ארץ שעליו נאמר טוב שכן קרוב כו' ע"ש. וענין פי' שכן קרוב י"ל ע"ד הנז' בפי' מאמר הזח"א פ' וירא קי"ב בענין אחותי בת אבי כו'. ועיין במא"א אות ע"ת סי' י"ג ועיין בפרדס ערך טפח וע' זח"ג פינחס דרמ"ה ע"ב מענין מגביהו מן הקרקע טפח. ולכן המזוזה שהוא להיות ימין מקרבת להעלות המל' שהיא הדלת והפתח מקומה בטפח הסמוך לפתח היא בחי' יו"ד זעירא דפינחס כו' ע"ד המגביהי שמגביה את הדל"ת ע"י היו"ד שבו כו'. קיצור. ענין מזוזה מימין ימין מקרבת. בימין. שיראה פני הבית. ה' צלך על יד ימינך. וכתבתם כענין ויכתוב משה את מוצאיהם. זה ספר תולדות. בשלשה ספרים ברא. ביתך ובשעריך. ענין טפח הסמוך לפתח ע"ד בכוס של ברכה ומגביהו מן הקרקע טפח להיות כוס ישועות אשא. המגביהי. טוב שכן קרוב:

ז **ולבאר** הדברים מעט יש להזכיר מ"ש בת"א ס"פ מקץ בד"ה מזוזה מימין ענין

כל אשר חפץ ה' עשה וכתיב בדבר ה' שמים נעשו כו' שההשתוות מבחי'

כל אשר חפץ היינו רלה"ע המלובש בח"ע. וכמ"ש כולם בחכמה עשית. והוא גבורה דעתיק יומין שבמו"ס. אך שכדי להיות בחי' יש זהו ע"י שנמשך דרך הדבור כו' שבחי' מל' היא רוממות והתנשאות והסתלקות כו' ע"ש. ועמ"ש בד"ה הקל קול יעקב בפי' ואתה מהי'. והענין כמ"ש בביאור ע"פ יונתי בחגוי בפי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם שלמעלה ההתהוות דוקא ע"י מחשבה כמ"ש בפרדס שער הלהלות פ"ג כי כאשר עלה

במחשבתו ורצונו כו'. ומה שנמשך ע"י הדבור זהו כדי שיהי' בבחי' יש ודבר. ועמ"ש מזה בד"ה תקעו בחדש שופר בפי' וענין יש מאין. אך תכלית בריאת יש מאין כדי שיהיה ביטול היש לאין כו' ע"י המשכת חפץ הוי' בבחי' שם אלקים שהוא הדיבור. ויש בזה ב' בחי' ממטה למעלה ע"י המצות שהם ביטול היש כמ"ש ג"כ בד"ה תקעו הנ"ל ומלמעלה למטה ע"י התורה. אך מצות צריכות כונה זהו ענין ההתבוננות שבתפלה לבא לבחי' ביטול היש כו'. ועפ"ז י"ל ענין מזוזה שהפתח והדלת הוא בחי' מל' שהוא בחי' הדיבור שנק' זה השער וכמש"ל אות א' ושקובעים המזוזה בהפתח הוא ענין המשכת רלה"ע מבחי' כל אשר חפץ ה' עשה שיהי' נמשך בבחי' מל' הנק' פתח ודלת כנ"ל והיינו ע"י ביטול היש שזהו ענין המזוזה להיות בבחי' כי לי בנ"י עבדים כנ"ל אות ד'. וזהו ארוממך ה' כי דליתני. והענין כי דלת יש בו ב' פירושים. א' מלשון עניות ודלות ושפלות. והב' לשון רוממות כמו דלו עיני למרום בישעי' סי' ל"ח. וכמ"ש בסידור שער החנוכה סד"ה מזמור שיר חנוכת הבית. ואפ"ל ד' לשון דלות זהו שיהרא לית לה מגרמה כלום. ודל"ת לשון רוממות זהו בעליית המל' ע"ד יוהכ"פ בעלייתה במל' דא"ס וזהו ענין ארוממך כו' הנה ישכיל עבדי ירום כו'. ולכן דוד המלך יש די ב' דלתי"ן ואות ו' המחברם ע"ד מ"ש ברע"מ ר"פ כי תשא וי"ו ממולא בין שני ההי"ן כו' וכמ"כ ע"י המזוזה נעשה רוממות המל' מבחי' דלות ושפלות לבחי' רוממות ע"י הנה זה בא מדלג ולהיות עם זו יצרתי לי כו' וזהו כי דליתני כו'. והיינו ע"י כללות המצות. ואפ"ל דלכן נק' הקב"ה דודי ע"ש ב' דלתי"ן הנ"ל שנכנסים אליו כנס"י דלת לפנים מדלת והיינו ג"כ ב' בחי' ו' יו"ד שהם המשכות שנמשכים עי"ז מלמעלמ"ע ולכן נק' ג"כ ידיד שיש בו ג"כ ב' דלתין וב' יודי"ן היינו היו"ד הוא המשכה הנמשך בהדלי"ת כענין מזוזה ונר חנוכה. ועי' בהרמ"ז ס"פ לך לך. וע"י המשכה זו נעשה מב' דלתי"ן ב' ההי"ן דשם. וענין נר חנוכה שמן ואור הוא בחי' ותורה אור. והיינו כמ"ש סד"ה בכ"ה בכסלו בפי' חנוכה מלשון חינוך חנוך לנער ע"פ דרכו כו' כשרוצים ללמדו ספר והחינוך הוא במתנות רבות כו'. וכך בימי חשמונאי שרצו להשכיחם תורתך כו' ובכח מס"נ היה להם כח להמשיך אור התורה מחדש והמשכה זו היא בבחי' חנוכה מתנה מרובה כו'. וזהו שהוא בבחי' שמן שהוא מקור חכמה עילאה שלמעלה מבחי' מים נובלות חכמה שלמעלה תורה כמים היורדים מגבוה לנמוך בחי' כה"י דאבא וראית את אחורי כו'. אבל השמן הוא נמשך מח"ס מה שאבא יונק ממזלא כו'. והנה כתיב וכל בניך למודי הוי' כמ"ש הפי' במ"א שהם למודים משם הוי' י"ה הוא בחי' תפלה ו"ה בחי' תורה. ובזהר מבואר שנו"ה נק' למודי הוי' וכמ"ש במא"א אות למ"ד סכ"ע שנו"ה הם למודי הת"ת הנק' הוי' גם היסוד הנק' למ"ד עד שם מתפשטת עכ"ל. וע' בזח"ג ס"פ נו דל"ה סע"א ובמק"מ והרמ"ז שם ובפ' אמור ד"ל ע"ב ודל"א ע"ב. וכדי שיהי' בבחי' למודי הוי' זהו המשל כמו שמחנכים את התינוק להוליכו בבית הספר שצ"ל החינוך ע"י מתנות רבות כו'. וכמו במ"ת קשרו להם שני כתרים כו' שהן המשכת כתר תורה שלמעלה מהתורה עצמה כמ"ש בת"א סד"ה משה ידבר. ועמ"ש בד"ה זכור ושמור בדבור א' נאמרו. וז"ש בתחלת עשרת הדברות אנכי הוי' אלקיך שכדי להיות הוי' נמשך להיות

אלקיך

אלקיך הוא ע"י אנכי מי שאנכי כמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת. גם י"ל ענין החינוך זהו ע"ד כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו'. ועוד נ' להעיר לענין החינוך להיות למודי הוי' שזהו ע"ד מ"ש גבי ירידת המן הנני ממטיר לכם לחם מן השמים כו' למען אנסנו. הילך בתורתי וכמ"ש מזה בת"א ס"פ בשלח בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום ענין שהקדים המן לקבלת התורה. שענין הילך בתורתי ההליכה מלמטה למעלה ומלמעלה למטה כמ"ש בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים כו'. והנה הכח להליכות אלו נמשך מלמעלה והוא מבחינת על שאינו נפסק לעולם שהוא ענין אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת. וזה היה ענין המן שנאמר וברדת הטל לילה ירד המן. והנה המן הוא לחם מן השמים שהיה נבלע באברים ואין בו פסולת והוא פנימית התורה שמזה נמשך הכח להיות הילך בתורתי ועד"ז ה"ע השמן כי שמן ועל הוא בחי' א' כמ"ש בזה"א פ' לך לך דפ"ח ע"א מדכתיב כשמן הטוב כו' כטל חרמון כו' וע' מק"מ שם. ובמא"ה אות ש' סמ"ה כ' שמן גימטריא עשרה פעמים טל כי שמן נמשך ממו"ס שבו הוא ג"כ בחי' טל מגבורה דעתיק יומין המלובש בו והוא ענין פנימית התורה. ולכן ההנוכה להיות בחי' וכל בניך למודי ה' זהו ע"י שמן ואור שע"י המשכה זו נמשך הכח להיות למודי הוי' דוגמת המן שנאמר בו הילך בתורתי. והנה להיות שרשו מגבורה דע"י לכן נ"ח מצוה להניחה בשמאל והיינו כי ע"י הגבורה נמשך האור בבחי' פנימי' ממש משא"כ בבחי' וימינו תחבקני הוא רק בחי' אור מקיף. וכענין כי הדם הוא הנפש שעיקר החיות מבחי' גבורה. ולכן נק' זאת התורה אדם א' דם כמ"ש בביאור בשעה שהקדימו ישראל נעשה. וכענין מוריד הגשם שיורדים בגבורה וכן בירידת הטל כתיב שראשי נמלא טל קווצותיו תלתלים שכדי שיהי' נמשך למטה הוא ע"י שערות ולאלומי'. וגם שער הוא בשמאל. כי יש שער בימין זה השער לה' ויש שער בשמאל ושער רישי' כעמר נקא. שער בימין הוא בחי' המלות תר"ך עמודי אור. וזהו ענין המזוזה שנאמר בה ובשעריך ולכן מזוזה מימין והיינו ששרש המלות מגלגלתא דא"א שבו מלובש חסד דעתיק וזהו וימינו תחבקני. ושרש התורה מבחי' שער רישי' כעמר נקא שער בשמאל שהיא בחי' גבורו' דע"י כו'. וזהו נר חנוכה משמאל. ומבואר במ"א שבחי' שער בימין ושער בשמאל כ"ז נמשך מלמעלה ע"י ההעלאה והאופנים ברעש גדול כו'. רעש אותיות שער. וכמ"כ גם כאן הנה שהיה בימי חשמונאי להמשיך המשכת אור התורה כשמן הטוב כו' יורד על הזקן כו' זה היה ע"י המס"נ שהיה להם שבכח ההעלאה זו המשיכו אח"כ התורה ממקורה שהוא ענין השמן והאור כי נר מצוה ותורה אור. וזהו ע"ד מ"ש שמן וקטורת ישמח לב קטורת הוא הריח שהוא ההעלאה כמ"ש ע"פ ראה ריח בני כו' ועי"ז אח"כ ויתן לך מטל השמים ומשמני הארץ וכמ"כ ע"י הקטורת והמס"נ שהי' להם המשיכו השמן והאור והנרות כו'. והנה נר חנוכה הוא ג"כ בטפח הסמוך לפתח שהוא בחי' יסוד שנק' זית שמן והוא הסמוך לפתח כנ"ל. ולדיק משמאלא בסוד יצחק ק"ן ה"י. וגם התורה נק' עוז וע"ז נאמר ויתן עוז למלכו וכתיב בימינו ובזרוע עוזו. ועיין בד"ה כי אתה נרי הרוממך מלמטה למעלה שזהו ע"י מצות מזוזה. והמשכת הרוממות למטה זהו ע"י תורה נר חנוכה משמאל. א"נ כמ"ש בביאור שאו לגלגלותם בענין פסח ושבועות

פסח

פסח דילוג ברגל א' ומה שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים היה בבחי' מקיף ואח"כ ע"י ספה"ע נמשך בשבועות מקיף בבתים שהוא הגילוי בפנימיות כו' וכמ"כ ה"ע מזוזה ונ"ח כו' (הג"ה. והנה מבואר במא"א אות מ"ם סעיף ק"ע משקוף נק' הת"ת ע"ג ב' המזוזות נו"ה ש"ס קו"ף עכ"ל. ובגמ' פ"ק דנדה די"ב ע"א ודף י"ד ע"ב משל לשמש ועד שעומדים בצד המשקוף כו' משמע דהיינו יסוד דנוק'. וי"ל כמש"ל בשם הרמ"ז פ' אמור דל"ה דהמשקוף ושתי המזוזות הם כה"ב שבגול' הנמשכים מת"ת נו"ה דז"א וז"ש פתחי לי אחותי כו' הרי שבחי' יסוד דנוק' נק' פתחי לי א"כ שם הוא ענין המשקוף כו' כדברי הש"ס. וברבות באיכה ע"פ ולא זכר הדום רגליו פי' הדם שבין רגליו היינו מ"ש והגעתם אל שתי המזוזות ואל המשקוף. מוכח דב' המזוזות הן רגליו היינו נו"ה כנ"ל. ואפ"ל ג"כ פי' הדם שבין רגליו ע"ד אודם מן האשה כו' שהוא העלאת מ"ן דנוק' שהוא מגילולין שנפלו משם ס"ג שהיא מבררת ומהם עיקר הויות הולד כמ"ש ע"פ המאמר הרע"מ ר"פ כי תשא אבנא למשקל בה דא יו"ד. קו"ף בפרדס בינה הנ' סוכ"ע הו' קו ת"ת המזדווג עם שם. ב"ן רפ"ה. בשה"ת ק' ב' פתחים. יש קוף בפני אדם נוגה וע"י תשובה במקום שבע"ת כי קו"ף גימט' מקום סוכ"ע וממכ"ע. משקוף אברהם האדם הגדול כתר. חסד בנו יצחק ז"א. גבורות בן בנו יעקב נהי"מ הדשים שרשן מכתר כו'. א"כ יצחק מאדך פי' שמע אור הגבו' בכלי החסד ויעקב להיפוך כו'. ע' בזהר תרומה קס"ו. האלילות נכהן בג' בחי' ג"פ קדוש ע' זה"ג שלה קנ"ע ובהרמ"ז. ועיקר ענין משקוף פי' הרמ"ז אמור ל"ה שהוא כמ"ש השקיפה ממעון קדשך כו'. ועיין מזה בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים. וע' בפרדס ערך מזוזה ובמא"א אות מ"ם סעיף מ"א ובלק"ת ס"פ ואתחנן ובהרמ"ז פ' ואתחנן דרס"ב ורס"ג שהאריך. והנה ברבות ר"פ קרח טלית שכולו תכלת כו' בית שכולו ספרים כו'. הענין י"ל כמ"ש אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל כו'. היינו שיהי' ההמשכה למטה בבי"ע כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתוני'. וכמ"כ באדם דיו לעבד להיות כרבו כמ"ש סד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם. ולכן גם בית שכולו ספרים כו' היינו עולם האצי' שכולו מלא מעשר ספירות הנק' ספרים אעפ"כ חייב במזוזה שהוא גימט' אד' בחינת מל' מקור דבי"ע. וזהו בזאת יתהלל. זאת וזו ענין ה' היינו להמשיך האור למטה להיות ביטול היש כו'. והמזוזה מימין נעימות בימינך נצח. בחי' עמוד הימיני. ומזה יובן בתוספות ביאור ענין מזוזה מימין כי זה השער לה'. ועי"ז אחר כך נר חנוכה משמאל וכמאמר קדשנו במצותיך תהלה ואחר כך ותן חלקנו בתורתך כי אם אין יראה אין חכמה כו' כמו שכתוב בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי ה' אלקיך כו' ויראה זו זהו ענין בזאת יתהלל כו' כנודע מענין בזאת יבא אהרן. וענין טפח הסמוך לפתח שהוא יסוד היינו כמ"ש בזה"ג בלק דף ר"ד ע"א ע"פ ומספר את רובע ישראל רביעית מן מדידו דישראל איהו ברית כו'. ומבואר הפי' בבה"ז שם שזהו ענין תמונת אות גימ"ל שהוא וי"ו ורגל השמאלי הוא יו"ד כי בכל השפעה הנמשך מהמשפיע למקבל צריך לבוא ע"י צמצום ע"ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה. וזהו ענין שמכל

אורך

אורך הוי"ו שהיא עלם המשפיע נמשך ההשפעה רק בחי' יו"ד וזה הוי"ו הוא ז"א והיו"ד הוא יסוד ז"א שנמשך תוך יסוד דנוק' שארכו ורחבו כפי שיוכל המקבל להכיל כו'. ולכן הוא רביעית משיעורא דגופא היינו מעלם המשפיע שהוא ח"ת. ואפ"ל שענין רביעית דוקא היינו כי בהמשפיע יש ד' בחי' אבי"ע כנגד ד' אותיות הוי' והבחי' האחרונה שבו שהיא עשי' בחי' זו נמשכה בהמקבל ועז"כ וכשו רביעית ההין כו' ולהיות שיעורא דגופא הם ד' בחי' היינו חג"ת ובחי' הדעת שהוא למעלה מהם. וזהו ענין שדרו של לולב שצריך שילא למעלה מההדס טפח כמ"ש הרה"ו שער הלולב פ"ג בד"ה מהחברים וז"ל כי כן הדעת הוא טפח למעלה מחג"ת כו' עכ"ל. והובא במק"מ פ' תלוה דקפ"ו. ע"כ היסוד שהוא רובע מבחי' המשפיע שיעורו טפח כ"כ במא"א אות ע' סי"ג. וזהו ענין אלה תולדות יעקב יוסף. ויוסף הוא ענין גומל דלים. כענין אות ג' שממשיך השפע בהדלי"ת שהיא בחי' מל'. ועי"ז נעשה מהדל"ת ה"א דהיינו שנמשך בה אות היו"ד של המשפיע שהיא רגל הגימ"ל כנ"ל. ולכן בענין המזוזה שהיא ג"כ במזוזת הדלת היא בטפח הסמוך לרה"ר וע"י טפח זה נעשית הדלת שהיא מל' בבחינת ה' וכ"ז כדי שיומשך הגילוי בבי"ע כנ"ל בענין בזאת יתהלל כו' ע"כ באה ע"י בחי' טפח הסמוך כו'. וכמ"כ ג"כ בענין כוס של ברכה ובענין נר חנוכה. וזהו ענין טפחות נתת ימי כו'. אבל לע"ל נאמר ורב שלום השלום בריבוי כו'. ועד"ז יש לפרש הגמ' פרק הפועלים בב"מ פ"ד אברי' דר' יוחנן כו'. דלכאורה תמוה. אלא ר"ל כח השפעה של ר' יוחנן הי' מרובה ולא בבחי' טפח לבד כי יש כמה בחי' יסודות שלפעמים כק' הע"ס טפחים ולפעמים כק' אמות כנודע מענין סוכה שהיא גבוה למעלה מעשרים אמה. ומזה יובן הדיבור ששמעתי אומרים שאמר אדמו"ר נ"ע על הצדיק ר' שלמה קארלינער נ"ע שהיו מרעישים העולם ממנו וממופתיו ואמר עליו שהוא רק טפח גבוה מהארץ שעל ידי שהוא רק טפח גבוה מהארץ יוכל לעשות מופתים. והיינו כי הטפח הגבוה מהארץ זהו בחי' וצדיק יסוד עולם וצדיק מושל בירא' אלקים שמושל על בחי' מל' שם אלקים לכך יוכל לעשות נפלאות. ועיין זח"ג פ' בהר דק"י ע"ב. אך יש לצדיק עליון והוא דעת המחבר הו"ב. וזהו ענין שדרו של לולב לריך שילא מההדס טפח כמ"ש בפע"ח שער הלולב והדעת ממשיך מהכתר כו'. ועיין רע"מ ר"פ כי תשא גבי העשיר לא ירבה כו' עכ"ה). והנה מבואר בת"א סד"ה ויקהל משה ענין כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו כי ק"ש הוא אותן הפרשיות שבתפילין אלא שבתפילין על קלף ודיו הוא בחי' מעשה וק"ש הוא דיבור וע"י המעשה ממשיכים אור מקיף כי עשי' לעילא וע"י הדבור נמשך אור פנימי. כענין ההפרש שבין תורה למלות. ולכן ס"ל לרשב"י בירושלמי דמי שתירתו אומנתו אינו מפסיק לק"ש אף שמפסיק ללולב וסוכה. משום שק"ש הוא ג"כ שנון ודבור כמו התורה. משא"כ לולב וסוכה שהיא מעשה. ולכן א"א להמשיך האו"פ ע"י ק"ש בלתי שימשך המקיף תחלה ע"י התפילין כו' ע"ש. ועד"ז כאן ע"י המזוזה שבימין שהיא המלוה נמשך נר חנוכה משמאל שהיא התורה בחי' אור פנימי כו' וד"ל. ובזה"א ויחי דרל"א כי כל ביתא לבוש שניס א"ת שניס אלא שכיים כגון מילה ופריעה ליצית ותפילין מזוזה ונר חנוכה כו'. וענין שניים היינו התכללות

חו"ג שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שזהו או"פ ואו"מ. א"כ הם זו"כ שרשן ג"כ מב' בחי' חו"ג. וכיון דכל ביאה לבוש שניים וממתיקים הגבורות בחסדים ע"כ לא תירא משלג כו'. ועי' ברבות בקהלת ע"פ טובים השנים מן האחד כו' ושם פי' על משה ואהרן שהם שושדמ"ל ושושדמ"ע. גם י"ל מעלת השניים עמ"ש במדרש תלים סי' ל"ב ע"פ מזמור שיר ליום השבת כל עסקא דשבתא כפול שירו כפול כו'. וענין הכפל חיבור זכור ושמור שהם ענין ב' שבתות כהלכתן. ועי"ל בענין שניים ע"ד מש"ת בלקו"ת פ' נשא בהביאור ע"פ נשא בענין מארז"ל פ"ק דכתובות ד"ה סע"א גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ דכתיב מקדש אד' כוננו ידיך משא"כ במעשה שמים וארץ כתי' בכל א' אף יד ע"ש נמצא מעלת המקדש מה שמחברים ב' הידות ימין ושמאל יחד זהו גבוה ממעשה שמים וארץ שכל יד הוא בפ"ע. והיינו כי חיבור זה יחד נמשך ע"י ת"ת העולה עד הכתר ומחבר חו"ג כו'. וא"כ עד"ז במזוזה ונר חנוכה הרי במקום א' חיבור ב' המזוזות ימין ושמאל וה"ז ענין גדולים מעשה צדיקים כו'. או מעלת חיבור זה ע"י זכר ונקבה בראם אזי ויברך אותם. כמ"כ בחיבור ימין ושמאל איהו בגלא ואיהי בהוד שורה ע"ז בחי' היותר גבוה כו'. ואולי זהו סוד המשקוף השקיפה ממעון קדשך כו':

קיצור ל' התו"א עם הגהות וביאורים.

מזוזה מימין ונ"ח משמאל. יובן בהקדים ביאור מ"ש כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו. ובעש"מ נבה"ע שהי' מאמר ודיבור ולא נברא בחפץ ורצון בלבד. כי לכל הדברים יש חומר וצורה. והחומר נברא בדבר ה' אבל הצורה נברא בחפץ (ולכן במאמר א' יכול להבראות). ומה שלא נברא הכל בחפץ כדי שיהי' העולם יש כו'. שזהו ע"י הדבור שהדבור נעשה נפרד כו'. וע' בד"ה וספרתם לכם שנגבי חג השבועות. ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה כו'. וזהו באשר דבר מלך שלטון והוא התנשאות לוה ונברא (לוה גימ' אין). כח הפועל בנפעל הוא למטה בהשרים. אבל ההוית של שכאן הוא יש מאין:

אך תכלית בריאת יש מאין הוא כדי שיהיה היש בטל לאין (וזהו אלפי שנאן שאינן). ועי"ז כי עין בעין יראו. חלק לעוה"ב להמשיך בחלקו. ע"י התבוננות דכולא קמי' כל"ח. וזהו כי גדול כו' כל אשר חפץ כו' במזמור קל"ה. ועמ"ש מזה בארוכות ע"פ עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים בפ' יתרו. וכן למה יאמרו כו' כל אשר חפץ כו'. וזהו מגיד מראשית כו' וכל חפצי אעשה. הים ראה וינוס כו':

והנה כאשר יתבונן וישכיל האדם כ"ז תכלה ותכסף נפשו ליבטל אליו ית'. (וענין ביטול היש לאין ע' סד"ה בחדש השלישי וד"ה את שבתותי תשמרו וד"ה אלה תולדות יצחק. עיקרו בחי' עבודה. וכן צדקה וגמ"ח נמשך מצד הביטול ע"י ואנכי עפר ואפר כו'). וע"י טעים מרירו למיתקו עי"ז מהפך חשוכא לנהורא. (ועמ"ש בד"ה ויאל משה שארז"ל שעשה את המר מתוק. שם פי' דטעים מרירו למיתקא זהו גבוה ממהפך חשוכא לנהורא. כי מהפך חשוכא לנהורא זהו ענין ותורה אור. ובחי' טעים מרירו למיתקא זהו ענין שמחים ביסורים והוא בחי' ודרך חיים תוכחת מוסר

שלמעלה

שלמעלה מבחי' ותורה אור. כי נר מצוה זהו מל' ותורה אור זהו ז"א. ודרך חיים זהו בינה שמשם נמשך החיים לז"א כי בבינה מאיר ע"ק כו'. גם ע"ד היש בה עץ היינו עץ חיים תורה אם אין ע"ק כו' בחי' ועל יובל ישלח שרשיו כו'. אך כאן בהדרוש פי' באופן אחר) וזה ג"כ ענין נר מצוה שהוא מלמטלמ"ע ע"י ותו"א מלמעלמ"ט:

וביאור הדבר הנה נ"ל ענין אותיות מה עניינם (דלעיל ביאר שע"י אותיות הדבור בע"מ נברא העולם נמשך שיהי' היש דבר נפרד ולכן מבאר ששרש האותיות ממקום גבוה מאד רק נשפלו להיות לבוש ולכן נמשך מזה היש והיינו כי בהאותיות יש חומר וצורה כמ"ש בהג"ה בד"ה ויעש דוד שם וצורת האותיות שרשם מקדמות השכל וזהו מש"כ בענין לנפש חיה לרוח ממללא. ואפ"ל לכן יש כ"ב אותיות להיות שרשם מכתר וחכמה והיינו כ"ב כ' כתר ב' חכמה וחומר האותיות זהו מההבל והיינו ענין ז' הבלים דקהלת הבל הבלים כו'. ולכן מה שהנברא נעשה יש ודבר נפרד זהו מצד חומר האותיות מההבל וע"י ביטול היש לאין מתעלים האותיות לשרשן ומקורן בבחי' צורת האותיות בקדמות השכל ומשם ממשיכים יהי רצון כו'). האותיות קבען בפה. אבל שרשן מבחי' לנפש חיה רוח ממללא (מ"מ י"ל זהו צורת האותיות אבל חומר האותיות נמשך מהבל הלב. והתהוות העשיה גשמיות הוא מחומר האותיות כמ"ש בהג"ה שד"ה ויעש דוד שם. מ"מ עכ"פ שורש האותיות ממקום גבוה מאד) לכן עי"ז מט"ע קושר כתרים. יהשר"מ מנענע בראשו. והמשכת אותיות אלו משמו הגדול זהו ע"י העלאת אותיות התפלה עי"ז נמשך יהי רצון. והיינו ע"י ששרש האותיות בכתר:

והנה התורה נתלבשה באותיות ג"כ (ע"ד חומר וצורה שהם כלים ואורות). התורה נק' משל הקדמוני (ע' ד"ה לבשוני בפוריא. דרוש השני) וידבר שלשת אלפים משל (נראה מבאר כאן שהאותיות שהן הכלים בשרשן גבוה מהאור. ולעיל אמר דעיקר בריאת היש הוא מן האותיות נ"ל רק בשרשן גבוהים יותר אבל בהתלבשותן למטה ע"י רבוי בחי' הם למטה מהחכמה וה"נ זהו מעלת המצות בביטול היש שבהן ועל ידן מתעלות האותיות לשרשן שהוא גבוה מאד למעלה מן השכל) דהע"ה היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה (דהיינו ע"י המשכת האותיות מבחי' שמו הגדול להיות מאיר בהתורה ועמ"ש בענין הטעמים שבתורה ר"ל זרקא מקף שופר כו' ששרשם מאותיות התענוג שלמעלה מהשכל ועמ"ש בד"ה אם בחקתי תלכו בענין אותיות החקיקה וסד"ה זאת חקת התורה שזהו ענין גליף גליפו בטהירו עילאה כו' ועמ"ש בד"ה תורה צוה בענין ובלילה שירה עמי שהם אותיות הטעמים ועמ"ש בד"ה חכלילי עינים בפי' ח"ך הטועם).

וזהו כי ע"י נר מצוה העלאת האותיות הויר. רוח ממללא. עי"ז ותורה אור:

והנה ההעלאה וגם ההמשכה הכל ע"י הפתח כמ"ש בד"ה ועבר ה' כו' ופסח על הפתח. וע' זה"ג דע"א סע"ב ע"פ ותשב בפתח עינים. וזהו ענין זה השער לה'. וע' זח"ג דל"ה ע"פ פתחי לי אחותי ור"פ וירא ע"פ והוא יושב פתח האהל. ואל פתח אהל מועד כו' והפתח הוא משקוף ושתי המזוזות. לכאורה הפתח כמין חי"ת. אך במג"ד באות ד' ענין דלת הוא אות ד'. והיינו ב' קוין גא' על גביהם וכמו סגולתא.

וזהו

וזהו כענין ג' בחי' תורה ועבודה וגמ"ח הרי גמ"ח קו הימין ועבודה קו השמאל ות"ת כנגד כולם זהו המשקוף כו'. והרמ"ז אמור דף ל"ה סע"א כ' ומשקוף לשון חזייה והשקפה. וע' בת"א ד"ה כי עמך מקור חיים בענין השקיפה ממעון קדשך כו'. ואפ"ל הפעולה שנמשך על ידי זה קוין שעל ידי זה יומשך בקדושה דוקא וכענין שפי' בזהר ס"פ תולדות דקמ"ה ע"א ע"פ פיה פתחה בחכמה כו' וכתיב אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף. תלים סי' פ"ו י"ב. ובמד"ר פ' שמות ספ"ב אמרו המשקוף ושתי המזוזות הם ג' אבות אברהם יצחק ויעקב. ואפ"ל דבחי' לשקוד על דלתותי דלת לפנים מדלת יכוונו שיעור ב' פתחים הפתח הראשון נו"ה ות"ת זהו ליכנס לש' הוי' דז"א. פתח ב' חו"ג ובינה זהו ליכנס התפלה לש' הוי' דלעילא שוכ"ע כי צ"ל ממעמקים קראתיך. ועמ"ש ע"פ ודוד עבדי נשיא להם ב' דלתין דדוד י"ל ב' דלתות. ואפ"ל דלת החיצון ת"ת ונו"ה דמל' שהם מתלבשי' בכח"ב דבי"ע כמ"ש בע"ח שער כסה"כ וא"כ זהו דלת ופתח לשם אד'. ודלת הפנימי ת"ת ונו"ה דז"א וזהו פתח לשם הוי'. וכן נאמר בתורה ואתחנן כו' אד' הוי' אתה החלות הרי הזכיר שני שמות אלו:

גם הנה מזוזה עם זו שמקבלים מבחי' זה עמ"ש בהגהות לד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה והוא בזוח ברחשית א' דף תי"ג ושם מענין אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה. והנה תפלת שחרית זהו תיקון אברהם. וילחק תיקן תפלת המנחה והם חו"ג. ועיקר היחוד בתפלת המנחה בזח"א ויחי דף רכ"ע ע"ב. ועד"ז ממש ענין מזוזה מימין וכ"ח משמאל כמלא בכ"ה נמשך ההמשכה והיחוד עמ"ש באריכות ע"פ וכתבתם על מזוזות בתרעו"ב. ומ"ש מזה בזוח ברחשית ב':

בענין מזוזה מימין נעימות בימינך נלח עמ"ש מענין נלח בספר תרע"ו ע"פ נפתולי אלקים נפתלתי ועיין בזח"ג ס"פ בלק דרי"ב סע"ב. ושאבתם מים בששון דא צדיק (ע' זח"ג ויקרא די"ו ע"ב). ממעיני הישועה אלין הבא והימא. ד"א אלין נלח והוד וכולא ממבועי נביעין עמיקין. פי' במק"מ שנו"ה עלמין יונקים מאו"א הנקראים נביעין עמיקין עכ"ל. וע' מזה בלק"ת בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש השני ועיין פרדס ערך אפיקי מים וערך מעיני הישועה. ומכ"ז יובן לענין מזוזה מימין שהוא בנלח וכ"ח משמאל שהוא בהוד שעי"ז הם בחי' אפיקי מים עיין זח"ג פ' אחרי דס"ז ע"ב ודס"ח ע"א:

בית שכולו ספרים חייב במזוזה כי אל"כ ה"ז כנזכר כו' בחי' עייל. ענין שיעור שני פתחים דלת לפנים מדלת כי להמשיך יהי רלון צ"ל ממעמקים קראתיך. פתח א' ליכנס במקור ממכ"ע. פתח ב' בבחי' סוכ"ע. הפתח ראשון ע"י המזוזה. הב' ע"י בית מלא ספרים. ומ"מ המזוזה מעלה הפתח החיצון לפתח הפנימי מזוזה זו זה עם זו ילדתי לי שהם עיקר הלורה אשר ילר את האדם בחכמה תהלתי יספרו בחי' בית מלא ספרים. זו מבחי' זה. ובת"א במזוזה פ' שמע והא"ש זה גורם העלאת הבית בחכמה יבנה בית ג"כ לירופי אותיות שתי אבנים בונות שני בתים כו'. בית סי' ברכה והמזוזה מעלה את הבית שיומשך בו ממקור הברכה. דהיינו מבחי' זה ומבחי' מפתחות הפנימי'. בת"א אבל כ"ה הוא המשכה ותורה אור. בתורה יש ג"כ בחי' שמאל. מפני הגבורה

שמעגוס. וע"ד גבורות גשמים שיורדין בגבורה ורב תבואות בכח שור. וכפרט דברי סופרים תשבע"פ נק' שהורות כעורב בחי' גבורות להתגבר על ילרו כו'. אך הם גבורות שלמעלה מז"א בחי' מעלת הזהב הנחמדים מזהב אבל בהשתלשלות מגבורות דז"א רישי' דעשו בעטפוי דילחק. כתבו לכם על קרן השור. וע"י מס"נ המשיכו מבחי' שמונה גס"א המשיכו משמאל העליון בחי' מפי הגבורה שמעגו. ומשם דוקא נמשך להאיר אור גם בשמאל כו' ע"ד ימין ושמאל תפרולי כו' ע"י עלה הפורץ בחי' ופרלת ימה כו' ת"ת עולה עד הכתר כו':

חומר האותיות הדבור למעלה מבחי' ז' הבלי' והלורה שרשה מהכתר הנק' מדבר ועד"ז באותיות התורה שהן אותיות המחשבה יש בהם ג"כ חומר ולורה. וזהו שניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה. החומר נק' אש שחורה. ועמ"ש מזה בד"ה שחורה אני ונאוה דרוש הראשון שם י"ל הלורה נק' אש שחורה. וא"כ ע"י המלות והתפלה העלאת האותיות לשרשן ומקורן לורת האותיות כו':

עוי"ל לענין כל אשר חפץ. ובדבר ה'. כי בשלשה ספרים ברא הקב"ה את עולמו בסופר וספר וסיפור. ע' מזה בד"ה ושאבתם מים הפני. ובד"ה שחורה אני ונאוה הפני. ובד"ה זה שמי בת"א פ' שמות. ובלק"ת פ' תלא בד"ה ולא אבה. וסיפור הוא הדבור. ספר תשב"כ שהיא בינה אותיות המחשבה. סופר חכמה. וע' ג"כ בד"ה אם בחקתי הראשון וסד"ה וספרתם לכם דגבי שבועות. ועכ"פ בחי' ספר וסיפור זהו אותיות. וד"ם מחכמה זהו מה שלא יכול להתלבש כלל באותיות כמ"ש בד"ה ושאבתם בענין ניסוך המים שלכן ארז"ל ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה. והגם כי נכנס יין ילא סוד שהוא אה"ר כמ"ש בד"ה הכלילי עינים מיין אך יש רזא שהוא יסוד י' סוד פותח את ידיך כו' ויש רזא דרזין יסוד אבא וזהו עיין הנמשך ע"י ד"ס שרשם מאבא וכענין תירושך ויצהרך כו'. ועיין גיטין פרק הנזקין ד"ס התורה מיעוטה בכתב ורובה בע"פ. וע' ד"ה ביום השמע"צ כניסין ובה"ז פ' אחרי דע"ע ב' הביאו עלי כפרה. אלא שם משמע תשב"כ מחכמה ותשבע"פ בינה ויש מעלה יתירה בבינה כענין אב רם שנק' אברהם ה' בינה כו'. וגם י"ל שרש שרשן הרשימו והקו. הרשימו אותיות וד"ס אותיות התורה. והקו המשכת אור החכמה באותיות. וזהו ענין ג' ספרים שברא בהן. הסיפור אותיות ולא נתבאר בהן כל הענין כמו שבאותיות דתשב"כ לא פירש מהו לטוטפת אלא שזהו בחי' ד"ס תשבע"פ כן בע"מ זהו ענין כל אשר חפץ ה' עשה. החכמה סופר וכו'. והנה ע"י עסק התורה שממשיכי' בחי' סופר ח"ע בבחי' ספר אותיות תשב"כ עי"ז ממשיך ג"כ בע"מ מבחי' החכמה כל אשר חפץ שיהי' ש' הוי' מאיר בשם אלקים. וזהו ענין נר חנוכה המשכת אור התורה. ושרשה המשכת הקו בהרשימו. היפך וכד אנת תסתלק וכו'. אך התפלה העלאת האותיות י"ל באותיות יש עוד בחי' מה שלמעלה גם מהחכמה. ע"ד לחכימא ברמיזא והאותיות הן רמיזות ע' בלק"ת פ' אמור בד"ה והניף הכהן אותם בענין שתי הלחם שיש בחי' בתשב"כ מה שאינו בתשבע"פ. ועיין ג"כ ביאור ולא תשבית מלח מענין סיפורי מעשיות שבתורה שגבוהין מהחכמה. וכן לפמ"ש בזהר ס"פ אחרי הנ"ל ע"ד ילמד אדם לתלמידו בדרך קלרה הוא יו"ד וכו'

א"כ זה כולל הכל רק שהוא בדרך קצרה א"כ כולל ג"כ מה שלמעלה מהשכל המושג וכמו הרשימו היא רשימו מכללות האור ולא מבחי' הקו לבד. גם עולם העקודים נק' ילמד בדרך קצרה. ע"כ יש בחי' בהעלאת האותיות ע"י כר מלוה וע"י התפלה מה שלמעלה גם מדברי סופרים. וע"ד לפני אחד מה אתה סופר כמ"ש בלק"ת סד"ה מי מנה עפר יעקב. ולכן מה"ע ג"כ אפילו הבית כולו ספרים חייב במזוזה לחבר הספרים לבחינת ולפני אחד מה אתה סופר:

לענין כי גדול ה' ואדונינו מכל. יש להקשות דהא איתא במד"ר ואתחנן דר"ל ע"ג יתרו נתן ממש בע"א באמרו כי גדול כו' משא"כ מרע"ה אמר כי ה' הוא האלקים אין עוד. וא"כ איך אמר דהע"ה כי אני ידעתי כי גדול כו' וכן ישעיה אמר ומבלעדי אין אלקים. ואפ"ל כי הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו ולגבי ע"ק שייך ומבלעדי אין אלקים. אין עוד כלל. ובז"א שייך מ"ש דוד כי גדול כו'. ומ"מ הרי גם בז"א אמר משה כי ה' אלקיכם (דקאי על ז"א) הוא אלקי האלקים כו'. ולכן תירץ רבינו דפי' מכל האלקים היינו מק"ך לירופי אלקים. ויש לעיין בפסוק אין כמוך באלקים אד' תלים סי' פ"ו ו'. ובפסוק הודו לאלקי האלקים. ויש מדרשים אחרי' ולא כמד"ר ואתחנן דגם יתרו לא נתן ממש כו' וזהו ע"ד מ"ש בבה"ז ויצא על דף קמ"ז ע"ב בענין קומה ה' ויפולו אויביך וענין קומה ה' למנוחתך. להגהא קרבא ע"ד ה' איש מלחמה זהו בז"א שבבחי' זו שייך מלחמה. כמו ויאבק איש. מלחמה לה' בעמלק. ע"כ שייך כי גדול ה' מכל האלקי' כי אם תגביהי כו' אורידך נאום הוי'. אבל למנוחתך ע"י גלוי ע"ק מתבטלין כהמם דונג זהו ומבלעדי אין אלקים. וע' ד"ה טוב לחסות כו' כי באדם יש זלעו"ז משא"כ בשם ה' כי אמילם:

שייך ג"כ לדרוש הנ"ל.

אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד. משלי ג' ע"ז. למיימינים בה אורך ימים איכא וכ"ש עושר וכבוד. שבת פ"ו דס"ג א'. פרש"י למיימינין. של תורה שמפשפשין טעמיהן בדקדוק וכוררין כימין המיומנת למלאכה. למשמאילין בה שאין יגעים בה כל צורכה. עושר וכבוד איכא אורך ימים ליכא. אי נמי מיימינים בה עוסקים לשמה. משמאילים שלא לשמה. ול"ע על פי' אי נמי מיומא דע"ב ב' ע"פ וזאת התורה אשר שם משה:

ב ומתוק: דברי רש"י אלו יש לפרש מ"ש במד"ר פ' חיי פנ"ע ע"פ אורך ימים בימינה. דעוה"ב נקרא ימין ועוה"ז נק' שמאל. והיינו בעוה"ז נאמר אשר ברא אלקים לעשות. ואז"ל במד"ר סדר בראשית פרשה י"א כל מה שנברא בשי"ב צריכין עשיה דהיינו תיקון. וזהו כמו שאדם עושה מלאכה בשמאלו שאין המלאכה בשלימות כמו אם עושה בימין לכן צריך תיקון והיינו ע"י היום לעשותם ועמ"ש מזה בת"א פ' לך בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם. אבל העוה"ב שהוא עולם התענוג וגילוי אורו ית' נק' ימין כמו עד"מ העושה מלאכה בימינו שהמלאכה מתוקנת

ונאה ויפה. ועד"ז ארז"ל ע"פ אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים נטה שמאלו וברא ארץ נטה ימינו וברא שמים. כי לפי ערך שגבהו שמים מארץ הרבה והמלאכים חיים וקיימים לעולם משא"כ בארץ הברואים הווים ונפסדים. לכן לפי ערך יש לומר שהשמים נעשו בימין והארץ בשמאל. וכן ישמחו השמים ר"ת י"ה ותגל הארץ ר"ת ו"ה. אך שבכלל העוה"ז שמים וארץ נק' שמאל לגבי העוה"ב. ולכן ארז"ל שמאילו של יצחק נעשה שני שופרות בשמאלו הי' שופר של מ"ת ובימינו והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול כו' דהיינו לעוה"ב שהוא בחי' ימין. וזה ענין קץ הימין ועמ"ש ע"פ הושיעה ימינך:

ג **בחיי** ר"פ בראשית ד"ג סע"א אורך ימים בימינה כו' קרא העוה"ב ימין כי שם הוא זוכה לאריכות הימים לגלא לפי שהוא עולם שכולו ארוך. וקרא העוה"ז שמאל. והזכיר על מעלתו עושר וכבוד. כי כשם שהעושר והכבוד הכנה אל האדם בעוה"ז לקבל המושכלות כן העוה"ז הכנה לקנות בו חיי העוה"ב עכ"ל:

ד **פ"ב** דב"ב דכ"ה ע"ב הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין וסימנך שולחן בצפון ומנורה בדרום. היינו כי הח"ן קו ימין. ודרום הוא ימין כמ"ש מפסוק צפון וימין אתה בראתם תלים סי' פ"ט. אלמא דרום הוא ימין. והחכמה היא ראשית קו הימין. ובג"ה קו השמאל ומשם נמשך העושר כמ"ש מצפון זהב יאתה באיוב סי' ל"ז. ולכן השולחן בצפון וע' בת"י פ' פקודי פי' כן שמצפון בא העושר ומדרום החכמה כו'. וריב"ל אומר לעולם ידרים שמתוך שמתחכם מתעשר שנאמר אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד. והיינו כי חו"ב הם תרין ריעין. ובכלל קו הימין הוא ג"כ קו השמאל. כמו שהלוים טפלים לכהנים. ועיקר שפע הבינה בא מהחכמה. כי חו"ב הם י"ה. וה"א מקבל מהיו"ד. ועפ"ז י"ל הא דנר חנוכה בשמאל. כי הגם שהמנורה הרומז לשפע החכמה צ"ל בדרום וכן נ"ח במקום שאין מזוזה מניחה בימין. אכן כשיש מזוזה בימין מניח נ"ח בשמאל להורות כריב"ל דע"י החכמה נמשך ג"כ העושר והכבוד. אשר בשמאלה עושר וכבוד כו'. אך דוקא כשיש מזוזה בימין שא"כ הוא מבחינת למיימינים בה כו' משא"כ האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו כו'. וצ"ע מקרבנות קד"ק שחיטתן בצפון דוקא. גם ארז"ל מד"ר פ' ויקרא פ"ב בשעה שאדם קורא על ירך המזבח צפונה הקב"ה זוכר עקדת יצחק. וע' בת"א ד"ה בכ"ה בכסלו בענין צפונה לפני הוי'. ועיין מ"ש ע"פ ויהי בעלות המנחה במ"א סי' י"ח ל"ו בענין מארז"ל שאליהו נענה בתפלת המנחה דוקא. ובענין כי לא בכסף תגאלו. וכתיב מצפון זהב יאתה. ועמ"ש בלק"ת סד"ה ויקח קרח. ואפ"ל כי לע"ל יהי' גלוי מבחי' דלית שמאלא בהאי עתיקא ולכן כולו הטוב והמטיב ע"כ בבחי' זו מעלת צפון ע"ד אשר צפנת ליראיך. ועדיין צ"ע לקשר ולחבר המאמר שעוה"ב נק' ימין וזהו ענין קץ הימין עם המאמר שלע"ל יהיו הגבורות גבוהים מחסדים ושיאמרו ליצחק כי אתה אבינו כו'. הגם שנת' ישוב משום שהם הכל ימין ע"ד ימינך כו' ימינך תרעץ הרי ב' הידות הם ימין וכמ"ש בע"ח של"א בענין והחמישית לפרעה. מ"מ איך הגבורות יהיו גבוהים יותר הרי גם בשופע בשתי ידיו עכ"ז הימין יש לה מעלה יתירה. ועל"ק ד"ה עוי"ל הנה:

ילקוט

ה **ילקוט** פ' חקת דרמ"ח א' ע"פ מה טובו אהליך יעקב אמרה תורה רבש"ע כתוב בתורתך בשמאלה עושר וכבוד ובני עניים והקב"ה משיבה ואומר להנחיל אוהבי יש למה הם עניים כדי שלא יתעסקו בדברים בטלים וישכחו את התורה שנאמר כי העוסק יהולל חכם. כ"ה בילקוט בתהלים סי' ה' דל"א ע"ב בשם מדרש תלים. זה"א פ' לך דפ"ח א' בס"ת. ועיין דל"ב א'. וישלח דקע"א ב'. וישב דק"ל ע"א. פ' יתרו דפ"ד סע"א:

במ"א סי' ז' עמוד הימני יכין ועמוד השמאלי בועז. וא"כ יש להעיר מענין זווג בועז עם רות. וע' בפרדס ערך בועז שהוא ענין בו עז ופי' עז כח וגבורה ע"ד ישיש כגבור לרוץ אורח. שהתאוה אל היחוד מסט' דגבורה ע"ד שמאלו תחת לראשי כו'. ורות המואביה ע"י בירור מחכמה דסט"א הנק' מואב והוא קיצי עי"ז באה לבחי' דנטלא מבי אבא ונק' בת אבי וזהו מואביה. וז"ש כ"ה משמאל ע"ד עמוד השמאלי בועז. והשמן מבחי' חכמה כו'. ובמד"ר ברות העירו על בועז ממ"ש במשלי סי' כ"ד ה' גבר חכם בעוז. ופירשו גבר חכם היה בועז:

בזכרי' ססי' ד' אלה שני בני היצהר ומסתמא הם השמן הנמשך משני הזיתים אשר א' מימין הגולה ואחד על שמאלה. וע' במד"ר פ' בא ר"פ ע"ו פי' הם משה ואהרן. ובפ' נשא דרס"ב א' ובפ' קרח דרע"א א' ובאיכה ס"ה ב' פי' אהרן ודוד וכן פרש"י בזכריה שם. וע' סנהדרין כ"ד א'. ורש"י פי' שני בני היצהר יצ"ט ויצה"ר שמתהפך לטוב בזכות התורה ועד"ז ג"כ י"ל כ"ה משמאל שגם היצה"ר יתהפך לטוב ע"י אור התורה והיינו ע"ד לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו שזהו ענין היצ"ט ויצה"ר. וע' במד"ר ס"פ מטות. וידוע שהיצה"ר נק' זקן וכסיל:

עוי"ל הנה לפעמים שמאל יד כהה וקשה דנק' יד החזקה וכן בועז כנ"ל. וי"ל דאיתא בשה"ש רבה ע"פ לסוסתי. וכי יש שמאל למעלה כו'. ופי' ימינו ושמאלו מיימינים ומשמאילים. ונק' עדיין הוא שמאל. אלא י"ל כי יש שולט בב' ידיו הרי הכח בשמאלו כמו בימינו רק מ"מ נק' ימין ושמאל וזהו הפי' וכי יש שמאל ר"ל חשות כח ח"ו. אך ק' שהשמא' נק' יד כהה. תשי. כמו נוק'. ע"כ י"ל בחי' שולט בב' ידיו זהו בא"א וא"א כי תו"ב מלבישי' זרועות דא"א ואו"א כחדא נפקי וכחדא שריין שוין לגמרי א"כ שם קו השמאל כמו הימין וז"ש יד הגדולה ויד החזקה אבל בזו"נ י"ל שייך שהימין בכח יותר. וכ"ש בבי"ע. אך ע"י תומ"צ ממשיכי' מהבינה בזו"נ שיהי' בחי' עוז בשמאל דקדושה. וז"ש כ"ה בשמאל. וכן בועז. ואז ממילא נפרד השמאל דסט"א. ע' זח"א דפ"ח א' כנ"ל. כי הגבורות דקדושה הם דוקא המכניעי' הדינין קשים כמ"ש בפע"ח בכוונות השופר. עמ"ש ע"פ הושיעה ימינך וענני. הישועה לימין נמשך מבחי' דלית שמאלא בהאי ע"ק. לכן משם נמשך הישועה לימין דז"א. וא"כ זהו ענין כל פנות שאתה פונה לא יהא אלא לימין. ולכן מזוזה מימין. אלא שאח"כ כ"ה בשמאל ועי"ז השמאל מתחבר לימין ביתר שאת וכענין ב' פרשיות שמע והיה אם שמוע:

ישעי' סי' ס"ב ח' נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו ואיתא בפ"ק דנזיר ד"ג ע"ב דזרוע עוזו היינו שמאלו כביכול ופרש"י שכן הוא בפ"ק דברכות ד"ו ע"א דאומר

בימינו זו תורה ובזרוע עוזו אלו תפילין. ותפילין הם בשמאל. וקשה איך נקרא זרוע עוזו לשון כח הלא הכח דוקא בימין: רבות באיכה ס"ה ד' ע"פ נטית ימינך ואין ימין אלא שבועה שנאמר נשבע ה' בימינו. ילקוט ר"פ שמות בנימין נשבע ה' בימינו. זח"ג ויקרא כ"ד א' פ' פינחס דרכ"ח סע"א דרמ"ז ע"א שהן הו"ג דאלי' אברהם ויצחק חסד ופחד. ואתחנן דרס"ט סע"א. ונראה שזהו ע"ד פי' גבורה דודאי גבורה הוא היפך התישות כח. ובפרדס ערך עז פי' גבורה עוז תפארת. ועי' ע"פ ועוז מלך משפט אהב ועי' במד"ר ר"פ שמות:

פרשה מקץ

ויהי מקץ שנתים ימים. פי' בזהר ר"פ מקץ דקצ"ג ע"א מאי שנתים ימים דתב דרגא לדרגא דאית ביה זכירה. ופי' בזח"ה שם דתב דרגא מלכות לדרגא דאית ביה זכירה יסוד. והכונה שנתייחדו ונתחברו אלו הנק' שנתים ימים ובאותו היחוד עלה זכרונו לפניהם. ואז ופרעה חולם וע"י החלום ההוא נתעלה במעלות עכ"ל. משא"כ קודם יחוד שנתים ימים כתיב ולא זכר שר המשקים כו' שלא נתגלה בחי' הזכירה. ובפי' ויהי מקץ בלק"ת מהאריז"ל פי' שהוא קץ הימין אע"פ שבזהר לא פי' כן. וכן נראה כי הלא ענין קץ הימין היינו קץ למה שנאמר השיב ימינו אחור. ומאחר דשנתים ימים היינו ענין היחוד א"כ עכל"ל וימינו תחבקני וא"כ זהו ע"י קץ הימין. ועמ"ש מענין קץ הימין בבה"ז פ' פקודי דרל"ג ע"ב גבי איש לבוש הבדים וקנה המדה בידו ושם ביאר ענין קו המדה דאורות וכלים דאצי' שהוא ע"י מו"ם בולד"ק וביגה הנק' משחתא ומשם נמשך שרש הקץ לכל דבר וכמ"ש בזהר כאן דף קל"ד א' ע"פ לכל זמן ועת לכל חפץ. וע' זה"א פ' נח דס"ב סע"ב ע"פ הודיעני ה' קצי. שיש ב' בחי' קץ. הא' קץ הימין והוא מל' דאצי' וע"ד שנק' אחרית ונק' ים סוף סופא דכל דרגין ונעוץ סופן בתחלתן. ואפ"ל זהו קץ הימין שאז יומשך ממנה בחי' או"ח ותהי' בחי' כתר מלמטה למעלה כו' ולכן אחרית גימט' כתר. ועמ"ש ע"פ מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלקים מראש ועד סוף. שבקדושה גם הסוף הוא בחי' ראש. ועמ"ש ע"פ והארץ הדום רגלי. ואפ"ל שזהו ענין עד שתכלה רגל מן השוק להעלות בחי' רגל השמאלי שמתלבש בקץ דשמאלא. ואז יהי' קץ הימין. והבחי' הב' זהו קץ דשמאלא שעז"נ ויהי מקץ הימים ויבא קין כו'. וע' מזה בזח"ב פ' תצוה דקפ"א ע"ב דהא לקץ ימין וקריב לקץ ימים כו' ובג"כ לא אתקבל קרבניה דהא מסט"א הוה והרמ"ז שם האריך. עוד מבואר מענין קרבן דקין בזח"ג פ' קדושים דפ"ז ע"א וע' עוד בזהר בראשית די"ד סע"א מענין ב' בחי' אלו וע' בזהר פ' תרומה דקל"ד סע"א מענין ב' בחי' קץ כו'. ויניקתה מרגל השמאל דמל' דקדושה כנ"ל. ובזהר כאן פי' ויהי מקץ קץ דשמאלא שממנו נמשך וישכחהו כו'. ועד"ז פי' בת"א בפסוק ויהי מקץ שנתים ימים קץ ותכלה לבחי' שנתים ימים כו' והיינו קץ הימים דגבי קין כו'. והנה ענין שנתים ימים י"ל כי יש ב' בחי' שנה. הא' בנוק' כמ"ש בזח"ג פ' תצא דרע"ה ב' ע"פ נקי יהי' לביתו שנה אחת והם י"ב ירחין י"ב בקר והשנה היא מל'. ונק' שנה לשון שינוי שמשם

ואילך מתחיל עולם הפירוד שנראה העולם יש ודבר וכמו ימי הלבנה הם שנ"ה ונק' יומין תתאין בזה"ג פינחס כי עד"מ הלבנה היא משגה אור החמה. וכמו הולד בבטן אמו כו'. ויש שנה בדכורא יומין עילאין והיינו ת"ת נק' שנה בחי' שמש או בינה. ואפ"ל שזהו גילוי בחי' אני הוי' לא שניתי. ולכן הל"ת הם שס"ה כמנין ימות החמה. גלוי שמש הוי' בחי' לא שניתי. וי"ב חדשים י"ב גבולי אלכסון דז"א. וא"כ התחברות שנתים ימים ר"ל התחברות ב' בחי' שנה הנ"ל וב' בחי' יומין הנ"ל ע"ד משכו יומין עילאין ליומין תתאין כימי השמים על הארץ. וע"ד ששם עלו שבטים שבטי יה שנתחברו י"ב שבטים דנוק' י"ב בקר בבחי' י"ב ג"א דז"א. ע' ביאור יהודה אתה ובד"ה אלה פקודי המשכן ובד"ה ואני נתתי לך שכם אחד. ובדרוש קי"ש שנקרע לי"ב גזרים לכל שבט היינו כי קריעת ים סוף עלי' הבריאה באצי' והתחברות י"ב שבטים דבריאה בשרשן ומקורן שבאצי' כמו שכתוב בסידור בביאור על פ' ששת ימים תאכל מצות. ולכן אז עלה זכרון יוסף כנ"ל. כי הנה מבמ"א ענין מלכיות וזכרונות זהו ע"ד שמור וזכור שהוא מל' ויסוד. והנה פי' ענין זכרונות היינו כמ"ש וגם את נח זכרת כו' וזכרתי את בריתי יעקב שהוא ענין הנהגה שלמעלה מהטבע שבחי' זו נמשך מעלמא דדכורא. מבחי' יומין עילאין. משא"כ מבחי' נוק' נמשך ההנהגה כפי טבע הבריאה לכן נק' יומין תתאין. וגם הזכר איש דרכו לכבש כו'. לכן דוקא ע"י חיבור שנתים ימים המשכת יומין עילאין ביומין תתאין כי הוי' הוא האלקים עלה זכרונו של יוסף שיומשך ופרעה חולם כו' עד שנמשך לו הגאולה שלא לפי סדר והדרגה. וכמארז"ל שראה עולם חדש. אתמול הי' בבית האסורים והיום מלך כו'. וכ"ז נמשך לו מדרגא שלו שהוא יוסף הממשיך תוספת אור. להיות חיבור שנתים ימים הנ"ל:

ב **והנה** בת"א פי' שנתים ימים זהו ענין ואהיה שעשועים יום יום. וי"ל לפ"ז כי מקור חיבור ויחוד ו"ה שהם בחי' שנתים הנ"ל הוא ע"י יחוד י"ה שהם בחי' יום יום. כנודע שמתחלה הוא יחוד או"א ואח"כ נמשך בזו"נ. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י. וע' סד"ה וישב יעקב בפי' הקל קול יעקב. וכפל ענין בארץ. ובד"ה לבבתני ובד"ה שה"ש בענין ב' בחי' כלה ב' בחי' חתן. וכ"ז המשיך יוסף ע"י מס"נ לה' והיסורים שעברו עליו מחמת שעמד בנסיון כו':

ג **פ"ק** דנזיר ד"ה ע"א ע"פ ויהי מקץ ימים לימים אשר יגלח דגבי נזירות אבשלום. דאמר רבי שנים עשר חדש. ויליף מבתי ערי חומה. ולכאורה א"כ הוא שס"ה יום דרבי שם ס"ל שנה ועיבורה. מיהו לא קיי"ל שם כרבי. פריך ואימא שתי שנים דכתיב ויהי מקץ שנתים ימים ופרש"י דשתי שנים נמי אקרי ימים כו':

ד **ובמד"ר** ע"פ ויהי מקץ. העירו ממ"ש באיוב כ"ח ג' קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר אבן אפל וצלמות. זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה. ומאי טעם קץ שם לחשך שכל זמן שיצה"ר בעולם אופל וצלמות בעולם דכתיב אבן אופל וצלמות נעקר יצה"ר מן העולם אין אופל וצלמות בעולם עכ"ל. והנה כן דרך אשה מנאפת כו' לא פעלתי און ר"ת אפ"ל וזהו הפך בחי' פלא. ובמא"א אות א' סעיף ד' והמל' נקראת אבן טובה וכנגדה אבן נגף נוק' דס"מ המקבלת כנגדה ונקראת המל'

ג"כ

ג"כ אבן ישראל כי היא אבן של איש העליון הנק' ישראל. וכנגדה אבן אפל כי ס"מ נק' אפל וזו היא אבן שלו שבונה בנין רע עליו עכ"ל. וע' מזה בזהר כאן קצ"ב ב'. והרמ"ז פי' אבן אפל הוא יסוד דנוק' דקליפה. והוא נגד אבן שתיה שהוא יסוד דנוק' דקדושה כמ"ש במא"א שם וז"ל אבן השתיה נק' נקודת ציון יסוד דנוק' והיא נקודה ראשונה הנרשית שלה כו'. והי"ל הראה מקום ממ"ש בזהר פ' נח דע"א ב' ובפ' ויחי דר"ל ע"ב ובת"ז תקון ס"ג דצ"ח ע"א וזהו ענין צלמות כמ"ש במא"א צ' סע"ז צלמות דכר ונוק' דקליפה כו' וכ"כ בזהר ויצא דק"ס ע"ב. ולפי' המד"ר אבן הוא היצה"ר ומצדו ומחמתו נמשך אופל וצלמות בעולם. וענין זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה זהו כמ"ש בזהר כאן דקצ"ד א' מפסוק לכל זמן ועת לכל חפץ. והיינו ע"י קו המדה שמשם נמשך המדה והקצבה לכל הדברים. ולענין חשך ע' במא"א ח"ת סעיף ס"א שחשך תמיד מצד הגבורות והעיר מפסוק תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כו' עמ"ש מזה בגמ' בב"מ פ' הפועלים. ובפרדס ערך חשך כ' וז"ל ג' מיני חשך הם בכתר. בזולת שנים אחרים שהם א' בגבורה וא' בקליפות וחשכים אלה בארנוס בשער הגוונים עכ"ל. ומ"ש חשך בכתר זהו ענין ישת חשך סתרו בחי' לית מחשבה תפיסא ביה כלל וכמ"ש בלק"ת בד"ה ראשי המטות ובד"ה אלה פקודי המשכן בענין ברישא חשוכא כו'. וע"כ א"ל שע"י אתכפיא של היצה"ר שהוא החשך דקליפות וע"י אתהפכא חשוכא לנהורא יומשך לע"ל גילוי הכתר הנק' ישת חשך סתרו. ואפ"ל זה ג"כ בפירוש הפסוק קץ שם לחשך. ר"ל קץ מתי יומשך ויתגלה בחי' ישת חשך סתרו שהוא כתר עליון. ואפשר להעמיס זה בפרש"י באיוב שם שפי' קץ שם המקום מתי יהי' החשך שהשמים ימלחו והארץ תבלה עכ"ל. ופי' שמים שימלח זהו זו"נ דקליפה כמ"ש בלק"ת פ' ויקרא בביאור ע"פ ולא תשבית מלח ספ"ו. ואז יהי' גלוי השמים החדשים והארץ החדשה וזהו ענין גלוי ישת חשך סתרו. אך זה יומשך ע"י אתהפכא חשוכא לנהורא. ולכן קץ שם לחשך דקליפה לפי מה שנ"ל עד שיומשך הגלוי מבחי' ישת חשך סתרו כדפי' כה"ג בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם וז"ל לפיכך במדה ומשקל שהי' צ"ל גלוי אלקות במ"ת כך הי' בחי' ההסתלקות וזמן שליטת מצרים רד"ו שנה כו' וזהו קץ שם. לכל זמן. והוא ע"פ מדה ומשקל הנמשך מקו המדה:

ה **בהרמ"ז** כאן ובמא"א ח' ס"א חשך. חמור שור כלב. ענין חמור המרא אפי' בתקופת תמוז קרירא ליה. ושור נגח. כלב חוצפא י"ל עמלק חוצפא כלפי שמיא יודע רבונו כו' ועז"כ מיד כלב יחידתי. ע' בד"ה ושמתי כדכד בענין ומכפירים יחידתי. וכן חשך דקדושה י"ל בו ג"כ חמור ושור. בכור שורו. עני ורוכב על החמור. ועמ"ש ע"פ אוסרי לגפן עירה. אך ענין כ' דחשך י"ל כתר. ומכ"ז יובן מארז"ל פ"ד דשבת מ"ט עיזי מסגן ברישא והדר אימרי כברייתו של עולם ברישא חשוכא ועד"ז נאמר בעשו שהוא איש שעיר יעבר נא אדוני לפני עבדו. ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בסופו בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה פ"ג שבדי להיות הגילוי ממו"ס זהו דוקא אחר שיקוים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וכ"כ מזה בביאור ע"פ וידעת

היום דרוש הראשון שלהיות ההמשכה ממכ"ע יוכל להיות גם עכשיו כו' אבל שיבא סוכ"ע בבחי' גילוי בפנימית א"א עד שיתברר העולם לגמרי כו'. ועד"ז נתבאר ג"כ סד"ה למנצח על השמינית בענין ההפרש בין מילה ובין שבת ונבואה שאברהם הי' נביא גם קודם שנימול אף שהנבואה שרשה מאצי' אבל להיות גלוי מא"ק א"א כל זמן שיש הסתר כו' ע"ש. וזהו כוונת המד"ר שכ"ז שילה"ר בעולם ולא נתברר עדיין אזי אופל בעולם היינו שאין אפשר להיות גלוי עין בעין יראו דלע"ל:

ו ע' עוד מענין קץ שם לחשך בזח"א פ' נח דס"ב סע"ב וכאן פ' מקץ קל"ג ב' קל"ד א' ויגש דר"י ע"ב פ' בא דל"ג ע"א פ' תלוה קפ"ד א'. ופירשו שזהו קץ דשמאלא מל' דקליפה. וקץ הימין זהו מל' דקדושה. ועמ"ש מזה בפ' פינחס ע"פ אך בגורל תחלק הארץ בפי' ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין שארז"ל ע"ז במד"ר באיכה ס"פ גדע בחרי אף דע"ב ד' ששאל באחרית הימים או באחרית הימין אמר לו לקץ הימין כו' וכ"ה בזח"א פ' בראשית דכ"ד סע"א לקץ הימים או לקץ הימין. הביאו המ"כ במד"ר שם. והזהר מפרש דקץ שם לחשך זהו קץ הימים. אבל לפי' המד"ר כאן בפי' קץ לחשך שהכוונה מתי יסתיים האפלה ויהי' גלוי האור. א"כ זהו ענין גלוי קץ הימין דהיינו מ"ש במד"ר באיכה אותה ימין שהיא משועבדת קץ נתתי לימיני גאלתי את בני גאלתי את ימיני והוא שאמר דוד למען יחלצון ידידך הושיעה ימינך ועננו עכ"ל. והימין זהו בחי' אור. כתורא קדמאה הוא חסד. והחשך נמשך מסטר' דשמאלא. וא"כ קץ שם לחשך שלא יהי' עוד חושך כ"א אור זהו גלוי הימין. ושרש בחי' ימין זהו ע"ק דלית שמאלא בהאי ע"ק וכמ"ש ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד דארז"ל ספ"ג דפסחים שלע"ל כולו הטוב והמטיב. והיינו משום דהכל ימין:

ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים. ברכות פ"ט דנ"ה ב'. ס"ק. של"ה ס' ב' ש"א א'. בחיי כ"ה א'. מהרמ"א הקדים למה זה סיפרה תורה כל דברי החלומות פרעה וכל פתרונות ועלת יוסף אליו. אלא כי בחלום פרעה הלז ובהיות יוסף הוא השליט על הארץ (ע' זח"א מקץ קל"ה סע"א) תלויה גאולת ישראל מגלות מצרים שהי' אז מתחיל. ונקדים מ"ש בזהר וישב קפ"ד א'. כי כאשר גזרה חכמתו ית' (עמ"ש ע"פ וישלחהו מעמק חברון) להגלות את ישראל מצרימה (עמ"ש ע"פ הזהר ס"פ ויגש דרי"א ע"ב ע"פ בארץ גושן ויאחזו בה) כביכול גלתה שכינה עמהם (כמ"ש ברבות נשא ספ"ז) ולא עוד כי אם שקדמה להם מאז ירד יוסף שמה. כי לא הי' מוכן להיות מרכבה אל השכינה כמוהו (ע"ש בנמ"ש הזהר ת"ה דיוסף איהו ברית עילאה. כל זמנא דאתקיים ברית שכינתא אתקיים בהדייהו דישראל בשלם כדקא יאות. עזח"ג בהר ק"י ע"ב ע"פ ועשה טוב שכן ארץ. וזח"א ר"פ נח נ"ט ב' גבי תיבה ונח כולא כגוונא דלעילא כו' ועד לא אתחברו כחדא לא הוה עלמא כדקא יאות. ועמ"ש מהרמ"א פ' וילא סד"ה והנה ה' נלב גבי כי הלא יותר אתה מוכן להיותי

שורה עליך מהארץ עלמה כו׳. ועד״ז יובן בענין יוסף שגם בהיותו בחו״ל במצרים שרתה עליו השכינה יותר מההשראה שבארץ כו׳). והנה ראוי לשים לב מה צורך אל הקדימה הזאת (וברבות פ׳ לך ס״פ מ״ס משמע שעוד הי׳ הכנה וקדימה יותר מזו מימי אברהם כמש״ש ר׳ פינחס בשם ר׳ הושעיא רבה אמר הקב״ה לאברהם אבינו צא וכבוש את הדרך לפני בניך כו׳ עד באברהם כתיב וילך למסעיו ובישראל כתיב אלה מסעי בנ״י. ועמ״ש בפי׳ ויסעו אברם ממצרים בת״א פ׳ יתרו בד״ה בחודש השלישי. מעשה אבות סימן לבנים בהרמב״ן. ועמ״ש מזה האזמ״ו כ״ע ע״פ ויראו אותה שרי פרעה. כי ישראל בררו ניצוצים שנפלו בהם כמ״ש ע״פ וינצלו את מצרים כמצודה שאין בה כו׳ וזהו ואח״כ יצאו ברכוש גדול. והכח הזה בהם לברר ולהוציא כו׳ הוא ע״י שהיו אברהם ושרה במצרים ונמשך השראת השכינה על מצרים עבורם בבחי׳ מקיף וע״י מקיף זה ניתן כח להוציא מהם הניצוצים כמו אור השמש כשזורח על הארץ עולים אדים כו׳ וזהו ענין המקיף דלבונה והיינו ע״י שהיו גן נעול ולא נטמאו ולא נתערבו בפנימיותם כו׳). וגם ענין והנה קמה אלומתי. כי הנה הגלות מצרימה למה שם הלאת זוהמא הוצרכו לרחמי שמים מרובים ולא יוכלו להתמהמה שלא יכנסו בשער החמשים מהטומאה. והוצרך הגלות להיות הגו סיגים מכסף בכור הברזל. מזוהמת נחש (ולכן גם הראשון שנתהפך המטה לנחש ומנחש למטה כו׳). וכדי שלא יגבר עליהם הי׳ צ״ל בשני דברים. הא׳ בשילוח שכינה עמהם בבחי׳ כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף (ע׳ זהר ר״פ וישלח). הב׳ ע״י שליטת יוסף עליהם. שלא הי׳ שפע ז׳ שני השבע ע״י השר כ״א ע״י השכינה בהמלכות יוסף (אפ״ל קדימת אברהם ושרה המשיך או״מ ויוסף המשיך או״פ שיהי׳ מאיר שם ועמ״ש ביאור ע״פ ואני תרדה בשוכי) כי יוסף הי׳ כמו היאור המושך מים ממוצאו להשקות את הגן (להעיר מענין כגן ה׳ כארץ מצרים כו׳ בפ׳ וירא). וכן ע״ד האמת מדת יוסף נקרא נהר. וזהו ענין חלום פרעה והנה עומד על היאור (ע״כ נמצא):

ענין יוסף ואחיו שנהג עמהם באכזריות ויאסור את שמעון לעיניהם הי׳ הכל לטובתם שיפטרו בזה על עון מכירתם אותו שהי׳ גדול עונש (ע׳ בע״ח שער האונאה ספ״ה כי עי״ז נאחזו הקליפות כו׳ ביסוד העליון ה״ו עכ״ל ע״ש באריכות. ועי׳ בזה״א פ׳ חיי דקכ״ב ב׳ ע״פ מלך לשדה נעבד ומשם יובן דברי הע״ח הנ״ל. ועי׳ בהלשיך ע״פ ויוסף הוא השליט שפי׳ ג״כ עד״ז וז״ל. אמנם הנה כתב רחמן ראה. והנה קולר המשה עונות תלוי על צוארי אחיו אשר שנאוהו כו׳ מכרם בכסף לדיק כו׳ ע״כ מאהבתו אותם דאג למו כו׳ ע״כ ראה והנה טוב מאד להביאם לידי חמשה מיני צער כו׳ עכ״ל. ועי׳ בתניא ה״א ספי״ב. ומ״ת צ״ע ע״ז ממ״ש בשהש״ר ע״פ מי יתנך כאח לי ובשמות רבה רפ״ה באיזה אח כו׳ כאחי יוסף ליוסף שונאין היו אותו כו׳ הוי אומר כיוסף לבנימין עכ״ל. וקשה אמאי לא אמר כיוסף לאחיו שגמל להם טובות גדולות אף שלא נהגו עמו כראוי דזה הי׳ רבותא טפי. ולפי פשוטו שציער אותם יש

לתרץ

לארץ דאנו מבקשים שלא ישלם לנו כמעשנו כ״א להיות נושא עון. אבל לפי הנ״ל דכוונת יוסף הי׳ רק אהבה רבה קשה. וי״ל דלק״מ דמ״ש המדרש כיוסף לבנימין זהו משום שכתוב כאח לי יונק שדי אמי. ויוסף עם אחיו אעפ״י שנהג עמהם באחוה מ״מ לא ינק משדי אמם לאה כ״א מרחל. וכ״כ שם בפירוש באיזה אח יונק שדי אמי הוי אומר כיוסף לבנימין כו׳. אך א״כ ל״ע מהו שאמר כאחי יוסף ליוסף שונאין היו אותו כו׳ והלא בלא״ה א״א לומר כן עליהם דלא הי׳ יונק משדי אמו. וי״ל דעדיפא מיני׳ אומר שונאין היו אותו כו׳. ועוי״ל דאנו מבקשים מה שהטאנו לפניך מחוק ברחמיך הרבים אבל לא ע״י יסורים כו׳. א״כ לכן אומרים כיוסף לבנימין דוקא. דאלו לאחיו ליער אותם ויאסור את שמעון כו׳. וא״ת מפני מה עשה יוסף כן. יוסף הי׳ מוכרח לזה כדי שיכופר להם. משא״כ הקב״ה כל יכול למחול בלי יסורים. גם י״ל דב׳ התירוצים עולים בקנה א׳ כי מחילת העונות לגמרי הוא ביוהכ״פ יום סליחה ומחילה והוא ע״י בינה הנק׳ אימא עילאה שבה התגלות עתיק. וא״כ זהו כאח לי יונק שדי אמי. משא״כ בחי׳ אח מאביו לבד אף שאבא למעלה מאימא מ״מ גילוי התענוג הוא כשבא השכל להשגה דוקא כנז׳ בדרוש ברכת הזימון בענין לויתן שהוא יחוד או״א. ולפי שיוסף עם אחיו לא הי׳ ממש יונק שדי אמי לכן אין בזה גילוי התענוג כ״כ רק בבחי׳ ההעלם. ועי״כ לא הי׳ יכול למחול לגמרי כי עיקר מחילת עונות ע״י גילוי ע״ק תענוג העליון הממתיק כל הדינים. וגילוי זה הוא ע״י יחוד או״א בהי׳ שדי אמי דם נעכר ונעשה חלב ע״ד אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כו׳). עד שגם בזאת לא נכפר להם י כל
שהרי הוצרכו להתגלגל אח״כ בעשרה הרוגי מלוכה. וראובן בר״א הגדול ולפיכך נילול ר׳ אליעזר ממיתה משונה כו׳. אלא שהי׳ פעולה שיאריכו אף להם עד אותו זמן שהי׳ אחר בית שני כו׳:

והנה ענין מ״ש ויאו לאשר על ביתו כו׳ ושים כסף איש בפי אמתחתו ואת גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו כו׳. ענין הגביע הוא ע״ד מ״ש דהע״ה כום ישועות אשא (במא״א אות ג׳ סל״ז כתב גביע נק׳ היסוד. גטל
וכן גביע בגימט׳ מילה וגימט׳ ה׳ פעמים טוב ה״ח שביסוד. ועה״כ גימט׳ אלקים כמנין כום. והי״נ כ׳ שכ״כ בלק״ת פ׳ מקץ. וז״ל הלק״ת שם סוד הגביע של יוסף כי יוסף הוא ביסוד שבו ה״ח וכל חסד נק׳ טוב שנא׳ אך טוב וחסד כו׳. והנה ה״פ טוב גימט׳ גביע. ולנע״ד חיים כי ג״כ עולה מילה שהוא היסוד עכ״ל. ויש להעיר לזה מענין ה׳ פעמים אור כי האור נק׳ טוב כמ״ש את האור כי טוב וכמ״ש ברבות פ׳ מקץ פל״ב. וא״כ ה׳ פעמים טוב ה״ע ה׳ פעמים אור. ועי׳ בפ׳ תרומה קס״ז ובמק״מ שם דה׳ פעמים אור הם ה״ח והם ה״ח דעת״י וא״א והיינו שהם בחי׳ אור שנבראת ביום ראשון. וכן היתה בפ׳ בלק דר״ד ע״ב נהורא קדמאה דברא קוב״ה הוה נהיר כו׳ עד דמטי להאי בקר דיוסף. וכ״ב מהרח״ו שם שהם ה״ח המתלבשים ביסוד הרי שהם נמשכים מא״ק ועת״י וא״א כמ״ש במק״מ שם. והפ״ל בפי׳ ה׳ פעמים טוב שכדי שיומשכו מע״ק עד יסוד ז״א יש ה׳ יסודות יסוד דע״י דא״א ודאו״א עד שנמשכו ביסוד ז״א. א״כ נגד ה׳ פלופי האלי׳ כמ״ש בענין ע״ו פעמים כמה מעלות טובות

למקום עליו . וזה"ע חמשה חומשי תורה והתורה נתנה בחמשה קולות . עמ"ש בד"ה וכל העם רואים את הקולות . ולפ"ז ה' פעמים טוב היינו כשנמשך מיסוד ז"א ליסוד דנוק' . וא"ש שהגביע הוא ג"כ כוס שהוא בחי' מל' הנק' כוס ישועות . ועמ"ש ע"פ זכר רב טובך יביעו בחי' רב טובך היינו הרבה בחי' טוב בבחי' השכל' ממקור השכ' לחכ' ומחכ' לבינה כו' ע"ד הנ"ל. ובירמי' סי' ל"ה ה' גביעים מלאים יין וכוסות. וכ' במצ"ד וכוסות לשפוך בהם יין מהגביעים לשתות בהן. ובמצ"צ שם גביעים הם כענין כוסות וגדולים מהם ובהם מביאים היין. וכן ואת גביעי גביע הכסף. וכ"כ במכלול ערך גביע שהוא כמו כוס אבל עשוי בתמונה אחרת. וא"ש ע"פ הנ"ל שהגביע הוא ביסוד ז"א אשר הוא מקור המשפיע לבחי' הכוס שהוא המל' כמו שמהגביע שופכים להכוס כנ"ל. ובסידור בדרושים לחתונה ד"ה ענין רב שמואל בר יצחק מרקד אתלת נת' דכוס של ברכה זהו מל' תושבע"פ ובחי' היין שבו זהו טעמי תורה הפנימי' . לפ"ז א"ש שיין הנ"ל נמשך לתוך הכוס מהגביע שהוא חמשה חומשי תורה שנכתב ה' פעמים אור כנ"ל . ואפשר לפ"ז לקשר בחי' גביע לענין גבעות שענינם הרים גבוהים . כי כן הגביע להיותו כוס גדול דומה לגבעה נשאה . וכ"מ בספרי השרשים דגבעה מלשון גבה וכן גביע כוס גבוה . ועפ"ז יובן מ"ש ביוסף עד תאות גבעות עולם תהיין לראש יוסף כו' כי כן יוסף מקבל מהבינה הנק' גבעה עילאה ומשפיע להמל' הנק' גבעה תתאה . והשפעה זו ע"י הגביע גביע הכסף כו'. ואפשר שזהו ג"כ ענין גביעים שהי' במנורה שהמנורה היא במל' והיא מקבלת מהיסוד שהוא בחי' גביע ה"פ טוב ה"פ אור. ועי' במא"א אות ג' סי' יו"ד בענין גבעות כ' שהן נה"י דז"א. והי"נ העיר מהזח"ב וארא כ"ב ע"א שדרש גבעות עולם על בינה ומל' . ובפ' משפטים ק"ע ע"ב דרש גבעות על נה"י. ובדקי"ב דרש גבעות על ההיכלות. וכ"ה בפ' תשא דקפ"ע סע"ב. עו"ש גבעת הלבונה נק' יסוד דנוק'. ועמ"ש בד"ה אתם נצבים גבי ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים. והנה מגבעות ה"ע כובע והוא ג"כ לשון גובה. והוא מקור גבעות עולם. ועי' בהגה"ק סי' ד' בענין וכובע ישועה בראשו. וי"ל שמשם נמשך הישועות לבחי' כוס ישועות ע"י הגביע דיוסף כו'. והנה לע"ל כתיב כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה והסדי כו' וכמ"ש בענין זה במ"א. ואפ"ל ע"ד שלע"ל יתעלה יהודה יותר מיוסף ולכן לא יצטרך הכסא דמלכא משיחא לקבל מגביע דיוסף כמו שעכשיו מהגביע שופכים להכוס כנ"ל משא"כ לע"ל אמרו כוסי רוי"ה שיהי' מחזיק רכ"א לוגין דהיינו שיקבל מיסוד דא"א וממילא והגבעות שהם מקור בחי' גביע הנ"ל תמוטינה אלא וברית שלומי לא תמוט כו'. וכן פי' בזח"ב תשא קפ"ע ע"פ והי' באחרית הימים כו' ונשא מגבעות דזה נאמר על כוס של ברכה שיהי' למעלה מנה"י דז"א ואפי' מנה"י דאימא וכמ"ש ע"פ רני ושמחי בת כו' ע"ש ודו"ק. ועמ"ש סד"ה קול דודי בענין מקפץ על הגבעות ובענין וגבעות בצדקה. תלים ע"ב ג'.

קיצור. גביע ה"פ טוב ה"ח שביסוד ה"פ אור. או ע"ד ה' יסודות של ה' פרצופים. גביע כוס גדול וגבוה שממנו שופכים לכוסות. היינו יסוד ז"א המשפיע ליסוד נוק'. ויש לו שייכות ללשון גבעות עולם שהם האמהות אימא עילאה ואימא תתאה. וגם גבעות נה"י דז"א. וגם גבעות ההיכלות שמקבלים מגביע הנ"ל. גבעת הלבונה וגבעות במאזנים

וגבעות בלדקה. ולע"ל והגבעות תמוטנה. וכסא דמלכא משיחא לא יקבל מגביע דיוסף כ"א יחזיק רכ"א לוגין. וזהו מקפץ על הגבעות) :

ז **ולבאר** הדברים הנה ילה"ק מ"ש כוס ישועות אשא (וז"ל המא"א אות כ' סכ"א כוס נק' יסוד דנוק' ולכן כוס גימט' אלקים כו' כוס ישועות נק' כשיש בה גבורות דבינה הממותקות ולכן הכוס צ"ל בימין הושיעה ימינך עכ"ל. ועי' מענין כוס ישועות בפ' ויחי דר"כ ע"א ור"פ בראשית ובפ' תרומה דקס"ע . וברבות ס"פ וישב פ' פ"ח דל"ח ד' ע"פ ונתת כוס פרעה. וארא ספ"ו . בשלח פכ"ה קמ"ב ב') . פי' כוס ישועות היינו בחי' הכלי לקבל את בחי' המשכת הישועות עליונים והיינו בחי' מל' דאצי' שהיא בחי' דבר ה' המחי' את כל העולמות אלף אלפי' לגדוד א' כו' וכולם חיים וקיימים מאותי' דבר ה' כמ"ש וברוח פיו כל צבאם כל דבור נברא ממנו מלאך א'. והנה הדיבור הוא בחי' כלי שבו נמשכים כל האורות שלמעלה ממנו כמו השכל נמשך בדיבור. שבצירופי אותי' ותיבות אלו מתלבשת ונתפסת איזה השכלה כו'. וכמ"כ המדות נמשכים ונתפסים ג"כ בהדיבור שמדבר דיבורים טובים עם זולתו או דיבורים קשים שה"ע התלבשות מדת החסד או מדת הגבורה בתוך הדיבור כו'. וזהו פי' כוס ישועות ל' רבים שהן בחי' ה"ח שנק' ישועות כמ"ש בהקדמת הזהר. וכולם נמשכים ומתלבשים במל' שהיא בחי' כוס לקבל ישועות אלו. והענין כי ה"ח אלו היינו בחי' חסד שבחסד חסד שבגבורה כו' עד הסד שבהוד. והרי כולם ג"כ מתלבשים ונתפסים תוך הדיבור. ד"מ חסד שבחסד הוא דיבורים טובים בימין מקרבת מכל וכל. וחסד שבגבורה היינו כענין תוכחת מגולה מאהמ"ס שמדבר לו דיבורים קשים ומרים אלא שזהו מהמת עוז אהבתו אליו והוא בחי' הסד שבגבורה והכל מתלבש בתוך הדיבור ולכן נק' כוס ישועות. וכוס גימט' אלקים כי אלקים היינו ג"כ בחי' הכלי להמשכת האורות הנ"ל וכידוע דשם אלקים הוא ג"כ במל'. ופי' אלקים לשון כח כמו אילי הארץ כי הכלי היא שכחה רב להעלים ולהצפין את האור שבתוכה בלי יתראה לחוץ כדמיון היין הנתון בכלי שהכלי מגבילתו בל ישפך לחוץ אלא טמון בתוכה וכך בחי' האורות הנמשכים במל' הם נשארים שם ולא יספו להתמשך עוד (ועמ"ש בביאור ע"פ וקבל היהודים מענין הכלים גבי שהקדימו נעשה דשרש הכלים גבוה מהאור. ועמ"ש בסידור אחר עלינו לשבח בד"ה ביאור למ"ש בלק"א פנ"ג. וכן הדיבור שרשו מקדמות השכל שלמעלה משכל הגלוי כמ"ש בהגה"ק ע"פ ויעש דוד שם) ולכן נק' אלקים לשון כח (ועד"ז י"ל בפי' ועתה יגדל נא כח אד' כי אד' והאלקים הכל א' ונק' כח כי הכלי היא בבחי' כח להעלים את האור כו' ושרש כח זה מסוכ"ע וכמו שרש הפרסא נמשך מהכתר כמ"ש בביאור ע"פ השמים כסאי) וכמ"כ ה"ע גביע הכסף דיוסף כי גביע עה"כ ג"כ גימט' כוס וגימט' אלקים (ולפמש"ל בהג"ה הגביע הוא ביסוד והכוס במל'. ואפשר הגביע הוא כענין בחי' ציון שהוא ג"כ לפעמים נאמר על יסוד ז"א ולפעמים על יסוד דנוק' וציון ג"כ גימט' יוסף כידוע). והנה דהע"ה אמר על בחי' זו כוס ישועות אשא ובשם הוי' אקרא. כי דהע"ה הי' מרכבה לבחי' מל' וכנגדה אמר זה כוס ישועות אשא שיגביה את בחי' המל' עד שתקבל בתוכה הישועות הנ"ל (והוא כענין מ"ש ארוממך אלקי

האלך

המלך כי אלקי לשון כח בחי' הכלים בחי' מל'. ועמ"ש מזה בתו"א פ' מקץ בד"ה כי אתה נרי שרוממות זו הוא בבחי' עתיק כענין מלך יחיד. ומש"כ שהוא בבחי' בינה היינו ג"כ חד כי התגלות עתיק בבינה ובינה נק' רמה כמ"ש בזהר ע"פ קול ברמה נשמע. ורוממות זו היינו שיהי' ג"כ במדריגות או"א כענין ביום ההוא יהי' כו'). ועיקר ההגבהה היינו בבחי' בינה כמו עד"מ שישא האדם כוס גשמי למלאותו יין כמ"כ ידוע דיין הוא בחי' בינה והיינו בחי' גבורות ממותקות. וז"ש אין שמחה אלא ביין (וזה"ע ניסוך היין המשמח אלקים בחי' כוס הנ"ל שהשמחה הוא גילוי פנימיות יאר הוי' פניו אליך. וזהו הסך נסך שכר להוי' כו' וכמ"ש במ"א) כי הגבורות כשנמתקים הם מעולים ומשובחים יותר גם מעלם החסדים כמ"ש במ"א (וכמו מעלת הזהב על הכסף. ואפ"ל דהגבהה זו לחברה לבחי' הגביע דיוסף שהוא כוס גבוה. וכ"מ בזח"ב פ' וארא דכ"ח כע"ב דארוממך היינו להברה עם ז"א. וזהו ע"י יוסף. וגם היין שבגביע נק' יין הטוב כי גביע גימט' ה"פ טוב כנ"ל. ועי' בזח"ג פ' שמיני דל"ט ע"ב ע"פ והכך כיין הטוב דהוא חמרא דמנטרא דהיינו יין המשומר בענביו מששת"ב. ועי' מזה בסידור בד"ה ענין ברכת הזימון). ובבחי' זו הוא שהי' אומר דהע"ה כוס ישועות שהיא המל' אשא בבינה למלאותה יין הטוב כו'. ובשם הוי' אקרא להמשיך אח"כ הארה מלמעלמ"ע בבחי' שם הוי' כו' (נראה דר"ל לפי שאשא המל' בבחי' בינה ע"ד אחעט"ב וע"ד ותעמוד לפני המלך בתו"א סד"ה ויושע המלך לאסתר. א"כ עלי' זו היא למעלה מז"א שהוא שם הוי' לכן אח"כ ובשם הוי' אקרא להמשיך האור מסוכ"ע בשם הוי' דז"א. ובבחי' זו הוא משארז"ל לא זז מחבבה עד שקראה אמי שהוא ע"ש שממשכת האור בז"א כמ"ש בד"ה לאיגה ורחיגה בענין שאו ידיכם קדש וברכו את ה' כו'). אמנם יוסף לא הי' נצרך להגביה הכוס הנ"ל. כי דוד שהי' מרכבה לבחי' מל' בלבד והי' למטה במדרגה לכך בכדי שיומשך יין דבינה לתוך הכוס הנ"ל הוא צריך להגביהו מלמטה למעלה (ע"ד ארוממך אלקי המלך כמ"ש בזהר וארא הנ"ל) משא"כ יוסף שהוא בבחי' עלמות האלי' שהוא המשפיע לבחי' מל' כמ"ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא שבו ועל ידו נמשכים כל ההשפעות במל' לא נצרך לזה לומר כוס ישועות אשא כו' כי מעלמות מדרגתו הוא שנמשך היין הטוב הנ"ל והולך למישרים במדת המל'. (גם כי כוס של ברכה צריך להגביה מהקרקע טפח אשר טפח זה הוא בחי' יסוד שהוא למעלה מן הקרקע שהוא מל' טפח. ועי' במא"ה אות ע' סי"ג וזהו כענין כוס ישועות אשא שהיסוד ממשיך בהכוס מיין הטוב דבינה אבל יוסף שהוא עצמו בחי' יסוד א"כ א"צ להגביה הכוס ולכן נק' כוס שלו גביע מלשון הגבהה שהוא בעצם גבוה מהארץ טפח כו' וכמובן). וז"ש ואת גביעי גביע הכסף שהוא גביע שלו אשר ישתה בו תמיד וישפיע יין לתוכו. ונק' גביע הכסף ע"ש החסדים שהוא ממשיך ומשפיע במל' כי כל הס"ת הנ"ל שמחסד עד הוד כולם מאירים ונמשכים באמצעות יסוד במדת המל' כו' (והיינו כי מן הגביע שלו שהוא יסוד ישפיך וישפיע היין לבחי' הכוס שהוא מל'. וא"כ מה שדוד הי' צריך לומר כוס ישועות אשא לחברו ולהגביהו להיות המל' פב"פ עם ז"א. יוסף לא הי' צריך לזה כי הוא ע"י הגביע שלו ממשיך אור הז"א במל'. וזהו ע"ד שנת'

בד"ה כי אתה נרי הנ"ל בפי' ארוממך אלקי המלך שיש בזה שני בחי'. הא' העלאה מלמטלמ"ע וזה"ע כוס ישועות אשא. והב' בחי' וענין המשכת הרוממות מלמעלמ"ט. בחי' יחיד חי העולמים נמשך בבחי' מלך מלמעלמ"ט. וזה"ע בחי' יוסף תוס' אור הנמשך מלמעלה למטה). אמנם לזה ואת גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן כי בנימין הוא בחי' צ"ת שהוא בחי' יסוד דנוק' שענינו הוא בחי' ההתקשרות של המקבל ותפלתו להתקרב ולעלות אל המשפיע ולכן נאמר ואביו קרא לו בנימין בן ימין המקרבת ממטלמ"ע כו' (ועי' מזה בזח"א וישלח קע"ה א' גבי וקשיר לי' לימינא ובמק"מ שם מ"ש כי נודע כי שם ב"ן שה"ש בנימין שרשו מהדכורא שהוא נוטה לצד החסד ולכך קראו יעקב בן ימין. ועי' בהקדמת זהר ד"ו שע"א ע"פ ובניהו בן יהוידע ובהרמ"ז שם נודע כי המן הוא סוד ב"ן כו' ונודע כי ההוא רוחא המעלה מ"נ נק' ב"ן ונמשך מיסוד הזכר ליסוד הנקבה בסוד בנימין. וזהו ובניהו כו' בחי' ב"ן. בן איש חי שנמשך מיסוד דדכורא כו' וע"ש במק"מ ג"כ מזה. וע"ד עבודה נראה שה"ע האהמ"ס שיש בנפש שזהו נמשך מרוחא דשדי בגוה וה"ע הספיקים ושרשו נמשך מבחי' אה"ר ואה' בתענוגים שזהו בחי' יוסף. ועי' בת"א פ' ויגש ד"ה וילקט יוסף. ולכן צוה יוסף להשים את גביע הכסף שלו באמתחת בנימין דהיינו המשכת יסוד דדכורא בבחי' ההוא רוחא דשדי בגוה כדי שעי"ז יגדל כח האהמ"ס שתהי' עולה למעלה בבחי' גילוי וכמ"ש ע"פ פתחי לי אחותי היינו אה' הטבעי' אך שהיא מסותרת ופתחי לי היינו שתצא מההעלם אל הגילוי. וזהו מי יתנך כאח לי כיוסף לבנימין) ולכן צוה לשום באמתחתו הגביע הכסף הנ"ל כי הוא מעלהו ממטה למעלה ע"ד שנאמר בדוד כוס ישועות אשא שגם מדרגת בנימין הוא למטה בבחי' מל' ועיקר מדרגתו הוא בבחי' העלאה ממטה למעלה וכמ"ש במ"א ע"פ ושמתי כדכד כדין וכדין שהם וישפה (והיינו שע"י יוסף נמשך יחיד חי העולמים מלך וע"י בנימין יהי' מלך יחיד כו' וזה"ע ונתתי לך מהלכים ב' בחי' הלוך מלמטה למעלה ומלמעלה למטה. ועמ"ש ע"פ והתהלכתי בתוככם *):

---

* **ועמ"ש** עוד מענין גביע הכסף שהטמין יוסף באמתחת בנימין בביאור ע"פ אלה מסעי

ויש לעיין מ"ש בלק"ת פ' תבוא בד"ה תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה דהא כתיב שמחו צדיקים בה' ואיך אמר שכ"א יעבוד בשמחה וע"ש התירוץ שיש ב' בחי' שמחה כו' ועמ"ש בהגה"ק בד"ה מה יפית ומה נעמת אה' בתענוגים. והנה יוסף נק' צ"ע והגביע הכסף שהוא כלי לבחי' יין המשמח זהו ע"ד שמחו צדיקים בה' אבל בנימין שרש ומקור לנשמות דבי"ע שהם נשמות הבינונים ע"כ בהם השמחה גנוזה בעבודה. ולכן הטמין יוסף הגביע באמתחת בנימין להיות גם בבינונים מדריגת האה' בתענוגים הנ"ל אך שלא ידע וירגש מזה כו'. וע"ד בחי' ג' יו"ט שהם מועדים לשמחה לכל נש"י וזה"ע כי יקרא קן צפור כו'. וכמו שבשבת נמשך נשמה יתירה ע' בד"ה ויקהל משה וזה"ע נשמת כל חי דפרחא מחי העולמים שהוא בחי' יוסף כמ"ש עוד יוסף בני חי. והנה לפמ"ש מהרמ"א שעסק יוסף במצרים שהי' מרכבה להשראת השכינה שם להוציא הניצוצי' וכנ"ל בענין וילקט יוסף את כל הכסף כו' לכן אמר שיורידו את בנימין אליו כי בנימין הוא הכלי להעלאת מ"ן ויוסף הוא הממשיך מ"ד וזה"ע גביע הכסף כו'. וזהו שרצה שיהי' לו לעבד ר"ל להעלות מ"נ. ומה שהטמין הגביע באמתחת בנימין י"ל משום שגם בכדי להיות כח להעלות מ"נ צ"ל המשכה מלמעלה תחלה כמ"ש בד"ה הקל קול יעקב והמשכה זו זהו ג"כ ענין הגביע שהטמין כו' שע"י המשכה

והנה ביוסף כתיב וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים כו' ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה כו' ואחז"ל פ"י דפסחים דקי"ט ע"א כל כסף כו' שנאמר וילקט יוסף וכו' וכשעלו ישראל כו' וינצלו (ברכות בחקתי פל"ה. וישב פ' פ"ס ל"ו ג'. זח"א מקץ קצ"ו ב' ת"ח בגין יוסף דאיהו צדיק איהו גרם עותרא כספא ודהבא לנטלא לישראל כדכתיב ויוציאם בכסף וזהב כו'. ובמק"מ שם פי' שיסוד יש בו החסדים שנק' כסף והגבורות שנק' זהב. והיינו כסף בחי' אה' כמו נכסוף נכספת. זהב בחי' יראה מצפון זהב יאתה. והם אהוי"ר הנמשכים מלמעלה לכנס"י. זח"ב שמות ד"ז ע"א). פי' כי עיקר עבודתו במצרים הי' ללקט את כל החסדים ולהמשיכם מעצדאתכ"פ בעצדאת"ג וזהו ביתה פרעה כי פרעה הוא מלשון פריעה והתגלות והיינו בחי' בינה או מלכות כנודע (וז"ל המא"א אות פ' סכ"ד פרעה נק' המל' דתמן אתפרעו כל נהורין ועל הרוב כינוי זה במל' דיצי'. גם הבינה נק' פרעה שפורעת שכר טוב לצדיקים. ועי' בע"ה של"א פ"ז ע"פ והי' כו' והחמשית תהי' לפרעה שה"ע התגלות עתיק שבבחי' בינה הנק' ביתה פרעה. ביתא דאתפרעו בי' כל נהורין). °ועם כל הנ"ל יובן תכלית ענין ירידת יוסף למצרים בבחי' גלות שיוציא וילקט שם כל הניצוצים כמ"ש אמרת ה' צרפתהו כו' שעי"ז יוקל להם הגלות. ולא כאשר יש לדמות לכאורה שע"י יוסף ירדו בנ"י למצרים כו' כי אדרבה ראוים היו לגלות הזה על ארבע מאות שנה כמ"ש לאברהם. אלא שע"י יוסף שירד תחלה למצרים והמשיך השכינה שמה ובירר הניצוצים דקדושה שהי' שם בבחי' כפולה אזי נפטרו רק ברד"ו שנה גלות. ועיקר הגלות הקשה דהיינו בעת שהתחילו לשעבדם הי' רק פ"ו שנה דהיינו בהולדת מרים שהי' קכ"ד שנה מבואם למצרים שאז התחילו לשעבד בהם וע"ש זה קראוה מרים כענין שנאמר וימררו את חייהם כו'. וכ"ז הי' ע"י יוסף ע"י ירידתו תחלה למצרים פעל כל אלה למעט הגלות (והעמיד רק על פ"ו שנה שהוא בגימט' אלקים והוא בגימט' הטבע דהיינו בחי' התלבשות השכינה בגלות לברר כו'). והטעם שהי' ע"י יוסף דוקא הוא משום שבחי' יוסף הוא גבוה מאד נעלה במדרגה מכל השבטים כי לו נתנה הבכורה כידוע:

וביאור הדברים יובן בהקדים ענין הבכורות מהו כי הנה איתא במשנה פב"ת דזבחים עד שלא הוקם המשכן היה העבודה בבכורות ומפרש בגמרא שם דקי"ו ע"ב מדכתיב וישלח את נערי בני ישראל והם הבכורות וכ"ה ברבות נשא רפ"ו. ושם מבואר שירדו מגדולתם על מעשה העגל (וצ"ע דבגמרא שם משמע שמשיני נצטוו על הכהנים ע"ש בפרש"י) וניתנה אז העבודה לכהנים. והנה אנו רואים שיש הפרש בין

זו יעלה את בנימין אליו. וטענת יהודה כי בנימין צ"ל אצל יעקב דוקא כי יעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה דבחי' סוכ"ע אל הקצה ממכ"ע. אך אלה תולדות יעקב יוסף שכדי להיות ההשפעה מיעקב בממכ"ע הוא ע"י יסוד יוסף המקשר ומחבר כו' ועכשיו שיוסף אינו אצל יעקב א"כ בנימין נכנס במקומו דיוסף ולכן כאשר יעזב הנער את אביו כו' אזי יהי' אבר מת כי אין קישור אלא לדעת שהוא בחי' יעקב ומבחי' אבר מת נמשך הזיבה שהוא השפעה לחיצוני' כמ"ש במא"א אות ז' סעי' ה':

יחום הכהנים ליחום הבכורים. שהכהנים נמשך להם הכהונה מהאב דוקא. אבל אמו אין נפקותא אם היא כהנת או ישראלית כי הולד הולך אחר הזכר וכדתנן ספ"ג דקדושין כל מקום שיש קדושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר ואיזו זו כהנת לויה וישראלית שנשאת לכהן וללוי ולישראל. ובענין בכור אינו כן אלא נהפוך הוא שקדושת הבכור תלוי ונמשך מהאם דהיינו מה שהוא בכור לאמו כמ"ש קדש לי כל בכור פטר כל רחם. ואע"פ שיש בכור לנחלה שתלוי ג"כ באב דוקא ולא באם כדתנן במשנה רפ"ח דבכורות ה"ז רק בכור לנחלה אבל קדושת הבכור לענין עבודה תלוי באם כנ"ל ממ"ש קדש לי כו' פטר כל רחם הרי לשון קדושת הבכור נזכר רק על פוטר הרחם. והענין כי הנה קודם מיעוט הירח כתי' ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים שהוא ענין זו"נ שהיו שוין בקומתן (ועיין מזה בזח"א בראשית דף כ' ע"א שאע"פ שהיו ב' שמות הוי' אלקים היו שוין בקומתן דוגמת או"א שהן ג"כ בחי' שמות הנ"ל ועכ"ז הם שוין ונק' תרין ריעין כו' ולכן איתא בלק"ת בזכרי' ע"פ ביום ההוא יהיה שזו"נ שהם עכשיו ו"ה בחי' דודים יהיו לעתיד ג"כ בחי' י"ה תרין ריעין) ואח"כ נתמעט הירח שבחי' הנוק' ירדה למטה בבריאה להיות ראש לשועלים ועז"כ ואל אישך תשוקתך שתשוקתה להתעלות באצילות והוא ימשול בך (שבע"כ יורדת לבי"ע ותתן טרף כו' ועמ"ש מזה בד"ה בפ' נשכים שעד"ז בעבודה הוא ענין השוב שאחר הרצוא להשפיל א"ע בעסק מצות מעשיות ותשב"ע"פ). ולכך כעת שהעבודה בכהנים הוא יחוסם אחר האב דוקא כי הנוק' היא טפלה לו (והיא בחי' ש' אלקים שמאיר בבריאה משא"כ הדכורא שרשו מבחי' שם הוי'). אבל לע"ל שתתעלה הנוק' יותר להיות אשת חיל עטרת בעלה. ונקבה תסובב גבר (והיינו ע"י כי לחוק עשה לי אלקים שעיקר הלחוק הוא התענוג העליון שיתגלה לעתיד לבוא נמשך דוקא משם אלקים המסתיר להיות יש ואזי ע"י ביטול היש לאין נמשך הלחוק והתענוג וזהו ענין אשת חיל" ב"פ כ"ד דבשכמל"ו כמ"ש במ"א. והיינו ג"כ מפני שמבררת רפ"ח ניצוצים דתהו שהם למעלה מהתיקון. ולכן עי"ז ונקבה תסובב גבר מבחי' סובב כולא עלמין) ולכן אזי יחזור להיות העבודה בבכורים שנמשכי' מבחי' פטר רחם (והיינו ע"ד עולם התהו שקדם לעולם התיקון אלא שעכשיו נפל למטה אכן כשיתברר ב"ן יהי' גבוה ממ"ה וזהו ענין הבכורה. ועמ"ש מזה בד"ה אני חומה). וכן הי' מקודם חטא העגל (והיינו מפני שע"י יל"מ ומ"ת פסקה זוהמת נחש שהטיל בחוה. ונתעלה הנוק'. וכמ"ש ביל"מ ופסח ה' על הפתח שהדילוג הי' לבחי' מל' הנק' פתח כמ"ש בד"ה קול דודי) אלא שע"י חטא העגל שחזרה הזוהמא לכן עי"ז ניטלה העבודה מן הבכורות הבאים מבחי' הנוק' (בכח הבירורים שמעולם התהו שהוא ענין הבכורה. שעכשיו החיצונים יונקים ממנה) וניתנה לכהנים שיחוסם מהאב בחי' דכורא (שמהחסדים אין יניקת החיצונים כמו מהגבורות). אבל לעתיד כאשר יושלם כל הבירור ויהי' האתע"ב (עמ"ש בביאור ע"פ כי על כבוד חופה ובד"ה ואכלתם אכול) יחזור להיות העבודה בבכורים שמבחי' נוקבא. ואזי יהי' לה בחינת עליה יותר גם מאשר היתה קודם המיעוט שהיו רק שוין בקומתן אבל לעתיד שתהי' האתע"ב ונקבה תסובב גבר היינו שבחי' הנוק' תהיה במדרגה יותר נעלית מדכורא והיינו ע"י

המיעוט שהיה בינתיים (היינו ע"ד לחוק עשה לי הלקים. שע"י המיעוט וההסתר שנעשה בחי' עזר מבחי' כנגדו כו' וכמ"ש בד"ה ואני הראה בשונאי כו'). ובזה יובן שיעקב נטל הבכורה מראובן ונתן ליוסף. לפי שיוסף בא מרחל שהיא עיקר בחי' הנוק' היינו בחי' סירה מל' דאצילות (משא"כ לאה עלמא דאתכסייא ה' גדולה לאה. אבל ה' קטנה רחל מקור דבי"ע והיא עיקר אשת חיל עט"ב ולכן נק' רחל אשת יעקב) שממנה דוקא שייכה ונמשכת הבכורה (שהוא ש' ב"ן המברר ניצוצי' דתהו שזהו עיקר הבכורה כנ"ל) ע"כ יעקב נתן לו גם הבכורה מהאב שיהי' בכור לנחלה כו':

והנה במא"א אות ב' סכ"ג וז"ל בכורות נק' מלכי אדום ונק' בכורות שהם קדמו לאצילות ונק' בן בכור בסוד שם ב"ן ולכן צריכים פדיון כי החיצונים נאחזים בהם כו' עכ"ל. לפ"ז זהו ענין בכור לאב דדוקא בכור לאם פטר רחם צריך פדיון. אך הטעם שכתב בענין הפדיון צ"ע דהא צריך לפדותו מהכהן שזוכה בו משל גבוה. ועמ"ש סד"ה והרשתיך לי. ומ"ש במ"א בענין מלות פדיה דאמה העבריה. ובמ"א נתבאר לפי שכהנים שרשם מקו הימין הח"כ וחכמה נק' ראשית ובכור ע"כ צריך לפדות כל בכור מהכהן עו"ש במא"א בכור נקרא ז"א ברא בוכרא דאו"א כו' ועמ"ש מזה בד"ה וכל בניך בענין בינה בן י"ה. וי"ל שזהו ענין בכור לאב כי על ז"א אמרו בן מסטרא דאבא קאתי. ומה שנוטל פי שנים נגד שאר בנים דהנה כתיב למען אחי ורעי שיש נשמות גבוהות דאצילות שנק' אנשי קדש שנמשכים מיחוד או"א לכן נקראים אחים לז"א. והנה ארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות. והם מחלה מתר"ך אורות דכתר המתלבשים באו"א קנה חכמה קנה בינה. ואו"א מורישים בחי' זו לבניהם נשמות הצדיקים. אבן ז"א עצמו יתעלה לע"ל להיות במדרגת א"א ממש כמ"ש במ"א ע"פ ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' וא"כ ינחיל כל התר"ך אורות דכתר שהם פי שנים נגד בני העוה"ב שמקבלים ש"י עולמות. ואפשר כי ב' בחי' יש הנ"ל דכתר הם ב' כתרים א"א וע"י וא"כ הצדיקים ינחלו ש"י עולמות מה"א. וז"א ינחיל ג"כ בחי' עתיק שהוא בחי' תחתונה שבמאציל. וזהו ואורח צדיקים כו' עד נכון היום פי' היום היינו הכתר כענין היום אם בקולו תשמעו. כנזכר בד"ה ביום השמע"צ. ואורח צדיקים הוא עד הצי היום ש"י עולמות שהם מחצית מבחי' היום ההוא. ואפ"ל בענין והיה בן הבכור לשנואה דקאי על בעלי תשובה שהם יזכו ג"כ לבחי' פי שנים הנ"ל. כי לצדיקים הוא ש"י עולמות. אבן במקום שבעלי תשובה עומדים כו' וכמ"ש במ"א. עוי"ל פי שנים כי בז"א מלובש הקו מאור א"ס משא"כ בנשמות הצדיקים כו' לכן גם לע"ל יהי' בו עליה יתירה כו'. עוי"ל פי שנים כי יש ב' בחי' מלמעלה למטה ומלמטה למעלה כמ"ש בד"ה ושמתי כדכד בענין שהם ויספה. ובד"ה כי אתה נרי בענין ב' פירושים בארוממך. והנה ביוסף נאמר ב"פ בן פרת שהי' בו ב' בחי' הנ"ל וזהו ונתתי לך מהלכים ב' בחי' הילוך וזהו ענין פי שנים:

ועתה נבוא לענין כחי וראשית אוני. דכ"ז שייך לענין הבכורה שמהאב. והנה כתיב שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו' מרוב אונים ואמיץ כח וידוע דמי היינו בינה שנק' מי עלמא דאתכסיא. ברא אלה היינו ו"ק דז"א. ועי' מזה בזה"א דף ב'

ע"א ובסה"מ סי' ע"א. ובמא"א אות ריש סעיף מ"ה פי' מרוב אונים אבא. ובת"ז סוף תיקון מ"ע פי' מרוב אונים כתר. וגם יש שם פי' דקאי על אדיק יסוד ז"א כי יסוד ממשיך הטפה מהמוח כנודע מענין ויאסור יוסף מרכבתו ומענין בן פורת יוסף. וידוע דהטפה נמשך בה מעלמינת החכמה מה שלמעלה מהארת השכל שנמשך בהדבור. אך ידוע שיש כמה מדרגות בשרש המשכת הטפה וכמ"ש בע"ח שער הזווגים בענין זווגא דלא שלים וזווגא שלים וע' בזח"ג פ' אחרי דס"א סע"ב. ומזה י"ל בענין מרוב אונים היינו כשהטפה נמשכה ממקום עליון וע"ד ישים כגבור לרוץ אורח כמ"ש הרמ"ז ר"פ בהעלותך. ועיין בלגה"ק סי' ע"ו ובחינת יסוד הוא עד"מ התקשרות כו' וכמו עד"מ בגשמיות רבוי הזרע הוא מרוב החשק והתענוג ועי"ז ממשיך הרבה מהמוח עכ"ל. ועד"ז יובן ג"כ ענין הרבוי בההשפעה כענין כרביבים עלי עשב המבואר במ"א בד"ה האזינו השמים. וכענין ואתא מרבבות קדש. זכר רב טובך יביע. ורב שלום כו'. מה רב טובך כו'. וזהו וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק. וזהו ענין כחי וראשית אוני. אשר בבחינת ראשית אוני נמשך ההשפעה ברבוי ע"ד מרוב אונים כו'. ועמ"ש במ"א בענין שיעקב היה בכור שנולד מטפה ראשונה וכנס ראשון יצא אחרון ומבואר הענין ששרשו מעקודים שלמעלה משרש עשו מעולם התהו שהוא נקודים. ועד"ז יובן ענין וראשית אוני. וענין כחי ע"ד כל הטובה אישר"מ בכל כחו. ועתה יגדל נא כח הד'. וע' בזח"ג פינחס דף ר"כ ע"ב ע"פ כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך. והנה ענין יתר שאת. יש להעיר ממ"ש רז"ל ע"פ את ובניך תחיו בנותר במ"ב סי' ד' ז'. וארז"ל עד שיחיו המתים. וברות כתיב ותאכל ותשבע ותותר. רות סי' ב' י"ד. וברכות אוכל בעוה"ז אוכל לימות המשיח ואוכל לעתיד לבוא. כמלא ותותר קאי על לע"ל. והיינו ע"ד מ"ש בענין לשארית נחלתו פי' משים עצמו כשיריים. פי' שיריים היינו מה שנשאר בבחי' מקיף. שהוא מה שלא יכול להתלבש בא"פ תוך הכלי ונשאר בבחי' מקיף. והוא ענין סוכ"ע. והנה כתיב ויתרון ארץ בכל היא. ופי' בזח"א פ' חיי דקכ"ב. דהיתרון של ארץ שהיא מל' דאצי' נמשך לה ע"י בכל. בחי' כי כל בשמים ובארץ שמחבר שמים וארץ סוכ"ע וממכ"ע. וגם בכל היינו כש"ב. ועי"ז נמשך בה בחי' יתרון היינו תוספת אור. ועד"ז נאמר מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. ועמ"ש מזה בתו"א פ' וארא ע"פ וידבר אלקים כו' וארא כו'. והיינו כי להיות יתרון זהו דוקא ע"י בחי' דלעילא משמשא. כי שמש ומגן הוי' אלקים כו' ע"ש. ויתרון זה נמשך ע"י בכל כנ"ל. וזהו ג"כ (ע"כ נמצא):

עוד לדרוש הנ"ל עם הגהות.

לענין גביע הכסף יש להעיר ממה שהי' בהמנורה כ"ב גביעי' וע' ילקוט בלפניה רמז תקס"ז מוכח שהגביעים גבוהים מהכפתורים והפרחים וע' מג"ד אות כו"ן כ' אשר כ"ב גביעי' רמז לכ"ב אותיות וכ"ב מרכבות ושם בן כ"ב המברך את ישראל. ויש להעיר ממ"ש במ"א בענין רכב אלקים רבותיים אלפי שאינן דים פי' שהם רבותיים ועוד שני אלפים הם כ"ב. כמ"ש מזה בבוך במדבר פ' בהעלותך דף קל"ה

סע"ב ע"פ ובנותה יאמר. והוא ממ"ש בגמרא ביבמות דס"ג סע"ב ובמד"ר ס"פ משפטים פל"ב דק"ג ע"ד. ואפ"ל אלפי שאינן נגד הבחי' כתר שאינו בחשבון ע"ס והמלאכים שביעולם לבחי' זו נק' אלפי שאינן. ורבותיים נגד ע"ס ולכל בחי' ב' אלף. א"כ עד"ז כ"ב גביעים להמשיך מבחי' ע"ס ומבחי' שלמעלה מע"ס. ע"ד אחד עשר יום י"א סממני קטרת. עוי"ל כ"ג נגד ג"ר וז"ת הם ע"ס. ואח"כ י"ב בקר דבריאה. א"כ לפ"ז ע"י כ"ב גביעי' נמשך מאו"ס לבי"ע. דרך ע"ס דאצי' וי"ב שבטים כו':

א **ע'** מענין גביע הכסף בזוה' בראשית ב' דף סב"ה ע"א. ושם שזהו ע"ד כוס ישועות אשא. כוס היינו כלי לקבל הישועות והוא בחי' מל' דבור העליון שהדבור הוא הכלי שבו נמשך השכל והמדות. וישועות הם ה"ה שמאירים בכוס הנ"ל. ולכן כוס גימט' אלקים. כי אלקים היינו ג"כ בחי' כלי. ולכן אלקים לשון כח כמו אילי הארץ. כי הכלי צ"ל כחה גדול להעלים ולהחזיק את האור (הג"ה והיינו כמ"ש בשש"ב א"ב ספ"ד שהכלים הן האותי' ונת' בד"ה מזוזה מימין בשרש האותי' נלקחו מלמעלה מהחכמה וע' באג"ה ד"ה ויעש דוד שם ובאור וקבל היהודים. וכמו שהפרסא שרשה מהכתר. ישועות שרשו ש"ע נהורין ג"ר וז"ת דעתיק) וע"ז אמר דהע"ה כוס ישועות אשא (אפ"ל להעלות הכלים לקבל האור כענין עליות דשבת או להעלותו לבחי' שממנה נמשך הישועות ע"ד מי יתן מציון ישועות ישראל במד"ר ר"פ קדושים ישועה מציון כו' וע' זח"ב וארא כ"ח סע"ב ובפ' ויקהל דקל"ז ע"ב לסלקא להיות תדומה כו' לאתחברא באבהן ובבעלה כו' ופי' אבהן הם חג"ת וא"כ בעלה הוא יסוד וכמבואר בזהר שם דף רי"ש סע"א ובמק"מ שם וא"כ זהו בחי' ציון וידוע דיוסף גימט' ציון. וא"כ זהו ג"כ העלאת הכוס שהוא שם אלקים להתחבר בשם הוי' שהוא האור. ואז הוא ע"ד גדול הוי' בעיר אלקינו כו' ע' זהר ויקרא דף ה' ע"א) להעלותו לבחי' בינה ששם הוא בחי' יין הטוב (אפ"ל בינה נק' אלקים חיים ע"כ יין זה משמח אלקים דמל') ומזה נמשך ובשם הוי' אקרא (וגם לפי' דלעיל בהג"ה דר"ל אשא לחברא בבעלה עי"ז ובשם הוי' אקרא כמ"ש בזהר ויקרא הנ"ל דע"י היחוד דו"נ מאיר עליהם מבחי' עליונה מבניהם בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא):

ב **אמנם** יוסף לא הי' צריך להגביה הכוס דהיינו הגביע שלו כי דוד שהי' מרכבה לבחי' מל' לבד והי' למטה במדרגה לכך בכדי שימשיך יין דבינה לתוך הכוס הנ"ל (שהוא גימט' אלקים בחי' מלכות) הוא צריך להגביהו מלמטה למעלה. (הג"ה זהו ענין מהרז"ל ספ"ז דברכות דנ"א סע"א בכוס של ברכה ומגביהו מן הקרקע טפח. ופי' מהרש"א שם בח"א שזהו ע"ד כוס ישועות אשא. והיינו כוס גימט' אלקים. ונק' כוס ישועות ע"ד שנאמר הושיעני אלקים כי באו מים עד נפש. תלים סי' ס"ט ב'. וגם כמ"ש אלקים יחננו ויברכנו. וכתי' למאה נפשי לאלקים. ובחי' אשא כוס גימט' אלקים להברו לשם הוי' ע"ד ארוממך אלקי המלך. ומגביהו טפח היינו כי הקרקע היא מל' כמ"ש בח"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש עמו בפי' ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן. ומגביהו מן הקרקע טפח לחברו לבחי' צדיק יסוד עולם. כי הנה בענין סוכה שאינה גבוה עשרה טפחים פסולה פי' בפע"ח בשער הסוכות פ"ב שהן נגד עשר ספירות. ועמ"ש

ועמ"ש בלקו"ת שד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול פ"ז בענין שופר ששיעורו
טפח והוא מענין וימיני טפחה שמים. ומ"ש בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש הראשון
ספ"ב בענין שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח. וע' מזה בזח"ג פ' פינחס דרכ"ה ע"ב.
והנה כתי' ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים. וע' הפי' בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים
אל משה כו' וארא אל אברהם בענין נטה שמאלו וברא ארץ נטה ימינו וברא שמים.
א"כ העלאת הכוס של ברכה שמגביהו מן הקרקע שהוא מבחי' שמאלו טפח להעלותו
לבחי' וימיני טפחה שמים. ועמ"ש בבוך תרע"ו ע"פ ושמים בזרת תכן שהוא חצי אמה
שלשה טפחים חג"ת והיסוד הוא טפח ע"ד שנתבאר בזח"ג פ' בלק דר"ד ע"א ע"פ
ומספר את רובע ישראל שהיסוד הוא חלק רביעי מעצמות ז"א הנק' ישראל והוא ענין
כי כל בשמים ובארץ שבחי' כל אחיד בשמיא ובארעא ומחבר אותן. וע"כ צריך להגביהו
מהקרקע טפח אשר זהו בחי' כי כל דאחיד בשמיא ובארעא. ויובן זה ע"ד שנתבאר
בלקו"ת בד"ה תקעו בחודש שופר דרוש השני רפ"ג גבי והנה כמו למשל האחד
עומד למעלה והאחד עומד למטה ורוצים להתייחד צריך העליון לירד ממדריגתו כמה
מעלות והתחתון צריך לעלות ממדרגתו. כך כדי להמשיך המשכה עליונה מבחי' ביטול
ליש כדי שיהי' היש בטל לאין צריך גם התחתון להעלות הוא נפשו ורוחו
הבהמית כמ"ש אם ישים אליו לבו כו' כי רוח אמשיך רוח ואייתי רוח כו' עכ"ל יעו"ש
וע' מענין רוח אמשיך רוח בת"א ד"ה בכ"ה בכסלו. וא"כ עד"ז יובן כאן ענין ומגביהו
בי כדי שיומשך בהכוס של ברכה כוס גימט' אלקים יומשך בו הישועות וגם יין דבינה
המשמח אלקים. צריך העליון לירד ממדריגתו כמה מעלות. והתחתון צריך לעלות.
אז יומשך מהעליון בהתחתון. ומקום החיבור הוא בחי' ציון כמ"ש מי יתן מציון ישועות
ישראל כמש"ל שעי' א' דבחי' מי הוא שאינו מושג ע"ד מי ברא אלה. מי יתנך כאח
לי. והיינו בינה. ובחי' מי זה מאיר בציון שהוא יס"ע. ויורד ונמשך לשם. ע"כ צריך
להגביה הכוס דמל' ג"כ לבחי' זו. ואז יומשך יין גימט' סוד המשמח אלקים. דהיינו
הסוד הוא גילוי ההעלם. וע' מד"ר פ' וירא פנ"ע ע"פ סוד ה' ליראיו כו' ועמ"ש
ע"פ כי טובים דודיך מיין. ומ"ש ע"פ נזכירה דודיך מיין. וע' זח"ג פ' שמיני דל"ע
ע"ב ע"פ והכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים. ואפ"ל בענין הגבהת הכוס ש"ב ע"ד
מ"ש סד"ה וארא אל אברהם. בפי' באל שדי. שע"י העלאת המדות אהוי"ר ורחמים
נמשך השמחה בהם מבחי' אם הבנים שמחה. וע"ד שנזכר בלקו"ת בד"ה ה' לי בעוזרי
בענין התחברות ב' השמחות דבחי' ישמח ישראל בעושיו והמשכת ישמח ה' במעשיו
וזהו פי' זמן שמחתנו. כך י"ל ענין ומגביהו לכוס ש"ב עם היין שבו זהו ענין ישמח
ישראל בעושיו. ומזה נמשך אח"כ ישמח ה' במעשיו. וזהו ענין היין המשמח אלקים.
וגם נתבאר בד"ה ובגפן שלשה שריגים שיש ב' בחי' יין. הא' יין אדום וה"ס העלאת
מ"ן וזהו ניסוך היין. והב' חמר חוורין עתיק בחי' יין לבן והו"ע המשכת מ"ד. וע'
מענין ב' בחי' יין אלו בת"א פ' ויחי בד"ה אוסרי לגפן גבי כבס ביין לבושו ובדם ענבים
סותה. וא"כ הגבהת הכוס של ברכה שיש בו יין זהו ע"ד הבחי' דיין אדום. ועי"ז
מאיר ונמשך בו מלמעלה מבחי' חמר חוורין עתיק. ועי' מד"ר פ' נשא ר"פ הי"ת ע"פ

זכרו

זכרו כיין לבנון למה כך' שמו יין לבנון שמלבין עונותיהם של ישראל. ואפ"ל היין שבכוס דדוד הוא יין אדום כי דוד הוא אדמוני עם יפה עינים ע' זח"ג ס"פ מצורע דנ"ו ע"א. והיין שבגביע דיוסף הוא יין לבן ושרשו נמשך מיין הלבנון כדמשמע בזח"ג פ' בלק דקפ"ע סע"א ההוא יין משיך ליה יעקב מרחוק. ובמק"מ שהוא מהארת הבינה. והרמ"ז פי' שעיקרו מחכ' סתימאה שנק' חמר טב דסקיע ושכיך על דורדייה. ואמרו שם בזהר ההוא יין אזיל מדרגיה לדרגיה עד דיוסף צדיקא טעים ליה דאיהו דוד נאמן. וא"כ יוסף שהוא יסוד נמשך בו בחי' יין הטוב דמוחא סתימאה שבכתר וזהו ענין חמר חוורין עתיק. ולכן גביע דיוסף גימ' ה' פעמים טוב אפ"ל נגד ה' מדריגות שדרך הם נמשך השפע מהבינה שבה נמשך היין הטוב. ונמשך ע"י חג"ת ונו"ה ליסוד כמש"ש וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא כו'. ולכן על שינוי יין לבן מברכי' הטוב והמטיב. עכ"פ ומגביהו דכוס של ברכה טפח כדי שיאיר בו היסוד שמוסף השפע מהבינה. וזהו מי יתן מציון ישועות ישראל. וישועות אלו נמשכו בכוס של ברכה דדוד. וע' פרדס ערך דוד נאמן. קיצור מהג"ה. כוס ישועות אשא. ומגביהו מהקרקע טפח. כוס גימט' אלקים ונק' כוס ישועות ע"ד הושיעני אלקים. וצריך לחברו לשם הוי' לציון גימט' ו"פ הוי'. והחיבור ע"י הגבהה טפח. כי וימיני טפחה שמים. ומ"ש שמים בזרת תכן ג' טפחים שהם חג"ת. ויסוד שהוא יוסף הוא טפח כי הוא רביעאה לנהורין עילאין ולכן נסכו רביעית ההין בזח"ג פ' שלח דקס"ב ע"ב ועמ"ש מזה ע"פ ביום השמע"צ בנוך במדבר פ' פינחס. ומספר את רובע ישראל כי כל בשמים ובארץ. וענין הגבהה זו כדי להיות היחוד והתחברות העליון עם התחתון צריך התחתון לעלות ארוממך כו' והעליון בינה בחי' מי יורד ונמשך בציון ושם יתן ישועות ישראל בכוס ישועות הנ"ל. וענין ההעלאה וההמשכה והכל בבחי' יין המשמח י"ל ע"ד מ"ש בד"ה וארא אל אברהם כו' באל שדי. גם ע"ד זמן שמחתנו ב' בחי' שמחה ישמח ישראל בעושיו זהו הגבהת הכוס טפח. וישמח ה' במעשיו זהו ההמשכה מלמעלה מה שהעליון יורד. גם ע"ד שיש ב' בחי' יין. יין אדום ויין לבן שהוא חמר חוורין עתיק ונק' ג"כ יין לבנון. ע' מזה במד"ר ר"פ ויקרא. דוד אדמוני עם יפה עינים זהו היין שבכוס. והיין שבגביע י"ל יין לבנון. וההוא יין משיך ליה יעקב מרחוק עד דיוסף צדיקא טעים ליה עכ"ה) :

ג **משא"כ** יוסף שהוא בבחי' עצמות האצילות שהוא המשפיע לבחי' מל'. כמ"ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא. שבו ועל ידו נמשכים כל ההשפעות במל' (וע' בסידור גבי נשמת כל חי תברך את שמך. וע' זח"א פ' ויגש דר"ה ע"ב) לא נצרך לזה לומר כוס ישועות אשא כו'. כי מעצמות מדריגתו הוא שנמשך היין הטוב הנ"ל והולך למישרים מלמעלה למטה במדת המל'. וז"ש ואת גביעי גביע הכסף (הג"ה ר"ל כי גביע פירושו כוס גבוה. וא"צ להגביהו כמו הכוס אלא הוא בעצם גבוה. וכמ"ש בירמי' סי' ל"ה גביעים מלאים יין וכוסות. וכ' במ"צ שם גביעים הן כעין כוסות וגדולים מהם ובהם מביאין היין וכן ואת גביעי גביע הכסף. ובמצ"ד שם וכוסות לשפוך בהן יין מהגביעים וכ"כ במכלול ערך גביע שהוא כמו כוס אבל עשוי בתמונה אחרת. וכ"כ בספר שרש ישע ערך גבע. גביע מין כלי גבוה יעמוד על כן ובסיס.

לא כן הכוס קטן הערך כו׳ . ור״ל דגביע זהו שייכות ללשון גבעה. כמ״ש ביוסף עד תאות גבעות עולם בפ׳ ויחי מ״ע כ״ו. דפירושו רוממות כמו הר. כי האבות נק׳ הרים והאמהות נק׳ גבעות. ולכן נק׳ גבעה ע״ש שהוא גבוה . וכ׳ בש״י שם גבעה כמו הר אלא שאינו חד . והיינו שהאמהות שהם בחי׳ מקבלים מהאבות נק׳ גבעות. וע׳ בלקו״ת בשה״ש קול דודי ספ״ד בענין מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות ע״ש. וכוס דיוסף נק׳ גביע לשון רוממות וגובה. והיינו מפני שבחי׳ גבעה עילאה שהיא בינה הנקראת ג״כ רמה כמ״ש בפרדס ערך ירוש. ושם פי׳ הטעם מפני שהבינה היא מרומם מספירות הבנין. וזהו שארז״ל ירוש מאברהם. ולע״ד נק׳ הבינה רמה מפני שבבינה הוא התגלות עתיק. וע׳ בת״א ר״פ לך לך בענין הוא דא עתיקא . ובלק״ת פ׳ נצבים בד״ה יו״ט של ר״ה שחל להיות בשבת פ״ד. ומחמת זה נק׳ רמה . וע׳ בת״א פ׳ יתרו בענין רמה קרני. וע״כ נק׳ ג״כ גבעה עילאה לשון רוממות. וע׳ בזח״ג פ׳ בלק דר״ג ע״ב ע״פ ומגבעות אשורנו. ואפ״ל לכן הגבעה אינו חד כמו ההר כ״א הוא רחב בגובהו שהבינה נק׳ רחובות הנהר. והנה גבעה עילאה הנ״ל מאיר בבחי׳ יוסף כמ״ש בזח״ב ר״פ וארא דכ״ב ע״א בפירוש הפסוק עד תאות גבעות עולם (והנה בזהר שם שזהו ענין בעטרה שעטרה לו אמו גבעה עילאה. אך לע״ל כתי׳ אחטע״ב כמ״ש בסידור סד״ה מהרה ישמע לכן כסא דמלכא משיחא מחזיק רכ״א לוגין כמנין אדך כוסי רויה א״כ הכוס יהי׳ עטרה להגביע וגבוה גם מגבעה עילאה ולכן והגבעות תמוטינה כו׳). עכ״פ לכן גביע דיוסף מאיר בו בחי׳ עליונה גבוה ורמה ע״כ אין צריך לישא אותו ולהגביהו. ומאיר בו הרוממות עליון. ואפ״ל ההפרש בין נשיאת הכוס והגביע ע״ד ההפרש בין תפלה לתורה שהתפלה היא עליות מלמטה למעלה סולם מוצב כו׳ וכוס נק׳ ג״כ התפלה כמ״ש בד״ה לא תהי׳ משכלה בענין כוס שהוא בחי׳ שיהי׳ כלי ריקן דהיינו מופשט מכל תאוה ורצון זר זולתי הותש שוקק. ההתקשרות אליו ית׳. וזהו ענין ה׳ מנת חלקי וכוסי. ועמ״ש בבוך דברים דקע״א א׳ ע״פ את הברכה אשר תשמעו ע״פ המד״ר פ׳ יתרו ס״פ כ״ז שהמשיל ענין נעשה ונשמע משל למלך שאמר לעבדיו שמרו לי ב׳ כוסות כו׳ ע״ש. עפ״ז י״ל כוס ישועות דדוד זהו הכוס שכנגד נשמע דשמיע׳ תליא במל׳ כמ״ש בזהר פ׳ בהק דק״ה ע״ב. וע״ש בבה״ז דר״ל השמיעה שלנו והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי. וכוס דדוד גימט׳ אלקים הוא בחי׳ מל׳ כנ״ל. והכוס דנעשה שהוא בחי׳ עליונה יותר כי זהו ביטול לבעל הרצון כמ״ש בלקו״ת בשה״ש סד״ה לאינה וראינה כו׳ בעטרה שעטרה כו׳. דרוש הראשון. והוא ע״ד בטל רצונך לגמרי. וה״ע שכינתא עילאה. זהו כוס דנעשה. וא״כ אפ״ל שזהו ענין הגביע דיוסף שנלקח מגבעה עילאה בינה וכמ״ש בת״א סד״ה והנה אנחנו מאלמים אלומים שבחי׳ הביטול דיוסף גבוה הרבה יותר מהביטול והעלאת מ״ן של השבטים. קיצור משא״כ יוסף שהוא עלמות האלי׳ א״צ להגביה הכוס כי הוא בעצם גבוה במדרגה. ומעלמות מדרגתו נמשך בו יין הטוב והולך למל׳. ובהג״ה כי גביע לשון גבוה. וכמו עד תאות גבעות עולם. בינה הנק׳ גבעה עילאה ונקראת רמה. אפ״ל ההפרש בין להגביה הכוס זהו ע״ד התפלה סולם מוצב. ע״ד והחיות נושאות את הכסא. וע׳ בת״א פ׳ וישב בד״ה ונתתי מהלכים בד״ה והנה נודע כי. ובד״ה והענין

כמ״ש

כמ"ש כום ורוכבו. ובלק"ת בד"ה כי תלא דרוש הראשון פ"ב. וע' זח"ב פ' ויקהל דקנ"ז ע"ב בפי' קהו מאתכם תרומה ובבה"ז שם. והגביע דיוסף זהו המשכה מלמעלה למטה ע"י התורה וכמ"ש במ"א בד"ה ואתחנן אל ה' דתקס"ג שלא נדפס בלק"ת המשל לשני אנשים האחד עומד למעלה והאחד למטה שיהודם וקירובם זה עם זה הוא בשני אופנים אם שהתחתון יעלה למעלה אם שהעליון ירד למטה כו' כך ההפרש בין תפלה ובין תורה כו' ע"ש עכ"ה). גביע גימט' מילה. וא"כ זהו בחי' יעלה לנו השמימה ר"ת מילה. ור"ל כי בחי' מ"י הוא שנותן מליון ישועות ישראל והיינו ע"י מילה שאוי בחי' מי בינה עולה השמימה בחי' כתר ונמשך משם הישועות:

כום ישועות. מ"ע קע"ב הובא ביר"ג גביע י"ג ע"ב ר"ל י"ג מדה"ר והם ע"ב גימט' חסד. מהו כום ישועות. ל"ל מהו ישועות. וזה ע' בת"א בד"ה ויאא יעקב ובהביאור ובד"ה ששים המה מלכות דל"ה. דהיינו ע"י המלות זורע לדקות מלמיה ישועות כי המלות הן העלאת מה שנפל בשבה"כ כמ"ש בת"א שם בענין ויקח מאבני כו' ועי"ז ממשיך ישועות גלוי אור א"ס הסוכ"ע וכתיב ג"כ מי יתן מליון ישועות ישראל תלים בסי' י"ד שהישועה מליון. וז"ם גביע דיוסף כי יוסף גימט' ליון ומ"מ מי יתן כו' עמ"ש בלק"ת סד"ה בשעה שהקדימו כו' בענין מי יתן והי' כו':

ב והכלי לישועות הנ"ל נק' כום ישועות והוא ככ"י. בד"ה לא תהי' משכלה. גם תושבע"פ נק' כום. גם הדבור נק' כום והוא שם אלקים מקור הדבור עליון שנק' עיר אלקינו בד"ה וידבר ואלה. וכום זה בו יין. היינו כאשר הכום ככ"י היין הוא התבוננות וענין מוחין דאימא בד"ה מלה זו. כי כמו היין משמח ע"י שיואא מההעלם לגלוי כן הוא ממשיך השמחה מההעלם לגלוי וכן למעלה השמחה גלוי ההעלם עלמא דאתכסיא בינה כו' ע' ד"ה שום אשים מענין השמחה במעשה המלות. גם ענין יינה ש"ת בד"ה הכלילי עינים מיין. ולכן זהו כום ישועות שדוקא להיות מלמיח ישועות מהמלות הוא ע"י שמחה של מלוה. כמ"ש בד"ה אוסרי לגפן בפי' כבס ביין לבושו. וזהו ענין יין משמח אלקים שהוא בחי' כום ע"י שממשיך גלוי אור מההעלם אל הגלוי. כי נכנס יין ילא סוד בחי' סוד הוי' ליראיו ולכן משמח הוא שם אלקים. כי אע"פ ששם אלקים הוא למלום ומדה"ד הרי עיקר הלמלום בשביל שיהי' הגלוי וזהו הוי' הוא האלקים ועמ"ש בלק"ת בד"ה שה"ש גבי כי טובים דודיך מיין שהשמחה הוא לאלקים דוקא וכמ"ש בד"ה מלה זו. וזהו לאוק עשה לי אלקים. ועמ"ש מענין יין בלק"ת פ' שלח בד"ה ואם האכל יאכל ומ"ש בד"ה ובגפן שלשה שריגים פ"א ופ"ב. ועמ"ש ע"פ הזהר בלק קפ"ע ע"פ ובגפן שלשה שריגים. בד"ה לאיכה ורא יכה השני פ"ד דכ"ה ע"ד. בד"ה באתי לגני פ"ג גבי שתיתי ייני שתו ושכרו דל"ב ע"ג ודל"ג ע"ב. ויין מוחין דאימא עמ"ש מענין מועדים לשמחה בד"ה מלה זו. ובד"ה ה' לי בעוזרי ובד"ה ואתה הרם את מטך כו'. עמ"ש בד"ה והשתיה כדת תקס"ג פ' בהעלותך. גם י"ל ע"ד ההפרש בין כום דנעשה וכום דנשמע. עמ"ש מענין כום בד"ה ראה אנכי נותן פ"ג שכ"ע ושכ"ת

ה' גדולה ה' קטנה וזהו ענין גבעות עולם ב' גביעים . כוס ישועות גימט' אלקים ובאשר והי' הוי' לי לאלקים נק' כוס ישועות ולכן נאמר אזה ישועות יעקב כי ביעקב נאמר והי' כו' . וזהו ענין קרבנות ונסכים שהקרבן הוא העלאה ונסכים המשכה כו' :

ג **ועז"נ** כוס ישועות אשא ע"ד ארוממך אלקי המלך בד"ה כי אתה נרי. אלקי כח כ"ה אתוון בפסוק בראשית. גבורותיו והדר מלכותו למלומים בחי' אלקים . ולזאת ארוממך ע"ד קחו מאתכם תרומה והחיות נושאות כו' . והענין כמ"ש אלקים חיים ומלך עולם . שהגבורות בשרשן הן מקור החיים וכמו גבורות גשמים שיורדין בגבורה וכמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר בענין ולבת על הלור . והיינו כי אלקים חיים הוא בינה והוא ע"ד אותיות המחשבה שהן ג"כ בחי' כוס וכלי להשכל כמו שאותיות הדבור הן כוס. ואותיות המחשבה נקראו אתוון רברבן. וע"כ העלאת הדבור עליון לבחי' המחשבה הנק' אלקים חיים זהו ענין נשיאת הכוס . וגם ע"ד שנתבאר בדרוש ברכת הזימון בענין הברכה שאומרים נברך להמשיך מן הברכה עליונה לבחי' הכוס ודוקא כשאוכלים שלשה אומרים נברך. ע"כ זהו ענין כוס כו' אשא . ואחז"ל ומגביהו טפח ע"ד וימיני טפחה שמים. וגם הטפח יסוד בחי' ציון שמשם נמשכים הישועות כמ"ש מי יתן מציון ישועות ישראל וע"כ ומגביהו טפח כו' והגבהה זו ע"ד שאו ידיכם קדש כו' :

ד **ובי"ז** בחי' העלאה ממטה למעלה דשייך מבי"ע שע"י אתעדל"ת והחיות נושאות כו' וזהו בחי' דוד . אבל בחי' יוסף גבוה יותר . וכמו ע"ד מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה וכמ"ש סד"ה באתי לגני ההפרש בין ריעים לדודים . ולכן בחי' יוסף הוא רק תוספת אור מלמעלה למטה וכמ"ש אלה תולדות יעקב יוסף . וממילא שההמשכה ג"כ ממקום גבוה יותר מאחר שא"צ כלל להעלאה כ"א עיקר עבודתו להמשיך אור מלמעלה למטה לבד . וזהו פי' תורתו אומנתו כענין ואהי' אצלו אמון פי' אמון אומן כמ"ש בזח"ב פ' תרומה דקס"א . א"כ ההמשכה ממקום גבוה יותר. ויובן זה עדמ"ש בת"א פ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים בסופו גבי אבל לע"ל בביאת משיח ב"ב כשיושלם ויוגמר כל הבירור כו' הנה התכלית הוא שיתעורר ויתגלה כו' ע"ש. ועמ"ש כה"ג ע"פ שירו לה' שיר חדש. וקרוב לזה הוא בענין מי שתורתו אומנתו כיון שא"צ להעלאה . והנה יעקב בריח התיכון והיינו ע"י בן פרת יוסף רבוי האור כו' וכמ"ש בד"ה ואני נתתי לך שכם אחד דבשבטים כו' לשון עלי' שמש עלו שבטים . וביוסף נז' לשון ירידה ויוסף הורד מצרימה שממשיך רק מלמעלה למטה . כי שרשו יסוד דא"ק שנמשך ממנו מזלות להו"ב כו'. וע"כ אמרו הי' בחי' גביע הכסף שאין שייך בו הגבהה כי הוא כבר גבוה אלא שממנו נמשך מלמעלה למטה בבחי' כוס ישועות כי גביע כוס גדול וגבוה שממנו שופכים לכוסות והיינו יסוד המקבל מאתוון רברבן דבינה ולכן גביע גימט' מילה מל י"ה . וזהו עד תאות גבעות עולם . לפרש"י גבעות רוממות והיינו שיוסף מקבל מגבעה עילאה הנק' רמה ומשפיע בבחי' מל' וזהו ג"כ ארוממך אלקי המלך המשכת הרוממות מלמעלה למטה . וזהו ענין גביע גימט' ה"פ טוב שה"ע ה"פ אור ע"ד שהתורה ניתנה בחמשה קולות . קול רם קולו של רם כו' .

והיכלות

והיכלות דבריאה נק' ג"כ גבעות כי הם רוממות לגבי בי"ע כו'. והמשכה זו זהו ענין יחיד חי העולמים מלך כי יוסף נק' חי כו' והוא משפיע בבחי' כוס שהוא שם אלקים. וזהו ענין בן פרת יוסף פרת גימט' ה"פ קול ה' קולות כו' והיינו המשכת תוספת אור ברבוי מאד מלמעלה למטה ע"י עסק התורה:

פרשה ויגש

ויגש אליו יהודה. עיין ת"א. ענין יוסף ויהודה שהם ג"כ הם ענין תלמוד ומעשה. והנה יוסף הי' גבוה מהי"ב שבטים כמ"ש בד"ה והנה אנחנו מאלמים. ואעפ"כ לע"ל ועבדי דוד נשיא כו'. וזהו ע"ד שמים וארץ שאעפ"פ שעכשיו שמים קדמו עכ"ז לע"ל הנה בורא ה' חדשה בארץ כמ"ש בת"א. והוא עפמ"ש בד"ה אל יתהלל החכם. כ"א בזאת. שמהמשפיע למקבל נעשה כחותם המתהפך ע"ד נכנס ראשון יצא אחרון. ומה שהוא במחשבה תחלה הוא בסוף המעשה. וכמו המשל בהשפעה קודם לנמשל ובמחשבת הרב הנמשל עיקר. לכן במחשבה קדמה ארץ ובאה במעשה בסוף. וכן השבולת גדל קודם החטה. והחטה באה אח"כ והיא העיקר. והנה כמ"כ המשכן שקדם למקדש ומ"מ המקדש גבוה יותר. והמשכן נוטה שמים כיריעה יריעות המשכן בחי' דוגמת שמים ובהמ"ק מאבנים בחי' דומם וארץ. והמשכן זהו בחי' יוסף כי נק' משכן הנער מט"ט וביוסף כתיב והוא נער. וגם עמד בשילה שס"ט שנה שהוא בחלקו של יוסף. והמקדש בחלק יהודה ובנימין וע' בת"א. וכמ"כ ענין תלמוד ומעשה שהם ג"כ בחי' שמים וארץ ולכן עכשיו תלמוד גדול ולע"ל יהי' מעשה גדול. וע' בסש"ב פכ"ג. גם תורה ע"ד איהו והיוהי חד ומצות ע"ד איהו וגרמוהי חד וע' ביאור וקבל היהודים שפרש הכלים גבוה מהאור. והנה למה קדמה שמע וכו' שקעומ"ש קדם לעול תומ"צ. הענין כי יחוד קבה"ו מבואר בדרוש שארה כסותה כו' שכדי שיהי' המשכת אוא"ס בנבראים צ"ל ע"י ממולעים והם ג"כ כרוב א' מקצה מזה וכו'. וזהו ענין ב' בחי' דתורה ומצות. תורה הוא ז"א. ומצות מל' עשי' שבאצי'. אך כדי לעורר ההמשכה מא"ס זהו ע"י ק"ש למס"נ באחד שע"י ביטול זה ממשיכים ביטול רצון כביכול שיומשך האור מא"ס בחכמה וכו'. ע' בד"ה לאיתא ורתיבה הראשון ובביאור ונקדשתי ובד"ה ושכנתם. (הג"ה וזהו ענין ממ"ה הקב"ה כי הנה המלכים נועדו יהודה ויוסף זו"נ. מלכי אוא"ח ממ"ה כתר ובחי' זו נמשך ע"י קבלת עומ"ש שיחוד י"ה זהו כתר ואו"א עכ"ה). ואח"כ צ"ל ב' הממולעים. ע"י תורה נמשך האור בז"א הנק' קוב"ה קדוש בוא"ו. וע"י מצות נמשך אח"כ בשכינתי' מקור דבי"ע. לכן איכא מ"ד תלמוד גדול שהרי זהו תכלית ירידת אור א"ס בז"א והוא הממוצע מלך המהליל. ומ"ד מעשה גדול שעי"ז דוקא נמשך האור במקור דבי"ע. ועמ"ש בענין מגיד מראשית אחרית וכו'. ונמנו וגמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה שא"א להיות המשכת האור ע"י המעשה במל' מבלי שיוקדם ההמשכה בז"א ע"י התורה. וכ"ז עכשיו אבל לע"ל יהי' המעשה גדול. כי אז תהי' א"ח עט"ב ותקבל המל' מאא"ס גם שלא ע"י ז"א שזהו והי' אור הלבנה כאור החמה כו'. וע' בלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי

בענין האבות והאמהות עד"ז ג"כ יובן ענין יוסף שהוא כמו בחי' האבות שהם מלמעלמ"ע ובחי' יהודה זהו כמו האמהות מלמטלמ"ע. ע' לעיל ע"פ ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו. בת"א י"ח ל"ו. קור' ערך גוש. איוב ז' ה' וגוש עפר. וערך גשש מישוש. נגששה כעורים בקיר. ישעי' נ"ט יו"ד. ובשורש נגש:

ב ילקוט ר"פ ויגש דמ"ז ע"ד ר' מאיר אומר אין ויגש אלא לשון שלום שנאמר ויגש ויאל להם לשלום. והוא בש"א סי' למ"ד כ"א ויגש דוד את העם וישאל להם לשלום. והמכוון כי יחוד וחיבור והגשה דיהודה ביוסף זהו ענין שלום וכנודע מענין ונתתי שלום בארץ. ובד"ה והי' מדי חדש פי' בקש שלום חיבור הב' דעות דיחו"ע ויחו"ת. וזהו ג"כ בחי' יהודה הודאה ובחי' יוסף ברכה. אברך. ר' יהודה אומר אין ויגש אלא לשון תגהומין שנאמר ויגש וישק לו. פ' תולדות כ"ז כ"ז. ר' נחמיה אומר אין ויגש אלא לשון קרבן שנאמר ויגש את פר החטאת. בפ' לו ח' י"ד. הקרבן הוא קירוב ויחוד. ר' יוסי אומר אין ויגש אלא לשון נזיפה שנאמר ויאמרו גש הלאה. בפ' וירא י"ט ט'. ר' נתן אומר אין ויגש אלא לשון משמוש שנאמר גשה נא ואמושך בני פ' תולדות כ"ז כ"א. והכל מובן על יחוד וחיבור הנ"ל. עמ"ש ע"פ וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו. ויצלח ל"ג ג'. שהוא ע"ד נפ"א ללקט ניצוצין עד גשתו עד אחיו פי' עד שגשש ופגע דהיינו שליקט את הטוב שבעשו בחי' לבונה שעי"ז הוא אחיו של יעקב שהמקיף והפנימי נלקחו ממקום אחד. בת"א פ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה. הרי ההגשה שהגיע עד המקיף דעשו כו' והוצרך לזה תחלה כפ"א ז' פעמים. כמ"כ ענין ויגש אליו יהודה עד שיעלה ויגיע לבחי' יסוד העליון שבאצי' ל"ל ביטול בתכלית וכמ"ש בבה"ז בלק קצ"א ע"פ שחורה אני ונאוה כו' שמתחלה אזעירת גרמה בחי' נקודה תחת היסוד כו'. ואפ"ל ג"כ פי' אליו ע"ד בכל קראנו אליו שארז"ל אליו ולא למדותיו כו' וזהו ענין ק"ש. ועת"ש ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד ע"י שמש עלו שבטים כו' להודות לשם עי"ז ממשיכים בחי' יוסף. כי ויוסף הורד מצרימה נק' המשכה מיסוד דא"ק במזלות ונוצר ונקה שהם מקור חו"ב הנק' מצרימה כו'. וא"כ י"ל הפי' כי הנה ויגש לשון תפלה כמ"ש ויגש אליהו הנביא. והנה ארז"ל מפני שא"י לכוין בשם והקשו שהרי צ"ל אליו ולא למדותיו. וע' מזה בפרדס של"ב פ"ב ובסידור סוף שער הק"ש דבק"ש ההעלאה אליו ממש. ובשמו"ע ג"כ אליו והיינו לאוא"ם המלובש בע"ס. ועי"ז ממשיכים תוספת אור. וז"ש ויגש אליו יהודה דפשוטו קאי על יוסף אשר יוסף זהו תוספת האור המכונה בשם יחוד. וכדי להמשיך תוס' אור זה והוא שים שלום שבסוף התפלה וכנ"ל בענין הגשה לשלום. צריך להגיע תחלה אליו ממש כביכול. וזהו הרבותא אשר ויגש אליו יהודה. שיהודה הגיע כביכול לבחי' בכל קראנו אליו ממש. ועמ"ש בת"א בד"ה יהודה אתה. והנה ארז"ל ע"פ בכל קראנו אליו והכתיב דרשו ה' בהמצאו אלו עשי"ת ותירצו כאן ליחיד כאן לצבור. וזהו הרבותא שיהודה הגיע לבחי' אליו אפי' ביחיד ע"י המס"נ שלו. או אפ"ל כי הרי היו לצבור שהן אחיו השבטים:

ג בי אדוני. י"ל כי ויגש אליו יהודה זהו ג' לאשוגות דשמו"ע שהן סידור שבחו של מקום. אח"כ בי אדוני. בי היינו י"ב המלעיות שהם י"ב בקר מקור בצ"ע ממש.

ע' שד"ה והאלהים אמר שלע"ל יומשך למעלה מא"ק ע"כ א"ש אף שיוסף יסוד דא"ק עכ"ז לע"ל יתעלה יהודה. ע' בהרמ"ז ויגש ר"ו ב' ע"פ כי הנה המלכים נועדו העיר מענין מת"ה. וי"ל המלכים ע"ד שהיו שני מלכים בכתר א'. ע' זח"ב יתרו ס"ז ב' ויצא קנ"ח ב'. עברו פי' ע"ד הקליפה ע' ד"ה ה' לי בעוזרי. ומזה יובן ויגש אליו יהודה שקומת המל' עד קומת ז"א ושניהם שוים בקומתן. ולכן ס"ת ויגש אליו יהודה שוה כמ"ש בשעה"ע דהיינו ע"ד לעשות הישר בעיני ה'. שד"ה כי תשמע בקול יעו"ש. ועמ"ש ע"פ וקבלו בני יהודה ובנ"י יחדיו כו' ע"ש. ועי"ל פי' שוה ע"ד קורא אני עליהם יעמדו יחדיו כמ"ש בסידור בביאור ע"פ ששת ימים תאכל מצות ובשה"ז פ' בשלח דמ"ה ע"ב שד"ה ועי"ל מאמר הנ"ל באופן אחר. וע' בת"א פ' יתרו בענין זכור ושמור בדבור אחד נאמרו. ואפ"ל כי מלך מלכי שהם אריך ואו"א זה נמשך ע"י קבלת עול מלכות שמים בק"ש. שהוא יחוד או"א. ואח"כ שמו"ע זהו ענין כי הנה המלכים נועדו שהוא יחוד זו"נ. ויגש אליו יהודה ע"י היכל קדה"ק ששם היחוד שהמקבל מתבטל ממש ע"ד למהוי אחד באחד למעלה מהיכל אהבה ואפי' מהיכל הרצון לכן נק' ויגש אליו. באזני אדוני י"ל שיקבל השם אד' בעצמו התפלה ולא ע"י מט"ט. ואל יחר אפך זהו ע"י י"ג מדה"ר שאחר התפלה שזהו ענין עברו יחדיו. כי כמוך כפרעה. והחמישי' לפרעה בינה דלית שמאלא בהאי ע"ק. והקול נשמע בית פרעה. ולכן כמוך ז"א כפרעה כי ז"א מקבל מהבינה בעטרה שעטרה לו אמו כו'. המלכים מל' מלך העולם וז"א מלכא קדישא כו'. או יאמר כי כמוך כפרעה שכדי להיות ואל יחר אפך והוא רחום כו' להשיב אפו זהו ע"י מי אל כמוך נושא עון כו' וכתיב מי כמוכה באלים הוי'. מי כמוך נאדר בקדש. וע' זח"ג ל"ד. וזהו כמוך כפרעה:

ד **אדוני** שאל ופרש"י בעלילה באת. י"ל ע"ד נורא עלילה על בנ"א. ע' במד"ר וישב פפ"ד גבי לכו וראו מפעלות ובמ"כ שם. בתך אנו מבקשים כי מאן דקטיל לחויא יהבין ליה ברתא דמלכא. או אחותינו אתה מבקש ע"ד פתחי לי אחותי. וכ"ז גדלה מערכנו כי אנחנו בבחי' עבדיו. ובאברהם אחר עשרה נסיונות וה' ברך את אברהם בכל זכה לבחי' בת הנ"ל אשר בכל שמה. וע' ילקוט פ' ואתחנן דרס"ב סע"ג סוף רמז תתע"ו אני לא בקשתי להנשא לך כו'. היש לכם אב שתהי' אחותי בת אבי. וע' בד"ה ואשה כי תזרע בענין בנעוריה בית אביה. והנה אב י"ל כשמקבלים מישראל סבא. או את כשמקבלים מישראל זוטא. גם את ע"ד מי יתנך כאח לי. במד"ר נשא ע"פ ויהי המקריב ביום הראשון דרנ"א ג' ושפל רוח יתמוך כבוד זה יהודה שהשפיל עצמו לפני יוסף בשביל בנימין כו' ידבר נא עבדך דבר כו' אתה השפלת עצמך כו' ויהי המקריב ביום הראשון למטה יהודה כו'. הנה ביום הראשון גימט' כתר וזה נמשך ליהודה ע"י ההשפלה כו'. ע' שד"ה ויאבק איש בענין עפר כי נעוץ סופן דוקא בתחלתן. עמ"ש במד"ר ע"פ המגביהי המשפילי. השפלתי זהו הגבהתי. יר"ק מלאך קל"ג בשם התנחומא שור ואר' מתנגחין ר"ל יוסף בכור שורו. יהודה גור אריה יהודה. ילקוט וישב מ"ג ב' רמז קמ"ב. המליכו עליהן את יהודה ויגש אליו יהודה. ר"פ ויגש משלי קל"ד א' אם ערבת לרעך זה יהודה. ויגש אליו יהודה לפייסו. עמ"ש במ"א שיום

אותיות יוסף . בקהלת קפ"ה ב' ע"פ ומלא בה איש מסכן וחכם זה יהודה ומלט את העיר בחכמתו ויגש אליו יהודה :

ה **ומ"ש** בת"א שהמשכן הי' דירת עראי כו' והמקדש שבנה שלמה הי' ע"ד דירת קבע. פי' קבע ע"ד אהל בל יצען הנזכר בלק"ת סד"ה שובה ישראל עד . דרוש השני . וזהו ענין מנוחה וה"ע ההמשכה מבחי' אני הוי' לא שניתי* ע' ביאור אלה מסעי ד"ה הנה בענין המסעות ושם פ"ד בענין אמת היפך נהרות המכזבים ועמ"ש ע"פ הזהר ר"פ וילא ע"פ קומה ה' למנוחתך כו'. ועד"ז שיר חדש ל' זכר שלא יהי' אחריו עוד לער ח"ו. וזהו ע"י שיזדכך העולם ויוכל להיות בו דירת קבע . והנה ענין אהל בל יצען זהו ע"י שיהי' זו"נ ג"כ בבחי' תרין ריעין דלא מתפרשין כמו או"א וזהו ענין ביום ההוא יהיה כו' ב"פ י"ה כו'. ולפי שבשלמה נאמר וישב על כסא ה' שנתמלא דיסקוס של לבנה ע"י שהי' דור ט"ו לאברהם בחי' י"ה לכן יוכל להמשיך מעין דירת קבע שבחי' ו"ה יהי' כמו י"ה ולכן נק' איש מנוחה ובחי' שלום כו'. ששורש ההמשכה מע"ק נוה שאנן כו'. ועמ"ש מזה ג"כ בלק"ת סד"ה מה טובו . והנה ארז"ל משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד"א של הלכה . ולכן ארז"ל עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי. הייכו ע"י שעושה תורתו שהיא במקום בית המקדש קבע עי"ז ממשיך מבחי' דירת קבע של הקב"ה כביכול. כי ע"י שעושה תורתו קבע נעשה בבחי' אחים וריעים להקב"ה כמ"ש בת"א בד"ה רני ושמחי דרוש הראשון גבי וביאור ענין אחותי ובלק"ת בד"ה באתי לגני גבי אכלו ריעים . וא"כ ממשיך עי"ז דירת קבע דפי' זה הייכו שיהי' הקב"ה וכנס"י בבחי' תרין ריעין כו'. וע' בגמרא פ"ק דברכות ד"ז סע"ב בענין כל הקובע מקום לתפלתו (כ"א לתורתו) אויביו נופלים תחתיו שנאמר ושמתי מקום כו'. והרי"ף ותר"י גורסי' כל הקובע מקום לתורתו וכ' תר"י זה הפסוק ושמתי מקום נאמר על בית המקדש כו' ועכשיו שאין בית המקדש קיים מקום התורה במקומו כו' כדאמרינן מיום שחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד"א של הלכה ע"ש. נמלא ע"י קביעת מקום בעסק התורה ממשיך ג"כ מבחי' דירת קבע של הקדוש ב"ה וכ"ש ע"י תורתו קבע . והנה התורה חיי עולם וזהו מבחי' קבע. והתפלה חיי שעה. ולגירסת הקובע מקום לתפלתו י"ל שגם בתפלה יוכל להמשיך מבחי' זו. ע' בת"א בתהלתו בענין איזה בית אשר תבנו לי. וע' מפסוק ושמתי מקום כו' ולא יוסיפו בני עולה לענותו בזח"ב פקודי דרל"ד ע"א ובמק"מ שם ע"י תוספת אור מקו המדה שיהי' המל' כמו הבינה והבינה נק' אירו כו'. וע' בילקוט בש"ב ז' רמז קמ"ה ע"פ ושמתי מקום לעמי ונטעתיו הביא מדרש שמעון הלדיק כו' על שלשה דברים העולם עומד כו' ור"ל כדמסיים ע"פ נחית בחסדך כו' אל נוה קדשך שאז נתבסס העולם וזהו ושמתי מקום לעמי ונטעתיו כו'. ועי"ז העולם עומד ולא יוסיפו עוד כו'. וע' בילקוט בשלח ע"פ נחית בחסדך. ואפ"ל פי' העולם עומד שע"י שלשה דברים אלו ממשיכים דירת קבע של הקב"ה כו'. וע' בעין יעקב בפ"ק דברכות שם בשם

* ועמ"ש בד"ה וכתבתם על מזוזות בענין הברכה לקבוע מזוזה .

הריטב"א שהמתפלל צריך לכוין דעתו לפני מי עומד כו' ולהכיר כמי כח וגודל האדון אשר אליו מבקש כו' והמקום המוכן לתפלה מוסיף יראה ולזה הזהירה התורה ומקדשי תיראו ויראת המקום גורמת להיות כעומד לפני ה' עכ"ד. ובמשכן יריעות המשכן נוטה שמים כיריעה. והמקדש מבחי' אבנים דומם בחי' ארץ כי נעוץ סופן בתחלתן. ועד"ז יובן ענין שהנשמה היא תחלה בג"ע ואח"כ יקומו בתח"מ בגוף גשמי. ועי' מזה בת"א פ' יתרו סד"ה ענין האבות הן הן המרכבה ובלק"ת פ' שלח ד"ה אני דפ' ציצית דרוש הראשון ובאג"ה סי' י"ז ד"ה נודע דבאתעדל"ת. היינו ג"ע זהו דירת עראי של הנשמה כי הוא כסדר ההשתלשלות וכאשר יוצא מעדן חו"ב כו' וע"כ הוא ברוחניות דוקא ע"ד כי גבהו שמים מעל הארץ שהיא גשמיות. אבל תחה"מ יהי' מלמעלה מסדר ההשתלשלות לכן יהי' בארץ דוקא כי מצד סדר ההשתלשלות שמים קדמו ורק במחשבה שהיא למעלה מסדר השתל' שם ארץ קדמה ולכן זהו דירת קבע של הנשמה שיהי' בו הגילוי מבחי' אני הוי' לא שניתי כו'. אך א"א להנשמה לקבל גילוי זה עד שתהי' תחלה בג"ע כמ"ש באג"ה סי' י"ז הנ"ל כי מתחלה צריך לקבל הגלוי כפי סדר השתלשלות העולמות ואזי אח"כ דוקא יוכל לקבל הגלוי שלמעלה מסדר ההשתלשלות ע"ד יהיב חכמתא לחכימין דוקא כו' וכמו פתחי לי תהלה כחודו של מחט ואח"כ דוקא אפתח לך כפתחו של אולם כו':

ו **והנה** מ"ש לעיל כי ענין קבע זהו ע"ד אהל בל יצען ומורה על המשכה מבחי' אני הוי' לא שניתי שהוא עת"י וכה"ג פי' הרמב"ם במ"נ ח"א פי"א לפרש ענין מ"ש האמנם ישב אלקים את האדם על הארץ. שהושאלה זאת המלה לכל עומד כן שלא ישתנה אמר ביעודי ירושלים כו' וראמה וישבה תחתיה כו' ומזה הענין נאמר עליו יתעלה אתה ה' לעולם תשב כו' אשר לא ישתנה כו' היותו בלתי משתנה כלל ולא בשום פנים כמו שבאר ואמר אני ה' לא שניתי עכ"ל. ולכן מבחי' זו דוקא נמשך ענין אהל בל יצען הנק' דירת קבע ועז"כ ושמתי מקום לעמי כו'. ולכן צ"ל קביעת מקום לתפלה שזה הקביעות בלי שינוי הוא לרמוז לבחי' ושמתי מקום כו' אהל בל יצען כו'. וז"ש הריטב"א ולהכיר כמי גודל כח האדון שהוא ית' בחי' בלתי משתנה כלל אני ראשון ואני אחרון וכו'. ועי' כעין זה בחידושי אגדות ממהרש"א וז"ל הקובע לו מקום לתפלתו בלי שינוי הוא מייחד כחות אלקיים לשם האחד האמיתי כו'. והנה פי' הקובע מקום לתפלתו י"ל שמראה בזה שהיא עיקר חפצו ותשוקתו להתפלל ולהדבק בה' וזהו סולת ומובחר מהזמן והיום. כי פי' עשה תורתך קבע אין ר"ל דוקא על ריבוי הזמן כ"א שזה עיקר חפצו והשאר טפל זהו הנק' עראי וכמו הפנים לגבי האחוריים ועי' בד"ה ואהי' אצלו אמון בענין אחור וקדם צרתני. ועד"ז הקובע מקום לתפלתו בזהו השעה הנבחרת מכל הזמן להדבק בה'. ועי' עוד בשל"ה פ' בחקתי ע"פ ואם תלכו עמי קרי שיהי' קובע מקום לתפלתו ותורתו כו'. ויש להעיר עוד לענין הקובע מקום ע"ד ויפגע במקום במד"ר ויצא פס"ח שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו מן מה דכתיב הנה מקום אתי כו'. ואין פגיעה אלא תפלה כו'. וכיון שהתפלה היא בחי' ויפגע במקומו של עולם ע"כ צ"ל מקום קבוע לתפלה. ועמ"ש מענין הוא מקומו ש"ע בלק"ת בד"ה להבין מ"ש

באוצ"ח

בצלו"ה. והוא ית' אני הוי' לא שניתי ע"כ צריך לקבוע מקום לתפלתו דוקא. גם כענין עושים רצונו של מקום דהפי' שממשיכים רצון העליון בבחי' מל' הנק' מקום כדפי' בת"א סד"ה בכ"ה בכסליו. ובביאור מקושש. וע"פ והתהלכתי בתוככם. וזהו ענין התפלה המשכת יהי רצון כו'. ולכן צ"ל הקובע מקום שעי"ז ימשיך בבחי' מקום זה מבחי' אני הוי' לא שניתי כו'. ומכ"ז יובן ג"כ ענין על שלשה דברים העולם עומד. כי פי' עומד שלא יופסק ולא יתבטל צ"ל ההמשכה מבחי' אני הוי' לא שניתי שמשם דוקא הוא ההמשכה שבלי הפסק כו' וע' בד"ה למעלה על השמינית פ"ג שהמשכה זו בא מבחי' א"ק והמשכה זו מא"ק זהו ע"י שלשה דברים אלו. שע"י התכללות ג' קוין עי"ז והבריח התיכון מבריח מן הקצה אל הקצה. ועמ"ש מזה ע"פ ויטע אשל כו'. עוי"ל עולם הוא ז"א ו"ק. ע' ד"ה אכלוהו היום. ועומד ע"י שפע ע"ק והיינו ע"י ג' דברים אלו כו'. עוד להעיר ממ"ש במ"א ג' מ"ו ג' עדרי צאן כה"י מענין והחוט המשולש. ובגפן שלשה שריגים. ושלשת תרד. סגול סגולתא בד"ה נאוו לחייך. ג' רגלים. ועמ"ש בהגהות לד"ה ואלה המשפטים:

ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו. יוסף יסוד ומבואר בפע"ח בכוונות שנקבע היסוד והיינו מחמת רבוי האור בעצמותו לא יוכל להכיל ומוכרח לגלות ולהשפיע לזולתו וכמ"ש בסידור שער הסוכות ע"פ מאמר הזהר אמור ק"ג יעקב אמר אז יבקע כשחר כו' ובד"ה ולא ידע איש את בענין אל עליון כו' קונה הכל כו' ורבוי האור נמשך מהאתעדל"ת ויגש אליו יהודה. וזהו לכל הנצבים עליו. ע"ד אתם נצבים לפני כו' ע"ד שרפים עומדים ממעל לו. וכמ"כ יהי' לע"ל בבחי' יוסיף ה' שנית ידו כו' כי עכשיו האור גנוז לצדיקים בבחי' אור זרוע לצדיק עד אשר לא יוכל להתאפק כו'. הוציאו כל איש ע"ד וכל אדם לא יהי' באהל מועד. ע' זהר פ' אחרי דס"ו סע"א. ולא עמד איש אתו ע"ד ביום השמיני פר אחד איל אחד. ע' זהר ויגש דר"ה ע"ב. ועמ"ש ע"פ מי יתנך כאח לי שארז"ל כיוסף לבנימין במד"ר פ' שמות ר"פ ה'. ורש"י פי' כיוסף לאחיו שגמלוהו רעה ואמר בו וינחם אותם וידבר על לבם. להעיר מענין ורחמיך אלי התאפקו ישעי' ס"ג ע"ו ומענין העל אלה תתאפק ה' ישעי' ס"ד י"ב. ושייך לזה כאיל תערוג על אפיקי מים תלים מ"ב ב'. כי בקונק' הוא בשורש א' אפיקי מים עם להתאפק. וכ"כ במכלול מטעם כי ההתאפקות ענינו חוזק. וכן אפיקי מים המים הנגרים בחוזק נקראו אפיקים. אכן התרגום תרגם אפיקי מיא פלידי מיא. ותרגום להתאפק לאתחסנא. ובפ' מקץ ויבא החדרה ויבך כו' ע"ד במסתרים תבכה נפשי מפני גוה מפני גאותן של ישראל שניטלה מהם כו' וזהו ויתאפק כי כל שהשפע מתעכב יותר היא באה אח"כ בבחי' מעולה יותר. וזהו אור זרוע לצדיק שהכל בבחי' זריעה כו'. בפסוק העל אלה תתאפק ת"י תתחסן ואת יהיב ארכא לרשיעיא. נשמע שזה נמשך מבחי' ארך אפים שמאריך אף לרשעים. וזהו טוב ארך אפים מגבור שהוא הגבורה

למשול

למשול ברוחו כענין מי כמוך באלמים הן הן גבורותיו כו'. אך עכ"ז בעת קץ הימין ולא יכול יוסף להתאפק כו'. ובילקוט פי' שמחמת מדה"ד כמשך אחרים כו' החשיתי מעולם אחרים אתאפק. בישעי' מ"ב ע"ו. ופירשו בילקוט על ג' גליות. כיולדה קאי על גלות אדום. וע' מזה בילקוט ובמדרש קהלת שזהו עת לחשות. ועת לדבר דברו על לב ירושלים. וע"ז בקש דוד תלים ק"ע אלקי אל תחרש. והמזכירים את ה' אל דמי לכם היינו שע"י אל דמי לכם אלא למען יזמרך כבוד ולא ידום הן בתפלה והן בתורה כמארז"ל פ"ב דסוכה על ר"א שלא מצאו אדם יושב ודומם אלא קורא ושונה. עי"ז ואל תתנו דמי לו. ויומשך ג"כ בחי' עת לדבר. ידבר עמים תחתינו. גם כי הנה"א נק' כרחל לפני גוזזיה נאלמה לגבי נה"ב בד"ה אלה מסעי. וצריך להוציאה ממאסר כו' יל"מ ולא לשתוק ולהסכים לרצונות נה"ב כ"א לגרש אותן גרש את האמה כו' ועי"ז מעורר כן למעלה להיות הוי' יחתו מריביו כו'. וזהו למען ציון לא אחשה כו'. ובילקוט ע"פ לך דומיה תהלה בחי' אחרים אתאפק הנ"ל והתהלה מזה צ"ל ע"ד מי כמוך באלמים כו'. ומ"מ ע"י ויגש אליו יהודה ע"ד למען יזמרך כו' לעולם אודך. או ע"ד בכל מאדך בכל מדה כו' הוי מודה לו במאד מאד ביטול רצון. עי"ז ויגש אליו. אליו ולא למדותיו. ומזה' נמשך כי אהד באחד יגשו ועי"ז ולא יכול יוסף להתאפק:

ויתן את קולו בבכי וגו'. כ' הס"ך ס"פ הנ"ל בגימטריאות ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף רמז כשיגאלם שיהי' הוא בעצמו כמו שאמר אני ולא מלאך כו' (והיינו כמ"ש ברבות ר"פ שמות יוסף ע"ש יוסיף ה' שנית ידו). ויתן את קולו בבכי. לא אמר וישא קולו ויבך אלא אמר בבכי רמז להם על גלות האחרון שנאמר בו בבכי יבואו ירמי' ל"א ע':

ב וכ"כ ברבות ויגש במקומו ס"פ צ"ג ויתן את קולו בבכי כשם שלא פיים יוסף את אחיו אלא בבכי' כך הקב"ה אינו גואל את ישראל אלא מתוך בכי' שנאמר בבכי יבואו ובתחנונים אובילם עכ"ל:

ג והנה בד"ה וקבל היהודים נת' ענין בבכי יבואו שהוא ע"י גלוי בחי' סוכ"ע שבא ומאיר בגלוי אזי לא יוכל הכלי לסבל רוב גלוי האור ומזה נמשך הבכי' שאין הכלי יכול לסבול רוב השמחה מה שנהפך מיגון לשמחה מזה נמשך הבכי' כו' יעו"ש. וביאור הענין דהנה באברהם נא' הלוך ונסוע בחי' רו"ש. והטעם שהי' האהבה בבחי' רו"ש היינו כי יש ב' בחי' אהבה. הא' מצד ההתבוננות בממכ"ע ע"ד נפשי אויתך וזו האהבה יכולה להיות מוגבלת בכלי. והב' האהבה מצד בחי' סוכ"ע ואהבה זו לא יוכל הכלי להכיל. אלא בבחי' רו"ש. דהיינו שרוצה לצאת מן הכלי וליכלל במקורו ושרשו בבחי' סוכ"ע. ואח"כ חוזר ושב. וזהו ענין והחיות רו"ש כמראה הבזק. ולכן לע"ל שנא' כי עין בעין יראו היינו שיתגלה למטה בחי' סוכ"ע ונגלה כבוד הוי'. וע"כ נאמר בבכי יבואו שמחמת גלוי האור בבחי' עין בעין יראו לא יוכלו לסבול. וע"כ יצאו דמעות שסיבת ירידת דמעות הוא מפני דהיקת המוח כאשר אין כלי המוח יכול אם רוב שמחה

יוצר מדאי או רבוי לצר כו'. אך מה שהוא למעלה מן הכלי וכענין הנז' בזהר וירא בענין ר' עקיבא שזלגו עיניו דמעות כששמע רזין דאורייתא מר"א בשה"ש וכך בבוא האור מבחי' סוכ"ע לא יוכל להתיישב בכלי וע"כ יהי' בבכי יבואו. וזהו מ"ש ביוסף ויתן את קולו בבכי. כי יוסף הוא תוס' האור מה שנמשך מסוכ"ע. וע"י גלוי זה נמשך ויתן את קולו בבכי כו'. ועמ"ש מזה בת"א בד"ה וקבל היהודים:

וילקט יוסף. ע' בלק"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שרש פ"א. וממשיך רוח כו' כסף שהוא בחי' אה"ר כו' אהבתי אתכם (וע' מענין אהבתי אתכם ע"פ ולא אבה כו' כי אהבך כו'). והנה המשכת אה"ר זו הוא בחי' מלות מילה ופריעה כו' עכ"ל. והנה מילה ופריעה זהו יוסף יסוד. והפ"ל ג"כ שזהו ביתה פרעה ל' פריעה. וע' זח"ג ר"ד ע"פ בקר אערך לך וע' בהביאור ע"פ אני ישנה פ"א בענין אהבה דנה"א ואהבה דנה"ב ושם ספ"ב שזהו ענין אחותי רעיתי. וענין וילקט יוסף ע"ד רב פעלים מקבציאל דפי' בזח"א ד"ו כע"א וע"ב שזהו היסוד שמקבץ לתוכו השפע מדרגא עילאה סתימא דעין לא ראתה. ולהעיר מענין ביום השמע"ל כניסין תהא לכון קיבוץ השפע. וזהו ענין בהתודע יוסף אל אחיו בזח"א ויגש דר"ח ב'. ומענין יקוו המים אל מקום אחד. וכאן מפרש אור זרוע על ה"ח אלו המשכים ביסוד ושזהו אה"ר. וע' מענין ה"ח אלו בד"ה לדקת פרזונו בענין והגלה זו ירושלים מתגלים האולרות הם ה"ח. וזהו ענין המטמוניות שהטמין יוסף. וע' מענין אור זרוע בד"ה ששים המה הראשון דמפרש שע"י זריעה זו יהי' הצמיחה שיהי' הגלוי למטה בבי"ע בבחי' ומשם יפרד כו':

ב מ"ש סוד הוא אה"ר ע' ד"ה האזינו השמים דרוש השני ובהביאור. אה"ר זו זהו בחי' ז"א בע"ק אחיד ותליא. וענין ילא סוד י"ל ג"כ ענין נשמה יתירה דשבת בד"ה ויקהל משה ענין שער החלר הפנימית כו' וביום השבת יפתח דאית רצון ואית רצון כו'. והוא ענין נשמת כל חי דפרחא מחי העולמים בסידור בשני הדרושים ע"פ נשמת. וע"ש בהטפה כלול מע"י וא"א. וע' בביאור מחר חדש בענין שמש בשבת לדקה לעניים והיינו בשבת מאיר בחי' טוב דיסוד אבא בהרמ"ז פקודי ר"ך. ופי' נשמת כל חי תברך את שמך זהו ע"ד כל הנקרא בשמי בביאור האזינו הנ"ל. מזה יש להעיר לענין מחצית השקל שהן מבחי' כסף. ומחצית ע"ד חצולרות חצי לורות זכר ונקבה בראש תרי פלגא גופא. א"כ מחצית זהו ע"ם שבנפש הבאים ע"י התבוננות. ומחצית הב' זהו הנשמה יתירה דשבת מבחי' הפונה קדים. ובד"ה ולא אבה יש ב' שמות הוי'. הא' המאיר בנפש וזהו ולא אבה הוי' אלקיך. הב' כי אהבך הוי' אלקיך מבחי' ע"ם הגנוזות ממעמקים זהו ג"כ ב' מחצית. כי הנשמה יתירה נמשך משם הוי' דלעילא בהי' שבת וינפש כו':

ג וענין הספיחים בפרדס סוף שער מהות והנהגה פכ"ו וע"ד ותורה אור ג"כ יש בה ספיחים. ור"ל כי אף שאין אתנו נביא שהוא השפעה חדשה ע"י גננה בגנתא זריעה חדשה מ"מ אף שניטלה נבואה ניתנה לחכמים שע"י עמל תורה יוכל למצוא אור תורה הן בנגלה הן בפנימית וזהו כענין הספיחים. והיינו אור זרוע אור

התורה

התורה זרוע כבר כו'. משא"כ כשהיה נבואה ה"ז נביעה חדשה גלוי אור כו'. וע"ש בפרדס בשם הזהר פ' שמיני בענין סמכוני באשישות דהע"פ שאין הנגלה נכנס לגנתא מ"מ יש סמך כו'. ואפ"ל ע"ד שיש אירוסין ונשואין דגם כשאין יחוד מ"מ האירוסין ג"כ סמך הוא. וע' זח"ב פקודי דרמ"ב ע"א ג"כ עד"ז ההפרש בין קורבא דחביבותא ובין קורבא דנייחא. וע' זח"ב בשלח כ"ה בענין בשוב ה' ציון כו'. עכ"פ הצמיחה מהספיחים ע"ד חדושי תורה שמחדשים הצדיקים כו':

זח"א מקץ קצ"ו סע"א וע"ב. נתגלה לקרח י"ל בשמאלה עושר וכבוד. זח"ב ז' א' לפמ"ש הזה"מ פ' מקץ שם המכוון יוסף הוא גבאי צדקה פזר נתן לאביונים וזהו ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה דאתפריעו ביה כל נהורין ר"ל משם נתחלק החסד לכל הנבראים דבי"ע וכמש"ש דר"ח ע"א. וע' בד"ה את שבתותי תשמרו דתק"ע ענין והחמישית לפרעה ע"י צדקה חומש ממשיך מבחי' והחמישית בחי' דלית שמאלא בהאי עתיקא ונמשך לפרעה בינה ומל' ובחינה דלית שמאלא היינו ורב חסד כו'. עכ"פ ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה זהו יחוד זו"נ. ע' זח"ב ל"ו סע"א חסד בצדק. וזהו אהבתי אתכם אמר כו'. וע' לק"ת בשה"ש ד"ו ע"ד ודף כ"ד רע"ד:

פרשה ויחי

ויחי יעקב באמ"צ שבע עשרה שנה. ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה. והקשה באור החיים ז"ל ויש לנו להקיר זאת למה שינה הכתוב סדר מספר שנותיו של יעקב מסדר הלקוח במספר שני הצדיקים שמקדים מספר גדול למספר קטן באברהם כתיב מאת שנה ושבעים שנה וגו' ביצחק כתיב מאת שנה ושמונים שנה בשרה כתיב מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים (וע' בזהר פ' חיי דקכ"ג ע"א בענין שני חיי שרה דמאה שנה הוא בחי' עליונה יותר ע"ד מאה ברכות כו' ע"ש) ואולי כי הקדים מנין המועט שהוא האחרון שבו הי' בשלוה וחיים טובים עכ"ל האוה"ח (הג"ה גם להבין המדרש שהביא הבעל הטורים שדוד המלך ע"ה עשה קמ"ז מזמורים בתלים כמנין שנות יעקב. מה ענין מספר מזמורי תלים למספר שנות יעקב. גם מ"ש בזהר וישלח דקס"ה סע"א שיעקב נתן משני חייו לדוד כ"ח שנה שהי' לו להיות קע"ה שנה כמו אברהם וחי קמ"ז חסרו כ"ח שנה שנתן לדוד יעו"ש עכ"ה). והנה יש להקדים מ"ש בזהר פ' חיי דקכ"ט ע"א ע"פ ואברהם זקן בא בימים. עובדוי קריבו ליה בכל יומוי מדרגא לדרגא כו' וכדין בא בימים באינון יומין עילאין באינון יומין ידיעאן ברזא דמהימנותא (הג"ה ובזהרי חמה פי' יומין עילאין הם המדות העליונות וכ"מ בזח"ג פ' שמיני דמ"א ע"א ע"פ אוהב ימים לראות טוב. ובזהר ויחי דרכ"ד ע"א משמע דקאי על ימים של האדם. ובמד"ר פ' חיי ס"פ כ"ה ע"פ ואברהם זקן בא בימים תפשת אומנותי דהיינו גמ"ח בוא ולבוש לבושי פי' המ"כ דהיינו מ"ש ועתיק יומין יתיב. שבחי' זו נק' לבושי כמ"ש במד"ר פ' משפטים פ"ל דקמ"ז ע"ב משל למלך שהבריונים גינו אותו בפורפירא שהוא לבוש כו' כך אלו הרשעים שנגעו בעתיק יומין כו' יעו"ש. וא"כ לפ"ז בוא ולבוש לבושי שהוא ענין זקן בא בימים נראה שהם הארה מבחי' יומין

עליונים

עליונים דעתיק יומין לכן נק' לבושי ממש. והיינו ע"ד שנתבאר בלק"ת סי' כ"ע בד"ה אשת חיל עטרת בעלה שסרש הלבושים שמהמלות נמשכים מבחי' הכתר שהוא בחי' עתיק יומין כו' ע"ש. ולכן הלבוש נעשה מהמלות והימים. כי הימים שרשן מבחי' ז"ת דאלי' הנק' ימי עולם. והם שרשן מימי קדם שהם ז"ת דעת"י שהם נק' לבושו ית' שנתלבש בהן. וז"ל המא"א-אות סמ"ך סעיף כ"ב סדר זמנים זו"כ שם הם הזמנים ז' שבתות ז' ימים ז' שנים שבעה שמיטות שבעה יובלות עכ"ל. והי"כ העיר מהזהר פ' פינחס דרכ"ד ע"א גבי ועל דא בשבעותיכם למנייצא דאתון מוכין באיון שבע שבתות וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין דלעילא בההוא דרגא לתתא דאתאחד באיון שבע שבתות עכ"ל. כמלא לפ"ז שרש ז' ימים הם מהמדות דאלי' שהם הנק' סדר זמנים. והרמ"ז פ' כי תשא דקפ"א ע"ב בפי' כאור שבעת הימים שהם ז' מדות דעתיק כו' מאחז"ל שהיו סדר זמנים קודם לכן ושרש סדר זה הוא בעתיק שהוא ז' קלוות כו' עכ"ל. לפ"ז הפי' בוא ולבוש לבושי כי הנה אור א"ס ב"ה הוא למעלה מהזמן לגמרי. ושיהי' שורש לסדר זמנים זהו ע"י שנתלבש בבחי' עתיק יומין שהוא שורש ומקור להיות שורש בחי' סדר זמנים והוא הנק' אור שבעת הימים. לכן פי' בוא ולבוש לבושי שע"י היות בחי' ואברהם זקן בא בימים נמשך עליו לבוש מבחי' עתיק יומין והיינו ע"י קיום המלות כמאחז"ל הפסת אומנותי. ועפ"ז יש לפרש המד"ר פ' נשא פי"ג וע' בפ' קרח ובמ"כ שם אשר תר"ך אותיות יש בעשרת הדברות כנגד תרי"ג מלות עם שבעה ימי בראשית דלכאורה מה ענין שבעה ימי בראשית לתרי"ג מלות. ולפמ"ש א"ש כי ז' ימי בראשית הם ז"ת דאלי' הנק' ימי עולם ולפי' הרמ"ז הם ז' מדות עליונות דעתיק יומין שהם הנק' אור שבעת הימים. וקיום תרי"ג מלות שמהם נעשים לבושים לנפש שיבא לבחי' בוא ולבוש לבושי ששרשו מעתיק יומין ככ"ל ע"כ זהו תרי"ג מלות עם ז' ימי בראשית וזהו תר"ך עמודי אור דכתר. ואפ"ל תרי"ג מלות הם בחי' אדם והוא א"א שנק' ג"כ אדם. כמ"ש האריז"ל בפי' והבאת שלום בין אדם להבירו בין א"א לז"א. וז' ימי בראשית הם ז"ת דע"י המתלבשים בא"א. עוי"ל בטעם היומין כי הנה הלרור הם המלות ע"ד ואני כברוש רענן בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ. ואו"א זה שיגביה א"ע הברוש רענן למקורו בחי' אנכי זהו בסוף היומין כי ימים יולרו. והם ג"כ ימי שנותינו ע' שנה מבחי' יו"ד פעמים ז'. ובסוף היומין נעשה האו"א למקורו. כמו במל' שהיא סוף יומין עילאין נעשה או"א. ושיהי' זה האו"א מהיומין הוא ע"י שכל היומין שלימין. אזי מהשתלשלות נעשה או"א וכמו ענין והי' באחרית הימים כו' קץ הימים אך זהו קץ הימין. וע' במעלת או"א בד"ה להבין ענין לחם משנה:

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. ילקוט ר"פ ויחי בשם הרבות פל"ו למה פרשה זו סתומה מכל פרשה שבתורה (ר"ל שאין בה ריוח כלל גם כשיעור פ' סתומה) אלא כיון שנפטר יעקב אבינו התחיל השעבוד. ד"א שביקש יעקב אבינו לגלות הקץ ונסתם ממנו (יש להעיר מענין מ"ם סתומה דלמרבה המשרה) ד"א שנסתמו ממנו כל לרות שבעולם עכ"ל:

ב **ירושלמי** פ"ע דכלאים אמתניתן חכריכי המת כו' אין בהם משום כלאים רבי הוה יתיב ליה בצפורי שבע עשרה שנה. וקרא על גרמיה ויחי יעקב בא"מ שבע עשרה שנה. ויחי יהודה בצפורי שבע עשרה שנה כו':

ג **זהר** פ' וישלח דקס"ח ע"ב שאברהם ויעקב ויוסף הניחו לדוד ע' שנה. יעקב הוה ליה לאתקיימא בעלמא כיומוי דאברהם (היינו קע"ה שנה) ולא אתקיים אלא מאה וארבעין ושבע. חסרין עשרין ותמניא כו' ע"ש. והוא ענין כח ע"ד כח אד' והוא מילוי המילוי של שם כו'. והקשו כי אדה"ר נתן לו ג"כ ע' שנה וכן האבות ואעפ"כ חי רק ע' שנה. ובזהח"מ תירץ דכיון שחטא אדה"ר נפגמו אותן ע' שנה כו'. ובמק"מ כ' בשם כהאריז"ל כי ע' שנה דאדה"ר הם לצורך בנין המל' וע' שנה דהאבות הם לצורך הזווג. אכן במדרש מבואר דע' שנה שחסרו מאלף של אדה"ר היינו מה שהניח לדורות עולם ע' שנה כמ"ש ימי שנותינו בהם שבעים שנה:

ד **זהר** ויחי דרי"ו דענין י"ז שנה הם כנגד יוסף בן שבע עשרה שנה הי' רועה כו'. ויש להעיר מפסוק ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחודש כו'. כי י"ז הוא בחי' טוב:

ה **ויהיו** ימי שני חייו שבע שנים כי יעקב גימט' ז"פ הוי' היינו שהמשיך שם הוי' בשבע מדות העליונות. עמ"ש ע"פ ויטע אשל בבאר שבע. וארבעים י"ל נגד המוחין חב"ד והדעת מתחלק לחו"ג כמ"ש ע"פ ויהי שם עם ה' ארבעים יום. ומאת שנה זהו הכתר. וכן מלאתי בס' עבודת ישראל ר"פ ויחי:

ו **א"נ** ארבעים ומאת שנה הם ב"פ שבעים. כמו לדוד ניתנו ב"פ ע' שנה כנ"ל ס"ג בשם המק"מ. והיינו כי משבע שנים הנ"ל כשכלולים מיו"ד נמשך ע'. ואפ"ל כי יו"ד במילואו עשרים ע"כ כשכלולים השבע מבחי' יו"ד במילואו הם ארבעים ומאת. ולכן אותא שדוד חיבר תהלים קמ"ז מזמורים כנגד שני חיי יעקב היינו כי תיקון דוד זהו ע"י ב' בחי' ע' הנ"ל ושרשם ז' מדות הרי הם קמ"ז. ואפ"ל עפמ"ש במד"ר פ' ויקרא פמ"ע שעל המילה נאמר סוד הוי' ליראיו סוד גימט' שבעים שעי"ז אני מעמיד ממך שבעים נפש דיעקב. ומהם יצאו שבעים זקנים. ועמ"ש מזה בגוף תרי"ע ב' דף כ"ז ע"א ומעלת שבעים נפש שאע"פ שהם שבעים הם נפש לשון יחיד ע"י הביטול. ע' מזה בסידור בדרושי הלולב. ומעלת שבעים זקנים נגד שבעים יו"ע שבהם מאיר הארת עתיק יומין כמש"ש. ואפ"ל ב' פעמים שבעים היינו ב' פעמים סוד. הא' בחי' יסוד ז"א הממשיך ההעלם מבחי' סוכ"ע אל הגלוי. ולכן יסוד נק' רזא בזהר. הב' יסוד אבא ע"ד רזא דרזין שממשיך מלמעלה מבחי' סוכ"ע. וכ"ז המשיך יעקב ולכן נק' ימיו שבע שנים וק"מ היינו ב' בחי' סוד הנ"ל:

ז **עוי"ל** ב"פ עי"ן ע"ד עין בעין יראו כו'. ולהעיר מענין שבעים נפש דיעקב וכן יצב גבולות עמים למספר בנ"י. וכשיתבררו אז אהפוך אל עמים שפה ברורה. הרי הם ב"פ ע'. וכן ע' תלויה דיכרסמנה יתברר ויוכלל ביעקב. בד"ה וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. ועמ"ש ע"פ שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום ובמ"א כי' ע' י"ב. ולהעיר מענין שבעה ושבעה מולקות ע' זהר ס"פ מקץ דר"ד ע"ב.

ועמ"ש

ועמ"ש בפי' לעשות הישר בעיני ה' סד"ה כי תשמע בקול. וע' בעה"ק ח"ג פל"ו מה שהביא המדרש ע"פ עיני עיני יורדה מים עיני תבכה על עיני יעו"ש. אבל יעקב חיבר ב' עינים אלו ע"ד אשר עין בעין נראה אתה ה'. כי עין בעין יראו. כלומר בהתייחד עין בעין ובהאיר זה בזה בשלימות כו'. ואפ"ל כי לכן ניתנו לדוד ג"כ ב"פ ע' שנה כדי לחבר עין בעין כו'. רק מ"מ דוד הי' עיקרו במל' ע"כ חי רק ע' שנה רק שנתחבר בע' דמל' גם מבחי' ע' העליון. אבל יעקב שהוא ת"ת חי ב"פ ע' ממש וגם ז' שנים שהם עיקר ענין חייו להמשיך ז"פ הוי'. ומכ"ז יש להעיר לענין ימי שנותינו בהם ע' שנה כדי לזכות לבחי' עין בעין יראו כו'. וע' מענין עין בעין יראו בסידור בהביאור ע"פ ששת ימים תאכל מצות:

ח עוי"ל בענין ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים שזהו תיקון הז' מדות. ואח"כ ארבעים הם המוחין. ואע"פ שהמוחין גבוהים מהמדות. אך עיקר מה שתולה בעבודת האדם הוא המדות. משא"כ החכמה זהו מתת אלקים טפה זו מה תהא עליה חכם או טפש כו'. ומ"מ תולה באדם להעמיק בחכמת ה'. וע' בה"פ להרמב"ם פ"ב שעיקר המצות הם בחלק המתעורר שהוא המדות. כי גם לעסוק בהתורה שהיא חכמה זהו תולה בהמדות. וע"ש פ"ה דאבות במשנה שבעה דברים בחכם. ובמשנה ארבע מדות בהולכי בהמ"ד. ע"כ עיקר ימי שני חייו הם שבע שנים תיקון הז' מדות. ועוד כי המדות שרשם למעלה מהשכל כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא. אך תיקון המדות זהו ע"י החכמה וזהו וארבעים וכנ"ל ססטי' ה'. וע"י תיקון ב' בחי' אלו נמשך עליו אור הכתר וזהו ומאת שנה. ולכן ג"כ ימי שנותינו בהם שבעים שנה להמשיך חכמה שהוא יו"ד בכל השבע מדות ועי"ז הם שבעים כנ"ל. ואם בגבורות שמונים שנה:

ט בזהר ויחי דרי"ו ע"א נ' מפרש ויחי יעקב. ויחי זהו בחי' צדיק. וע"ד ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים. ובניהו בן יהוידע בן איש חי. זח"א ד"ו סע"א. וע"ד יחיד חי העולמים. ע' ד"ה כי אתה נרי. ולכן גם הצדיק זוכה לחיי עולם. וזהו פי' ירותת עלמין כן פי' הזח"מ. וזהו שהביאו ע"ז פסוק לעולם יירשו ארץ לעולם דוקא דהיינו ירותת עלמין בחי' חיי עולם. וע' זהר תולדות דקל"ה סע"ב ע"פ באר לחי רואי. ומפרש דעיקר צדיק זהו ע"י שמירת הברית. וזהו ויחי יעקב שנעשה בחי' חי בארץ מצרים דוקא. שהיא ערות הארץ. והם שמרו שלא נפגם הברית. עי"ז נק' חי. וע' כה"ג בזהר פ' חיי דקכ"ב ע"ב בג"כ שרה זכתה לחיי עלאין דהיינו ע"י שירדה למצרים נחתת וסלקת ולא אתדבקת ביה. ואפ"ל פי' ויחי יעקב ע"ד שארז"ל יעקב אבינו לא מת. ובזח"מ פי' דכיון דיעקב הוא חי א"כ מי שנדבק ביעקב שהוא ת"ת הנק' גופא דהיינו קיום רמ"ח מ"ע עי"ז זוכה לחיים עליונים כי ת"ת עולה עד הדעת כו'. והנה כתיב מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נמצא תכלית החיים הוא לראות טוב דהיינו כמ"ש טוב וישר ה'. טעמו וראו כי טוב ה'. וע' בזהר ס"פ שמיני דמ"א מזה. וזהו ויחי יעקב באמ"ל שבע עשרה שנה. כי שבע עשרה כמספר טוב דהיינו ע"י שבע עשרה דמצרים זכה לבחי' ויחי לראות טוב כי יתרון האור נמשך מן החשך. ועמ"ש ע"פ הזהר מקץ דף ר"ד ע"א גבי כיון דאתגלגלו ואתחברו תרין אתוון אלין ט"ר כהדא כו'

כו'. דהא אנת לריך לי' כו' שע"י שעושים מהרע טוב נעשה הטוב ביתר שאת ע"ש בבה"ז. לכן דוקא ע"י ויחי יעקב באמ"ל שבע עשרה שנה זכה לבחי' טוב כו'. ועד"ז נאמר מי האיש כו' לראות טוב כו' היינו ע"י גלור לשונך מרע כו' סור מרע ועשה טוב כו' ועמ"ש מענין טוב בד"ה רני ושמחי (השני) בענין זכר רב טובך יביעו ולדקתך ירננו:

המלאך הגואל. רבות ברחשית פ"כ דכ"ג ע"ד ע"פ בעלבון תאכלנה כו'. עד גאולה ע"י מלאך שנאמר המלאך הגואל כו' פרנסה ע"י הקב"ה שנאמר פותח את ידיך. וזהו דעת רשב"י. ור"א ס"ל הקיש גאולה לפרנסה כו' ע"ש. עמ"ש ע"פ הזהר בלק קפ"ז א' בענין המלאך הגואל כו'. וע' מזה בזח"א ויחי דרכ"ח סע"ב ודרכ"ט ע"א ודר"ל סע"א ודרל"ב ע"א ומשם יתבאר דהמלאך זה היינו מל' דאלי'. והדרבה בבה"ז דבלק הנ"ל נת' שהיותה נק' מלאך היא בחי' עליונה יותר דהיינו כשהיא שליחא מחו"ב דאלי' כו'. ולכן ר' אלעזר מקיש גאולה לפרנסה. אף דמזוני הוא מג' דברים דבמזלא תליא. והיינו בחי' ע"ק הנק' על הוי' כמ"ש בזה"ג ס"פ אחרי ע"ע ב' בענין ותתפלל חנה על ה' בגין דבנין במזלא תליא ע"ש וכ"ה לענין מזוני כמ"ש בזהר ס"פ ויקהל דכ"ה סע"ב ע"פ הרעיפו שמים ממעל ממעל ודאי מע"ק אתייא כו'. וכ"ה בגמ' פ"ק דתענית דפרנסה היינו גשמים והוקשו לתח"ה כו' אסר ודאי זה בא מע"ק כו' ולכן לא נמסרו לשליח. והתוס' הקשו. ויש לתרץ דכמה בחי' גשמים הם. הא' מים הוקיינוס וזה נמסר לשליח. אבל בחי' מים שעל לרקיע י"ל זה לא נמסר כו'. והנה פותח את ידיך יודי"ך יו"ד דהוי' ויו"ד דאלי' עמ"ש מענין יו"ד בד"ה וילוס ובד"ה והי' לכם לגלית השני בענין מאים לוקחה אם יו"ד כו'. והנה ר"א ס"ל דכמ"כ גאולה נמשכה פרשה מע"ק ע"י הבינה ליסוד הנק' גואל וממנו למל' וזהו ענין סמיכת גאולה לתפלה. והמלאך הגואל אין זה מפחת שנמסר לשליח כי המלאך הנ"ל היינו מל' דאלי' כו' וכן בילי"מ אני ה' אני ולא השליח כו' ועמ"ש מענין שליח בלק"ת ר"פ ויקרא. ורשב"י ס"ל דמלאך היינו מלאך ממש ולא מל' דאלי' כדמשמע בגמ' פרק בתרא דפסחים דקי"ח ע"א דאומר מלאך בעלמא שנאמר המלאך הגואל כו'. ולשון מלאך בעלמא משמע מהמלאכים הנבראים ולא מל' דאלי' ממש. וכ"מ שם לקמן בסמוך גבי חנני' מישאל ועזריה שהי' הנס ע"י גבריאל רק באברהם הי' ע"י הקב"ה עלמו. נמלא הגאולה והנס בא ע"י מלאך. וכן במחנה אשור במ"ב סי' י"ט ל"ה ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור כו' ומבואר בסנהדרין דל"ה סע"ב שהי' ע"י גבריאל. ובברכות ס"פ בא פי"ח קל"ד ד' איתא שמיכאל הכה בהם. משא"כ הפרנסה ע"י הקב"ה בעלמו כמ"ש פותח את ידיך כו'. ועמ"ש מענין פותח את ידיך בד"ה עיני כל ובד"ה כי ההרים ימושו ושם נסמן. ועוי"ל דאף אם רשב"י ג"כ מפרש המלאך הגואל היינו מל' אעפ"כ ס"ל דפרנסה נמשך ממקום עליון יותר היינו דמ"מ הגאולה ע"י מלאך אף שהוא מל' דאלי' כשנק' מלאך. והפרנסה ע"י הקב"ה ז"א. שהרי המטר

יורד מן השמים שהוא ז"א כו'. וברבות בראשית פי"ג דהגשמים כמו תח"ה או גדול מזה והיינו להיותו יחוד העליון דזו"נ שזהו תכלית ענין היום לעשותם שגבוה מלמחר לקבל שכרם כי יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב וכמ"ש מזה ע"פ אם בחקתי תלכו כו' ונתתי גשמיכם בעתם כו'. וזהו פותח את ידיך דפי' האזמו"ר נ"ע שזהו ענין מקדש אד' כוננו ידיך. בד"ה עיני כל. וענין מקדש אד' כוננו ידיך ארז"ל פ"ק דכתובות ד"ה סע"א שגדול מבריאת שמים וארץ. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' נשא בביאור ע"פ נשא. ובפרדס ערך פרנס שהבינה נק' פרנס כו'. ועוי"ל ע"ד הזן את העולם בטובו דפי' בזח"ב תרומה קס"ח ב' שבא מע"ק. גם ע"ד הנז' בד"ה למנלא על השמינית שחיות העולמות נמשך ממקום עליון שאין בו חילוק רשויות כו'. וע' בד"ה ומרדכי יצא ובד"ה כי אברהם לא ידענו כו' ועמ"ש לקמן ססעי' ו'. ולכן בא בדרך הסתר ולבוש הטבע כמו פני ארי' שלגודל מדריגתו נתלבש בחיה שמתה כו'. וזהו פותח את ידיך כו' וע"ד המגביהי כו' לכן המשפילי כו' ולכן זהו גבוה מהגאולה שע"י מלאך כו'. ודכוותה השכחן אנכי כו' אשר הולאתיך מא"מ ולא נז' אשר בראתי שמים וארץ כו'. ועמ"ש בענין העמק שאלה או הגבה למעלה כו'. וביאור הענין כי הפרנסה היא ג"כ פלאים כמו הנסים הגלוים אלא שנוסף ע"ז שצ"ל ג"כ התלבשות בלבוש הטבע שיהי' נראה כאלו כחו ועולם ידו נתן לו את החיל. א"כ יש בה תרתי. הכח שבגאולה שה"ע פלאים ונוסף ע"ז ההסתר כו'. משא"כ הגאולה היא גלוי הפלאים בלי לבוש כו'. וזהו אותותינו לא ראינו. לא ראינו דוקא אבל גם עכשיו יש אותותינו כו'. ועוד יש טעם כי הפרנסה היא לכל בריה בפ"ע א"כ יש בזה רבוי התחלקות מחשבות וכמ"ש בגמ' ספ"ק דב"ב דע"ז סע"א וע"ב. והנה אעפ"כ היולר יחד לבם והכל בסקירה א' וא"כ זהו פלאי פלאים יותר מבגאולה שהוא ענין אחד. ועמ"ש בענין עילת העילות וסיבת הסיבות. שבחי' עילת העילות זהו סדר השתלשלות עו"ע הנמשך מהקו וחוט. וסיבת הסיבות זהו שלא כדרך השתלשלות כ"א ע"י סיבה ונמשך מסוכ"ע. ועד"ז גם בפרנסה יש שבא ע"י סיבת הסיבות שמסבב ענינים כו'. ועד"ז פי' בספר עיר גבורים פ' מקץ בענין הפרנסה מפני שלריך אדם לפרוס ליס לפעמים כו'. ובספר גבורות ה' פס"ה פי' מפני שהמזון בא מה' לכל בריה שלא ע"י אמלעי כמו הלב שולח חיות לכל אבר כו'. ומהרש"א בח"א פרק ערבי פסחים דקי"ח ע"א פי' ענין הפרנסה שהקב"ה ברומו של עולם ומשגיח בשפלים זה נמשך מבחי' גבוה שלמעלה מדרך השתלשלות דקמי' גשמיות ורוחניות שוין ממש וכמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות הראשון וע"ש במהרש"א דגאולה דלעיל נאמר בתמלתו הוא גאלם כו':

ב רבות ס"פ משפטים ס"פ ל"ב דקנ"א א' ע"פ הנה אנכי שולח מלאך כו' המלאך הגואל אותי כו' בכ"מ שהמלאך נראה השכינה נראית כו'. נשא פי"ד רנ"ח ג' רנ"ט ד'. וע' מזה ברבות ויחי במקומו פל"ז ובכל מקום שאני נראה הקב"ה נראה. זה סימן בכ"מ שהי' ר' יוסי ארוך נראה הי' רבי נראה. ומבואר דזה קאי על מט"ט. ואפ"ל עד"ז פי' רשב"נ דלעיל סעיף א' ולכן ס"ל שהפרנסה גדולה מן הגאולה שהגאולה ע"י מלאך מט"ט כו' והפרנסה ע"י הקב"ה וע' בלק"ת פ' לו סד"ה להבין ענין הטעם:

ג **רבות** ויחי ס"פ צ"ז. מ"ש ברבות בראשית דלעיל סעיף א'. ע"ש יברך את הנערים זה יהושע וגדעון היינו כי הנערים הם מט"ט וסנד"ל והם נתגלו ליהושע כמ"ש כי אני שר צבא ה' דהיינו מט"ט עתה באתי. ולכן נק' יהושע נער ע' זח"ב ס"פ בשלח דס"ה סע"ב. ולגדעון י"ל הי' הגלוי מבחי'. סנד"ל כו'. וידגו לרוב ע"י התורה הנק' מים יוכל להיות בעלמא דאתגליא הנק' ארץ מבחי' מה שבעלמא דאתכסיא כו'. מלאך. גם או"א נק' מלאכים שלוחי' מעת"י כמ"ש בפע"ח. ועד"ז הנה אנכי שולח לכם את אליהו שם ב"ן והוא ג"כ מלאך כו': הדיבור כשהוא בכח חכמתו ע' ביאור והי' מספר בכ"י. וע"ד משה כבד פה כו'. לפ"ז מלאך היינו כשהוא זנב לאריות ואד' היינו כשהוא ראש לשועלים. וע' במא"א מ"ס ס"א. גם ע"ד הנז' בזח"ב ר"פ יתרו ס"ע ב' אית מלך לעילא שהוא מל' דא"ס או בינה כו'. וע' בזה בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי בפי' מלכותך מל' כל עולמים שיש ב' בחי' מלכותך ומל' כל עולמים וא"כ כשהמל' נק' מלך זהו מלך דלתתא וכשהיא נק' מלאך שליחא מאו"א היינו שלית ממלך דלעילא כו' מל' דא"ס כו' וזהו ג"כ ע"ד והי' הוי' ז"א לי לאלקים דהיינו בעלותו לעתיקא חשוב כאלקים כמ"כ המל' הנק' מלך בעלותה לכח"ב נק' מלאך כו' ולכן גם או"א נק' מלאכים בעלותם לעתיקא כו'. הא לך. י"ל אות ה' ע"ד שרי שרה. במא"א שם ונק' מלאך הגואל שליח היסוד הנק' גואל. וכ"כ בשערי אורה שער ב'. א"כ זהו ע"י היחוד שאז אתקרי איהי בשמא דיליה כמ"ש בזהר ויחי דקפ"ב ע"ב כמה דאיהי אתקריאת בשמא דדכורא ופי' במק"מ שנק' הוי'. והזה"ח שנק' צדק ע"ש שהוא לדיק והביא מהזהר פינחס דר"ל ע"א. וע' זח"א ר"פ ויגש דר"ה ע"ב גואלנו מעולם שמך דהא אנת הוא גואל דהכי אתקרי המלאך הגואל כו' תנינן אין מפסיקין בין גאולה לתפלה. וע' במא"א אות ג' סעיף ד' גאולה במל' מצד היסוד המאיר לה כו' ופדיון בעלמא דנוק'. וי"ל גאולה כענין שילוב הוי' באד'. א"כ המלאך הגואל זהו ע"ד שילוב אד' בהוי'. בענין סמיכת גאולה לתפלה פי' בזה"ח גאולה מל' תפלה ת"ת וזהו ע"ד שמו"ע קול דממה דקה אצי'. משא"כ ק"ש ואמו"י בבריאה. אך בכהאריז"ל כ' שגאולה יסוד מאיר במל' הנק' תפלה. וענין גואלנו מעולם שמך פי' אאזמו"ר נ"ע ע"ד ויגש אליו יהודה ולע"ל יהי' יהודה גבוה מיוסף ולכן דוקא המל' תהי' הגואל כו'. ברבות פ' בראשית דכ"ג ע"ד הקים גאולה לפרנסה כו' הנה פרנסה תרגום מרעה שלשת הרועים תלת פרנסין כ"כ במתורגמן גם פרנסה לבושים כמ"ש במשנה ספ"א דב"ב אין הגדולים מתפרנסין כו'. והנה מזוני במזלא תליא ע' מא"א ב' ס"ז דבאי' מהכתר ע"י הבינה כו' וכמ"כ גאולה מבחי' זו מהבינה ע"י יסוד למל' ושרשה ג"כ ודאי ממזלא כו'. וע"ש במדרש גאולה בכל יום וזהו ברכת גואל ישראל ולכן ע"י המלאך הגואל ולא ע"י מלך כי מבחי' מלך מל' דאצי' שנעשי' כח"ב לבריאה נמשך ע"י היכל הזכות. אבל השפעה זו שבאה ממזלא זהו ע"י המלאך כשהיא בבחי' מלאך ועליה מכח"ב דאצי' כו'. ומכ"ז יש להעיר לענין ברכה גואל ישראל כו' וגאלנו מהרה למען שמך פי' למען המל' וכנ"ל בענין ויגש כו'. גואל חזק הוא גואל יסוד דאבא או יסוד דעתיק כו': למשה כו' מלאך כו' כי משה ונתנו מה ע"כ נגלה אליו המל' כמו שהיא בביטול בבחי' מלאך כו'

י"ל

(י"ל הדיבור נק' מלך דבר מלך. והרהור שהוא עדיין קודם הדיבור רק גלוי במוחו נק' מלאך שזהו פרצוף הפנימי דמל' כמ"ש ע"פ המאמר דר"פ בראשית כשושנה כו' כן רעיתי כו' והנה מלאך גימט' הוי' אד' א"כ בחי' זו שבביטול נק' שילוב אד' בהוי'). ורחל בלה דא דיוקנא דרחל אתרא. היינו המל' כשנק' מלך על בי"ע. ובמא"א ריש סע"ז רחל נק' הנוק' סתם. והנה בשה"מ סי' קנ"ו דפ"ז ע"ב וכן למל' ב' בחי' גופא ונשמתא. גופא היינו שכינתא ונשמתא היינו כנס"י. ושכינתא היינו מל' כששוכנת בבריאה וזהו ענין רחל ולכן לפעמים כרחל לפני גוזזיה כו'. וע' בע"ח שער תיקון נוק' פ"ב אות י"ע. ולפ"ז המלאך הוא כנס"י כו'. מיהו באמת כ' רחל ודאי עיקרה עלמיות ופנימית המל'. אלא בחי' מל' כשיורדת לבי"ע נק' דיוקנא דרחל העליונה כו'. ובמא"א אות רי"ש סוף סעי' ע"ז בשם תד"א רחל רוח אל. גבי משה אזעיר גרמי' דוגמת משה ידבר והאלקים יעננו שבחי' שם אלקים הי' מתורגמן למשה כדאי' בגמ' רפ"ז דברכות ובזח"ג ד"ז ע"א דאודי ליה כו'. כי טוב הוא שנולד מהול בלי ק"כ כו'. דלא אתקריב לעלמין לגבי סט' דרע היינו כי מקו האמצעי שהוא בחי' יעקב אין להם יניקה כו' גם כי שרשו מים"א. ובפנ"י פי' מכל רע מהילה"ר שנאמר בו רק רע כל היום והקב"ה עוזרו. וביותר הי' לריך לזה יעקב יותר מאברהם ויצחק ששרשם מחו"ב הנק' עץ חיים ויעקב נמשך מהדעת ודעת משתלשל עד עה"ד טו"ר כו'. (פסחים קי"ח א'. ברכות כ"א. סוטה ל"ו ב' מליעא ע"ד א'. בתרא קי"ב ב'. פ"י דפסחים קי"ח א' קשין מזונותיו של אדם יותר מן הגאולה כו' המלאך הגואל מלאך בעלמא כו'. ופי' מהרש"א דהיינו בגאולה בעוה"ז שנאמר ומלאך פניו הושיעם. אבל בגאולה דלעתיד אומר בהמלחו הוא גאלם וע' ע"ג מקץ כ"ח א'. גבורות ה' פ"ו ב'. ומהרש"א פי' ענין הפרנסה שהקב"ה ברומו של עולם ומשגיח בשפלים וע' מזה בד"ה ששים המה מלכות הראשון. וי"ל ע"ד סיבת הסיבות שלמעלה מעילת העילות כו'. ברכות פ"ג ד"כ סע"א וידגו מה דגים המים מכסים עליהם ואין עין הרע שולט בהם כו'. בגבורות ה' פס"ה פי' מפני שהמזון בא מה' לכל ברי' שלא ע"י אמצעי כמו הלב שולח חיות לכל אבר כו'. והע"ג מקץ פי' מפני שלריך אדם לפרוש לפעמים ליס. והיינו כמ"ש בענין סיבת הסיבות כו'):

ד **ע"ד** העבודה מה שיש לפרש בזה הפסוק המלאך הגואל כו'. י"ל מענין סמיכת גאולה לתפלה שעז"כ והטוב בעיניך עשיתי ועמ"ש בד"ה מה יפו פעמיך ע"י למש"כ בק"ש ואח"כ סמיכת גאולה לתפלה יוכל להמשיך בתפלה יהי רצון מלמעלה מהחכמה. והנה תפלה באצי'. וק"ש ואמוי"צ בבריאה. והרי גאולה מיסוד ואיך זהו בבריאה. אלא י"ל ע"ד כי ק"ש יחוד או"א ושמו"ע יחוד זו"נ שנק' חיי שעה. ולכן מי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש ואינו מפסיק לתפלה. והיינו כי ענין ק"ש הוא בכל קראנו אליו. אליו ולא למדותיו. כי הגם שבשמו"ע ג"כ רק אליו כו' מ"מ היינו אליו כמו שמלובש במדותיו הוי' בנקוד סגול בחסד כו'. אבל בק"ש הקריאה אליו ממש כמו שהוא למעלה עדיין לגמרי מבחי' אצי' ומדות כו' וזהו ענין הוי' אחד ע"ד חד ולא בחושבן פי' שאין ערוך אליו כו' ועי"ז ממשיך משם אור חדש ומייחד יחודים בהמדות כו'. ולהיות ידוע שאין אור א"ס שורה אלא בחכמה לפי שהיא בבחי' הביטול דאין יותר

מכולם

מבולם וכמ"ש והחכמה מאין תמצא. ע"כ ראשית גלוי האור הנמשך מאור א"ס הוא בחכמה ומן החכמה נמשך בבינה הנק' להנחיל אוהבי יש. והיינו יחוד אין ויש. ולכן נק' המשכ' אור חדש מא"ס שבק"ש בשם יחוד או"א דהיינו זו"נ ובהם ועל ידם מאיר אח"כ בהמדות כו'. וע' מזה בסידור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לשמו"ע. ושמו"ע הוא ההמשכה אח"כ במל' ונק' יחוד זו"נ. וא"כ ל"ל מדוע שמו"ע באצי' וק"ש בבריאה. ותירץ בפע"ח כי יחוד או"א שהוא בחי' גבוה א"א להמשיך בהיותנו באצי' כ"א בהיותנו בבריאה. עמ"ש מזה סד"ה והי' אלו אמון בהביאור בענין ממושבותיכם תביאו. ובד"ה צאינה וראינה בהביאור. ואפ"ל כמ"ש בד"ה אלה פקודי בענין מ"ע ומל"ת שע"י מ"ע ממשיכים יחוד זו"נ. אבל יחוד או"א א"א להמשיכו ע"י עשיית דבר שזהו ענין מ"ע כ"א ע"י לא דהיינו ל"ת כו'. עד"ז א"א להמשיך יחוד או"א בהיותנו באצי' שההמשכה שם זהו שיאיר בגלוי שזהו אצי' ובחי' זו א"א שיהי' ההמשכה מיחוד או"א. כמו שא"א שיאיר במ"ע שהם רמ"ח אברים דז"א. אבל בבריאה ע"י ביטול היש יוכל להמשיכו כמו שממשיכים זה ע"י ל"ת ואתכפיא. גם כמ"ש בד"ה כי אתה אבינו בענין ומרדכי יצא ויעבור מרדכי כשההמשכה בא ממקום גבוה היינו מיסוד אבא מוכרח לימשך ע"י לבוש כו' והמשל מפני ארי' כו' ע"ש לכן דוקא בבריאה יוכל להמשיך בחי' זו אף שלא יוכל להמשיכו באצי' כו' וד"ל. ולכן ע"י ק"ש ואמוי"ל ממשיכים בחי' גאולה שנמשך מיסוד ז"א שבתוכו יסוד אבא שזהו ענין תהלות לאל עליון גואלם כמ"ש בזהר ויקהל כו'. וע' זח"ג אמור ל"ו ב' בענין ד' לשונות של גאולה שכנגד זה תקנו ד' כוסות. וסמיכת גאולה לתפלה להמשיך בחי' גלוי זה במל' שזהו ענין יחוד העליון הנק' והטוב בעיניך כו' גאולה אריכתא תפלה אריכתא. ועי"ז נק' המלאך הגואל שהמל' נק' גואל גואלנו מעולם שמך כו' לברך הנערים שיהי' הגלוי בבי"ע וזהו י"ב אמלעיות כו'. ובזה"ח ר"פ ויגש בענין יוסף ויהודה שלע"ל יהי' יהודה גבוה מיוסף עד דוד הגדיל לכן נאמר המלאך הגואל שהוא בחי' מל' נק' הגואל וזהו ענין בן דוד בא כו':

ה **בשערי** אורה שער השני די"ח ע"ג וע"ד ולפי שסוד גאולה ותפלה ה"ס אל חי אד' וה"ס זכור ושמור אחז"ל בירושלמי אלו שמרו ישראל שבת אחת מיד נגאלין וזהו טעם ברור שהיו סומכים כל ישראל זכור אצל שמור שז"ס סומך גאולה לתפלה. סמוכים לעד לעולם כו'. דע כי לפעמים נק' מל' בלשון גואל והטעם דע כי בהתחבר אל חי עם אד' שה"ס הגאולה והתפלה הרי אד' מתמלא משפע הגאולה וגם מדת אד' פועלת גאולה בשליחות אל חי כו' אמר יעקב המלאך הגואל כו' והטעם שקרא למדה זו מלאך לפי שאינה פועלת גאולה אלא בשליחות אל חי כו' ולכן נק' המלאך הגואל כלומר נקרא בשם המשלחו וביאור העיקר הזה דע כי מדת היובל כו' וה"ס הגאולה השלימה (וכמ"ש בפרדס ערך גאולה ממ"ש גאולה תהי' לו וביובל יצא ומפסוק ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ דהיינו ביובל עכ"ה) והחירות. ומן היובל כו' מקבל שפע אל חי שפע הגאולה ומביא גאולה לעולם כמו שמקבל מן היובל שפע החיים כו' עכ"ל והאריך. ועד"ז י"ל מ"ש בסוף אמוי"ל תהלות לאל עליון גואלם כו' היינו בחי' יובל

שער החמשים חיבור חו"ב. ובזח"א לך פ"ז א' פי' אל עליון בינה שבו מאיר עת"י כו'. ובפ' ויקהל בזהר פי' תהלות לאל עליון יסוד דאבא כו' כי היובל כאמר בו וקדשתם להמשיך בו קדש העליון בחי' חכמה כו' כי ונהר היוצא מעדן אשר יובל שמו הרי מקבל מבחי' עדן שהוא חכמה כו'. ולכן גאולה אומרים באמוי"ל כי הנה ק"ש חותמים בה בי"מ וידוע י"מ הי' מספרא דיובלא שלכן נז' חמשים פעמים י"מ. וא"כ אמוי"ל בו מזכירים קי"ם שהוא עוד בחי' עליונה יותר. כי הנה יש הוא עלמא דאתכסיא ויבשה הוא עלמא דאתגליא ואיתא בזהר וילא דקכ"ג ע"ב ודקכ"ד א"ב שהם יובל ושמטה היינו לאה ורחל בינה ומל'. וא"כ זה שיהפך הים ליבשה היינו שבחי' יובל מאיר בגלוי כמו עלמא דאתגליא. ועזח"ב ר"פ תרומה קכ"ו ב' בענין מי זאת כו' זהו ע"י הארה גדולה מלמעלה מבחי' יובל ושמטה. ועז"א בזח"ב בשלח כ"ב ב' דקי"ם בעתיקא תליא שהוא בחי' גאה גאה שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע שהם כענין יובל ושמטה כו'. ועמ"ש בת"א סד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה. ולכן נאמר בקי"ם ואתם תחרישון. ובהיות כן לכן אומרים גאולה באמוי"ל דוקא כי הגאולה מבחי' יובל כנ"ל והיא עלמא דאתכסיא. אמנם בבחי' קי"ם מתגלה בחי' עלמא דאתכסיא הנק' יובל בבחי' גילוי ממש לכן מזה נמשך בחי' הגאולה כו' אל עליון גואלם כו' גאל ישראל כו'. ועוד זאת כי ואתם תחרישון הוא ענין הודאה ומל"ת שהיא למעלה מבחי' ברכה ומ"ע כנז' בביאור ע"פ אלה פקודי ע"ש בהקיצור בסופו. שכ"ז הוא יחוד הו"א ומשם כח החירות והגאולה כנ"ל:

ז **בספר** זהרי חמה ר"פ ויגש מפרש סמיכת גאולה לתפלה היינו גאולה היא מל' וצריך לסומכה לתפלה שהיא תפארת כענין תש"ר. וכמו שאין מפסיקין בין תש"י לתש"ר כך הוא ענין סמיכת גאולה לתפלה. וז"ל ודא גואלנו מעולם שמך כלומר גואל שלנו מעולם מי הוא שמך דהיינו המל' שהיא שם ולבוש לתפארת. וז"ש שמך ודאי כו'. תנינן. הוקשה לו כי הגואל אינו אלא הבינה כו' לז"א. אל תתמה על החפך כי המל' ג"כ נק' גואל שכן אמרו אין מפסיקין בין גאולה מל' לתפלה תפארת כו' עכ"ל. ולכאורה דבריו הם נגד כל המפרשים שפירשו תפלה במל' וגאולה ביסוד כמ"ש הפרדס ערך גאולה כמ"ש אם יגאלך טוב יגאל דהיינו יסוד ואם לא וגאלתיך אנכי היא הבינה כו'. אך לדברי הזה"ח הי' מיושב מה שסמיכת גאולה לתפלה הוא באמוי"ל שהטעם פשוט מפני שק"ש ואמוי"ל הוא בעולם הבריאה ושם הוא המל' דאצי' שיורדת בבי"ע ומעלים אותה ע"י ק"ש ואמוי"ל להעלותה לאצי' והיינו שסומכים הגאולה שהיא מל' לתפלה ז"א דאצי' שהוא כענין סמיכת תש"י לתש"ר. וכן פי' בזהר ס"פ במדבר דק"כ ע"ב ללותא דמיושב לקבל תש"י. לבתר ללותא דמעומד דהיא לקבל תש"ר עכ"ל. ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש ע"פ שימני כחותם. והנה כדברי הזה"ח הנ"ל משמע קצת בתולע"י גבי סמיכת גאולה לתפלה בשם חכם אחד שזהו מה שמעלים את המל' מלמטה למעלה כענין הנדרש בזח"ב ויקהל קל"ז ב' ע"פ קחו מאתכם תרומה כו' לסלקא לההוא תרומה כו'. ותפלה שהיא קול דממה דקה היינו אצי' בחי' ת"ת הנמשך מהבינה. עזה"ג פ' לו ד"ל ע"ב. ודקל"ג ע"ב בפ' בלק. וכ"מ אא"כ במק"מ תרומה דקנ"ו א' בד"ה אתר דאקרי גאולה בכאן מפרש הזהר גאולה הוא מל'. ותפלה היינו תפלה של ראש עכ"ל.

אך הרי הגאולה היא בבינה ויסוד כנ"ל. ויש ליישב ע"פ מאמר דפ' בלק דקפ"ז א' ע"פ המלאך הגואל. דמלאך היינו מל' ונק' הגואל. והיינו כי המלאך נק' כשהיא שליחא מאו"א. והיינו הדיבור כשמקבל מחו"ב עצמו שלא ע"י המדות כמ"ש ענין זה בד"ה והי' מדי חדש בחדשו שזהו ענין ר"ה שאז אין המל' טפלה לז"א. והביאור ע"ז נת' בסידור שער ר"ה. וכיון שמקבל מחו"ב נק' הגואל כי מקור הגאולה הוא מבחי' יובל שהוא או"א כנ"ל סעיף ה' בשם הש"א. ולכן זה שהמל' נק' גאולה היינו כשמעלים אותה מבריאה לאצי' שיאירו בה או"א. וכענין ויבן ה' אלקים את הצלע כו'. וצריך לסומכה לתפלה לייחדה עם הת"ת בריח התיכון. שאף שמקבלת מאו"א זהו לצורך בנינה. אבל היחוד עליון ותוספת רבוי האור הנק' בשם זווג זה נמשך לה ע"י התפארת דוקא. וכדפי' בספר נשמת דוד על שה"ש ע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. כי מים רבים הם אורות דאימא ממותקות מאבא וניתנים לנו'. לא יוכלו לכבות אהבתה אל דודה היא תפארת. כי אע"פ שהיא מתנה הראויה מאימא אינו עושה הפרי של הזווג כי אורות אימא הם לתועלת עצמה ולעצמות אבל אין משם יוצאות נשמות כי זה נמשך דוקא ע"י הזווג ת"ת ומל' הנק' יחוד קב"ו עכ"ד. ואי לזאת אף שנק' המל' גאולה שזה מורה שקבלה האור מאו"א שלא ע"י ז"א והוא מעלה גדולה שהדיבור מקבל מהשכל שלא ע"י המדות כו' ונק' המלאך הגואל. עכ"ז אזי דוקא צריך לסומכה לתפלה והיינו סמיכת תש"י לתש"ר. שאזי יומשך היחוד העליון כו'. ואפ"ל ג"כ כי גאולה עיקרה מבינה הנק' יובל כנ"ל. והיחוד שרשו מאבא כי בינה רק עד הוד אתפשטת אבן יסוד אבא ארוך ומאיר ביסוד ז"א. נמצא היחוד שעל ידי הצדיק יסוד עולם עם מל' שרשו בא מאור אבא שלמעלה מבחי' בינה הנק' גאולה. וכענין הנ"ל דקי"ם שהי' ע"י עתיקא שלמעלה מבחי' יובל ושמטה כו' והגאולה מבחי' יובל וע"ק מרומם מבחי' יובל כו' כנ"ל. וזהו ענין תפלה תפארת בריח התיכון שעולה עד הכתר וממשיך משם האור במל' וזהו היחוד והזווג כו'. ועד"ז מצינו בחי' גבוה אפי' מהגאולה דלע"ל והוא מאחז"ל בערכין ספ"ב די"ג ב' כנור דבהמ"ק הי' של שבעת נימין. ולימוהמ"ש יהי' של שמונת נימין ולהעוה"ב של עשרה נימין. ושמונת נימין היינו שיאיר אור הבינה והיא בחי' הגאולה שעז"כ וגאלתיך אנכי כנ"ל וזהו ענין ימוהמ"ש. ועז"כ הוא גאלם. הוא היינו בינה. אבל לעוה"ב יהי' מעלה יתירה והוא גלוי כתר חכמה ג"כ שזהו ענין עשרה נימין כו'. וזהו ענין תש"ר. חותם בולט. וה"ע התפלה שמו"ע שלאחר הגאולה דאמוי"ל וזהו ענין סמיכת גאולה לתפלה לפי' הזה"ח. ועיין מענין תפלה לפי' זה בת"א ר"פ בראשית סד"ה השמים כסאי בענין איזה בית אשר תבנו לי. ובד"ה יהודה אתה. ובד"ה שימני כחותם הנ"ל. ובזה א"ש הנז' לעיל סעיף א' שיש דעות במדרש דפרנסה גבוה מהגאולה וכ"ה בגמ' דפסחים קי"ח א'. ולכאורה תמוה. ולפי הנ"ל א"ש כי הגאולה מבינה. ובפרנסה נאמר פותח את ידיך יודי"ך היינו אור אבא כו' כי ההשפלה למטה מטה בא דוקא מבחי' היותר עליונה וכענין ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך כו' וכמו עד"מ הראי' מתפשט למטה מהשמיעה. ולכן התורה ג"כ לא ניתנה למלאכים הרוחניים כ"א נתלבשה בגשמיות דוקא כו' ועמש"ל

ששע"י

ססעי' א'. וזהו הא דרב ברונא שפ"א סמך גאולה לתפלה. ור"ל להעלות המל' כ"ב שתקבל מאורות או"א עלמן. שאז דוקא נק' גאולה ולסומכה לחברה עם הת"ת להיות סמוכים לעד לעולם. ולכן לא פסק חוכא מפומי'. כי פומי' בחי' מל' הנק' פה. וחוכא היא השמחה הנמשך מאם הבנים שמחה. ולפי שחיברם יחד ע"כ לא פסק חוכא מפומי' דוקא. אך בזח"ב פ' תרומה דקכ"ח ע"ב גבי והטוב בעיניך עשיתי דסמיך גאולה לתפלה בגין דהא בההוא שעתא דמטו לתהלות לאל עליון כו' אתער חד לדיק לאתחברא באתר דאלטריך כו' עכ"ל משמע בהדיא דהגואל הוא הלדיק שהוא יסוד ותפלה היא מל'. וכ"מ במק"מ שם שכ' דסמיך גאולה לתפלה שהם יסוד ומל'. וע"ש עוד בפי' והטוב בעיניך עשיתי שחיבר בחי' הטוב במל' הנק' עין. ואפ"ל שזהו ע"ד לעשות הישר בעיני ה' בלק"ת סד"ה כי תשמע בקול:

ויקרא יעקב כו' באחרית הימים. פ"ד דפסחים דנ"ו ע"ב ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין. וברבות ר"פ ל"ח ק"ע א' בנין בהמ"ק הראה להם המד"א והי' באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה'. רבנן אמרי בא לגלות להם את הקץ ונתכסה ממנו. וכ"ה שם פל"ע קי"ב ד' ויקרא יעקב כו' לגלות להם את הקץ כו' והעלים הקב"ה ממנו. עוד מענין ויקרא יעקב במדבר רבה פ"ב דרי"א ב' ור"פ וזאת הברכה. קץ הימין כעוץ סופן בתחלתן נמשך בו גילוי רדל"א ע"כ נעלם מהגילוי זה"א ר"מ ב' רמ"א א' רל"ד ב'. הנה ברבות ר"פ וזאת הברכה פי' לשון ויקרא יעקב ומבואר הענין בזה"א רל"ד ב' והוא ע"ד ויקרא אל משה. ועמ"ש מזה בת"א ר"פ ויקרא מענין האספו שם. ודר"מ ע"ב ודרמ"א א'. והיינו שיתכללו יחד ע"ד ד' דגלים. ונתבאר ענין התכללות זו בד"ה החלנו מאתכם ושם מבואר שכדי להיות התכללות זו הוא ע"י המשכה מבחי' יסוד אבא ואפשר שזהו ענין ויקרא יעקב כו'. והנה ע"י התכללות זו הוא דוגמת והחיות נושאות את הכסא העלאת המל' ע"ד ארוממך אלקי המלך בד"ה כי אתה נרי בחי' מלך יחיד. וזהו ענין קחו מאתכם תרומה כו'. וע"ש בבה"ז שעלי' זו זהו דוקא ע"י ארבע משריין הנ"ל. לכן עי"ז ואגידה לכם שהוא ענין המשכה כמו מגיד מראשית אחרית וכמו מגיד דבריו ליעקב כו'. כהר דיכור דנגיד. ועמ"ש ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי. וע' זח"א רל"ד ב' ובמא"א אות ה' סכ"א הגידה בחכמה וכ"מ שנאמר ויגד אינו אלא רזא דחכמתא יסוד אבא כהר דנגיד. ולהעיר מענין ואתקן נגיד והוא כענין שליט ויוסף הוא השליט. גם יש עוד שרש נגד שהוא ג"כ לשון נגדיות ומנגד. אך אעשה לו עזר כנגדו שמבחי' כנגדו נמשך העזר ע"י בירור נה"ב. והיינו ע"י שהוא בחי' נגיד שליט ומושל בילרו על הבחי' שכנגדו אז עי"ז ואגידה לכם המשכות עליונות וזהו האספו ועי"ז ואגידה. ופי' האספו לשון אסיפה ליקוט הנילולים כענין שמע ישראל שמע לשון אסיפה. ב"ן ורפ"ח גימט' שם שעולים לשרפם ע' רבתי. וזהו ענין תשובה אם יהי' נדחך כו' יקבלך מבחי' פיזור הנפש. וזהו גוי אחד בארץ וכמ"ש בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים. לכן עי"ז ואגידה. ועמ"ש בד"ה תורה לוה בפי' בהתאסף ראשי עם יחד כו'. ואז עי"ז

דוקא

דוקא נמשך התגלות אור הסוכ"ע. ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה תקעו בחודש ובד"ה אחס גלבים. וזהו את אשר יקרא אתכם ע"ד כי יקרא פרע למזומן אתעדל"ע שלמעלה מכח אתעדל"ת וכמ"ש כי ההרים ימושו שהוא מאתעדל"ת כו' וחסדי מאתך לא ימוש כו'. והמשכה זו היא באחרית הימים. דהנה כתי' טוב אחרית דבר מראשיתו. ואחז"ל טוב האחרית נמשך מראשיתו. והנה כתי' מגיד מראשית אחרית ומקדם. פי' ראשית הוא ח"ע ראשית חכמה. אחרית הוא מל' סופא דכל דרגין. ונעוץ תחלתן בסופן כי בחכמה יסד ארץ וזהו מגיד שממשיך מבחי' ח"ע במל' ח"ת. והיינו בחשבע"פ מל' פה תושבע"פ קריגן לה. ולכן ערבים עלי ד"ס בחי' סיפר ח"ע. אך כי עכשיו כל ההמשכות רק מח"ע וגם שבת מוחין דאבא. אבל לע"ל התגלות הכתר וזהו ענין ומקדם קדמונו של עולם. וזהו מראש ומקדם נסוכה. ועז"כ טוב אחרית דבר מראשיתו. כי באחרית הימים יהי' גילוי בחי' ומקדם. ולכן ואהריכך ישגא מאד. הנה ישכיל עבדי כו' מאד. אך עכ"ז זהו נמשך מראשיתו דאשיתך מלער ח"ע בחי' יו"ד למלוס כו'. וזהו ענין יעקב יו"ד עקב כו'. ועי"ז בחכמה אתברירו. חכמה ביטול. יעקב כי קטן הוא. קטנתי מכל כו'. וע' במא"א אות א' סי' ס"ו אחרית מל' וגם אחרית גימט' כתר היינו עלי' המל' בכתר כו'. ובפרדס ערך אחרית פי' בינה ע"ד יובל שלשם העלי' בסוד תשובה וחזרת הדברים לשרשן. ועל יובל ישלח שרשיו. שבת שבתון כו'. ויש אחרית הת"ת והוא אחרית הימים שהוא מל'. וכ"ז מתגלה דוקא באחרית הימים קץ וסוף אזי נעשה או"ת לשרשו כו'. וכענין שבת בסוף ששת ימי המעשה וכמשל הכאת השמש על הארץ דוקא. ועמ"ש ע"פ ויחי יעקב בענין ימים יולדו יומי קריבו ליה כו'. ואזי והיתה נפש אדוני לרורה בלרור החיים כלרור אבן במרגמה כו'. וכך באחרית הימים יהי' גילוי בחי' ומקדם בחי' ימי קדם. וזהו גילוי בחי' רדל"א. ולכן א"א להיות גילוי בחינה זו וכענין שכ' שעכשיו א"א להיות ההמשכה מפנימי' עתיק עד לע"ל. ועמ"ש בדרוש ברכת הזימון בענין יין המשומר בענביו משית"ב היפך הגילוי. ואף שנאמר סוד ה' ליראיו וכמ"ש, במ"א ע"פ המכסה אני אך יש רזא ויש רזא דרזין כו'. ויעקב השם שמא כו'. לכן אח"כ אמר בשכמל"ו. וע' במק"מ ר"פ לו שהוא המשכה מרדל"א. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ עלי באר בענין מלמטה למעלה לא ידעו. אמנם במד"ר באיכה ס"פ גדע בחרי אף דע"ב ד' שאל דניאל באחרית הימים או באחרית הימין כו' משמע שאחרית הימים אין זה אחרית הימין. והמ"כ פי' דאחרית הימים זהו ע"ד קץ הימים. ואין כ' בן כי קץ הימים זהו מל' דקליפה אבל אחרית הימים הוא מל' דקדושה. אלא שזהו כללות בהיכותיה. זח"ב דק"ל ע"א. ואפ"ל אחרית הימים זהו בינה או כתר. ורש"י סוף דניאל דאחרית הימים זהו קץ הימין:

הקבצו. הנה אחז"ל פ"ב דמגלה י"ח א' ע"פ ויקרא לו אל אלקי ישראל. וישלח ל"ג כ'. שהקב"ה שהוא אלקי ישראל קראו ליעקב אל. וכ"ה ברבות וישלח ע"פ אני אלוה בעליונים ואתה אלוה בתחתונים. ועמ"ש ע"פ זה בפ' וישלח בבוך בראשית

א'

א׳. והמ״כ הרלה מקום מזה בעס״ק הלק העבודה פי״ח. וכ״ה בזח״א הולדות קל״ח א׳ ופי׳ המק״מ דאלקי ישראל הוא בינה שהוא אלוה של ז״א הנק׳ ישראל והוא קראו ליעקב אל. וי״ל דיעקב קאי על המל׳ שנק׳ אל שיש בה בחי׳ עליונה מז״א שבמחשבה ארץ קדמה ונמצא שהמשכת אור א״ס ב״ה בז״א הוא ע״י המל׳. הייגו בכדי להאיר בבי״ע. גם כי היא מבררת בירורים דבי״ע. וזהו ענין ואתה אלוה בתחתונים שע״י הבירורים ממשיכים גילוי אור אין סוף ב״ה. וגם נתבאר בביאור ע״פ את שבתותי תשמרו. ועיין עוד מזה בפ׳ וילא דק״כ ע״א. ויחי רל״ד ב׳. ויקרא לו אל קודשא בריך הוא קיים ליה בשמא דא. וס״פ בשלח דכ״ו ב׳ פי׳ אל אלקי ישראל קאי על המזבח. ובפ׳ קדושים דפ״ו ע״א ע״פ לפני לא נולר אל דתאינן קב״ה קרא ליעקב אל דכתיב ויקרא לו אל אלקי ישראל שם פי׳ כי אל היינו נהירו דחכמתא. כי קנה חכמה קנה בינה ב״פ קנה גימט׳ יש שהוא מהלה מתר״ך אורות דכתר שמתלבשים בחו״ח. ובבחי׳ אל היינו מעשר אותיות יש בחי׳ מל׳ דאבא הוא הנמשך ביעקב שהוא מדות דאצילות בחי׳ תפארת כו׳. וא״כ מה שנקרא יעקב אל זהו ע״ד ענין יחוד אור א״ס בכלים דאצילות דאיהו וגרמוהי חד. אך ק״ל ע״ז דא״כ איך יתכן זה על יעקב דלמטה שהי׳ רק מרכבה לז״א דאצילות ולא ז״א ממש. ואקדים מש״ר ע״פ מ״ש בזהר פ׳ בא דל״ח ע״א מאן פני האדון ה׳ דא רשב״י כו׳. דהנה כתיב למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. ופי׳ שלום הוא השפעת דיסוד ז״א במל׳ בחי׳ השפעה הפנימיות. והאומר שלמען אחי ימשיך המשכה זו. ויש להבין מי הם אחי. ול״ל ג״כ מ״ש בזהר שאמר רשב״י על עלמו הנא סימנא בעלמא שלכאורה זהו רוממות והתנשאות במאד שאין זה מדרכי הלדיקים. אך הענין הוא דברשית האצילות הע״ם באורות וכלים נאללו ג״כ עמהם בחי׳ נשמות דאצילות ונקראים אחים ורעים לז״א. דהנה יש הפרש גדול בין אצילות כמו שהוא נמשך ומלובש בבי״ע לכמו שהוא באצילות ממש. עיין בפי׳ הרמ״ז ר״פ משפטים שיש ג׳ מדרגות בכלל. הא׳ נשמות דבי״ע ממש. הב׳ נשמות דאצילות רק שהן מאצי׳ שבבי״ע. הג׳ נשמות מאצילות העליון ממש. וא״כ כוונתו כאן י״ל שיש הפרש גדול בין אצילות ממש לאצי׳ שבבי״ע (ומכ״ש שיש הפרש רב יותר בין אצילות שבבי״ע לבי״ע ממש). שהרי נשמה דאצי׳ לא תוכל לסבול כל דבר רע ולא נאמר נפש כי תחטא אלא על נפש דבריאה יצירה עשי׳. שאף שיש בה ג״כ בהכרה הארת אצילות המחי׳ אותה עכ״ז הוא בהעלם והסתר (כ׳ דכאן כוונתו על נשמות דבי״ע ממש שהוא בחי׳ הא׳ ע״ז לבד נאמר נפש כי תחטא). וכמו שבמעשה דדוד נסתלקה ממנו שכינה. והיינו לפי שבחי׳ האצילות הוא אלקות ממש אשר שם כתי׳ לא יגורך רע. משא״כ כשמסתתר כח האלקי לברוא יש מאין בבי״ע אשר ומשם יפרד שם שייך תערובות טו״ר בלבושים דבי״ע. וא״כ מאחר שהנשמות דאצילות הן בחי׳ אלהות ממש ולא נשתנו להיות יש ודבר נפרד. רק שלגבי הע״ם דאצי׳ הם קטנים הרבה במדריגה בבלתי שלימות כמו הע״ם. ולכן הי׳ רשב״י יכול לומר הנא סימנא בעלמא כי הנשמה שהיא בחי׳ יש ודבר נפרד הוא שאין שייך בה התנשאות משא״כ הנשמה דאצילות שהיא אלהות באמרו הנא סימנא זהו רוממות והתנשאות כח האלקי כיון שאצילות הוא ביטול גמור לאור א״ס ע״ד ונחנו מה ואינו יש

בפ"ע א"כ מה שאומר אנא סימנא זהו רוממות אלהות שבו וכמו שאמר משה בפ' והי' אם שמוע ונתתי עשב. לפי ששכינה מדברת מתוך גרונו והוא בטל לגמרי לא"ס ב"ה המדבר כו'. וזה הביטול האמיתי הוא רק בנשמות דאצילות שאצילות הוא חכמה שהוא כח מה ביטול אמיתי. ועד"ז יובן מ"ש בזח"ב פ' בא דל"ח מאן פני האדון כו' דא רשב"י (כיון שהי' נשמה דאצילות ממש א"כ לא הי' הנשמה שלו מסתיר כלל על אור האלקי אלא ביטול גמור. ע"כ יכולים לומר מאן פני האדון כו' דא רשב"י שהשכינה מלובשת בנשמתו ונשמתו איננה דבר המסתיר כו'). ואמנם בחי' זו זהו רק בנשמות היותר גדולים כמו רשב"י (עיין מ"ש עליו ברבות פ' נח פל"ה). עכת"ד הנאמרים. ועדיין אין זה נוח לי לפי שידוע שאף הע"ס דאצי' ממש מה שנקראים בשמות שאינן נמחקין כמו אל אלקים אין הכוונה על הע"ס דאצילות ממש כ"א רק על אור א"ס המלובש בהן שאור א"ס כשמלובש בחסד נק' אל כמ"ש במ"א. וא"כ הנשמות דאצילות שכבר נפרדו מהכלים דאצי' ואין הקו מאור א"ס מלובש בהן ע"כ לא שייך לקרותן בשמות הבורא דהא אפי' הע"ס לא נקראו בשמות הבורא רק מפני שהקו מאור א"ס מלובש בהן. וכ"כ רבינו ז"ל בהגה"ק ד"ה איהו וחיוהי בענין נשמות דאצילות וז"ל אך אינן אלקות ממש לברוא יש מאין מאחר שכבר יצאו ונפרדו מהכלים דע"ס שבהן מלובש הקו מאור א"ס שהאור הוא כעין המאור כו' עכ"ל (הג"ה אחר זמן. מיהו י"ל זהו הנשמות דאצילות כמו שהן אבל הרי ירידתן בעוה"ז הוא לורך עלי'. ועיין בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור שהעלי' שיהיו נכללים ביחוד דאיהו וחיוהי חד ונק' לאשתאבא בגופא דמלכא וזהו ענין למען חייך שהוא יהי' החיות שלך ממש והם יהיו כלים להחיות. ואפ"ל ע"ד עלו כפריו וידוע כי האדם עץ השדה ולכן יהי' אז שמם הוי' ממש ועמ"ש בענין עלו כפריו ע"פ ועץ השדה יתן פריו בהגהות לד"ה אם בחקתי תלכו עכ"ה). לכן נלע"ד לתרץ עם מ"ש ססי' כ"ה וז"ל דהא אשכחן שאפילו מלאך נברא נקרא ה' בפ' וירא לפי' הרמב"ן וכמ"ש ותקרא שם ה' הדובר אליה כו'. וכה"ג טובא עכ"ל. ובסוף הקו"א שם כ' הרי נודע שכל מלאך שהוא שליח מלמעלה אזי נק' בשם ה' ממש השוכן בקרבו משא"כ כשאינו שליח יש לו שם אחר כפי עבודתו ואזי קורא ק' ק' הוי' כו'. כלומר ששם הוי' מובדל ממנו עכ"ל. וכיון שאפילו מלאך נברא מבי"ע ממש כשהוא שליח נק' בשם ה' ממש השוכן בקרבו. מכש"כ נשמה דאצי' ממש שהוא בעלם אלהות שכאשר ה' שוכן בקרבו ע"י עסק התורה והמצות שהן ארחות הוי' ממש תר"ך עמודי אור דכתר עליון יכולים להיות נקראים בשם ה' ממש. וזהו כל הנקרא בשמי בישעי' מ"ג ז'. ות"י כל דא בגין אבהתכון לדיקייא דאתקרי שמי עליהון. ובגמרא פ"ה דב"ב דע"ה ב' עתידים לדיקים שיקראו ע"ש הקב"ה ע"ש בפירש"י שיהי' שמם הוי'. והיינו שלעתיד יהי' בהם גילוי אור א"ס ע"ד שמלובש בע"ס דאצילות וזהו והתהלכתי בתוככם. אלא שזהו רק לע"ל. אבל אבות העולם שארז"ל ספ"ק דב"ב שלשה הטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין עוה"ב. א"כ הי' בהן מבחי' זו דעתידים לדיקים שיקראו כו'. ועד"ז יובן מ"ש במ"א הקושיא מה שאומרים בשמו"ע אלקי אברהם כו'. ולכאורה אלקי השמים הוא שבח יותר. וגם' התירוץ דאדרבה אברהם שהוא חסד דאצילות א"כ מה שהוא אלקי אברהם הוא שבח יותר ולפי הנ"ל א"ס

דכיון דאבות העולם הטעימן מעין עוה"ב ולמעלה מאחר נשמות דאצילות אלא ע"ד גילוי אלקות בע"ם דאצילות ולכן נק' יעקב אל א"כ מה שהקב"ה נק' אלקי יעקב הוא שבח עלום יותר ממה שנק' אלקי השמים שהן בריאה יש מאין א"כ הוא בורא נבראים. אבל מה שהוא אלקי יעקב אף שיעקב נק' אל להיות שבו הי' הגילוי אלהות עד שהי' יכול לברוא עולמות כמ"ש ברבות כאן, מה הקב"ה בורא עולמות אף אביכם בורא עולמות כו'. א"כ כיון שהוא ית' בורא בריאה כזו הרי זהו לו שבח גדול יותר וכענין הודו לאלקי האלקים שהוא אלוה גם של מי שנקרא אלקים וכמו יעקב כו'. ובפי' אף אביכם בורא עולמות פי' המ"כ הוא דחוק. ויש להעיר ממ"ש במדרש ע"פ בוראך יעקב עולם עולם מי בראך יעקב בראך. וממ"ש ואשים דברי בפיך כו' לנטוע שמים וליסוד ארץ. וע' מזה בזח"א דף ד' סע"ב. עוי"ל בזה ע"ד מ"ש בזח"ב משפטים קכ"ח א' שנשמות שנקראים אחים ורעים למקום נק' אנשי קדש. אבל נשמות הנק' קדש ממש קדש ישראל לה' גבוהים מבחי' זו. וזהו ע"ד לא זז מחבבה עד שקראה אמי בחי' קדש שלמעלה מבחי' קדוש בוי"ו. ועד"ז נק' יעקב אל שממשיך ומשפיע תוספת אור בז"א הנק' הקב"ה קדוש בוי"ו. עוי"ל עפמש"ש ר"פ משפטים ל"ד זכה יתיר יהבין ליה הוי' בשלימו דאיהו אדם בארח אצילות דלעילא דהיינו בחי' כתר עליון כו' והאי איהו שולטנותא בכל רקיעין כו'. ויעקב ת"ת בריח התיכון המבריח מן הקצה דכתר עליון עד מל' כו' לכך שולטנותי' בכל רקיעין כו' ע"כ נקרא אל. עוי"ל ע"ד מ"ש ברבות פ' מקץ פ"ל ע"פ אני פרעה ובלעדיך כו' מן אני של בו"ד אתה למד אני של הקב"ה כו'. והיינו ג"כ שיהיו הצדיקים לגבי הקב"ה דוגמת יוסף אצל פרעה שאמר רק הכסא אגדל ממך בחי' כתר. ומחכמה ואילך נתן ליוסף כו'. ולכן ובלעדיך לא ירום כי הנהגות המלוכה ע"י חב"ד ומדות כו'. וכמ"כ לע"ל ש"י עולמות לצדיקים בחי' קנה חכמה קנה בינה ובתוכן אצי מהכתר בחי' א"א. רק הכסא אגדל ממך בחי' ע"י. ולכן ובלעדיך לא ירום איש שהן מלאכים. כמ"ש איש לבוש הבדים. איש עומד לנגדו יהושע סי' ה'. והאיש גבריאל דניאל סי' ט'. וזהו עתידים לדיקים שיקראו בשם הוי' שסודו מחכמה ואילך. וכבר נת' שגלשה הטעימן כו'. א"כ לכן יעקב נק' אל שבכחו הי' לברוא עולמות ולחלק עולמות. ע"ד ובלעדיך לא ירים איש כו'. כי ממכ"ע מתאחד עם סוכ"ע. וכמו יוסף שעשה הכל ע"י רוממות פרעה כך בחכמה יסד ארץ ע"י כח אור א"ס כתר עליון. וע' בת"א בד"ה כי אברהם גבי בטח בה לב בעלה. ועמ"ש בת"א פ' בא בענין פי' שם לבאות. ומזה יובן עוד מה שנק' יעקב אל דכיון שהקב"ה כל יכול להיות איהו וגרמוהי חד בבי"ע כמו באצילות מכש"כ שהי' יכול להיות כן ביעקב אף שהוא נשמה כיון שהוא נשמה מאצילות העליון ממש שלמעלה מעלה מבחי' בי"ע כנ"ל. ועמ"ש בהביאור גדולה מילה בענין נשמות חדשות שיהי' לע"ל. ובפי' ומל כו' למען חייך. ומ"ש בכייר בוגין ע"פ אשה כי תזריע בענין מ"ש בזח"ב פ' בא דל"ח בענין אתן פני האדון ה' לבאות דא רשב"י ומ"ש ע"פ שמעה עמי ואדברה אלקים אלקיך אנכי. ובכייר בוגין ע"פ כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים:

———

ראובן בכורי אתה. וברבות ר"פ נשא פ"ו דרכ"א ג' ע"פ לא יגרע מצדיק עינו לפי שמצינו שיעקב חמד את הבכורה לשם שמים כדי שיוכל להקריב ולקחה מעשו בדמים כו'. ולהם ראוי מלכות שנאמר ואת הממלכה נתן ליהורם כי הוא הבכור בדה"ב סי' כ"א. וכן בדוד הוא אומר אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ. בתלים סי' פ"ט כ"ו. שהם היו ראוים ליטול הכהונה וכן יעקב אומר לראובן בכורי אתה כו' יתר שאת זו כהונה כמ"ד וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. ויקרא ט' (ועיין מענין וישא אהרן בזח"ב ר"פ יתרו) . עז זו מלכות שנאמר ויתן עוז למלכו . בשמואל א' סי' ב' . שאלולי לא סרח ראובן במעשה בלהה הי' ראוי ליטול כהונה ומלכות לפי שהי' בכור עכ"ל . וברבות כאן ויחי פצ"ח ק"ל ג' אומר יתר שאת ויתר עז הבכורה היתה שלך ועכשיו שחטאת ניתנה הבכורה ליוסף והכהונה ללוי והמלכות ליהודה עכ"ל. הרי הבכורה הוא לבד העבודה שבבכורות שזהו ענין הכהונה כ"א בכורה ממש. והיינו ליטול פי שנים שזה הוא שניתן ליוסף כמ"ש בדה"א סי' ה' ובגמרא פ"ח דב"ב דקכ"ג ע"א . ועיין מזה בספר הגלגולים פכ"ג ופרק ל"ד . וז"ל בפרק ל"ד. ראובן ראו בן פירוש ראו כי זהו בן הבכור שהי' בעולם שהוא קין כו' שהוא מבחי' העקב כנ"ל פכ"ט כי לעולם המל' נק' עקב כי איהו בסיום ההוד שהוא בפרק העקב ושרשו ממל' דעתיק שרמוזה בפרק העקב של הוד דעתיק כמש"ש פכ"ח (ועמ"ש מזה בביאור דהוד שבהוד) ועד"ז ג"כ במלכות דאבי"ע וזה העקב נטלו עשו ולכן יצא ג"כ בכור כמו קין . ואח"כ כשיצא יעקב אחז ידיו בעקב הקדום שלקח עשו. וזהו אחיזתו בעקב עשו פי' בעקב שלקח עשו ולא בעקב עשו עצמו . ועמ"ש מזה ע"פ והי' עקב תשמעון כו' . ונודע כי יעקב הוא גלגול דאדם כו' . והנה יעקב חשב שהוא בנו בכורו דוגמת קין שיטול זה העקב שהוא עיקר הכל שהוא הבכורה הנרמזת במלת שאת הלא אם תיטיב שאת שהוא מלת אשת שהיא המלכות הזו הנרמזת במלת עקב עכ"ל. ויש לומר ענין שאת כי המל' נקראת אשת חיל עטרת בעלה עטרת בחי' כתר זהו ענין שאת. ובפרק כ"ג ביאר כי ענין קין הוא מהגבורות אשר הם יוצאים מיסוד דעתיק קודם החסדים וזהו ענין הבכורה וג' בחי' הנ"ל שבבכורה בכורה כהונה ומל' נמשכות מבחי' הנ"ל. אלא שע"י החטא נאחזו הקליפות בהגבורה. ולכן ניטלה העבודה מהבכורות וניתנה לכהנים שהם חסדים כו'. ועד"ז ניטלה מראובן ולא ניתקן עד יתרו שהי' ג"כ מקין וזהו יתר שאת ויתר עז עכ"ד בקצרה. ואפ"ל שלשה בחי' הנ"ל שבבכורה נמשכים משלשה בחי' כח"ב כי המלכות שרשה מצד הכתר כענין כתר עליון דאיהו כתר מלכות ולכן בנוהג שבעולם שמכתירין את המלך . ועמ"ש בביאור דמנורת זהב וכד"ה יהודה אתה. ויהודה מלשון הוד שזכה למלכות ששרשה מהוד דעתיק. והעבודה זהו העלאה מלמטה למעלה י"ל שרשה מקו השמאל בינה רק אח"כ ניתנה לכהנים שמקו הימין וליטול פי שנים שרשו מאבא כי פי שנים תלוי בבכור לאב. ועיין באדר"ז דרל"א ע"א. ובגין דאקרי בוכרא נטיל תרין חולקין . ושם משמע שזהו בחי' דעת שכולל חו"ג שזהו ענין תרין חולקין פי שנים . אך הדעת נמשך מיסוד דאבא ואפ"ל ג"כ ג' בחי' הנ"ל מצד חב"ד . העבודה מחכמה להמשיך הביטול ולכן כהנים שרשם מחכמה. מלכות מבינה

שנק' מלך עילאה. פי' שנים מדעת שכולל חו"ג ול"ע. וזהו ג"כ ענין יתר שאת. ועמ"ש במ"א בענין יתרו שהוא ע"ד מ"ש בזח"ג תזריע מ"ח ב' שיש יתרון ממש להכמה מן הסכלות. ועד"ז ותרב הכמת שלמה מהכמת בני קדם שהוא מהבירור שמבררים ממה שנפל מהכמה דתהו כו'. וגם כי בהם י"א כתרין ולכן נעשו י"א יריעות עזים לאהל על המשכן. ועמ"ש ע"פ ונאוה כאהלי קדר. גם י"ל יתר שאת ע"ד שאו ידיכם קדש. או ע"ד ישאהו על אברתו. ויתר עז ע"ד מ"ש בענין ויתן עוז למלכו וירם קרן כו' והוא עלי' המל' במל' דא"ס ארוממך אלקי המלך. או כענין אגוסטוס יושב וכענין עד שנגלה עליהם מלך מה"מ בד"ה קול דודי כו':

פחז כמים. בשבת כ"ה ב' עלבון אמו תבע עמד ובלבל כו'. ולפי"ז פחז לשון פזזת כמש"ש לר' אליעזר. והוא ענין היפך מדת הסבלנות להיות גבור הכובש את יצרו. והסבלנות זהו מדה גדולה מאד הנמשך ממוחין דגדלות כענין ועתה יגדל נא כח כו' להיות עובר פשע כו'. ובאד"ר דקכ"ח סע"ב סבא דעתיקי סתים היינו שאינו מתפעל וכענין לא הביט און ביעקב. משא"כ התינוק שממוחין דקטנות מתקלף וכועס במעט שעושים נגד רצונו כו'. ולכן הטא ראובן שהי' בבחי' מוחין דקטנות. וע"כ אמר לו אל תותר שלא יהי' לך יתרונות הנ"ל שהם המשכות עליונות ממוחין דגדלות מבחי' אריך אנפין אשר בחי' ארך אפים להיות נושא עון היפך הקפידא ומהירות הכעס כו'. וע' ברבות פ' וילא ע"פ וימלא דודאים ג"כ שהי' בראובן מהירות כענין יותן נא לעבדיך כו' שאמרו בני ראובן ובני גד שלא רצו להמתין עד שיכבשו ארץ כנען כו'. וכה"ג אפילו הטא עה"ד הוא שלא המתין אדה"ר להזדווג עד ליל ש"ק כו'. וההיפך מזה מעלת יוסף שבא מרחל ששתקה וסבלה כשנתן לבן לאה במקומה. והוא זכות גדול ועצום עד שבזכותה נאמר שיהי' הגאולה כנז' במדרש איכה שטענה רחל מה אם אני שאני בשר ודם סבלתי כו'. כי הסבלנות ממשיך כמ"כ למעלה בחי' ארך אפים מי אל כמוך נושא עון כו'. ועיין מענין הטא דראובן שבלבל מטתו דיעקב בזח"א פ' וישלח דקע"ה ע"ב ודקע"ו ע"א. וענין בלהה יש בה שני השי"ן והוא מילוי ה' אשר ה' קטנה רחל. ומילוי הה' זהו ענין שפחה דרחל בלהה. והנה עם היות כי לאה היא ה' גדולה לאה עכ"ז ויאהב יעקב את רחל להמשיך האור בעלמא דאתגליא היינו מקור דבי"ע שזהו ה' קטנה רחל. משא"כ לאה היא עלמא דאתכסיא וכמ"ש בד"ה וללבן שתי בנות. ולכן כאשר נסתלקה רחל נתן יעקב מטתו באהל בלהה שהיא מילוי הה'. וע"ז הקפיד ראובן. ובאמת מילוי הה' שרשו גבוה ע"ד אבן מאסו הבונים כו'. ולכן אמרה רחל אולי אבנה ממנה. וכמ"ש בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית כי נתחב"ם כו' ע"ש. וזהו כי עלית משכבי אביך י"ל ע"ד אל תעליני בחצי ימי דת"י לא תסלקני. וכן פירש"י אל תסלק אותנו. ובאיוב ששי' ה' בעלות גדיש בעתו. פירש"י כאשר נסתלק הגדיש מן הקרקע בעתו. וכמ"כ כאן שבלבל יצועי אביו הרי סילק השראת השכינה ויחוד העליון הנק' משכבי אביך. וכענין המבואר בכוונת השכיבנו שה"ס היכל קה"ק. ועי' בזח"ג ר"פ תזריע ע"פ על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי כו'. ועי' בזח"א ויצא ע"פ וישכב במקום ההוא. ומ"ש בסידור ע"פ ירננו על משכבותם שהוא שם ב"ן כו' ע"ש:

יהודה אתה יודוך אחיך. מגילה ספ"ק די"ו ע"א פרק אין מעמידין כ"ה א'. פ"ב דמכות די"א ע"ב בתוס' ד"ה מי גרם. מד"ר תולדות פס"ו דף ע"ד ד'. פ' ויחי במקומו. פל"ה דק"י ע"א ופל"ט דקי"ג ע"א נשא פי"ג גבי ויהי המקריב ביום הראשון נחשון. ילקוט במקומו רמז קנ"ט. ח"ב דף ח' ע"ג תחלת ספר שופטים רמז ל"ז. בש"ב סי' כ"ב ע"פ ואויבי תתה לי עורף רמז קס"ג דכ"ה ע"ד. זח"א ויחי דרל"ו סע"ב דרל"ז א'. משפטים ק"ד א'. תרומה קע"ב סע"א. בהעלותך קנ"ד א'. בחיי במקומו בפ' ויחי מדף ס"ב סע"ב עד דס"ג ע"ג. עמ"ש בבוך בראשית ב' ע"פ יהודה אתה דף שפ"ג ע"א:

א ילקוט במקומו רמז קנ"ט יהודה הרביעי בשבטים כנגן דלי"ת שהוא רביעי באל"ף בי"ת וביום הרביעי נתלו המאורות. וכתי' במשיח תלים סי' פ"ט ל"ז כסאו כשמש נגדי עכ"ל. ובזהר פי' נגדי ע"ד נג"ד יכ"ש. וז"ש נגד כל עמך אעשה נפלאות. ויש לפרש עפמ"ש בתולע"י בסופו סד"ה שיר ברכת נשואין וז"ל שנינו בתולה נשאת ליום הרביעי כו' ובמדרשו של רשב"י ע"ה הקשו יום הסרון של בתולת ישראל כי ביום הרביעי נתמעט הירח לא הי' ראוי שבו יהי' שלימות לבתולה אחרת. והשיבו כי נתקנו נשואי בתולה ברביעי להראות קיום ומעלה בבתולת ישראל. כי אף אם נתמעטה ביום ההוא הנה יש לה נחת רוח למטה בנשואי בתולה. ובת קול אומרת אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי וגו'. ולטעם זה בתולה נשאת ליום רביעי עכ"ל. ועמ"ש בסדור בדרושי החתונה בענין ב' הברכות אחרונות שבאחת אומר משמח חתן וכלה ובאחרונה אומר משמח חתן עם הכלה. שהמכוון הכל על חבור ויחוד ב' המאורות שמשא וסיהרא שהם זו"נ אלא שעכשיו היא למטה ממנו. ולע"ל יהיו שניהם בהשואה א' כמו שהי' קודם המיעוט. כמבואר בהביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה וסד"ה להבין שרש ענין יוצר הרים וסד"ה מהרה ישמע כו' קול חתן וקול כלה. וע' בתו"א פ' ויגש ובלק"ת פ' נו. ובסוף שה"ש. וכיון שמחת נשואין מורה על התחברות המאורות א"כ לכן נתקנו ביום רביעי דוקא שבו נתלו המאורות. וה"כ ע"ז רומז ענין יהודה שהוא מקור מלכות בית דוד ודוד הי' דור י"ד לאברהם ושלמה דור ט"ו. ולכן בימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא ובמד"ר פ' בא פט"ו שנתמלא דיסקוס של לבנה ע"כ הי' יהודה רביעי לשבטים. והנה ארז"ל פ"ק דכתובות דף ה' ע"א בתולה נשאת ליום הרביעי ונבעלת ליום החמישי שבו נאמרה ברכה לדגים. הענין כי יום רביעי זהו אות ד' רביעי לאל"ף בי"ת ויום החמישי זהו אות ה' חמישי לא"ב. והנה אות ד' רומזת על המל' שהיא סיהרא כמו שהיא עדיין בבחי' עני דהיינו לשון דלו"ת ומסכנות דסיהרא לית לה מג"כ. וזהו קודם שקבלה האור והשפע מבחי' שמש הוי'. ובחי' אות ה' זהו במל' כשנתייחדה וקבלה אור ושפע השמש. וע"ז מורה תמונת הה"א שהוא דלי"ת ובתוכו ו' או י' דהיינו השפע שנמשך בה מבחי' וא"ו של שם וכמ"ש מזה בת"א פ' מקץ סד"ה המגביהי לשבת. וכה"ג פי' במא"א סיף אות עי"ן וז"ל עת נק' המל' קודם הזיוג ואחר הזווג נקראת עתה בתוספת ה"א עכ"ל. וי"ל כי הה"א זהו ה' חסדי' שנמשכים בה ע"י הזווג. ובלק"ת פ' מטות בד"ה עיני כל אליך ישברו פי' שכנס"י נק'

כל. ע"ש נש"ב. ולפעמים נק' כלה בה"א נוספת זהו כשקבלה השפע כו'. וע"כ נבעלת ליום החמישי דוקא שתהא נעשית מבחי' ד' בחי' ה'. ועמ"ש במ"א בד"ה בן פורת יוסף בענין שנא' אתה הוא ה' לבדך את" עשית את השמים. אתה הראשון כתי' בה"א. את" עשית כתיב חסר ה'. כי בההשפעה חסר הה"א בחי' נרנח"י שלא האירו כולם כו'. מזה יובן שהמשכת הה"א זהו בחי' גבוה. וע' בת"א ר"פ לך לך בענין אברם אברהם אלא ששם מדבר בה"א עלאה. הוא דא עתיקא. עכ"ז גם בהמל' כשנק' ה"א היינו שנמשך בה מה"א עלאה ע"י אות ו' שהוא בחי' שמשא כו'. ע' זהר ר"פ וארא בענין בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא. וע' במק"מ פ' שמות ד"ע ע"ב. וע' זח"ג קל"א א' בענין עושי דברו דאתעבידת ה"א. גם י"ל כשהיא מלובשת בבריאה נק' ה' זעירא ה' דבהבראם. ובמ"א תהלת אות ה' שזהו"ע לכי ומעטי א"ע וכמ"ש ע"פ ותקנא רחל באחותה כי שם ה' קטנה רחל כו'. אך ע"י היחוד הוא מתעלה מבחי' ה' זעירא להיות בבחי' ה' בינונית. וע' זהר ר"פ תרומה דקכ"ו ע"ב ע"פ מי זאת. והנה ביהודה יש ג' אותיות יה"ו המורים על או"א וז"א. ויש ד' ה' שהם מורים על ב' בחי' שבמל' הנק' סיהרא והיינו ענין בתולת ישראל שנשאת ליום הרביעי ותבעל ליום החמישי שזהו"ע ד' ה'. וזהו מ"ש כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו כו'. נמצא ביהודה מרומז זווג שמשא וסיהרא. ולכן הוא רביעי לשבטים. כמו יום רביעי שבו נתלו המאורות וכנ"ל. וזהו ג"כ ענין דוד. ובמ"א נת' כי הוי' אחד" ושמו" אחד" הס"ת הוא דוד. גם אחד היינו אח ד' בחי' מי יתנך כאח לי. ומשארז"ל לפי שנאמרה בו ברכה לדגים. היינו שיהי' ע"ד וידגו לרוב בקרב הארץ. שבחי' האור והגילוי שבעלמא דאתכסי' יאיר ג"כ בעדאת"ג. גם ברכה לדגים נמשך מבחי' עינא פקיחא דלא נאים. ועיין משארז"ל ע"פ זכרנו את הדגה כו': קיצור. בילקוט יהודה רביעי לשבטים. ביום רביעי נתלו המאורות. בתולה נשאת ליום הרביעי חבור שמשא וסיהרא. שהם החתן וכלה משפיע ומקבל. ועמ"ש בענין והנהר הרביעי הוא פרת ואדז"ל הוא דמעיקרא בחי' ונהר יוצא מעדן קודם שמתחלק לד' נהרות מאיר בבחי' והנהר הרביעי בסידור ד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוה"ש. והיינו כמ"ש במ"א דדלי"ת מורה ג"כ על רוממות כמו דלו עיני למרום כמ"ש בסוף ד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בלק"ת דרוה"ר שע"ז הפסוק ורוממות הוא בבינה הנק' ונהר יוצא מעדן. וזהו והנהר הרביעי מל' דלי"ת הוא פרת הוא דמעיקרא ע"ד רמה קרני שאמר דוד מבחי' יהודה. ונבעלת ליום חמישי שאז נעשית מבחי' דלי"ת המורה על מסכנותא לבחי' ה' שמורה היותה מלאה כל טוב. וזהו"ע כל כלה. וע' בענין ה' דאברהם. אתה הוא ה' לבדך. ולכן ביהודה יש ד' וה' המורים על ב' הבחי' שבסיהרא. ויש להעיר מזה לענין ד' כוסות וכוס חמישי כענין ד' וה' דיהודה. ובחי' יה"ו זהו ההמשכה מבחי' שמשא כי שמש ומגן הוי' כו'. וענין שבו נאמר ברכה לדגים. וענין וידגו לרוב כו'. ענין עושי דברו. ענין מי זאת:

ב **וכן** פי' בזהר ויחי דרל"ז א' בענין יהודה וז"ל יה"ו דא רשימו דשמא עילאה. ובמה אשתלים בדלי"ת. והיינו ה' בתראה דשמא קדישא. שמא קדישא שלים באתווי וקשר

דאחיד

דאחיד לון עכ"ל. ופי' בזח"מ וקשר דאחיד לון היינו הדלי"ת. ואפ"ל כוונתו הדלי"ת מורה על נהי"מ. אך במק"מ פי' כמו שכתבתי באות הקדוש שמתחלה המל' היא דלה ועניה וכשנגדלת נקראת ה'. וע' בזהר בלק דקצ"א ע"א בענין גבורי כח עושי דברו ואתעבידא ה"א כמלקדמין. וע"ש בבה"ז שהה"א יש בה ג' קוין ואורך ורוחב. וע' בסידור בד"ה מזמור לתודה בענין ההפרש בין חמץ למצה הוא מה שמן ח' נעשה ה'. וע' מזה בזח"ג פ' פינחס דרכ"ב ע"א. וס"פ תולדות דקמ"ה סע"א בענין פיה פתחה בחכמה מפרש על אות ה' יעו"ש. ומ"ש ע"ז בסידור בד"ה מזמור לתודה הנ"ל. והרמ"ז ר"פ ויקרא כ' בענין ד' ה' של יהודה דבהיותה באחורי זעיר היא ד' (ואפ"ל שזהו"ע דו פרצופין ד' עם ו') וכשבא' לפניו היא ה'. וכמ"ש בפ' חוקת דק"פ ע"ב. ה"א דלי"ת הוות וזהו ד' ה' של יהודה עכ"ד. ובמק"מ שם ר"פ חוקת ה"א דלי"ת הוות פי' שתחלה היתה דלה ועני' ואחר שנזדווג עמה היסוד שהוא ו' זעירא שבתוך הדלי"ת של הה"א נעשית ה' עכ"ל. ובבה"ז שם פי' שתחלה מקבלת מתנה"י. ומ"ש שם מכתב"ד הוא ע"ש. ואז נק' דלי"ת וכשנגדלת בכל קומת ז"א נק' ה"א יעו"ש. עכ"פ היוצא מזה בענין יהודה מבואר חיבור המל' עם ז"א ויחודם יחד. וזהו עצמו ענין זווג שמשא וסיהרא וכנ"ל:

קיצור. מ"ש בזהר ג"כ בענין יהודה חבור יה"ו עם ה' אחרונה ומתחלה היא ד' עושי דברו. ה"א כמלקדמין. פיה פתחה בחכמה:

ועי' בזהר ויחי קנ"ד סע"ב ע"פ הפעם אודה. בגין דהכא אשתכללו ארבע סמכין. היינו ד' עמודי הכסא. וכ"כ בפ' וישב דקפ"ו ע"א. וע' בסידור בד"ה ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם שהם נגד ד' חיות שבמרכבה פני ארי' פ"ש פני נשר ופנ"א. והנה ארי' שור נשר זהו"ע חג"ת והם אהוי"ר ורחמים. ופני אדם זהו מל' דוד מלכא רגלא רביעאה. היינו התקשרות מהדו"מ בהקב"ה ותורה. וזהו עצמו ענין אות ה' ג' קוין שהם מהדו"מ כמ"ש בד"ה ראה אנכי נותן ובד"ה מי מנה עפר יעקב. ובד"ה לבשוני בפוריא דרוה"ק. עכ"פ מזה למדנו דבחי' יהודה רגלא רביעאה יש בו בחי' יתר שאת על ג' בחי' ראובן שמעון ולוי. כמעלת בחי' פני אדם על פני ארי' שור כו'. ואף שהם חג"ת והוא מל'. עכצ"ל בזהו מטעם נעוץ תחב"ם וסוב"ת. או מטעם שבה נשלם היחוד עליון. והרי כתיב זכר ונקבה בראם ואזי דוקא ויקרא את שמם אדם. וכן ארז"ל בפרק הבע"י דס"ג ע"א א"ר אלעזר כל יהודי שאין לו אשה אינו אדם שנא' זו"נ בראם ויקרא את שמם אדם. והיינו כי ע"י חבור משפיע ומקבל שורה עליהם בחי' הגבוה משניהם. וכמ"ש בת"א פ' תלוש סד"ה ועשית בגדי קדש. גם ע"ד הנז' בזהר פרשה ויקרא דף ה' ע"א בענין אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו. והיינו כי הדכר לבד נק' פלג גופא ובחיבור דו"נ הם אדם שלם. כמ"ש במ"א על פ' אשר כרת את אברהם. לכן דוקא בבחי' יהודה מל' הוא בחי' פני אדם. שהוא שלימות ע"ד שהאדם הוא עולם קטן. משא"כ בחי' פני ארי' פני שור כו' הם כל א' בחי' פרטיות. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' אמור בהביאור ע"פ והניף הכהן אותם. וגם כמו תורה שבכתב אין לה שלימות בלי תורה שבע"פ. קיצור ענין ד' סמכין שנה"ן. במל' פני אדם. הטעם י"ל כי זו"נ בראם ואז ויקרא את שמם אדם. משא"כ פלג גופא. והאדם אדמה לעליון שוכ"ע.

ג **והנה** בזהר ויחי דרל"ו סע"ב ע"פ יהודה אתה התחיל בפסוק עשה ירח למועדים. תלים סי' ק"ד. וזהו כמש"ל סעי' א' שבחי' יהודה זהו"ע סיהרא כשמקבלת משמשא כו'. עכומ"ז לשמשא וישראל לסיהרא. הי מינייהו עדיף ודאי סיהרא לעילא ושמשא דעכומ"ז תחות האי סיהרא הוא והאוא שמשא מהאי סיהרא נהיר היינו כי סיהרא מל' דאצי' הרי נעשית עתיק לבריאה כמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא כאשר דברת לאמר. והנה שמש פי' במא"א אות ש"ן סעי' ס"ד שהוא ת"ת דבריאה. ובאות חי"ת סעי' מ"ב פי' חמה ת"ת דילי'. וא"כ הוא מקבל מבחי' סיהרא מל' דאצי'. וגם כמ"ש בזהר בשלח דס"ה סע"ב בענין נער לא ימיש מתוך האהל דהיינו מט"ע שיניקתו מבחי' האהל שהוא מל' דאצי'. ומט"ע הוא ז"א דילי' או דבריאה הנק' שמש. וגם הוא שרו של עולם ומקור בחי' שמש שעכומ"ז מונין לו וכמ"ש בזהר פ' לך לך דל"ה ע"ב בענין פי' הפסוק שמלכך נער ושריך בבוקר יאכלו מבחי' שמש כו'. וכמ"ש במ"א בענין יהושע שאמר שמש בגבעון דום. והי"ל הקשה על המא"א דשמש משמע שהוא בת"ת דאצי' ולק"מ וכמ"ש בזהר כאן. והרמ"ז כאן כ' וז"ל סיהרא לעילא בסוד עטרותיהם בראשיהם. וגם שבעולם הנקודים קדמה בחי' מל' לת"ת. ועוד דאפי' בזמן הזה אין השמש מאיר לעכומ"ז כ"א בעשי' והוא תחת מל' קדישתא וישראל אחוזים בזו"נ דאצי' עכ"ל. והכונה כי לקבל משמשא עלאה שהוא שמש ומגן הוי' אלקים א"א כ"א ע"י שמונין ללבנה כי בזאת דוקא יבא אהרן אל הקדש. זאת הוא יראה וביטול. וזהו בחי' סיהרא דלית לה מג"כ כמ"ש בת"א בד"ה בחדש השלישי לצאת בנ"י מאמ"ל. וזהו דוקא הפתח והשער ליכנס אל הקדש. והטא בני אהרן הי' שדלגו בחי' זו כמ"ש בזהר פ' שמיני דל"ז ע"ב. וזהו"ע בקרבתם לפני הוי'. וז"ש הזהר כאן ישראל אחידו בסיהרא ואשתלשלו בשמשא עלאה היינו שמש הוי' ואתאחדו באתר דנהיר לשמשא עלאה. היינו בינה ע"ד יוהכ"פ ע' זהר אמור דף ק' ע"ב גבי ובהאי יומא מנהורא עלאה נהיר ולא מנהורא דשמשא. וכן בסוכות ל"ל הסוכה ללמה מרובה מחמתה מה"ע. וכ"ז ע"י הביטול דבחי' סיהרא. משא"כ בעכומ"ז שמונין לחמה להכרה לבחי' ק"כ כו'. ועמ"ש מק"ז בהגהות לד"ה מחר חדש ונפקדת. וזהו עשה ירח למועדים שהמועדים הם בחי' גילוי אור א"ס והמשכת שמש הוי'. וגם מאתר דנהיר לשמשא. וכ"ז נמשך ע"י ירח וזהו עשה ירח למועדים. גם ענין שמש דוקא ידע מבואו ירח לא ידע זהו כי השמש שרשו מחכ' שהוא בבחי' דעת והשגה והירח שרשו בא"א. דהיינו סוף מעשה במח"ת. ושם הוא למעלה מהדעת כ"כ במ"א והאריך. והאוי' י"ל ע"ד לאו בזכותא תליא שהוא ע"פ הדעת אלא במזלא תליא בבחי' שלמעלה מהדעת. וכמ"ש באג"ה בד"ה אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו. וכן המל' נק' גורל כמ"ש בזח"ג פינחס דרל"ע ע"ב. ובמא"א אות ג' סעי' כ"ד גורל נק' הנוק' כו' וכן במלכות בית דוד נאמר רמה קרני ופי' בת"א פ' יתרו בביאור ע"פ וז"ש שנלקחה מבחי' כי לא אדם הוא היינו בחי' עתיקא. ולכן אמר בזהר שם ע"פ אתה תומיך גורלי מהו גורלי דא עבדא דאחיד בין דוד מלכא כו'. וע' בד"ה כי אברהם לא ידענו גבי ולכן הגורל לפני הוי' דוקא במקדש כי מדריגה זו גבוה. והיינו כמש"ל דביוהכ"פ מנהורא דלעילא נהיר ולא מנהורא דשמשא. ע"כ הוא

בחי' שלמעלה מהדעת. ובחי' זו בעבודה י"ל ענין האמונה הטהורה ביחודו ואחדותו ית' שלמעלה מהדעת וההשגה. וכן בחי' יהודה. ענין ההודאה זהו ג"כ בבחי' שלמעלה מהשכל כמ"ש בסידור בדרוש ל"ג בעומר בענין ברכה והודאה. וזהו ועתה אלקינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך כו'. ועמ"ש ע"פ אך בגורל יחלק הארץ. ושם מבואר בענין מאמר ר' יוחנן בן זכאי איני יודע באיזה דרך מוליכי' אותי לפי שהי' מסופק אם הוליא להאיר בחי' כתר שבנפשו שהוא הבחינה שלמעלה מהשכל. וזהו איני יודע כי הוא למעלה מהדעת. וזהו"ע ירח לא ידע כו'. ועמ"ש בד"ה ראה אנכי נותן בענין משכיל לאיתן משכיל הוא הבחי' שלמעלה מן השכל המושג כו'. והנה היו"ע דפסח וסוכות הוא ביום חמשה עשר ה"א על יו"ד זהו ג"כ ע"ד המל' כשנקראת ה' דיהודה. קיצור יהודה מלכות. דוד. סיהרא. כי להגיע לשמחה עלאה זהו דוקא ע"י סיהרא ע"ד בזאת יבא אהרן. וז"ש על משיח וכסאו כשמש נגדי כמש"ל סעי' א' בשם הילקוט. וגם עי"ז אתאחדו באתר דנהיר לשמחה וכנ"ל בענין והנהר הרביעי הוא פרת הוא דמעיקרא. וזהו עשה ירח למועדים שהם מבינה. וזהו בנהר יעברו ברגל בנהר היוצא מעדן. שמש ידע מבואו ירח לא ידע. לא ידעתי נפשי. ולכן נק' המל' גורל שהוא למעלה מהדעת. וזהו"ע האמונה וענין ההודאה שהוא למעלה מהשכל בדרוש ל"ג בעומר בענין הוד שבהוד. וזהו יהודה אתה:

ד **עמ"ש** על הזהר ר"פ ויגש ע"פ כי אתה אבינו דקאי על המל' הנק' אתה. והיא אימא תתאה מקור הנשמות. ושם וזהו ויגש אליו יהודה כו' ואל יחר אפך כו'. וזהו ג"כ יהודה אתה. ובזח"ב ק"ד א' המל' נק' אתה כשמקבלת מחסד עליון בחי' אתה כהן לעולם ובענין כוס של ברכה שהוא בימין. גם ע"ד כשמקבלת מחכ' עילאה הנק' כי אתה אבינו. וע' בזה"ג בלק קנ"ג ב' תלת דוכתי אקרי אתה. וע' מזה בסידור ד"ה ברוך שאמר. וע' בת"א בדרושי פורים בד"ה כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו. וע' במאה"א ה' י"ג מה שהבינה נק' הוא והחכ' נק' אתה אף שהחכ' למעלה מהבינה אלא משום שהבינה נעשה כתר לז"א ע"כ נק' הוא. וא"כ בחי' הכ' הוא החכ' שלמעלה מהכתר דז"א. וע' בתו"א בביאור כי אתה נרי שכמ"כ יש בחי' חכ' שלמעלה מהכתר דאצי'. וא"כ יהודה אתה י"ל ע"י שהחכ' עלאה ממש שלמעלה מבחי' הוא מאיר במל' אזי נק' אתה. ומה שהחכ' נק' אתה אעפ"י שהבינה שלמטה מהחכ' נק' הוא י"ל זהו ע"ד מ"ש בלק"ת סד"ה שה"ש בענין כי טובים דודיך מיין שההעלם והגילוי שבסדר ההשתל' הם שוין לגבי בחי' זו ע"כ זהו למעלה מבחי' הוא עדאת"כ בחי' יין. ולכן נק' אתה. וע' בת"א פ' וירא ד"ה פתח אליהו שהעלמות אינו שייך אלא בהאור ולא בהעצמות. ולכן מהו"ע ית' שגור בפי כל כו'. ועי"כ י"ל שנק' אתה. כמ"ש בכמה דרושים בפי' ברוך אתה דקאי על עצמותו ית'. ולכן גבי לוי נאמר ועבד הלוי הוא ובכהן נאמר אתה כמ"ש אתה כהן לעולם כו'. ועז"כ י"ל ישתחוו לך בני אביך דהשתחוואה זיא ג"כ המשכה שימשיכו לך מבחי' כי אתה אבינו שהוא אור א"ס המלובש בחכ' לבחי' יהודה אתה שהוא במל' וכדלקמן סעי' ז' בענין אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון. קיצור. הבינה נק' הוא מפני שנעשית כתר לז"א ולכן החכמה אף שהיא

למעלה

למעלה מהבינה נק' אתה. וזהו יהודה אתה:

ה **במד"ר** פ' ויחי פצ"ח דק"י ע"א. יהודה אתה יודוך אחיך אמר ר' שמעון בן יוחאי יהיו כל אחיך נקראים על שמך אין אדם אומר ראובני אנא שמעוני אנא. אלא יהודי אנא. ידך בעורף אויביך ע"ד שאמר דוד ואויבי תתה לי עורף. והיינו כמ"ש בת"א בדרושי פורים בסופו בד"ה לבסומי בפוריא דרוש השני בענין מרדכי שנק' איש יהודי אע"פ שהי' משבט בנימין. והיינו שכל ישראל נקראו יהודים ע"ש הביטול שיש בהם לאור א"ס ב"ה כמו שאנו אומרים מודים אנחנו לך שע"ז נק' יהודי עכ"ל. ועמ"ש עוד מזה סד"ה וקבל היהודים כי יהודים נק' ע"ש הודי'. כי יש ברכה והודאה כו'. אבל הודאה אינה בחי' גילוי לפי שהוא בחי' הודאה לאור א"ס ב"ה עצמו אשר אי אפשר לבוא לידי גילוי. וא"כ פי' יודוך אחיך ר"ל שגם כל אחיך נק' יהודים על שמך כו'. וע' בסידור בדרוש ל"ג בעומר בענין ברכה והודאה. וזהו שאף על פי שבטים שבטי י"ה כו' להודות לשם הוי' שתכלית עלייתן הוא לבא לבחי' להודות שהוא הודאה דיהודה וזהו יודוך אחיך. ועמ"ש מענין ששם עלו שבטים בד"ה אלה פקודי המשכן:

ו **פרשה** צ"ט דקי"ג ע"א יהודה אתה שהודית במעשה תמר. יודוך אחיך להיות מלך עליהם. יש להעיר ממאמרז"ל ע"פ זובח תודה יכבדנני בשני כוי"ן כאלו כבדו להקב"ה בעוה"ז ובעוה"ב. ולהעיר ממה שארז"ל ספ"ה דברכות דל"ד ע"ב המלך כיון שכרע שוב אינו זוקף. ולכן כיון שיהודה אתה הודאה וביטול לגמרי ע"כ יודוך אחיך להיות מלך עליהם. ועמ"ש מענין המלך כיון שכרע בהגהות לד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק דתקס"ג:

ז **זח"ב** משפטים דף ק"ד ע"א יהודה אתה יודוך אחיך כולהו אודן על שמא דא. והיינו דאנן אמרין ברוך אתה איהו ברוך ואיהי אתה. וזהו כענין מ"ש בזהר תרומה דקס"ב ע"א בענין איהו ברוך ואיהי ברכה. כמ"כ ההמשכה מבחי' ברוך בבחי' אתה שהוא מל'. וזהו ע"ד מקדשי שמך שיומשך בבחי' שמו מקדושת מהותו ועצמותו עד שיהי' הוא ושמו אחד. וזהו פי' ברוך אתה דאתה היינו מל' ואעפ"כ נק' אתה דר"ל מהותו ועצמותו. ע"ד אתה הוא ה' לבדך. וכמו אתה אחד ושמך אחד. הרי ע"כ אתה קאי על מהותו ועצמותו שלמעלה מבחי' שמו. דהיינו כמ"ש ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד. וא"כ כאשר המל' נק' אתה ממש זהו עלי' יתירה. והיינו ע"י היחוד כמו שילוב הוי' באדנות. או כמ"ש במ"א ע"פ וישכב עמה יש כ"ב שהיסוד מכניס במל' כ"ב אתוון עילאין דשם מ"ה וזהו אתה כ"ב אתוון מא' עד תי"ו וה' אותיות מנצפ"ך נמלא כשנק' המל' אתה זהו כשנמשך בה מעלמיות ז"א כו'. וכמו ענין אתה הנאמר כאן זהו כדי שיהי' כאן שם אגל"א. א' בפסוק יהודה אתה. ג' בפסוק גור ארי'. למ"ד בפסוק לא יסור שבט. א' בפסוק אוסרי לגפן. ושם אגל"א הוא ר"ת אתה גבור לעולם אד'. והיינו ע"ד מ"ש ועתה יגדל נא כח אד' שיומשך ממל' דא"ס בשם אד' כמ"ש בלק"ת פ' שלח ע"פ ועתה יגדל נא. ולכן אז הוא בבחי' לעולם כנודע מענין ואתה מרום לעולם הוי'. וע' בד"ה וארשתיך לי לעולם. וכן פי' גבור ע"ד איזהו גבור הכובש כו' ארך אפים וכמ"ש במ"א. נמלא יהודה אתה זהו ע"ד אתה גבור כו'

כו'. כי אד' אותיות דינא ואיתא קוב"ה מצלי יהי רצון שיכבשו רחמי את כעסי והיינו ע"י ההמשכה מא"א שנק' גבור הכובש את יצרו שהוא מדה"ד. לכן משם נמשך בחי' אתה גבור הכובש את מדה"ד ג"כ בבחי' שם אד' דין א' להיות ועתה יגדל נא כח אד' כו' נושא עון. ושייכות בחי' זו ליהודה הוא כי יהודה גבר באחיו ג"כ בבחי' איזהו גבור הכובש את יצרו. וזהו ידך בעורף אויביך ע"ד לדוד בשנותו את טעמו בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא. ויגרשהו וילך לו ע"ד גרש האמה הזאת כמ"ש בלק"ת בד"ה במדבר סיני דרוש הראשון. לכולהו בנוי לא אמר יעקב אתה אלא לאחר דאצטריך דא איהו אתה כו' ודאי אתה יודוך אחיך ר"ל מה שיודוך אחיך היינו לבחי' אתה שהוא בחי' מל' א"ס ב"ה. שמקבלים עליהם עול מלכות שמים. וזהו ענין שום תשים עליך מלך דהכוונה על אור א"ס כמ"ש וה' אלקיכם מלככם. והרי כפשוטו דוד הוא מלך. אלא על שדוד הוא בבחי' ביטול. ועד"ז ארז"ל ספ"ה דברכות המלך כיון שכרע שוב אינו זוקף (הג"ה תלים ק"ב י"ד אתה תקום תרחם ציון. מנחות דפ"ז סע"א. פי' אתה תקום אם אתה ר"ל עצמות אור א"ס מהו תקום. י"ל ע"ד מ"ש בעזרת אבותינו אתה הוא מעולם אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון. ופי' הרד"א ע"ש אני ראשון ואני אחרון. ושם פי' בת"ז אני ראשון כתר ואני אחרון מל'. ובלק"ת בשה"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים פ"ג שיהי' אני ראשון ואני אחרון בשוה. וא"כ עד"ז פי' אתה הוא ראשון בחי' כתר יהי' מאיר בבחי' ואתה הוא אחרון שהוא מל' הנק' ג"כ אתה. וזהו אתה תקום שיהי' מאיר אור הכתר במל'. וכן תרחם ציון. עיין ביאור רני ושמחי בת ציון דרוש השני. וגם י"ל אתה הם כ"ב אותיות וה' מוצאות. והנה בחי' אתה הוא ראשון הם אתוון רברבין שהם מבחי' הכתר אף שאתוון רברבין הם בבינה זהו לפי שהתגלות עתיק הוא בבינה. אתה הוא אחרון בחי' מל' שם הם אתוון זעירין. וכמ"ש מזה ע"פ הזהר ויחי דרל"ע ע"א שזהו ע"ד אנכי אני. וא"כ פי' שיהי' אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון בשוה שגם במל' יאירו אתוון רברבין. וזהו אתה תקום. וכנודע בפי' ביום ההוא יהי' כו'. וזהו ענין ואתה הוא ושנותיך לא יתמו. תלים ססי' ק"ב. דהקשו איך שייך ושנותיך הא ארז"ל מי איכא זקנה קמי' קוב"ה ר"ל שאינו בגדר זמן כלל. אך באמת בבחי' אתה הוא ראשון בחי' כתר שם אין שייך זמן כלל. אך בבחי' מל' שהוא מקור לבי"ע כאמר מלך מלך ימלוך עבר הוה ועתיד דשם שייך מקור בחי' זמן. כמ"ש בשס"ב ה"ב פ"ז רק הזמן אינו נפסק שם. וזהו"ע ואתה הוא היינו בחי' מל' הנק' ואתה הוא אחרון הוא בבחי' ושנותיך לא יתמו כו'). דהיינו מצד ההודאה והביטול לבחי' אתה. אתה הוא הוי' לבדך דכולא קמי' כלא חשיב. א"כ כשבטלים לגבי דוד בטלים לבחי' אתה. ועד"ז ארז"ל את ה' אלקיך תירא לרבות ת"ח. בבחי' יהודה אתה התחלת ההתפשטות י"ל יודו להוי' הודאה בחי' יו"ד כמ"ש המג"ד באות יו"ד. וא"כ זהו ע"ד נקודה עלאה החכ' כשנכללת בביטול לא"ס נק' נקודה עלאה וזהו הודאה דיו"ד:

עוי"ל בענין יהודה דזהר ויחי דרל"ז א' בגין דאיהו רביעאה משמע אף שראובן שמעון ולוי הם חג"ת דאצי'. עכ"ז גדלה מעלת יהודה לפי שהוא רביעאה בחי' מל' דאצי'. ולכאורה אינו מובן דהא חג"ת גבוהים ממל'. אלא שזהו ע"ד שאמר דוד לי נאה

לברך

לבכך. עיין בסידור דרוש ברכת הזימון ג״כ לפי שדוד הוא רגלא רביעאה ואשת חיל עטרת בעלה. וזהו וזאת״ ליהודה. עיין זח״ב תרומה קנ״ח ב׳. וע״כ אמר דוד בזאת״ אני בוטח. ועמ״ש ע״פ כי אם בזאת יתהלל המתהלל בבוך ירמי׳ ותרי עשר. עוד י״ל ע״ד והנהר הרביעי הוא פרת ואחז״ל פב״ת דבכורות דכ״ה ע״ב הוא דמעיקרא. ר״ל שזה הנהר הרביעי הוא בחי׳ ונהר יוצא מעדן קודם שמתחלק לד׳ נהרות. ופי׳ שבחי׳ המל׳ הנק׳ הנהר הרביעי ע״ד רגלא רביעאה לחג״ת הוא דמעיקרא הייכו בחי׳ ונהר יוצא מעדן דהייכו בינה כי שרש המל׳ בבינה למעלה מחג״ת. ועיין מזה בסידור בד״ה ששת ימים תאכל מלות דרוש השני באמצע הדרוש. גם הוא דמעיקרא י״ל הוא דא עתיקא. ועד״ז ענין יהודה שהוא רגלא רביעאה. ואפ״ל לפ״ז פי׳ יהודה אתה ע״ד ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה. שמבחי׳ הוא יומשך בבחי׳ זה. והייכו הנהר הרביעי שהוא מל׳ הנק׳ אתה ועכ״ז נאמר הוא. ועוי״ל אדרבה שגבוה מבחי׳ הוא כי הנה והי׳ ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים שהוא מל׳ הנק׳ אתה. הגיים אל הים הקדמוני שהוא בינה הנק׳ הוא ונק׳ ים עדאת״כ. והייכו ע״י שהמל׳ מבררת הגילולים שנפלו מכח״ב דתהו. א״כ יהי׳ בחי׳ אתה דמל׳ גבוה מבחי׳ הוא דבינה. וכמו שהחכ׳ שהיא למעלה מהבינה נק׳ כי אתה אבינו וכנ״ל סעי׳ ד׳ שזהו״ע כי טובים דודיך מיין וכמ״כ יהי׳ בחי׳ זו במל׳. ופשט לשון הזהר משמע לפי שע״י יהודה נעשה הקשר והיחוד בחי׳ יה״ו עם המל׳ הנק׳ ד׳ ה׳. משא״כ ע״י ראובן שמעון ולוי נמשך האור רק בז״א עדיין הייכו בחי׳ הג״ת וע״י יהודה זהו ענין וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי בזח״ב די״ח ע״ב. וכמ״ש בזהר ויחי דף רל״ז א׳ שם שהמל׳ נק׳ כל כבודה בת מלך פנימה. ועמ״ש ע״פ הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות דהייכו להיות ונפלינו אני ועמך. גם ענין וארא אל אברהם כו׳ שהם חג״ת ושמי הוי׳ לא נודעתי להם כמ״כ ענין ראובן שמעון ולוי שהם חסד גבורה ת״ת שבמל׳ לגבי יהודה. עוד שם בזהר ח״ב משפטים ק״ד א׳ כיון דאמרי אתה שלטנו ורברבנו אית לה. וסט״א אתכפי׳ ולא אתחזיאת תמן. ובמק״מ שם אתה שבירר הקדושה מהסט״א. ר״ל ע״ד אני הוא אני ולא אחר. דר״ל ע״ד ונפלינו אני ועמך. כמ״ש בלקו״ת בד״ה מלה זו עיין שם הענין (ועמ״ש ע״פ יהודה אתה בבוך בראשית ב׳ פ׳ ויחי ובבוך תרי״ע) :

מ״ש תחת הגליון

לס״א. לוי ויהודה י״ל כמו משכן ומקדש. זח״ב דרמ״ב א׳ קורבא דהבינותא וקורבא דנייחא. ת״ת ויסוד יעקב ויוסף :

ענין היתה יהודה לקדשו שקפץ לים תחלה. י״ל כי קי״ם עליית הבריאה באצי׳. וזהו עלמו ענין יהודה אתה שמו״ע. היכל ק״ק דבריאה עולה לאצי׳. והייכו ע״י שקפץ לים תחלה וקי״ם בעתיקא תליא :

לס״ב גם יהודה אתה ע״ד מודים אנחנו לך ומהללים לשם. הרי ההודאה מגעת לך. וזהו יהודה אתה ר״ל ההודאה לבחי׳ אתה הוא לבדך. גם פי׳ אתה מל׳ מתחבר בבחי׳ הוא בינה. הוי׳ חכ׳. לבדך כתר וא״ס :

ענין אתה תבירו לסט"א זהו ע"ד אני ולא אחר . כך אתה ולא מל' דק"כ. אתה היא יונתי . עי' בלקו"ת קדושים ובשנה הרביעית כשמקבלת מת"ת . ובשנה החמישית כו' זהו ג"כ ד' ה' דיהודה :

למ"ד. אתה כי תהלתי אתה . יודוך אחיך לי נאה לברך . אבן מאסו כו' . יהודה בכל מדה כו' הוי מודה לו. הודה מ' הלות ד' דיהודה :

ל' התו"א עם הגהות.

חכלילי עינים מיין ולבן שינים מחלב. הנה גבי יין כתיב תירושי המשמח אלקים ואנשים (עמ"ש מזה בלקו"ת פ' שלח בד"ה ענין הנסכים . ובשה"ש ע"פ כי טובים דודיך מיין . וע"פ צאינה וראינה דרוש השני) . ולהבין מהו בחי' יין המשמח אלקים ואיך יהי' כחו גדול כ"כ לשמח אלקים . הנה אמרו נכנס יין יצא סוד (עמ"ש מזה בפ' שמות ע"פ כי טובים דודיך מיין . ובפ' ויגש בד"ה וילקט יוסף את כל הכסף. ומ"ש בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה בפי' מי גילה לבני רז זה שם פ"ד ובהביאור פ"ב ובד"ה לריח שמניך טובים דרוש השני פ"א) . והענין כי בתורה יש ב' בחי' יין וחלב וכדכתי' (ישעי' רסי' נ"ה) ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב (ובגמ' פ"ק דתענית ד"ז ע"א מה שלשה משקין הללו היינו מים יין וחלב אינן מתקיימין אלא בפחות שבכלים היינו במאני דפחרא כלי חרס כך ד"ת אינן מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה עליו כו' ע' מזה בשה"ש רבה ס"פ כי טובים דודיך מיין . ומשמע בפירש"י בתענית שם שמי שאין דעתו שפלה בא לידי שכחה . ועפ"י חסידות אפ"ל כי כלי המקבל נק' יסוד דנוק' ול"ל כלי ריקן כמ"ש בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה ובד"ה הנותן לשכוי בינה . ולכן שרש יסוד הוא מהחכ' . ובינה עד הוד אתפשטת . כי חכ' זהו כח מה וביטול שיוכל לבטל א"ע מכל וכל רק לקבל ולקלוט השפע כו' ומ"ש בלא כסף ובלא מחיר עמ"ש מזה בד"ה ואתחנן אל הוי') . וביאור הדבר כי הנה יש ב' אהבות אה"ע ואה"ר. אה"ע היא האהבה הגלויה . ואה"ר היא אה' המסותרה . ולהבין למה נק' האהמס"ו בשם אה"ר . אך הנה אה"ע הוא האה' שנלקחה מהעולמות דהיינו מחמת התבוננות איך שהוא ית' מחדש בטובו כו' ומהוה מאין ליש בכל יום מבחי' מלכותו ית' כי מלכותך מלכות כל עולמים כתיב שכל עולמים עליונים ותחתונים הם חיים וקיימים מבחי' מלכותו ית' ממכ"ע וסוכ"ע ואתה מחי' את כולם . והיינו כדמיון הנשמה המחיה את הגוף שהחיות מתפשט ומתלבש בגוף ממש להחיותו . כי הוא ית' קדוש ומובדל כו' . רק התפשטות בחי' שם בלבד . דהיינו מחמת כי מלך שמו נק' עליהם . וכמאמר ישתבח שמך לעד. פי' לעד עד אין קץ כו' (ועמ"ש מזה בד"ה ה' לי בעוזרי פ"א ובד"ה כי תשא לדרוש הראשון ולעיל ע"פ אוסרי לגפן בענין ויוחו בו כל ישראל מקדשי שמך ובד"ה בכ"ה בכסליו) . וע"ז אנו אומרים איש"ר מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך . פי' שאנו מתפללים ומבקשים שיהי' שם זה בבחי' ברכה והמשכה מההעלם אל הגילוי . דהיינו שלא יהי' בבחי' העלם והסתר פנים אלא בידיעת אנשים מלומדה בלבד שאין זה אלא בבחי' הודאה . אבל בחי' ברכה הוא בחי' גילוי ממש במוחו ולבו באמת לאמתו

(עמ"ש לקמן בד"ה להבין ענין לחם משנה ובלק"ת פ' עקב בדרוש בהמ"ז ובד"ה ואתחנן אל הוי' ובד"ה ליון במשפט תפדה) . ושיהי' גילוי זה נמשך לעלם ולעלמי עלמיא אפילו בעולמות התחתונים כמו בעוה"ז הגשמי . וכענין שאמר ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם (הג"ה ועמ"ש בד"ה להבין מארז"ל יפה שעה אחת בתשובה בת"א פ' חיי ענין ג"ע שבו גילוי הזיו בבחי' השגת המהות משא"כ בעולמות בי"ע הרי עולם ל' העלם ולכן הבקשה יהא שמי' רבא מברך לעלם שלא יהא העולם מסתיר כ"א יהי' גילוי המהות וזה נמשך ע"י אהבת עולם . עכ"ה). ועד"ז תקנו כל פסוד"ז מב"ש עד ק"ש להאריך ולהרחיב הדיבור בשבחו של מקום איך שמלכותו הוא מלכות כ"ע ואיך שהוא קדוש ומובדל כו' עד שיהי' נקבע בקרב איש ולב עמוק. ועי"ז יגיע לקיום הק"ש שמע ישראל. שמע לשון הבנה להתבונן כי ה' אחד . פי' אחד בז' רקיעים והארץ וד' רוחות העולם בטלים אל האל"ף הוא אלופו של עולם . וכמו שיש בגשמיות ז' רקיעים כו' כך ברוחני' יש כמה מדריגות זו למעלה מזו וכולם בטלים אליו ית' רק שברוך שם כו' . שמבחי' ד' רבתי דאחד נמשך בחי' ברכה והמשכה להיות בחי' שם כבוד מלכותו כו' ועי"ז יגיע למדריגת ואהבת . פי' ואהבת הוא מלשון רלון . דהיינו שיהי' רלונך שהוי' יהי' אלקיך . בכל לבבך בשני ילריך יל"ע וילה"ר להאפכא חשוכא לנהורא כו' שיעקור רלונו מהבלי העולם להיות לו שינוי רלון ולהפוך רלונו לה' אחד וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפלתי בארץ (עמ"ש בד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון בענין אברהם אוהבי) . קיצור ענין ככאם יין ילא סוד . ויקדים ענין אה"ע ואה"ר. אה"ע נמשך מהתבוננות בבחי' מל' מלכות כ"ע . ברוך שכמל"ו. ועי"ז יבא למדרגת ואהבת . וזהו כענין הנז' בד"ה בכ"ה בכסליו בחי' בכל נפשך הנמשך מהתבוננות בשכמל"ו :

ב **והנה** כל זה הוא בחי' אה"ע שאומרים אה"ע אהבתנו פי' אהבתנו שאהבה זו היא מתלבשת בתוך נפשנו . שהנפש יכולה להיות כלי להגביל ולהלביש את האהבה זו בתוכה ממש להיות תוכה רלוף אהבה זו . אבל אה"ר הוא בשרש הנפש במקור חולבה. (ע' לקמן פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי גבי ובכל מאדך משא"כ בכל מאדך הוא עבודת עיקר הנשמה כו' וא"כ זהו"ע יעקב יו"ד עקב וענין ישראל לי ראש כמ"ש בד"ה ש"ה ממעמקים ועמ"ש בד"ה במדב"ס פ' במדבר דרוש השני בפי' שאו כו' לגולגלותם ועמ"ש לקמן בד"ה זה יתנו כו' מחלית השקל כו' בענין ב' פי' שיש בתיבת ואהבת לשון לווי ולשון עתיד והן אה"ע ואה"ר ועמ"ש בד"ה שה"ש בענין ב' בחי' כלה ומ"ש בפ' בראשית סד"ה ענין הברכות ובד"ה מי מנה עפר יעקב ובד"ה ויחד לבבנו ועמ"ש בד"ה וישב יעקב ובד"ה ועתה יגדל נא כח אדני) כי חלק ה' עמו . ואני הוי' לא שניתי כתי' שהוא ית' למעלה מגדר עלמין ואין ערוך אליו ית' כלל אפילו כמשל טיפה מים אוקינוס שעם היות שהוא חלק קטן מאלף אלפי אלפים וריבוא רבבות עכ"ז שייך איזו ערך ויחוס במהותו הדומה לו שגם מהות הטיפה הוא מים כמו הים הגדול ממש . משא"כ אליו ית' אין ההשתלשלות ערוך כלל . ולכך האהבה שנלקחה מבחי' זו אינה מתלבשת ממש תוך הנפש ואין הנפש יכולה להגבילה אלא היא בבחי' מסותרת

והיא

והיא באה לידי גילוי בבחי' בכל מאדך כו' (וע' בתניא ס"פ מ"ג וע' ג"כ פ' י"ט). (וע' בד"ה טוב לחסות בס' דרוש הראשון מענין זה. והנה אהבת עולם נמשך ממל' והמבוקש שיהי' גילוי בעולם ולא יהי' הסתר וזהו ע"ד האופנים וחיות שאומרים ברוך כבוד וזהו יהא שמי' רבא מברך משא"כ הודאה מסתיר. אמנם אהבה רבה זהו למעלה מבחי' עולם ע"ד תשובה קדמה לעולם). והנה ההפרש שבין אה"ע לאה"ר הוא כי אה"ע הבאה מאמת התבוננות ועומק מחשבתו יש לה הפסק שאם לבו פונה לדברים אחרים וטרוד במחשבתו בעסקי עולם אזי הולכת ועוברת ממנו כו'. משא"כ האה"ר שבשרש נפשו ממקור חוצבה אין לה הפסק שגם אם לבו פונה לדברים אחרים הרי אין בזה לעו"ז להיות לעומת האה' הזאת להטרידה ולהפסיקה. ולזאת תשאר אהבה זו בבחי' רשימו להיות זכרונה תקועה בלב בל תמוט עולם ועד (ועמ"ש סד"ה ועשית ליך ומ"ש במ"א ע"פ עולת תמיד. ואפ"ל כי האהבת עולם שרשה מחסד דז"א הנק' חסד עולם ואה"ר שרשה מחסד דלגאו הנק' ורב חסד וכמ"ש בענין ב' בחי' חסד אלו בזה"ג נשא קל"ג וביאר זה באג"ה סי' יו"ד בד"ה חסדי ה' כי לא תמנו דענין חסד עולם פי' החסד אל כל היום המתלבש בעולמות עליונים ותחתונים כו' לפי שהעוה"ז בבחי' גבול ומדה כו' ובחי' ורב חסד הוא המאיר ומתפשט מבחי' א"ס בל"ג ומדה ואינו מלובש ומתלבש תוך העולמות כלל כו'. וזהו"ע כי גדול עד שמים חסדך הוא בחי' חסד עולם וכתיב כי גדול מעל שמים חסדך הוא בחי' ורב חסד. וכן ביאר ענינם בד"ה ועשית בגדי קדש. ואפשר מבחי' חסד עולם הוא בחי' חסד דאברהם. אך אהרן כה"ג הוא האהבה הנמשך מבחי' ורב חסד. ובד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון פ"ב ביאר דאהבה דאברהם נק' אה"ע ובחי' אהרן כה"ג נק' אה"ר כו' ע"ש) : קיצור. וענין אה"ר הוא הנמשך מצד שרש הנפש ולכן הינה מתלבשת בפנימי' כמו אה"ע ואין לנגדה לעומ"ז.

ושרש ב' אהבות אלו הן מבחי' חסד עולם ומבחי' ורב חסד) :

ג **אך** כיצד תהיה אה"ר זו בבחי' גילוי שיעלה ויגיע למדריגת בכל מאדך ע"ז אמרו נכנס יין יצא סוד הוא התורה שנק' בשם יין וכמארז"ל ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה כי על האהבה נאמר וירא אלקים את האור כי טוב וארז"ל כי טוב לגנוז בתורה (ועמ"ש בד"ה ביום השמיני שלה ספ"א. ובענין לגנוז בתורה עמ"ש בד"ה והי' האלו אמון פ"ד בפי' וימינך מקרב חיקך כלה וע' זח"ג בלק דר"ד ע"ב בענין נהורא קדמאה פי' חסד דעתיק שהם המדות שלמעלה מהשכל הנק' עודי חשוכא ועמ"ש מזה בד"ה אם בחוקתי בפי' בעה"כ ישבו אבותיכם והו"ג דכתר מתלבשים בחו"ב שהן אלפים שנה שקדמה תורה וזהו שנגנז בתורה. ועד"ז פי' בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ושם ספ"ה בענין ולא ע"ה חסיד פי' חסיד היינו האהרה מבחי' ורב חסד בחי' אהבת ה' ואוא"ם ב"ה על נפשו הוא נמשך ומתלבש בחכמה תתלה והיינו כנ"ל דחסד דא"א הנק' חסד עילאה שבל"ג מתלבש בחכמה וזהו נוצר חסד לאלפים היינו בחי' הו"ב ע"ש אאלפך חכ' אאלפך בינה. וע' מזה בת"א פ' יתרו בביאור ע"פ משה ידבר. ועי' עוד מענין ולא ע"ה חסיד בת"א בביאור ע"פ וקבל היהודים ב' טעמים. הא' ע"ד שהאור אינו מתאחז להאיר אא"כ יש לו כלי. הב' שסרש הכלים גבוהים מן האורות ע"ד שהמאכל אעפ"י

שהוא

שהוא לומר נהי' את האדם שהוא בר שכל ובד"ה שחורה אני ונאוה דרוש השני ושם ספ"ב ביאר ענין את האור כי טוב לגנוז שבהיות האור בבחי' א"ס לא היו העולמות יכולים לקבלו לכך גנזו בבחי' ישת חשך סתרו שהוא הכתר ואינו מאיר למטה אלא ע"י כמה צמצומים. ובפ"ד ביאר שכמו"כ יש בנפש אה"ר המסותרת בחי' אם שחורה כי טוב לגנוז ואהבה גלויה וזהו ג"כ ענין שרפים ואופנים יוצר אור ובורא חשך כו' וע' מענין אור הגנוז בסש"ב פמ"ה. לפי"ז אפ"ל כי טוב לגנוז ע"ד ע"ס הגנוזות במאצילן. ובמא"ה כ' ל"ד לאלהות נק' ע"ס דעתיק ולאלהות פי' בפרדס שער האצילות שהם ע"ס הגנוזות וענין שנמשכים ע"י התורה זהו כענין להוציא שלהבת הקשורה בגחלת מהעלם אל הגילוי היינו ע"י המפוח שנופחים בה וזהו"ע התורה שנק' רוח והבל הדיבור שהדיבור נקרא רוח ממללא ורוח אמשיך רוח כו'. עמ"ש בד"ה אם בהרת קדמה ומ"ש בד"ה והי' מספר בנ"י ספ"ב. וע"ס הגנוזות הם שרש אה"ר דאהבתי אתכם אמר ה' כמ"ש בביאור ע"פ ולא אבה בענין כי אהבך ה' אלקיך וע' ברבות בשה"ש בפסוק שימני כחותם על לבך בענין כי עזה כמות אהבה וע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. ולכן נמשלה התורה ליין שכמו שהיין פעולתו להמשיך ההעלם אל הגילוי כך בעטרה שעטרה לו אמו ופי' בזהר דא יין דמנטרא שע"י הבינה הנק' יין המשמח נמשך גילוי העטרה הוא כתר כו'. וזהו ויספו ענוים בהוי' שמחה פי' שממשיכים שמחה בשם הוי' ע"י גילוי מבחי' ע"ס הגנוזות שהן הנק' ג"כ ענוים שהם בטלים במאצילן וכמ"כ באדם כתבאר לעיל שאין ד"ת מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה ולכן היין אינו מתקיים אלא במאני דפחרא. וזהו ויספו ענוים דוקא בהוי' שמחה. שע"י ענוה שדעתו שפלה שעי"ז ד"ת שנמשלו ליין מתקיימים בידו עי"ז ממשיך השמחה למעלה. והרמ"ז פ' בלק דקפ"ט ע"א פי' יין הטוב זהו בבחי' מו"ס דא"א המקבל מגבורה דע"י דסקיט ושכיך כחמר טב על דורדייא ומו"ס זהו פנימיות ה"ע פנימי' התורה והוא בחי' יין שממשיך מההעלם אל הגילוי להמשיך מאוא"ס בחי' מקור המשכה זו באה ע"י ההכ' שבכתר כו'. וזהו נכנס יין יצא סוד. גם מההכ' נמשך מזל נוצר חסד כו' הנ"ל גם עי"ז נמשך גילוי מזלי' של הנשמה כמ"ש סד"ה האזינו הנ"ל ובד"ה וידבר דעשה"ד בענין אם אין הכ' אין יראה ובד"ה יונתי בחגוי וע' בביאור ע"פ היום הזה בפ' תבא בענין הסדים המגולים והסדים המכוסים י"ל זהו אהבה הגלוי' ואה"ר המסותרת ושם מבואר שכמ"כ שרש ב' בחי' אלו למעלה מעלה גם בא"ק כו') וכשנכנס יינה של תורה יצא סוד הוא אור האהבה הגנוז מההעלם אל הגילוי להיות אלו גילוי האה"ר המושרשת בשרש נפשו במקור חוצבה בבחי' בכל מאדך. קיצור. כילד תהי' אה"ר זו בגילוי לבוא לבחי' בכל מאדך. אך את האור כי טוב לגנוז בתורה. ולכן ע"י שנכנס יינה של תורה יצא סוד אה"ר. האור י"ל חסד דעתיק ומלובש בהו"ב הנק' תורה ולכן ולא ע"ה חסיד נוצר חסד לאלפים אאלפך חכ' ובינה. גם כי טוב לגנוז העלם כוכ"ע ע"ס הגנוזות וע"ס הגלויות הם הארה ואילוני'. וכך בנפש אם שחורה אה' המסותרת שרפים ואופנים והתורה הבל ורוח המוציא גילוי השלהבת מתוך הגחלת. גם יינה של תורה היין טבעו להמשיך ההעלם לגילוי ויספו ענוים. מאני דפחרא. בהוי'

שמחה

במחה יין הטוב מו"ס .

נעז ג' כ' גאמ ג' ד **ועז"נ** פותח את ידיך יודי"ך הן הם בחי' המלאומים רבים ועלומים ואו"ם ב"ה להיות השתלשלות המדריגות מעילה לעלול כו' ומקור התהוות העולמות מאין ליש מרלה"ע ב"ה (ועמ"ש בד"ה ואתחנן פ"ג והוא ע"י בחי' יו"ד שהוא בחי' למלום כו' ובהביאור שם פ"א והיינו ע"י יו"ד דשם הוי' שהוא בחי' הפרסא. ועמש"ל ס"פ לך בד"ה שרי אשתך. ופי' פותח את היו"ד יובן ממ"ש בבה"ז פ' אחרי על המאמר דע"ע ב' הביאו עלי כפרה ע"ש מענין היו"ד דשם ועמ"ש בד"ה ביום השמע"ל כיסין יהא לכון בסופו.וענין יודי"ך לשון רבים י"ל ד' יודין דשם ע"ב וגי דשם ס"ג הם ז' יודי"ן. כמספר יין ייגה של תורה שעי"ז ילא סוד הוא יודי"ן הנ"ל. גם יין יש בו שני יודי"ן. ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח היו"ד רבתי שהוא מו"ס משם נמשך הגדלת הכח והברכה בקו המדה י"ל שמבחי' זו נמשך להיות פותח את יודי"ך כו'. ועמ"ש בד"ה ענין הברכות בפ' בראשית בפי' פותח בברוך. גם ע"ד שהחכמה שהיא התורה נק' משל הקדמוני וכמו השערות שהם חלולים ובחוכם מלובש חיות מהמוחין כמ"ש בסידור בפי' ברוך שאמר גבי אהל אב הרחמן ופתיחת היודי"ן והשערות שיתגלה מתוך המשל הפנימי' קדמונו ש"ע. וזהו שהשכ' נק' מפתחות הפנימיות שהוא מפתח לבד שבה ועל ידה יוכל להשיג הפנימי' שהוא או"ם ב"ה שבכתר עליון כו') וע"י התורה שהיא חכמתו ורלונו ית' פותח את היודי"ן והמלאומים להיות גילוי רלה"ע ב"ה ומשביע לכל חי דהיינו בכל חיות ואור המתפשט בעולמות מריש כ"ד כו' להיות בהם בחי' רלון שיהי' שורה ומתגלה בהם בחי' רלה"ע ב"ה ונמשך לנפש האדם ג"כ שיהי' מתגלה בו רלה"ע שבנפשו דהיינו האה"ר המופרשת בשרש נפשו (ואפ"ל כי שרש נפשו הוא ג"כ בחי' יו"ד. כי הנה ד' אותיות הוי' הם נרנח"י שיש באדם א"כ היו"ד הוא חי' יחידה. וכמ"ש בביאור וידבר דעשה"ד. והוא מזליה חזי ולכן ע"י פתיחת היו"ד נמשך גילוי האה"ר שבבחי' שרש נשמתו מזליה כו') למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת מאחר שהרלה"ע בא אללו לידי גילוי למטה בלבושי הנפש דיבור ומעשה. ע"י דיבור בת"ת ומעשה המלות (ועמ"ש מענין פותח את ידיך בד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון ובד"ה כי ההרים ימושו ושם פי' אשר זהו ענין ג"פ קדוש בוי"ו שנמשכים מבחי' קדש העליון והוא יו"ד ה"ע ומג' יודי"ן נעשו ג' ווי"ן דקדוש כו' זהו פותח את ידיך. וביאור הענין י"ל כי הנה פי' עופין רלפ"ת היינו שממשיכים שיהי' רלה"ע בבחי' מקום וזהו"ע ג' ווי"ן המשכה בג' קוין הג"ת ליור אדם חסד דרועא ימינא כו' שיהי' מבחי' כי לא אדם הוא נמשך להאיר בבחי' דמות כמראה אדם. ועמ"ש מזה בד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר. וע"י המשכת ג"פ קדוש מאיר מבחי' זו ג"כ בנפש האדם כמאמר אק"ב והוא הנקרא קדושה כמ"ש בד"ה מקושש עלים ובד"ה ראשי המטות. וזהו כנועם שיח סוד שרפי קודש פי' סוד זהו אה"ר כנ"ל ונק' סוד. שרפי קודש כי ענין השרפים זהו בחי' זו וכמ"ש ג"כ בביאור ע"פ וקדשתי בתוך בנ"י בענין שרפים עומדים ממעל לו . ובמא"א אות ש' סעי' ע"ח שרפים כינוי לאו"א ממעל לו ממעל לוא"ו עכ"ל. וזהו סוד שרפי קדש. וע"ד שלהבת י"ה. ע"ש במא"א סעי' י"ג. וענין שיח השי"ן זהו ג'

ווי"ן

ווי"ן והוא מה שנמשך מבחי' אני הוי' לא שניתי להאיר בג' קוין. וגם שיח גימט' ג"פ קו דהיינו ג' קוין. והנה י"ה דשיח ג"כ ג' פעמים וי"ו וא"כ יש כאן ב"פ ג"פ וא"ו והוא ג' ווי"ן רומז לג' קוין שהם תורה ועבודה וגמ"ח וצריך לקיימם בדיבור ע"י עסק התורה ובמעשה ע"י קיום מצות ועי"ז ממשיכים רצה"ע ג"כ שיומשך בבחי' דיבור ומעשה כו' בחי' אדם. וזהו שיח סוד שרפי קודש שעי"ז נמשך גילוי סוד שרפי קודש בחי' אה"ר. ועמ"ש מזה בד"ה בכ"ה בכסליו גבי וזהו ענין עושין רש"מ. וגם שיח לשון הזה כמ"ש בענין ישפוך שיחו בד"ה תבנה ותכונן עיר סיחון. ועמ"ש ע"פ מארז"ל יפה שיחתן של עבדי אבות. וזהו וכל שיח השדה טרם יהי' בארץ עי' מענין שיח השדה בזה"א דל"ה ע"א. וברבות בראשית ר"פ י"ג מפרש שיח השדה התפלה שיבנה בהמ"ק הנק' ציון שדה תחרש והרים שיח מלשון ויצא יצחק לשוח בשדה וענין שיח זה זהו"ע נקדישך ונעריצך כנועם שיח סוד שרפי קודש והוא בבחי' אהה"ר דבכל מאדך שהוא מאיר ומתגלה ע"י בחי' שיח שמלמעלה למטה שהו"ע יינה של תורה שכללותם ג' קוין וזהו ובגפן שלשה שריגים כו' ושריגים היינו כפולות מלשון מטה המסורגת כמ"ש במ"א. וזהו ענין פותח את ידיך יודי"ן שיומשך מהם ג' ווי"ן דג"פ קדוש המורים על המשכת אוא"ס ע"י ג' בחי' מהדומ"ע של התומ"צ ועי"ז ומשביע לכל חי רצון בחי' סוד שרפי קודש כו'). ולכן ארז"ל שכשואלים את האדם קבעת עתים לתורה שעי"ז יעורר את האהבה מלמעלה בשרש נפשו שאינה מתלבשת בשום כלי המעלים ומסתיר שאין כמוה ולא דוגמתה בזולעו"ז הנ"ל ואין לה הפסק שאפי' בעסקו באחר ענינים תהיה אהבה זו תקועה בלבו ומזה יבא לידי והדברת בם כו' ועי' בלג"ה ד"ה איתא רפ"ד דמגלה והאשתמש בתגא כו' במי ששונה הלכות כו' יעו"ש: קיצור. וזהו פותח את ידיך פתיחת היודי"ן. הצמצומים. יגדל נא יו"ד רבתי. פותח בברוך. משל הקדמוני. עוטה אור כשלמה. ושיתגלה הנמשל השמן שבתוך הי"ג ת"ר מפתחות הפנימי' ועי"ז ומשביע לכל חי רצון ונמשך גילוי הרצון ואה"ר שבשרש הנפש שהוא ג"כ בחי' יו"ד והיינו ע"י מהדומ"ע של מצות התורה וזהו שיח סוד שרפי קודש שיח ג"פ קו ג' ווי"ן המשכה מאוא"ס ב"ה בבחי' ג' קוין דמות כמראה אדם והיינו ע"י עסק התומ"צ שכללותם ג' קוין תורה עבודה גמ"ח. ועמ"ש סד"ה מחר חודש בפי' ושלשת תרד מאד. וזהו ג' קוין דקדוש ולכן בנקדישך ג"פ קדוש אומרים כנועם שיח סוד. וזהו"ע פותח את ידיך מהיודי"ן יומשך ווי"ן. ויש כפולות ג"פ וי"ו דיבור ומעשה וזהו שיח ועי"ז נמשך סוד שרפי קודש היינו אהה"ר וזהו קבעת עתים לתורה ועמ"ש ע"פ והי' אמונת עתיך וזהו וכל שיח השדה. ועמ"ש ע"פ כריח שדה אשר ברכו הוי':

ה **ובזה** יובן הכתוב חכלילי עינים מיין. פי' עינים הוא מ"ש עיני תמיד אל ה'. הנה עין ה' אל יראיו (כמלא יש לפרש עינים על ב' בחי' עינים. א' מלמטה למעלה בחי' כן עינינו אל ה' אלקינו עמ"ש סד"ה זכור ושמור עיניך יונים. וכמ"כ כביכול על עינים שמלמעלה בחי' עין ה' אל יראיו ששייך בהם ג"כ ההבטה בתוקף האהבה שזהו פי' חכלילי עינים והיינו כמ"ש לבבתני באחד מעיניך. וכמ"ש יצרנהו כאישון עינו. וביאור ענין זה בבחי' ראי' מלמטה למעלה) והוא בחי' להסתכלא ביקרא

דמלכא

דמלכא דהיינו שיאיר בלבו אור האהבה לה' בבחי' ראיה (וכמש"ל בד"ה יהודה אתה בפי' ראו בן בחי' הרי' אותיות ראי' כו' ועמ"ש בד"ה בהעלותך הנ"ל בענין אה"ר דאהרן שהוא מבחי' ראי' אהרן אותיות נראה) הוא בחי' אהבה בתענוגים שהוא מדריגה העולה על כולנה למעלה מאה"ר ואה"ע (ול"ע בתניא פמ"ג משמע דאה"ר הוא אהבה בתענוגים. ול"ל שיש ב' בחי' אה"ר. הא' האה' הנז' בתניא פי"ע כשבאה לידי גילוי כשאינה בבחי' גילוי התענוג. וגדולה ממנה היא אה"ר בתענוגים. וע' במ"א ע"פ אחותי רעיתי יונתי כו' שם נת' אחותי הוא מלד אהבה טבעיות ויונתי הוא אה' בתענוגים). (ה' והנה ג' בחי' אה"ע ואה"ר ואה' בתענוגים הם מל' וז"א ובינה וכמ"ש במא"א אות ה' סעי' ל"ז אה"ר נק' תפארת ואהבה זוטא מל' והיינו אה"ע כמש"ש לעיל מיניה אהבה בבינה כי יש לה אהבה תדירא עם אבא ת"ר דל"מ עכ"ל והוא אהבה בתענוגים כי ענג ר"ת עדן נהר גן ובינה הוא ונהר יוצא מעדן א"כ זהו מקום הענג והתגלות עתיק שהוא מקור התענוג הוא בבינה כמבואר בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת אז תתענג על הוי' על דוקא כי הוי' הוא ז"א ובינה נק' על הוי' ולפי"ז ג' בחי' אלו הם לא זז מחבבה עד שקראה בתי עד שקראה אחותי עד שקראה אמי שהם מרומזים בג' מקומות הנ"ל. וזהו פי' הפסוק מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. מה יפית בחי' שקראה בת שנז' בה לשון יופי כמ"ש שמעי בת וראי כו' ויתאו המלך יפיך וזהו"ע ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ כי נעוץ תחב"ס ע' בשה"ז בראשית במאמר כשושנה בין החוחים ובלק"ת פ' ואתחנן בביאור ע"פ וידעת היום דרוש הראשון בהביאור. ומה נעמת זהו בחי' שקראה אחותי שנז' בה לשון נועם כמ"ש מה טוב ומה נעים שבת אחים כנז' בזהר פ' אחרי ובפי' הרמ"ז שם. וא"כ אהבה בתענוגים זהו כשלא זז מחבבה עד שקראה אמי וע"ד ביום ההוא יהי' שבחי' ו"ה יהי' ג"כ במדרגת י"ה מקום גילוי התענוג עליון כו'. וכן הבנתי הפי' בספר נשמת דוד על שה"ש. וזהו המכוון דאה' בתענוגים הוא למעלה ממדריגת אה"ר לפמש"ל דאה"ר שרשה מבחי' ורב חסד י"ל כי ורב החסד הוא ג"כ בז"א כשיש לו י"ג ת"ד אבל בא"א ועת"י הוא בחי' כי חפץ חסד הוא שזהו למעלה מבחי' ורב חסד שהחפץ מורה על גודל התענוג שיש לו במדת החסד ולכן הפך ומחזיר אחר החסד ולכן מזה נמשך בחי' אהבה בתענוגים שלמעלה מאה"ר. ובמש"ם פ"כ הלכה ה' אמרו מזוזה מימין וכ"ת משמאל לקיים מה יפית ומה נעמת מה יפית במזוזה ומה נעמת בכ"ת זהו ע"ד ימינא ושמאלא וביניהו כלה. וי"ל זה מענין ת"ע רשות הנז' בזהר ס"פ חיי כי ב' תפלות חובה שחרית ומנחה הם אברהם ויצחק שהם ימין ושמאל להיות שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וביניהו כלה יחוד יעקב ורחל בתפלת ערבית והוא רשות שזהו למעלה מאתעדל"ת והוא אהבה בתענוגים הבאה בבחי' מתנה כו' וע' מענין אה' בתענוגים בס"ה סי' תסע"ג ובשל"ה דפ"ת ע"א קל"ז ב'. בתד"א ת"ב פט"ז פי"ה. בע"מ דכ"ג א'. ועמ"ש בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק שזהו ענין ארץ זבת חלב ודבש. דבש מתיקות זהו אהבה בתענוגים וכן ע"פ אכלתי יערי עם דבשי פי' בזהר יערי הוא יולד אור דבשי זהו ק"ש עכ"ה) וכענין שב' עיניך יונים כמו זווג יונים שמסתכלים תמיד זע"ז ומתענגים כו' כך יהי'

קשר

קשר האהבה בדביקות נפלא ועלוס עד שיהי' עיניו ולבו כל הימים רק לאסתכלא ביקרא דמלכא וכמ"ש בזהר ע"פ הסבי עיניך כו' דמוקדין ליה בשלהובין דרחימותא שתהא האה' מתלהבת ומתלהטת בלב איש להתענג על הוי' מרוב כל עד שאין כח בנפשו להגביל את האה' בלב רק בבחי' ראי' מבחוץ (ועמ"ש בלק"ת ע"פ הנך יפה כו' עיניך יונים וע"פ הראיני את מראיך וע"פ אני ישנה כו' יונתי תמתי כו' וע"פ ששים המה כו' אחת היא יונתי תמתי כו' ומ"ש בד"ה ואתחנן גבי ואראה את הארץ). קיצור. וזהו חכלילי עינים. עינים בחי' ראי' לאסתכלא ביקרא דמלכא, ומזה יומשך כמ"כ יצרנהו כאישון עינו, וזהו אהבה בתענוגים שלמעלה מאה"ר ואה"ע, ופי' הפסוק
ס ו חדז מה יפית ומה נעמת אה' בתענוגים ג' בחי' דלא זז מחבבה עד שקראה בתי אחותי
א׳ בין אמי, כי חפץ חסד גבוה מבחי' ורב חסד, ועמ"ש במס"ס על מה יפית כו'. אף שאינו שייך לדרוש דכאן. יערי עם דבשי זבת חלב ודבש:

ו **וזה"ע** חכלילי עינים פי' אדמומית העינים שאודם העינים הוא מחמת תוקף רשפי אש דמוקדין לי' בשלהוביתא כו' (ובלו"ת מהמגיד נ"ע ע"פ חכלילי כתב כי יש שני מיני אדמומית. א' הוא גבורה וכמ"ש ברכות ר"פ תולדות ע"פ ויצא הראשון אדמוני. והב' שהוא מיין שהוא שמחה. ובאדמומית הב' אדרבה נמתקין כל האדמומית. משל למלך כאשר הוא בשמחה אז רשות ליכנס לפניו אף מי שאינו ראוי והגון בלא"ה עכ"ל. ועד"ז י"ל ענין טור אודם שראובן הי' מפותח על אבן טוב אודם. כי ראובן הוא בחי' ראי' שיש בה תוקף האה'. ועי' בבחיי פ' תצוה. גם כמו כי הדם הוא הנפש הרי עיקר החיות הוא מהדם שהוא אדום. וכן אדם א' דם. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה. וכן בענין ועינו כעין הבדולח שהוא חוור וגוונא סומקא אתחזי בי' דהיינו ע"ד רו"ש. ובשרשו ה"ע גבורה דע"י המלובש במו"ס כמ"ש בזה"ז ס"פ תזריע בד"ה והזה עליהם מי חטאת. וזה"ע כברזא סומקא לסוסיא חיורא כו' כי סוסים הם אותיות וכן ניסוך היין נ"ל יין אדום שזהו המורה על השמחה. ועי' בפע"ח בשער השופר פ"ה גבי אמנם כשאדם תוקע. פניו מתאדמין כו' ועי"ז הם מעוררים הפנים העליונים דעתיקא כו'. וז"ש הארת פני התוקע כו' עכ"ל. ועי"ז נמתקין הדינים ע"כ). והוא בחי' מעלת ומדרגת השבת אז תתענג כו' וקראת לשבת ענג. אך מי שטרח בע"ש כו'. ולכן צריך כל ימות החול ליגע את נפשו לעורר את האה"ר והא"ע (והפ"ל כי מדת יום ומדת לילה הוא אה"ר ואה"ע. עמ"ש בד"ה רני ושמחי בענין רננא ברמשא ושמחה בצפרא ובלק"ת פ' תבא בד"ה תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה. ולכן יש דעה שיאמרו בלילה אה"ע וביום אה"ר כמ"ש הרד"א. גם ע"י קיום מה יפית ומה נעמת כמו מזוזה ונ"ח כנ"ל וכן ציצית ותפילין בכ"י כמ"ש בזהר ויחי דרל"ה ע"ב ע"פ כי כל ביתה לבוש שנים א"ת שנים אלא שניים כגון מילה ופריעה ציצית ותפילין מזוזה ונ"ח כו'. ובשהש"ר מה יפית במלות ומה נעמת בגמ"ח כו') ועי"ז יגיע לבחי' האה' בתענוגים המתגלית בשבת. והנה כ"ז בא מבחי' ומדרגת יין. ייגה ש"ת. וזהו חכלילי כל חיך הטועם אומר לי לי (כדאי' בגמ' סוף כתובות וברכות פ' ויחי פ' צ"ט). והיינו לפי שיתגלה בחי' חיך הטועם את היין דהיינו בחי' הב' וטעמי מלות

שהם בחי' תענוג העליון. וע"י כן נתעלה בעה"ע לי לי עד רוה"מ (פי' היך הטועם זהו בחי' אה' בתענוגים המתגלה בשבת שהוא בחי' שם ע"ב דחכמה והוא אומר לי לי ב"פ דהיינו שנכללו בו ב' אהבות הנ"ל אה"ר ואה"ע שהם מ"ה וב"ן דמ"ה מברר ב"ן וע"י יחוד מ"ה וב"ן מתגלה בשבת בחי' הגבוה משניהם והוא בחי' שם ע"ב אה' בתענוגים). ובמא"א אות ח' סעי' פ"ב היך הוא חכמה שבע"ס שברא"ש ה"ך מ"ה כו' עכ"ל. ועמ"ש בענין ח"ך בלק"ת גבי שבועות בד"ה וספרתם לכם ובזה"ב משפטים קכ"ג. ובענין טעמים פי' במא"א ט' י"ה טעמים בסוד עתיק והריך בחי' ע"ב. ובפרדס סוף שער הטעמים פי' טעמים הם מהכתר. ובמא"א ל' סע"ו לי נק' הבינה. א"כ פי' היך הטועם היינו שע"י עסק התורה יינה ש"ת נמשך בחי' ח"ך חכמה וגילוי טעמי מלות הנמשכים מע"י וא"א. וזהו ח"ך הוא החכמה שמקבל הטעמים מהכתר אומר לי לי שיוקלט בחו"ב. ועמ"ש מענין טעמים בד"ה ויהי מקץ דרוש השני שזה"ע ובלילה שירה עמי שהם אותיות התענוג שהם מקור להיות התהוות החכמה וכמו שאותיות הדבור דמל' דאצילות הם מקור להתהוות כח"ב דבי"ע כן אותיות התענוג דע"י נק' שירה והו"ע שמו הגדול הוא מקור להתהוות החכמה דאצילות וזהו ענין היך הטועם היך הוא חכמה והוא הטועם מבחי' טעמי תורה ונק' ג"כ יינה של תורה יין הטוב דמו"ס חמרא טבא דשכיך ושקיט באתריה כנ"ל. וע"ד עבודה נק' ענין היך הטועם ע"ד מ"ש טעמו וראו כי טוב ה'. תלים סי' ל"ד ט'. וברבות פ' בא פרשה י"ז אמרו ע"ז שהתורה יש בה טעם וריח טעם שנאמר טעמו וראו כו'. ומזה יובן פי' מארז"ל על שלא ברכו בתורה תחלה דהמכוון כמו שבינו השותה מים לצמאו אומר שהכ"ב אבל כשאינו צמא אינו מברך על המים לפי שאין בהם טעם כן פי' שלא ברכו בתורה שלא הרגישו בהתורה טוב טעם כעיקר עד שיהי' רצוי וצריך לברך עליה. ובאמת יש בה טוב טעם כי ע"י המצוה ממשיך עונג העליון אשר עין לא ראתה אלקים זולתך כו'. ויפה שעה בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. ועמ"ש בד"ה ואהי' אצלו אמון בענין דוד זמירות קרית להון כו'. ולכן נק' התורה דבש וחלב. ועמ"ש במ"א בענין דבש שהוא גבורה דע"י שבמו"ס. וזהו כל היך הטועם שיטעום טעם בעסק התורה ותהי' כדבש בפיו וכמ"ש ומתוקים מדבש ונפת צופים. ויש בתורה ב' עניני טעם. הא' טעם חכמה. הב' טעם יראה. כמארז"ל בהדר"נ פכ"ט שע"י ההלכות נמשך טעם חכמה וע"י עסק התורה ההגדות טועם טעם יראה. וזהו כל חיך הטועם אומר לי לי ב"פ לי כנגד חכמה ויראה. ובי"כ שם באות למ"ד סע"ו פי' ע"ד מ"ש בתורה לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה ומבואר הפי' בת"א פ' יתרו בד"ה בחודש השלישי לצאת בנ"י שהתורה נותנת כח ועוז בנה"א ומתשת כח נה"ב וזהו ענין לי לי. גם כמ"ש בלק"ת גבי שמע"צ בד"ה הוי' לי בעוזרי דפי' הוי' לי היינו ענין הקליטה בחיבות הנפש כו' שיהי' תוכה רצוף אהבה וזהו ענין שמע"צ יעו"ש וזהו נמשך ע"י היך הטועם טעמו וראו כו' וזהו סיבות לבחי' אהבות הנ"ל אה"ע ואה"ר ואהבה בתענוגים. וזהו קול דודי דופק פתחי לי קול דודי הוא עסק התורה שע"י יבא לבחי' פתחי לי שתפתח בחי' לי והיינו כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ והיינו להיות בבחי' אחותי רעיתי יונתי כו' ובשה"ש

רבה ע"פ גילה ושמחה כך אין לי בעולם חפץ טוב יותר ממך כו' ע"ש דכמ"כ גבי ישראל להקב"ה וזהו ויקחו לי תרומה ועי"ז נמשך כמ"כ מלמעלה הוי' לי דודי לי ואני לו וכתי' אני לדודי ודודי לי וע' ברבות בשה"ש ע"פ דודי לי. ועיין ברבות בא פט"ו ע"פ החדש הזה לכם הס"ד יהי' לך לבדך ואין לזרים אתך יעו"ש. וזהו והייתם לי סגולה אחת היא יונתי חלק הוי' עמו. ועיין רבות וישלח פע"ז ע"פ ויותר יעקב לבדו. וענין לי לי ב"פ ע"ד אכי ב"פ שמורה על ב' בחי' שבכתר ע"י וא"א. ועיין ברבות ויקרא פ"ב כ"מ שנאמר לי אין לו הפסק ומזה נמשך ג"כ הא"ר בנפש שאין לה הפסק כנ"ל. וגם י"ל ב"פ לי ע"ד שכ"ע ושכ"ת שהוא ענין כלה עילאה כלה שארי בחי' למס"כ באחד וכלה תתאה בחי' בכל נפשך כו' שכמ"כ נמשך עי"ז מלמעלה לי לי כו' וארשתיך לי לעולם כו'. וזהו קרבת אלקים לי טוב. ועמ"ש בפי' בעבור זה עשה הוי' לי סד"ה מלה זו. וכ"ז נמשך ע"י חיך הטועם ייגה של תורה שעי"ז נמשך בנפש בחי' לי לי כנ"ל. ועמ"ש סד"ה ויהי מקץ שע"י ובלילה שירה עמי שזהו ענין חיך הטועם טעמי תורה עי"ז חוט של חסד משוך עליו ביום וכמש"ל חוטא יקירא קדישא הנק' מזלא. עוד יש הרבה פסוקים בענין לי. לי דבר צור ישראל כו'. דלותי ולי יהושיע לי כלה להושיע. הגידה לי שאהבה נפשי. והרמ"ז תרומה קל"ד פי' לי הוא אור החכמה הנמשך בד' עולמות אבי"ע והוא ד' יודי"ן דשם ע"ב שיומשך הארת החכ' גם בבי"ע וזהו ככ"ל בענין פותח את יודי"ך כנ"ל. והנה יש אבי"ע גם למעלה מאצי' כי א"ק בריאה עקודים נקודים יצירה כו' וזהו ב"פ לי דהיינו העלי' עד רום המעלות. ועמ"ש בפ' וילא סד"ה והי' הוי' לי לאלקים בפי' וכל אשר תתן לי כו' ע"ש. גם ענין לי היינו מ"ש והי' הוי' לי לאלקים ונאמר ב"פ הוי' הוא האלקים כמשנ"ת הענין בביאור ע"פ שובה ישראל הראשון וזהו לי לי ב"פ. היינו הוי' הוא האלקים פ"א זהו המשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע. הוי' הוא האלקים פ"ב זהו ענין ההמשכה מלמעלה מבחי' סוכ"ע עמ"ש ע"פ בעבור זה עשה ה' לי לי ולא לו. גם לי היינו ישראל לי ראש. ויש בזה ג"כ ב' בחי'. הא' שאנו אומרים שהקב"ה הוא לי ראש ואנו בחי' רגל ע"ש בנים אתם ברא כרעא דאבוה וכמו שהרגל בטל אצל הראש כן צ"ל בכל אחד הביטול לה' וכמ"ש מזה בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי וזהו וה' בראשם במיכה ססי' ב' ובתד"א ה"א פ"ל. וגם השם הוי' נק' ישראל ע"ש כי שרית עם אלקים כמ"ש בת"א פ' תלוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק שלכן נק' מקור נש"י כנסת ישראל שכונסת ואוספת השפע מישראל דלעילא. הפי' הב' שהקב"ה אומר על כנס"י שהוא בחי' לי ראש וכמ"ש מזה בלק"ת ס"פ שלה בד"ה אני הוי' אלקיכם דרוש השני. וכענין לא זז מחבבה עד שקראה אמי כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה לאיכה וראיכה דרוש הראשון. וכמו תפילין דמארי עלמא מה כתי' בהו מי כעמך כישראל כו'. וזהו ויקרא לו אל אלקי ישראל ואחז"ל פ"ב דמגילה די"ח הקב"ה קראו ליעקב אל דהיינו לפי שיעקב בריח התיכון הממשיך מעו"ק בז"א וזהו ענין התפילין דמארי עלמא כו' וזהו לי ראש כו'. ושני הפירושים עולים בקנה א' שע"י הביטול כביטול הרגל לגבי הראש עי"ז ממשיך תוס' אור למעלה עד שנק' לי ראש ישראל אשר בך אתפאר והיינו ענין לי לי ב"פ. וזהו ג"כ ענין ב'

הפירושים

הפירושים בענין והי' הוי' לי לאלקים כנ"ל. ועוי"ל ע"ד יעשה שלום לי שלום יעשה לי. והנה בענין מש"כ דאא"ר הוא למעלה מאצ"ע ובחד"א ח"א פ"ו אומר להפך ונתבאר במ"א כי יש ב' בחי' עולם היינו עלמא תתאה שהוא מל' בה' נברא העוה"ז ועלמא עילאה היא בינה הנק' עלמא דאתי. ועל בחי' אצ"ע זו נתכוון בחד"א שהוא גבוה מאא"ר וזה"ע אהבה בתענוגים המבואר כאן שהוא גבוה מאא"ר. וע' בזח"א ויצא קנ"ח ב' בפי' ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם והיינו שיש ב' שמות הוי' שם הוי' דז"א מאיר בעלמא תתאה מל' אבן בעלמא עילאה בינה מאיר שם הוי' דע"ק אני הוי' לא שניתי לכן מבקשים ברוך ה' ע"ק. אלקי ישראל ז"א. מן העולם בינה. ועד העולם מל'. וזהו ענין ביום ההוא יהיה הוי' אחד שיהי' בז"א גילוי ע"ק ממש ובחי' אצ"ע זה עלמא עילאה גבוה מאא"ר כנ"ל: קיצור. ענין הכללי אדמומית העינים כי יש ב' מיני אדמומית אודם פחד. ועינו כעין הבדולח גוונא סומקא אתחזי ביה שיתאדם פני התוקע. אהבה בתענוגים בשבת ע"י מי שטרח בע"ש באצ"ע ואא"ר. והיינו ע"י בינה יינה ש"ת שעי"ז גילוי ת"ך אכ' הטועם טעמים תענוג העליון טעמי מלות הנמשך מע"י וא"א. ובעבודה היך הטועם טעמו וראו כי טוב מש"כ על שלא ברכו כשותה מים שלא לצמאו. וזהו ומתוקים מדבש טעם חכמה טעם יראה. לי לי ע"ד לי עלה ותוסי' הוי' לי בעוזרי תוכו רצוף אהבה קול דודי דופק פתחי לי מי לי בשמים. וכמ"כ מלמעלה אני לדודי ודודי לי החדש הזה לכם בעבור זה עשה הוי' לי והי' הוי' לי לאלקים וכל אשר תתן לי ישראל לי ראש ויש בזה ג"כ שני פירושים. וזהו לי לי:

ולבן שנים מחלב. פי' כי שינים הם הטוחנות המאכל להיות מתעכל במעיו שעי"ז יהי' מזון לגוף. משא"כ כשלא ילעוס ויטחון המאכל בשיניו לא יבוא לידי עיכול כלל ולא יהי' לו למזון ולשובע. וכעד"מ כדי שיהי' מזון לרמ"ח אבר"נ שתהא נפשו מרכבה אליהם שיתאחד ממש עם הנפש (עמ"ש מזה בד"ה אני ישנה פ"ב בפי' אכלתי יערי עם דבשי שבחי' זו נק' לאשתאבא בגופא דמלכא) ל"ל בבחי' שינים הטוחנות ומפרדות דהיינו לפרר ולברר כל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו ולדקדק ולפשפש בהן ולהיות ממארי דחושבנא לשקול כל דרכיו ולפלס מעגלותיו. ונק' בלשון הגמ' מדקדק במעשיו שע"י כן יהי' בבחי' עיכול בנפש שהטוב יקבל למזון ולשובע והפסולת המעורב תערובות זר ופסולת ידחה לחוץ (ועמ"ש בפ' בראשית בד"ה השמים כסאי גבי והארץ הדום רגלי מענין זיכוך המעשה. וזה"ע מארז"ל ע"פ ושם דרך אראנו בישע אלקים. אריב"ל כל השם אורחותיו זוכה ורואה בישועתו של הקב"ה שנא' ושם דרך וגו'. פ"ק דמו"ק ד"ה ע"א. ופי' מהרש"א בחלים ססי' כ' דענין זוכה ורואה בישועתו של הקב"ה זהו מ"ש בישעי' סי' ד' ג' והי' הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו. עתידין צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש. והיינו כי פי' ישועתו של הקב"ה היינו צאת כנס"י מהגלות ואז יתעלו ג"כ שיהיו כמו הי"ב כנודע מענין ביום ההוא יהי' כו' ושיהי' זוכה ורואה ממש בבחי' זו מה שעכשיו כי לא יראני האדם וחי. דלע"ל ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו'. ואיך נמשך כ"ז ע"י ששם אורחותיו. י"ל כי ע"י הדקדוק במעשה מאיר לפני השכינה שהיא מלובשת בק"נ והיא בחי' עבי' שבאצי' כמ"ש בד"ה מי מנה

עפר יעקב ונשפלה בעשי'. ועז"כ אף עשיתיו שבעשי' יש בחי' אף. ידוע מענין שלשה פתחו באף כו'. והוא רגליה יורדות כו'. וע"י שגם אורחותיו מתקן בחי' רגליה יורדות ובחי' אף עשיתיו כו' ומעלה המל' כענין ארוממך אלקי המלך. וע"י עליות המל' נמשך הברכה בז"א כמ"ש במא"א אות א' ג' הצדיק אבד כו' שע"י שאבד בחי' נוק' אבד הברכות עליונות ולכן ע"י תיקון המל' ממשיך ישועתו של הקב"ה). וכן בענין בירורי המדות אהוי"ר כל חד לפום מאי דמשער בלבי' ושוקל במאזני שכלו כילד שיא האה' האמיתית לה' וכילד הוא בחי' אתהפכא חשוכא כו' באמת לאמתו להיות מייגע א"ע ביגיעת הנפש לבוא למדרגה זו שיהי' נקבע בלבו באמת לאמתו בלי דמיונות כו' וכיוצא בזה כמה דרכים הידועים למבקשי ה' יבינו כל מאליהם שצריך לדקדק ולפשפש כו' ולהיות מייגע עצמו כו'. אך אח"כ יגיע לבחי' ומדרגת החלב. כמו שהחלב עד"מ מגדל את הולד להיות אבריו נגדלים. כך בחי' החלב של תורה מגדל את מדותיו אהוי"ר כו' להיות לו אהוי"ר היותר גדולים בגדלות המוחין (שהאברים הם המדות ועיקרם הם חג"ת נה"י ובחי' חב"ד שבתוכן המקיימות אותן וכל א' מג' מיני בחי' אלו כלולה מכל הנ"ל הרי פ"א. וכל בחי' נחלקת לג' בחי' רת"ס הרי רנ"ג ושרשם ה"א המגדילים הרי רמ"ח). וזהו רוחצות בחלב כו' שהחלב מרחיץ המדות ונהפכין ממהות למהות להיות נהפך לבו ונעשה כאיש אחר לגמרי בשינוי המדות כולן שוין לטובה. ומזה יומשך להיות לבן שינים שיהי' בהם בחי' לבנונית ובהירות בבירורי המדות בעא"ע עד רוה"מ בבחי' ראי' הושי' שלא ביגיעה יגיעת הנפש ויגיעת בשר רק מיד יגיע אליו כו'. וזהו חכלילי כו' מיין כו' מחלב כו'. ובחי' יין וחלב נעשה הכל בחי' חכלילי לי לי עד רום המעלות: (עכ"ל התו"א עם הגהות).

עוד לדרוש הנ"ל.

ענין שינים ג"כ לשון שנה כמ"ש במד"ר (כאן). ובזהר בפ' מקץ שנתים ימים דתב דרגא לדרגא. וזהו ולבן שינים. ועמ"ש בענין אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. שניך כעדר. ואכלת את כל העמים. וזהו שייך שנאמר על פינחס במלחמת מדין. גרשון שן וגרס עמ"ש מזה ע"פ כשבת המלך על כסא. בתרגום שה"ש פי' שיניך הם כהנים ולוים האוכלים קדשים ותרומה ומעשר כעדר כו' הרחלה נחל יבק. וענין כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים לפי שע"י אכילתם ממשיכים אכילת אדם העליון. לפ"ז חכלילי עינים סנהדרין כמ"ש במד"ר. ולבן שינים כהנים ולוים כנ"ל. ועכשיו בחי' זו ע"י צדקה עניים אוכלים. א"כ ע"י שמחזיקים ידי ת"ח שנק' אכילת בכורים והיינו תרומה. שינים שיניך כעדר, מגדל השן. ולבן שינים שיומשך מבחי' אני הוי' לא שניתי בבחי' השן עמ"ש בסד"ה בכ"ה בכסליו עמש"ש. רבות ברות מ"ב ב' סנהדרין נק' חכלילי עינים כי הם עיני העדה ויש בהם אדמוניות דין אך הוא ע"ד אדמוני עם יפה עינים שארז"ל שהורג ע"י סנהדרין להיות ובערת הרע כו'. וזהו מיין יינה של תורה דוקא. להעיר מן וחכך כיין הטוב חכו ממתקים. עמ"ש ע"פ גם את העולם נתן בלבם בד"ה והי' מספר בנ"י וברבות פירשו זה שמי לעלם. א"כ זה"ע שלמעלה מאה"ר נלקח מבחי' זה שמי לעלם שהוא שם הוי' דכתר עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד:

וע'

ועי' רבות וישלח ע"פ ויותר יעקב לבדו. וזהו ד' יודין בפסוק אני לדודי פותח את ידיך ועי"ז אני לדודי מי לי בשמים. ודודי לי כי יעקב בחר כו'. פתחי לי כו' שחפשת בחי' לי הנ"ל. וכן ד' יודין הנ"ל רומזים לארבעים יום מר"ח אלול עד יוכ"פ. ובמ"א דבנעילה דיוכ"פ זהו מש"כ ונק' ואח"כ תבא אליה ובעלתה בסוף הביאור דכי תצא וזהו ודודי לי. והיינו ע"י יין לבון שמלבין עונותיהם של ישראל כו'. י"ל פי' לי אלמ"ד זהו נק' לי, וכמ"ש במ"א בפי' ולכן נק' כ"ף יו"ד כתר חכמה כמ"ש י"ל בפי' לי ואדרבה הלמ"ד הוא כ"ף והצוהר שעל כ' כעין ו' י"ל זהו הקו המאיר בכתר וכ"ז נמשך ביו"ד זהו נק' לי ולכן אינו זז כו' לא שניתי כו' ויהי ה' לי למשגב ה' גוזר לי למחול לי. תלים ע"ג קרבת אלקים לי טוב. לי אלי ע"ד אלי אלי. ועוי"ל בענין לי לי דהנה כתי' וחכך כיין הטוב כו' דובב שפתי ישנים וכתי' אני ישנה קול דודי דופק פתחי לי כמלא ע"י היך הטועם היינו חכך כיין הטוב נעשה דובב שפתי ישנים שמבחי' אני ישנה יהי' פתחי לי וזהו האמרו לי לי. ובמ"א פי' פתחי לי לבחי' היו"ד שבו נבראת העוה"ב. ובזה"ג אמור צ"ה פי' אנת הוא פתחא לאעלאה לי. והנה כ"ז ע"י קול דודי דופק ע"י עסק התורה וזהו היך הטועם יינה ש"ת. גם בענין פתחי לי נאמר ד' בחי' אחותי רעיתי יונתי תמתי והם כנגד ד' אותיות הוי'. והנה ו"ה הוא מערכה א' י"ה מערכה ב' וזהו לי לי כ"פ. ע' באו"ת בפי' אם אין אני לי מי לי אני הוא מל' מי הוא בינה. אז ימלא שחוק פינו ישמח לע"ל א"ז גימט' ח' תהי' השמחה בכפלים. דבחי' שמחה זהו ניסוך היין. וזהו חכלילי. וע"ש שהי"ת רבתי מגדל וכן באור כרפס ח' רבתי חירות והיינו שרומז על יין המשומר בענביו מבי"ב שמשומר ממגע לכן חירות. וענין חירות י"ל ד' כוסות דפסח שכנגד ד' בחי' אחותי רעיתי כו'. גם יש ד' יודין בפסוק אני לדודי ודודי לי ד' יודין בים בשם ע"ב אהבה בתענוגים. בזה"ב ס"פ ויקהל דרע"ז ע"ב ודרי"ז ע"א ענין ח"פ אמת שבאמת וליב נגד ד' גאולות והכפל ע"ש החיזוק וד' כוסות הם נגד ד' לשונות גאולה וכמ"ש ברבות ואגרא ספ"ו ובפ' וישב. וזהו הח"ת רבתי דחכלילי ח"פ אמת שיהי' אמת לאמיתו אמת ע"ש אני ראשון חותמו של כו' וגילוי בחכ' ויש חכמה דאצילות ומו"ם והוא מיין ד' כוסות כו':

בת"י פי' חכלילי עינים מה יאין עינוי דמלכא משיחא וא"כ יש לפרש מיין היינו מכוס של ברכה דלע"ל על יין המשומר בענביו המחזיק רכ"א לוגין בגמרא פב"ת דיומא דע"ו א' שנאמר כוסי רויה כו' שדוד יברך על כוס של ברכה דלע"ל ולכן הי"ת רבתי בחי' בן חורין. וע' בד"ה מזמור לתודה ההפרש בין מצה לחמץ הוא בין א' וה"א. גם כוס גימט' אלקים ויין משמח אלקים ע"י שילא סוד היינו גילוי שם הוי'. כי פיה פתחה בחכמה. אך שבועות שתי הלחם חמץ וע"י גילוי הכתר גם החמץ מתעלה ויש בו טעם יותר וזהו ח' חיך הטועם והיינו ח' רבתי. גם הי"ת מורה על שמונה בגדי כהונה דכה"ג ד' בגדי לבן ד' בגדי זהב והוא אדום חכלילי. וע' בד"ה למנצח על השמינית ובענין אז תשמח ובענין שמע"ל ובענין ח' ימי חנוכה ובענין שמונה נסיכי אדם כנור של שמונה נימין:

סוד א"ר זהו יסוד וצדיק יסוד עולם ויש הסוד שהוא בחכמה וגבוה מצדיק היינו

אהבה בתענוגים ועלמות אין מספר והרי שאמר לעולמי די אלא זהו ב' בחי' עולם הנ"ל כי עלמא דאתגליא גבול אבל עלמא דאתכסיא המקבל משם הוי' הוא ועלמות אין מספר. ולבן שינים י"ל ל"ב שינים ל"ב נתיבות דמל' וליבון השינים ע"י ל"ב נתיבות ח"ע. ויש שינים בלחמה ש"ת גרסינן וליבון הלכתא. גם חטאיכם כשנים אדומים ילבינו י"ל ליבון השינים להמשיך משנים קדמוניות דם נעכר ונעשה חלב כמ"כ ילבין השינים הקדמוני' כו':

ולבן שינים מעשה. חכלילי עינים תורה. ועמ"ש בת"א בענין והארץ הדום רגלי ובד"ה ביום השמע"צ דתקע"ב בענין המעשה:

ע' ביאור וארא תקס"ב ההפרש בין עיבור ללידה שבעיבור המאכל נכנס דרך טבורו ואין בו חיך אוכל יטעום וע"י הלידה יונק בפיו וחיך יטעום והעיבור בחי' נה"י לכן אין שייך ח"ך שהוא חכמה. ובעבודה ג"כ יש עיבור נה"י מצות אנשים מלומדה כמ"ש בת"א בד"ה וארא ע"כ. מזה יובן ענין חכלילי שיהי' בבחי' חיך הטועם מאכל התורה. וענין נכנס יין יינה ש"ת יצא סוד אה"ר יש להעיר ממ"ש בד"ה ויהי מקץ השני בענין ג' דרגין סתים וגליא כמלא ע"י התורה מתחבר סתים דנש"י בסתים דאורייתא ועי"ז בסתים דקוב"ה. גם כמ"ש בד"ה יונתי שהתורה מחבר ב' הבחי' שבישראל מזלי' והנשמה שבגוף:

קיצור מד"ה הכלילי עינים עם ביאורים.

א **ענין** נכנס יין יצא סוד פי' סוד היינו אה"ר כי יש אה"ע ואה"ר. אה"ע זהו נמשך מההתבוננות בבחי' מלכותך מכ"ע. בשכמל"ו ע"ד יהא שמ"ר מברך וע"ד ברוך ה' מן העולם עד העולם:

ב **ובחי'** אה"ר זו נמשך מצד שרש הנפש לכן אינה מתלבשת בפנימי' כמו אה"ע ואין לנגדה לעו"ז. ולכן אין לה הפסק:

ג **אך** כילד תהי' אה"ר זו בבחי' גילוי ע"ז אמרו נכנס יין יינה של תורה יצא סוד היינו אה"ר זו שנק' סוד ע"ד את האור כי טוב לגנוז והיינו בתו'. וזהו פותח את ידיך יודי"ך הם הצמצומים וע"י התו' הם נפתחים ועי"ז ומשביע לכל חי רצוה"ע ובא בגילוי בנפש ע"י שהרצוה"ע שבתו' מאיר בלבוש הדיבור והמעשה שבאדם וזהו שואלים את האדם קבעת עתים לתורה:

ד **וזהו** חכלילי עינים עיני תמיד אל ה' וכמ"ש עין ה' אל יראיו עיניך יונים לאסתכלא ביקרא דמלכא. ועמ"ש ע"פ הסבי עיניך מנגדי כו' דאינון מוקדין לי' בשלהיבותא דרחימותא. וזהו חכלילי עינים אדומות העינים אז תתענג על ה' אה' בתענוגים שנמשך בשבת אחר קדימת אה"ע ואה"ר. וכ"ז נמשך מיינה של תורה חכלילי חיך הטועם את היינה ש"ת דהיינו הכ' וטעמי המצות. ועי"ז נתעלה לי לי עד רום המעלות:

ה **ולבן** שינים. שינים הם הטוחנות המאכל היינו לפרר ולברר כל מעשיו ודיבוריו ומחשבותיו (שהן מאכל ומזון לנפש וכן למעלה לכו לחמו בלחמי ע' בד"ה לבבתני פי' רעיתי ובד"ה ראשי המטות). מדקדק במעשיו וכן בענין בירורי המדות.

ואח"כ

ואח"כ יגיע לבחי' החלב של תורה שמגדל את המדות אהוי"ר ומזה יומשך להיות לבן שינים שיהי' בהם בחי' לבנוני' (י"ל ל"ב נח"ע ול"ב שינים עצמן הם ל"ב נחה"ת)

בירור אחר בירור :

לס"א ענין מלכותך מכ"ע שהוא רק בחי' שם כו' עמ"ש מזה בד"ה ה' לי בעוזרי פ"א. ובד"ה כי תצא דרוה"ר פ"ב בענין ישתבח שמך לעד וסד"ה ביום השמיני שלה בענין ויברכו את המלך ועמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו בענין בורא קדושים ישתבח שמך פ"ב ועמ"ש בד"ה אוסרי לגפן בענין וינוחו בו ישראל מקדשי שמך ובד"ה בכ"ה בכסליו בענין בשכמל"ו. ועמ"ש בד"ה שובה ישראל דרוה"ר בפי' אני הוי' הוא שמי. ובד"ה ובבואה לפני המלך בענין אשר שם שמות בארץ. ובענין מ"ש בפי' ברוך שם. ברכה הוא בחי' גילוי ממש במוחו ולבו באמת לאמיתו עמ"ש לקמן בפ' בשלח בד"ה להבין ענין לחם משנה. ובסידור דרוש בהמ"ז ובלקו"ת פ' עקב ובד"ה ואתחנן אל ה' בענין ברוך שאמר כו'. ובד"ה ציון במשפט תפדה. ובענין ואהבת הוא לשון רצון כו'. ועמך לא הפלאי. עמ"ש בד"ה בהעלותך את הנרות דרוה"ר בענין אברהם אוהבי ובענין שבחי' אה"ע נמשך מבחי' ההשתוקקות בשכמל"ו ע' בד"ה בכ"ה בכסליו בחי' בכל נפשך הנמשך מבחי' בשכמל"ו :

לס"ב בענין מ"ש אבל אה"ר היא בשרש הנפש במקור חוצבה ע' בד"ה ביום השמיני שלח פ"א גבי והיינו לפי שמקור חוצבה של הנפש כו' מבחי' סוכ"ע. וע' לקמן פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי גבי ובכל מאדך. משא"כ בכל מאדך הוא עבודת עיקר הנשמה כו'. וא"כ זהו"ע יעקב יו"ד עקב וענין ישראל לי ראש כמ"ש בד"ה שיר המעלות ממעמקים. ועמ"ש פ' במדבר בד"ה במדבר סיני דרוה"ר בפי' שאו כו' לגלגלותם. ועמ"ש לקמן בד"ה זה יתנו כו' מחצית השקל בענין ב' פירושים שיש בתיבת ואהבת לשון צווי ולשון עתיד והן אה"ע ואה"ר. ועמ"ש בד"ה שה"ש בענין ב' בחי' כלה. ומ"ש בפ' בראשית סד"ה ענין הברכות. ובד"ה מי מנה עפר יעקב בד"ה ויחד לבבנו. ועמ"ש בד"ה וישב יעקב ובד"ה ועתה יגדל נא כח. ומ"ש אלא היא בבחי' מסותרת ע' בשש"ב פי"ט גבי אה' מסותרת. ומ"ש בד"ה טוב לחסות בהוי' דרוה"ר. ומ"ש בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה בפי' מי גילה לבני רז זה שם פ"ד ובהביאור פ"ב. דהיינו אה' המסותרת. ובד"ה לבאר ענין יוהכ"פ כ' שהיא הכלולה בחכ' שבנפשו ולכן מי בינה גילה רז זה יסוד דאבא כי חו"ב הן תרין רעין וגו' נקודה בהיכלא בד"ה ראה אנכי. במא"ה ר' מ"א רז תמיד בחי' יסוד כו' ויסוד אבא רזא דרזין כו'. ואפ"ל כי אה"ע שרשה מחסד דז"א הנק' חסד עולם ואה"ר שרשה מחסד דלגאו הנק' ורב חסד כמ"ש מענין ב' בחי' חסד אלו בזה"ג נשא קל"ג וביאר זה באגה"ק סי' יו"ד בד"ה חסדי ה' כי לא תמנו חסד עולם פי' חסד אל כל היום המתלבש בעולמות עליונים ותחתונים כו' ולפי שהעוה"ז בבחי' גבול ומדה כו'. ובחי' ורב חסד הוא המאיר ומתפשט מבחי' א"ס בל"ג ומדה ואינו מלובש ומתלבש תוך העולמות כלל כו'. חהו"ע כי גדול עד שמים חסדך הוא בחי' חסד עולם וכתיב כי גדול מעל שמים חסדך הוא בחי' ורב חסד וכן ביאר ענינם בד"ה ועשית בגדי קודש ואשר מבחי' חסד עולם הוא בחי' אברהם

אוהבי

אוהבי אך אהרן כה"ג הוא האה' הנמשך מבחי' ורב חסד. ובד"ה בהעלותך את הנרות דרוש"ר פ"ב ביאר דאה' דאברהם נק' אה"ע ובחי' אהרן כה"ג נק' אה"ר כו' ע"ש. ומ"ש משא"כ האה"ר כו' אין לה הפסק עמ"ש בענין עה"ח שהוא ז"א נק' אחר דלא אשתני בזח"א ויחי דרכ"א. ועמ"ש בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי בהביאור פ"ד בענין תתן אמת ליעקב ועמ"ש סד"ה ועשית ציץ ומ"ש במ"א בד"ה עולת תמיד:

קיצור וענין אה"ר הוא הנמשך מצד שורש הנפש. ולכן אינה מתלבשת בפנימי' כמו אוגזי ריה
אה"ע ואין לנגדה לעו"ז. ושרש ב' אהבות אלו הן מבחי' חסד עולם ומבחי' ורב חסד:

לסעיף ג' בענין את האור כי טוב לגנוז בתורה ועמ"ש מזה ג"כ בלקו"ת בד"ה ואהי' אצלו אמון פ"ד בפי' ימינך מקרב חיקך כלה. והנה יש להעיר מענין אור זרוע לצדיק שארז"ל במד"ר פ' תרומה פל"ה שזהו האור שנברא ביום ראשון שגנזו לצדיקים והיכן גנזו בג"ע שנאמר אור זרוע לצדיק ובמד"ר פ' שלח ע"פ ועשו להם ציצית אמרו דאור זרוע קאי על התומ"צ. וזהו מש"כ שגנזו בתו' מאחר דהתו' נק' אור זרוע שהוא אור שנברא ביום ראשון. וגם אומרים בג"ע י"ל דקאי על התורה כי ג"ן היינו ג"ן סדרי' דאורייתא. ועמ"ש בענין וילקט יוסף בענין אור זרוע לצדיק משמע ה"ת המתגלים ביסוד שז"ס האה"ר. וזהו ע"ד נשמת כל חי שנת' בסידור שהו"ע הנשמה יתירה המתגלה בשבת שנת' ענינה בד"ה ויקהל משה. וע' בתו"א פ' שמות בד"ה כי טובים דודיך מיין נת' ג"כ ענין נכנס יינה של תורה יצא סוד זהו גילוי האה' המסותרת בשבת והו"ע הנשמה יתירה שנמשך מבחי' נשמת כל חי שזהו בחי' יוסף כו'. וע' מענין אור זרוע בזח"ג פ' בלק דף ר"ד ע"פ בקר אערך לך ואצפה ובשה"ש שם ובזהר פקודי דר"ך ובהרמ"ז שם ושזהו מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' שבשבת מתגלה בחי' טוב דהיינו את האור כי טוב הנ"ל כו'. ומ"ש שזהו ע"י התורה ושם פי' שזהו ע"י יוסף י"ל שהכל א' כמ"ש בלקו"ת ס"פ עקב בענין של"ל ברית ותורה בברכת הארץ שהמשכת ה"ע בחי' מן לחם מן השמים בה"ת זהו ע"י ברית ותורה כו'. ע"ש בד"ה ואכלת ושבעת פ"ג ובהקיצור סעיף ג' ובד"ה ולהבין שרש פ"ב ובהקיצור ס"ב. ועמ"ש בד"ה ויקחו אליך פרה היתה במשניות ושם פ"ג בענין עץ ארז ואזוב שהם הממשיכים המים חיים בחי' והחכמה מאין תמצא בבחי' המ"ל דאפר הפרה כו' ע"ש.

והנה בשה"ש פ' בלק הנ"ל פי' נהורא קדמאה חסד דעתיק שהן המדות שלמעלה מן השכל הנק' עורי השוכה ועמ"ש מזה בד"ה אם בחקותי בפי' בעה"כ ישבו אבותיכם חו"ג דכתר מתלבשים בחו"ב שהן אלפים שנה שקדמה תורה וזהו שגנזו בתורה ועד"ז פי' בד"ה האזינו השמים דרוש"ר ושם ספ"ה בענין ולא ע"ה חסיד פי' חסיד היינו הארה מבחי' ורב חסד בחי' אהבת ה' והאו"ם כ"ה על נפשו הוא נמשך ומתלבש בחכמה תחלה והיינו כנ"ל דחסד דא"א הנק' חסד עילאה שבלי גבול מתלבש בחכמה וזהו נוצר חסד לאלפים היינו בחי' חו"ב ע"ש אאלפך חכמה אאלפך בינה. ועיין מזה בתו"א פ' יתרו בביאור ע"פ משה ידבר. וע' עוד מענין ולא ע"ה חסיד בתו"א בביאור ע"פ וקבל היהודים ב' טעמים. הא' ע"ד שהאור אינו מתאחז להאיר אא"כ יש לו כלי. הב' שבשרש הכלים גבוהים מהאורות ע"ד שהמאכל אע"פ שהוא דומם מחי' את האדם

שהוא

שהוא בר שכל כו' ובד"ה שחורה אני ונאוה דרוה"ק ושם ספ"ב ביאר ענין את האור כי טוב לגנוז שלהיות האור בבחי' א"ס לא היו העולמות יכולים לקבל לכן גנזו בבחי' ישת חשך סתרו שהוא הכתר והינו מאיר למטה אלא ע"י כמה צמצומים ובפ"ד ביאר שכמ"כ יש בנפש אה"ר המסותרת בחי' את שחורה כי טוב לגנוז והאהבה גלויה. וזהו ג"כ ענין שרפים ואופנים יוצר אור ובורא חשך כו'. וע' מענין אור הגנוז בשה"ש פמ"ח. לפ"ז אפ"ל כי טוב לגנוז ע"ד ע"ס הגנוזות במאצילן. ובמא"ה ל' י"ד לאלהות נק' ע"ס דעתיק ואלהות פי' בפרד"ס שער האלהות שהם ע"ס הגנוזות. וענין שנמשכים ע"י התורה זהו כענין להוציא שלהבת הקשורה בגחלת מההעלם אל הגילוי היינו ע"י המפוח שנופחים בה וזהו"ע התורה שנק' רוח והבל הדיבור שהדיבור נק' רוח ממללא ורוח אמשיך רוח כו' ע' בד"ה אם בחקתי קמא ומ"ש בד"ה והי' מספר בנ"י ספ"ב וע"ס הגנוזות הם שורש אה"ר דאהבתי אתכם אמר הוי' כמ"ש בביאור ע"פ ולא אבה בענין כי אהבך ה' אלקיך. ובלקו"ת פ' עקב ד"ה ולהבין שרש פי' שאה"ר הבאה מלמעלה נמשכה מבחי' אהבתי אתכם אמר הוי' ובבה"ז ס"פ פקודי פי' שבחי' הענוה שרשה בחי' ע"ס הגנוזות כו' וזהו ע"ד מאן דאיהו זעיר איהו רב כו'. וע' ברכות בשה"ש בפסוק שימני כחותם על לבך בענין כי עזה כמות אהבה וע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. אמנם מאמר שארז"ל שגנזו בתו' או בג"ע ע"כ א"א לפרש דזהו"ע ע"ס הגנוזות במאצילן דהא הם גנוזות במאצילן. ועוד דהם לא נמשכו מעולם בבחי' גילוי. אלא שמ"מ אפ"ל שאור הנברא ביום ראשון שלא הי' העולם כדאי לקבלו וגנזו בתו' או בג"ע שרשו מע"ס הגנוזות ולכן לא הי' העולם כדאי לקבלו כו' והיינו כדפי' שהוא חסד דעתיק ובחי' ע"ס דעתיק שרשם מע"ס הגנוזות כו'. ועכ"פ ע"י התורה נמשך אור הגנוז להאיר בפנימי'. וזהו אור זרוע לצדיק כו'. ולכן נמשלה התורה ליין שכמו שהיין פעולתו להמשיך הנעלם אל הגילוי כך בעטרה שעטרה לו אמו ופי' בזהר דא יין דמנטרא שע"י הבינה נק' יין המשמח נמשך גילוי העתי' הוא כתר כו'. וזהו ויספו ענוים בהוי' שמחה פי' שממשיכים שמחה בשם הוי' ע"י גילוי מבחי' ע"ס הגנוז' שהן הנק' ג"כ ענוים שהם בטלי' במאצי' וכמ"כ באדם אין ד"ת מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה כמ"ש בגמ' פ"ק דתעני' ד"ז ע"א ובשהש"ר ס"פ כי טובים דודיך מיין. ועמ"ש בד"ה לא תהי' משכלה בענין כלי ריקן מחזיק ובדרוש הנותן לשכוי בינה ובענין אחותי בת אבי היא בבה"ז פ' אמור ד' ק'. לכן היין אינו מתקיים אלא במאני דפחרא. וזהו ויספו ענוים דוקא בהוי' שמחה שע"י ענוה שדעתו שפלה שעי"ז ד"ת שנמשלו ליין מתקיימים בידו עי"ז ממשיך השמחה למעלה. והרמ"ז פ' בלק דקפ"ט ע"א פי' יין הטוב זהו בבחי' מו"ס דא"א המקבל מגבו' דע"י דבקיע ושכיך כחמר טב על דורדי' ומו"ס זהו פנימי' ח"ע פנימי' החו' והוא בחי' יין שממשיך מההעלם אל הגילוי להמשיך מאא"ס באצי' מקור המשכה זו בלא ע"י החכ' שבכתר כו' וזהו נכנס יין יצא סוד. גם מהא"ס נמשך מזל נוצר חסד כו' הנ"ל. גם עי"ז נמשך גילוי מזלי' של הנשמה כמ"ש סד"ה האזינו השמים הנ"ל ובד"ה וידבר דעבה"ד בענין אם אין הכ' אין יראה ובד"ה יונתי בחגוי. וע' ביאור ע"פ היום הזה בפ' תבוא בענין חסדי' המגולי' והחסדי' המכוסי' י"ל זהו

אה'

אה' הגלוי' ואה"ר המסותרת ושם מבואר שכמ"כ שורש ב' בחי' אלו למעלה מעלה גם בא"ק. ועמ"ש במ"א בענין ז"א בעתי' אחיד ותלי' למעלה משורש או"א בתו"א פ' יתרו ד"ה להבין ענין האבות הן הן המרכבה משם ג"כ יובן שורש האה"ר שבהנפש מקור חוצבה. קיצור. כילד תהי' אה"ר זו בגילוי לבא לבחי' בכל מאדך. אך את האור כי טוב לגנוז בתורה והוא ג"כ ענין אור זרוע לצדיק ח"י עלמין כמאת כ"ה נשמה יתירה דשבת שנמשכה ע"י ברית ותו' ולכן ע"י שנכנס יינה ש"ת יצא סוד אה"ר. האור י"ל חסד דעתיק ומלובש בחו"ב הנק' תו' ולכן ולא ע"ה חסיד. טולר חסד לאלפים אאלפך חו"ב. גם כי טוב לגנוז העלם טוכ"ע ע"ם הגנוזות. וע"ם הגלוי' הם האר' וחילוני'. ואור הגנוז י"ל שרשו מע"ם הגנוז'. וכן בנפש אם שהורה אה' המסותר' שרפי' ואופנים וחתו' הבל ורוח המוליא גילוי השלהבת מתוך הגחלת. גם יינה ש"ת היין טבעו להמשיך ההעלם לגילוי. ויספו ענוים מאני דפהר"א בהוי' שמחה יין הטוב מו"ם לכן ע"י יינה ש"ת נמשך ומתגלה האה"ר בחי' סוד. וזהו ג"כ ענין כנועם שיח סוד שרפי קדש. הג"ה. ועמ"ש ע"פ וכל אדם לא יהי' באוהל מועד בענין סוד הוי' ליראיו ובריתו להודיעם דקאי על המילה שבזכותה נכנס כה"ג לפני' מן הפרוכת לבית קדק"ד כו': ועז"נ פותח את ידך. הנה בהביאור פי' וז"ל והכל הוא ע"י פותח את ידיך הוא בחי' י"ג ת"ד שהם יודי"ן ווי"ן שערות וגומות כו' יעו"ש. וכן ביאר עוד בתו"א פ' ויצא בד"ה והי' הוי' לי לאלקים לבחי' ומקורות של יגמה"ד שהם בחי' יודי"ן ווי"ן כי מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחי' יו"ד והשערה עצמה שהיא המשכה הוא בחי' וי"ו כו' וכנודע מענין י"ב לחמים דשבת שהם בצורת יודי"ן ווי"ן מה"ע לפי שאז עליית המל' לקבל מי"ג ת"ד כו' וע' בשער היחודים פ"ז ובלקו"ת מהאריז"ל פ' תולדות בד"ה ויעתר יצחק כתב וז"ל והנה השער בחי' וי"ו והאור שבתוכו יו"ד שהוא טפת האור הנכנס' בתוכו עכ"ל והרמ"ז פ' אמור דל"ד ע"א בד"ה שעודתא תליתאה ביאר ד' הלקו"ת הנ"ל וז"ל בלקו"ת פ' תולדות שיש בדיקנא ב' בחי'. א' בחי' השערות ושם מליאות אימא. והב' אור הפנימי' שיש בתוכם והוא מליאות אבא עכ"ל. וא"כ פותח את ידיך היינו שיאיר פנימי' הי"ג ת"ד והו"ע כשמן הטוב כו' יורד על הזקן שמן הוא אבא כו'. ויובן זה ע"ד מ"ש עוטה אור כשלמה אורייתא סתים וגליא והו"ע האור והשלמה וזהו שהתו' נק' משל הקדמוני וכמו השערות שהם הגלוים ובתוכם מלובש חיות מהמוחין כמ"ש בסידור בפי' ברוך שאמר גבי האל אב הרחמן. ופתיחת היודי"ן והשערות שיתגלה מתוך המשל הפנימי' קדמונו של עולם וזהו שהתו' נק' מפתחות הפנימית שהיא מפתח לבד שבה וע"י יוכל להשיג הפנימי' שהוא מו"ם פנימי' הכתר כו' כמ"ש בהביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה. ועוד יובן ענין פותח את ידיך יודי"ך שהוא הכ' מג"ש בשה"ז פ' אחרי על המאמר דע"ע ב' הביאו עלי כפרה ע"ם מענין היו"ד דשם ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ כניסין יהא לכון בענין מאת הוי' היתה זאת שבהכ' נאמר אחכמה והיא רחוקה ממני אך בשמע"צ החכ' מאיר בבחי' קירוב כמו הבינה ע"ם הטעם עד"ז י"ל פותח את ידיך. ועמ"ש עוד מענין יו"ד בד"ה ואתחנן פ"ג והוא ע"י בחי' יו"ד שהוא בחי' לצלים כו' ובהביאור שם פ"א והיינו ע"י יו"ד דשם הוי' שהוא בחי' הפסקא כו' ועמש"ל ס"פ לך

בד"ה שרי אשך וע' עוד בפרדס סוף שער הצנורות מענין ג' יודי"ן דשם ס"ג שהם מורים על שלשה השרשים שלמעלה מע"ס ושם עוד ענין ד' יודי"ן דש' ע"ב. ואפ"ל ייגה ש"ת יין גימט' ז' יודי"ן והיינו בחי' יין הטוב דמו"ס כאמר עב דשקיט ושכיך כו'. קיצור. פותח את ידיך כי י"ג ת"ד יש בשם יודי"ן ווי"ן הוא"ו הוא השערה ע"ד קדוש בוא"ו והיו"ד שורש יניקת השערה וגם הוא הפנימי' שבתוך השערה והאור שבתוכו ע"ד עוטה אור כשלמה וזהו פותח את היודי"ן. עוד ע"ד מאת הוי' היתה זאת:

עוד הערות לדרוש הנ"ל

חכלילי לשון אדמימות כמו ולמי הכלילות במשלי כ"ג. ויש להעיר ממ"ש ע"פ דודי צח ואדום. וע' באור החיים מה שהעיר מענין מאמרז"ל ע"פ מוליך אסירים בכושרות בכי ושירות בכי למצרים ושירות לישראל. וע' בזהר ס"פ מצורע בענין אדמוני עם יפה עינים. אך עוד יש לומר ע"ד מ"ש גבי מן ועינו כעין הבדולח. וע' זהר ח"ג כשא קכ"ה ב'. ובשה"ז פ' תזריע בד"ה הזה עליהם מי חטאת כ' וענין האבן הזה הנק' בדולח הוא במראהו לבן בעצם. אך קצת זהרורית של אדמומית נראה בו וכמ"ש בזהר דגוונא סומקא אתחזי בי'. והו"ע רצוא ושוב. והוא למעלה ענין גבורה דעתיק המלובש במו"ס. וכן זהו"ע אפר פרה ע"ג המים חיים. וא"כ גבורה זו אינו דין כ"א הרבה מקור השפע וכמו ואם בגבורות שמונים שנה. וכמ"ש בלקו"ת בשה"ש בהביאור ע"פ קול דודי. ד"ה להבין ענין מדלג על ההרים ושם פ"ג:

גם כענין עיניך יונים זהו תוקף האה' וכמ"ש בתו"א כאן בהביאור וז"ל. וזהו חכלילי עינים פי' כי יש ב' בחי' בהעינים. הא' אדמומית וזהרורית שבעינים והב' חוורי דעינא. והנה ענין האדמומית הוא בבחי' ההתלהבות ורשפי אש לאסתכלא ביקרא דמלכא כמ"ש הסבי עיניך מנגדי כו' ופי' בזהר קדושים דף פ"ד ע"א דאינון מוקדין לי' בשלהובי' דרחימותא ומבואר בלקו"ת בשה"ש סד"ה הנך יפה רעיתי. בפי' עיניך יונים. ושכמ"כ גם מלמעלה למטה עיני ה' אל צדיקים כו'. והנה כתיב מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ופי' במד"ר בשה"ש דקאי על אהבה שהקב"ה אוהב אתכם כמ"ש אהבתי אתכם אמר הוי' וע' מזה בלקו"ת פ' תצא בהביאור ע"פ ולא אבה. וא"כ י"ל על תוקף אהבה זו שייך חכלילי עינים כנ"ל בענין דודי צח ואדום כו'. גם ע"ד כי התעוררות היחוד נמשך מהגבורה כמ"ש ישיש כגבור לרוץ אורח. וכתיב ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלקיך כו' ישיש גימט' כתר כו'. וזהו ג"כ ענין לבבתני באחד מעיניך:

ובאו"ת מהמגיד נ"ע ע"פ חכלילי כ' כי יש שני מיני אדמומית אחד הוא גבורה וכמ"ש ברכות ר"פ תולדות ע"פ ויצא הראשון אדמוני. והב' שהוא מיין שהוא שמחה ובאדמומית הב' אדרבא מתקן כל האדמומית הא' משל למלך כאשר הוא בשמחה אז רשות ליכנס לפניו אף מי שאינו ראוי והגון בלאו הכי עכ"ל. ועד"ז י"ל ענין עור אדם שלאובן הי' מפותח על לבן טוב אדם כי ראובן הוא בחי' ראי' שיש בה תוקף אהבה. וע' בבחיי פ' תצוה ועמ"ש בענין כברזא סומקא לשושיא חיורא. וזהו ע"ד הנ"ל בשם האוה"ח. וגם ניסוך היין נ"ל יין אדום שזהו המורה על השמחה. וע' בפע"ח

שער השופר פ"א גבי אמנם כשאדם תוקע פניו מתאדמים כו' ועי"ז הם מעוררים הפנים העליונים דעתיקא כנ' וז"ש הארת פני התוקע כו' עכ"ל ועי"ז נמתקין הדינים ע"ש :

ב **בגמ'** סוף כתובות כל חיך הטועם אומר לי לי . וכ"ה במד"ר פ' ויחי פל"ע. ובתו"א בד"ה הכללי היינו ע"י יינה של תורה שיתגלה בחי' חיך הטועם את היין דהיינו בחי' חכ' וטעמי מלות ועי"כ נתעלה בעילוי אחר עילוי לי לי עד רום המעלות עכ"ל . ואפ"ל עפמ"ש במד"ר ויקרא פ' ב' כ"מ שנאמר לי אינו זז לא בעוה"ז ולא לעוה"ב וכמ"ש מזה ע"פ וארשתיך לי לעולם דלכן ל"ל בקדושין הלשון הרי את מקודשת לי כו' . ובמא"א למ"ד ע"ו לי נק' הבינה והיינו כי התגלות עתיק הוא בבינה . ויש בבינה בחי' מעלה יתירה מבחכמה כמ"ש בתו"א ר"פ לך ובד"ה ראה אנכי נותן ובענין והחכמה תחי' בעליה ובסידור בדרושים להתונה סד"ה להבין שרש ענין יולד הרים כו' וא"כ חיך הטועם את היין היינו חיבור חו"ב שהן ג"כ תושב"כ ותושבע"פ ועי"ז מתעלה בבחי' לי לי שהם אריך אנפין ועת"י וכענין אנכי אנכי ב"פ שהם ב' בחי' שבכתר כו'. והנה בדרוש ברכת הזימון נת' בענין כוס ש"ב שהוא מל' ועי"ז ממשיך מהבינה ולע"ל יתעלה המל' והיין שבכוס יהי' מיין המשומר בענביו מש"ב וההמשכה יהי' מהבינה דא"א א"כ י"ל זהו ב"פ לי הא' בינה דאצי' הב' בינה דא"א כו' : קיצור חיך חכ' הטועם יינה ש"ת היינו חיבור ויחוד חו"ב וחיבור תושב"כ ותושבע"פ ועי"ז מתעלה לי לי כ"מ שנאמר לי אינו זז וארשתיך לי וב"פ לי לי בינה דאצי' ובינה שבכתר א"כ א"א ועת"י. וע"ד ההסבר י"ל דהיינו בחי' סכ"ע שנק' לי ובחי' שלמעלה גם מסוכ"ע כו' :

ג **וגם** י"ל כמ"ש דודי לי ואני לו . וכתי' אני לדודי ודודי לי . והיינו כי אני לדודי זהו כשיש אתעדל"ת תחלה ואח"כ עי"ז ודודי לי אתעדל"ע . וכמ"ש מזה בלקו"ת פ' שופטים דר"ת אני לדודי ודודי לי הוא אלול . והיינו שבאלול מתחיל בחי' אני לדודי אתעדל"ת ועי"ז אח"כ בר"ה ויוהכ"פ ודודי לי וזהו ד' יודין דס"ת אני לדודי ודודי לי . אך לפעמים מקדים לבא אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת וזהו דודי לי ואני לו . וגם י"ל זהו ההפרש בין ניסן לתשרי כי בפסח נאמר ופסח ה' על הפתח היינו שתחלה הי' אתעדל"ע בלי אתעדל"ת וזהו תחלה דודי לי כו' . א"כ זהו ב' בחי' לי . הא' דודי לי באתעדל"ע תחלה וזהו"ע חג המלות . ואח"כ ל"ל אתעדל"ת ע"ד אני לדודי ואזי ודודי לי באתעדל"ע שלאח"כ ועמ"ש ע"פ פתחי לי . פתחו לי כחודה של מחט כו'. ומ"ש מענין ב' בחי' אתעדל"ע אלו בביאור ע"פ אלה מסעי השלישי ד"ה הנה גבי המסעות ושם פ"ב . ולפ"ז הכללי עניס מיין יש לפרש על ד' כוסות יין דפסח וכל חיך הטועם אומר לי לי היינו שעי"ז נמשך דודי לי ואני לו ואח"כ יומשך עוד אני לדודי ודודי לי ועמ"ש בד"ה מלה זו בענין בעבור זה עשה ה' לי ור"ל שאע"פ שההמשכה זו נמשכה מבחי' עליונה דשם כחשיכה כאורה עד שלכן הולרך מרע"ה לבקש ונפלינו אני ועמך כו' ע"ש אעפ"כ ע"י המלוה בעבור זה נמשך לי ולא לו כו' ע"ש. וזהו ג"כ פי' כל חיך הטועם אומר לי לי כו'. וב' בחי' אלו הנ"ל שבאתעדל"ע נמשכים ע"י עסק התורה וכמאמר המאור שבה מחזירן למוטב. וזהו כל חיך הטועם יינה ש"ת אומר לי לי היינו ב' הבחי' לי הנ"ל.

והענין

והענין כי בתו' נא' לי עצה ותושי' אני בינה לי גבו' ופי' עצה ותושי' י"ל כמ"ש בתו"א פ' יתרו בד"ה בחודש השלישי שהתו' נק' עוז ותושי' שמתשת כח לנה"א ומתשת כח נה"ב. וזהו"ע דודי לי ע"י עסק התו' ליתן כח לאתעדל"ת. ואח"כ אני בינה לי גבורה היינו גבו' דא"א שמלובש בבינה זהו האתעדל"ע שאחר אתעדל"ת. ועד"ז פי' הוי' לי בעוזרי דפי' הוי' לי זהו"ע הקליטה בתוכיות הנפש שיהי' תוכה רצוף אה' וזהו"ע שמע"ל. עוי"ל ב"פ לי הא' מלמעלמ"ע בחי' מי לי בשמים לי ראש. והב' מלמטלמ"ע והי' הוי' לי לאלקים. ויקחו לי תרומה דפי' לי כלומר אותי כו'. והיינו לפי שהתו' היא מתפארת שהוא כולל חו"ג ע"כ יש בה ב' הבחי' מלמעלמ"ע ומלמטלמ"ע. וזהו מימינו אש דת כו' וכמ"ש במ"א שלכן נק' התו' רוח עד יערה עלינו רוח ממרום. רוח ה' דבר בי. כי רוח יש בו רוח שמנשב מלמעלמ"ע ויש רוח המנשב מלמטלמ"ע כו' וגם כענין רוח צפונית מנשבת כו'. קיצור ענין ב"פ לי הא' ע"ד דודי לי ואני לי הב' ע"ד אני לדודי ודודי לי וזהו"ע פסח ור"ה וא"כ חכלילי מיין היינו ד' כוסות דפסח וזהו לי עצה ותושי' אני בינה לי גבורה. או ע"ד מלמעלמ"ע מי לי בשמים כו' ומלמטלמ"ע ויקחו לי תרומה. יערוף כמטר לקחי כו' והיינו לפי שהתו' היא מתפארת שכולל חו"ג רוח כו'. גם פי' לי לי ע"ד ונפלינו אני ועמך כו':

ד **גם** ענין לי היינו כמ"ש והי' הוי' לי לאלקים ונאמר ב"פ הוי' הוא האלקים כמשנ"ת הענין בביאור ע"פ שובה ישראל הראשון וזהו לי לי ב"פ היינו הוי' הוא האלקים פ"א זהו המשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע הוי' הוא האלקים פ"ב זהו"ע ההמשכה מלמעלה מבחי' סוכ"ע. גם לי היינו ישראל לי ראש. ויש בזה ג"כ ב' בחי'. הא' שאנו אומרים שהקב"ה הוא לי ראש ואנו בחי' רגל ע"ש בנים אתם ברא כרעא דאבוי וכמו שהרגל בטל אצל הראש כן צ"ל בכ"א הביטול לה' וכמ"ש מזה בתו"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי. וזהו וה' בראשם במיכה ססי' ב'. ובתד"א ח"א פ"ל. וגם השם הוי' נק' ישראל ע"ש כי שרית עם אלקים כמ"ש בת"א פ' תצא בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק שלכן נק' מקור כנ"י שכונסת ואוספת השפע מישראל דלעילא. הפי' הב' שהקב"ה אומר על כנ"י שהיא בבחי' לי ראש וכמ"ש מזה בלקו"ת ס"פ שלח בד"ה אני ה' אלקיכם דרוש"ס וכענין לא זז מחבבה עד שקראה אמי כמ"ש בלקו"ת בשה"ש בד"ה לאיכה ולאיכה דרוש"ר וכמו תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו מי כעמך ישראל כו'. וזהו ויקרא לו אל אלקי ישראל ואחז"ל פ"ב דמגילה די"ח הקב"ה קראו ליעקב אל דהיינו לפי שיעקב בריח התיכון הממשיך מע"ק בז"א. וזהו"ע התפילין דמארי עלמא כו'. וזהו לי ראש כו'. ושני הפי' עולים בקנה א' שע"י הביטול כביטול הרגל לגבי הראש עי"ז ממשיך תוס' אור למעלה עד שנק' לי ראש. ישראל אשר בך אתפאר. והיינו ענין לי לי ב"פ. וזהו ג"כ ענין ב' הפי' בענין והי' הוי' לי לאלקים כנ"ל. קיצור בענין והי' הוי' לי לאלקים יש ב' בחי' וזהו ב"פ לי. גם בענין ישראל לי ראש יש ב' פי'. וזהו ג"כ ענין ב"פ לי:

ה **וזהו** קול דודי דופק פתחי לי. קול דודי הוא עסק התו' שעי"ז יבא לבחי' פתחי לי שתפתח בחי' לי. והיינו כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ. ועי"ז נמשך כמ"כ מלמעלה ודודי לי. ועי' במד"ר פ' בא פ' ט"ו ע"פ החדש הזה לכם הה"ד יחיו

לך לבדך ואין לזרים אתך יעו"ש. וזהו והייתם לי סגולה. אחת היא יונתי. חלק הוי' עמו. וע' רבות וישלח פ"ע ע"פ ויותר יעקב לבדו. ועמש"ל ס"ב דענין לי לי ב' פעמים ע"ד אנכי אנכי ב"פ המורה על ב' בחי' שבכתר ע"י וא"א. וע' ברבות ויקרא פ"ב כ"מ שנאמר לי אין לו הפסק. ומזה נמשך ג"כ האה"ר בנפש שאין לה הפסק כנ"ל. וגם י"ל ב"פ לי ע"ד שב"ע ושב"ת שהו"ע כלה עילאה כלה שארי בחי' למס"נ באחד וכלה תתאה בחי' בכל נפשך כו'. שבמ"כ נמשך עי"ז מלמעלה לי לי כו'. וארשתיך לי לעולם כו'. והיינו כמ"ש או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. אשר ב' בחי' שלום. הא' שלום בפמלמ"ע. יחוד י"ה. והיא המשכה בשב"ע היינו מאא"ס ב"ה באצי'. הב' שלום בפמלמ"ט ההמשכה בשב"ת מקור דבי"ע. והיינו אומר לי לי ב"פ שמשים ב' בחי' שלום הנ"ל. יעשה שלום לי שלום יעשה לי:

וזה נאמר על העוסק בתורה שהוא משים שלום בפמ' שמ"ע ובפמשמ"ט. וזהו חכלילי כו' היך הטועם יינה ש"ת אומר לי לי היינו ב' בחי' שלום יעשה שלום לי שלום יעשה לי כו'. וזהו קרבת אלקים לי טוב. ועמ"ש בפי' בעבור זה עשה הוי' לי סד"ה מלה זו. וכ"ז נמשך ע"י היך הטועם יינה ש"ת שעי"ז נמשך בנפש בחי' לי לי כנ"ל. עוד יש הרבה פסוקים בענין לי. לי דבר צור ישראל כו'. דלותי ולי יהושיע. לי נאה להושיע. הגידה לי שאה' נפשי. והרמ"ז תרומה קל"ד פי' לי הוא אור החכ' הנמשך בד' עולמות אבי"ע והוא ד' יודי"ן דשם ע"ב שיומשך הארת החכ' גם בבי"ע וזהו כנ"ל בענין פותח את ידי"ך כו'. והנה יש אבי"ע גם למעלה מאצי' כי א"ק בריאה עקודים נקודים יצירה כו'. וזהו ב"פ לי דהיינו העלי' עד רום המעלות ועמ"ש בפ' ויצא סד"ה והי' הוי' לי לאלקים בפי' וכל אשר תתן לי כו' ע"ש: קיצור. וזהו קול דודי דופק פתחי לי יהיו לך לבדך. ולא עמד איש אתו. זהר ויגש. גם לי לי היינו שב"ע ושב"ת. וזהו או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. והרמ"ז פי' לי היינו ג' בחי' בי"ע זהו הלמ"ד וכענין המל' נקיית בשלשים מעלות. והיו"ד זהו ע"ס דאצי'. וא"כ ב"פ לי. הא' אבי"ע כנ"ל. הב' אבי"ע דכללות העולמות עמ"ש בד"ה ואכלתם אכול ובד"ה את שבתותי תשמרו בענין שבת תתאה ושבת עילאה כו':

בת"י פי' הכלילי עינים מה יאין עינוי דמלכא משיחא וא"כ יש לפרש מיין ע"ד שפי' הרמ"ז פ' בלק דקפ"ע ע"א דפי' יין הטוב זהו"ע מו"ס דשקיע ושכיך כחמר טב דשקיע ושכיך על דורדייא שהו מלובש גבו' דעת"י. וזהו הבחי' שיאיר במשיח כו' כמ"ש בסידור בהביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה. א"נ מיין היינו מכוס של ברכה דלע"ל על יין המשומר בענביו המחזיק רכ"א לוגין בגמ' פב"ת דיומא דע"ו א' שנאמר כוסי רויה. והנה כוס גימט' אלקים. וא"כ שם אלקים יהי' ע"ד והי' הוי' לי לאלקים ע"י אור ארך אפים כו'. שהיין המשמח ש' אלקים יהי' ממו"ס דא"א כנ"ל. דהיינו בחי' ארך כו'. והנה בדוד ג"כ נאמר אדמוני עם יפה עינים. ע' זח"ג ס"פ מצורע דנ"ו ע"א. אך לע"ל יהי' בחי' עליונה יותר כו': קיצור. מה יאין עינוי כי בדוד אדמוני עם יפה עינים ולע"ל כסא דדוד רכ"א לוגין שיאיר מבחי' מו"ס דא"א שנק' כחמר טב דשקיע כו'. וכוס גימט' אלקים בחי' והי' הוי' לי לאלקים:

וענין ח' דחכלילי ח' רבתי. אתוון רברבין נק' מגדלות. למעלה מהחומה אני חומה זו תורה. ושדי כמגדלות פנימי' התו'. וכן בסדר כרפס ח' רבתי חירות והיינו שרומז על יין המשומר בענבי' מו"ב שמשומר ממגע לכן חירות. ועמ"ש ע"פ אשריך ארץ שמלכך בן חורין. וענין חירות י"ל ד' כוסות דפסח שכנגד ד' בחי' אחותי רעיתי כו'. גם יש ד' יודי"ן בפסוק אני לדודי ודודי לי. ד' יודי"ן שיש בש' ע"ב אה' בתענוגים בזח"ב פ' ויקהל דרע"ז ע"ב ודרי"ז ע"א ה"פ אמת שבאמת ויליב נגד ד' גאולות והכפל ע"ש התיזוק וד' כוסות הם נגד ד' לשונות גאולה וכמ"ש ברבות וארא ס"פ ו' וס"פ ויסב. וזהו הח"ת רבתי דחכלילי ח"פ אמת שיהי' אמת לאמיתו. אמת ע"ש אני ראשון חותמו של הקב"ה אמת וגילויו בהכ' ויש חכמה דאצי' ומו"ס והוא מיין ד' כוסות. והענין שע"י יצי"מ הי' גילוי ש' הוי' כמ"ש וארא אל אברהם כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם לא נכרתי להם במדת אמיתות שלי כו' וידעתם כי אני הוי'. וזהו"ע ד"פ אמת שקודם עזרת שהם נגד ד' אותי' הוי' שנק' מדת האמיתות שלי. אך יש ב' שמות הוי' כמ"ש הענין בתו"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל. ולע"ל יהי' גילוי ש' הוי' דלעילא ועי"ז מורה עוד ד"פ אמת שאחר עזרת ע"ד אמת לאמיתו. ועי' מזה בביאור ע"פ שובה ישראל הראשון ועי' מענין תיקון ואמת בביאור אלה מסעי השלישי. והנה לפי בנ"ל כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו ולא למדותיו ע"כ מקדימין קודם שמו"ע ח"פ אמת שהוא ענין אליו ממש. וזהו ג"כ ח' רבתי דחכלילי: קיצור. ח' רבתי. ענין ח"פ אמת מדת אמיתות שלי ויש אמת לאמיתו. ולע"ל יאיר אמת הוי' לעולם. גם ח"ת מורה על שמונה בגדי כה"ג ד' בגדי לבן ד' בגדי זהב והיא אדום חכלילי. ועי' בד"ה למנצח על השמינית דקאי על המילה שניתנה לשמונה ימים ואחז"ל שכנגד זה הם ח' בגדי כה"ג. ובזכות המילה נכנס לבית קה"ק לפנים מן הפרוכת כו'. ועמ"ש בענין ח"ן תשמת. וענין שמע"צ. ובענין ח' ימי חנוכה. ובענין שמונה נסיכי אדם. כנור של שמונה נימין. וצ"ע ממ"ש בד"ה מזמור לתודה ההפרש בין מצה לחמץ הוא בין ה' לח' כי פיה פתחה בחכמה אך בשבועות שתי הלחם חמץ ע"י גילוי הכתר גם החמץ מתעלה ויש בו טעם יותר. ואפ"ל שע"ז ג"כ רומז ח' רבתי איך הטועם שאז גם החמץ יתעלה כו' כי ואת הצפוני ארחיק מעליכם:

במד"ר פ' ויצא פע"א ע"פ על כן קראה שמו דן ע"כ קרא שמו נפתלי בכ"מ שנאמר על כן מרובה באוכלסין. ועי' בידי משה שם מה שהעיר מפסוק כן ירבה. ואפ"ל מפסוק כן בנות צלפחד דוברות דתרגימו יאות. ואפ"ל כי ענין כן זהו ע"ד העונה אמן. שהרי ענין אמן זהו קבלת הדבר. ועד"ז מ"ש במלכים א' סי' א' ל"ו אמן כן יאמר ה' ור"ל כמו שהוא עונה אמן כן יאמר ה' שיענה אמן ויהי' אמן ואמן ביסכים ע"ז ע"ד שארז"ל ע"פ משה ידבר והאלקים יעננו. וכך הוא ענין כן בנות צלפחד. ובילקוט שם רמז תשע"ד בתחלתו אשרי אדם שהמקום מודה לדבריו כיוצא בו אתה אומר כן מטה בני יוסף דוברים כו' כיוצא בדבר אתה אומר ויאמר ה' סלחתי כדבריך עכ"ל. הרי ענין

סלחתי

סלחתי כדבריך הוא ג"כ ענין כן. והפ"ל לפ"ז מה שמתפללים בר"ה ויוכ"פ ובכן כמו ובכן יתקדש שמך כו' והמפרשים כ' שזה ע"ד מ"ש באסתר ובכן אבוא אל המלך ור"ל ע"י בחי' כן שיש באדם שהוא ענין הודאה שמודה לה' ועונה אמן. והיינו ענין צומו עלי שלשה ימים כו' אשר ענין התענית הוא ההכנעה אל הקב"ה וזהו ענין הודאה וביטול ולכן ובכן אבוא כו'. ועד"ז נאמר כן צדקה לחיים. וזהו על כן קראו לימים האלה פורים. ובסידור בד"ה הקל קול יעקב פי' כן צדקה לחיים כן הוא לשון בסיס ומכון כדפרש"י במלכים ור"ל שהצדקה היא מכון לחיים עליונים כו'. וז"ש בצדקה תכונני כו'. ואח"כ ראיתי במדרש תלים קפיטל א' ע"פ על כן לא יקומו רשעים במשפט וז"ה שפתי חכמים יזרו דעת ולב כסילים לא כן. במשלי סי' ט"ו ז'. שפתי חכמים יזרו דעת אלו ישראל שעשו זר לאהרן כו' ד"א ולב כסילים לא כן ר' יודן ור' פינחס אמרי אמר הקב"ה אני בראתי את העולם שנאמר ויהי כן והם אומרים לא כן חייכם על כן לא יקומו רשעים במשפט עכ"ל. וא"כ שפתי חכמים יזרו דעת אלו ישראל שממליכים תמיד בכל יום ומייחדים שמו בבקר ובערב. ובכלל יחוד שמו היינו שהוא לבדו היחיד הקדמון ושברא העולם מאין ליש. כמ"ש ויהי כן. דהיינו כנ"ל כי כן זהו ענין שמודה על האמת. וא"כ בחי' כן זהו מעלת שפתי חכמים משא"כ בחי' רשעים זהו לא כן. וזהו ג"כ ענין על כן קראה שמו כו'. ולכן הוא מרובה באלכסון כמו מבחי' זו היה בריאת העולם שנאמר ויהי כן כנ"ל. והמכוון י"ל כי שפתי רשעים לא כן היינו שאין להם אמונה בעלם עד שיביאו להם מופתים. אבל ישראל מאמינים בני מאמינים וכמ"ש במד"ר פ' שמות פ' ג' ובפ' בשלח פכ"ג בענין תשורי מראש אמנה ובענין וצדיק באמונתו יחי'. ועיין בת"א ס"פ יתרו סד"ה וכל העם רואים גבי אבל ערב רב כו' שיראוהו בעין גשמי מובן שהם על דרך ולב רשעים לא כן עד שיראוהו במופת גשמי. אבל ישראל מאמינים בני מאמינים זהו ענין על כן על כל דברי האגרת הזאת. כן הוא אמונה כנ"ל. כל הוא המשכת הדעת בהאמונה ע"ד מכל מלמדי השכלתי. כי כל בשמים ובארץ כו'. א"כ כל זהו מ"ת כמ"ש במד"ר וארא פי"ב ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ. וא"כ לפ"ז יש להעיר מענין עמוד הימיני יכין שהוא נצח. והנה נו"ה נקראו צבאות שמהם נמשך התאוות צבאי צבאות עליונים נשמות ומלאכים וכמ"ש בענין קק"ק ה' צבאות כו' כי הם כלי ההשפעה כמ"ש בהג"ה סי' ע"ו בד"ה להבין משל ומליצה ובסי' י"ע בד"ה עוטה אור. לכן כ"מ שנאמר על כן מרובה באלכסון. ולזה כוונה רחל להמשיך הבנים כו' לכן אמרה על כן. וצ"ל לפ"ז מ"ש על כן לא יאכלו בנ"י את גיד הנשה. וי"ל לפמ"ש המפרשים שגיד הנשה מעורר התאוה לזנות וא"כ יומשך הפריה ורביה באיסור ולכן נאמר על כן כו' כדי שיומשך הפריה ורביה אל אלכסון נשמות ומלאכים כו' כנ"ל:

ב **ע"ש** במד"ר דרים נפתלי לשון פתוי ולשון נינפה. ד"א נפתלי פיתולייה לא דידי הוין כלום הלך יעקב אצל לבן אלא בשבילי. ופי' המ"כ כל סבות וגלגולי יעקב שנתפתל ונתגלגל לבא לכאן-לא הי' אלא בשבילי. ובפירש"י פיתולייה לשון הבלים והם הסבות שלהם נמשך בעבותות אהבתה ובא לו ללבן עכ"ל. והנה מ"ש שנתפתל ונתגלגל כו' ר"ל כענין עיקום הדרך שיתרחק מא"י לבוא לחרן זהו בשבילי כו'. ויובן

ענין

ענין זה כמ"כ למעלה ע"ד מ"ש בת"א בד"ה כי אתה אבינו. והתגלות מדותיו ית' בבחי' אצילות דאיהו וגרמוהי חד לא סולקך אלא לצורך נבראים כו'. וע"ד שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. ועמ"ש מזה בד"ה תקעו בחדש דרוש הראשון. וא"כ הגם כי לאה ה' גדולה ההמשכה מהבינה באצי' אך לא זהו עיקר המכוון כ"א עיקר המכוון הוא בשביל ה' קטנה רחל מקור דבי"ע. וכמ"ש בביאור ועתה יגדל נא דתקס"ג ענין מילוי גימט' אלקי' כי המילוי זהו המכוון והוא מוסתר. וא"כ עיקר המכוון שיהי' לחוק עשה לי אלקים שיהי' ים וביטול הים ומזה יומשך הצחוק ותענוג אלא שכדי שיהי' התהוות בי"ע צ"ל ע"י כמה השתלשלות וצמצומים. וע' בסש"ב פמ"ט בענין כמים הפנים לפנים כו' כי אהבה דוחקת את הבשר שלמלם ח"ע בכמה צמצומים מחמת האהבה כו'. וזהו ענין פיתולייה לשון חיבור ע"י סיבות רבים אמצעים. וכפרש"י פ' האזינו ע"פ עקש ופתלתל. כמו פתיל שמסבבין אותו על גדיל כך יש ריבוי ההשתלשלות עד שיומשך למטה כו'. וגם הוא כענין שתוק כך עלה במחשבה שנראה למטה כמו עקשות ולמעלה זהו בחי' שלמעלה מהשכל שאינו מושג. וא"כ נפתלי מורה על החיבור שיש בין הקב"ה ובין העולם שיהי' לו דירה בתחתונים. וזהו נפתולי אלקים נפתלתי עם אחותי שכמו שהגילוי למעלה בבחי' אימא עילאה שבה התגלות ע"ק כמ"כ יהי' החיבור והגילוי למטה כו' ע"ד מ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בפי' כי בועליך עושיך ה' צבאות אלקי כל הארץ יקרא ויהי' הגילוי למטה דוקא. ולכן הי' אהל יעקב באהל רחל דוקא ולא באהל לאה. והנה מזה נמשך כמ"כ האהבה מלמטה למעלה בבחי' כמים הפנים להשליך כל אשר לו נגד אהבת ה' כו'. והנה מבואר לקמן בלה"ה בבני הי"ן שרחל היא ה' אחרונה דשם הוי' ושם ה' קטנה רחל ובלהה הוא מילוי ה' אחרונה שהוא ג"כ ה' ולכן אחר מות רחל נתן יעקב אהלו באהל בלהה. וע"ז ערער ראובן איך מילוי ה' אחרונה שנקרא שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי שהיא ה' עילאה. והתירוץ כי עיקר המכוון דיעקב להמשיך הגילוי למטה כמאמר ע"כ יעזב איש כו' ודבק באשתו שהיא רחל ה' אחרונה שהוא מקור עולמות בי"ע ולכן גם מלוי ה' אחרונה היא ג"כ העיקר בהמשכה זו. וע' בת"א פ' מקץ בנ"ה רני ושמחי דרוש השני בפירוש ציון ובת ציון. ולכן גבי השמש וירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי ירח קאי על בלהה כד'פי' רש"י:

ג **פיתולייה** לא דידי הוה י"ל ע"ד מ"ש במנחות פרק התכלת דל"ע ע"ב עשה גדל ופותליהו מתוכו ופרש"י החוט שכורך בו יהי' מתוכו. והמשכות האצילות ג"כ אל המל'. גם להעיר מלשון פתילה. ובמא"א פ' ל' פתילה נק' המל' כו' לאחוז בה אור היסוד כו'. ולפעמים כנוי זה ביסוד שנאחז בו אור העליון כו' עכ"ל. ונפתלי ג"כ ביסוד כמ"ש בבהיר בענין דן ונפתלי דן מל' נפתלי יסוד. ובסוף הס' פ' וילא סי"ה נפתולי אלקים נגד ה' הצדיק. כלומר היא רחל נקראת עטרת. אמרה נתחברתי עם אחותי לקבל שפע מתפארת כניפת לי דרך היסוד עכ"ל. ע"ד נופת תטופנה. ובמא"ה אות מ"ס סמ"ז ויסוד נק' מזלא ע"ש שמזיל טיפין כו'. וזהו ג"כ ענין נופת. והם נק' מי מנוחות מים דהנהה בזה"ב קע"א א'. וזהו פי' נפתלי נפת לי. וכן פי'

במד"ר פ' נבא. ובעבודה המשכה מבחי' מוליא של הגשמה וגוזלים מן לבנון בד"ה האזינו השמים הראשון. (עמ"ש בספר תרע"ו ע"פ נפתולי אלקים:

א **נפתלי** אילה שלוחה. פ"ק דסוטה די"ג א' ניזיל נפתלי דקליל כי איילתא. א"ת אמרי שפר אלא אמרי ספר. הנה ספר נק' המל' וכמ"ש בזהר ר"פ יתרו דף ע' ע"א בענין זה ספר זה הוא יסוד הממשיך אורו במל' הנק' ספר יעו"ש. וזהו עצמו ענין נפתלי שהוא הנותן אמרי ספר שנותן ההשפעה בהמל' הנק' ספר והיינו זה ספר תולדות אדם שמזה נמשך אדם אשר זה היה בקשת רחל וזהו שממנו נמשך אלה תולדות יעקב יוסף כו'. ובענין דקליל כי איילתא יש להעיר ממ"ש ועשהאל קל ברגליו כאחד הצביים בש"ב סי' ב' י"ח. ובמד"ר בקהלת דק"ה ע"ג ע"פ כי לא לקלים המרוץ זה אבינו יעקב אתמול וישא יעקב רגליו היום כתיב ויאסוף רגליו כו'. ד"א כי לא לקלים המרוץ זה עשהאל שנאמר ועשהאל קל ברגליו כאחד הצביים וגומר ומה הי' קלותו שהיה רץ על שאסי שבולים ואינן משתברים כו'. והמכוון כי ענין קל ברגליו מורה על השפעת השפע במהירות גדול ע"ד מ"ש בענין ויגמול שקדים. ומ"ש ע"פ דומה דודי לצבי או לעופר האילים כו'. אך כ"ז הוא ברצון הקב"ה המאציל העליון. ולהעיר מענין הוי קל כנשר ורץ כצבי כו' לעשות רצון אביך שבשמים:

ב **ת"י** נפתלי אזגד קליל (בערוך שזהו תרגום של אילה שלוחה וא"כ הפי' כי אילה היא הקלה לרוץ אך אילה שלוחה שהיא קל מכל האילות ועיין זח"ג פ' פינחס דרמ"ע א' ב' גבי אזלת למרחוק כו' ובבה"ז שם. שוב ראיתי במתורגמן ערך אזגד וישלח יעקב מלאכים ושלח יעקב אזגדין. וציר אמונים מרפא במשלי סי' י"ג י"ז ואזגדא מהימנא אסיא הוא. ובפרש"י שם וציר אמונים זה משה רבינו. ושם סי' כ"ה י"ג כצנת שלג ביום קציר כן ציר נאמן לשולחיו. אזגדא מהימנא למשדרי. ור"ל שהוא לנחת למשלחו ומשיב נפשו. וע' מפסיק זה בזהר פ' שלח דקנ"א סע"א פירש זה על מרגלים ששלח יהושע שהם כלב ופינחס. והנה פינחס זה אליהו שנאמר בו הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא וגו'. וא"כ פי' אזגד קליל ר"ל שליח קל ברגליו שממהר מאד בשליחותו לעשות רצון משלחו. וזהו הוי קל כנשר ורץ כצבי כו' לעשות רצון אביך שבשמים כנ"ל) דמי לאילא דרהיט על שיני טורייא (שוכני בחגוי סלע מרום שבתו בעובדיה סי' א' ג' תרגום דשרי בשיני כיפא וכן בירמי' סי' מ"ט) מבשר בשורן טבן (זה שייך לענין הנותן אמרי ספר) הוא בשר דעד כדין יוסף קיים (ר' כי נפתלי יסוד ויוסף ג"כ יסוד אלא כי יוסף צדיק עליון ונפתלי י"ל צדיק תחתון כי יוסף לפי שהוא יסוד ז"א לא היה בחשבון י"ב השבטים שהם בבריאה מרכבה למל'. וכענין ההפרש בין יונתן ודוד לגבי יוסף ויהודה. שיהונתן יסוד ז"א דבריאה ומשפיע לדוד. ויוסף יסוד ז"א דאצילות ומשפיע ליהודה מל' דאצי'. אך כיון שנפתלי ג"כ ביסוד לכן הוא בשר שיוסף חי וכענין זה הוא ענין הנה אנכי שולח לכם את אליהו כו') והוא אזדרז ואזל למצרים ואייתי אוניתא דחקל כפלתא דלית בה לעשו חולקא (ענין חקל כפלתא הוא אות ה' שבשם שהיא כפולה כמ"ש בת"א פ'

חיי ועמ"ש בזהר פ' חיי דקכ"ח ע"ב ודקכ"ט ע"א) וכד הוה פתח פומיה בכנישתא דישראל למשבחא מבחר מכל לשניא עכ"ל. כענין כסף נבחר לשון צדיק. במשלי סי' יו"ד כ'. וכן דרשו פסוק זה גבי קערת כסף של קרבנות השבטים. ואמרו כמ"כ גבי נשיא נפתלי במד"ר נשא פי"ד דרס"א א'. וע' בפרדס ערך לשון שכן נק' הבינה והיסוד וכשיסוד מקבל מנו"ה שכן למודי הוי' נקרא לשון למודים כו'. ועמ"ש בלק"ת בד"ה וכל בניך למודי הוי' כו'. וא"כ פי' הנותן אמרי שפר ע"ד שיהיו בבחי' למודי הוי' שבעסק התורה יומשך גילוי שם הוי' ממש וגם ע"ד והוי' עמו שהלכה כמותו בכ"מ שזהו למעלה מבחי' דברי אלקים חיים לפי שנמשך מבחי' תפארת שבו מאיר שם הוי' אזי נקרא אמרי שפר:

ג **במד"ר** פ' ויחי פצ"ח דקי"א ע"ד. נפתלי אילה שלוחה. מדבר בארצו שגולה בית השלחן כו'. ע' ר"פ חזקת הבתים שבית השלחן עושה פירות תדיר. ומשמע בית השלחן הוא מעלה. וכ"מ במד"ר ס"פ שלח ע"פ בשנאת ה' אותנו כו' שגולה שוקי כו'*. וק' שבריש מס' מ"ק משמע בית השלחן גרוע מבית הבעל. וכן פרש"י בשה"ש ע"פ שלחיך פרדס רמונים ארץ יבשה קרויה בית השלחן וצריך להשקותה תמיד ושדה הבעל יפה הימנה. וצ"ל שזהו מעלת נפתלי שאפילו בית השלחן היא אילה שלוחה והיינו כמ"ש בשה"ש גן נעול כו' שלחיך פרדס רמונים וכדפרש"י שם וכאן קילס שאפילו בית השלחין שלך הרי הם כפרדס רמונים. והיינו כמ"ש בזה"א ויצא דף קנ"ד ע"א שעל ד' בני השפחות נאמר וכל אחוריהם ביתה שהם ארבע קשרין דאקרין אחוריהם. והיינו כי פי' אחוריהם זהו מדריגת אתכפיא סט"א. ובחי' פנים זהו ע"י אתהפכא ממש מרירו למיתקו וחשוכא לנהורא. וכמ"ש מזה בת"א פ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך שזהו ענין לכתך אחרי במדבר כו' אחרי דוקא וע"ז נאמר ואתה עיף ויגע והוא ענין בית השלחין כמ"ש בגמרא ריש מ"ק בית השלחין ואתה עיף ויגע ומתרגם ואת משלהי ולאי כו'. ונפתלי ע"ש בחי' כי עם קשה עורף כו' שזהו דוגמת עקש ופתלתל רק שהוא בקדושה בעבודת ה' בחי' נו"ה עי"ז מבית השלחין נעשה אילה שלוחה. וע' במד"ר ר"פ בשלח ע"פ ויהי בשלח פרעה מענין שלחיך פרדס רמונים. וגם י"ל ע"י עסק התורה שנק' נופת ע"ש ומתוקים מדבש ונופת צופים שזהו פי' נפתלי נפת לי. עי"ז בחי' בית השלחין נעשה אילה שלוחה כו' ועי"ז עושה פירות תדיר:

ד **הנותן** אמרי שפר. במד"ר שם אמרו שפר שהם מספרין אמרים שניתנו בשופר ור"ל ד"ת שנתנו ע"י קול השופר. ועמ"ש מזה בד"ה וכל העם רואים את הקולות שקול השופר זהו המשכה מבינה הנק' הוא דא עתיקא ועי"ז מחבר רצוא ושוב. וזהו ג"כ ענין מלכיות זכרונות ושופרות. מלכיות במל' זכרונות בז"א והיבורם יחד הכל ע"י שופרות כו'. ולכן נקראו אמרים שניתנו בשופר. ואמרו שופר שהם מספרים הדברים כו'. י"ל זהו פנימיות התורה הנק' נופת צופים כמ"ש דבש וחלב תחת לשונך דקאי על מעשה מרכבה. והם מספרים את הנגלות. שבתורה כו'. כי הנה נודע מענין עונג אור כשלמה שבתורה היא הממוצע המחבר את המאציל אור א"ס ב"ה עם הנעלמות והממוצע כלול מב' הבחי' א"כ מצד היות בהממוצע מבחי' הארה המאציל

*עי' במ"ב וצ"ע

וזהו פנימי' התורה ומה שהיא שורש העולמות זהו מלד חילוקיות התורה היינו הנגלות וזהו הנסתרות להוי' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו וגו' נובלות חכמה שלמעלה תורה נובלות לבד. ועמ"ש מזה קלת בסידור סד"ה ועשו להם ליצית. ולכן נפתלי שהוא בחי' נופת להמפיק מפנימי' התורה עי"ז מספרים גם הגליא שבתורה שיהי' מבהיק ומאיר כמו הנשמה שנותנת כח בהגוף כו' ועמ"ש בלק"ת בד"ה תורה צוה לנו משה בענין שמע"ל ושמחת תורה ע"י שנמשך פנימיות כו':

ה **במד"ר** ויחי ס"פ צ"ע נפתלי אילה שלוחה זו בקעת גנוסר שהיא ממהרת את פירותיה כאיל ע' בד"ה וילך ליץ ויגמל שקדים. ובמד"ר פ' בראשית פט"ז גבי פרת אדם נוטע בו נטיעה והוא עושה לשלשת ימים כו' זורע בו ירק והוא עולה לשלשה ימים כו' והיינו לפי כי והנהר הרביעי הוא פרת הוא דמעיקרא. היינו בחי' ונהר יוצא מעדן דיובל שמו ונאמר בו ולא ימיש מעשות פרי. ונאמר לע"ל הנה ימים באים נאום ה' ונגש חורש בקציר ודורך ענבים במושך הזרע בעמוס סי' ט' י"ג. וע' מזה במד"ר ר"פ ויגש. ובפ"ב דשבת ד"ל ע"ב עתידה אשה שתלד בכל יום עתידין אילנות שיוציאו פירותיהן בכל יום כו'. דהיינו ע"כ מפני שיאיר בכח הצומח שבארץ הארה עליונה מאד כענין מ"ש אני אענה את השמים והם יענו את הארץ. ע' זח"ב יתרו פ"ה ב'. ומעין הארה זו נאמר שהיא ממהרת את פירותיה כאיל לפי שנמשך בהארץ כח עליון מאד מבחי' אילות כו' ועמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו כו' ונתנה הארץ יבולה כו' טובא דגניז בגווה. וע' מענין כח הצומח שבארץ בד"ה האזינו השמים ותשמע הארץ דרוש השלישי ובד"ה הבאים ישרש:

ו **הנותן** אמרי שפר שאדלו מתברכת שנאמר נפתלי שבע רצון. עמ"ש בלק"ת פ' מטות סד"ה עיני כל בפי' ומשביע לכל חי רצון. ובמא"א רצון נק' יסוד שבכל פרצוף המדלה להמקבל כו'. והנה י"ל אילה שלוחה לשון נקבה ואח"כ הנותן אמרי הנותן לשון זכר ולא אמר הנותנת. י"ל ע"ד והמונה כל זאת וקיים עלינו ג"כ זאת לשון נקבה וקיים לשון זכר ופי' בלק"ת פ' עקב סד"ה ולהבין שורש טעם וקישור מסעיף ג' כי המל' דאצי' מתחלה לגבי אצי' היא בחי' מקבל. וזהו ענין זאת וענין אילה שלוחה. ואח"כ לגבי בי"ע נעשה דכר ומשפיע. וזהו ענין זנב לאריות וראש לשועלים. ועמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כפי' כאשר דברת לאמר דהיינו מה שמל' דאצילות נעשית כח"ב לבריאה. וזהו הנותן אמרי שפר. עוי"ל דמבואר לעיל נפתלי ענין תפלה והוא לשון חבור. וגם נפתלי חבור מלמעלה והוא ענין תורה ע"כ נאמר בו ב' בחי' אילה שלוחה לשון נקבה כנגד התפלה ונק' חיי שעה מקור בי"ע ונק' הנותן ל' זכר כנגד תורה חיי עולם. עוי"ל ע"ד זכור את יום השבת שהשבת עצמו בחי' נוק' וכלה ולריך לעשותו בחי' דכר כמ"ש ע"פ למען תזכרו. וע' זח"ג ר"פ תזריע מ"ב ב' אתתא מיומא דאתעברת עד יומא דאולידת לית בפומא אלא ילידו דילה אי להוי דכר כו'. וזהו ג"כ ענין אילה שלוחה הנותן שע"י נפתלי מתחלה הוא אילה שלוחה לשון נוק' והוא ענין התפלה כאיל תערוג על אפיקי מים כמ"ש בזח"ג פ' אחרי דס"ז ע"ב והוא ענין למאה לך נפשי ואח"כ ע"י התורה שמקבלת משקיו דנהלא כתי' הנותן לשון דכר אמרי שפר:

והנה

ז **והנה** בזהר ויחי דרמ"ו ע"ב לבאר תירוץ על קושיא זו. איך אילה שלוחה לשון נקבה הנותן לשון זכר האריך. וע' בר"ח שער הקדושה ר"פ יו"ד הביא מאמר הנ"ל ופירשו שזהו ע"ד הוי' הוא האלקים דכולא חד. וכן הוי' אחד ושמו אחד ר"ל כי הדיבור הוא מל' ונק' שמו וכן נקרא אלקים כמ"ש בעיר אלקינו עיר הוא עולם הדיבור והכל אחד עם שם הוי' ממש כי בכל השמות המכוון לאוא"ס ממש רק שלפי המדה שמתלבש בה כך נק' השם כמ"ש במד"ר פ' שמות פ"ד שמי אתה מבקש לידע כו'. ולכן בחי' אילה שלוחה לשון נקבה שהוא במל' בחי' הדבור שהוא מקבל הוא אחד ממש עם שם הוי' ולכן נאמר הנותן לשון דכר ומשפיע כי מלד הוי' שהוא מקור השפע נק' לשון דכר. אך הכל אחד ממש. וזהו כענין שמור וזכור בדבור אחד שמור לנוק' שהוא מקבל וזכור לדכורא שהוא המשפיע. וע' מזה בת"א פ' יתרו גם המל' נק' דבור והכתר נק' מדבר ע"כ הכל אחד. עוי"ל ע"ד מ"ש גבי ר"ח על עולת התמיד יעשה ונסכו. ובכ"מ כתי' ונסכה לשון נקבה וכאן נאמר ונסכו לשון זכר. ופי' בכהאריז"ל לפי שבר"ת אינה עפלה להדכר אלא מקבל' השפע ג"כ בפ"ע מהו"ב וכמ"ש מזה בלק"ת ס"פ הברכה בד"ה והיה מדי חדש פ"ג היינו שלפעמים הדבור מקבל מהשכל בעצמו ולא מהשכל שבמדות וזהו ענין שהדבור לשון זכר ונסכו. וזהו עצמו ענין הנותן אמרי שפר שממשיך ממוחין דאו"א עצמם בהדבור. והנה מצינו גבי דבור ואמירה לשון שליחות כמ"ש במד"ר ר"פ בשלח ע"פ השולח אמרתו ארץ. נמצא שפיר שייך אילה שלוחה על הנותן אמרי שפר. ועוד כתיב ישלח דברו וירפאם. ועיין מזה בילקוט ה"א דרי"ג ע"א בפ' בלק ע"פ וישם ה' דבר בפי בלעם כו'. ועמ"ש בלק"ת פ' חלא בפי' ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה וזהו ענין וישם ה' דבר בפי בלעם להפיך הקללה לברכה. ועד"ז ג"כ ענין נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר לפי שבחי' זו להפיך הקללה לברכה נמשך ממקום גבוה מאד מכתר עליון עד שירד למטה כ"כ להתלבש בפי בלעם והוא כענין איל הקופץ ומדלג ממקום למקום רחוק במהירות גדול כו'. לכן נק' אסתר אילת השחר שבה ועל ידה אמר אחשורוש ואתם כתבו על היהודים כו' מה שמתחלה אמר כו'. וזהו כענין ויהפוך ה' אלקיך לך כו'. וזהו כענין כאיל שדולג וקופץ כך דלג הדבור כו'. ובזהר ס"פ בלק דף ר"י ע"ב פי' וכה תדבר שבחי' המל' הנק' כה דברה מתוך פי בלעם את הברכות. וזהו ע"ד ומלכותו בכל משלה. ויובן זה עוד ע"ד מ"ש בזהר שם דר"א ע"ב בפי' פי האתון שנברא בע"ש בה"ש. ועמ"ש בת"א פ' ויחי סד"ה אוסרי לגפן בפי' ולשרקה בני אתונו. היינו שבחי' פי האתון בטל ונכלל לבחי' ולשרקה. והנה השורק הולך בעוקם וזהו ענין נפתלי ל' ועם עקש תתפתל ולכן הוא אילה שלוחה שיומשך מהדבור עליון גם למטה כו'. ועמ"ש ע"פ סוב דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים על הרי בתר כו' בשה"ש בסי' ב'. וע' מענין וישם ה' דבר בסנהדרין ק"ה ב'. ילקוט ה"א ר"ם ד' ש"ב ד' של"ה שם"ב ב' שם"ג א'. חד"א ה"א פכ"א. התורה נק' ג"כ אילת אהבים עירובין פ"ה כ"ד ב' מה אילה זו רחמה צר וחביבה על בעלה כו' כן ד"ת חביבים על לומדיהם כל שעה ושעה כשעה ראשונה. וא"כ זהו ענין בכל יום יהיו בעיניך כחדשים. וע"ד ניתן התורה לשון הוה כי היא חכמה הנמשך מחכמה שבה

מלובש

מלובש אור א"ס א"כ בכל יום יש חדוש לאין קץ כו' . אילה מקשה ללדת . ע' זח"ג רמ"ע . ונחש מכישה כו' . וזהו נפתלי אילה שלוחה שזכתה האילת ללידה . ואפ"ל לכן קדם דן יהי דן כו' שגורם לידת נפתלי . ועכ"פ לכן התפלה נק' נפתלי אילה ע"ד יענך ה' ביום צרה דקאי על יולדת כו' וכח אין ללידה . והמשכת הכח נמשך מעת"י כמ"ש בזה"ב בשלח נ"ב ב' בעתיקא תליא . וזהו אילה שלוחה שנמשך הכח מבחי' תחלתן בסופן :

נפתלי אילה שלוחה הנותן כו' . הקשה בר"ח שעה"ק ר"פ יו"ד בשם הזהר ויחי דרמ"ו ע"ב הנותנת מיבעי ליה . כתיב נפתולי אלקים נפתלתי עם אחותי פי' בת"א לשון תפלה . ורש"י בשם מנחם פירש לשון חיבור נתחברתי עם אחותי . ובעצמו פי' לשון דור עקש ופתלתל . אלא שכאן הוא לשבח . והמד"ר ר"פ שמות פירש לשון נופת וקאי ע"ש ד"ת שנאמר בה ומתוקה מדבש ונופת צופים :

ב והנה לשון תפלה ולשון חיבור י"ל שהוא ענין אחד כמ"ש מזה בד"ה ועבדתם את ה' אלקיכם וברך כו' כענין ואני תפלה שפי' ואני הוא מל' שנק' שם והארה והיא בבחי' תשוקה להתחבר בעצמות אור א"ס ובענין המבואר בד"ה אוסרי לגפן בפי' מקדשי שמך כו' וע' בד"ה תקעו בחודש דרוש השני פ"א ובד"ה את קרבני לחמי דרוש השני פ"א ובד"ה קול דודי בשה"ש בפי' מלכותך מלכות כל עולמים . וזהו ג"כ ענין תפלה לעני כי סיהרא נק' עני וזהו ואשפוך את נפשי שהמל' נקרא נפש . ועמ"ש בפי' אשר לא נשא לשוא נפשי . נפשי קרי . וזהו סולם מוצב ארצה ותפלה במקום קרבנות כי ע"י קרבן הבהמה בירור שם ב"ן נעשה עלייה זו כמ"ש בד"ה כי אתה נרי . ובזיהור אוסרי בזהו ענין מקדשי שמך יחוד מ"ה וב"ן . ועכשיו ע"י תפלה הקרבת נה"ב . וענין חיבור זה עם אחותי ע"ד מ"ש בזח"ב תרומה קכ"ו ב' בפי' מי זאת חבורא דתרין עלמין ע"י יעקב דמחבר לון והוא כי התפלה בא"י היינו המשכה מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא כמ"ש בת"א בד"ה אז ישיר משה ובכ"י . ועיין זהר ויצא דקנ"ח ב' שפרש עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא הוא ב' שמות הוי' . ע"ד ויקרא הוי' הוי' כו' . וזהו לאהבה שיהי' שם שמים מתאהב על ידיך . ע' בד"ה ועשית בגדי קדש . כי שמים הוא ז"א ושם שמים הוא מל' ושיהי' ש"ש מתאהב היינו שיומשך מבחי' מהו"ע בבחי' שמך ע"ד אשר אזכיר את שמי כו' :

ג וענין ל' פתלתול כי הנה ענין ורחל עקרה שאינה מולדת מהוי"ר שהם הבנים . כמ"ש בלק"ת פ' פינחס דע"ח סע"ג . ולזה בא כבש תמיד לעורר רחמים כו' . ושם פ' אמור דל"ח ע"ד בדרוש והניף . ולכן נתנה רחל את בלהה באמרה אולי אבנה ממנה . ועמ"ש בלק"ת ס"פ הברכה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דף ק' ע"א . ויש להוסיף ע"פ מ"ש במגן דוד באות ה' וז"ל הא לכם זרע כי בכח הה"א הזרע וההולדה וההתפשטות כו' (עמ"ש בת"א ר"פ לך בענין ה"א דאברהם) כי ה' הראשונה שבשם הוי' היא אם הבנים כו' כי היא מבחי' גוותי כו' . וה' אחרונה שבשם כו' שרי

אינה

הינה יולדת שרה יולדת עכ"ל. ועמ"ש ע"פ הזהר בלק קנ"א א' בפי' עושי דברו שחורה אני כשהיא בבחי' יו"ד. ועושי דברו כשנעשית ה"א ע"ש בבה"ז. וע' מענין עושי דברו בד"ה בשעה שהקדימו. והנה בלהה יש ה"א וברחל ליכא ה' כמו בשרי. ורבקה יש בה ג"כ ה'. ולכן רחל עקרה. ע"כ נתיעצה ליתן את בלהה שיש בה שני ההי"ן ומזה יומשך לה ג"כ ההולדה. וע' בדרוש ב' בחי' מלה דקודם אלות ושלאחר אלות הם הה"א ומילוי הה"א ושם מבואר דמילוי הה"א גבוה יותר כו'. אך כאן לא משמע כן. עכ"פ ע"י מילוי ה' מה שיורדת לבי"ע עי"ז נבנית רחל מלכות דאצי'. וזהו נפתלתי עם אחותי שנמשך בי ג"כ בחי' ה"א כמו באחותי כו'. והנה ה' אחרונה פי' בת"א דקנ"ע ע"ב בד"ה לבסומי בפוריא שהוא בחי' ג' קוין מחדום"ע. שמתייחדים עם הוא"ו ששה מדות עליונות היינו אהוי"ר ורחמים ותורה ועבודה וגמ"ח. וא"כ אפ"ל עצם הה"א אחרונה זהו כשעוסק במחדום"ע ע"י אתהפכא של המדות מחשוכא לנהורא. והמילוי ה"א זהו כשעוסין רק ע"י אתכפייא כו'. או מילוי הה"א זהו כשעוסק במחדום"ע בנגלה שבתורה. ועצם הה"א זהו כשעוסק במחדום"ע בפנימיות התורה. והיינו כי כמו שיש בה"א מילוי ה"א כן הוא"ו יש בו ג"כ ו' מילוי כו' ותרין ווי"ן הם יעקב ויוסף. ע' זח"ב ר"פ יתרו דס"ח א'. ויותר י"ל כמ"ש בלק"ת ר"פ שלח. בענין שדור המדבר רצו רק בבחי' דבור ולא בבחי' מעשה וא"כ דבור ומעשה י"ל עצם הה"א והמילוי כו'. גם י"ל ע"ד מ"ש בזח"א דכ"ז ע"ב ע"פ אעשה לו עזר משנה אתתא דההוא נער ואיהי שפחה דשכינתא. וזהו ענין בלהה שפחת רחל. ויותר י"ל ע"ד ברייתא לגבי משנה שלכן מתניתן נק' מלכתא וברייתות נק' פילגשים וכך בלהה נק' פלגש יעקב ורחל אשת יעקב. וכתיב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל וזהו תושב"כ. ורחל אשת יעקב זהו מחדו"מ של המשנה תושבע"פ. ופלגש יעקב זהו ברייתות כו'. ולכן אבנה ממנה. עיין בת"א ס"פ חיי ע"פ וילא ילחק לשוח בשדה דכ"ע ע"א הברייתא מחי' המשנה ומבארת ההלכה יותר בפרט כו'. והנה ע"י עסק תושבע"פ במשנה וברייתא עי"ז ניתן הכח ועוז בנפש לבוא לאהוי"ר. ע' באגה"ק בתחלתו ע"פ הגדה בעוז מתניה כו' שע"י גילוי רלה"ע שבתושבע"פ יומשך הרצון בנפש כו'. גם כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי דס"א א' בענין והוי' יגיה חשכי וזו נותנים לו סיוע מלמעלה תתן אמת ליעקב כו' וזהו נפתלי ל' פיתולייהו שהוא ע"ד ועם עקש תתפתל ופי' בגמ' פ"ק דמגילה די"ג ע"ב ע"ד אחיו אני ברמאות היינו תחבולות איך להכניע הילה"ר כו'. וע' במד"ר פ' אחרי פכ"א ע"פ כי בתחבולות הבילות תבילות של מלות כו'. ואפ"ל ה' קענה רחל מל' דאצי'. ובלהה מילוי הה"א היינו מל' דבריאה או יצירה שנק' שפחה ואמה לגבי מל' דאצי'. ובמד"ר פ' וישלח ס"פ ע"ה ע"פ ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ועבד זה דוד כו'. ושפחה זו אביגיל שנאמר הנה אמתך לשפחה. בש"א סי' כ"ה מ"א. והשל"ה פ' וישלח דרנ"ה א' האריך בזה ע"פ כהאריז"ל. אבן יש לפרש כדמשמע בזהר בראשית דכ"ז סע"ב דמל' דיצירה נק' שפחה וכנ"ל. וגם כענין שבע הנערות הראויות לתת לה שהן ז' היכלות דמל' דבריאה כו':

ד גם ל' עקש ופתלתול כי עם קשה עורף אתה ע' לק"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין אחד ואהבת ובביאור אם בחוקתי בפירוש שתוק כך עלה. וזהו הרצון שלמעלה

מהשכל

מהשכל המושג. וע' בד"ה ולא אבה. והפנימיות של הרצון י"ל זהו נפת מנפתלי. והנה נופת לשון הטפה נופת תטופנה. כי נמשך מבחי' מזליה של הנשמה ע"ד ונוזלים מן לבנון. בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון. וע' בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי גבי ובכל מאדך. והנה ענין ל' עקש כמו וכל הישרה יעקשו. וענין עקום בעבודה יובן ממ"ש בת"א סד"ה אוסרי לגפן בענין ולשורקה בני אתונו השורק הוא הולך בעקום. וזהו בחי' הודאה. וכן איתא בכהאריז"ל נפתלי פרק אחרון דהוד כו'. ועמ"ש מענין הודאה בדרוש ל"ג בעומר. ולפירש"י שהרבתה פצירות ע"ד ותתפלל (חנה) על ה' בת"א ס"פ משפטים. ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי בענין לבי ובשרי ירננו אל אל חי:

ה **וענין** אילה שלוחה על התפלה ע' יומא דכ"ט א' ע"פ על אילת השחר. וע' בפרש"י תלים רסי' מ"ב ע"פ כאיל תערוג כו' ובזח"ג פ' אחרי ס"ז ב'. אך ענין המהירות י"ל ע"ד יעננו ביום קראנו. ע' בד"ה וילך ליך ויגמול שקדים שאין מתעכב כו'. והיינו שהתפלה ע"ד ותתפלל על הוי' על דוקא. גם כמ"ש בלק"ת סד"ה שובה ישראל עד דרוש השני. דאע"ג שבכל ימי השנה התפלות עולים ע"י המלאכים מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהם. אך בעשי"ת שנאמר דרשו ה' בהמצאו אזי הקב"ה בעצמו מקבל התפלה. ובפרדס שער הבי"ע פ"ה פי' שבשבת עולים התפלות לא ע"י מט"ע כ"א ע"י יסוד כו'. ובהיות כן הרי ארז"ל דמ"ש בהמצאו אלו עשי"ת היינו ליחיד אבל לצבור הוא בחי' בכל קראנו אליו לכן בתפלת צבור שהקב"ה מקבל בעצמו זהו שנק' התפלה אילה שלוחה. וע' זח"ג דרכ"ו ע"א בענין והנה רבקה יוצאת. ויצא כברק הלו. דקאי על התפלה. גם ע"ד ברהטים. ואל הבקר רץ אברהם כו'. ואם רץ לבך כו'. בחלקי אדלג שור כו'. וכמ"כ ענין ההמשכה מלמעלה בחה בחים ומהר וכמ"ש סוב דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים על הרי בתר:

ו **הנותן** אמרי שפר. כי אילה שלוחה לשון נקבה היינו כי מל' מקור דבי"ע נק' עלמא דנוק' בחי' מקבל שמור לנוקבא ע' סד"ה זכור ושמור בדבור א' נאמרו. את עשית את השמים את חסד ה' כמ"ש סד"ה המגביהי לשבת. בחשה קראה מושב. כי ישיבה היא ירידה והשפלה. ה' למבול ישב וישב ה' מלך לעולם. תש"י מיושב. ע' בד"ה שימני כחותם. ועמ"ש בענין ואפו עשר נשים בפ' בחקתי. ועמ"ש בענין אשה יראת ה' היא תתהלל בד"ה הבאים ישרש. וגם אין שייך תפלה ובקשה אא"כ חסר וכנ"ל בענין את חסר ה'. שפיכת נפש תפלה לעני שיהרא מסכנותא. אין עני אלא בדעת שאין גילוי הדעת. רק המוחה. ועיקר התפלה שיהי' יוכל להיות כלי לקבל ע"י שיהי' כלי ריקן ונפשי כעפר. ועמ"ש ע"פ אחותי בת אבי בזמנא דנטלא מבי אבא חכמה יראה אז תוכל להיות כלי. ועמ"ש בענין ה"ג שנמשכים בה לעשותה כלי. והנה נק' אילה זו רחמה צר וחביבה על בעלה כל שעה כו'. ע"ד בכל יום יהיו בעיניך כחדשים. וכאלו היא גן נעול. וענין פי' צר נת' בד"ה ולא אבה ע"ד מן המצר קראתי כו'. והנה מזה נמשך כמ"כ מלמעלה הנותן אמרי שפר פי' ההמשכה נק' קול הנמשך בדבור כמ"ש קול ה' יחולל אילות. וזהו הקל קול יעקב. וכשהקול מאיר בדבור זהו ע"ד כי פי ה' דבר ואז

אינה

הינה בחי' כרחל לפני גוזזי' נאלמה דפי' כרחל היא נה"א שהיא נאלמה מחמת גוזזיה הם נה"ב והיצה"ר כו'. משא"כ ע"י גילוי הקול כו'. וכן התורה ניתנה בחמש קולות. ועמ"ש ע"פ קול דודי כו' מדלג ומקפץ והיינו בחי' אילה שהאיל מדלג ומקפץ כו' מהר להר כו'. ועניין הנותן ע"ד נותן התורה מתנה טובה. ועמ"ש בענין יהונתן ודוד:

אמרי ע"ד את ה' האמרת היום וה' האמירך. שפר היא תענוג העליון בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות ג"ן סדרים דאורייתא. עמ"ש בפי' כי קולך ערב בד"ה יונתי בחגוי. והנה נודע מענין הוי' הוא האלקים דכולא חד הוא ושמו אחד לכן אילה לשון נקבה מורה על מל' אלקים אל דמי לך. הנותן מורה על המשכה משם הוי' דכולא חד. והיינו ע"י התפלה לשון חיבור ויחוד נעשה הכל אחד. ועמש"ל ע"פ ע"כ קראה שמו נפתלי בענין פיתולייה לא דידי הוויין כלום הלך יעקב כו'. ואיך מזה דוקא נמשך מלמעלמ"ע האהבה כמים הפנים כו'. כמים י"ל תפלה שפכי כמים לבך וכן תורה יערוף כמטר לקחי כו' והיינו מ"ן ומ"ד:

מהרש"א בתלים רסי' מ"ב פי' כאיל תערוג שאינה מבקשת בשביל עצמה כ"א בשביל כל החיות כו' ועד"ז יש לפרש ענין אילה שלוחה שאין התפלה בשביל עצמו כ"א בשביל שיהי' גילוי אלקות כמאמר למען שמו באהבה כו' שיהי' ומלאה הארץ דעה את ה' כו'. והנה כתיב לעת ערב והנה בלהה בישעי' בסי' י"ז פסוק י"ד ופרש"י שדי' באים על האויב שהוא היצה"ר ומבהלין אותו. וכן בתלים סי' ע"ג י"ט ספו תמו מן בלהות. הרי בלהה מלשון בהלה. וכענין תסתיר פניך יבהלון תלים סי' ק"ד כ"ט. יבושו ויבהלו מאד כל אויבי תלים סי' ו' י"א. ויש בהלה ג"כ לשון חפזון כמו ויבהילו את המן. הרצים יצאו דחופים ומבוהלים. א"כ בלהה שפחת רחל יש לפרשו לשון בהלה ויראה מפניו ית' כמ"ש באיוב סי' כ"ג ט"ו על כן מפניו אבהל. כי רחל יראה דאצילות ושפחת רחל יראה דבי"ע. ומזה נמשך אז נבהלו אלופי אדום. וע' במד"ר באיכה ע"פ ההפך עלי בלהות באיוב סי' ל' ט"ו. והיינו שע"י היראה דקדושה להיות נבהל מגדולתו ית' וכמ"ש בפ' ויגש מ"ה ג' ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו. ואחז"ל ע"ז אוי לנו מיום הדין כו'. ובמד"ר ר"פ ויגש שזהו מ"ש כי הנה המלכים נועדו כו'. יהודה ויוסף. המה ראו כו' נבהלו נחפזו כו'. נמצא בהלה זו היא מגדולת הבורא ית'. וזהו ענין בלהה שפחת רחל. כי לגבי יראה עילאה שבאצי' נק' יראה זו בשם שפחה. וע"י יראה ובלהה זו מפניו ית' נמשך יבושו ויבהלו מאד כל אויבי דהיינו היצה"ר. גם בלהה לשון חפזון ע"ד הרצים יצאו דחופים ומבוהלים בדבר המלך שנאמר גבי לטוב באסתר סי' ח' י"ד. וכן כי בחפזון יצאת מאמ"צ. ולכן ממנה נולד נפתלי אילה שלוחה. וביחזקאל בסי' כ"ו בלהות אתנך פירש"י בשם ת"י כדלא הוית שר"ל שתהי' אין ואפס. וכן פי' עוד בסי' כ"ז ע"פ בלהות היית ואינך עוד. וכן בסי' כ"ח י"ט. וא"כ אפ"ל בחי' זו בקדושה בענין בלהה שהוא בחי' הביטול שעושה עצמו לאין ואפס. ע"ד לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשיריים. וכענין ואנכי עפר ואפר:

וא"ת יש עוד שרש בלה לגבי שהוא לשון רקבון כמו ושמלתך לא בלתה בפ' עקב ח' ד'. בלה בשרי ועורי איכה ג' ד'. ואמר לבלה ניאופים יחזקאל סי' כ"ג מ"ג.

ע"ז

ע"ז יש להשיב דבלה הוא ענין זקנה. והרי יש זקנה לטיב כמשארז"ל סוף מסכת אבות וסימעבלה בה. וגם יבלו' בטוב ימיהם באיוב כ"א י"ג. הגם ששם לסוף אבדו זהו ע"י שהיו רעים ותטאים. אכן ע"י סיב ובלה בה בתורה עי"ז עוד ינובון בשיבה. ובירושלמי ר"פ כילד מברכין ע"פ טובתי בל עליך מבלה אני טובתי בגופך. ד"א יבללו כל הטובות ויבואו אליך. א"ר אחא מהו בל עליך שאיני מביא טובה על העולם מבלעדך כד"א ובלעדיך לא ירים איש את ידו. וכל אלו הפירושים שייך בבלהה. כי היא מקבלת מבחי' טוב שהוא יסוד כו'. ולכן שייך בבחי' זו יבללו כל הטובות כי ביסוד נמשך מכל הע"ס כנודע מענין יקוו המים אל מקום אחד והיא מקבלת מבחי' זו. וגם איני מביא טובה על העולם מבלעדך כי כל שפע היסוד נמשך ע"י ה' אחרונה ומילוי ה"ה. וכפשוטו טובתי בל עליך שאינו בוטח רק בו ית' ולא חוץ ממנו כי אין עוד מלבדו. וזהו ג"כ ענין בלהה בל ה' ה' שאינה מלפה רק לקבלת השפע משני ההי"ן דפס הוי' כעיני שפחה אל יד גברתה:

בשולי הגליון. כפתלי בבריאה יוסף באלי'. דוגמת יוסף ויהודה יהונתן ודוד. או ע"ד זח"ג קע"ו והאף גם זאת בהיותם לכלתם הע"ג דדיירי בשוקא דבורסקי זהו כענין וילא יעקב מבא"ש. ע"כ יעזב. וזהו ענין פיתולי' שמעקם הדרך בשבילה. אבל יוסף יוסיף ה' שנית ידו בגילוי רב סגול ולא שורק כו':

גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב. פרש"י גדודים יגודו סימנו שיעברו את הירדן עם אחיהם למלחמה כל חלוץ עד שנכבשה הארץ. והוא יגוד עקב כל גדודיו ישובו על עקבם לנחלתם שלקחו בעבר הירדן ולא יפקד מהם איש. עקב בדרכן ובמסלותם שהלכו ישובו כמו ועקבותיך לא נודעו תלים ע"ז. וכן בעקבי הצאן עכ"ל. וכן ת"א מדבית גד משרית מזיינין כד יעברון ית ירדנא קדם אחיהון לקרבא. ובנכסין סגיאין יתובו לאתריהון עכ"ל. ובת"י פי' והוא יגוד עקב והיינו יהדרון מזיינין בסופא בנכסין סגיאין כו'. א"כ פי' עקב לשון סוף:

ב **בשרשים** בערך גד. יש ה' ענינים. א' שם זרע כמו והמן כזרע גד הוא. בפ' בהעלותך. והוא כזרע גד. בפ' בשלח. ב' לשון גדוד. ובכלל זה מנה. העורכים לגד שולחן בישעי' סי' ס"ה י"א. ובאמת זהו ענין מזל כמ"ש בגמ' ס"פ במה אשה ס"ז ב' גד גדי וסינוק לא פרש"י החמזל מזל. ג' לשון לא תתגודדו. ד' לשון גדי. ה' לשון מלא על גדותיו דהיינו שפתיו. ובזהר העיר לענין גד מלשון הגדה. יגיד. ובברבות פ' וילא ס"פ ע"א ע"פ והאמר לאה בא גד אתא גדא דביתא אתא גדא דעלמא. וכ' במ"כ פי' הערוך מזל הבית מזל של כל העולם. בא מי שעתיד לגדד משתיתן של עובדי כוכבים פירוש לשון כריתה כמו גודו אילנא. משתיתן יסודם. ומנו אליהו כו' משל גד הי' כו'. וכ"כ ברבות ויחי ס"פ ל"ט ילקוט ח"א רס"ה ב' של"ה קנ"ע א' במ"ט א'. ואפ"ל כי ענין משתיתן הוא ענין העקב דקדושה מל' דעשי' שממנו נעשה עתיק לק"כ כו' וזהו

ענין

ענין רישי' דעשו בעטפוי דילהק. ולע"ל תתעלה המל' דעשי' ולא יהי' עוד נחש כרוך על עקב הנ"ל. והיינו ע"י אליהו שם ב"ן. ולכן והוא יגוד עקב:

ג **בחיי** פ' ויחי מ"ב ד' ע"פ בא גד. מלשון גד גדי כלומר בעל מזל וע"כ אמרה בא גד כלומר בא המזליה בעל המזל. כי בני גד היו בעלי גבורה מנליחים במלחמותיהם כענין שנ' גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב כלומר יצליח ויתגבר. ועל הכונה הפנימית קראתו לאה גד מלשון המשכה כו' עכ"ל. והנה ענין המשכה זהו ענין נהר דנגיד בחי' ונהר יוצא מעדן והוא ענין המשכת הגימ"ל לדל"ת ע"ד גומל דלים. כי המל' נק' דל והיסוד ממשיך ומשפיע בה וכמ"ש בזהר ויחי. ומ"ש ענין מזל. הנה בפי' בגוזלה תליא אמרו שהוא בחי' כתר כו'. והנה בד"ה עם לבן גרתי פי' אדמ"ו נ"ע ענין עד הגל הנ"ל פרסא מפסיק בין כתר לבן העליון ובין אצי' יעקב וה"ע כי הוי' היא האלקים בשמים ממעל כו' וכמ"כ בין יעקב אצי' ללבן ק"ל שבבי"ע כו'. וזהו ועל הארץ מתחת כו'. ויש נשמה באה לעולם שלמעלה מבחי' הפרגוד היא באה בבחי' הביטול במציאות בתכלית עד שילאה מגדר ההשתלשלות וכמו רהב"ד שהי' מתפלל והי' עקרב על עקיבו ולא הרגיש. ומבחי' זו הי' נשמת אליהו כו' עכ"ד. וע"כ נגע הביטול בגופו למעלה מגדר השתלשלות. וזהו פי' בעל מזל היינו ידוע בחי' מזליה של הנשמה היא האור מקיף מבחי' חיה יחידה. ועז"כ ונוזלים מן לבנון מבחי' כתר כמ"ש בלק"ת ע"פ האזינו השמים וע"פ יונתי בחגוי. ובו באליהו הי' מאיר בחי' זו בגלוי בגיק כו' ע' בזהר הרקיע ר"פ נח. ובפ' ויחי ע"פ והוא יגוד עקב. והוא יכריתם באחרונה מלשון גודו אילנא כו' הנה אנכי שולח לכם את אליהו כו'. אפ"ל ענין יכריתם עפמ"ש בת"א בד"ה ואתה תלוה בענין תרום ידך על צריך וכל אויביך יכרתון כו' ע"ש. ובמ"א בביאור ע"פ בחודש השלישי נתבאר כי כתר אותיות כרת. לפי שע"י אור הכתר יוכל לדחות החיצונים לגמרי לפי שהוא כורת שורש יניקת החיצונים וזהו וכל אויביך יכרתון. והטעם הוא לפי שבחי' אור הכתר הוא למעלה מבחי' התחלקות המדות וע"כ אין שם מקור ושורש להיות יניקת החיצונים. ולהיות כי התורה ניתנה מבחי' הכתר ע"כ נק' התורה תושיה שמתשת כח יניקת החיצונים כו' עכ"ד שם. ואפ"ל כי הנה שרש יניקת החיצונים הוא מב' אופנים. א' מלמעלה כמזכר בד"ה ויאבק איש. מפני דקמי' כחשכה כאורה. ובד"ה בצלת פרעה. אך היינו מבחי' אחוריים ע"ד פרעה אותיות הערף כו'. אבל מבחי' פנימית אין להם יניקה. ולכן ע"י התגלות הכתר בבחי' פנימית מה גם ע"י התלבשותו בתו"ב ע"ד יאר ה' פניו אליך כו' הנה משם דוקא נכרתו כו' וכענין לע"ל הקב"ה מוליא חמה מנרתקה רשעים נכוין בה כו'. וזהו והוא יגוד עקב פי' והוא דא עתיקא כמ"ש ע"פ ועבד הלוי הוא. הוא עמנו ולו אנחנו. כמ"ש בת"א בד"ה לך לך מארצך. ולכן והוא יגוד עקב:

ד **זח"א** ויחי דרמ"ד ע"ב גד גדוד. בכל אתר גימ"ל דל"ת חולין ומשיבין נפקין מנייהו (עמ"ש בענין צבאות בזח"א פ' בראשית דכ"א סע"ב ולדיק צבאות אקרי מ"ע בגין דכל צבאות ומשריין עילאין נפקין מניה. וע' בלק"ת פ' בא ע"פ בעצם

היום

היום הזה ילאו כל לבאות כו׳ ולכן כשנחרב בהמ״ק נתמעטו הגדודים כמארז״ל פ״ב דחגיגה די״ג סע״ב כתוב אחד אומר אלף אלפין ישמשוניה וכו׳ וכתוב אחד אומר היש מספר לגדודיו ל״ק כאן בזמן שבהמ״ק קיים כאן שאין בהמ״ק קיים כביכול שנתמעט פמליא של מעלה. והיינו כי בזמן שבהמ״ק קיים שהי׳ מאיר בחי׳ ונהר יולא מעדן כו׳ אשר שרש המשכה זו באה מא״ס ב״ה ע״י ולדיק יסוד עולם לבחי׳ מל׳ שזהו ענין יחוד ג״ד. לכך היו המשכות לבאות העליונים בבחי׳ אין מספר ממש. משא״כ בזמן שאין בהמ״ק קיים בחי׳ ונהר יחרב ויבש. לכן נמשך ההשפעה רק בבחי׳ מספר אלף אלפין ורבוא רבבן כו׳. ועמ״ש מזה בלק״ת פ׳ בלק בביאור ע״פ מי מנה כו׳ ומספר כו׳. וזהו מ״ש הזהר בכל אתר גימ״ל ודל״ת חילין ומשירין נפקין מינייהו. כי ע״י התחברות ג״ד שזהו ענין יחוד העליון הנ״ל עי״ז היש מספר לגדודיו כו׳. וזהו דהא גימ״ל יהיב. עמ״ש מזה ע״פ הזהר בלק דר״ג ע״ב גבי ומספר את רובע ישראל ועמ״ש ע״פ אל עליון גומל חסדים טובים כו׳ בביאור דאלה מסעי ובענין ויגמול שקדים. ודל״ת לקיט הוא בחי׳ מל׳. וע׳ זהר ר״פ ויגש דר״ו ע״ב ע״פ כי הנה המלכים נועדו כו׳ ובפ׳ ויחי דרל״ד ע״ב ע״פ האספו ואגידה כו׳ רזא דהכמתא איהו כו׳ ועמ״ש ע״פ הגידה לי שאהבה נפשי כו׳. ומכ״ז יש להעיר לענין והי׳ עקב תשמעון. כי בבחי׳ עקב ואחרית הימים יאיר בחי׳ יחוד גימ״ל דל״ת הנ״ל גד גדוד כו׳ היש מספר לגדודיו ועי״ז תשמעון והקבלו וגם כענין האספו כו׳. וזהו והוא יגוד עקב. ועוד איתא בילקוט ר״פ שמות גד ע״ש המן שנאמר והוא כזרע גד לבן ואיתא בילקוט פ׳ בשלח דפ״ה ב׳ ע״פ והוא כזרע גד לבן ר״א המודעי אומר כדברי אגדה שמושכין לבו של אדם. כי אגדה זהו פנימית התורה וכמ״ש בשם זהר ויחי דרל״ד ב׳ ע״פ האספו ואגידה לכם כו׳. ובמא״ת אות ה׳ סכ״א הגדה בחכמה כו׳ יסוד אבא נהר דנגיד עכ״ל. ובמכילתא הובא בילקוט ע״פ והישר בעיניו תעשה אלו אגדות שעניכם מילי דחסידות לפנים משוה״ד. יעמ״ש מענין חסידות בד״ה ראשי המטות. ועמ״ש מענין מן בת״א פ׳ בשלח ע״פ אכלוהו היום ועמ״ש ע״פ הנני ממטיר לכם לחם מן השמים סעיף י״ד. וזהו והוא יגוד עקב:

במא״א אות גימ״ל סעיף ה׳ וז״ל והנה אות הגימ״ל ביסוד דדכורא ובפ׳ תלוה אמרו שב׳ ווי״ן זה בזה הם ת״ת ויסוד והו׳ שניה הבולטת (ר״ל מה שבולט בתחתית הגימ״ל) הוא עטרת היסוד הנכנס בה ועושה אותה ה׳ (כלע״ד דל״ל הנכנס בתוך הדלי״ת ועושה אותה ה׳) וזה נקרא מעבר אים ולוית עכ״ל. וז״ל הזהר תלוה דקפ״א ע״א וכד עייל שמשא בסיהרא נפק מהאי ו׳ חד פשיטו רזא דברית כגוונא דא ג. ודא איהו לאעלאה בנוקבא כו׳ ואתה הקרב אליך את אהרן כו׳ עכ״ל. ובמק״מ שם חד פשיטו הוא היסוד. ובזה״א ד״ג סע״א עילאה אות ד׳ ואות ג׳ כו׳ ד׳ איהו מסכנא גימ״ל גמול לה עיבו לא תתפרשון דא מן דא. ובת״ז תקון כ׳ דמ״ו ע״א גד כו׳ גומל דלים. וזהו ענין והמן כזרע גד הוא. ושם ג״כ ענין דג ג״כ ענין ד׳ ג׳. ובמא״א אות ד׳ סעיף ו׳ דג נק׳ היסוד בבחי׳ החסדים כו׳ וזהו ענין וידגו לרוב בקרב הארץ כו׳:

ה **זהר** ואלה דכ"ו ע"א גד שוקא דשמאלא דכתיב גד כו' והוא יגוד עקב וע' בפרדס הוד שבהוד. ששרש ההוד הוא למעלה מהחכמה בחי' הודאה מגיע בבחי' שלמעלה מהברכה. וע' בלה"ר דק"ל ע"ב ע"פ מארבע רוחות כו'. וביאור האדרא שם בשם הע"ח הרוח הרביעי הוא פרק התחתון דהוד דא"א שממנו שורש המל' כו' וממנו יבינו וישיגו חכמה כי אז תעלה אור הלבנה. וע' בע"ח שער א"א פ"ב ובספר הגלגולים פכ"ב. ובפרק כ"ה כ' ותראה מעלת זה העקב עכ"ל. ובהרמ"ז תולדות קל"ה ודא שבהוד דעתיק כו'. ומזה יובן ענין והי' עקב תשמעון. וענין והוא יגוד עקב. זהר משפטים דק"ד סע"ב כ' בירכא ימינא גד והוא יגוד עקב עד פרקא דעקב. אשר פרקא דעקב ימינא וטובל בשמן רגלו. וכמ"כ דן ונפתלי בירכא שמאלא יעו"ש. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' נו בד"ה והי' אור הלבנה פ"ב. שבבחי' שמן שהוא חכמה טובל בחי' רגלו כו'. וזהו ענין והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו כו' ע"ש:

ו **זח"ג** בהעלותך דקנ"ה ע"ב. והמן כזרע גד הוא. א"ר יוסי לקיימא זרעא והילין בארעא (וכ' המק"מ פי' בע"י המן היו מולידים בנים שהם גבורים כמו גד כד"א גד גדוד יגודנו. ולפענ"ד ע"ד שנת"ל שבחי' ג"ד מורה על יחוד והמשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע שמזה נמשך הים משפע לגדודיו כו' וכמ"כ ענין מן שנמשך מבחי' על השמים ונמשך בארץ הוא ג"כ המשכה זו ושרש המשכה זו בחי' טלא דנטיף מעתיקא כו' וכענין אל עליון גומל חסדים טובים כו' כנ"ל. ד"א כזרע גד הוא. כזרעא דגד חוורא. וע' מזה בזה"ג קכ"א ב'. מ"ע א'. ואפ"ל פי' כזרע גד הוא היינו כמו בחי' אליהו שהוא זרע גד שבחי' מן הוא מזונא דהחכמה וכמ"כ בחי' אליהו הוא מגלה לצדיקים דברי חכמה כו' וכן לע"ל נאמר הנה אנכי שולח לכם את אליהו כו':

ז **רבות** ויחי ס"פ צ"ע יהי דן כו' שמשון כו' כיון שראה אותו יעקב אמר לו לישועתך קויתי ה' אין זה מביא את הגאולה. אלא מגד שנאמר גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב לאותו' שהוא בא בעקב. שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא שהוא משבט גד. לכך נאמר והוא יגוד עקב. ואפ"ל ע"פ האמור בזהר משפטים הנ"ל סעיף ה' דבחי' דן וגד הם בחי' ירכין. אלא כי דן הוא ירכא שמאלא וגד הוא ירכא ימינא. והנה הגאולה נק' קץ הימין מה שהשיב אחור ימינו כביכול יש לזה קץ. וכשיתגלה בחי' ימין ממילא יהי' הגלוי ירכא ימינא. ומזה נמשך הישועה כמ"ש הושיעה ימינך וענני. וע"כ אמר שהישועה מבחי' דן ע"י שמשון הי' רק לשעה. אבל עיקר הישועה ע"י ימין כו'. וברבות פ' בא פ' י"ח דקל"ה ע"ב ע"פ ועקבותיך לא נודעו דבר שאתה עושה בעקב מי יודע כו' והיינו כדמסיים שם כשם שעשיתי לכם עכשיו כך אני עתיד לעשות לכם לע"ל כו' וזהו ועקבותיך הדבר שיעשה בעקב בבחי' אחרית הימים כו' והיינו כמ"ש בשה"ש סי' קע"ו בים דרכך זהו ענין יחוד זו"נ ושבילך במים רבים ה"ע יחוד או"א. אך ועקבותיך מה שיעשה בעקב וסוף שאזי יתגלה יסוד דא"א ויסוד דעתיק כו' וכנ"ל סעיף ה' בענין גלוי הוד דעתיק לע"ל וזהו והי' עקב תשמעון וה"ע ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים כו':

ח **רבות** במדבר פ"ב דרי"ש ח'. גד שבו. וצבע מפה שלו לא לבן ולא שחור אלא מעורב שחור ולבן. ומצוייר עליו מחנה ע"ש גד גדוד יגודנו עכ"ל. ואפ"ל כי הנה המל' נק' נקודה אוכמא. וע' בזהר תרומה דקמ"ט ע"א ע"פ אלי אתה אשחרך וז"א נק' נהורא חיורא. וכבר נת"ל סעיף ד' דגד מורה על יחוד זו"נ גימ"ל יהיב ודל"ת לקיט כנ"ל. וכיון שבן אז אין לבן בפ"ע ושחור בפ"ע אלא מעורב שחור ולבן כו' היינו התחברות נהורא אוכמא עם נהורא חיורא. ומצוייר עליו מחנה כי ע"י יחוד זה נמשכים גלוי צבאות ה' כנ"ל:

ט **נשא** פי"ג דרנ"ה ע"ב ע"פ ביום הששי נשיא לבני גד א"ר ברכיה כנגד יל"מ הקריב נשיא גד למה כן לפי שברכו אביו בגדודים שנאמר גד גדוד יגודנו כו' ע"ש. והנה ביום הששי הוא בחי' יסוד וה"ע התחברות ג' עם ד' ולכן נק' הנשיא אליסף ל' תוספת ורבוי ההמשכה ויסוד מקבל מהדעת וזהו בן דעו אל. וכמ"ש בזהר בראשית ד"ו ע"פ ובניהו בן יהוידע כו'. ועמ"ש ע"פ אם לא תדעי לך כו' ורעי את גדיותיך כו':

מאשר שמנה לחמו. רבות ויחי פצ"ח דקי"א ג'. שארצו שמנה. שלחמו שמן. שהוא מעמיד בגדי שמונה (פי' המ"כ דריש שמנה כמו שמונה ר"ל שמונה בגדי כהונה וכדאמרינן לעיל ויצא ס"פ ע"א ע"פ באשרי כי אשרוני בנות שהיו בנותיהם נאים והיו נשואות לכהנים שנמשחו בשמן המשחה כו' עכ"ל. ומ"ש דשמנה כמו שמונה כמ"כ נתבאר גבי שמיני עצרת שמאיר בו ג"כ בחי' שמן) והוא יתן מעדני מלך כפליות והגפיקטן. כ' המ"כ מיני פירות וע' בערוך עכ"ל:

ב **והמשנת** דר"ה פי' שמנה לחמו ולכך היו בנותיו יפות כו' וא"כ לחמו ע"ד הלחם אשר הוא אוכל. והיינו ע"ד בת אבי היא בהמל' מקבלת מאור אבא שזהו בחי' שמן. וכן פי' המדרש ס"פ צ"ט וז"ל מאשר שמנה לחמו שבנותיו נאות שנאמר כי אשרוני בנות וכן הוא אומר יהי רצוי אחיו בבנות והוא יתן מעדני מלך שבנותיו ראויות למלכות שנאמר המלבישכן שני עם עדנים בש"ב סי' א' פסוק כ"ד עכ"ל. ות"י עדנין תפנוקין. והמ"ל כ' עדנים כל דבר המפנק בין מאכלים טובים בין מלבושי פאר וכדומה יקראו עדן וכן ויתן מעדנים לנפשך משלי ב"ע עכ"ל. א"כ לפ"ז מעדני מלך זהו ההעלאת מ"נ בהמל' מעלה לז"א הנק' מלך. כענין ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. והתורה נק' לחם לכו לחמו בלחמי. אבן המעדנים זהו ענין מה שמעלים מ"נ פנימית התורה. א"כ ע"ד אכלתי יערי עם דבשי אשר יערי זהו יוצר אור ודבשי זהו ק"ש:

ג **רבות** במדבר פ' ב' אשר תרשיש וצבע מפה שלו דומה לאבן יקרה שמתקשטות בו הנשים ומצוייר עליו אילן זית על שם מאשר שמנה לחמו:

ד **נשא** פי"ד בקרבן אשר. אשר ע"ש ואשרו אתכם כל הגוים. כי תהיו אתם ארץ חפץ וכו' אשרי העם שה' אלקיו. והנה יש להעיר מזה לענין משלוח מנות דפרש"י מגלה ד"ז שע"א מיני מעדנים וגבי אשר כתיב מעדני מלך. וכתי' אשרי העם שככה לו

וכן

וכן בפירש ומה רהו על ככה:

ה ר"פ פינחס דרפ"א ב' נזכר מאשר שמנה לחמו. זח"א בראשית מ"ז ב' ויחי רל"ה ב' רמ"ה ב' רמ"ז א':

ו **בראשית** דמ"ז ע"ב מאשר דא קיים שלום פי' במק"מ ברית שלום והוא יסוד וכמ"ש בפ' נח דנ"ט ע"ב. שמנה לחמו. מאן דהוה לחם עוני אתהדר למהוי לחם פנג. היינו המל' שנק' עני ע"ד סיהרא לית לה מגרמה כלום ע"י יחודה עם היסוד הממשיך לחם שפע מהעוה"ב. ע' זח"ב משפטים ל"ז ב' בענין שארה כסותה ועונתה עי"ז נעשית בחי' לחם פנג. ועמ"ש בד"ה והי' מספר בנ"י בענין פקדת הארץ ותשוקקיה. ועמ"ש מענין לחם עוני בת"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה. לחם פנג זהו מצה עשירה שהיא באה לידי חימוץ לפי שנלושה ביין שמן ודבש שהוא התורה. והוא יתן מעדני מלך מאן מלך דא כנס"י שהיא מל' דאצי' וכמ"ש בזהר חיי דקכ"ב שע"א ע"פ מלך לשדה נעבד. מלך דא אשה יראת ה'. הוא יהיב לה כל תפנוקין דעלמין וכל קדושין דנפקין מלעילא מהאי אתר נפקין. והיינו כמ"ש במד"ר ר"פ קדושים ע"פ ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך. אר"ל כל טיבות ברכות ונחמות שהקב"ה עתיד ליתן לישראל אינו אלא מציון ישועה כו' עוז כו' ברכה מציון שנאמר יברכך ה' מציון כו' שופר כו' טל וברכה וחיים מציון שנאמר כטל חרמון שיורד על הררי ציון. וידוע ציון גימט' יוסף שהוא היסוד וכמ"ש בת"א פ' מקץ בביאור ע"פ רני ושמחי בת ציון. ולכן כל תפנוקין וכל קדושין נמשך למל' ע"י אשר שהיא היסוד כנ"ל וזהו והוא יתן מעדני מלך. ויש לפרש ג"כ הוא היינו עתיקא שהוא יתן ע"י אשר מעדני מלך וכמ"ש ע"פ וארשתיך לי לעולם:

ז **ובספר** ערוגת הבושם בשה"ש ע"פ מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים מפרש שיש ב' זווגים לזו"נ. הא' החיות המוכרח להחיות העולמות שזה אינו של תענוג. הב' זווג של תענוג להוליד נשמות הצדקות ועז"נ והוא יתן מעדני מלך. והנה ב' בחי' אלו זהו ענין מ"ש וארא כו' באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם שבחי' אל שדי די הספיק זהו הזווג להחיות העולמות. ושמי הוי' זהו הגילוי בבחי' אור א"ס. וכן פי' במק"מ פ' משפטים ל"ז ענתה גימט' הוי' צבאות:

ח **זח"א** ויחי דרל"ה ע"ב ע"פ אשר ישב לחוף ימים. אשר דא פתחא עילאה דצדיק כו'. י"ל דהיינו מ"ש בפ' ויצא קנ"ב בפי' ברכות לראש צדיק. ראש צדיק דא היא עטרה קדישא כו' ההוא אתר כד צריך מבועין לנוקבא אקרי ראש צדיק. ואפ"ל שזהו בחי' חב"ד שביסוד דוגמא ביד הפרק שבו האצבעות הוא חב"ד כו'. והנה ראש הוא אותיות אשר. לכן א"ס דאשר זהו ראש צדיק. והיינו לחוף ימים ישכון היינו יסוד דנוק'. וע' במא"א אות יו"ד סע"ז בענין כיס דרכך ובפרדס ערך ים. וע' זהר ויחי דרמ"א ב' בענין לחוף ימים. ובעה"כ של השה"ד ערך ים כ' דחוף ימים היינו תרין ירכין נ"ה דנוק'. ולכן מאשר נעשה שמנה לחמו ר"ל המל' שנק' מצד עצמה עוני נעשית שמנה ולחם פנג והיינו לפי שביסוד הנק' אשר נמשך בה מעדני ר"ל מבחי' עדן אשר גן נמשך בה כו' וע"ש. וזהו והוא יתן מעדני מלך וכן פי' עיד הרמ"ה שע"ב:

דרמ"ו

ט דרמ"ז ע"א פי' הבינה נקרא אשר והיינו כי בה התגלות עתיק וזהו אשר אותיות ראש. ומזה נמשך שיהי' שמנה לחמו. ור"ל לחמו זהו ת"ת שנק' לחם ו' לחם מן השמים. וי"ל שנק' לחם ו' שהי' יורד רק בששת ימים ולא בשבת. ולחם זה מקבל השומן שבו מהבינה היינו מיחוד או"א נמשך בת"ת. והיינו שבשבת הי' נמשך מן מהבינה לו"ק. ובששת ימי המעשה הי' יורד מהו"ק למטה. כמ"ש בזהר בשלח דס"ג ובפ' יתרו דפ"ח. ואזי והוא ת"ת יתן ע"י יסוד מעדני מלך לבחי' מל'. ועוד פי' שמנה אותיות משנה והיינו לחם משנה דשבת שב' הלחמים לחם עוני ולחם פנג מתחברים ונעשה הכל לחם פנג וכ"ז נמשך מהבינה הנק' אשר:

י ועפ"ז נ' לפרש ענין משלוח מנות איש לרעהו דפי' רש"י מיני מעדנים דעניינו מש"כ והוא יתן מעדני מלך. כדפי' בסעיף ט' שהת"ת נותן למל' שפע עדן ועונג כו' והיינו ע"י שנמשך לו מהבינה הנק' אשר שיהי' שמנה לחמו. וזהו ומשלוח מנות איש היינו יסוד אבא שמשפיע מנות ומעדנים ליסוד ז"א ע"י הת"ת. ואז והוא יתן מעדני מלך וכו':

יא והנה אשר ג"כ לשון רגלים כמו תמוך אשורי במעגלותיך תלים סי' י"ז ה' דפי' במ"ל אשורי הרגלים הפוסעים וכן לא תמעד אשוריו תלים סי' ל"ז ל"א. וכן ת"י אשוריו אסתורוי. והיינו רגל כמבואר ביבמות פי"ב דק"ג ע"א האי אסתווירא עד ארעא נחית יעו"ש. וכן תלים סי' מ"ם פסוק ג' ויקם על סלע רגלי כונן אשורי פרש"י לעדי. נמצא אשר הוא ההילוך ברגלים והוא ענין קיום המצות מעשיות שהם הנקראים רגל. כי המעשה נק' רגל לגבי התורה שנק' ראש. וכמ"ש בת"א פ' שמות בד"ה מי שם פה לאדם. וידוע שנעוץ סופן בתחלתן ויש בחי' ברגל שמגביה את הראש וכמ"ש בת"א בתחלתו בד"ה השמים כסאי בענין והארץ הדום רגלי. לכן נק' הרגל אשר שהוא גבוה מבחי' ראש. ועי"ז ממשיכים תענוג העליון שלמעלה מהחכמה כידוע בענין אשר קדשנו במצותיו. אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. לכן מאשר שהוא קיום המצות מעשיות ע"ד תמוך אשורי. עי"ז נעשה שמנה לחמו. לחמו היא התורה. כי התורה נק' נובלות חכמה. וע"י המצות יומשך בה מעלם חכמה עילאה. ע' מזה בלק"ת פ' הברכה בביאור תורה צוה. וז"ש גדי אשר וטובל בשמן רגלו. ע' מזה בלק"ת פ' נו בד"ה והי' אור הלבנה ושם פ"ב. והוא ענין מ"ש בת"א פ' ויצא בד"ה ושבתי בשלום בפי' ויצוק שמן על ראשה. ובד"ה כי אתה נרי בענין שמן משחת קדש. ועי"ז והוא יתן מעדני מלך להמשיך בחי' אלו במל' והיינו תושבע"פ שנק' מתניתין מלכתא והיינו יחוד תושב"כ בתושבע"פ כמ"ש בד"ה תורה צוה הנ"ל. ועד"ז ג"כ יובן ענין משלוח מנות. כי בפורים וקבל היהודים את אשר החלו לעשות במ"ת. לכן נמשך בחי' מנות מיני מעדנים מעדני מלך היינו בחי' מאשר שמנה לחמו כנ"ל אלו רעים לעילא. ונמשך מבחי' זו בזו"נ שהם תושב"כ ותושב"פ וזהו איש לרעהו כנ"ל סעיף יו"ד. ואפ"ל שמנה אותיות משנה והיינו כמ"ש ומשמני הארץ זה משנה ברבות פ' תולדות פס"ו:

בן פורת יוסף כו'. כתיב אלה תולדות יעקב יוסף דהנה יעקב נקרא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. וענין ב' הקצוות הללו היינו כמ"ש למקצה השמים ועד קצה השמים. ואמרו בזהר קצה השמים דלעילא וקצה השמים דלתתא (עיין בזהר ויקהל דף ר"ס ע"א). והענין דהנה כתיב אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים כו' הארץ כו' ואתה מחיה את כולם פי' ואתה באותיות שמאל"ף ועד תי"ו וה' מוצאות הפה שהוא הדיבור העליון שמזה הוא חיות כל העולמות. ולכן אתה הוא ה' לבדך ממש גם עכשיו אחר שאתה עשית את השמים כו' כי אני הוי' לא שניתי. מאחר שהתהוותם רק מבחי' הדיבור לבד שהוא בחי' האחרונה והוא שנאמר מלכותך מלכות כל עולמים כו' שהוא בחי' ממכ"ע. ובחי' זו היא הנק' קצה השמים דלתתא שהוא בחי' מל' סופא דכל דרגין. והנה להיות המשכה זו מאתה ה' לבדך להיות ממכ"ע שהוא ענין ואתה מחי' את כולם הוא בא בדילוג המדרגה מאגרא רמה כו'. כי הנה שרש התהוות הדיבור הוא נמשך מהחכ' כנודע ממה שהתינוק אינו יכול לדבר הגם שיש לו קול ומחשבה ומדות רק מפני שאין בו בחי' החכ'. וזהו בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא. וזהו כולם בחכ' עשית מלאה הארץ קנינך. אך לגבי א"ס ב"ה הרי החכמה אין ערוך כלל שגם החכ' היא ממש כעשיה גופניית. לכן לא שניתי בין קודם בריאת העולם לאחר בריאת העולם כיון שמקור התהוות העולמות הוא מהדיבור ששרשו מן החכ' והוא ית' אין החכ' ערוך אליו כלל. אך אעפ"כ החכ' היא הנק' ראשית והדבור שהוא בחי' מל' נק' אחרית. וזהו והארץ הדום רגלי שהיא בחי' מל' הנק' ארץ היא בחי' רגל וזהו ענין יעקב יו"ד עקב שהוא הממשיך מבחי' היו"ד שהוא בחי' חכמה עילאה לבחי' עקב הוא בחי' והארץ הדום רגלי. דהיינו שממשיך מבחי' חכ' לבחי' דבור (והדבור הוא בחי' רחל שהיא בחי' מל' כו' ובגלות השכינה נאמר כרחל לפני גוזזי' נאלמה שאין הדבור בבחי' גילוי כמ"ש במ"א) וזהו ענין מבריח מן הקצה אל הקצה שהחכ' נק' קצה השמים דלעילא כי חכ' נק' ראשית (וע' במק"מ בויקהל שם) עד קצה דלתתא שהוא הדיבור. וגם ע"ד מ"ש בזהר ר"פ ויקרא שאות יו"ד נק' הגבה למעלה ואות ה' נק' העמק שאלה ולכן ההמשכה מבחי' יו"ד לבחי' עקב שהוא בחי' ה' היינו ה' מוצאות הפה נק' מקצה דלעילא עד קצה דלתתא. ודרך שני בפי' מן הקצה אל הקצה כי אתה ה' לבדך היינו עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד. ואח"כ אתה עשית את השמים הוא בחי' סוכ"ע שמקיף מעלה ומטה כאחד כמו השמים שמקיף על הארץ מכל צד. והנה כדי שיהי' המשכת בחי' זו להיות סוכ"ע מבחי' אתה הוא ה' לבדך צ"ל ג"כ צמצום עצום שהרי הוא ית' אינו בגדר עלמין כלל וא"כ כדי שיהי' סובב לעלמין הוא ירידה והשפלה גדולה. והיינו ע"י הצמצום הנז' בע"ח ואח"כ נמשך רק קו שהוא הארה לבד ומהקו מתעגלים העיגולים שהן בחי' סכ"ע ונק' השמים ושמי השמים ואח"כ הארץ וכל אשר עליה הוא בחי' ממכ"ע שהוא בחי' הארץ הדום רגלי. וזהו ענין מבריח מן הקצה אל הקצה. פי' הקצה שמים דלעילא הוא מה שנמשך קו ואור להיות נמשך מזה בחי' סוכ"ע ונמצא קצה זה הוא למעלה מבחי' שמים. וקצה דלתתא הוא בחי' ממכ"ע הוא בחי' והארץ הדום רגלי. וזהו ג"כ ענין יו"ד עקב. ועמ"ש בד"ה ויושט המלך לאסתר כו' מענין שרביט הזהב

וקצהו

וקלהו התחתון וקלהו העליון כו' ע"ש :

והנה המשכה זו מן הקלה אל הקלה. בתחלת בריאת העולם הי' בחסד חנם ועכשיו באתעדל"ת תליא. והוא כמ"ש הקל קול יעקב. קדמאה חסר הוא בחי' קלא דלא אשתמע ובתראה מלא בוא"ו הוא בחי' קלא דאשתמע. והנה בחי' קלא דאשתמע היא התורה שהיא בחי' ההמשכה מבחי' ח"ע שהוא בחי' היו"ד להיות נמשך עד בחי' עקב ע"י הדבור שמדבר ד"ת כו'. והנה זהו לדרך הראשון דפי' מן הקלה אל הקלה מבחי' ח"ע לבחי' הדבור. אך לדרך השני שהוא ההמשכה להיות סוכ"ע וממכ"ע לכאורה אינו מובן איך הוא ע"י התורה. אך הוא מובן ממ"ש במ"א ע"פ הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא ששונים בהלכות. והוא כמארז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה והרי המעשה הוא המשכת מקיפים בחי' סוכ"ע והתורה היא בחי' פנימי' ואיך התלמוד מביא לידי מעשה. אך הוא כנודע שאחר הצמצום ומק"פ אז התחיל להיות התחלת הארה והמשכה והרי הוא בחי' פנימי'. וממנו נמשך אח"כ המקיפים. וכנודע שמן מקיפים א"א להיות פנימיים רק פנימי' עליון נעשה מקיף לתחתון היינו מפנימי' עליון שהוא הקו והוא נעשו כל המקיפים. ולכן ע"י עסק התורה שהוא בחי' קול יעקב בוי"ו ממשיך מבחי' אתה ה' לבדך לבחי' השמים ושמי השמים שהוא בחי' סוכ"ע ולבחי' הארץ הדום רגלי שהוא בחי' ממכ"ע וזהו ענין יו"ד עקב כנ"ל. אך בכדי שיהי' האדם כלי ומכון לשבתו שיהי' אור א"ס ב"ה מתגלה בו בעסק התורה צ"ל תחלה בחי' ביטול בבחי' רעותא דלבא. והוא בחי' קלא דלא אשתמע כו'. וכמ"ש במ"א בד"ה וישב יעקב. ועמ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו עוד מענין המשכת היו"ד בעקב. וזהו גם את העולם נתן בלבם שע"י התעוררות לבו לה' עי"ז ממשיך גילוי אלקות בעולם להיות מבריח מן הקלה אל הקלה :

והנה כ"ז הוא בחי' יעקב מלמטה למעלה ומלמעלמ"ט הקל קול יעקב. והוא בחי' אהבת בכל לבבך ובכל נפשך. כי בכל נפשך היינו לקשר מחשבתו ודיבורו בתורה ע"ד אליך ה' נפשי אשא. והיינו ע"י שמתחלה יהי' אהבת בכל לבבך שהיא מלמטה למעלה. אבל בחי' יוסף הוא כמ"ש ותקרא את שמו יוסף לאמר יוסף ה' לי בן אחר. פי' כי הנה בן הוא בחי' אהבה וכמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם. ברא כרעא דאבוה. וכמו ביטול הרגל לגבי הראש כך יש אהבה בכל נפש מישראל למסור נפשו לה' והיינו מפני שנשמתו היא חלק אלוה ממעל ממש ישראל עלה במח' היינו מחשבה עילאה וכמו הבן שנמשך מטפת מוח האב (ע' בד"ה לאיגה וראיגה) והנה אהבה זו היא צ"ל בשמחה ותענוג גדול כמאמר וישמחו בך ישראל. והענין כי הנה עד"מ בזווג גשמי שבגמר ביאה נמשך ומתגלה התענוג והוא מבחי' תענוג שבנפש המלובש במוח והטפה נמשכת מן המוח ובגמר ההמשכה מתגלה התענוג. כך עד"מ בלידת הנשמות נמשך ומתגלה בהם תענוג העליון שמורה בה"ע וע"כ יש ביכולתם להיות האהבה בשמחה ותענוג גדול. וזהו בחי' יוסף שהוא בחי' יסוד סיומא דגופא המשכת הנשמות. ועז"נ בנים אתם לה' שהאהבה דבחי' בן הוא בשמחה ותענוג גדול להיות אצל אביו כו'. אך מ"ש יוסף ה' לי בן אחר הרי משמעותו בן ממדרגה אחרת שאינו מבחי' בן זה

דבנים אתם . והענין כי אחר זהו כענין ספרא אחרא . וכמ"ש וכבודי לאחר לא אתן . ושיהי' נהפך מבחי' זו להיות ג"כ בחי' בן הוא כאשר אתכפיא סט"א ואתהפכא מחשוכא לנהורא והוא ע"י התבוננות הנפש המשכלת בגדולת ה' ואיך כי הוא ית' מקור התענוגים וכמו שאמרו מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי דכדאי לסבול יסורי ולעבר גיהנם כדי לקבל עונג העליון שבגעה"ת כי כל התענוגים שבעה"ז אין ערוך כלל וכלל לתענוג ג"ע כי כל התענוגים שבעה"ז הם רק כמו פסולת ממש ממה שנפל בשבה"כ כו' . והנה גם ג"ע אין ערוך כלל לאור א"ס ב"ה מקור התענוגים . וע"כ עי"ז גם הנה"ב תתפעל ותסכים לאהבת ה' להפך כל התענוג שבנפש להתענג על ה' ולמאוס בתענוגי' גשמיים . וזהו הנק' בן אחר שנוסט"א ונה"ב נהפך להיות בחי' בן ואהבה אלקות . וזהו בחי' בכל מאדך כמארז"ל מאד זה ילה"ר כי הוא בחי' יתרון האור מן החשך יתרון ממש כשהחשך נהפך לאור כו'. וזהו אור זרוע לצדיק. פי' כי ואהבת הוא ב"פ אור היינו הא' אור האהבה דנפש אלקית בחי' בנים אתם והאור זרוע נזרע בנה"ב ועי"ז צומח אור ב' וכענין יוסף ה' לי בן אחר . והנה נודע בדרך הזריעה שהצמיחה היא ביתר שאת הרבה על ערך הזריעה וכמארז"ל כלום אדם זורע קב אלא כדי להוציא כמה כורין כך מעלת צמיחת אור האהבה דהתהפכות חשוכא לנהורא הוא גדול יותר מבחי' אור הזרוע דנה"א . וזהו יוסף ה' לי בן אחר שעי"ז נמשך תוס' אור לאין קץ גם למעלה . והוא ע"ד מ"ש במ"א בפי' וילדו לו בנים האהובה והשנואה שהן הנה"א ונה"ב והי' הבן הבכור לשניאה כי היא מבחי' לפני מלוך מלך לבנ"י . וזהו אלה תולדות יעקב יוסף . פי' כי יעקב יו"ד הנמשך בבחי' עקב והוא ההמשכה מקלה העליון עד קלה התחתון ועיקר התולדות שלו והתהוות הנשמות בנים אתם הוא בחי' יוסף שבבחי' זו מתגלה התענוג עליון מקור הה"ע כו' . וכמש"ל בענין ויסמהו בך כו' . ועוד זאת והוא העיקר שעי"ז נעשה בחי' יוסף ה' לי בן אחר התהפכות חשוכא לנהורא כי ע"י האור הזרוע נעשה הצמיחה ביתר שאת . ועי"ז מוסיף גלוי אור א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' יעקב . דהנה כתיב מי יקום יעקב כי קטן הוא . כי יעקב נק' בריח התיכון שמבריח מן הקצה אל הקצה ומאחר דיש בו בחי' ב' קצוות נק' קטן לגבי אור א"ס ב"ה שבלי גבול ואינו בגדר קצוות כלל . וכמ"ש אתה ה' לבדך . ואח"כ אתה עשית את השמים ע"י צמצום עצום כו' . אבל ע"י התהפכות חשוכא לנהורא ממשיך גילוי בחי' אתה ה' לבדך ממש שיהי' בחי' גילוי זה למטה ממש ולכן עיקר תולדות יעקב הוא בחי' יוסף :

וזהו בן פרת יוסף . פי' פרת ל' פריה ורביה כמו שארז"ל פרת שמימיו פרין ורבין וכך הוא כאן כיון שמבחי' יוסף שהוא אור זרוע לצדיק נמשך בחי' יוסף כו' בן אחר ע"כ נק' בן פרת כו' . וגם שעי"ז נמשך תוספת אור לאין קץ כמשל הצמיחה מתוך הזריעה. וי"ל כפשוטו דבן אחר קאי על בנימין שהוא בחי' צדיק תחתון המעלה מ"ן מבירורים דק"נ כנודע. אלא שמ"מ נמשך זה ע"י יוסף כי יוסף הוא צדיק עליון המשכה מלמעלה למטה שיהי' כח להיות העלאת מ"ן בחי' בנימין. וזהו יוסף ה' כו'. בן פרת עלי עין. הנה בבחי' הוס' גילוי או"ס ב"ה שהוא בחי' יוסף יש

בו שני מדרגות לעתיד. הא' בימוה"מ והב' בתחה"מ. והיינו שנאמר ב"פ בן פרת. הא' לימוהמ"ש והשני לתח"ה. ועז"כ עלי עין. דהנה כתיב עין בעין יראו והוא בחי' אתעדל"ע הנמשך ע"י אתעדל"ת וזהו עין בעין ר"ל לפי בחי' האתעדל"ת עיני כל אליך ישברו כך נמשך הגילוי מלמעלה עיני ה' אל צדיקים כו'. וזהו ענין ונגלה כבוד ה' פי' ונגלה משמע דבר שהי' במציאות כבר ועכשיו נגלה מן ההעלם. עד"מ האבנים טובות הגנוזות בתבה שכאשר פותחין אותה נגלין ממילא ואין זה התהוות דבר חדש כ"א שנגלה ההעלם וכך עד"מ יובן שע"י תומ"צ נמשך עכשיו המשכת אוא"ס ב"ה רק שאינו בגילוי ולעתיד יהי' ונגלה כבוד ה' כו'. וזהו האתעדל"ע שלפי האתעדל"ת שעז"כ עין בעין כנ"ל. אך יש עוד בחי' גילוי והמשכת אור שלמעלה מאתעדל"ת וזהו עלי עין. ויובן זה ממ"ש והי' על מצחו תמיד לרצון פי' תמיד לרצון אע"פ שאין אתעדל"ת מלמטה אעפ"כ נמשך גילוי רצה"ע והוא בחי' מצחא דבי' גלי' רעוא דכל רעוין ומצחא הוא למעלה מבחי' עינים וזהו עלי עין. ולזמן התחיה יהי' הגילוי מבחי' זו כי על שעתיד להחיות בו המתים כתיב בו כטל מאת ה' אשר לא יקוה לאיש כו' שהוא למעלה מבחי' אתעדל"ת:

בנות צעדה עלי שור. שור ל' חומה בלשון תרגום. אני חומה זו תורה. והנה בתורה יש פנימי' וחיצוניות והתרגום הוא חיצוניות ואחוריים לכן שור שהוא תרגום של חומה זה מורה על חיצוניות התורה. ובבחי' זו לפעמים בנות צעדה כו'. משא"כ בפנימי' אין להם יניקה כלל. והעלה לזה ותשב באיתן קשתו כו'. ותשב הוא בחי' תשובה. וענין התשובה להשיב נפשו למקורה ושרשה כמ"ש והרוח תשוב כו' והוא בחי' איתן כמ"ש משכיל לאיתן. פי' משכיל הוא מה שלמעלה מהחכ' והשכל כי החכ' מאין תמצא אבל אור א"ס ב"ה הוא למעלה מבחי' חכמה והוא בחי' הרצון פשוט שלמעלה מבחי' חכמה ושם הוא שורש נש"י כי ישראל עלו במחשבה שבחי' מחשבה זו היא למעלה מן החכמה כמאחז"ל שתוק כך עלה במחשבה כו'. ולכן יש ג"כ בכל נשמה כח למסור נפשו שהוא נלקח מבחי' רצון הנ"ל. וזהו ותשב באיתן להיות בבחי' איתן שהוא מלשון חיזוק כמו איתן מושבך שהוא בחי' חזקה מאד. וכמ"ש כי עם קשה עורף הוא ועי"ז נמשך סליחה ומחילה כמ"ש וסלחת לכן נאמר ותשב באיתן. ואותיות איתן משמשות לע"ל שלעתיד יהי' בחי' זו בגילוי ממש ולכן נק' איתן באזרחי שאז יהי' זריח' גילוי בחי' זו. וגם אזרח מלשון אזרח הארץ כי הוא מבחי' מח' הקדומה וכמאמר מקדם נסוכה. (ולכן נק' מזרח ג"כ קדם כי מזרח הוא מקור השמש כו' שמש ומגן הוי' אלקים כו'. וענין נסוכה עמ"ש בפי' נסיכי אדם). והנה ותשב הוא ג"כ מלמעלה למטה להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה מבחי' איתן ועי"ז יבריח כל המונעים כו' וכתיב וצדקה כנחל איתן כו' ע' בהגה"ק סי' ל"ז:

ויפוזו זרועי ידיו כו'. דהנה לפעמים כתיב ראשו כתם פז כו' וכתיב תשית לראשו עטרת פז שהוא ג"כ מבחי' עטרה שלמעלה מהשכל וכנודע מענין בעטרה שעטרה לו אמו שהוא ע"י נעשה ונשמע בחי' ביטול רצון כו' ונק' עטרה זו כתם פז עטרת פז. ומקור המשכה זו הוא מבחי' איתן שהוא בחי' משכיל שלמעלה מהשכל כנ"ל.

אך

אך אחר שנמשך ההמשכה משם נמשך בציור אדם לכן מתחלה נמשך על ראשו להיות ראשו כתם פז ואח"כ נמשך ג"כ בידיו להיות ויפוזו זרועי ידיו כו' שיאיר בהם הארת בחי' פז וכמ"ש הנחמדים מזהב ומפז רב כו' (וכ' ביאור הדבר כי הנה פז הוא זהב הטוב עיין במתורגמן ערך אבריז שהוא תרגום של פז. ואבריז הוא זהב הטוב. והנה כתיב וזהב הארץ ההיא טוב שם הבדולח ואבן השוהם. ועיין בפע"ח בכוונות ברוך שאמר פז הוא ש' מ"ב ושם מ"ה ויש פז פנימי ופז חיצוני כו'. וע' בהרמ"ז ר"פ קרח מזה. והענין דהנה ענין ש' מ"ב מבואר בפ' אלה מסעי בענין מ"ב מסעות שהיו כדי להכניע החיצוני' שהוא דוקא ע"י ש' מ"ב יען מבחי' זו אין להם יניקה שעז"כ לא יחפוץ כסיל בתבונה כו' ע"ש. וש' מ"ה הוא ג"כ בחי' ביטול והוא המברר ומתקן ואין להם יניקה מבחי' זו כו'. וזהו דפז הוא זהב הטוב כי הנה מבואר בזהר פקודי בענין זהב התנופה דכל מה שמתפשט לתתא אסתים היזו כו' סוספיתא דדהבא וכו'. ופי' הרמ"ז כי הדין כשהוא בשרשו הוא זך ובהיר ומעולה מהחסדים. והנה הזהב ה"ס הגבורות וכשהן מתעלות למקורן הן זכות ובהירות כו' ע"ש. משא"כ בהשתלשלות הגבורות למטה נק' סוספיתא כו' יניקת החיצונים כו' דוקא מקו השמאל. ולכן נ"ל זהב התנופה דוקא ע"ש. אכן פז שהוא בחי' ש' מ"ב המכניע החיצונים ואין ממנו שום יניקה לכן הוא מעולה מבחי' זהב. וזהו ויפוזו זרועי ידיו כי יניקת החיצונים הוא מהידים כנודע מענין נטילת ידים. אבל ויפוזו הוא גלוי שם מ"ב שהוא ג"כ בחי' ג' ידות כנודע עי"ז לא יהי' יניקת החיצוני' כלל. וע' בפרדס שער הגוונין פרק ג' בענין ז' מיני זהב וע' בלק"ת ביחזקאל גבי והכהנים הלוים כו' ויחזקאל וחזקי' ל' חיזוק זהו בחי' איתן כו'.

והנה עכשיו נאמר ביוסף וילקט יוסף את כל הכסף כי עכשיו ההנהגה ע"י חסדים כמ"ש והוא ימשול בך מפני שמהגבו' יש יניקה כנ"ל אבל לע"ל כשיתבררו הגבו' אזי ויפוזו זרועי ידיו כו' וזהו כענין שרביט הזהב אשר בידו המבואר במ"א. אלא דפז גבוה מבחי' זהב. והנה יוסף נק' נער כדכתי' והוא נער וכו' כי נער הייתי שרו של עולם אמרו כי להיות ההשפעה למטה הוא ע"י מטטרו' לכן נק' נער וכן יוסף הוא המשביר נק' ג"כ נער מטעם הנ"ל ולעתיד כתי' הנער בן מאה שנה כו' וזהו עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא כי שיבה הוא בחי' בן שבעים לשיבה וע"י הצדקה וההשפעה להחיות רוח שפלים יתעלה יוסף הנק' נער למעלה מבחי' שיבה אלא עטרת תפארת שיבה . וזהו הנער בן מאה שנה כו' למעלה מבחי' שיבה . ועלי' זו כדכתיב הנה ישכיל כו' וגבה מאד ישכיל בחי' משכיל לאיתן כו' בחי' וגבה מאד עד שבחי' פז הנ"ל יהי' רק בזרועי ידיו והוא עצמו יתעלה יותר כי פז היינו גבורה דע"י המלובש במו"ס ועכשיו נמשך משם הארה לז"א להיות ראשו כתם פז כו' . אבל לע"ל יתעלה יוסף שהוא יסוד דז"א בבחי' יסוד דא"ק שזהו בחי' איתן . וא"כ הפז שהוא גבורה דע"י הנמשך ממל' דא"ק יהי' רק בזרועי ידיו כו' . וז"ש וזהב הארץ ההיא טוב שם הבדולח ואבן השהם כי בדולח היינו עלא דבדולחא שהוא בחי' אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת והוא בחי' עלי עין כנ"ל . וזהו ג"כ ענין השהם שהוא אבן שנחקק עליו יוסף בי"ב אבני אפוד ולפיכך שייך לזה בחי' וזהב הארץ ההיא טוב כענין ויפוזו זרועי ידיו כו') :

מידי אביר יעקב. כי הנה מבואר למעלה ענין יעקב יו"ד עקב אבל יש עוד פי' ביעקב לשון בקיעה כי יעקב אותיות יבקע כמ"ש אז יבקע כשחר אורך ועד"מ בקיעת אור השחר שנק' בשם בקיעה דוקא לפי שקודם אור השחר יש חשך עב ונק' בזהר קדרותא דצפרא ואח"כ יאיר המזרח שבוקע החשך. וכך לע"ל כתיב העם ההולכים בחשך ראו אור גדול והוא אור המזרח פי' מבחי' איתן האזרחי (כי מזרח נק' מקור השמש כדכתיב וזרח השמש כו' כמ"ש במ"א בביאור הזהר פ' במדבר בענין ובא לו לקרן דרומית מזרחית כו'. מזרח דאיהו אבא עילאה היינו כח"ב דחכמה. ומן החזה ולמטה נק' ישראל סבא ומזרח הוא מקור השמש יסוד דאבא כו'. ולכן מזרח נק' ג"כ קדם כמו ענין איתן האזרחי שהוא בחי' מקדם כו') והיינו לעת הגאולה שמתחלה יגבר החשך וע"ז נאמר וימררוהו כו' ואח"כ ותשב באיתן כו' ומשם נמשך בחי' יבקע כשחר כו' ולכן נק' אביר יעקב כי הבקיעה בא מחמת תגבורת ורבוי האור כו' וזהו אביר ל' תוקף להיותו מבחי' איתן האזרחי. שממזרח בוקע אור השחר כו':

משם רועה אבן ישראל. וכמ"ש אבן מאסו כו' לראש פנה. והנה ביעקב כתיב והאבן הזאת כו' יהי' בית אלקים. פי' כי יעקב אמר והי' הוי' לי לאלקים שיתעלה כ"כ עד ששם הוי' יהי' נחשב רק כמו בחי' אלקים וא"כ האבן הזאת יהי' בית וכלי מוכן להשראת שם אלקים זה שהוא בחי' הוי' ממש. אך הנה כ"ז הוא בחי' יעקב. אבל הרי ע"י יוסף נמשך בחינה יתירה כנ"ל בענין בן פורת כו' בן אחר כו' ועי"ז תהי' האבן הנ"ל לראש פנה אהע"ב להיות משם רועה היינו מבחי' איתן האזרחי שהוא גלוי עלמות אור א"ס ב"ה ממש שהוא למעלה משם הוי' דכתיב שמש ומגן הוי' ששם הוי' נק' שמש ושם אלקים נק' מגן וכמ"ש במ"א. אך בחי' איתן האזרחי הוא המקור שמשם זורח אור השמש שאינו אלא הארה בעלמא משם. וכנ"ל בענין ממזרח כו'. לכן ע"י יוסף יהי' משם רועה אבן כו' מבחי' איתן ממש. מידי אביר יעקב כו' כנ"ל:

להבין שרשי הדברים הנ"ל ע"פ בן פורת יוסף. הנה להבין שרש ענין אלה תולדות יעקב יוסף הנ"ל יש להקדים תחלה בשרש בחי' יעקב מה שנק' בריח התיכון המבריח מן הקצה לקצה כנ"ל. דהנה כתי' מקצה השמים מולאו. ובזה"א פ' בראשית דף ע' ע"א מקצה השמים מולאו ודאי מעלמא עילאה נפיק דאיהו קצה השמים לעילא. ותקופתו מאן תקופתו דא קצה השמים לתתא. ועיין מזה בזהר תרומה דקל"ז סע"א. ופירשו בסידור בשבת ברכות ע"פ מקצה השמים מולאו והיינו מ"ש כי שאל נא לימים ראשונים כו' ולמקצה השמים ועד קצה השמים (הג"ה ובזהר ר"פ בראשית דף א' ע"ב ר' אלעזר פתח שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו' עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה ומאן איהו מי ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא דכולא קיימא ברשותי' ועל דקיימא לשאלה ואיהו באורח סתים אקרי מי דהא לעילא לית תמן שאלה והאי קצה השמים אקרי מי וידוע דמי היינו הבינה שיש בה נ"ן שערי' כחשבון מי והוא הנק' בזהר עלמא עילאה או שער החמשים דבינה נק' מי ועז"כ מי יתן והי' לבבם זה מי יתנך כאח לי כמ"ש במ"א. והמק"מ ע"פ כהאריז"ל פי' דקאי ג"כ על בינה דאדם קדמון כו'. ועיין עוד מפסוק

כי

כי שאל לא בזח"א פ' תולדות דקמ"א ע"ב ובפ' ויצא דקנ"ח ע"א ור"פ וארא דכ"ב סע"א ובפרש' ויקהל דף ר' ע"א בענין מקצה השמים ועד קצה השמים וע"ש במק"מ עוד בפ' ויקהל דרי"א סע"ב פ' פקודי דרל"ב ע"א ע"פ הללו את ה' מן השמים פ' יתרו דפ"ג סע"א. ועפ"ז אפשר להבין קצת מארז"ל פ"ב דחגיגה די"ג ע"א אמר רב יהודה אמר רב אדם הראשון מסוף העולם ועד סופו הי' שנאמר למן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים וכ"ה ג"כ במד"ר פ' בראשית פרשה ח' ור"פ תזריע. ויש לפרש שהשגתו וחכמתו היתה מגעת בבחי' ראי' מקצה השמים דלעילא בחי' מי עד קצה השמים דלתתא וזהו ענין מדרגת בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כמו שיובא. משא"כ אח"כ הנביאים אינן משיגים רק מבחי' נו"ה כמ"ש בהג"ה בד"ה עוטה אור כשלמה שאפילו משרע"ה רבן של כל הנביאים היתה השגת נבואתו מבחי' פנימי' דנהי"מ אבל למעלה מבחי' נהי"מ לא היתה לו שום השגה בפנימי' כ"א מאחוריים דחכמ' כו' וכמ"ש וראית את אחורי כו' אבל אדה"ר שהי' יציר כפיו של הקב"ה בראו באופן שישיג גם בקצה השמים דלעילא. והכלל י"ל שהאיר בו כללות בחי' ז"א דאצי' שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה כו' כן י"ל בפירוש מארז"ל עכ"ה). והנה שרש ב' הקצוות הללו היינו בחי' הקו והחוט הנמשך מבחי' מל' דא"ס אחר הצמצום הראשון הנק' מקום פנוי כו' כידוע ותחלת ראשית הקו הזה הוא נק' קצה העליון. והטעם שנק' קצה השמים כי הקו הזה מתעגל וחוזר ומתעגל בבחי' עיגולים שנק' השמים ושמי השמים [והיינו מ"ש הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך כו' והיינו כאשר יהי' האופן בתוך האופן. ועמ"ש מזה בת"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם]. וראשית הקו נק' קצה השמים היותר עליונים אבל בחי' סיום וסוף הקו הזה היותר אחרון הנה הוא מסתיים בסוף כל האצי' והוא בחי' מל' דאצי' ונק' שם בשם סיומא דגופא שהוא בחי' יסוד ז"א ויעקב נק' בריח התיכון מראשית הקו עד סיומו שנק' יוסף בחי' יסוד שהוא קצהו התחתון וזהו מקצה השמים לעילא עד קצה השמים לתתא כו'. ומה שאמר אתה הוא הוי' לבדך קאי על בחי' מל' דא"ס קודם הצמצום שהי' ממלא כל החלל-בהשוואה אחת כמ"ש בע"ח שנק' לבדך ממש כמארז"ל שקודם שנברא העולם הי' הוא ושמו בלבד כו'. [ועמ"ש מזה בד"ה שה"ש] פי' שמו הוא בחי' מל' דא"ס דהיינו בחי' התגלות של עצמותו ית' וכמו שבעצמותו אין עוד מלבדו כך בשמו שהוא גילוי עצמותו אין עוד מלבדו רק ע"י בחי' צמצום הנק' מקום פנוי נמשך בחי' קו וממנו נמשך שרש כל ההשתל' להיות מעלה ומטה כו' וכמ"ש בע"ח אבל בבחי' מל' דא"ס נק' לבדך ממש (הג"ה ועיין מענין בריח התיכון בפרדס ערך בריחים שכתב כמש"כ. וז"ל בריח התיכון שהוא התפארת שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה דהיינו מקצה השמים ה' עילאה ועד קצה השמים ה"א תתאה עכ"ל. ולפ"ז הוא כענין מ"ש ברע"מ ר"פ כי תשא גבי מחצית השקל ודא ו' ממוצע בין שני ההי"ן. וע"ש בביאור הזהר שזהו ענין הקול המחבר המחשבה עם הדבור וזהו הקל קול יעקב. ובזהר ר"פ תרומה דקכ"ו ע"ב ע"פ מי זאת הנשקפה גבי על ידא דיעקב שלימא דחבר לון כחדא שחבר בחי' מי הנז' לעיל עם בחי' זאת כו'. וע"ש ג"כ בבה"ז. וע' בזהר תרומה דקע"ה ב'. והנה אין זה סותר למ"ש כאן

בהבריח

שהבריח התיכון שמבריח מקצה השמים דלעילא היינו מראשית הקו"ח וכאן אומר מקצה השמים היינו ה' עילאה בינה דמ"מ הכל א' כי בינה נק' עתיקא לפי שבה התגלות עתיק שהוא מל' דא"ס ונק' הבינה ג"כ שמו הגדול מהאי טעמא כמ"ש בת"א ס"פ מקץ בהביאור דמזוזה מימין. וא"כ בעולם האצי' נק' זה קצה השמים דלעילא ושמים היינו ז"א כו' ות"ת נק' בריח התיכון שמבריח כו'. ועיין בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו במ"ש וכל ענין למלוי זה להיות ירידות והשתל' עיגולים ויושר כו' הכל בכלל כתר דאצי' שהוא הממוצע כו' וא"כ כיון שבהבינה הוא התגלות ע"ק שהוא הכתר שהוא מל' דא"ס לכן נק' מקצה השמים דלעילא עכ"ה). וכיון שענין בריח התיכון המבריח מקצה השמים ה' עילאה ועד קצה השמים ה' תתאה וא"כ הבריח התיכון הוא אות ו' כנ"ל ונק' בזהר ר"פ ויקרא אות אמת. וע"ש בשה"ז ד"ה שאל לך. אות. והיינו כי אמת ג"כ פי' במד"ר פ' וישלח פרשה פ"א מהו אמת אמר ר"ל אל"ף ראשון של אותיות מ"ם באמצע תי"ו בסוף ע"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. וכ"ה עוד במד"ר פ' דברים. ועיין מזה ג"כ בת"ז תיקון ס"ג. א"כ אות אמת זהו ג"כ ענין מבריח מן הראש עד הסוף. וזהו תתן אמת ליעקב שהוא בריח התיכון. וע' במא"א אות א' סעיף ל"ג מענין אמת: וכן נת' בלק"ת בשה"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים ושם פ"ג פי' ג"כ בענין והבריח התיכון שממשיך ומחבר מבחי' אני ראשון שהוא מל' דא"ס בבחי' אני אחרון דהיינו מל' דאצי' המתלבשת בבי"ע שיהי' אני ראשון ואני אחרון בשוה כו'. והיינו ע"י הקל קול יעקב קול התפלה והתורה וזהו ג"כ ענין סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כי יש סלם חסר וי"ו ויש סולם מלא וי"ו והיינו ענין הקל קול יעקב קל קדמאה חסר וי"ו גימט' סלם חסר וי"ו וקול הב' מלא בוי"ו זהו גימט' סולם מלא וי"ו כ"כ הי"כ במא"א אות סמ"ך סכ"א ועיין בזהר ויגש דף ר"י ע"א מענין ב' בחי' קול הנ"ל ועיין מזה בסדור בד"ה הקל קול יעקב: קיצור. ענין בריח התיכון המבריח מן הקצה קצה השמים דלעילא ועד הקצה קצה השמים דלתתא זהו בשרשו בחי' הקו"ח דאוא"ס שנמשך אחר הצמצום שהי' במל' דא"ס וממנו נמשכי' הע"ס דעגולים ויושר והע"ס דעגולים נקראו השמים ושמי השמים ע"ד כאשר יהי' האופן בתוך האופן וסיום הארת הקו הוא במל' דאצי' נק' ועד קצה השמים דלתתא. ובפרדס מהזהר בכמה דוכתי פי' קצה השמים דלעילא ה' עילאה של שם וקצה השמים דלתתא זהו ה' תתאה והכל אחד כי ה' עילאה בינה בה התגלות ע"ק כמ"ש בלק"ת בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות כו' במקדש ושם פ"ה וע"ק זהו מל' דא"ס וא"כ הבריח התיכון הוא אות וי"ו של שם המחבר ב' ההי"ן של שם והוא ג"כ כענין קו ונק' הוי"ו ג"כ אות אמת שממשיך מבחי' אני ראשון כו' וזהו תתן אמת ליעקב. וזהו ענין הקל קול יעקב עד"מ הקול מחבר המחשבה שהיא עלמא דאתכסיא עם הדבור שהוא עלמא דאתגליא וזהו ג"כ ענין סולם מוצב כו' סילם גימ' קול וע' בסדור בד"ה הקל קול יעקב. וע' בזה"ג פ' אחרי דס"ו ע"ב בענין מ"ש וזכרתי את בריתי יעקוב מלא בוי"ו. ובמא"א נת' שזהו ע"ד תתן אמת ליעקב. וע' מענין תתן אמת ליעקב בלג"ה סי' ו' ד"ה זורע צדקה שכר אמת ובלק"ת בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי ושם פ"א עכ"ה):

והנה

ב **והנה** יעקב הוא אותיות יבקע וז"ש בזח"ג אמור דק"ד ע"א יעקב אמר אז יבקע כשחר אורך (ועיין מזה בסדור שער הסוכות בד"ה זהר אמור דק"ג ע"ב ר"א פתח ובלק"ת פ' לו בד"ה להבין ענין משמח חתן וכלה. וע' מענין אז יבקע כשחר אורך במד"ר ס"פ בהר ובזח"א פ' מקץ דף ר"ג ע"ב וס"פ לך לך דצ"ו ע"ב) והיינו כי ראשית המשכת הקו הוא כענין יבקע כשחר אורך פי' עד"מ בקיעת אור השחר שאנו רואים להדיא בבקיעה זאת שאינה אלא הארה בעלמא דהיינו להאיר המזרח בלבד מן חשכת הלילה שקדמה כי לפני עלות השחר יש חשך ביותר (וכמ"ש במדרש תלים במזמור למנצח על אילת השחר אמר דוד למנצח למי שהוא קופץ כאיל ומאיר לעולם בשעת החשכה ואימתי הוא מאיר בלילה אע"פ שהוא לילה יש בו אור הלבנה והכוכבים ואימתי הוא חשך מעלות השחר הלבנה והכוכבים נכנסין והמזלות הולכין להם ואותה שעה אין חשך גדול מזה והקב"ה באותה שעה מעלה את השחר מתוך החשך ומאיר להם. ועם היות המכוון שם על מה שמתוך החשך הגדול נמשך אור כמו ליהודים היתה אורה כו' מן החשך שהמשיך עליהם המן הרשע. אך כמ"כ יובן בענין המשכת הקו אחר הצמצום שנק' יבקע כשחר. ובאמת שניהם ענין אחד והוא ע"ד שנתבאר בת"א סד"ה וידבר אלקים וארא כו') והזריחה של אור השחר אינה אלא כבוקע בקיעת אור בעלמא מתוך החשך הגס שלא יעלים ויחשיך כ"כ והיינו שנק' בלשון בקיעה כמ"ש יבקע כשחר ע"ד דמיון מבקיעת הגוד והתבית המלאה שאינה יוצאה אלא דרך סדק מצומצם מאד כו' כך עד"מ יובן למעלה בבחי' הקו והחוט הנ"ל שיוצא ונמשך אחר בחי' ההעלם שנקרא מקום פנוי כו' שנק' חשך כמ"ש ישת חשך סתרו וכ"כ מגלה עמוקות מני חשך ופי' החשך זה היינו בחי' צמצום והעלם אור גילוי עצמותו כדי שיוכל להיות מקור למקור להשתל' דאבי"ע והוא ע"י בחי' הקו הנ"ל שנמשך אח"כ כידוע (ועיין מ"ש מענין ישת חשך סתרו בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה דרוש הראשון ספ"ב ובד"ה וידבר משה אל ראשי המטות ספ"א). והנה המשכת הקו הזה נק' בשם בקיעת אור בעלמא כי אינו אלא כמו משל הזריחה של אור השחר בחשך שקדם לו כנ"ל כך אין הקו הזה רק המשכת אורות מצומצמים מאד וע"כ נקרא קו"א עד"מ קו הנמשך בקולמס ודקות גדולה וע"ז נאמר יבקע כשחר כו'. והוא בחי' יעקב אותיות יבקע. דהיינו בראשית המשכת הקו. והולך ומבריח עד קצה התחתון כנ"ל. וידוע שהקו הזה נמשך בבחי' העלם וגילוי מקיף ופנימי בכל הפרצופים כמו בא"ק ועקודים ונקודים כו' עד מל' דאצי' שמסתיים שם. והנה בכל עולם ועולם בכל הפרצופים הרי יש בחי' יעקב שהוא בחי' בקיעה כנ"ל והיינו כל בחי' ז"א מעולם העליון שבוקע האור לעולם התחתון הימנו כמו בחי' ז"ת דע"י שמתלבשים בא"א. וכן עד"ז מעקודים נקודים שלפני האצי' באצי' עד ז"א דז"א שנקרא יעקב בהארתו בבחי' מל' דאצי' כו'. ואמנם דרך פרט בחי' הג"ר שבכל עולם נק' סתים ונעלם. ובחי' הז"ת נקרא בקיעת אור. וכמ"ש בלק"ת מהאריז"ל ס"פ ויצא בפסוק והכשבים הפריד יעקב וז"ל כבר ידעת כי ז"ת דעתיקא נכנסים ברישא דא"א ונעשים ז' תיקונים דגלגלתא. והנה בכ"מ הז"ת נק' בשם יעקב וזהו יעקב הנז' כאן בענין לבן עכ"ל. ולכן יעקב גימט' ז'

פעמים הוי'. וע' מזה ג"כ במא"א אות יו"ד סמ"ג. קיצור. שהמשכת הקו זהו כענין אז יבקע כשחר אורך שבוקע בחי' ישת חשך סתרו וזהו ענין יעקב אותיות יבקע. ודרך כלל בכל עולם יש בחי' יעקב והוא בחי' ז"ת מעולם העליון שבאים בבחי' בקיעה מתוך ג' ראשונות שהם הנק' נסתרות לה' אלקינו והז"ת הם מאירים לעולם התחתון ונקראים והנגלות לנו כו'. ועיין מענין בקע במא"א אות ב' סל"ב. וע' במד"ר פ' בשלח ס"פ כ"א בענין ויבקעו המים בזכות אברהם בזכות יעקב כו':

ג **והנה** אלה תולדות יעקב יוסף. ויוסף נקרא ע"ש יוסף ה' לי בן אחר. פי' כי בחי' בן שהם כמו בנים אתם כו' בני בכורי ישראל כו' וכיוצא הוא בחי' עולם התיקון הנקרא ישראל דלעילא שהוא בחי' ז"א. וזהו שנמשל לבן כמו ברא כרעא דאבוה הוא דהיינו בבחי' הביטול ע"כ המה בבחי' ההתכללות גם מב' הפכיים כמו חו"ג כו' כמו עושה שלום במרומיו מיכאל וגבריאל אש ומים לפי שמאיר עליהם מהארה עליונה משניהם יחד לכך הם מתבטלים ממציאותם ומתכללים יחד כו' כך בבחי' התיקון הנה ע"י הארת או"ם בחכמה שהוא מ"ה ונק' אור אבא ובחי' ז"א נק' בן הרי מתכלל ומתבטל לגבי אור שם מ"ה זה להיות כלולים חו"ג יחד כמו ברא שהוא כרעא דאבוה כו' (הג"ה ועיין בזח"ג פ' בלק דקצ"א ב' גבי ורזא דא מה שמו ומה שם בנו. דר"ל מה שמו היינו ח"ע שהוא כח מ"ה ומה שם בנו ז"א שיש בו ג"כ שם מ"ה כי אדם גימט' מ"ה. וכמ"ש מזה בת"א בד"ה להבין ענין האבות הן הן המרכבה. וע' מזה ג"כ באריכות בפרדס ערך מה שמו. וע' מענין מה שמו ומה שם בנו גם כן במדרש רבה פ' נשא פי"ב על פ' להקים את המשכן. וזהו ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את כו' והקשו ע"ז בגמ' פ"ה דברכות דל"ג ע"ב אטו יראה מילתא זוטרתי היא כו' אין לגבי משה זוטרתי היא והקושי' מפורסמת דהא שואל מעמך כתי' וכמ"ש מזה בשס"ב פמ"א. ועיין מהרש"א שם בח"א. והנה בפ"ד דמנחות דמ"ג הי' רבי מאיר אומר חייב אדם לברך מאה ברכות בכ"י שנאמר ועתה ישראל מה כו' ופרש"י קרי בי' מאה. וע' זח"ב ר"פ תרומה דקכ"ז ע"א וס"פ קרח דקע"ט א'. ומהרש"א בח"א שם פי' משום דקשה הקרא לפי פשוטו מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה אטו יראה מילתא זוטרתי היא ע"כ מפרש מה היינו מאה ברכות שזהו בנקל לאדם לקיים ועי"ז יבא ליראה את ה'. ויובן דבריו עפמ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות יע"ש. אך להבין לפי מארז"ל פ"ה דברכות אין לגבי משה מילתא זוטרתי היא. והענין כי במרע"ה כתי' ונחנו מ"ה שהוא בחי' ביטול במציאות לגמרי וכמ"ש מזה בת"א ס"פ בשלח בד"ה להבין ענין לחם משנה ובסדור בדרוש בהמ"ז בד"ה ת"ר מנין לבהמ"ז מן התורה יעו"ש. ובגמ' ספ"ו דחולין ארז"ל גדול מה שנאמר במשה ואהרן ממה שנאמר באברהם דאלו באברהם כתי' ואנכי עפר ואפר ואלו במשה ואהרן כתי' ונחנו מה ולכן יראה לגבי משה מילתא זוטרתי היא. ומבואר במד"ר פ' נשא שם בפי' מה שמו ה' צבאות שמו ומה שם בנו בני בכורי ישראל. וכ"כ בזח"ב פ' יתרו דע"ע סע"א ובפ' ויקהל דקצ"ז ע"א. וא"כ הפי' שם שבישראל מאיר שם מ"ה והיינו ומה שם בנו וכמ"ש באו"ת מהמגיד כ"ע בפי' איזהו שוטה המאבד מה שנותנין לו שמאבד בחי'

הארת שם מ"ה שבו גימט' אדם ואז נמשל כבהמות נדמו ע' זהר פ' וישב דף קפ"ט. וכיון שישראל מאיר שם מ"ה ע"כ נאמר ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כי יראה מילתא זוטרתי היא לגבי בחי' שם מ"ה . וזהו שארז"ל אלו מאה ברכות כי ע"י הברכות ממשיכים בחי' הארת שם מ"ה שהוא המשכת הביטול. וזהו ההפרש בין ברכה להודאה וכמ"ש בסדור שם בדרוש בהמ"ז הנ"ל. וגם כי מאה ברכות היינו המשכה מבחי' ג"ר ג"כ. וזהו ענין הוקם על. והוא ג"כ ענין מי זאת ההמשכה מעלמא דאתכסיא הנק' מי בחי' מי ברא אלה בחי' כו"ע בבחי' עלמא דאתגליא הנק' זאת בחי' ממכ"ע כהובא לעיל סעי' א' וע' מזה בת"א פ' בשלח בד"ה אז ישיר משה ובנ"י ולכן מזה יבא ליראה את ה' וכמ"ש מי יתן והי' לבבם זה ליראה אותי כו' כמ"ש מזה בלק"ת פ' במדבר בד"ה ביאור בשעה שהקדימו. קיצור ענין בן ע"ד ומה שם בנו בחי' מ"ה היינו ביטול וזהו מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה ע"ד יראה לגבי משה מילתא זוטרתי היא מפני שהי' בבחי' ונחנו מה כמ"כ ע"י משה נמשך בכל אחד הארת שם מ"ה זולת השוטה שמאבד מ"ה שנותנין לו ולכן ע"י בחי' מ"ה זה שואל מעמך היראה שהוא מילתא זוטרתי לגבי מ"ה וביטול והמשכת מ"ה זהו ע"י מאה ברכות וגם שעי"ז נמשך בחי' מי יתן והי' לבבם זה ליראה אותי עכ"ה):

אבל בחי' בן אחר הוא בחי' עולם התהו אחר הבירור משם מ"ה ג"כ כידוע דהכ' דוקא אתבירו כו'. והטעם שנק' בן אחר הנה ידוע דרפ"ח ניצוצים שנפלו מעולם התהו שלפני התיקון דהיינו מז' מלכים שמתו כמ"ש וימלוך וימת כו' ונפילתם הי' בסוף האצי' ומזה נמשך שרש התהוות בחי' עולמות הנפרדים בי"ע כמ"ש ומשם יפרד. אך פירוד זה אינו פירוד גמור אלא ע"ד וכנפיהם פרודות כמ"ש בלק"ת פ' במדבר בד"ה וספרתם לכם ובד"ה וידבר אלקים ספ"ב. אך מזה נשתלשל אח"כ בק"נ דבי"ע שם יש בחי' הפירוד ביותר ואין בהם ביטול רק לפרקים רחוקים וע' מזה בלק"ת פ' מטות בד"ה ביאור ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות ושם ספ"א ואמנם בחי' השתל' בחי' הפירוד הזה עד סוף העשי' הוא רק מבחי' אחוריים דק"ך צירופי אלקים (כמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' בשלח בענין עמלק גימט' ב' פעמים ק"ך צירופי אלקים דהיינו אהיות החיצוני' ק"ך צירופים שלהם בק"ך דקדושה. ולכן נק' אחוריים. ע' במא"א אות א' סעי' פ"ג ואות מ"ם סצ"ב. וע' בפרדס ערך אחר הדברים ובמא"א אות א' סעיף קנ"א ובזהר ס"פ וירא דקי"ט ע"ב ע"פ ויהי אחר הדברים וע' במדרש רות ספ"ג ע"פ אל תלכי ללקוט בשדה אחר). והנה ידוע עוד דבחי' הבירורים דרפ"ח כו' מבי"ע הוא רק בחי' ביטול היש של כל בחי' נפרד עד התהפכות הרע לטוב גם בסוף חומריות זה העולם הגשמי והוא המאמר לאהפכא חשוכא לנהורא כו' (וע' בלק"ת פ' בלק בד"ה ביאור ע"פ מי מנה ושם פ"ג בענין אף עשיתיו שעיקר המשכת הרצון עליון בחי' כתר זהו ע"י אף עשיתיו בירורי נוגה דעשי') . והנה ידוע דהכ' דהיינו שם מ"ה אתבירו וכמ"ש בסדור בד"ה מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ ובלק"ת בד"ה וכל בניך פ"ג . אך יש בהבירור ב' בחי' . הא' בירור דב"ן שהוא הבירור להיות ביטול היש . הב' בירור דמ"ה שמברר ב"ן להיות נכלל בביטול אמיתי דמ"ה. ועמ"ש מזה בת"א פ' בראשית

בהביאור

בהביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים גבי אבל בירור המ"ד שהוא המסכה העליונה שמעולם הא' להיות ביטול והתכללות כבחי' ממש. ובפ' וישב סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים גבי ובחי' מ"ד זה שנמשך לברר המ"ן זהו מדרגת יוסף כו'. וע' מזה ג"כ בד"ה ואלה שמות בנ"י בענין ששים המה מלכות כו'. ונמצא שבחי' יוסף הוא חיבור מ"ד דמ"ה המברר מ"ן דב"ן והיו לאחדים ע"ד למהוי אחד באחד וזהו"ע יוסף ה' לי בן אחר דהיינו מה שמבחי' העלאת מ"ן שהוא מה שנתברר מסט"א ע"ד יתרון האור מן החשך דאתהפכא חשוכא וע"י יוסף שממשיך בחי' מ"ה לברר העלאה דמ"ן שיוכלל בביטול אמיתי ה"ז נק' בן אחר שמבחי' אחר דהיינו מה שנפל בשבה"כ מעולם התהו נתברר ג"כ להיות בבחי' בן שהוא הביטול בבחי' ב"ן דתיקון ומ"ה שם בנו כו' כנ"ל. ולהיותו דבר חידוש שמבחי' התהו שנפל בשבירה ונק' אחר יהי' בחי' הביטול בבחי' התיקון להיות נק' בן ע"כ העונג בזה לאין שיעור. וכמו עד"מ בגשמיות בזווג הגשמי שעיקר התענוג הוא בגמר ביאה כן עד"מ להבדיל בהנמשל שמכונה האתעדל"ת של ביטול היש עם המסכה האתעדל"ע של הביטול דהכ' בשם זווג ויחוד (לפי שהוא המסכת הדעת להיות דעת אלקים בארץ ומלאה הארץ דעה את ה' ע"כ מכונה בשם זווג שהוא נק' ג"כ והאדם ידע את חוה ולכן נק' יום מ"ת יום חתונתו ע"ש שקבלו טפה מים החכמה כו') שעיקר התענוג הוא מה שהיש נכלל בבחי' ביטול כמ"ש לויתן זה יצרת לשחק בו כמ"ש בלק"ת פ' פינחס בד"ה לו את בנ"י דרוש השני פ"א לכן עיקר התענוג הוא מבחי' יוסף דוקא. וז"ש בזהר ס"פ בלק דף רי"ב סע"ב א"ר שמעון לדיק ששון אקרי. וע' בפרדס ערך ששון. ולכן עי"ז נמשך ג"כ תוס' הברכה. להוליד ביחוד זה ממ"ד ומ"ן שע"י הבירורים דתהו דוקא בלי שיעור. שע"י שנתהפך חשוכא לנהורא נעשה יתרון האור ועמ"ש מזה בלק"ת פ' חקת בד"ה ביאור ענין עלי באר בענין מלמעלה למטה ידעינו מלמטה למעלה לא ידעינו וע"ש ספ"ב. וזהו ענין אלה תולדות יעקב יוסף כי יעקב הוא בחי' התיקון שנמדד בקו המדה והיינו בחי' בקיעת האור מתוך החשך שנמשך בחי' קו"ה הנ"ל. ותולדות יעקב דהיינו רבוי האור היינו ע"י יוסף בחי' יסוד סיומא דגופא כאשר יש חיבור אתעדל"ת ואתדל"ע בחי' מ"ן ומ"ד מבחי' הבירורים דתהו שזהו בחי' יוסף דוקא זהו בחי' תוס' ורבוי בלי שיעור כו'. וזהו בן פורת יוסף לשון פרי' ורבי' בלי שיעור כמו נהר פרת שהוא הנהר הרביעי שהוא בבחי' מל' שנק' קלה השמים דלתתא ששם עיקר הגילוי והרבוי כו'. ואפ"ל לכן יעקב שהוא ענין אז יבקע כשחר אורך בקיעת אור השחר שבוקע את החשך זהו עדיין הארה בעלמא והיינו בבחי' קו"ה בלבד. אכן ע"י יוסף י"ל נמשך תוס' ורבוי אור על בחי' יבקע כשחר והיינו כמו נץ החמה שהוא אור גדול יותר מעמוד השחר וכמובן בזהר פ' שמות ד"ג ע"ב שזהו בחי' יוסף כמ"ש ר' אבא אומר מאי נגד השמש נגד הברית דאקרי שמש ועליה אתמר כי שמש ומגן הוי' אלקים שמש ומגן דא ברית קדישא מה שמש זרח ואנהיר על עלמא כו'. א"כ י"ל יעקב זהו ענין יבקע כשחר אורך אבל ע"י יוסף נמשך תוס' אור ע"ד וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה כו'. ועד"ז נת' סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים בפי' והנה השמש והירח כו' משתחוים לי שע"י יוסף נמשך בחי' שמש הוי'. וכן נת'

בזהר בלק דר"ד ע"ב ע"פ בקר אערך לך שבחי' יוסף נק' בקר ואיהו נטיל כל נהורין עילאין. ואפ"ל שזהו ג"כ ענין והשביע באלהותו כנ"ל שזהו מעלה יתירה על בחי' אז יבקע כשחר אורך. וזהו גם כן ענין מ"ש ואורח לדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום. ובמדרש רבה פ' בראשית פר' א' שזהו מבחי' ונהורא עמי' שרא. והנה לדיקים י"ל יוסף ובנימין לדיק עליון ולד"ת שהוא חיבור מ"ן ומ"ד שהעלאת מ"ן זהו ע"י בנימין לדיק תחתון והמשכת מ"ד דמ"ה זהו ע"י יוסף ל"ע. ולכן על בנימין אמרה רחל יוסף ה' לי בן אחר שעל ידו נמשך הבירור דמ"נ כו'. אך עיקר שלימות הבירור זהו ע"י יוסף כנ"ל. וזהו ואורח לדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום והיינו תוס' אור לאין שיעור על בחי' אז יבקע כשחר כו'. ועיין מענין ואורח לדיקים בזהר ויקהל דף רט"ו א'. וע' במא"א אות א' סעי' קכ"ב. וברע"מ פ' פינחס דף רמ"ד ע"ב דיעקב איהו בעה"ב ויוסף אורח כו'. וברע"מ פ' עקב דף רע"ב ע"א. קיצור אבל בחי' בן אחר הוא בחי' עולם התהו אחר הבירור. ויש בבירור זה ב' בחי'. והיינו ב' השבחי' זהו בחי' יוסף. ועיקר התענוג מביטול היש. וזהו אלה תולדות יעקב יוסף כי יעקב יבקע כשחר ויוסף שנמשך על ידו רבוי האור ואורח לדיקים כאור נוגה הולך ואור כו':

ד **והנה** כ"פ בן פרת הא' לימות"מ והב' לתח"מ כמבואר לעיל. דהנה בימוהמ"ש יהי' עדיין העולם גשמי כמו עכשיו בכל הדברים וכמארז"ל בשבת דס"ג אין בין עוה"ז לימוהמ"ש אלא שעבוד מלכיות בלבד. אבל טבע העולם כמנהגו יהי' בלתי שינוי. משא"כ בתח"מ יהי' עלי' רוחניות לעולם הגשמי דהיינו שיופשט ההגשמה מכל הדברים שהרי גם האדם עכשיו גשמי ובתח"מ יהי' רוחני שלא יהי' מזונו גשמי כלל שהרי התחי' למתים מורה ע"ז כי הרי העלם מעלמות המת שוכן עפר יקרום עליו עור ובשר ויהי' ברוח חיים מחדש זהו היפך טבע הגשמי אלא מפני שאז יהי' בחי' גילוי אור אלקי למטה בעילוי המדרגה עד שגוף גשמי יקבל חיותו מבחי' אור אלקי ולא מדבר הגשמי כלל וכמארז"ל ע"פ כי על אורות טלך זהו טל שעתיד להחיות בו את המתים כו' ונק' בזהר בשם טלא דבדולחא והוא בחי' טלא דנטיף מעתיקא שיהי' ממנו בחי' חיות ממש לגופים תומריים כו'. וזהו ההפרש בין ימוהמ"ש לתח"מ ע"ד הפשוט למטה. אך שרש הענין הוא לפי שביאה אלפי שני הוי עלמא עד ימוהמ"ש הרי נמשך הוא מבחי' ו"ק דז"א דאלי' שרשו רק מאור ההכ' דאבי' שנמשך לבינה ואלף השבי שכופו הוא בחי' יסוד סיומא דגופא. והוא בחי' בן פורת הראשון הנ"ל מלבון פרי' ורבי' כו' וכמ"ש רז"ל בנהר פרת והנהר הרביעי הוא פרת הוא דמעיקרא כו' פי' כי מעיקרא קאמר ונהר יולא מעדן כו' ואח"כ ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים נהר הראשון כו' עד נהר פרת הרביעי שהוא נהר דמעיקרא דהיינו בחי' נהר היולא מעדן שהוא בחי' בינה שמקבלת מחכ' והיינו בחי' יסוד אימא. ונהרא מכיפיה מיברך דהיינו מבחי' יסוד אבא שנק' מעיין החכ' וזהו מכיפי' מיברך ממקורו ושלשו כמ"ש הר"ן בנדרים דף מ"ס ע"א והתוס' פ"ט דבכורות דנ"ה ע"ב ד"ה מכיפיה דהיינו כי או"א הם תרין ריעין וזהו ג"כ ענין ממעמקים ב' עומקים עמיק' דבירא ועמיקו דבולא הנז' בזה"ג פ' בשלח דס"ג

פ"ב

ע"ב והיינו שיסוד הבינה הנק' עמיקו דבירא מתברך מנוקבו מיסוד דאבא כי והחכ' מאין תמצא. ועי' מזה בהרמ"ז פ' ואתחנן דרס"ה ע"ב. אבל הנה באלף הז' מתחיל זמן שתה"מ שהוא למעלה מבחי' יסוד שיומא דגופא כו'. וזהו בן פורת שפי עלי עין למעלה מבחי' עין כו'. פי' כי החכ' נק' עין כמו עיני העדה שהן חכמי העדה כידוע וכמו דכתי' מקדש לעין דהיינו למעלה מבחי' החכמה שנק' עין כו'. והענין כי בימוה"מ יהי' רק גילוי האור מבחי' החכ' הנק' ראי' כמ"ש וירא ראשית לו כו' וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר. וזהו כי עין בעין יראו דהיינו לפי ערך אתעדל"ת בהשתכלות בעונג מלמטה למעלה בחי' ראי' זו מעוררת אור ראי' עליונה דאור החכ' הנק' עין העליון לראות מלמעלה למטה כו'. ודרך כלל מכל העלאות מ"ן בהשתכלות ראי' בעונג מכל ו' אלפי שני יתגלה בימוה"מ מבחי' ראי' דחכ' עילאה מלמעלה למטה. והוא אסתכלות דאנפין באנפין וכמ"ש במשיח והריחו ביראת ה' דמורח ודאין בחי' הטעמא והוא עדיין למטה מן העינים שהם חו"ב והטעם עיקר הפנים. ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ לאיכה ורעיה הראשון. אך בתחה"מ יהי' גילוי האור למעלה מבחי' עין דחכ' והיינו למעלה מבחי' השתכלותא דאנפין באנפין אלא כמ"ש מקדש לעין דהיינו מבחי' מצחא דע"י שלמעלה מבחי' עינים והטעם וכמ"ש באד"ר דאסתכלותא דז"א במצחא זהו למעלה מבחי' השתכלות באנפין כו' לפי שבחי' המצח הוא נחשב מבחי' תיקוני גלגלתא שלמעלה מהחכ' שתימצא דא"א שמשם שרש הארת פנים כנ"ל כמו עד"מ המצח למטה באדם שהוא חופף על המוחין שבתוכו בבחי' מקיף והמצח הוא למעלה מהעינים ומבואר באד"ר דבמצחא דעתיקא בי' גילוי רצון דילי' פי' רצון דילי' היינו בחי' רעדכ"ר הגנוז וסתים ובו מאיר פנימי' דעת"י שמשם מאיר מבחי' עצמות המאציל. וז"ש והי' על מצחו תמיד לרצון כי הציץ הוא בחי' אסתכלותא במצחא דע"י מרעדכ"ר הנק' רצון הפשוט מעצמות המאציל וכמבואר בכתבי האריז"ל במנחה דשבת שבו אתגניז משה בהיכליה דרצוי זה הנק' רעדכ"ר כמ"ש ואני תפלתי לך ה' עת רצון וע"כ נאמר במשה ולא ידע איש את קבורתו כי כמו דבחי' פנימי' ע"י לא ידעו עילאין ותתאין בר איהו בלחודוהי כמ"ש מזה בזה"ב פ' יתרו דפ"ע ע"א כך משה ולא ידע איש מפני שגנוז ונעלם מן עליונים ותחתונים כי נגנז בהיכל הרצון כו'. וזהו ענין תחה"מ שבו יתגלה ג"כ מבחי' פנימי' דע"י כמ"ש כי טל אורות טלך טלא דנטיף מרישא דע"י להחיות בו המתים והוא הנק' טלא דבדולחא שהוא מבחי' תיקוני גלגלתא דוקא שלמעלה הרבה גם מבחי' עין בעין שאינו אלא אסתכלותא דאנפין בלבד. וזהו בן פרת עלי עין כי על זהו בחי' שלמעלה מאתעדל"ת ולכן הוא בחי' שלמעלה ממדרגת כי עין בעין יראו. וענין בנות צעדה עלי שור מבואר לעיל. ומזה נמשך בחי' והגלת זו ירושלים להיות ותשב באיתן קשתו. הנה כתיב משכיל לאיתן האזרחי והאותיות איתן משמשות לעתיד. והנה להבין ענין אזרחי יש להקדים תחלה בשרש בחי' התהו והתיקון דהנה ידוע בע"ח בענין השבירה והתיקון ששרש מקור התיקון הוא בחי' שם מ"ה האדם שנמשך ממצחא דא"ק כו'. והטעם שנק' מ"ה האדם כי הארה חדשה היא הנמשכת מעצמות המאציל כדי להביא ולהעלות לבחי' אורות רפ"ח ניצוצים דתהו שנפלו לתקנם בבחי' הבירור ע"י שם מ"ה זה. וידוע עוד דשרש ענין סיבת השבירה בעיקרה

ושרשה

ושרשה הי' זה ברצון עצמות המאציל מפני כי חפץ חסד הוא והי' כוונתו דוקא שיומשך שפע האור למטה מטה כדי שיהא התהוות בע"ג ממש אשר זאת הי' מההכרח שלא יהי' בע"ס בחי' רבוי האור ומיעוט הכלי כמו שהי' בע"ס דתהו דלכך לא ירד מהן בחי' התחלקות ורבוי האור למטה מטה כי היו האורות בעקדים ומיוחדים במאצילן כו' וכמ"ש ביאור זה במ"א אלא נשברו הכלים לחלקים רבים וירדו למטה מטה ומסיבת זה נתהווה משם עולמות גשמיים דבי"ע כו' ומובן מכ"ז דהארת עצמות המאציל נבדל בערך לגמרי מכל בחי' השתל' דתהו ותיקון אלא כי מפני שהוא חפץ חסד ע"כ הקדים בחי' התהו ולהיות דוקא בחי' שבירה בכלים דתהו כדי שירד האור מטה מטה כנ"ל ואח"כ המשיך שם מ"ה לתיקון בחי' התהו כו'. וזהו הטעם שבחי' שם מ"ה הראשון הנמשך ממצחא דא"ק נק' שם מ"ה החדש כי זהו רק בחי' התחדשות אור הנמשך בערך נבדל מבחי' הארה העצמיות שבמאציל לצורך בחי' השתל' דתהו ותיקון בלבד. אבל בחי' הארת עצמותו נק' אזרח ל' זקנה ויושן שהו"ע ישן נושן היפוך התחדשות. כמו אזרח הארץ שהוא התושב בה מאז ומקדם זמן רב כמ"ש כגר כאזרח. והגר הוא הבא לגור מחדש ממעט זמן כו'. כך עד"מ בחי' הכתר הכללי דאבי"ע הנק' א"ק שהוא למעלה מעלה מבחי' השתל' דתהו ותיקון ששניהם הוא רק הארה וגילוי מבחי' א"ק כמ"ש בלק"ת מהאריז"ל ס"פ וישלח. וע"כ נק' אזרח היפך ההתחדשות. ועד"ז פי' ועתיק יומין יתיב דר"ל היחיד הקדמון שהוא היפוך ענין המחודש. ושם מ"ה הנמשך מא"ק לצורך ההשתל' דהתיקון נק' מ"ה החדש שהוא התחדשות הארה כו'. וזהו ענין משכיל לאיתן האזרחי שבחי' איתן לשון תוקף וחוזק. כמו איתן מושבך. נמשך מבחי' האזרחי שהוא בחי' עת"י ובחי' א"ק. כי בחי' אור זה שבבחי' עצמיות א"ק הוא בבחי' תוקף וחוזק אשר הוא בבחי' א"ס ממש ואין להארה בעלמא הנמשכת ממנו לצורך השתל' ערוך לו כלל וכלל כו'. וזהו מה שאותיות איתן משמשות לעתיד. דהנה פי' הפשוט דאזרח היינו לשון עתיד אזרח עתיד אני להזריח אור מפני שאותיות האל"ף הוא מאותיות איתן שמשמשות לעתיד. וכך הוא למעלה דבחי' אור א"ק עצמו עתיד להיות זורח להבא ולא עכשיו כי עכשיו אין ההארה רק מבחי' ש' מ"ה שבמצחא כו' אבל בחי' הארת עצמות א"ק כו' לא יזריח אלא לעתיד דוקא דהיינו לאלף הז' לאחר תשלום כל הבירורים דרפ"ח ניצוצים דתהו ע"י בירור שם מ"ה החדש כו' אזי יזרח בחי' הארת עצמותו ונק' הארה זו בשם ימי קדם או שנים קדמוניות וזהו חדש ימינו כקדם דהיינו מבחי' א"ק וזהו ג"כ מ"ש כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. פי' אזרח בישראל מה שאני עתיד להיות זורח אור העצמות בישראל דהיינו לעתיד כנ"ל. עכשיו ישבו האורות הללו בסוכות בבחי' מקיפים. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה הוי' לי בעוזרי ובס פ"ב וספ"ד. ונמצא יש שני פירושים באזרח. הא' ל' יושן וזקנה כמו אזרח הארץ. והב' ל' עתיד. עתיד אני להזריח. ושניהם עולים לכוונה אחת מטעם הנ"ל. וזהו ענין ותשב אותיות תשוב וכמ"ש במד"ר פ' לך לך פמ"ד אעפ"כ וישב אותם אברם בתשובה. והיינו שכאשר ישטמוהו בעלי חצים לבן פורת הנ"ל ע"ד הנ"ל בענין יניקת החיצוני' בבחי' מקיפים שאין כח מ"ה הנ"ל יכול להשיגם להורגם כו' אזי ותשב באיתן קשתו

פי'

פי' בבחי' תשובה להיות בבחי' איתן. וכמ"ש בלק"ת בד"ה ראה אנכי נותן בפי' משכיל לאיתן ועי"ז יעורר בחי' האזרחי שהוא בבחי' עת"י וא"ק שהוא למעלה מעלה מכל השתל' ומשם יפילם לגמרי והיינו באלף הז' שגא' בלע המות לנצח כו' לעולם תוקף וחוזק זה האור כנ"ל הטעם שמפני זה נק' איתן כו'. והאי דוקא נק' בן פורת עלי עין וכמ"ש מקדם לעין כו' וכנ"ל שהוא בבחי' מלאה דע"י דבי' גלי' רצון דילה שהוא בחי' רעדל"ר. ועי' עוד מענין איתן בזח"א פ' ויחי דרמ"ז א' ובזח"ב פ' משפטים דק"י סע"א ובמא"א אות א' סעי' ע"ז. ויובן ע"ד מ"ש בלק"ת סד"ה כי ההרים ימושו בפי' וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט וע"ש בהביאור ושם מבואר ג"כ שזה יומשך ע"י תשובה כמש"כ ותשב באיתן קשתו. ומזה יובן ענין עדות ביהוסף שמו. כי הנה יעקב ויוסף הם בחי' ב' ווי"ן דהיינו מה שהוא"ו יש במילואו עוד וי"ו ע"ד ו"ו כמ"ש בזח"א ר"פ וישב דקפ"ב ע"ב. ועיין עוד מענין תרין ווי"ן שהם ג"כ משה ויוסף בזח"ב פ' יתרו דס"ח ע"א. והיינו כי עלם הוי"ו זהו בריח התיכון שהוא בחי' יעקב והוא מבריח מקצה השמים דלעילא ה' עילאה עד קצה השמים דלתתא ה' תתאה כנ"ל סעי' א'. וכדי שיומשך ההשפעה בה' תתאה בבחי' פנימיות זהו ע"י מלוי הוא"ו שהוא ג"כ וי"ו וזהו בחי' יוסף. ונק' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וכמ"ש בזח"ב פ' פקודי דרמ"ב ע"א ולכן מצות שבת נאמר בנחמיה כי' ע' מצוות בשני ווי"ן כמ"ש במד"ר פ' בשלח פכ"ה שלכן שקולה שבת כנגד כל המצות והיינו לפי שבשבת מאיר ונמשך בחי' ונהר יוצא מעדן כמ"ש בזהר ר"פ נח דנ"ע ע"ב. וזהו ג"כ ענין שער החצר הפנימית סגור יהי' כו' וביום השבת יפתח. ועי' מזה בת"א בד"ה ויקהל משה. והיינו מ"ש בזהר פ' נח ד"ס ע"א טוב דא שבתא דשבת דבי' פתח טוב דכתיב טוב להודות לה'. ועי' מזה בהרמ"ז פ' פקודי דר"ך. וזהו ענין אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה. שבע עשרה זהו גימ' טוב והוא המאיר בשבת ולכן מצות שבת בשני ווי"ן המורה על ההמשכה מהבריח התיכון בבחי' פנימי' כנ"ל. ועי' בזהר ויחי דרי"ו ע"ב מענין יוסף בן שבע עשרה שנה. אך ע"י התשובה ע"ד יוסף ה' לי בן אחר כנ"ל עי"ז נק' עדות ביהוסף שנתוסף בו אות ה'. כי תשובה היינו תשוב ה' והיינו ה' עילאה כמ"ש במא"א אות יו"ד סעי' מ' ועי' מזה בזח"ג ויקרא די"ו ע"א. וא"כ עי"ז האיר בו מבחי' שלמעלה מבחי' והבריח התיכון שהוא אות ו' המבריח וממשיך מה' עילאה לה' תתאה אבל ע"י התשובה האיר ביוסף עצמיות ה' עילאה וע"כ נק' יהוסף. ועי' כה"ג בת"א ר"פ לך לך בענין הה"א שנוסף באברם שיהי' נק' אברהם. וזהו שייכות תקעו בחדש שופר כו' עדות ביהוסף. וזהו ע"ד ותשב באיתן קשתו בחי' איתן האזרחי כי בהבינה הוא ההגלות עת"י שנק' האזרחי כל האזרח בישראל כו'. וכן השופר נק' יובל כמ"ש במשוך היובל. וה"ע בן פרת שהוא והנהר הרביעי הוא פרת הוא דמעיקרא יובל שמו ויוסף נק' בן פרת. וזהו תקעו בחדש שופר ועי"ז נמשך עדות ביהוסף כו'.

קיצור. וזהו ענין ב"פ בן פרת. הא' ע"ד כי עין בעין יראו פרת נהרא מכיפי' מבדיך מיסוד אבא. הב' עלי עין שלמעלה מהתעדל"ת דבחי' כי עין בעין על שעתיד להיות בו את המתים ועל זה זהו מה שלמעלה מהתעדל"ת. ועמ"ש מזה בלק"ת סד"ה האזינו

השמים דרוש הראשון. וענין בנות צעדה כו'. והעצה לזה בחי' תשובה ותשב באיתן קשתו
כי בהרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי. משכיל לאיתן האזרחי שלמעלה מתהו ותיקון ושם
אין לחיצונים יניקה כי שרשם רק מעולם התהו כו'. משא"כ מבחי' האזרח בישראל.
ובהג"ה ענין ותשב באיתן ע"ד והשדי מאתך כו'. וזהו ענין עדות ביהוסף כי יעקב
ויוסף תרין ווי"ן. וזהו מצות שבת בשני ווי"ן. טוב להודות. אך על ידי התשובה
נמשך ה' עילאה בבחי' יוסף ונק' יהוסף ובחי' ה' עילאה זהו למעלה גם מבחי' ו'
בריח התיכון כו'. וזהו שייכות תקעו בחודש שופר לבחי' עדות ביהוסף כי שופר
יובל בחי' תשובה כו':

ויפוזו זרועי ידיו פרש"י לשון זהב מופז ובזהר מאי ויפוזו אלא כדכתיב הנחמדים
מזהב ומפז רב דהנה כתיב ראשו כתם פז כו' ידיו גלילי זהב.
ואיתא בתרגום שם ראשו היינו התורה אורייתא דא היא רגיגה מזהב טב כו' ידיו תרי
עשר שבטין דיעקב. והענין כי ראשו כתם פז הן האותיות שנמשכי' מבחי' ע"י לז"א
שנק' פז כמו עד"מ הזהב והפז למטה הנה מעלת הפז שהוא זהב הטיב ומובחר למעלה
הרבה במדרגה מן הזהב הפשוט וז"ש וזהב הארץ ההיא טוב שם הבדולח כו' פי' זהב
טוב זה הוא הפז וכמ"ש אוקיר אנוש מפז ומכתם אופיר כו'. וכך יובן עד"ז למעלה במ"ש
ראשו כתם פז שממנו נעשה בחי' עטרת לרישא דז"א מבחי' ע"י (הג"ה או י"ל זהו
המוחין דגדלות ז"א שנמשכי' לו מאו"א. וכ"מ במד"ר בשה"ש שפי' על ראשו כתם פז
ענין ב' אלפים שנה שקדמה התורה. וידוע ענין ב' אלפים הם אאלפך חכ' אאלפך בינה.
וע' בהרמ"ז ר"פ קרח בענין הנחמדים מזהב ומפז רב עכ"ה) אבל ידיו הם גלילי זהב
שלמטה מבחי' כתם פז אבל לע"ל יתעלה בחי' ז"א עד שבחי' פז זה הנעשה בחי'
עטרת לראש ז"א יהי' על ידיו בלבד והוא בחי' חו"ג שנק' ידיו ומה שעכשיו אין ההארה
מזה רק בבחי' מקיף. עטרת לראשו. לעתיד יפוזו בפז זה גם זרועי ידיו כו'. כי בחי'
טלא דבדולחא דע"י יהי' על ראשו דז"א כמ"ש אהי' כטל לישראל שממנו יהי' תחה"מ
לעתיד כנ"ל וידיו דז"א יפוזו מבחי' פז הנ"ל וכמ"ש וזהב הארץ טוב שם הבדולח כו'
והכל מפני שתשב באיתן קשתו כנ"ל. והענין הוא שבחי' ההארה דאיתן קשתו יאיר בחו"ג
כו' וזהו ויפוזו זרועי ידיו משא"כ עכשיו בחי' חו"ג הם כסף וזהב שהגבו' מזהב פשוט
והחסד בכסף כו' ועמ"ש במ"א על מארז"ל סנהדרין ד"ק ע"פ יום יום יעמס לנו
אדם נותן לעני מלא עומסו בעוה"ז הקב"ה נותן לו מלוא עומסו בעוה"ב:

מידי אביר יעקב כתי' אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב. תלים סי' קל"ב. ובמד"ר
פ' ויצא ר"פ ע' לאביר אברהם ולאביר יצחק אין כתי' כאן אלא לאביר יעקב
תלה את הנדר במי שפתח בו תחלה כו' וידר ישראל סבא. והנה נדרים סייג
לפרישות. ועמ"ש מזה בלק"ת סד"ה וידבר משה אל ראשי המטות. וקשה בירושלמי פ"ט
דנדרים ה"א אמרו לא דייך מה שאסרה לך התו' אלא שאתה אוסר עליך דברים המותרים
משמע שאין הנדר מעלה. ואפ"ל כי הנה בענין תענית אמרו הא דמצי לצעורי נפשי'
הא דלא מצי לצעורי' נפשי'. ע' בטור א"ח סי' תקע"א. והנה ר"כ אמר עד דלא
אכילנא בישרא דתורא ולא שתינא יין לא צלילא דעתאי כמאן דלא מצי לצעורי נפשי'

בענין הנזירים כי יצא שכרו בהפסדו דכיון שמונע מגופו מה שהכרח לו אזי גם השכלת הנפש אינה גלולה ולכן ע"ז אמרו דייך מה שאסרה תורה. אכן בדניאל חמ"ו נאמר שאע"פ שאכלו רק זרעונים ושתו רק מים נראה מראיהם טוב ובריאי בשר מן כל הילדים האוכלים את פת בג המלך. בדניאל סי' א' י"ב כו'. והיינו לגודל המדרגה שהי' בהם שהיו בעלי רוה"ק הי' תענוגם ושמחתם ע"ד חכמת אדם תאיר פניו הי' ממלא להם מה שסיגפו א"ע בזרעונים ומים עד"ז אמרו שהנזירים הם מעלה עליונה כו' והיינו כי הנדר ממשיך מבחי' עלמא דאתי בינה שם התגלות ע"ק כנ"ל ולכן בבחי' זו גם ההיתר מסתיר כו'. וע' מזה בזח"ב פ' יתרו דל"א ע"ב ובבחיי פ' מטות וזהו אשר נדר לאביר יעקב תקיפא דיעקב כי יעקב זהו בריח התיכון המבריח כו' וכדפי' בזח"ב ס"פ תרומה דקע"ה ע"ב וזהו הנק' אביר יעקב תוקפא של יעקב דהיינו מקורו ושרשו של הבריח התיכון בחי' קלא השמים דלעילא ולכן קיים בנדרו והי' הוי' לי לאלקים שבחי' הוי' יהי' נחשב רק בבחי' אלקים ע"י ההמשכה מעלמות אוא"ס כמ"ש בת"א ר"פ ויצא ובלק"ת בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון. גם י"ל ענין לאביר יעקב עדמ"ש בגמ' ס"פ הי' קורא די"ז ע"ב ע"פ שמעו אלי אבירי לב לפי הפי' דקאי על הצדיקים הגדולים הם יכולים לנדור. משא"כ בשאר אדם י"ל דייך מה שאסרה לך התו' כנ"ל וז"ש ביוסף מידי אביר יעקב שיוסף ממשיך מבחי' תוקפו של יעקב וכנ"ל בענין עדות ביהוסף שנתוסף בו ה' עילאה שלמעלה מבחי' והבריח התיכון. וע' במא"א אות א' סעי' יו"ד פי' שיוסף נק' אביר יעקב וזהו דוחק. וע' מזה בזהר וירא דל"ה סע"ב ובפי' הרמ"ז שם. אבל הענין שביוסף נמשך מבחי' אביר יעקב וכן מבואר במ"א בהביאור ע"פ חגרה בעוז מתניה שבחג"ה סי' א' עפמ"ש בע"ח שנה"י הדסים נמשכי' מהכתר כו' וכמ"ש מזה ג"כ בלק"ת פ' מסעי בד"ה לבאר ענין המסעות ושם פ"ג. וע' בזח"ג פ' אחרי דס"ו סע"ב בענין ותשב באיתן קשתו כו' ושם פי' המק"מ ג"כ מידי אביר יעקב דהיינו מבחי' אימא עילאה שממנה מתחזק ז"א הנק' יעקב וענין חיזוק זה הוא כמבואר בזהר ר"פ וארא דכ"ב בענין בעטרה שעטרה לו אמו כו' ובענין עד תאות גבעות עולם. ולכן ביוסף דוקא נאמר מידי אביר יעקב. ועמ"ש בסדור בד"ה ת"ר מנין לבהמ"ז מן התורה בענין וצריך שיקדים ברית לתורה. וידוע דברית זהו בחי' יוסף שהגיע לגודל מדרגתו ע"י שמירת הברית. ותורה זהו בחי' יעקב כמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל וע' מזה ג"כ בלק"ת פ' עקב בד"ה ואכלת ושבעת וברכת פ' ג"ד. או י"ל דמה שיפוזו זרועי ידיו של יוסף לד"ע נמשך זה בו כבי' מבחי' ידי אביר יעקב כי באצבעות הידים יש בחי' והבריח התיכון כמ"ש בזח"ג פ' בלק דקפ"ו. או כי ידי אביר יעקב שניהם בחי' ימין כמ"ש ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב הרי הכל ימין וכמ"ש במד"ר בשה"ש וכי יש שמאל למעלה כו'. והיינו כמ"ש בזהר דלית שמאלא בהאי עתיקא. ולכן אחז"ל ספ"ג דפסחים שלע"ל יהי' כולו הטוב והמטיב. ומבחי' זו נמשך להיות ויפוזו זרועי ידיו כו'. וע' עוד מזה בזח"א פ' נח דע"א סע"ב ובפ' ויחי דרמ"ז ע"א ובת"ז תקון כ"ו דל"ג סע"א:

משם רועה אבן ישראל. זהו בחי' גבוה יותר ממ"ש ביעקב והאבן הזאת אשר

שמתי

שמתי מצבה יהי' בית אלקים עם שזהו ג"כ מדרגה עליונה וכמ"ש בת"א ר"פ ויצא סד"ה ושבתי בשלום בענין פי' והי' הוי' לי לאלקים ואזי והאבן הזאת כו'. וביאור הענין דהיינו שבחי' ז"א דאצי' שנק' שם הוי' יתעלה למעלה לבחי' עתיקא שהוא כתר ואז יהי' בבחי' אלקים לגבי ע"ק שנק' הוי' וזהו גבוה הרבה ביותר מבחינתו עכשיו שהרי עכשיו יש פרסא מפסקת בין ע"ק לז"א כמ"ש בספ"ד רפ"ה וכמ"ש בד"ה שבת שבתון הוא לכם פ"ד בענין והבדילה הפרוכת לכם כו' משא"כ בעלייתו לעתיקא ממש בלי בחי' פרסא המפסקת ועם היות שנק' שם בבחי' אלקים הרי זהו ע"ד כי הוי' הוא האלקים כו' וכמ"ש ע"פ וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי' דכולא חד ואזי והאבן הזאת שהיא מל' אשר שמתי מצבה שהקימה מנפילתה והעלה אותה ע"י שתיקן תפלת ערבית כמ"ש בזהר פ' נח דע"ב סע"א. וז"ל הפרדס בערך מצבה פי' בזהר פ' נח דע"ב ב' כי המל' בהיותה מיוחדת עם הת"ת נק' מצבה וז"ל והאבן הזאת אשר שמתי מצבה מאי מצבה דהוות נפולה ואוקים לה עכ"ל. וע"ש בזהר שזהו ע"י שתיקן תפלת ערבית עי"ז הגביה אותה ונעשית מצבה. ועמ"ש מענין תפלת ערבית רשות בזהר פ' חיי דקל"ג א'. ושם מבואר דע"י תפלת שחרית ומנחה מתקשרת המל' בחו"ג בחי' תרין דרועין אברהם ויצחק וע"י תפלת ערבית מתייחדת עם הת"ת שהוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כמ"ש מזה ע"פ בן פורת יוסף ולכן תפלת ערבית רשות שהמשכה זו נק' רשות לפי שנרשה בזה מבחי' שלמעלה מאתעדל"ת ולכן היא רשות ולא חובה וגם רשות הוא עלמא דחירו. וזהו ענין עד הגל הזה ועדה המצבה. הנה בגל אמר עד ובמצבה אמר עדה. דהנה הגל אבנים הוא בחי' הפרסא המפסיק בין אצי' לבריאה כי האבנים הם האותיות כמ"ש בס"י והגל הוא בחי' המסך המבדיל בין אצי' לבריאה וכמ"ש בסדור בד"ה עד הגל הזה ונזכר מזה ג"כ בפע"ח שער ספירת העומר פ"ז ובלק"ת פ' אמור בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י ספ"ד בענין שערך כעדר העזים שגלשו מהר גלעד. גלעד ע"ד עד הגל. ובלק"ת בשה"ש סד"ה הסבי עיניך מנגדי. ועדה המצבה הוא בחי' בנין אבן שהוא בחי' מל' הכוללת כל הנבראים כו' שעולה מלמטלמ"ע בבקיעת המסך המפסיק כו' וכענין שנת' בזהר ואדרא דכ"ח סע"ב ע"פ ארוממך אלקי המלך. וזהו והאבן הזאת אשר שמתי מצבה. וע' מזה בזהר ויצא דקנ"א ע"א. ויחי דרל"א א'. ובפ' פקודי דר"ל ע"א. ובמא"א אות מ' סעיף פ"ב. גם מצבה הקמת המל' מבחי' נקודה לעשותה פרצוף. וזהו ע"ד בנת' בזח"ג פ' בלק דקצ"א א' ע"פ שחורה אני ונאוה בענין גבורי כח עושי דברו דהמכוון שעושין אותה מבחי' נקודה שזהו ענין שחורה אני לבנותה בבחי' פרצוף שהוא ענין אות ה' וזהו ע"ד שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה וכמ"ש במ"א. וע"ז אמר יעקב והאבן הזאת שהוא בחי' י' אשר שמתי מצבה שהעלה אותה באצי' להיות בבחי' פרצוף שלם תהי' בית אלקים היינו שתהי' בית לקבל מבחי' והי' הוי' לי לאלקים. ובית זהו שיאיר בו האור בבחי' גילוי ובקביעות בבחי' דירת קבע וכמ"ש בד"ה וארשתיך לי שיש בחי' אור החיצונה ואור הפנימי'. וע"ז נאמר כלתה נפשי לחצרות הוי'. אבל בית זהו בחי' עליונה יותר כו'. וגם כמארז"ל פ"ח דפסחים לא כאברהם שקראו הר כו' אלא כיעקב

שקרא בית כו׳. ועלי׳ זו יהי׳ לימוה״מ. אבל לתחה״מ תתעלה האבן יותר להיות רועה ומקבל מבחי׳ איתן מידי אביר יעקב כו׳ דהיינו שבחי׳ מל׳ דאצי׳ שנק׳ אבן ישראל יתעלה למעלה מעלה בבחי׳ מל׳ דא״ס שמאיר בקו והוא בא״ק שנק׳ קלה השמים לעילא כו׳ ומשם תקבל הארתה. וזהו שדקדק לומר משם רועה אבן ישראל. משם דוקא תקבל. ולא כמו בימוהמ״ש שבחי׳ אבן זה אשר שמתי מצבה יהי׳ בית לאלקים דהיינו שם הוי׳ שיהי׳ בבחי׳ אלקים. וע״ז נאמר עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. ועם היות שזהו עלי׳ עצומה. אמנם בתחה״מ תתעלה יותר לקבל מבחי׳ כל האזרח בישראל בחי׳ איתן להיות משם רועה אבן ישראל וכמ״ש אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה כו׳:

בן פורת יוסף בן פורת עלי עין כו׳ בנות צעדה עלי שור כו׳ וימררהו ורבו ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל. (הג״ה עיין מענין בן פורת ברכות ויצא פע״ז דף פ״ז ד׳ ויחי פל״ה דקי״א ד׳ וס״פ ל״ט. נשא פי״ד סוף נשיא אפרים דרנ״ט ג׳. עו״ש בקרבן מנשה. זח״א וישלח קע״ה א׳. ח״ב תרומה קל״ה ב׳. נשא ק״ל ע״א בלק דר״ב ע״א. פ״ג דברכות כ״א א׳ פ״ע נ״ה ב׳. פ״ז דסוטה ל״ו ב׳. ספ״א דב״ק י״ז א׳. פ״ז דב״מ דפ״ד ע״א. פ״ח דב״ב קי״ה ב׳. פב״ת דזבחים קי״א ב׳. עמה״מ נ״ה ד׳ קל״א ד׳ קל״ח ג׳ קנ״ה ב׳ ג׳ קנ״ו ד׳. של״ה ע״א א׳ קע״ו א׳ של״ע ב׳ תי״א ב׳. בחיי מ״ג ג׳ ק״ל ג׳. מ״ע ק״ל א׳ עכ״ה). כתיב אלה תולדות יעקב יוסף וידוע הקושיא מהו יוסף דוקא ובזהר וישב דקפ״ב ע״ב כ׳ והא הוא רזא דאות ו״ו דאזלי תרווייהו כחדא עכ״ל וכמ״ש ג״כ במד״ר פ׳ וישב פ״ד לא היה צריך קרא לומר כן אלא אלה תולדות יעקב ראובן כו׳ ובמד״ר פ׳ נשא פי״ד דרנ״ח ג׳ למה נאמר אלה תולדות יעקב יוסף ללמדך שהיה יוסף דומה לאביו בכל דבר. ועיין מזה בזהר פ׳ וישב דקפ״ב ב׳ ובפ׳ בראשית דכ״א סע״ב ובפ׳ לך לך דפ״ה סע״א. והענין דהנה יעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כמ״ש בזח״ב ס״פ תרומה דף קע״ה ע״ב וכן מרומז ברבות פ׳ ויגש פצ״ד וזהו פי׳ יעקב יו״ד עקב היינו שממשיך יו״ד דשם הוי׳ שהוא קצה דלעילא עד בחי׳ עקב שהוא קצה דלתתא וענין ב׳ הקצוות הללו היינו כמ״ש בהומש בפ׳ ואתחנן סי׳ ד׳ ל״ב כי שאל נא לימים ראשונים כו׳ ולמקצה השמים ועד קצה השמים כו׳ ופי׳ בזהר ויקהל דרי״א סע״א ע״פ ודמות על ראשי החיה רקיע כו׳ אית רקיע ואית רקיע כו׳ חד איקרי קצה השמים היינו בינה וחד אקרי מקצה השמים (יסוד ז״א. וע׳ בפ׳ תרומה דקל״ז ע״א ובפ׳ ויצא דקמ״ב ע״ב) דכתיב ולמקצה השמים ועד קצה השמים (ועיין עוד מזה בפ׳ ויקהל ד״ר א׳ ובפ׳ יתרו דל״ג סע״א ור״פ ואדא דכ״ב ע״א ובפרדס שער מהות והנהגה פט״ו) ובחי׳ הבריח התיכון זהו המבריח מקצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא וזהו מן הקצה אל הקצה. ולהבין זה יש להקדים מ״ש מלכותך מכ״ע במקור התהוות כל העולמות העליונים ותחתונים רוחניים וגשמיים הוא רק מבחי׳ מדת מלכותו ית׳ שהוא רק בחי׳ אותיות הדיבור כמ״ש באשר דבר מלך שלטון כו׳ כי בעשרה מאמרות נברא הכל כנודע

הג״ה

(הג"ה ופירוש כל עולמים היינו כי שית אלפי שני הוי עלמא וחד חרוב הוא שמטה אחת ועד"ז יש ז' שמיטות ואח"כ בחי' יובל והם נמשכים מבחי' חמשים שערי בינה וזהו המרומז בתיבת כל עולמים כי כל הוא חמשים שערי בינה כמ"ש במ"א ע"פ עיני כל אליך ישברו כו' וכמ"ש הבחיי ר"פ בהר ע"פ והיה לך ימי שבע שבתות השנים כו'. ובמ"א פי' שיש חמשים אלפים יובלות כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה לריח שמניך טובים. וזהו ג"כ פי' כל עולמים והיינו כי למעלה בא"א החמשים שערי בינה הם בבחי' חשבון גדול כמ"ש בע"ח וכמ"ש מזה בביאור ע"פ וספרתם לכם ולכן מזה נמשך חמשים אלף יובלות והכל נמשך רק מבחי' מלכותך לבד כמאמר יחיד חי העולמים מלך כלומר שהוא יחיד ומיוחד לבדו כמו קודם שנבה"ע שאינו בגדר עלמין כלל. ומה שהוא חי העולמים הנה החיות המתפשט בעולמות אינו אלא מבחי' מלך. וכמ"ש מזה בסידור שער התפלה בהביאור ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו ובת"א בד"ה ובבואה לפני המלך בענין אל תקרי שמות אלא שמות דפי' שמות הוא ענין וחד חרוב כו' וכ"ז הוא רק מבחי' שמות שאין זה אלא מבחי' שמו ומלכותו ית'. ועמ"ש בפ' ויצא בד"ה והי' הוי' לי לאלקים גבי וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך עכ"ה). וז"ש אתה הוא ה' לבדך את עשית את השמים כו' ואתה מחיה את כולם בגימ' סי' ע'. פי' ואתה באותיות שמאל"ף ועד ת"ו והה"א הן בחי' ה' מוצאות הפה שכולל לבחי' הדבור העליון וכמו עד"מ אותיות הדיבור באדם למטה שהן בחי' נבדל מעצמות האדם ואין להם ערך עם עצמותו להיות בעצמותו שינוי מקודם הדיבור לאחר הדיבור כו' כך עד"מ מבחי' הדבור העליון שממנו נתהוו העולמות לא נעשה עי"ז שום שינוי בו ית' ולא כמו שע"י דבור האדם נעשה בו שינוי לפי שהדבור מלבישו משא"כ בו ית' אפילו המחשבה אינו לבוש לו כמ"ש מזה בת"א פ' מקץ ד"ה רני ושמחי דרוש הראשון וזהו ענין גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם וכ"ש שאין הדבור מלבישו רק שהוא ע"ד זיו והארה אין שום שינוי כלל בין קודם שנברא ממנו העולם הרוחני והגשמי לאחר שנברא כו'. וזהו אתה הוא ה' לבדך פי' גם עתה לאחר הבריאה אתה לבדך כמו קודם הבריאה ממש. ועמ"ש מזה בד"ה רפאני ה' וארפא. וכמ"ש אני ה' לא שניתי. ולכך אנו אומרים אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא כו' מפני שאין דמיון היות זה שאתה מחיה את כולם כמו היות הנפש באברי הגוף שהנפש מקבלת שינויים ממקרי מאורעות שבגוף מפני שיש להן ערך זע"ז משא"כ למעלה בחיות אור האלקי המהוה את כל העולמות אין לעולמות ערך לו כלל וכלל שיגרמו שינוי בעצמותו ח"ו לפי שאין מקבלים רק מבחי' אותיות בלבד שהן בחי' כח נבדל מן בחי' העצמות כנ"ל (ועמ"ש מענין אתה הוא ה' לבדך בת"א פרשת בשלח בד"ה אז ישיר משה). וזהו מה שאנו מוצאין קרי וכתיב בתיבת אתה עשית את השמים דהכתיב את הקרי ה"א מפני שבאמת אתה הוא ה' לבדך ואינו בגדר עלמין כלל לא בגדר ממלא ולא בגדר סובב רק כי עמך מקור חיים שבחי' מקו"ח סוכ"ע וממכ"ע נמשך רק מהארה בעלמא דהיינו פי' עמך ולא אתה ממש כמ"ש במ"א בלקו"ת פ' ראה בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו. ולהורות ע"ז שנמשך מבחי' כי עמך ולא מבחי' מהותו ועצמותו נאמר את עשית את השמים הקרי ה' בתיבת אתה (הג"ה ועיין בפרש"י

בחומש פ' ואתחנן ע"פ ואת תדבר אלינו. ובחי' אתה עשית את השמים זהו"ע קלא השמים דלעילא כו' דהיינו ההמשכה מא"ס שיהי' התהוות שמים עילאין רקיע דעל גבי חיון עילאין כו' שהוא ראשית ההתהוות. קיצור אלה תולדות יעקב יוסף כי יעקב הוא הבריח התיכון המבריח מקלא השמים דלעילא עד קלא השמים דלתתא שהוא בחי' יוסף. ופירוש קלא השמים דלעילא כי מלכותך מכ"ע. ופי' וענין כל. וזהו אתה הוא ה' לבדך ואח"כ את עשית כו' חסר ה' כי ההמשכה רק מבחי' הארה ולא מבחי' אתה ממש והיינו מבחי' הדבור עליון ואתה מחיה. וזהו הנקרא קלא השמים דלעילא בחי' אתה עשית את השמים ועיין מענין ואתה מחיה בעמה"מ ש"ו ר"פ ע"א פירש שהוא הקוע של א"ס היורד מראש א"ק אל סופו. ושער י"ב פ"ו דס"ע ע"ג. ושער י"ד ס"פ קכ"ב פירש ואתה אור א"ס המלובש בא"א הוא מחיה את כולם. וי"ל ע"ד שפירש בזהר ר"פ ואתה תלוה ואתה הוא נהורא עילאה ונהורא תתאה ור"ל אתה הוא מל' נהורא תתאה אותיות מאלף עד תי"ו ה' מוצאות והוא"ו דואתה זהו הקול דז"א המתלבש בהדיבור בחי' יחוד קול ודבור שלא להיות בחי' כרהל כו' נאלמה עיין זהר וארא דכ"ה ע"ב וכמ"ש מזה ע"פ הקל קול יעקב וזהו יחוד קודבה"ו. וכמ"כ יובן ענין זה גם בא"א שהוא כתר מלכות והיינו מל' דא"ס שיומשך בו הוא"ו בחי' הקו וחוט קול דודי הנה זה בא מדלג כו' למעלה מהשתל' זהו ג"כ בחי' ואתה מחי' את כולם. ושם פרק קכ"ב פי' ואתה מחיה את כולם על אור המקיף את כל הארבע עולמות בהשוואה אחת. ועמ"ש מענין זה בת"א בד"ה יביאו לבוש מל' שהוא בחי' מלכות דא"ס. אך גם לפ"ז הכל הוא מבחי' מלכותך אלא שלפ"ז ר"ל מלכותך מל' דא"ס ועמ"ש בשה"ש בד"ה קול דודי עכ"ה). ואפ"ל אם נפרש ואתה מל' דאצי' וז"א נפרש שזהו ג"כ פי' יחיד חי העולמים מלך ר"ל יחיד הוא כתר וממנו נמשך חי העולמים הוא ז"א בבחי' מלך מל' דאצילות ואם נפרש מלך הוא כתר שהוא נמשך ממל' דא"ק א"כ נפרש יחיד הוא עצמות אור א"ס. חי העולמים הוא הקו והוא הנמשך מאור א"ס ונמשך בבחי' מלך מל' דא"ק. ושני הפירושים בבחי' מלך אם ר"ל מל' דאצי' או מל' דא"ק תמצא בזהר ר"פ יתרו דס"ז ע"ב ובהרמ"ז שם:

ב **והנה** להיות בחי' המשכה זו מאתה ה' לבדך להיות בחי' ממכ"ע להחיות העולמות יש מאין כו' הוא בא בדרך דילוג מדרגה כמו מאיגרא רמא כו' (הג"ה ובפרט ההמשכה להחיות בי"ע עלמא דפרודא הנמשכים מבחי' קלא השמים דלתתא ונק' ארץ שהם בחי' יש ודבר נפרד בפ"ע כמ"ש ומשם יפרד וזהו ירידה גדולה ועצומה לכן ההמשכה לזה באה ע"י דילוג גדול מתחלה למלוס להיות נמשך רק הארה וקו ואח"כ פרסא ועמ"ש מזה בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו עכ"ה). וזהו פי' יעקב יו"ד עקב שיהי' נמשך היו"ד אשר ביו"ד נברא העוה"ב יהי' נמשך ומתפשט למטה ע"י הה' להתלבש גם בבחי' עקב שהוא מדת מלכותו ית' שהיא סופא דכל דרגין ונק' עקב כמ"ש בפרדס ערך עקב וז"ל עקב- נקראת המלכות והטעם כי כמו שהעקב סוף הגוף כן השכינה סוף המדריגות שבאצילות עכ"ל. והיינו דכמו שהעקב שהוא סוף המדריגות כדמיון העקב שהוא סוף של הגוף ואין לו ערך עם הראש והמוחין כו' כך למעלה בחי'

המלכות להיות עולמות בעלי גבול הוא רק בחי' עקביים כמ"ש והארץ הדום רגלי וכן כתיב ומקום רגלי אכבד כו' וידוע שבחי' ארץ זו היינו בחינת כח הפועל האלקי בבחי' עשיה כמ"ש אתה עשית ונקרא הדום רגלי בלבד כו'. ויו"ד הוא בחי' חכמה שברא"ש (הג"ה שהוא המאיר בקצה השמים דלעילא. וז"ש אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים דהיו"ד הוא יתיר. אלא שהוא מורה על הארת הא"ס המלובש בחכמה שמאיר בקצה השמים דלעילא כמבואר בזח"א ויחי דרכ"ט ע"א ובפ' ואתחנן דרס"ה ע"ב ובפי' הרמ"ז שם. ויו"ד הנ"ל נמשך להאיר גם בבחי' מל' הנק' עקב ועמ"ש בת"א פ' מקץ סד"ה המגביהי לשבת שג"כ היו"ד יתיר ע"ש עכ"ה) ונמשך עד בחי' עקביים סוף כל המדרגות כי נתב"ם והיינו מה שאמרו בזהר בבחי' יעקב שנק' בריח התיכון המבריח מן הקצה לקצה פי' מקצה העליון ביו"ד שברא"ש עד בחי' קצה התחתון שהוא בחי' עקב להיות הארץ הדום רגלי כו' (הג"ה לעיל אות א' משמע פי' מן הקצה אל הקצה היינו מקצה השמים דלעילא שהוא בינה עד קצה השמים דלתתא שהוא יסוד סיומא דגופא וכאן אומר עד הקצה היינו עד בחי' המלכות סופא דכל דרגין ושני הפירושים אמת כמ"ש במא"א אות ב' סעיף כ"ד ובריח התיכון שיד התפארת מבריח מן הקצה אימא עד הקצה מל'. גם קצה העליון דעת וקצה התחתון יסוד עכ"ל. ויש עוד להעיר לענין מן הקצה אל הקצה ממ"ש בת"א בד"ה ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב וקצהו התחתון כו' וקצהו העליון כו' וממ"ש בפ' תרומה גבי כרוב א' מקצה מזה וכרוב א' מקצה מזה כו' ע"ש. קיצור וכדי להיות ההמשכה מבחי' אתה הוא ה' לבדך להיות ממכ"ע הוא ע"י דילוג. וזהו יעקב יו"ד עקב שנמשך היו"ד דהיושבי בשמים גם בבחי' בי"ע עקב הוא בחי' והארץ הדום רגלי ועמ"ש בענין בחי' ארץ בד"ה והיה מספר בנ"י והערות בפירוש מן הקצה אל הקצה. וי"ל לפ"ז פי' ויצא יעקב מבאר שבע פי' באר המקור לשבע המדות והוא קצה השמים דלעילא. וילך חרנה בבחי' מלכות ששם עולמות הנפרדים ושם נולד יוסף. ועי"ז ושבתי בשלום ואזי והיה הוי' כו' כמ"ש בת"א ר"פ ויצא וזהו מעלת יוסף כו'. וכמ"כ לפמש"ל ששעי' א' פי' שני בענין יחיד חי העולמים מלך אשר חי העולמים הוא הקו וחוט הנמשך מאור א"ס שהוא יחיד י"ל ג"כ שהוא בחי' יעקב כי יעקב הוא אותיות יבקע וכתיב אז יבקע כשחר אורך שבוקע בחי' ישת חשך סתרו שבאור א"ס שלמעלה מבחי' סובב וממלא להיות נמשך ממנו אור וגלוי וזהו בחי' הקו הנק' חי העולמים כו' וכמ"ש מזה בלק"ת פ' לו בד"ה להבין ענין משמח חתן וכלה עכ"ה) :

ג **אך** להבין ענין בחי' זו בעבודת ה' כי ושכנתי בתוכם כתיב ואיך ומה ממשיכים למטה להיות אור המשכה זו בחי' והבריח התיכון כו' דהיינו ההמשכה מבחי' אתה הוא ה' לבדך כו' להיות ואתה מחיה את כולם הנה הוא ע"י הקל קול יעקב בריח התיכון דהיינו ע"י תפלה וע"י תומ"ל שהתפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה א"כ הוא ג"כ כענין מבריח מן הקצה דלתתא עד הקצה דלעילא. והמלות נקראים תר"ך עמודי אור כעמוד המחבר מעלה ומטה שהוא ג"כ ענין המשכה מהקצה דלעילא עד הקצה דלתתא. וכמ"ש מזה בת"א ס"פ וישב בד"ה ונתתי לך מהלכים בין

העומדים

העומדים ובפ' בשלח בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום בענין הולך בתורתי. והיינו כי ענין התפלה הוא בחי' העלאת מ"ן ע"י אהבה במס"נ בק"ש באמרו ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך דהיינו שגם נפש הבהמית תסכים לזה כו' והיינו ע"י התבוננות כי עמך מקור חיים כו' דבחי' ממכ"ע הנק' מקור חיים התחתונים הוא עמך בטל לגבי בחי' סוכ"ע הנקרא חיי החיים והוא כמו שהוא לבדך כנ"ל ונקרא ג"כ בשם מקור כל התענוגים כי גם בחי' עונג האלקי אשר בג"ע שהנשמות נהנין מזיו השכינה שגדול הוא לאין קץ מכל התענוגים כמו שאמרו באחד מוטב דלידויי' וליתי לעלמא דאתי דכדאי לסבול כל יסורי ולער גיהנם כדי לקבל עונג העליון הזה כו' הנה מ"מ גם זה העונג העליון האלקי אין לו ערוך כלל לגבי בחי' מקור התענוג העליון הזה שאינו בבחי' השגה כלל לנשמות כמ"ש עין לא ראתה כו' משא"כ בג"ע שהנשמו' נהנין ומשיגין כו' וע"ז נאמר ולדיק באמונתו יחיה שמפני שאין זה האור בא בהשגה כלל כמאמר לית מחשבה תפיסא בך כלל אין ללדיק בו רק בחי' אמונה בלבד ובאמונתו בלבד יחיה בהארה זו כו' וע"י התבוננות זאת תסכים גם נה"ב למס"נ לה' אלקיך בכל לבבך.

והנה כתיב גם את העולם נתן בלבם פי' שבלב האדם ניתן כל העולם בין עולם העליון הרוחני ובין עוה"ז מפני שבאופן התעוררות לבבו לה' כך יעלה למעלה כל העולם (ועמ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה להבין הטעם גבי ואמנם מה שגופו היה דומם דוקא כו' כשלריכים להגביה כו' ע"ש) וכמ"כ להמשיך בו האור האלקי מלמעלה למטה כמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כידוע. והטעם הוא כי הרי אין לך עשב למטה שאין לו מזל המגדלו כו' וכן עד"ז גבוה מעל גבוה עד רום המעלות אלא מפני בחי' שבה"כ ירד האור בירידת המדריגה מאד עד שנתגשם להיות בחי' צומח וחי גשמיים. אבל האדם לפי לבבו כל העולם בחלקי דל"ת שבו ניתן בלבו להעלותם כי האדם ניזון מהם כו' ושרשו למעלה בבחי' אדם העליון שעל הכסא כנודע. ועמ"ש מזה בד"ה כה תברכו את בנ"י בענין ברהמ"ז. וזהו גם את העולם נתן בלבם (ועמ"ש מענין פירוש גם את העולם נתן בלבם בד"ה והיה מספר בנ"י יעו"ש באריכות). וכ"ז בחי' העלאה מלמטה למעלה מעקב ליו"ד כו' באהבה דבכל לבבך בשני יצריך דוקא וכמ"ש כלה שארי ולבבי דהיינו גם לב הגשמי וכמ"ש אם ישים אליו לבו כו'. אך אח"כ נמשך בחי' המשכה מלמעלמ"ט באמרו ודברת בם ממקור החיים מקור התענוגים מבחי' אתה הוא ה' לבדך כו' למטה להיות ממכ"ע כו' דהיינו מבחי' יחו"ע דהוי' אחד לבחי' יחו"ת. והיינו כידוע במלות ת"ת שהוא לקשר מחשבה במחשבה דיבור בדיבור העליון וכמ"ש ואשים דברי בפיך כו' והיינו למהוי אחד באחד ממש דהיינו המשכות יחו"ע ביחו"ת כנ"ל שהוא בחי' יעקב יו"ד עקב מסובב למעלה כו'. וזהו פי' ובכל נפשך כמ"ש אליך ה' נפשי אשא כו' לחבר מחשבתו ודיבורו בה' אחד כו'. ועמ"ש בפי' את ה' האמרת היום פי' האמרת לשון מפעיל שהפעלת האמירה בו ית' ע"י עסק התורה בסידור בד"ה הקל קול יעקב ובלק"ת פ' במדבר סד"ה וארסתיך לי וע' עוד מענין הקל קול יעקב בת"א סד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו (הג"ה וזהו והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקלה כו'. כי קרשים הם עלי שטים עומדים

שהם בחי' שרפים עומדים כמ"ש במדרש ר"פ תרומה ובזה"ב פ' תרומה דק"ע ובחי' שרפים עומדים ממעל לו וכמ"כ ה"ע למס"נ באחד כמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י. גם מהמלאכים נמשך ביולד אור הכח לנה"ב. ולכן בחי' והבריח התיכון מבריח מן הקצה אל הקצה מלמעלמ"ע ע"י סולם מוצב כו'. וזהו בתוך הקרשים דוקא. ע"ד ונקדשתי בתוך בנ"י. וכמ"כ ההמשכה מלמעלה למטה הכל בתוך הקרשים. וכמ"ש בענין מהלכים בין העומדים. ובמא"א ק' סל"ע קרש נקרא התפארת ושם הוי' גימ' קשר כזה וגם נו"ה נק' קרשים עומדים נו"ה ב' קיימי נכנסי' באדנים דמל' עכ"ל. והי"נ הביא מהאת"ז תיקון ע' דקכ"א קרש קשר שרק דא לדיק כו'. ועמ"ש ע"פ ולשרקה בני אתונו. וגם כי במשכן היו מ"ח קרשים כנגד מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם וזהו מבריח בתוך הקרשים כו'. קיצור ענין בחי' והבריח התיכון בעבודה הוא תפלה ותורה הקל קול יעקב והוא בחי' התעוררות רחמים שעי"ז יצא לבחי' בכל לבבך כו'. וענין ההתבוננות כי עמך מקו"ה. וענין תורה לקשר מחשבה במחשבה כו' עכ"ה):

ד **והנה** כ"ז הוא בחי' יעקב שהוא בחי' הבריח התיכון כנ"ל והיינו בחי' יו"ד עקב מלמטה למעלה ומלמעלה למטה כנ"ל. אבל בחי' יוסף היינו כמ"ש יוסף ה' לי בן אחר פי' בן הוא בחי' אהבה כאהבת הבן אל אביו וכמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם וברא כרעא דאבוה הוא כו' וכן כתיב בני בכורי ישראל כו' (הג"ה ועמ"ש ע"פ וכל בניך לימודי הוי' ביאה בן י"ה. ועיין בפרדס ערך בן ובמא"א ב' סכ"ד. ועזח"ג במדבר דק"ך ע"א גבי דהא בן מסטרא דאבא קאתי. ועמ"ש סד"ה לבבתני אחותי כלה בפירוש בן עוה"ב. ועיין זח"ב ר"פ משפטים דף ל"ד ע"ב מובן שיש מדריגות עוד למעלה גם מבחי' בן ע"ש. וכ"מ עוד שם בדף קכ"א סע"ב ודקכ"ב ע"א. ומזה יובן ענין מש"כ שע"י יוסף עוד עליה יתירה ע"י דאתהפכא כו' היינו למעלה מבחי' בן הנ"ל עכ"ה) אך מה שאמר בן אחר הרי משמעות בן ממדרגה אחרת שרחוקה ומובדלת מבחי' בן זה דבנים אתם כו' והיינו דוקא מבחי' אחר כמ"ש וכבודי לאחר לא אתן ונקרא אלקים אחרים כו' (הג"ה וכ"מ ברבות וילא פע"ג אחר שעשה מעשה אחרים כו' עכ"ל. ולכאורה תמוה דא"כ איך בקשה רחל זה אלא הכוונה שיברר בחי' אחר שיתהפך מבחי' אחר ליכלל ולהבטל באא"ס ב"ה בבחי' אחד היינו למס"נ באחד וכמ"ש אז אהפך אל עמים כו' ולעבדו שכם אחד והוא יתרון האור הנמשך מן החשך ע"ד והיה הבן הבכור לשניאה וע"ד כי רבים בני שוממה כו' וכמ"ש במ"א. ועד"ז ארז"ל ברבות בראשית פרשה כ"ג ע"פ כי שת לי אלקים זרע אחר דקאי על מלך המשיח שהוא זרע הבא ממקום אחר פי' מרות המואביה ופי' בעה"ק ח"ד ס"פ י"ד משום כי הרע שנעשה טוב אין למעלה הימנו כו' כי יתרון האור נמשך מן החשך. ועיין מד"ר ר"פ חוקת ע"פ מי יתן טהור מטמא. ועיין במד"ר ויקרא פנ"ו ע"פ איל אחד נאחז בסבך מהו אחר כו' ע"ש עכ"ה). והיינו כאשר אתכפיא סט"א ואתהפכא חשוכא לנהורא כו' הרי גם בחי' אלקי' אחרים אתכפיא והרי נעשה בחי' בן מאחר ג"כ וזהו יוסף ה' לי בן אחר (הג"ה ועיין זח"א ס"פ מקץ דף ר"ד ע"א גבי אתגלגלו ואתחברו תרין אתוון אלין ע"ר כחדא. כי עי"ת מורה על הטוב שהוא בחי' אמרו לדיק כי טוב והוא בחי' יוסף בן שבע עשרה שנה

בהשבין

כחשבון טוב והרי"ש מורה על הרע. ושיתחברו עו"ר זהו כענין יוסף ה' לי בן אחר והוא ע"ד טוב זה יל"ע אחד זה ילה"ר כשנהפך לטוב עכ"ה). ופי' יוסף לשון הוספה להבא שיוסיף תמיד בלי שיעור וגבול כו' וכמ"ש ברבות ר"פ שמות יוסף ע"ש יוסף ה' שנית ידו כו'. גם ידוע מאחז"ל תוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר. והענין הוא כי הנה ע"י אתכפיא ואתהפכא כו' נעשה בחי' תוספת אור בלי שיעור כלל כו' והטעם הוא דהנה כתיב אור זרוע לצדיק תלים סי' צ"ז י"א (הג"ה וברבות בא פט"ו דקל"ב ע"ד שזהו"ע ויזרע יצחק בארץ ההיא. ובתד"א ח"ב פ"ב אמר ע"ז ואין זריעה אלא צדקה שנאמר זרעו לכם לצדקה. בהושע סי' יו"ד. וברבות ס"פ שלח לך ע"פ ועשו להם ציצית הה"ד אור זרוע לצדיק כו' זרע הקב"ה את התורה ואת המצות וגו'. ועיין מענין אור זרוע בזח"ב תרומה דקס"ו ע"ב פקודי דף ר"כ ע"ב אמור דל"ג סע"א יתרו ע"ח ב' בראשית דף ל"א. עכ"ה) וכתיב זרעו לכם לצדקה שהזריעה הוא בארץ כדי להיות תוספת מרובה על העיקר הזריעה. כי כלום אדם זורע קב אלא להוציא כמה כורין כו' כך עד"מ בחי' ירידת אור הזרוע לצדיק ע"י בחי' התלבשות יו"ד עקב הנ"ל מלמעלה למטה בתורה ומצות כדי שעי"ז יהיה תוספת אור מרובה דהיינו שיהי' בחי' גילוי אא"ס למטה כמו שהוא ממש אתה ה' לבדך כנ"ל. וזהו בחי' יוסף לשון הוספת אור בלי שיעור. כי מבחי' אתהפכות חשוכא לנהורא כו' הנק' בן אחר כנ"ל מזה יש למעלה עונג נפלא לאין שיעור כו' (הג"ה והיינו כי פי' זרוע לצדיק זהו ע"י יוסף שנק' צדיק עליון שבו ועל ידו זרוע האור שנברא ביום ראשון ועיין מזה בפרדס סוף שער מהות והנהגה פכ"ו הזריעה הוא בשביל שיהי' הצמיחה ביתר שאת וכמ"ש הרמ"ז בפרשה פקודי שם שיתרבה ויתפשט כו' וזה הצמיחה והריבוי נמשך ממה שזורעים האור בארץ דהיינו ע"י שנתהפך חשוכא לנהורא וכמ"ש ע"פ ויהי בשלח פרעה כו' ע"ש. ועיין בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון מענין אור זרוע לצדיק שהצמיחה הוא שעי"ז יהי' הגלוי גם למטה בבי"ע כמו למעלה באצי' כו' וזהו"ע יוסף ה' לי בן אחר. ולכאורה אינו מובן הלא יעקב ג"כ הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה והיינו ע"י תפלה ותומ"צ כנ"ל וא"כ מה נתוסף עוד ע"י בחי' יוסף. ויש לפרש בשני אופנים ע"פ מה שנתבאר שני פירושים בפירוש מן הקצה אל הקצה דלפירוש האחד שהוא מהדעת עד יסוד דהיינו עד קצה השמים דלתתא א"כ המשכות יעקב זהו עדיין רק תוספת וריבוי האור באצי' עצמו שיומשך ריבוי האור שבעצמות דאתכסיא י"ה יומשך זה גם בז"א שהוא התחלת עלמא דאתגליא. אבל עכ"ז המשכה זו רק עדיין בבחי' שמים. אבל שיומשך ג"כ בארץ שהוא מל' מקור דבי"ע שיהי' גילוי אא"ס גם למטה בבי"ע ממש. וזהו"ע היחוד דזו"נ. שהז"א הוא סוף עולם הא"ס. ונוק' מקור דבי"ע. והיחוד הוא להיות גילוי האור גם בבי"ע. הנה זהו ע"י יוסף. וזהו ההפרש בין יעקב בריח התיכון ובין בחי' אלה תולדות יעקב יוסף. כי בחי' בריח התיכון עם היותו מבריח מן הקצה עד הקצה היינו מקצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא אבל בחי' יוסף זהו בחי' כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא. ועיין בעה"ק חלק העבודה פמ"ב על מאחז"ל בפרק הספינה עתידים צדיקים שיקראו

על

על שמו של הקב"ה שנאמר כל הנקרא בשמי כו'. פי' כי כל היינו צדיק יסוד עולם נקרא כל ע"ד כי כל בשמים ובארץ הוא הקושר השמים עם הארץ והדבקים בו נקראו צדיקים על שמו. וזהו בחי' יוסף הוא צדיק עליון וזהו ויוסף הוא השליט על הארץ כדפי' בזהר פרשה מקץ דקצ"ה סע"א. וזהו ענין כי כל בשמים ובארץ. (והיינו כי ביחוד זה יש העלאת מ"ן למטה מבי"ע מה שנתברר מנה"ב מק"כ ובירור זה נק' יוסף ה' לי בן אחר. ועמ"ש סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים בענין ותשתחוין לאלומתי ועיין כה"ג בזה"ג ויקרא די"ו ע"ב ולדיקים גמורים נגדין לון כו'). ועמ"ש כה"ג בת"א פ' יתרו בד"ה משה ידבר שזהו ההפרש בין מה שקיימו האבות את התורה עד שלא ניתנה שרק המשיכו אורות באצי' ובין מ"ת שעי"ז יהיה נמשך אור א"ס ב"ה גם למטה בעולם הפירוד כו'. וע' ברבות וארא פי"ב ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ כו' ושם נתבאר שכדי שיהי' נמשך האור למטה בארץ הוא ע"י ששורש ההמשכה ממקום גבוה יותר וזהו"ע משה ידבר כו' שהוא מבחי' חכמה שבכתר כו' ע"ש וזהו בחי' יוסף ג"כ כי במשה כתיב ויקח משה את עצמות יוסף עמו ופי' בזח"א פ' בראשית דכ"א ע"ב דר"ל שהמשכת והשפעת משה מה שהמשיך והשפיע בכל"י זהו ע"י בחי' יוסף דוקא כי יסוד ודעת הוא בחי' אחד [שאין קישוי אלא לדעת וכמ"ש והאדם ידע וכו'] כמ"ש בפע"ח בדרוש הלולב וכמ"ש במ"א בפירוש בן פורת יוסף פורת אותיות תופר שהוא התופר ומחבר בחי' כי אל דעות הוי' שיהיה ומלאה הארץ דעה את ה'. וזהו שארז"ל על מ"ת אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא היינו בחי' יוסף שבלעו"ז ויוסיף דעת יוסיף מכאוב שהוא ענין והנחש היה ערום כמ"ש ברבות בראשית ר"פ י"ט. א"כ עכ"פ מזה כלמוד דבחי' יוסף שבקדושה שייך למ"ת שהוא המחבר בחי' משה דעת עליון כו' שרש ומקור דבחי' יעקב תפארת כו' לכן בו ועל ידו דוקא נמשך גלוי האור גם בבי"ע (דהיינו בבחי' ארץ. וזהו"ע צדיק הוי' בכל דרכיו. ועמ"ש מענין צדיקים בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי. ובחינת יוסף בעבודה שהוא בחי' צדיק י"ל כמ"ש בזהר ר"פ נח דף נ"ט ע"ב ע"פ ועמך כולם צדיקים כו' מאי טעמא בגין דנטרין ברית דעלמא אתקיים עליה כו' מכאן אוליפנא כל מאן דנטיר האי ברית דעלמא אתקיים עליה אקרי צדיק מנלן מיוסף בגין דנטר ליה לברית עלמא זכה דאקרי צדיק ועל דא ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ וע' מזה בזהר פ' לך דצ"ג ע"א. והאופן הב' י"ל ע"ד כי (גם בריח התיכון המבריח) מן הקצה אל הקצה היינו מבינה עד מל' א"כ גם ע"י יעקב נמשך האור במלכות שהוא מקור דבי"ע. (וזהו יו"ד עקב שנמשך היו"ד עד בחי' עקב ממש (וז"ש ויקם עדות ביעקב כו') אך עכ"ז ע"י בריח התיכון אינו מאיר גלוי זה במל' בבחי' פנימי' ממש אלא רק בבחי' חיצוני' ומקיף אבל שיאיר בבחי' פנימית ממש בכנ"י זהו ע"י יוסף דוקא וזהו ג"כ ענין כי כל בשמים ובארץ שע"י בחי' כל נמשך מבחי' שמים בארץ בבחי' פנימית וע' במד"ר ר"פ תרומה ע"פ כי כל כו' דהיינו כי כל מה שיש למעלן בשמים נמשך ממש למטן בארץ. וכעין זה נתבאר בזח"ב פ' פקודי דף רמ"ב ע"א ההפרש בין המשכן שעשה משה ובין המקדש שבנה שלמה שהוא ההפרש בין קורבא דאהבותא ובין קורבא דזיווגא שבשלמה המשיך בו בחינת ונהר יוצא מעדן. וזהו אלה

תולדות יעקב יוסף. והוא קורבא דנייחא. והמשכן שעשה משה זהו [קורבא דחביבותא לבד (ונראה דקורבא דחביבותא זהו"ע זווג נשיקין וקורבא דנייחא זהו זווג גופני שבו דוקא נמשך עצמיות החכמה כמ"ש בהגה"ק בסופו ובבה"ז פ' בראשית על המאמר הזהר פ' בראשית דכ"ז ע"פ אעשה לו עזר כנגדו דא משנה אתתא דההיא נער כו'). וזהו] ע"ד והבריח התיכון. שזה הבריח התיכון היה בהמשכן דוקא. וכן משה עצמו נקרא בריח התיכון במד"ר פ' קרח. ועכ"ז הרי המשכן נקרא דירת עראי של הקב"ה ובהמ"ק היה דירת קבע מענין מה שיהי' לע"ל (ועיין מענין ההפרש בין מ"ת ובין הגלוי שיהי' לע"ל בסידור בד"ה מהרה ה' אלקינו ישמע בערי יהודה כו') לפי ששלמה היה דור ט"ו מאברהם שאז נתמלאה דיסקוס של לבנה. במד"ר פ' בא פט"ו. ועיין בזהר ויצא דקמ"ח ע"א ע"פ קומה ה' למנוחתך. ולכן נק' שלמה ע"ש השלום כמ"ש כי שלמה יהיה שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו הוא יבנה בית לשמי. בדה"א סי' כ"ב ח'. וידוע דפי' שלום זהו כשנמשך ההמשכה בפנימי'. כי השלום זהו חיבור ב' הפכיים. והיינו מה שיומשך אא"ס ב"ה בגלוי בבחי' פנימי' בנשמות. וע' בלק"ת בד"ה והיה מדי חדש בחדשו ושם פ"ג גבי בקש שלום כו' ועיין זח"ג פ' בחקתי דקי"ג סע"ב בפירוש ונתתי שלום בארץ ועיין בהג"ה סי' י"ב ע"פ והיה מעשה הצדקה שלום. וזהו בחי' יוסף שנק' בן פורת תופר ומחבר. וזהו שחותמים בשמו"ע בברכת שים שלום זהו בחי' יוסף וג' ברכות ראשונות דשמו"ע הם נגד ג' אבות. ועיין מזה בזח"ב פרשה ויקהל דף ר"ש עמוד ב' ובמק"מ שם. ומכ"ז יובן ענין אלה תולדות יעקב יוסף. ועיין מענין אלה תולדות יעקב יוסף [בגמרא פ"ז דסוטה דל"ו ע"ב. פ"ח דב"ב דקכ"ג ע"א. פ"ט דברכות דנ"ה ע"ב. בסנהדרין פרק חלק דק"י ע"א. במד"ר פ' וישב פרשה פ"ד דל"ג ע"ב ור"פ פ"ו. ובפרשה נשא פי"ד סוף ענין ביום השביעי נשיא לבני אפרים. זה"א פ' בראשית דף כ"א ע"ב פרשה לך לך דפ"ה סע"א ר"פ וישב דקפ"ב ע"ב ס"פ וישלח דקע"ו סע"ב ויחי דף רי"ו ע"ב. וע"ש בבה"ז פרשה פקודי דרמ"ב ע"א כהובא לעיל פרשה פינחס דרמ"ח א'. ובהשמטות חלק א' סי' כ"ה דף ע' ע"א. [ועי"ל בפירוש יוסף ה' לי בן אחר זהו מעלת בע"ת על צדיקים כי יוסף עצמו הוא צדיק עליון ועל ידו נמשך יוסף ה' לי בן אחר היינו בחי' בעלי תשובה דהיינו] גם מה שמבחי' אחר נעשה ג"כ בחי' בן כו'. ואפ"ל שזהו ענין מ"ש בהגדה כנגד ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם ואחד רשע כו' ופי' בפע"ח שער חג המצות שהם ד' מלכיות דאבי"ע ולמה חכם שהוא אצילות סמוך לרשע שהוא עשיה לפי שעשיה צריכה אור גדול כו' וד' בנים רמוז לד' בחי' ש' ב"ן שבכל עולם [ובמ"א כת' אשר ד' בחי' ב"ן הנ"ל הם ד' אמהות שרה רבקה רחל לאה].
[והנה בלק"ת מהאריז"ל פ' שמיני בטעמי מצות פי' יוסף גימ' ג' פעמים ב"ן וא"כ י"ל פי'] וענין יוסף ה' לי בן אחר היינו שיתברר גם בן הרביעי שהוא ב"ן דעשיה היינו לברר גם הניצוצים שנפלו למטה בעשיה שזהו ע"י שהבן רשע הוא בתשובה [ועי"ז נעשה עליה יתירה כמו שאמרו על ר"א בן דורדיא יש קונה עולמו בשעה אחת] וכמ"ש [בלק"ת בשה"ש] בד"ה מי יתנך [בענין אמצאך בחוץ כו' וגם כמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב בענין אף עשיתיו אף הוא ריבוי בחי' עליונה ביותר מה שנמשך ע"י בירור

העשיה

העשיה ועמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' שמיני דיצחק גימ' ד"פ ב"ן והיינו כמ"ש בת"א ר"פ וישב בענין יצחק שזהו"ע השחוק ותענוג העליון שיתגלה לע"ל בשלימות הבירורים. ועז"כ ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי לאלקים כו'.)וזהו ענין ויצא יעקב מבאר שבע עולם האצי' וילך חרנה לברר ק"כ דבי"ע ושם נולד יוסף ועי"ז ושבתי בשלום אל בית אבי ב' בחי' שלום יוסף מלמעלה למטה ובנימין מלמטה למעלה[והוא כח המשך להעלות מ"ן. והתעדל"ת בבחי' תשובה שיהיה בן אחר כענין ר' אלעזר בן דורדיא. וע' מזה בת"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי מענין יוסף ובנימין וזהו בשלום ב' שלום ומזה נמשך ג"כ ענין ורב שלום וכמ"ש מזה בלק"ת סד"ה ושמתי כדכד דרוש הראשון שאין רבים פחות משלשה והיינו ג' פעמים שלום שאומרי' בשעת קידוש הלבנה כמ"ש במסכת סופרים פ"כ ה"ב. היינו השלום הא' דבחי' יוסף זהו מלמעלמ"ט ע"ד הד אמר שוהם ע"ש. והשלום הב' דבנימין זהו מלמטה למעלה והיינו ע"י בחי' בעלי תשובה דהיינו ענין בן אחר וזהו"ע ישפה. ובחי' שלום הג' כדין וכדין זהו ע"ד אהבה דדיקיא בתיובתא שיהיה התחברות ב' המעלות יחד מעלת בחי' צדיק שהוא מלמעלה למטה עם בחי' התשובה שהיא מלמעלמ"ע וכמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש סד"ה מי יתנך כאח לי ומ"ש בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון ספ"ב בענין מאמר יעקב והיה הוי' לי לאלקים וזהו ושמתי כד כד כדין וכדין יעו"ש. וכ"ז נמשך הכל ע"י יוסף דהיינו יוסף ה' לי כו' שמזה נמשך ושמתי כד כד כו' וזהו הכל ענין אלה תולדות יעקב יוסף]. גם יובן עוד עדמ"ש בפרשה וישב סד"ה בכ"ה בכסליו וז"ל ולכן כתיב מי יקום יעקב כי קטן הוא כי יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה ומאחר שיש קצה בראש וקצה בסוף הרי יש לו בחי' גבול וה"ז בבחי' קטן לגבי א"ס ב"ה עכ"ל. והיינו כמ"ש לקמן בהביאור דהקצה ראשון הוא ראשית הארת הקו והוא כו' והרי הקו הוא רק הארה בעלמא מאא"ס ב"ה אבל ע"י יוסף [שהוא היסוד האתעדל"ת והעלאת מ"ן מהבירור דשם ב"ן המתברר והמשכת מ"ד דשם מ"ה המברר וכענין ותשתחוין לאלומתי הנה עי"ז]נמשך תוספת וריבוי האור מאא"ס ב"ה ממש מלמעלה מהקו שיאיר תוספת האור בהקו. ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח כו' יגדל ביו"ד רבתי ע"ש ריבוי האור שלמעלה מבחי' יו"ד דיעקב י' עקב כו' ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב כולה. והנה עי"ז יהי' עליית הנשמות למעלה מבחי' ומדריגת בן אצא ע"ד מ"ש בזח"ב ר"פ משפטים זכה יתיר יהבין ליה הוי' בשלימו כו' דאיהו אדם בארח אצילות דלעילא דהיינו נרנ"ח דאצי' כו' ע"ש [ועמ"ש ע"פ ואכלתם אכול בלק"ת פ' צו]:

נ"א **קיצור** וכ"ז בחי' יעקב אבן בחי' יוסף ה' לי בן אחר דאתדכייא ואתהפכא

נ"ב **קיצור** וכ"ז בחי' יעקב אבן בחי' יוסף ה' לי בן

נ"ב

והאור זרוע ע"י יוסף ועמ"ש בד"ה שלח פרעה. והפי' בשני אופנים הא' שיעקב מבריח מן הקצה אל הקצה דאצי' וממשיך האור עד קצה השמים ויוסף הוא השליט על הארץ להמשיך האור גם בבי"ע וזהו ויקח משה את עצמות יוסף עמו. הב' כי יעקב ג"כ מבריח אל הקצה דבי"ע אלא שזהו עבודת הצדיקים וממשיך מהקצה מהקו והוע. אבל יוסף בן אחר בחי' בע"ת כי יש ד' בנים אבי"ע ושיתברר ב"ן דעשי' זהו ע"י תשובה ומזה יומשך ושבתי בשלום כו' יצחק ד"פ ב"ן עי"ז גילוי עונג העליון ועי"ז והי' הוי' לי לאלקים ולמעלה מבחי' י' עקב וזהו תוספת המרובה על העיקר ועמ"ש מענין צדיקים ובע"ת בד"ה מי יתנך כאח לי כו' אמצאך בחוץ כו':

ה **ועמ"ש** בד"ה ויצא יעקב מבאר שבע בפי' צוה ישועות יעקב ובהביאור שם ובלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון שם כת' ישועות היינו ההמשכה מבחי' ש"ע נהורין שהוא המשכה גבוה מאד ויעקב ממשיך בחי' זו גם בבחי' עקב ע"ש וע' מענין ש"ע נהורין בהרמ"ז ר"פ בראשית בדף ד'. והנה כתיב מי יתן מציון ישועות ישראל שהישועה נמשך מציון דוקא. וכמ"ש ברבות ר"פ קדושים. וידוע דציון זהו יסוד שהוא דהי' יורח וכן יוסף כחשבון ציון. והיינו

נ"א

האחד שיעקב מבריח מן הקצה אל הקצה דאצילות וממשיך האור עד קצה השמים ויוסף הוא בחי' כי כל בשמים ובארץ. כל הנקרא בשמי. ועיין בזהר פ' וישלח דקס"ז ע"ב גבי ואי תימא יוסף אמאי יתיר מכולהו כו' בגין דאקרי צדיק ודא הוא דאנטר לסיהרא יתיר מכולהו כו' ע"ש ובפ' מקץ דקצ"ה סע"א ע"פ ויוסף הוא השליט על הארץ להמשיך האור גם בבי"ע וזהו ויקח משה את עצמות יוסף עמו. וזהו אור זרוע לצדיק שהזריעה היא בארץ דוקא. הב' כי יעקב ג"כ מבריח אל הקצה דבי"ע אלא (שזהו רק בבחי' מקיף עדיין אבל שיומשך בפנימיות ממש זהו ע"י יוסף וכענין ההפרש בין המשכן ובין בהמ"ק. עוי"ל בפי' בן אחר שזהו ע"ד בעלי תשובה) כי יש ד' בנים אבי"ע ושיתברר ב"ן דעשיה זהו ע"י תשובה ומזה יומשך ושבתי בשלום כו' יצחק ד"פ ב"ן עי"ז גילוי עונג העליון ועי"ז יהי' הוי' לי לאלקי' ולמעלה מבחי' יו"ד עקב וזהו תוס' המרובה על העיקר. ועמ"ש מענין צדיקים ובע"ת בד"ה מי יתנך כאח לי כו' אמצאך בחוץ כו'. וזהו"ע אלה תולדות יעקב יוסף שמזה נמשך בחי' ושמתי כד כד כדין וזהו ורב שלום בניך ג' בחי' שלום כו'):

ה **וזהו** בן פורת יוסף פי' פורת לשון פריה ורביה כתרגומו ברי דסגי יוסף

והוא כמ"ש רז"ל פב"ת דבכורות דנ"ה ע"ב ע"פ והנהר הרביעי הוא פרת הוא דמעיקרא כו' יובל שמו כו' ולמה נק' שמו פרת שמימיו פרים ורבים והוא ענין תוספת וריבוי האור כמשל הצמיחה מהאור זרוע כנ"ל והוא בחי' יוסף שנק' בן פרת (והיינו שההמשכה להיות

[illegible]

בראשית ע"פ ושם אחיו יובל שמו. וזהו הוא פרת הוא דמעיקרא שנמשך מבחי' הוא עשנו עיין זח"ג פ' קרח דקע"ח ע"פ ועבד הלוי הוא. גם פרת גימ' ה"פ קול דהיינו מקור התורה שניתנה בחמשה קולות כמ"ש בפע"ח שער יוהכ"פ פ"ג ובמא"א אות פ"א סל"ו ויוסף נק' בן פרת שמקבל מבחי' יובל כי יוסף שהוא צדיק יסוד עולם נק' ונהר יוצא מעדן כו'. ועיין מזה בבה"ז פרשה וירא ע"פ ויעש ה' לשרה כו'. ולכן גביע הכסף דיוסף גביע ג"כ גימט' ה' פעמים טוב דהיינו כענין המשה קולות ועמ"ש בלק"ת פרשה ראה בד"ה כי תשמע בקול בפי' בקול. גם י"ל שנקרא ג"כ בן פורת ע"ש יוסף ה' לי בן אחר שנמשך מבחי' בירור והנהר הרביעי הוא פרת שישנו ג"כ בלעומת זה כמ"ש במד"ר פ' בראשית פט"ז פרת ע"ש פורה דרכתי לבדי כו'. ועיין במא"א אות ד' סשעיף כ"ה. קיצור ענין בן פרת ריבוי האור ע"ד פרת שמימיו פרים ורבים. וענין הוא דמעיקרא יובל שמו הוא דא עתיקא וזהו ועל יובל ישלח שרשיו לכן פרת גימט' ה"פ קול כנגד התורה שניתנה בהמשה קולות שנמשכה מבחי' יובל שער החמשים יום מתן תורה ויוסף נקרא בן פורת שהוא ג"כ בחי' ונהר יוצא מעדן ומשם נמשך הכח להיות ריבוי ותוספת האור:

ו **בן** פורת עלי עין. דהנה בבחי' תוספת גילוי אא"ס הנ"ל שהוא בחי' יוסף יש בו שני מדריגות לעתיד האחד בימות המשיח והב' בתחה"מ והיינו ב' פעמים בן פורת הראשון לימוה"מ והשני לתחה"מ ולהיות כי לתחה"מ יהיה במעלה ומדריגה יתירה מימות המשיח ע"כ נאמר בו עלי עין למעלה מבחי' עין כו'. וביאור כל זה הנה בימות המשיח כתיב ונגלה כבוד ה' כו' בישעי' סי' מ' ופי' ונגלה זה משמע שהיה דבר מה במליאות כבר אלא שנגלה מן

ההעלם

פב"ת דבכורות דכ"ה ע"ב ע"פ והנהר הרביעי הוא פרת. הוא דמעיקרא כו' יובל שמו כו' ולמה נק' שמו פרת שמימיו פרים ורבים. והוא ענין תוספת ורבוי האור כמשל הצמיחה מהאור זרוע כנ"ל והוא בחי' יוסף שנק' בן פורת (הג"ה ענין יובל שמו הוא בינה כי יש חמשים שערי בינה והשער החמשים הוא יובל. והנה חו"ב הוא תרין ריעין דלא מתפרשין והור א"ס השורה בחכמה שמשם כה הפריה ורביה להוליד חדשות הוא מאיר בבינה תמיד. והנה נהר הרביעי פרת הוא מל' כמ"ש במא"א ד' סכ"ה פרת מלכות שמימיו פרים ורבים והבן כי חכמה בראש חכמה בסוף כו' וכ"מ בת"ז תקון כ"ד דל"ה ע"א. והיינו כמו בארץ יש הכח לאדם למטה יש מאין כך במל' דוקא יש הכח לברוא ולהדש יש מאין והיינו ע"י כי נעוץ תחלתן בסופן וכמ"ש ע"פ המגיד מראשית אחרית. גם כמ"ש בביאור אחת היא יונתי דפרצוף פנימי דמל' הנק' כנס"י שרשו מחכמה ועמש"ש בענין נהרא מכיפיה מבריך כו'. ועד"ז יובן ענין יוסף שנק' בן פורת כי יוסף יסוד נק' נהר היוצא מעדן שמקבל מחו"ב וממשיך רבוי האור במל'. וזהו ענין כל המשמח את החתן זוכה לתורה שניתנה בחמשה קולות. דהנה במא"א פ' סל"ו פרת היא אימא וגימט' ה' פעמים קול ה"ח דיסוד דבינה עכ"ל. והוא מבואר בפע"ח שער יוהכ"פ פ"ג אמנם אלו החמשה קולות ה"ס נהר פרת בינה הכוללת כל הד' נהרות

כו'

נ"ב

כו' ע"ש. והנה היסוד נק' כל שמקבל מחמשים שע"ב. וע"כ נק' בן פרת. וכמ"ש במ"א בענין גביע הכסף דיוסף גביע גימט' ה"פ טוב ה' החסדים הנ"ל ה' חומשי תורה ה' קולות שכולם נמשכים ומתגלים ביוסף כמ"ש אמרו לצדיק כי טוב. וע"כ זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות הנ"ל. ועמ"ש במ"א בענין ה' קולות שהם כנגד אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה כו' וזהו ג"כ ענין ה' פעמים טוב דגביע כי בכל המשכה נ"ל מדת טוב יסוד כמ"ש ע"פ זכר רב טובך. וזהו ע"ו מעלות טובות כי בכל פרצוף מה' פרצופי דאצי' יש ג' בחי' פנימי אמצעי חיצון כו'. והנה י"ל ה' קולות הנ"ל שרשם מה' עילאה זהו שנמשכים מבחי' אתה הוא ה' לבדך דהיינו אתה עם ה' משא"כ את עשית את השמים חסר ה"א באתה כמש"ל לפי' שההמשכה רק בחי' אותיות אבל ה' קולות שע"י התורה נמשכים מבחי' אתה הוא ה' לבדך היינו עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד בחי' עתיק שהוא בחי' א"ס ומאיר בה' עילאה בינה כו'. והנה עכ"פ מזה מובן ענין שנק' בן פורת שממשיך האור ממקור הברכה ממעמקים מעמיקו דכולא כו' וזהו מכיפיה מבריך ממקורו וסלעו. ועד"ז אמרו בברכות סוף מגלת אסתר אתה מוצא כל מדות של הקב"ה בהשפעה בפרוי ורבוי כו'. ועוי"ל ג"כ שנק' בן פרת ע"ש בן אהר שמברר מה שנפל בשבה"כ כי הד' נהרות ישנם ג"כ בלעומת זה וכנגדם ד' מל' שהם סוד או"א וזו"נ

דקליפה

נ"א

ההעלם בלבד עד"מ אבנים טובות הגנוזות בתיבה שכאשר פותחין אותה נגלין ממילא ואין בגוף האבנים טובות שינוי עי"ז רק שנגלו לעין בלבד וכך הוא משל הזריעה שנגנז הגרעין תחת העפר ימים הרבה ואח"כ יצמיח לחוץ שיגלה מן בחי' ההעלם. וכך עד"מ יובן בירידת אור עליון המלובש בתו"ל מלמעלה למטה שהוא בחי' יו"ד עקב כנ"ל. הנה נגנז ונעלם האור האלקי הזה בכל מצוה ומצוה בעשותה ולעתיד יתגלה האור מתוך ההעלם עד"מ הנ"ל בארגז הנפתח כו' כמו אור אלקי הגנוז בד"א של הלכה שעכשיו בהעלם הוא אצל כל לומד הלכה ולעתיד הרי יגלה לעין כל וז"ש ונגלה כבוד ה' מן ההעלם שנתעלם כבר במעשה המצות וכמו במצות ציצית שנקרא פרישו דמלכא מבחי' מקיף שבמל' כו' וכמו פרשה קדש בתפילין שגנוזים בה אור חכמה וכיוצא הכל בהעלם עכשיו ולעתיד יתגלו האורות הגנוזים כו'. וזהו ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר פי' דבר ה' זו הלכה כמ"ש ואשים דברי בפיך אך עכשיו הוא בהעלם ולעתיד יתגלה לעין כל כי פי ה' ממש דבר בדבר ההלכה וכיוצא בזה בכל המצות שנאמר בהן וידבר ה' כו' אלא עכשיו האור נעלם בהם ולעתיד יתגלה כו'. (הג"ה ועמ"ש מענין ונגלה כבוד ה' בת"א פ' לך בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם. ועיין מזה במד"ר פרשה ויקרא ספ"א לפי שבעוה"ז שכינה נגלית על היחידים אבל לע"ל ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר. ובילקוט פ' בא רמז ר"ז דס"ב ע"ג ונגלה כבוד ה' וראו כו' ראו עתה כי אני אני הוא. ועיין מענין ראו עתה כי אני אני הוא בזה"א פ' בראשית דף כ"ב ע"ב ובפ' לך לך דפ"ז ע"ב ובפרשה משפטים דק"ח ע"ב ובלק"ת בד"ה במדבר סיני באהל מועד דרוש השני פ"ה. עוד מענין ונגלה כבוד ה' בילקוט פרשה כי תשא רמז שצ"ו דק"ט ע"ד

ובתלים

ובתלים סי' י"ז רמז תרע"ח ע"פ אני בצדק אחזה פניך ובזח"ב ס"פ משפטים דקכ"ו ע"א. והנה לפי מדרשים אלו דמפרשים וגלה כבוד ה' ורמז על ענין הנבואה ע"כ אתי שפיר מה שפירש כאן ענין זה על פסוק בן פורת יוסף דהנה מבואר במדרש תלים סי' י"ד ע"פ מי יתן מציון ישועות ישראל אחד בספר ראשון ואחד בספר שני ששי' כ"ג ולמה א"ר לוי הרב אמר דבר אחד והתלמיד אמר דבר אחד. הרב אמר מי יתן והיה לבבם זה להם. והתלמיד אמר מי יתן והיה כל עם ה' נביאים. לא דברי הרב ולא דברי התלמיד מתקיימין בעוה"ז אבל לעוה"ב שניהן מתקיימין. דברי הרב מנין שנאמר ונתתי לכם לב חדש. דברי התלמיד מנין שנאמר והיה אחרי כן אשפוך רוחי על כל בשר עכ"ל. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' במדבר סוף הביאור בשעה שהקדימו ישראל נעשה כו' מי גילה רז זה לבני שזה נמשך מבחי' מי שהוא שער החמשים דבינה שיתגלה לעתיד לכן מה שאמרו שניהם הרב והתלמיד מי יתן יתקיים זה לע"ל. ופי' מי יתן מציון היינו שההמשכה וגילוי זה מבחי' מי יומשך מציון כמ"ש במד"ר ר"פ קדושים אמר ר' לוי כל טובות וברכות ונחמות שעתיד הקב"ה ליתן לישראל אינו אלא מציון ישועות מציון שנאמר מי יתן מציון ישועת ישראל כו' ע"ש וכ"ה במדרש תילים שם ססי' י"ד. ועיין מענין ציון בזח"ג פ' לו דל"א ע"א וסוף האדר"ז דרצ"ו ע"ב ובפ' ויקרא דף ט' ע"ב ועמ"ש מזה בת"א פרשה מקץ בד"ה רני ושמחי בת ציון דרוש השני ובפרדס ערך ציון. והנה במא"א אות צ' סעיף ע"ו ציון גימט' יוסף כו' והיינו מ"י שהוא שער החמשים יתן מציון מבחי' יסוד שמשם מקור ההשפעה ונקרא המבורך בזהר תרומה דקל"ה ע"ב דא אפיקו דברכאן ממקורא דחיי. ועי' בסידור ע"פ נשמת כל חי תברך את שמך. וא"כ ענין מי יתן מציון

דקליפה כמ"ש במא"א ד' ססעי' כ"ה ופרת הוא עשו אדום. ועז"כ פורה דרכתי. ועי' מזה ברבות בראשית פע"ז. ולכן נק' יוסף בן פרת שעי"ז נעשה רבוי האור וכמ"ש במ"א ע"פ ורב שלום בניך כו' וזהו ענין ורב להושיע. וז"ש ברבות ויחי ספצ"ע ע"פ בן פורת יוסף וכי פורת לית להו יוסף ור"ל הלא שניהם פי' א' כי פורת לשון פרו ורבו וכן יוסף לשון תוספת ורבוי וא"כ הכל אחד ולמה כפל הדבר בשני מלות שוות. ותירץ אלא מהו בן פרת שע"י פרות נתגדל. ור"ל שהם ב' בחי' רבוי. הא' תוספת האור מצד הקדושה עצמה שממשיך תוס' אור וזהו ענין יוסף. הב' מה שמברר מסט"א להיות אתהפכא חשוכא לנהורא ונמלא זה היתרון אור והריבוי בא מהחשך וזהו בן פורת שע"י פרות נתגדל מבירור שם ב"ן בחי' בהמה. וזהו יוסף ה' לי בן אחר כנ"ל. אבל יוסף מצד עצמו הוא שם מ"ה וזהו אדם ובהמה תושיע הוי'. קיצור. ענין בן פורת רבוי האור ע"ד פרת שמימיו פרים ורבים. יובל שער החמשים. ומל' נק' ג"כ פרת חכמה בלאם חכמה בסיף. גם פרת ה"פ קול. גביע. לכן המשמח כו'. פרת ממעמקים כנרא מכיפיה מבריך. השפע ברבוי. א"כ בן פירת שמברר מלעו"ז וזהו ההפרש בין פירת ובין יוסף עכ"ה) :

ו **בן** פורת עלי עין (הג"ה מענין עלי עין ברכות ויבלא פצ"ח דפ"ז ד' ובזהר בלק ר"ב ע"ב ובמק"מ שם. וברבית נבא פי"ד הרכ"ע ג'

סוף נשיא אפרים פי' בעיל' עינו מאשת פוטיפר כו'. ובזח"ג נשא דק"ל ע"א עלי טין כו' עין ה' אל יראיו כו' ע"ש עכ"ה). דהנה בבחי' תוספת גלוי אוא"ס הנ"ל שהוא בחי' יוסף יש בו שני מדרגות לעתיד הא' בימות המשיח והב' בתחה"מ והיינו ב' פעמים בן פורת הראשון לימות המשיח והשני לתחה"מ. ולהיות כי לתחה"מ יהי' במעלה ומדריגה יתירה מבימותהמ"ש ע"כ נאמר בו עלי עין למעלה מבחי' עין כו' (הג"ה גם י"ל פי' עלי עין ע"ד מאמרז"ל כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימותהמ"ש אבל לעוה"ב שהוא תחה"מ עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. פ"ו דשבת דס"ג ע"א. וזהו עלי עין היינו בחי' עין לא ראתה. וברבות תצוה פל"ח אין עין אלא נבואה ועין לא ראתה היינו מה שלמעלה מהשגת הנביאים וכמ"ש במשה ופני לא יראו. ובפכ"י פי' עלי עין ע"ד חכם עדיף מנביא. והענין כי הנביא משיג המהות והחכם משיג רק המציאות ולא המהות ולפיכך יוכל להשיג גם מדרגות היותר עליונות וזהו עלי עין מה שענין הנבואה לא ראתה. אך לע"ל אז תפקחנה עיני עורים ע"ד מי עור כ"א עבדי בישעי' סי' מ"ב י"ט. וכמ"ש בזהר פ' פינחס דרנ"ה סע"ב בענין למעלה מעשרים לא שלטא בי' עינא שהוא בחי' כתר כו'. וע' זח"א ד"ו סע"א דרגא עילאה סתימאה דעין לא ראתה ושם ד"ד סע"ב ובפי' הרמ"ז שם ועמ"ש מזה בהג"ה בד"ה והנה מנורת זהב כולה פ"ג עכ"ה). וביאור זהו"ע בן פרת יוסף כי פרת הוא דמעיקרא ונהר יוצא מעדן יובל שמו זהו שער החמשים דבינה הנקרא מי ויוסף נק' בן פרת שמקבל מבחי' ונהר יוצא מעדן כו' וזהו עלמו ענין ליון כו' וכמש"ל סעיף ד' שדהמ"ק זהו ע"ד ההמשכה מבחי' ונהר יוצא מעדן וע' בזה"א פרשה בראשית ד"ו סע"א ע"פ ובניהו בן יהודע בן איש חי רב פעלים מקבציאל יובן כמש"כ א"כ ענין ונגלה כבוד ה' זהו נמשך מבחי' בן פרת יוסף ולכן ארז"ל במד"ר פ' שמות פ"א יוסף ע"ש יוסיף ה' שנית ידו כו'. ועוי"ל בענין בן פרת השני דמבואר לעיל סעיף ה' פרת גימט' ה"פ קול ע"ש התורה שניתנה בחמשה קולות ומבואר במד"ר פ' שמיני פי"ג א"ר אבין בר כהנא אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא הדוש תורה מאתי תצא ועיין ביפ"ת שם שהאריך לבאר זה המדרש ובהרמ"ז פ' תצא סוף דף רע"ו פי' המסדר שזהו ענין שער החמשים שלא נמסר למשה כו' ועמ"ש מזה בכמה דוכתי דהיינו מה שלע"ל יתגלה פנימית התורה. והנה מבואר בלק"ת פרשה ראה בד"ה כי תשמע בקול בקול היינו בפנימית הקול מה שמלובש בתוך הקול ע"ש פ"ב וא"כ כמו שהתורה בהר סיני ניתנה בחמשה קולות וזהו ענין בן פרת הראשון כך פנימית התורה שיתגלה לע"ל יהי' ג"כ ע"י פנימית חמשה קולות וזהו מה שכפל עוד לומר בן פרת. קיצור מההג"ה. שייכות ונגלה כבוד ה' לענין בן פרת יוסף עפמ"ש במדרש דפירוש ונגלה כבוד ה' וראו זהו קיום הבקשה ומי יתן והיה כל עם ה' נביאים וכמ"ש והיה אחרי כן אשפוך רוחי על כל בשר וע"ז פירשו במדרש הפסוק מי יתן מציון ישועות ישראל וא"כ זהו עלמו ענין בן פרת יוסף ע"ש יוסיף ה' שנית ידו עכ"ה). והנה כל זה באתעדל"ת עכשיו בתומ"צ כן לפי ערך יתגלה לעתיד וזהו כי עין בעין יראו בשוב

ג"א

ה' ציון. בישעי' כ"ב ח'. פי' עין הרואה מלמטה למעלה היינו כמ"ש עיני תמיד אל ה' כו' דהיינו בחי' תשוקה ועונג הנמשך מן המקבל אל המשפיע שהוא בבחי' הסתכלות עינים כמ"ש עיניך יונים עד"מ היונים זכר ונקבה שהנקבה מסתכלת בזכר והזכר מסתכל בנקבה ומתענגים בראיה והסתכלות זאת וכך הוא בנמשל תשוקת כנס"י להסתכלא ביקרא דמלכא בעונג גדול ועמ"ש ע"פ חכלילי עינים מיין וז"ש עיניך יונים וכן כתיב עיני כל אליך ישברו או עיני תמיד אל ה' ועי"ז נמשך כמ"כ מלמעלה עיני ה' אל צדיקים כמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש סד"ה הנך יפה רעיתי גבי עיניך יונים ובד"ה אני ישנה ולבי ער פ"ג ובהביאור פ"ג ובד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון ספ"ב ובדרוש השני פ"ה בענין אחת היא יונתי וזהו הכל ענין עין בעין יראו דהיינו לפי ערך האתעדל"ת דוקא והיינו כנ"ל כמשל האגוז הנפתח כו' כך לעתיד עין בעין יראו כו' מה שהיה נעלם בתומ"צ כמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וכנ"ל ודוקא לפי ערך האתעדל"ת כך יהיה אתעדל"ע וז"ש עין בעין בחי' אסתכלותא דאנפין באנפין לפי ערך העלאת מ"ן מהמקבל בלבד. ועמ"ש עוד באריכות מענין כי עין בעין יראו בסידור שער חג המצות בד"ה ולהבין בתוספת ביאור כו' בענין ההתבוננות יש מאין (ועיין מזה עוד בזח"ב פ' בשלח דנ"ה סע"ב ושם דהיינו בשוב ה' ציון וזהו בן פרת יוסף וכנ"ל ובזהר פ' פקודי דר"מ ע"ב. ס"פ מקץ דר"ה א'. ס"פ משפטים דקכ"ו סע"א. זח"ג כנא דק"ל ע"א ודקל"ז ע"א. ת"ז תיקון ו' די"א סע"א. מד"ר באיכה ס"ב ד' בפסוק אזכרה נגינתי בלילה ובפסוק תבא כל רעתם דף ס"עד'. בחיי ס"פ פקודי). וכל זה היינו בשוב ה' ציון דהיינו לימות המשיח. אבל לזמן הזה"ת נאמר בן פורת עלי עין פי' למעלה מבחי' עין שלמטה באתעדל"ת. והיינו

ג"ב

כ"ז הנה לימות המשיח כתיב ונגלה כבוד ה' כו' בישעי' סי' מ"ס. ופי' ונגלה זה משמע שהי' דבר מה במציאות כבר אלא שנגלה מן ההעלם בלבד עד"מ האבנים טובות הגנוזות בתיבה שכאשר פותחין אותה נגלין ממילא ואין בגוף האבנים טובות שינוי עי"ז רק שנגלו לעין בלבד. וכך הוא משל הזריעה שנגנז הגרעין תחת העפר ימים הרבה ואח"כ יצמיח לחוץ שיגלה מן בחי' ההעלם וכך עד"מ יובן בירידת אור עליון המלובש בתורה ומצות מלמעלה למטה שהוא בחי' יו"ד עקב כנ"ל הנה נגנז ונעלם האור האלקי הזה בכל מצוה ומצוה בעשותה ולעתיד יתגלה האור מתוך ההעלם עד"מ הנ"ל באגוז הנפתח כו' כמו אור אלקי הגנוז בד"א של הלכה שעכשיו בהעלם הוא אצל כל לומד הלכה ולעתיד הרי יגלה לעין כל וז"ש ונגלה כבוד ה' מן ההעלם שנתעלם כבר במעשה המצות וכמו במצות ציצית שנק' פרישו דמלכא מבחי' מקיף שבמל' כו' וכמו פ' קדש בתפילין שגנוזים בו אור חכמה וכיוצא הכל בהעלם עכשיו ולעתיד יתגלו האורות הגנוזים כו' וזהו ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר פי' דבר ה' זו הלכה כמ"ש ושמתי דברי בפיך. אך עכשיו הוא בהעלם ולעתיד יתגלה לכל כי פי ה' ממש דבר בדבר ההלכה וכיוצא בזה בכל המצות שנאמר בהן וידבר ה' כו' אלא עכשיו האור נעלם בהן ולעתיד יתגלה כו'. והנה כל זה באתעדל"ת עכשיו בתורה ומצו' כן לפי ערך יתגלה לעתיד. וזהו כי עין בעין יראו בשוב ה'

נ"ב

ליון. בישעי' כ"ב ח'. פי' עין הרואה מלמטה למעלה היינו כמ"ש עיני תמיד אל ה' כו' דהיינו בחי' תשוקה ועונג הנמשך מן המקבל אל המשפיע שהוא בבחי' הסתכלות עינים כמ"ש עיניך יונים עד"מ היונים זכר ונקב' שהנקב' מסתכלת בזכר והזכר מסתכל בנקבה ומתענגים בראי' והסתכלות זאת. והנה משל תשוקת הסתכלות הנקבה אל הזכר למעלה היינו תשוקת כנ"י להסתכלא ביקרא דמלכא בעונג גדול ועמ"ש ע"פ חכלילי עינים מיין וז"ש עיניך יונים וכן כתיב עיני כל אליך ישברו או עיני תמיד אל ה'. ומשל התענגות אשר בהסתכלות הזכר אל הנקבה היינו למעלה מ"ש עיניו כיונים וכן כתיב עיני ה' אל צדיקים עין ה' אל יראיו כו' דהיינו לפי ערך אתדל"ת דוקא והיינו כנ"ל כמשל הארגז הנפתח כו' כך לעתיד עין בעין יראו מה שהי' נעלם בתומ"צ וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וכנ"ל ודוקא לפי ערך אתעדל"ת כך יהי' אתעדל"ע. וז"ש עין בעין בחי' אסתכלותא דאנפין באנפין לפ"ע העלאת מ"ן מהמקבל בלבד. אבל לזמן התה"מ נאמר בן פורת עלי עין פי' למעלה מבחי' עין שלמטה באתעדל"ת והיינו מפני שאז יתגלה האור ממקום ומדרגה היותר עליון עד שאין אתעדל"ת מגיע לשם כלל והוא בחי' מצחא דע"י שלמעלה מבחי' העינים עד"מ דהיינו בחי' רעוא דכל רעוין המתגלה במצחא כמ"ש באד"ר והוא מ"ש והי' על מצחו תמיד לרצון כו' פי' תמיד לרצון אע"פ שאין אתעדל"ת למטה כלל כי תמיד מאיר

בחי'

נ"א

מפני שאז יתגלה האור ממקום ומדריגה היותר עליון עד שאין אתעדל"ת מגיע לשם כלל והוא בחי' מצחא דע"י שלמעלה מבחי' העינים עד"מ דהיינו בחי' רעוא דכל רעוין המתגלה במצחא כמ"ש באד"ר והוא מ"ש והי' על מצחו תמיד לרצון כו' פי' תמיד לרצון אע"פ שאין אתעדל"ת למטה כלל כי תמיד מאיר בחי' רצון זה שבמצח כה"ג וכל זמן שהוא על מצחו מרצה כמארז"ל עודהו על מצחו מרצה כו' ופי' מרצה שממשיך בחי' רעוא דכל רעוין כו' והוא מ"ש ואני תפלתי כו' עת רצון שבמנחה דשבת שאז זמן התגלות בחי' רצון זה. ועמ"ש מזה בד"ה ועשית ציץ בפירוש קדש לה' מלמטה הוי' מלמעלה ועמ"ש עוד מענין מצחא בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ צאינה וראינה דרוש הראשון ושם פ"ד (הג"ה ועוי"ל בפירוש עלי עין ע"ד מארז"ל כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימוה"מ. אבל לעוה"ב שהוא תחה"מ עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. פ"ו דשבת דס"ג ע"א. וזהו עלי עין היינו בחי' עין לא ראתה. וברבות תצוה פל"ח אין עין אלא נבואה ועין לא ראתה היינו מה שלמעלה מהשגת הנביאים וכמ"ש במשה ופני לא יראו וכמ"ש בזהר פרשה פינחס דרנ"ה סע"ב בענין למעלה מעשרים לא שלטא ביה עינא שהוא בחי' כתר כו' ועיין זה"א פרשה בראשית דף ד' סע"ב ובפי' הרמ"ז שם דפירש שזהו ההמשכה מפנימי' עת"י שהוא סתום וגנוז ואין כח להמשיך משם עד ביאת הגואל שיזכה לסוד יהודה דאלי' ושם בזהר ד"ו סע"א גבי דרגא עילאה סתימאה דעין לא ראתה משמע שזהו בינה. ואפ"ל דהיינו פנימית בינה שפנימית חו"ב חשוב כמו פנימית עתיק כמ"ש בהול"ת דל"ה ע"ג וזהו"ע נתיב לא ידעו עיט וזהו בן פורת עלי עין כי פרת בחי' יובל שמו היינו פנימית בינה ג"כ שזהו יומשך ג"כ ע"י יוסף והוא למעלה מבחי'

ראשונה

נ"א

רהשוגה. ועמ"ש עוד מענין עין לא ראתה בלק"ת פרשה בהעלותך בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב כולה וסם פ"ג. ובפנים יפות פי' עלי עין ע"ד הכס עדיף מנביא. והענין כי הנביא משיג המהות והחכם משיג רק המציאות ולא המהות ולפיכך יוכל להשיג גם מדריגות היותר עליונות כמ"ש בהג"ה סי' י"ע ד"ה עוטה אור כשלמה וזהו עלי עין דהיינו המדריגות שא"א שישיגו אותם בנבואה שהוא בבחי' ראיה וזהו עלמו ענין עין לא ראתה דהיינו מה שעין הנבואה לא ראתה וזהו בחי' ופני לא יראו אבל לע"ל יאיר ויתגלה בחי' זו כמבואר במדרש תלים הובא בילקוט שם רמז תרע"א דל"ה ע"ד שאמרת בעוה"ז כי לא יראני האדם וחי אבל לע"ל כו'. וע' במד"ר פ' בשלח ס"פ כ"ג אבל לע"ל כו' עכ"ה). קיצור ענין עין לא ראתה היינו כי נאמר עין בעין יראו בשוב ה' ציון פי' עין בעין ר"ל לפי ערך האתעדל"ת בבחי' עיני תמיד אל ה' להסתכלא ביקרא דמלכא וכק' אחת היא יונתי כך הוא האתעדל"ע בחי' עיני ה' אל לדיקים. ובחי' אתעדל"ע זו יתגלה בשוב ה' ציון בבחי' ראיה ממש אך לתחה"מ יאיר מבחי' עליונה יותר דהיינו מבחי' שאין התעדל"ת מגעת לשם כלל וכק' מלא הרלון בחי' רעוא דכל רעוין וזהו עלי עין ע"ד אשר לא ישב אדם שם. גם פירש עלי עין ע"ד עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו ופי' עין לא ראתה היינו כמש"כ ופני לא יראו כי לא יראני האדם וחי אבל לע"ל בתחה"מ יאיר בחי' זו. ועיין עוד מענין עלי עין במד"ר פ' וישלח פע"ה ובזה"ג פ' בלק דף ר"ב ע"ב ובמק"מ שם ובמד"ר פ' נשא פי"ד דרכ"ע ג' סוף נשיא אפרים ובזה"ג נשא דק"ל ע"א:

ז) בנות צעדה וגו'.

נ"ב

בחי' רלון זה שבמלח כה"ג וכל זמן שהוא על מלחו מרלה כמארז"ל עודהו על מלחו מרלה כו' ופי' מרלה שממשיך בחי' רעוא דכל רעוין כו' והוא מ"ש ואני תפלתי כו' עת רלון שבמנחה דשבת שאז זמן התגלות בחי' רלון זה ועמ"ש מזה בד"ה ועשית ליץ בפי' קדם למ"ד מלמטה הוי' מלמעלה. (הג"ה. קיצור. כי פי' עין בעין יראו זהו לפי התעדל"ת בבחי' עיני כל אליך ישברו כך הוא אתעדל"ע עיני ה' אל לדיקים. אך עלי עין היינו מה שלמעלה מאתעדל"ת וזהו בחי' רעדכ"ר המתגלה במלאה שהוא למעל' מבחי' עינים והוא בחי' אשר לא ישב אדם שם. ועוי"ל פי' עלי עין ע"ד עין לא ראתה כתר עליון דלא שלטא ביה עינא והכל עמין ה'. ולפמש"ל בפי' בן פרת ע"ד הוא פרת יובל שנו וידוע דשער החמשים הוא למעלה מאתעדל"ת שלכן בספה"ע אין סיפרי' רק מ"ט ימים. ובזח"ג נשא דק"ל ע"א פי' כי עין בעין יראו היינו התגלות עינא פקיחא דע"ק שיתגלה בז"א וזהו ע"ד לעשות הישר בעיני ה'. וגם עפ"ז י"ל שמ"מ כ"ז הוא מה שבאתעדל"ת אתעדל"ע אך עלי עין הוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת. ובבחיי ס"פ פקודי שבילי"מ נאמר אשר עין בעין נראה כו' ולע"ל עין בעין יראו בלי מחילה כו' ור"ל משא"כ בילי"מ נאמר וענגך עומד עליהם דהיינו שרואים ע"י מחילה כו' וזהו עלי עין למעלה ממדרגת אשר עין בעין נראה דילי"מ כו' וזהו כימי לאתך מאמ"ל אראנו נפלאות גלוי פנימי' כמ"ש הרמ"ז פ' אלא (כי לע"ל יתגלה פנימי' התורה ושייך ג"כ ה' קולות דבחי' אז כלה ויספרה כו' רק שהן פנימיות

ה' קולות הנ"ל כי תשמע בקול. וזהו בן פרת פ"ב. עלי עין למעלה מבחי' וכל העם רואים את הקולות דמ"ת שהן מה שנמשך מחיצוניות עדיין הנק' נובלות חכמה שלמעלה תורה. משא"כ פנימית אבא יתגלה רק לע"ל שזהו ענין כי אתה אבינו כו'). וכ"ז בשוב ה' ציון. והנה ציון כחשבון יוסף היינו יסוד כי הוא המחבר ענין בענין כו' :

ז **בנות** צעדה עלי שור כו' הנה שור לשון חומה בלשון התרגום כידוע וכמו עיר חומה קרתא מקפא שורא והנה ארז"ל אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות אלו ת"ח כו' כמו עד"מ החומה הגשמי' העשויה מאבנים ועפר הרבה כדי שתהי' מחיצה גמורה להגן מן האויבים שלא יכנסו לעיר להחריבה כו' כך בחי' אותיות כל התורה שנקרא אבנים כמ"ש בס"י שהאותיות נקראו אבנים והתורה הרי מדברת הכל בענינים גשמיים בדל"ת כמו הלכות תרומות ומעשרות בתבואה גשמיות וכיוצא בהן בכל המצות שמתלבשים בענינים גשמיים כו'. ואמנם מפני ההתלבשות הזאת נק' חומה בחי' מקיף שנק' שומר לבלתי יוכלו החיצונים לקבל יניקה וחיות מהקדושה האלקית. והנה בזמן חורבן בהמ"ק ששלטו העכו"ם בבל ואדום על כנס"י ובטלו אותם מת"ת ע"י שעבוד פרנסה כו' וזהו פי' בנות צעדה עלי שור שהשרים של עכו"ם שנק' בנות ירושלים כמ"ש ברבות בשה"ש בפסוק שחורה אני ונאוה בנות ירושלים הם צעדו עלי שור זו חומת התורה הנגלית לנו ולכך שור בלשון תרגום כי בחי' התרגום שרשו בבחי' חיצוני' ואחוריים דחכמה כו' כי בבחי' פנימי' התורה אין לחיצונים יניקה כלל (ופנימי' התורה לא נתגלה עכשיו כ"א לע"ל שעז"נ ישקני מנשיקות פיהו כו') ומפני מה בנות צעדה כו' לפי שבנות ירושלים ג"כ בבחי' הרע שבהם צועדים עלי שור כשעוסקים בתורה שלא לשמה אלא להתיהר ולכן לא זכו נעשית להם סם כו' כמ"ש בת"א פ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות וזהו וימררוהו ורבו פי' המרירות הוא בחי' הצער שהוא היפך בחי' העונג ולפי שלמעלה אמר בן פורת יוסף שהוא בחי' תוספת וריבוי עונג העליון מפני שנתהפך חשוכא לנהורא כו' לכך אמר להיפוך המנגדו כשצועדים עלי שור כו' שהוא בחי' מרירות וצער כי היפך הענג נגע כו' כי את זה לעו"ז עשה האלקים כידוע וכמארז"ל ע"פ ולאום מלאום יאמץ לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים כו' (הג"ה ועמ"ש בת"א פ' שמות ד"ה קול דודי בפי' וימררו את חייהם ומ"ש במ"א ע"פ ויבאו מרתה וע' מזה ג"כ בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל ושם נת' ג"כ לפי שנאמר ויסע משה את בנ"י מים סוף שהוא עלמא דאתכסיא ויצאו אל מדבר שור שהוא עלמא דאתגליא כי שור לשון ראי' והתגלות ואז ויבואו מרתה כו' כי בחי' עלמא דאתגליא הרי רגליה יורדות כו' ולכן אנשי ירחו לא היו מפסיקים לומר בשכמל"ו כי מבחי' זו נמשך ג"כ להיות מלך אלקים על גוים עובכומ"ז ועד"ז כאן כי לפי שנאמר צעדה עלי שור ע"כ נמשך מזה וימררוהו כו' כמו שממדבר שור נמשך ויבאו מרתה כו'. ועמ"ש מזה בד"ה מזמור לתודה בענין חמץ בבחי' אות הי"ת מורה על רגליה יורדות כו' ומ"מ בחכמה אתבריר ולכן שתי הלחם נאמר בהם חמץ תאפינה ומ"ש מזה בענין הדלקת נ"ח בפתח הסמוך לרה"ר ומ"ש בענין פי' עד דמטו רגלין ברגלין להעלות מבחי' רגליה יורדות כו'

כו' בבחי' ועמדו רגליו כו' ועמ"ש ע"פ רגלתי את רגלי כו' והפ"ל לפ"ז כאן בגות לעדה עלי שור ג"כ לי ראיה והתגלות היינו בחי' גליא שבתורה דהיינו בחי' תושבע"פ שבה שייך ראי' והתגלות משא"כ תשב"כ אין בה השגה כ"כ כמ"ש בד"ה ביום השמע"ל בענין פי' מוסר אביך ותורת אמך ולפי שלעדה עלי שור ע"ד פסיעות גסות כמ"ש ברכות ר"פ משפטי' מה כתיב ולא תעלה במעלות כך הזהיר הקב"ה את הדיינים שלא יפסיעו פסיעה גסה בדין עכ"ל וכך ה"ע בנות לעדה עלי שור בבחי' פסיעות גסות היינו שעסק התורה בבחי' ים ומזה נמשך כי וימררוהו כו' כענין ויבאו מרתה כו'. ואפ"ל דלפי שענין יוסף הוא שיהי' הבירור מסט"א כנ"ל בענין יוסף ה' לי בן אחר ע"כ הוצרך ליפול בבחי' עלי שור עלמא דאתגליא לברר כו' וממילא נמשך כי וימררוהו כו' אלא שעכ"ז ותשב באיתן קשתו כו' וכמו שית' לקמן אי"ה עכ"ה):

לבאר הדברים ע"פ בן פורת יוסף. הנה מקודם צ"ל הפסוק אלה תולדות יעקב יוסף שהקשו ע"ז ברבות פ' וישב ספ"ד במקומו ובאדר"ן פרק שני והלא אינו ראוי לומר אלא תולדות יעקב ראובן ומה ת"ל יוסף אלא כשם שילא יעקב מהול אף יוסף ילא מהול. ואף משה ילא מהול שנאמר ותרא אותו כי טוב הוא כך פי' באדר"ן. וברבות הוסיפו שכל מה שאירע לזה אירע לזה כו' ע"ש. וכ"כ עוד ברבות נשא פי"ד גבי ביום השביעי נשיא לבני אפרים. שניהם מלאים סולת בלולה בשמן למנחה. יעקב ויוסף שניהם לדיקים גמורים היו ושניהם דומים זה לזה. ואתיא כי ההיא דאמר ר' שמואל בר נחמני אלה תולדות יעקב יוסף כו' ללמדך שהי' יוסף דומה ליעקב בכל דבר כו' יעו"ש. ועיין מענין אלה תולדות יעקב יוסף בזח"א בראשית דכ"א סע"ב פ' לך דפ"ה סע"א וישלח דקע"ו סע"ב פקודי דרמ"ב ע"א פינחס דרמ"ח ע"א. והענין כי הנה כתיב הקל קול יעקב קל הראשון חסר וא"ו היינו בחי' תפלה וקול השני מלא וא"ו בחי' תורה. דהנה כתיב ואתה מחיה את כולם. פי' אתה הוא אותיות מאל"ף עד תי"ו וה' מולאות הפה שהוא הדיבור עליון שהוא בחי' מלכותו ית' שהיא רק הארה בעלמא כמו למשל בנפש האדם שהדבור שמדבר לזולתו אינו בחי' עלמיות של הנפש כ"א רק הילוניות מהנפש בלבד כי אין נחסר כלל בהנפש מרוב דיבוריו שידבר לזולתו כו' והוא לפי שהדיבור הוא רק חילוניות והארה מהנפש בלבד כו' ועמ"ש מזה בד"ה תחת אשר לא עבדת. ומבואר בסידור בד"ה הקל קול יעקב. כי הנה כל העשרה מאמרות לגבי אין סוף גדול הוא מאד וכק' מילין דהדיוטא ובתחלת בריאת העולם הי' זה בחסד חנם ועכשיו צ"ל אתעדל"ת להמשכה זו והוא ע"י עסק התורה והתפלה וזהו ענין הקל קול יעקב כו' ע"ש באריכות. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ זכור ושמור בת"א פ' יתרו שזהו ענין עבודת המלאכים ג"כ כו' ע"ש:

ב **ולהבין** איך המשכה זו הוא נק' הקל קול יעקב. והענין כי הנה מבשרי אחזה הנה בענין התהוות אותיות המח' והדיבור אנו רואים שהם נולדים ונמשכים מן המדות שבלב שהרי מהלב עולה למוח להרהר ולחשוב בענין החמדה והתאוה שבלבו או בענין היראה והפחד שבלבו וכמ"ש בתניא ס"פ עשרים. ומזה

נמשך אח"כ באותיות הדיבור לדבר בדבר השוה. משא"כ בענין שאין לו חפץ ורצון בלבו אליו לא יחשוב ולא ידבר בו כלל. נמצא אנו רואים שהדבור מקבל מן המדות שמשם הוא נובע ונמשך. אך באמת אנו רואים ג"כ סתירה לזה שאין התהוות הדיבור ושרשו מהמדות עצמן לבד כ"א שרשו גבוה יותר שנמשך מעצמות השכל שבנפש המדברת. וכמו שנראה בחוש ממה שהתינוק היונק אינו יכול לדבר אף שיש לו מדות ואדרבה המדות שלו תקיפים יותר מבגדול שהרי כשמתאוה תאוה אין מעצור לרוחו כלל וילעק ויכעוס ועכ"ז לא יוכל לדבר מה שבלבו כ"א ילעוק ויבכה בקול פשוט. א"כ מזה אנו רואין שאין שרש התהוות הדיבור מהמדות לבד. וגם לא אפי' מהשכל המושג שהרי התינוק מבין הכל ואעפ"כ אינו יכול לדבר. אלא שנמשך ונתהוה משכל הנעלם וקדמות השכל שבנפש המדברת (וכמ"ש באגה"ק ד"ה ויעש דוד) וזהו ענין אבא יסד ברתא.

כי אבא שהוא עלמיות ח"ע שלמעלה מהבינה ושכל המושג משם שרש הדיבור שהיא בחי' מל' דאצי' הנק' ברתא (וע' בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי בהביאור. ובפ' בראשית ד"ה ויאמר. ובביאור דפ' חוקת התורה) וכן הוא בנפש המדברת כו'. והמכס אין זה סותר דסתרי עם מש"ל שהתהוות הדבור הוא מהמדות וכ"ה למעלה שהמל' מקבלת מז"א ומשם התהוותה וכמ"ש בלק"ת דקמ"א ע"ב תהוא אתפשט האי תפארת מעבורא דלבא כו' ע"ש וכמו שנראה בחוש שהתהוות הדבור הוא מההבל היוצא מהלב שממנו מתהווה קול פשוט היוצא מהגרון ואח"כ נחלק לכ"ב הברות לביטוי כ"ב אותיות כו'.

כי הנה באמת התהוות מהות האותיות כמו שהם בדיבור הוא מן המדות דוקא. אך מ"מ הוא ע"י הארת החכמה שנמשך בהמדות ואם לא הארת החכמה במדות לא היו האותיות מתהוים מן המדות והוא עדמ"ש בזהר בשלח ד"כ בתוספתא עד לא אשתקע אוירא דכיא ולא נהיר נהירין אבנין נקיבין הוו סתימאן כו' פי' שכלי המדות דאצי' היו סתומים ולא הי' נמשך מהם התהוות הדיבור מל' דאצי' רק ע"י יסוד אבא שזהו הנק' אוירא דכיא עי"ז הוא מבקע ופותח המדות עד שילא השפעתם להתהוות הדיבור (וכמש"ש בלק"ר שם ונקיב כו'). וא"כ נמלא ששני הדברים אמת שאבא יסד ברתא.

ומ"מ הוא ג"כ מהמדות שבלב כו'. ומובן לפ"ז דעם היות שיסוד האותיות הוא מבחי' חכמה דוקא עכ"ז לא נולדו ונמשכו האותיות מהחכמה רק דוקא כאשר עבר ונמשך דרך המדות דוקא. וזהו ענין בחי' יעקב שהוא אותיות יבקע שהרי שרשו יסוד אבא שהוא בחי' ח"ע. אך שנמשך ע"י המדות דוקא שהוא יסוד אבא המלובש בתוך הז"א שבוקע גוף הז"א וממנו נמשך בחי' יעקב כו' ומבחי' יעקב מקבלים לאה ורחל שהם אותיות המחשבה ואותיות הדיבור וזהו יבקע לורים שבוקע המדות עליונות דאצי' ואז יצא מהם ההארה להתהוות האותיות דלאה ורחל שהם מקור דעלמין סתימין ועלמין דאתגליין ואז נמשכים ונתהוים רבוא רבבות עולמות עד אין מספר כו'. וזהו ענין זווג יעקב ולאה שהוא מקור המחשבה בעלמין סתימין וזווג יעקב ורחל שהוא מקור המחשבה בעלמין דאתגליין כו' וזהו שנק' יעקב בריח התיכון שמבריח מן הקצה העליונה מבחי' ח"ע עד קצה התחתונה הוא בחי' הדבור כו' וע' בת"א סד"ה ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה בענין ב' המשכות אלו שמבחי' יעקב. (קיצור כי הדבור נמשך מן

השכל

השכל ומן המדות. הייגו ע"י השכל דרך המדות ולכן אבא יסד ברתא. ומ"מ נק' זווג יעקב ורחל) :

ג **אך** הטעם שצריך להיות נמשך אור אבא לבחי' מל' ע"י אמצעות המדות דז"א דוקא ולא אפשר שתקבל המל' שהוא הדבור מח"ע עצמה (וע' בת"א פ' תרומה שזהו ענין הב' כרובים כרוב אחד מקצה מזה כו' ע"ש בלשון אדמו"ר נ"ע וגודע שהז"א כו' בכדי להאיר כו' ע"ש. הרי שההשפעה למל' צ"ל ע"י אמצעות הז"א דוקא). הוא לפי כי חכמה הוא כח מ"ה שהוא תכלית הביטול האמיתי לאור א"ס ב"ה ולכן אור א"ס מלובש בחכמה דוקא כמ"ש בתניא פל"ה בהג"ה והייגו שביטול זה דחכמה לאור א"ס ב"ה המלובש בה הוא כביטול זיו השמש כשהוא בתוך כדור השמש שאינו עולה בשם כפ"ע כלל ובטל לגמרי לגבי עצמות מאור השמש ואין נופל עליו שם יש כלל רק שם אין ואפס וכמ"ש בתניא ח"ב פ"ג. כך ממש הוא ביטול הח"ע לאור א"ס ב"ה המלובש בה. ולכן מיוחדת באור א"ס ב"ה בתכלית היחוד והוא ענין איהו וחיוהי חד. כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ז שהוא למעלה מבחי' היחוד דאיהו וגרמוהי כו'. והייגו כי חיוהי הוא האור וגרמוהי הוא הכלי ונק' החכמה חיוהי כי החכמה תחיה שהוא בחי' אור ונשמה לכל העשר ספירות אף שהחכמה יש בה גם כן בחי' אור וכלי. אלא משום כי הכלי בטל בתכלית הביטול האמיתי עד שהוא באמת לאין ואפס ממש ואין מאיר שם רק האור א"ס המלובש בה כו'. וזהו ענין איזהו חכם הרואה את הנולד שרואה בבחי' ראי' ממש איך שנולד ונמשך מאין ליש ולכן הוא בבחי' ביטול בתכלית וכנודע דחכמה היא בחי' ראיה ולכן שם הוא היחוד וההתכללות ולא שייך שם ריבוי והתחלקות וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה כו' שבגלוי אור א"ס ב"ה בח"ע אין שייך בחי' התחלקות המדות גדולה וגבורה כלל והוא פשוט בתכלית הפשיטות. וא"כ איך יומשך מהחכמה עצמה בבחי' מל' שהוא דבר ה' אותיות וצירופים המפרידים להיות התחלקות עולמות אין מספר אלף אלפים כו' עד שהיו הנפרדים רבים מאד מאד כו' וכולם אין א' דומה להבירו כו' ושרש ומקור חיות הנבראים להיות התחלקות כל הבחי' הללו הוא דיבור העליון רבוי צרופי כ"ב אותיות דבר ה' המתחלקים לצירופים רבים עד אין קץ ותכלית (וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ שובה ישראל ובאגה"ק ד"ה ויעש דוד) ואיך יומשך רבוי ההתחלקות שברבוי הצרופים דדיבור מבחי' הח"ע עצמה שהוא בחי' אחדות ואור פשוט וביטול בתכלית לאור א"ס ב"ה הפשוט בתכלית הפשיטות שהוא היפך בחי' ההתחלקות והרבוי כו' וכנודע דכל בחי' יש דוקא שייך בו פירוד חלקים רבים אבל בחי' אין הוא מושלל לגמרי מבחי' פירוד והתחלקות כו' והדיבור נק' יש לגבי ח"ע כי עם היותו דבר ה' נק' עלמא דאתגליא שהוא מקור לבחי' ביטול היש ולכן הי' מרבע"ה כבד פה וכבד לשון. כי שרש משה הוא מבחי' ח"ע וכחנו מ"ה ביטול בעצם ע"כ אמר לא איש דברים אנכי שהוא למעלה מבחי' הדיבור כו'. כי הדיבור זהו ח"ת ביטול היש אבל ח"ע היא ביטול בעצם דכולא קמי' כלא כזיו השמש תוך השמש כו'. ועד"מ מי שעומד לפני המלך מה לו להגיד

ולספר

ולספר. רק בחוץ שלא לפני המלך שם שייך הדיבור מגדולת המלך כדי להלהיב ולהלהיט כו' וכמ"ש בת"א פ' מקץ בביאור רני ושמחי כו'. וע"כ כדי להיות ההמשכה מאור אבא להיות בחי' התחלקות אותיות הדיבור הוא ע"י אמצעות המדות עליונות. ועמ"ש מזה בת"א גבי פורים בד"ה כי אתה אבינו. והיינו כי במדות שייך התחלקות חו"ג כו' רק שאין שם רבוי התחלקות כמו בדיבור וע"י המדות נמשך אח"כ התחלקות צרופי אותיות יהי אור יהי רקיע כו' כי כל בחי' צירופי אותיות אם ומים הכל לפי אופן המדה חסד או גבורה וכן יש חסד שבגבורה וגבורה שבחסד ולפי אופן שינוי המדות כך יהי' שינויי הצירופים כו' וזהו שנאמר עולם חסד יבנה שבנין העולם להיות יש ודבר מתחיל מז"ת ועמ"ש בביאור דהלא מספי בענין חותמו של הקב"ה אמת. ועמ"ש בביאור דמזוזה מימין גבי הטעם שלא נברא הכל ע"י חפץ ורצון לבד בלי הדיבור כו' ע"ש. והנה גם הוי"ו זהו בחי' יעקב וכמ"ש תתן אמת ליעקב והוי"ו נק' אות אמת בזהר ר"פ ויקרא שזהו ונתתם לי אות אמת דא וי"ו כו' כי הוא בחי' ת"ת שכולל חו"ג ובו נמשך יסוד אבא שהוא בחי' ביטול וזהו אות אמת המשכה מבחי' ח"ע שהוא ביטול שלכך נק' החכמה אמת שא"ס ב"ה הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזוהי מדרגות החכמה כו' כמ"ש בתניא בהג"ה פל"ה והוי"ו הוא אות הנמשך מבחי' אמת וזהו ענין תתן אמת ליעקב רק שמלד התלבשותו במדות נמשך להיות התחלקות ורבוי הנבראים בבחי' יש ע"י הדיבור כו' ומ"מ נמשך ג"כ הכח שיהי' ביטול היש וזהו ענין יחוד יעקב ורחל שיומשך אמת ה' לעולם. קיצור שהטעם שנלרך להיות המשכת החכמה בדיבור ע"י המדות דוקא הוא כדי להיות העולם בבחי' יש שזהו ע"י שנמשך דרך המדות כי חכמה בעצמה כח מה ומ"מ ע"י שנמשך ג"כ מהחכ' נמשך להיות ביטול היש. והמשכה זו נק' יעקב יו"ד עקב:

ד **ומב"ז** יובן ענין הקל קול יעקב שפי' קול התורה ממשיך האור מבחי' חכמה עילאה המלובש במדות שנק' יעקב להיות נמשך בהדיבור וכמ"ש ויקם עדות ביעקב. אך היינו ע"י קדימת התפלה כמ"ש בסידור בד"ה הקל קול יעקב (ובד"ה ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי). אך הנה האור הנמשך מבחי' מלכותו ית' בבי"ע להחיות העולמות הוא מהוה אותם שיהיו בבחי' נפרדים כמ"ש ומשם יפרד ואף שנמשך בהם ג"כ להיות ביטול היש אינו בערך עולם האצי' דאיהו וגרמוהי חד משא"כ בבי"ע וכל מה שנמשך למטה יותר אזי מתמעט הביטול ועמ"ש מזה בפ' שלח ע"פ טובה הארץ ובפ' חקת ע"פ על כן יאמרו המושלים בואו חשבון ולכן נמשך מזה עד שבעשי' הגשמיות יכולים המינים לומר מפלגך ולעילא דהורמיז ומפלגך ולתתא כו' לפי שהוא עלמא דפרודא ע"ד יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל כו'. וע' בספר תורת חיים ספ"ד דסנהדרין. אבן כדי שיהי' גלוי אור א"ס למטה בעולמות התחתונים ג"כ ממש כמו שהוא בעולמות עליונים שזהו תכלית המכוון ממש מבריאת העולמות דהיינו שיהי' לו דירה בתחתונים ממש. שיהי' הגלוי למטה בעשי' כמו באצי' העליון ממש. ולא ע"ד סדר ההשתלשלות שהולך האור ומתמעט כו' אלא ע"ד אור שנברא ביום הראשון שהי' מאיר מסוף העולם עד סופו היינו שלא הי' מתעבה ולא מתמעט ונגרע

הורו

אורו כלל וע"כ הי' מאיר מסוף העולם ועד סופו בהשוואה א'. ויש לפרש מסוף עולם האצי' עד סוף עולם העשי'. אלא שאח"כ כשהסתכל במעשה דור המבול ודור הפלגה עמד וגנזו שנאמר וימנע מרשעים אורם. ולע"ל נאמר ואור החמה יהי' שבעתים כאור שבעת הימים. היינו אור ז"א דעתיק יומין יאיר ויתגלה למטה. לכן בכדי שיהי' גלוי זה ע"ז נאמר אלה תולדות יעקב יוסף. פי' תולדות ממש שיוסף הי' דומה ליעקב ממש היינו שיהי' התולדה וגלוי למטה עצמיות בחי' יעקב שיהי' היו"ד דא"ע המאיר באצי' העליון מאיר ממש למטה בעשי' הנק' עקב וכמ"ש והי' עקב אשמעון וגו' וכענין אדם אדמה לעליון. ולא בחי' הארה לבד מבחי' יעקב הנמשך ע"י אותיות הדיבור ברבוי הסתרות והעלמים כו'. וגלוי רב הנ"ל נק' יוסף ע"ש תוספת מרובה וגלוי רב דהיינו מה שיהי' דירה בתחתונים ממש. והיינו כמ"ש אור זרוע לצדיק דקאי על אור שנברא ביום ראשון שזרעו בג"ע היינו מה שע"י קיום התורה ומצות כמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה זהו הזריעה שממשיכים וזורעים בג"ע אור הנ"ל ומזה יהי' הצמיחה לע"ל שיצמח ויתגלה שבעתים כאור שבעת הימים למטה ממש. וזהו הנק' תולדות יעקב. כמו עד"מ ההפרש בין הדיבור מדברי חכמה שאינו מוליד לפי שהוא רק הארה ממהות השכל שבנפש ולא עצמות השכל ממש אבל הטפה שנמשכה מהמוח יש בה כח המוליד מפני שנמשכה ממהות ועצמיות מוח החכמה ולא מהארה לבד וגם מלובש בה ממהות הנפש ועצמותה המלובש במוחין. ולכן מולידה בדומה לה ממש. וכך עד"ז ההפרש בין ההארה הנמשך מבחי' יו"ד בעקב בבחי' הדיבור להחיות העולמות שאין בזה הולדה ואור חדש ממש כ"א להחיות העולמות כמו שהם. ובין בחי' הנק' תולדות יעקב להוליד בדומה לו ממש היינו התגלות אור חדש למטה ממש בעשי' בדומה לו לבחי' יעקב העליון דאצי' ולמעלה מאצי' כי יעקב הוא ז"א דע"י ג"כ הנק' אור שבעת הימים. והמשכה זו זהו ענין בחי' יוסף כנ"ל והיינו ע"י עסק התורה ומצות שהוא בחי' אור זרוע לצדיק הוא בחי' יוסף הצדיק וזהו ענין בקר דיוסף כמ"ש בזח"ג בלק דר"ד ע"ב ע"פ בקר אערך לך ואצפה ע"ש וע"ד ההפרש בין המלאכים שאין בהם כח המוליד לפי שנמשכו ונתהוו מזווג נשיקין שהוא רק הארה ובין הנשמות שיש בהם כח המוליד לפי שנמשכו מעצמיות ח"ע כמבואר באריכות בד"ה ששים המה כו' אחת היא יונתי כו' ע"ש. כמ"כ זהו ממש ההפרש בין ההמשכה סתם מבחי' יעקב ובין ההמשכה הנק' תולדות יעקב יוסף כמבואר בהדיא בזה"ב פקודי דרכ"ע סע"א וע"ב דמבחי' יעקב לבד זהו זווג נשיקין קול ודבור. אך מבחי' יוסף זהו זווג גופני. וכמ"ש ג"כ בזח"א בראשית דכ"ה סע"ב וזווג גופני זהו ענין אור זרוע לצדיק שנזרע האור בבחי' זרע ע"י יוסף להיות מזה תולדה וצמיחה רבה בדומה לו ממש וה"ע שבעתים כאור שבעת הימים כנ"ל והמשכה זו זהו ע"י תומ"צ והנה שגם בחי' הראשונה דהיינו ההמשכה להחיות העולמות נמשך ג"כ ע"י הקל קול יעקב שה"ע תפלה ותורה. וא"כ איך תולדות יעקב יוסף נמשך ג"כ ע"י התומ"צ. וי"ל כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא בענין עומדים ומהלכים שבחי' עומדים זהו כשההשגה בכל לבבך כו' ומהלכים זהו בכל מאדך ועמ"ש מזה בד"ה נשא את ראש. א"כ כשהעבודה בתפלה ותורה ע"ד עומדים

במדרגה

במדרגה א' זהו רק ענין ההמשכה הראשונה להמשיך תוספת אור בחיות העולמות וכמו שלדעת הפרדס ש"ה זהו ענין ק"ש אבל כשהעבודה בבחי' מהלכים אזי ממשיך בחי' תולדות יעקב יוסף. קיצור. וזהו קול יעקב דתורה שממשיך החכמה והמדות בדיבור עליון ואעפ"כ ברבוי ההשתלשלות מהדיבור בבי"ע נעשה למטה בעשי' דבר נפרד מפלגך ולתתא. וכדי שיהי' דירה בתחתונים. שבעתים כאור שבעת הימים. זהו אלה תולדות יעקב יוסף. תוספת רב מהאור. שיהי' דירה בתחתונים בדומה לו. אדמה לעליון. והיינו ע"י אור זרוע לצדיק בג"ע לעבדה ולשמרה. ופי' זרוע עד"מ ההפרש בין הדיבור מדברי חכמה ובין הטפה ועו"ד ההפרש בין מלאכים לנשמות. וזהו בקר דיוסף. והנה שאף המשכה ראשונה דבחי' קול ודבור זהו ע"י התורה אך החילוק בין ואהבת בכל נפשך ובין בכל מאדך.

ה **והענין** כמ"ש במ"א בד"ה כה אמר כו' ונתתי לך מהלכים בין העומדים שההפרש בין בחי' המלאכים שנק' עומדים ובין הנשמות שנק' מהלכים היינו כי יש שני זווגים באו"א זווג חיצוניות שהוא להחיות העולמות שמקור המשכה זו מבחי' חכמה זהו הנמשך ע"י עבודת המלאכים וכמ"כ י"ל ע"י הנשמות כשעבודתן רק בבחי' בכל נפשך ולא מאדך שהרי נק' עדיין אין עושים רצונו של מקום. ובין ההמשכה זווג פנימי דאו"א שהוא המשכת אור חדש מאור א"ס שנמשך ע"י תומ"צ כשהעבודה בבחי' ובכל מאדך. וזהו ענין אלה תולדות יעקב יוסף. ואז"ל פ"ז דסוטה דל"ו ע"ב הי' ראוי יוסף לצאת ממנו י"ב שבטים כדרך שיצאו מיעקב שנאמר אלה תולדות יעקב יוסף. דהנה כתיב זה ספר תולדות אדם ואז"ל ברבות בראשית פכ"ד ראוי הי' אדה"ר שתנתן תורה על ידו שנאמר זה ספר כו' ראוי הי' אדה"ר שיעמדו ממנו י"ב שבטים דכתיב זה ספר תולדות אדם זה מנין שנים עשר והענין דהנה המלאכים בקשו התורה ולא ניתנה להם רק לנשמות שבגופים. כי כמו שההפרש בין מלאכים לנשמות מבואר למעלה שהמלאכים שרשן מהארת החכ' והנשמות שרשן מעצמיות ח"ע ולפיכך נתלבשו דוקא בגופים כמו הטפה גשמיות וזה"ע אור זרוע דוקא והיכן זרוע אם לא בארץ כו' כמ"כ התורה נמשכה מעצמיות ח"ע ע"כ לא יכלה להתגלות ברוחניות למלאכים רק הארה לבד אבל העצמיות נמשך למטה בתומ"צ גשמיים דוקא שזהו ענין אור זרוע. זרוע דוקא. וזהו וכגנה זרועיה תצמיח. והנה אדה"ר הוא אבא עילאה עצמיות ח"ע ע"כ הי' ראוי שיומשכו לו וממנו כל המשכות הנ"ל הנמשכים מעצמיות ח"ע דהיינו התורה. וכן הנשמות זה כו' תולדות שהן ג"כ הנמשכים מעצמיות הנ'. ונק' תולדות אדם העליון ממש. והנה יוסף שהוא יסוד בא ג"כ בסוד תוספת מבחי' כתר וחכ' כי להיות כח ההולדה בא מלמעלה דוקא מהכתר וחכ' כנ"ל וכמ"ש באריכות בביאור דאחת היא יונתי. וכמ"ש בפע"ח בפי' אל עליון כו' וקונה הכל. שבחי' הכל נק' יסוד והוא נמשך מבחי' אל עליון היינו בחי' כתר. וכמ"ש ג"כ בביאור ע"פ האגה"ק ע"פ חגרה בעוז מתניה בענין המגביהי לשבת כו' המשפילי לראות כו'. וע"כ הי' ראוי שיצאו ממנו י"ב שבטים וזהו זה ספר תולדות. זה נק' יסוד כמ"ש במא"א אות ז' ס"ח. וגם ת"ת שהוא יעקב נק' זה י"ב צרופי הוי' וזהו וקרא זה אל זה השפעת ת"ת ליסוד להיות אלה תולדות יעקב נמשכים

ע"י

ע"י יוסף. וכן למעלה באמת הי"ב שבטים נמשכים בנוק' ע"י יסוד כו' כמ"ש במא"א ערך שבט באות ש"ן סעיף ה'. ואמרז"ל ברבות נשא פי"ד בקרבן ביום השביעי נשיא לבני אפרים ע"פ שניהם מלאים סולת בלולה בשמן למנחה. יעקב ויוסף שניהם היו צדיקים גמורים ושניהם היו דומים זל"ז כו' עד אלה תולדות יעקב יוסף. כי צדיק הוא ע"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כו' דהיינו להמשיך דרך וגלוי שם הוי' ממש למטה להיות דירה בתחתונים. וצדיק גמור זהו ע"ד בני עליה כו' המתחסד עם קונו כו'. והוא ע"ד שיש במל' ב' בחי' הלל גמור והלל שאינו גמור. ופי' במא"א אות ה' סי"ד כשהוא פרצוף שלם נק' הלל גמור וכשהיא מהחזה ולמטה נק' הלל שאינו גמור. ועד"ז יש צדיק גמור שהוא ע"ד צדיק כתמר יפרח בעליית ז"א כשיש לו מוחין דגדלות מאו"א. ויש צדיק שאינו גמור ג"כ ע"ד מהחזה ולמטה ששם יש שורש לעה"ד טו"ר וזהו ענין צדיק שאינו גמור שלא נהפך הרע לגמרי לטוב כמ"ש בסש"ב פ"י פ"א. ועז"א יעקב ויוסף שניהם צדיקים גמורים היו שהרי ביעקב נאמר כי שרית עם אלקים כו'. וכן יוסף נק' צדיק עליון. וזהו שניהם מלאים סולת בלולה בשמן. דהיינו ההשפעה הנמשכת מעלמיות חב' ע"י מוח הדעת שהוא ממשיך הטפה. כי סולת הוא הדעת שאין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן וכן עה"ד חטה היתה. וזהו ענין שתי הלחם מחטים תושב"כ ותושבע"פ. ושמן הוא עלמיות ח"ע שמן זך ע"ג יין כו'. והיינו ממש ענין אלה תולדות יעקב יוסף שהם ממשיכים גלוי עלמיות ח"ע למטה בבחי' מל' להיות דירה בתחתונים וע' בזח"ג פינחס דרמ"ז ע"א בענין סולת בלולה בשמן כו' משמע סלת תושבע"פ בלולה בשמן תושב"כ. קיצור. עומדים ומהלכים שרשם ב' זווגים דאו"א לחדש הישנות ולהיות אור חדש. וזה"ע אין עושים רש"מ ועושין רש"מ. ראוי הי' יוסף לצאת ממנו י"ב שבטים וכן באדה"ר וגם שתנתן לו תורה. זה ספר. כי הן נמשכים מעלמיות ח"ע הנק' אדה"ר. וכן יוסף יסוד שרשו מחכ' וכתר. זה ינחמנו. וקרא זה אל זה. והיינו שניהם צדיקים גמורים ע"ד צדיק כתמר יפרח. מלאים סולת בלולה בשמן המשכת עלמיות חכמה ודעת. אלה תולדות יעקב יוסף:

ו **עוד** יש לפרש בענין אלה תולדות יעקב יוסף בע"א קצת והוא עפמ"ש בזח"ג פינחס דרמ"ח ע"א ע"פ ובראשי חדשיכם וכי כמה ראשין אינון לסיהרא והא לית רישא לסיהרא אלא שמשא. דאיהו רישא לגבה. כי כל היחוד עליון הוא המשכת שמש הוי'. אלא ראשי תרין בכל ירחא וירחא. ואינון יעקב ויוסף דמתחדתי על סיהרא וע"ד בעו לחדתא לה עכ"ל. ובמק"מ ושיעור הכתוב ובראשי חדשיכם ע"י שני ראשים שהם ת"ת ויסוד חדשיכם שמתחדשת המל' עכ"ל. וגם כאן קשה מהו שני ראשים הלא הכל ענין א' שיחוד ת"ת ומל' הוא ע"י יסודות שלהם. והענין י"ל עפמ"ש בספר מא"א מ"ס ל"ד מוסף נק' היסוד כי הוא בא בסוד תוספת (י"ל זהו פי' בן פורת וע' בביאור ע"פ חגרה בעוז מתניה שם כת' איך היסוד נמשך ע"י הכתר וזהו אל עליון כו' וקונה הכל. וזהו הפי' שבא ע"י תוס') גם כי במוסף המל' נגדלת באורך כל ז"א וזווג יסוד ביסוד ממש של ישראל ורחל עכ"ל. ועמ"ש מענין ישראל בד"ה לא הביט און ביעקב בפי' ולא ראה עמל בישראל. וזהו ענין יוסף שהוא תוס' האור הנמשך מבחי' זו. וזהו

ענין שבת עילאה. והי"ג במא"א שם הביא מהת"ז תיקון כ' דמ"ז ע"ב ודמ"ט ע"ב ותקון כ"א דס"א ע"א ובלק"ת מהאריז"ל פ' יתרו מוסף בחי' יוסף. וא"כ לפ"ז מבואר שיש הפרש גדול בין יחוד דשחרית ובין יחוד דמוסף שדוקא במוסף הוא שמקבלת מיסוד של ישראל דהיינו יסוד דז"א הנק' ישראל שיש בו המוחין דאו"א והוא בחי' שם הוי' ממש. משא"כ בשחרית מקבלת מבחי' יעקב שהוא רק בקיעת הארה מהז"א ולא עלמותו ממש וכמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' הברכה ע"פ תורה צוה לנו משה וז"ל ארז"ל נובלות חכ' שלמעלה תורה פי' כי חכמת התורה הוא יסוד אבא שבתוך ז"א (עמ"ש בת"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי) ומבחי' מה שנגלה ממנו ויצא לחוץ ז"א משם יצא יעקב כו' עכ"ל ובתלים ע"פ ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל כ' והנה יסוד אבא המוליא פרצוף יעקב איננו ממשות היסוד אלא עדות לבד (היינו הארה בעלמא כמ"ש ע"פ משכן העדות) אך תורה שהוא עלמיות יס"א הנק' תורה הוא בפנימית ז"א הנק' ישראל עכ"ל. וביאור הדברים נת' בד"ה תורה צוה שבחי' נובלות חכ' זהו כענין ארוסין. ועלמיות תורה זהו נשואין. ועם היות כי בחי' יחוד יעקב ורחל נק' ג"כ יחוד ממש מ"מ לגבי אמיתת היחוד דישראל ורחל נק' זה רק אירוסין שעדיין לא נתגלה עלמיות ה"ע ממש. ואשכחן בגמ' ג"כ ביאה דארוסין עושה ולא נשואין. כי עיקר הנשואין זהו ע"י החופה וא"כ ביאה כו' חופה היינו ובכל מאדך כו'. ועפ"ז יש לפרש ענין וברא"שי הדסיכם שהם ב' יחודים ממש. הא' ע"י יעקב ורחל ועדיין איננו בחי' יוסף שהוא יסוד ז"א שבתוכו מלובש יסוד אבא ממש משא"כ ההמשכה והיחוד זה הוא רק הארה בעלמא מיסוד אבא. אבל מוסף זהו תוס' אור וידוע מארז"ל בתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר והוא בחי' יוסף יסוד ז"א שנמשך ע"י תוס' אור. ואז היחוד עליון הוא גלוי חכ' שלמעלה ממש שהוא בחי' תורה שלמעלה מבחי' עדות שאינו רק נובלות לבד. וזהו אלה תולדות יעקב יוסף שעיקר תולדות של יעקב הוא ע"י יוסף דהיינו ע"י שבת ור"ה וכמש"ל שנעשה יעקב וישראל בחי' א' וכן עלי' המל' ואז היחוד ע"י יוסף כו' וע' בהרמ"ז פ' אמור ק"ד ע"פ ביום השמע"ל ובפ' פינחס דרי"ד ע"ב. אך א"א לבא לבחי' ומדרגת ישראל כ"א בהקדים בחי' יעקב שהוא ענין מי שטרח בערב שבת כו' אתכפיא וא"כ אתהפכא וכענין לכתך אחרי במדבר תחלה וא"כ אל ארץ זבת חלב ודבש. וזהו ענין ההפרש בין המשכן ובין המקדש כמ"ש בזח"ב פקודי דרמ"ב ע"א. ולכן אלה תולדות יעקב יוסף שמתחלה צ"ל בבחי' יעקב אתכפי' וא"כ בבחי' ישראל כי שרית כו' ולא ראה עמל בישראל ואזי יומשך בחי' יוסף תוספת האור דשבת עילאה מוסף דשבת. קיצור יוסף מוסף דשבת. יסוד ישראל. ולא ראה עמל בישראל. יעקב הארה. עדות ביעקב ותורה בישראל. נובלות חכמה. כענין אירוסין ונשואין. ויש ביאה דאירוסין עושה. וברא"שי הדסיכם. ולכן עיקר תולדות יעקב זהו יוסף. וזהו מוסף דשבת שבחול בחי' יעקב ובשבת נשמה יתירה ישראל ואזי מוסף דשבת יוסף התגלות שבת עילאה. ועד"ז לכתך אחרי במדבר וא"כ אל ארץ זבת חלב ודבש:

ז **וזהו** ענין בן פרת יוסף. ות"א ברי דיסגי יוסף. כי הוא הממשיך רבוי ותוס' האור

האור. וכמש"ל באריכות שזהו ענין מהלכים בין העומדים כו' שזהו ע"ד פרו ורבו שהמלאכים עומדים ואין בהם כח ההולדה וגם לא נמשך על ידם כ"א יחוד או"א להחיות העולמות. משא"כ ע"י אור זרוע לצדיק נמשך גלוי רבוי ותוס' האור להיות שבעתים כאור שבעת הימים. וזהו עלי עין דפי' הרמב"ן לשון מעיין. והיינו כמ"ש במ"א בפי' ומעין מבית ה' יצא כו' שמצד סדר ההשתל' מבחי' ונהר יוצא מעדן נמשך להיות ומשם יפרד כו'. אבל ע"י תומ"ל שיומשך גלוי מבחי' ומעין מבית ה' יצא אזי והשקה את נחל השטים שהוא ק"כ שיתהפך מחשוכא לנהורא וכמו הארון שעשו אותו מעצי שטים דוקא מה"ע שע"י הלוחות שבארון יהי' בחי' והשקה את כו' ויהי' יתרון האור הנמשך מהחשך כו' וכמ"כ מבחי' בן פרת יוסף כו' עלי עין יומשך בחי' יוסף ה' לי בן אחר ע"ד ולעבדו שכם אחד שמבחי' כתפין ואחוריים יתהפך להכלל ולהבטל באחדות ה'. ויובן זה עוד עפמש"ל אות ו' בענין יוסף מוסף דשבת שנמשך האור מעלמיות ח"ע כו' לכן נק' בן פרת ברי דיסגי כי כל עיקר רבוי האור נמשך מעלמיות הכ' לפי שבחכ' שורה או"ס ממש וכמ"ש במא"א אות מ"ם מ"ם דשמע' יו"ד גבי מלך רב. ובאות רי"ש כשמע' ה' רוב אונים. אבא. כל עפה הנק' און כד"א ראשית אוני משם נשפעו עכ"ל. ועמ"ש בד"ה האזינו השמים בענין כרביבים עלי עשב ובד"ה ואתא מרבבות קדש. וזהו ענין מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכמ"ש הרמ"ז פקודי דר"ך. ובזה"ב תרומה דקל"ה ע"ב בפי' ברוך ה' המבורך לעולם ועד פי' המבורך ע"ד בן פורת יוסף והיינו כי ברוך ר"ת ראש ומקור כל ברכה שהוא הכ' וכתר ומשם נמשך ההמשכה בשם הוי' שהוא בקו האמצעי ת"ת והוא כמ"ש בפי' שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' בשה"ש בד"ה לאיכה והאיכה ע"ש. וזהו ענין ברוך הוי'. ועמ"ש בפ' עקב סד"ה ואכלת ושבעת וברכת את ה'. והא"כ המבורך היינו כשנמשך האור ביסוד שהוא מבורך ברבוי ההמשכות ממקור הברכות. ועד"מ למטה באדם עיקר גלוי התענוג הוא בעת שהשפעה נמשכת מאבר המוליד אזי דוקא הוא התענוג וכמ"ש בשמשון ותאלצהו שבשעת גמר ביאה נשמעה ממנו כו' ולכן נק' היסוד ששון שהוא ענין תענוג פנימי יותר מבחי' שמחה. נמצא ביסוד עיקר גלוי התענוג לכן נק' המבורך וע' בזח"א ויצא קס"ב ע"פ ברכות לראש צדיק. ולכן נק' בן פורת רבוי ההמשכה. וע' בהג"ה סי' ע"ו במ"ש ובחי' יסוד הוא עד"מ התקשרות כו' שחושק מאד שיבין בנו כו' ע"י החשק והתענוג מתרבה ומתגדל שכלו בהרחבת הדעת להשפיע וללמד לבנו וכמו עד"מ בגשמיות ממש רבוי הזרע הוא מרוב החשק והתענוג ועי"ז ממשיך הרבה מהמוח ולכן המשילו חכמי האמת לזווג גשמי. וזהו בן פרת יוסף שע"י יוסף שהוא יסוד שהוא התקשרות של המשפיע להשפיע החכ' למטה כו' באהבה וחשק כו' הגה עי"ז נמשך ההשפעה ברבוי מאד מהחכ' והדעת כו' והיינו כנ"ל שנמשך מעלמיות ופנימיות ח"ע שלמעלה מבחי' ומדרגת נובלות חכמה. וז"ש ברכות ויפלה פ"פ בשלשה דברים של חיבה חיבב הקב"ה בדביקה חשיקה חפיצה כו' דהיינו גודל ההתקשרות להשפיע להם החכ' באהבה וחשק ועי"ז נמשך ההשפעה ברבוי גדול וה"ע בן פרת יוסף וכמ"ש ברכות ר"פ שמות יוסף על שם והי' ביום ההוא יוסיף ה' שנית

ידו כו' וזהו שאמרו רז"ל ברכות ר"פ קדושים ד"א ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך אמר רבי לוי כל טובות וברכות ונחמות שעתיד הקב"ה ליתן לישראל אינו אלא מציון כו' ע"ש . וידוע כי ציון ויוסף הוא בחי' א' היינו יסוד ולכן ציון בגימט' יוסף . ולכן נק' בן פורת שהוא ענין רבוי הטובות וברכות ונחמות וכמ"ש זה ינחמנו כו' . קיצור . בן פרת ריבוי האור נמשך מחכמה . מלך רב . מרוב אונים . עלי עין ומעין מבית הוי' שגבוה מבחי' ונהר יוצא . כרביבים . מה רב טובך . המבורך . גלוי התענוג ביסוד . וגם ההתקשרות גורם גדלות השכל בההשפעה . עלמיות חכמה שלמעלה מגובלות . בשלשה דברים של הבא . ומציון יסעדך כל טובות כו' :

ח **והנה** עיקר בן פרת קאי על לעתיד לבא לאחר גמר ותכלית כל בירור שם ב"ן שאזי יתגלה תוס' אור מאין סוף ב"ה מפנימית החכמה עילאה שנק' עדן שע"ז אמרו עין לא ראתה (והוא פנימית אבא שהוא פנימית עתיק יומין) שהוא מעין הנובע שמאין תמלא שמוסיף והולך בבחי' אין סוף ממש ולכך נק' פורת לשון פרה ורבה . וע"ד שאמרו רז"ל בבכורות פ"ע דנ"ה וברכות בראשית פע"ז בענין נהר פרת שמימיו פרין ורבין . והיינו כי לפי שיובל שמו שהוא שער החמשים דבינה שמתאחד עם אבא ששם שורה אור אין סוף על כן הוא בבחי' שמימיו פרין ורבין ועל דרך זה הוא ענין בן פורת יוסף כו' . והנה הטעם שעיקר התגלות שלו הוא לעתיד לבא הענין כי הנה יוסף נק' ע"ש מ"ש ותקרא את שמו יוסף לאמר יוסף ה' לי בן אחר . והענין כי בן ששם הוא באצי' בני בכורי ישראל . בנים אתם לה' אלקיכם . והיינו ע"ש הביטול כי ברא כרעא דאבוה וכמו ע"ד משל שהרגל בטל לגמרי אל הראש . ועמ"ש ע"פ כי חק לישראל הוא בד"ה תקעו בחדש . ומ"ש ע"פ וכל בניך למודי הוי'. אבל בן אחר היינו בן הבא ומתברר מבחי' אחר. וכענין זה פי' ברכות ויצא פע"ג בענין בן אחר . והיינו מה שמתברר מבריאה יצירה עשי' שגם יש שע"א מה שיונק מאחוריים דקדושה . וזהו ענין ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים מצרים בבל כו' . וכשמתברר להיות בבחי' בן בחי' ביטול דהיינו כענין בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצה"ר . שהרי היצה"ר הוא מבחי' שע"א ונק' רע . וע' בזהר ח"א מקץ דר"ד בענין אתגלגלו אחוון ע"ר כו' . וכשנהפך לטוב להיות האהבה בשני יצריך ממש אם כן זהו בחי' בן הבא מבירור דאחוריים ושע"א והרי אמרו רז"ל טוב מאד זה יצה"ר וע"ז נאמר והי' הבן הבכור לשניאה . וזהו ענין במקום שבעלי תשובה עומדין כו' . שזהו ענין בנימין . כי יוסף ובנימין זהו מקור ב' בחי' נשמות לדיקים ובעלי תשובה כמ"ש בת"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי כו' אמלאך בחוץ כו' כי בנימין מבחי' שם ב"ן כו'. וזשארז"ל ברכות פ' דברים ע"פ יוסף ה' עליכם. תוספתו של הקדוש ברוך הוא יתירה מן העיקר. יוסף עיקר הי' לאמו .

ובנימין תוספת שנא' יוסף ה' לי בן אחר מה כתיב ובני בנימין כו'. יותר על יוסף. והמכוון יש לומר כי יוסף זהו מדרגת צדיקים שממשיכים האור מלמעלה למטה ועל כן עיקר הי' לאמו כנסת ישראל כי במי נמלך בנשמתן של צדיקים. ובנימין הוא מה שמלמטה למעלה שהוא מקור בירור שם ב"ן על ידי בעלי תשובה ובבחי' זו יש מעלה יתירה כו'. לכן אחר בירור שם ב"ן אזי דוקא יהי' התגלות פנימית אבא שהוא פנימית עתיק יומין והוא ענין בן פורת יוסף. ואפשר לומר גם כן בפי' בן פרת נכלל מה שנתברר מבחי' עשו שהוא נק' והנהר הרביעי זו פרת שפרה ורבה מברכתו של זקן. ברבות בראשית פט"ז. והוא מה שמקבל מבחי' המקיף דלבונה כמ"ש בת"א בד"ה ראה ריח בני. ועל ידי התשובה ריח בוגדיו מבררים הטוב. וזהו ענין פורה דרכתי כו'. ולכן על ידי זה יהי' גלוי בן פורת יוסף כו'. וכן אמרו ברבות בראשית ס"פ כ"ג ע"פ כי שת לי זרע אחר דקאי על משיח שהוא זרע הבא ממקום אחר מרות המואביה ופי' בעבודת הקדש חלק ד' ס"פ י"ד שנק' אחר ע"ש שנשתחוים לאל אחר וכשהרע נהפך לטוב אין שבח גדול מזה. והנה מואב הכמה דקליפה כמ"ש במ"א בענין בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר וכו' ששרשה ממה שנפל מהכמה דתהו לכן על ידי בירור חכמה דתהו יומשך משיח שהוא גילוי פנימיות אבא וזהו כי אתה אבינו כו'. והנה ברבות דרשו בן פרת בכמה אופנים. הא' לשון פרות ופירות שעל ידי חלום פרעה דשבע פרות ושבע שבלים נתגדל יוסף. עוד פירשו לשון בן שהפר להדוגתו. לשון הפיר עלת גוים. ברבות ויחי פצ"ה וס"פ צ"ט. ויש לפרש דמבואר בלק"ת מהאריז"ל ענין שבע פרות הטובות הם ז' היכלות דבריאה וז' שבלים הטובות ז' היכלות דילי' ויש זלעו"ז וזהו ענין ז' פרות הרעות כו' שהם ז' מדות הרעות. ואם כן זהו מה שיוסף בירר מבחי' מדות הרעות שיתהפכו לטוב שזה הי' כל עסקו במצרים. וזהו ענין בן פורת צירוף פותר תופר כמ"ש במק"א אות פ' סצ"א ובהרמ"ז פ' אמור צ"ה דהיינו שלאחר בירור זה הי' תופר ומחבר בחי' היש דבריאה יצירה עשי' להתכלל בבחי' ביטול כו' לכן על ידי זה זכה להיות בן פורת צ' רבוי המשכת האור כו' כנ"ל. וגם מה שהפר להדוגתו שהפר ברית ההתקשרות לאהבות זרות לכן על ידי זה נמשך שיהי' בן פורת שהוא ההתקשרות בשפע אור אין סוף ב"ה:

בן פורת. רבות וישלח פע"ח דפ"ז ד' ע"פ ואחר נגש יוסף ורחל וגבהה קומתו וכסה אותה כו' בן פורת רביית יוסף כו' עלי לפרוע לך מן אותה העין. ופי' המ"כ דהמדרש דורש ב"פ פרת. הא' ככתיבתו שעל ידי הפרות נתגדל יוסף וכמ"ש ברבות ויחי ס"פ צ"ע שעל ידי פרות נתגדל. הב' לשון פריה ורביה שנתגדל וכסה על רחל מעינו של עשו. וענין עלי לפרוע לך מן אותה העין פי' הי"מ דהיינו מה שבשילה אוכלים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה. ויש להעיר כי הפרות הם ז' היכלות דבריאה ולעומתן בלעומת זה. וע"י העלאת מ"ן מהבירורי' דבריאה יצירה עשיה ע"י ז' היכלות הנ"ל על ידי זה מתרבה ונתגדל יסוד ז"א לקבל המ"ד מה"ע כמ"ש צדיק כתמר יפרח. וע' זח"א חיי קכ"ג וח"ב תרומה קל"א בענין הפרות שהעלו את הארון לבית שמש דהיינו העלאת המל' לז"א ויוסף נק' שמש כמ"ש בזח"ב ר"פ שמות ד"ג ע"ב וזהו ענין והוקע אותם נגד השמש. ועד"ז י"ל פי' בן פרות יוסף כו'. וענין שנתגדל על קומת אמו זהו על ידי שנתעלה ביסוד ז"א והוי צדיק כתמר יפרח. אך איך היפה עליה הלא היא פתח השער כו':

ויחי פל"ח דקי"א ד' בן פורת יוסף. בן שהפר לאחיו בן שהפירו לו אחיו (דורש מלשון את בריתי הפר. בראשית י"ז י"ד. הפיר עצת גוים תלים ל"ג יו"ד. הישה יקימנו והישה יפירנו עיין בקורקעדאגליא שרש פור. וע"ש ד' שרשים בתיבת פור) בן שהפיר לאדונתו בן שהפירה לו אדונתו. ואם כן היינו מה שהפיר ברית ההתקשרות אחר תאוות גשמיות דהיינו מה שהפיר לאדונתו ולא רצה למלאות רצונה וחפץ הילה"ר. ומזה זכה להקמת ברית דהיינו מ"ש ותשב באיתן קשתו. והיינו שנקרא צדיק. ומה שהפר ברית ההתקשרות עם אחיו זהו גם כן מפני שהי' למעלה מהם על כן לא ישרו הנהגותם אצלו על דרך מ"ש ואת אחיו לא הכיר כו' והיינו מפני שהוא מאצי' והם מבריאה על כן גם הם לא הכירו מעלתו והפרו עמו ברית האחוה. אמר רבי אבין בן פרות רביתא בן פירות רביתה. כלומר שנתגדל על ידי אלום הפרות והשבלים שהוא ענין פרות ופירות. אי בבריאה צומח ביצירה. וכן כתב הרמ"ו בלק"ת פ' מקץ ס"פ צ"ע שעל ידי פרות נתגדל:

נשא פי"ד סוף ענין ביום השביעי נשיא לבני אפרים רב"ע ג' הוא לא נתן עיניו בה ולא במצריות בעת שמלך כמ"ד בן פורת יוסף בן פורת עלי עין. שעילם עינו מאשת פוטיפר ומן המצריות בנות צעדה. ולפיכך עלי שור. מהו עלי שור עלי לשלם שכר אותה העין כו' בכל הרואה כו' הוי עלי שור כמ"ד ולא תשורנו עין רואי באיוב סי' ו'. ופי' המתנות כהונה דריש שיר לשון ראי'. והי"מ פי' שור לשון חומה דהיינו מה שאכלו בשילה קדשים אף חוץ מן החומה מה שאין כן בירושלים. ויש לפרש ע"ד אני חומה ושדי כמגדלות שהמגדלות למעלה מן החומה וסובב כו' ושם צופים ורואים. כמ"כ בהי' עין העליון עין ה' אל יראיו זהו בהי' שלמעלה מהחומה.

ועמ"ש אדמו"ר נ"ע בת"א סד"ה השמים כסאי בפי' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח וחרד על דברי. ואפ"ל שזהו ע"ד של"ת גבוהים ממ"ע וכ"ש הנסיון ממש. וא"כ ב"פ בן פורת. הא' יחוד זו"נ ע"י מ"ע. הב' יחוד או"א ע"י עולם עינו ל"ת ונסיון. ואפ"ל פי' בן פרת הב' ע"ד בינה יתירה שבאשה שבתשבע"פ נמשך האור הנמשך ע"י מל"ת בבחי' הן כמ"ש בד"ה גן נעול כו' וכך יוסף ע"י שעילם עינו הנסיון בקום ועשה מה שבמל"ת רק בבחי' לא. עי"ז המשיך ג"כ יחוד דאו"א שיהי' בגלוי למטה כמו יחוד זו"נ. וזהו בן פורת הב'. עו"ש בדרנ"ע ד' בקרבן מנשה בנות צעדה עלי שור אלו בנות צלפחד שנטלו חלק בארץ. ובפ' פינחס דרפ"א ג' בנות צעדה עלי שור זה הירדן שנעשה למשה כחומה שלא יכנס לארץ ואומר ליוסף בנותיך נוטלות כאן וכאן. ואפ"ל עוד כי מה שביקש משה ואראה את הארץ עמ"ש מזה בד"ה ואתחנן. ובנות יוסף צעדו שם וזהו עלי שור. וברכות ויחי פל"ח מהו בנות צעדה בשעה שיצא יוסף למלוך היו בנות מלכים כו' לא הי' מביט בהם כו' הייך שאתה נותן לבנותיך צעידה בתורה מהו צעידה פרשה. שפרשות נחלות נאמר ע"י בנות צלפחד. ויש להעיר לענין כשושנה כו' בין הבנות וכך הי' יוסף כו' ועי"ז המשיך בבנותיו מבחי' מה שנקבה תסובב גבר כמ"ש סד"ה קול דודי בענין האמהות שבבחי' א' הן למעלה מהאבות: זח"א וישלח קע"ה א' ענין נגש יוסף ורחל דחפא על אמיה וע"ד כתיב בן פורת: ח"ב תרומה קל"ה ע"ב בפי' ברוך ה' המבורך. ברוך היינו חכמה שמשם נמשך בשם הוי' שהוא תפארת ומזה מתמלא השפע ביסוד ואזי נק' המבורך ע"ד בן פורת א"כ פי' בן פורת זהו ע"ד וארבה את זרעו כו' היפך ממ"ש ונהר יחרב ויבש כו' ע"ש בפ' תרומה קס"ו סע"ב. וע' באגה"ק סי' ע"ו שרבוי הזרע נמשך מהתענוג כו' ועמ"ש זח"ב נ"ה ב' ע"פ בשוב ה' ציון והנה ציון גימט' יוסף. ואפ"ל ענין בן פורת שיהי' מאיר ביסוד ז"א האור זרוע לצדיק שנברא ביום הראשון שגנזו לצדיק והוא מאיר נ"א בשבת כמ"ש הרמ"ז פקודי ר"נ. א"כ שיהי' זו"נ במדרגת או"א תרין ריעין אהל בל יצען. והיינו שיהי' יסוד ז"א ע"ד ונהר יוצא מעדן יוצא תמיד דלא פסיק מימוי לעלמין כמו יסוד אבא כו'. גם ע"ד צדיק כתמר יפרח כו' שימשיך הטפה מלמעלה מעלה כו'. עוי"ל בן פורת ע"ד שבפורים מאיר יסוד ז"א חוץ ליסוד רחל וזהו ענין ויעבור מרדכי כמ"ש בפע"ח שער הפורים פ"ה. וא"ש פורת לשון פריה ולשון פור היינו גורל דהיינו בחי' פורים אלא ששם הי' ע"י בנימין איש ימיני. עלי עין י"ל מל' שנק' עין יעקב אישון עיני. גם עין ל' מעיין באר מ"ה. גם כמ"ש יונתי דהיינו עין. נשא דק"ל ע"א כי עין בעין יראו אימתי בשוב ה' ציון (דהיינו ציון גימט' יוסף עמש"ל) עלי עין על שבת עין דאשגחא ביה היינו גלוי עין ה' אל יראיו דע"ק שלמעלה מעיני ה' אל צדיקים ע"ש ולפיכך הוא בן פורת הרבוי בלי שיעור ולא שלטא ביה עינא בישא. ולפ"ז י"ל פי' הרבוי ע"ד והי' מספר בנ"י אשר לא יספר כו' ועמ"ש מענין עין ה' אל יראיו סד"ה כי תשמע בקול. בלק דר"ב ע"ב מענין דחפא על אמיה וגבהה קומתו ששה אמות וזהו בן פורת יוסף. נ' נגד ו"ק דז"א. בלק קפ"ז ב' מענין בן פורת. במק"מ בלק ר"ב פי' ה"י אמות כנגד מה שיסוד נק' הי ג' ווין. במא"א אות פ' סל"א נ"ב מענין פותר פורת פתורא שהם ביסוד. ובהרמ"ז אמור צ"ה מענין תופר. פי'

אלא

אלה תולדות יעקב יוסף כי המל' דיבור ואותיות הדיבור נמשך בה מהה' ע"י המדות וזהו יעקב כמ"ש בשה"ז קדושים פ"ו אך השפעת האותיות והדיבור זהו השפע' זווג חיצוני חו"ב להחיות העולמות. אבל אלה תולדות היינו השפעה פנימית כמו הטפה שהיא עצמיות חכמה זה נמשך ע"י יוסף ועמ"ש ע"פ אלה תולדות נח (לענין ודבש תענוג. יש להעיר משבלונות כי מהאות כלה צריך שבלונות. מענין חיי שרה ואחא מרכבות. זווג זו"נ. כי ז"א מה שא"ס מאיר בגבול א"כ מגד א' הרי זה אלקות ממש ואעפ"כ גבול ע"כ שייך יחוד ומל' מקור בי"ע ר"ל ג"כ מה שאלקות מאיר בגבול להתלבש חיות זה בתוכיות נבראים וז"א לגבי מל' כמו רבוא לגבי א' שמים וארץ ארץ גרגיר הרדל לגבי שמים): ברכות כ"א א' כ"ה ב'. סוטה ל"ו ב'. ב"ק י"ז א' פ"ד א'. ב"ב קי"ח ב'. זבחים קי"ח ב'. מ"ע קנ"א. בחיי מ"ג ג' ק"ל ג'. עמה"מ כ"ה ד' קל"א ד' קל"ה ג' קג"ה ב' ג' קנ"ו ד'. של"ה ע"ה א' קע"ו א' של"ע ב' תי"א א'. ויפוזו ת' ל"ג א' ק"ח ג'. אבן ישראל שם קי"ח ב'. ושוב אגהירינהו לעיינין שיש להעיר בזה מדרוש רבינו ז"ל ע"פ ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי תמתי בענין פרו ורבו שהמלאכים עומדים ואין בהם כח ההולדה אבל התחתונים פרים ורבים (וע' ברכות בראשית ספ"ה שהעליונים אין פרים ורבים והתחתונים פרים ורבים אבל לא נבראו בצלם ודמות והאדם יש בו ב' המעלות) כי להיות פרים ורבים זהו ע"י כח הארץ שיש בה כח להזריע ולאדם יש מאין משא"כ בשמים והיינו כי נעוץ תחלתן בסופן ובחכמה יסד ארץ אבל כונן שמים בתבונה ובחכמה דוקא מלובש אור א"ס שהוא לבדו יכול להדם יש מאין ע"כ משם נמשך כח ההולדה ופריה ורביה ולפי שהבהמות ניזונות מלמח הארץ יש בהם פריה ורביה (ול"ע מדגים שנאמר וידגו לרוב וי"ל יש בכלל ארץ). וענין בחי' זו בנשמות שנאמר אור זרוע לצדיק היינו להמשיך ההולדה ורבוי האור שיהי' הגלוי למטה אור א"ס כמו למעלה שמצד סדר ההשתל' ונהר יוצא כו' ומשם יפרד כו' אלא ע"י תומ"צ ממשיכים ומעין יצא כו'. והיינו לפי שנרשן מחכמה עילאה ארץ חפץ כו'. וזהו בן פורת יוסף. ע"ש הנני יוסיף שנית ידי שיהי' תוספת גלוי האור עד שיהי' גלוי אור א"ס גם למטה. וזהו פורת לשון פריה ורביה. והיינו צדיק יסוד עולם להמשיך הגלוי למטה ממש מה שאין זה ע"פ סדר ההשתלשלות וזהו הפרייה. והוא אור זרוע לצדיק מצמיח ישועות. וזהו בן פרות ופירות שבלים שעי"ז נתגדל יוסף כי הפרות יש בהם כח ההולדה ע"י שניזונות מלמח הארץ שהם שבלים. וע"י בירור זה נמשך ביוסף להיות בן פורת. כי דוקא מצד התלבשות הנשמה בגוף וה"ב נעשית בחי' מהלך כו' שכדי להיות המשכת מ"ד בן פרת הוא ע"י העלאת מ"ן מבירור הפרות והשבלים כו'. ויש להעיר לענין פורת מענין שארה כסותה ועונתה: רש"י פי' בן פורת יוסף בן חן והוא לשון ארמי אפריון נמטיה לר' שמעון בסוף בבא מציעא. בן פורת עלי עין הנו נטוי על העין הרואה אותו. בנות צעדה עלי שור. בנות היו צעדות להסתכל ביופיו. בנות הרבה צעדה כל אחת ואחת במקום שתוכל לראותו משם. עלי שור עלי ראיותי כמו אשורנו ולא קרוב עכ"ל. והרמב"ן השיג עליו שלשון ארמי אין לו דבר בלה"ק אבל בן פורת כמ"ש אונקלס דיסגי לשון פרייה כנ"ל. ואין זו השגה דאפריון פירשו ברבות נשא

פי"ב דרמ"ז ע"ב גבי ויהי ביום כלות משה. אפריון זה העולם ולמה קרא אותו אפריון שלא בראו אלא לפריה ורביה שנאמר לא תהו בראה לשבת יצרה. הרי מפרש אפריון ג"כ לשון פריה ורביה. א"כ נכון דברי רש"י אשר בן פורת מלשון אפריון. ובמא"א או ה' א' סעיף קס"א אפריון נק' המל'. ובי"ך שם מהזה"א בראשית דכ"ט שניתקנה מאו"א וזהו מעלי הלבנון כו'. רק שרש"י פי' שהוא לשון חן ג"כ. וענין חן ג"כ שרשו מחכמה לפמ"ש רבינו נ"ע ע"פ ויחנך. וכן פי' ברכות גבי ויחנך דקאי על תורה שנאמר כי לוית חן הם לראשך. גם מצינו ביוסף בהדיא כתיב חן ויתן חנו בעיני שר בית הסוהר. עמ"ש ברכות ומלא חן ושכל טוב. ותהי אסתר נושאת חן. ואחז"ל ע"ז שחוט של חסד משוך עליה. ועמ"ש מענין חוט של חסד ע"פ יומם יצוה ה' חסדו. ובמא"א ח' י"א פי' חוט של חסד נק' טפת לובן היורד דרך חוט השדרה וע"ש כך נק' חוט. א"כ זה שייך ליוסף שממשיך הטפה דרך חוה"ש. אפריון נמשי' לר"ס ע"ד הוצק חן בשפתותיך. דבר דבור על אופניו. והיינו ע"ד ותורה שם בישראל שלמעלה מבחי' ויקם עדות כו'. ומלובש בזה עלמיות חכמה עילאה. כי ההלכה ע"פ קו האמצעי וזהו חן ושכל טוב וע' מענין חן ברכות בראשית ס"פ כ"ט ושם רוח חן ותחנונים. א"כ יש להעיר מענין ואתחנן שהוא ענין אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת. וברכות תרומה פל"ג נבחר מכסף ומזהב חן טוב משלי כ"ב. וברכות באסתר קכ"ה ב' ע"פ זה דאסתר נושאת חן מוכח שזהו ענין יופי וא"כ ע"ד יפ"ת ויפ"מ וכ"מ ממ"ש יאר ה' פניו אליך ויחונך הרי החן נמשך מהארת פנים שהוא ענין ש"ע נהורין כו'. וענין יופי זה על יוסף כי הנה הסרים אין לו הדרת פנים א"כ מהיסוד נמשך היופי והדרת פנים וכמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' עקב ע"פ זית רענן יפה פרי תואר:

הרמב"ן פי' פורת מלשון ותארכנה פארותיו יאמר כי הוא בן שהוא כמו פארות אילן שתול על המעיין אשר לא יכזבו מימיו (זהו בן פורת עלי עין היינו הפארות שתולים על מעיין. היינו ע"ד ומעין מבית ה' יצא שלמעלה מבחי' ונהר יוצא כו' כנ"ל). בנות צעדה כנה הבדים אשר תלאנה מן הפארות בשם בנות כי הם בנות לפארות הגדולות כו'. זכר לשני השבטים היוצאים ממנו עכ"ל. ויש להעיר מפסוק יפה נוף משוש. דקאי על יסוד בחי' יוסף שנק' נוף וענף והיינו פארות. וז"ל המא"ה אות יו"ד סי"ב יפה נוף הוא היסוד. ענף יפה יוצא מהיסוד וכן נק' יפה תואר כי הוא מיפה הפנים כי סרים אין לו זקן עכ"ל. להיות כי כח המוליד נמשך מעלמיות החכמה ממנו נמשך ג"כ הזקן. ולכן אין הזקן גדל כ"א עד אחר עשרים שנה שנשלמו מוחין דגדלות. גם עשרים גימט' כתר. ולכן מזה בא הדרת פנים כי חכמת אדם תאיר פניו. והי"ך שם הביא מאמר הזח"א ויגש דר"ו ע"ב יפה נוף משוש דא איהו יוסף הצדיק כו'. ולפרש"י בנות י"ל כש"ב צעדה עלי שור ע"ד ומבשרי אחזה אלוה. וזהו נמשך ע"י חן ויופי דיוסף צדיק שממשיך גלוי חכמה ודעת עד שבאמונתו יחיה ועי"ז גם בנות צעדה כו' ושור תרגום דראיה ע"ד אחזה:

בן פרת. פרת גימט' ה"פ קול וזהו כל המשמח את החתן זוכה לתורה שניתנה בחמשה קולות. כי שמחת החתן ממצוה דפריה ורביה והיינו ענין בן פורת יוסף.

והיינו שהבא לבחי' פריה ורביה להוליד בדומה לו נמשך מבחי' אור א"ס המלובש בחכמה כו' כמ"ש בביאור דששים המה מלכות. ומשם נמשך ג"כ התורה דמחכמה נפקת כו':

ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו ת"ז תקון כ"ו דל"ג ע"א תקון ס"ט דק"ח ע"ג זח"א פ' נח דע"א סע"ב. פ' ויחי דרמ"ז א' פ' אחרי דס"ו סע"ב. פ' וירא דל"א סע"ב. משם רועה אבן ישראל. זח"א בראשית כ"ד סע"א. בהשמטות ח"א סשי' ל"ז פ' ויחי דרל"א ע"ב. פקודי דר"ל ע"א. ס"פ תולדות דקמ"ז ע"ב אבנא דאתגזרנג די לא בידין משם רועה אבן ישראל. ח"ג פ' פינחס דר"מ וע' דף רמ"ד:

בנות צעדה. י"ל על היכלות כמ"ש בתולות אחריה וכן פי' בזהר וכן בז"ח. שהמכוון שהם מעלות האתעדל"ת. והמכוון שבעלי' המל' גם הם עולים כמ"ש בדרוש שארה. וז"ש לעדה כו' עלי שור י"ל המסך. וימררוהו כו' שאינו יכול לסבול. וכמ"ש ע"פ השבי במדרש. וזהו ע"ד השבעתי אתכם כו' עד שתחפץ. כי בעתה אחישנה. בחי' עונתה ולא מקודם. ומשיח בא בהיסח הדעת. פי' הח"ל דפ"ז ע"ב משום שבמשה נאמר ולא ידע איש את קבורתו. ובזח"ב דפ"ע. טמירא דכל טמירין. שער החמשים. כתיב לא ידעו עינו. וזהו גדולים לדיקים במיתתן יותר מבחייהן שלא השיג רק מ"ט סע"ב. ומשיח יבא מבחי' זו שלא השיג משה בחייו. בחי' ולא ידע איש. ופרשו רדל"א ע"כ בא בהיסח הדעת. וכן מליאה והחכמה מאין תמצא. גם מלא אשה מלא טוב. וכן עקרב. דארז"ל אפי' נחש כו' אבל עקרב כו' בחי' אדום. ושרש יניקתו מבחי' אם תגביהי כנשר כו' ע' רבות אמור פכ"ט. ולכן השבעתי כו' עד שתחפץ כדי שיבא בהיסח הדעת. ולפ"ז הנים אלו הם הנים נקבות שיש להן בית קיבול. והחלים ע"י קשת. היא קשת דנוק' כמראה הקשת כו' כן מראה הנוגה כו':

וישו לפרם בנות לעדה. ע"ד כן רעיתי בין הבנות. שהם ע' שרים. ורולים לבטל היחוד העליון דזו"נ מבחי' בן פורת יוסף. שמחבר בי"ע לאלי' שלא יהיו נפרדים כמ"ש בד"ה אני ישנה דתקס"ג. כ"א רלונם שיהי' דוקא ומשם יפרד והיו לד' ראשים ד' נהרות או"א זו"נ דקליפה ד' גליות. ורולים להמשיך שפע היסוד אליהם להיות ח"ו ושפחה כי תירש. ונק' וימררוהו כי בגלות נק' היסוד אביון. וכהר יהרב ויבש. ורובו עדמ"ש ע"פ ה' יחתו מריביו. וענין החלים שלהם ל"א קללות דמ"ת נק' חן וזהו חנם נמכרתם. חנם גימט' חן. והו"ע את הדגה כו' חנם בלא מלות. שרלונם לקבל מבחי' א"א ורב חסד שלמעלה מהלמלום אשר שם אם לדקת כו' וכנודע מענין עבדים היינו לפרעה כו' ומ"ש ע"פ אל תבטחו בנדיבים. וא"כ אפ"ל החלים היינו בחי' אם תגביהי כנשר כו' לקבל מבחי' חנם כו'. א"כ הלים הם אותיות. והם מקבלים מהמקיף דלבושה בחי' אותיות שבבחי' מקיף כו' וע' בפע"ח שער חג המלות פ"ו בד"ה מהר"י ז"ל חנם נמכרתם כו'. ולפ"ז ותשב באיתן קשתו. שסילק כח היסוד למעלה דאסתים מבועיה בזח"א דר"ד. ובזח"ב בשלח כ"ה ע"פ בשוב ה' ליון דאגניד ליה לקבליה:

בספר פנים יפות בפסוק בן פורת פי' בנות צעדה ע"ד צאינה וראינה בנות ציון כו'. גם פי' עלי עין ע"ד הכס·עדיף מגליא שהנבואה נק' עין יעקב. רבות תלוה פל"ח. והכס עדיף זהו בן פורת עלי עין. בזח"א ויחי דרמ"ז א' פי' צעדה המל'. על בנות שהם בחי' י"ב שבטים שבבריאה שהם נק' עלמא דנוק'. ועליהם נאמר רבות בנות עשו חיל. רבות היינו גדולות. ע"ד חיות גדולות. והיינו עלי שור להשגיח על ידם ופעמים ההשגחה ע"י חסד כו'. וא"ל לפ"ז שור לשון שורות. כמו שמבואר במדרש בשלח פכ"ד ע"פ מדבר שור. שבו נעשו ישראל שורות שורות דגלים דגלים. וכך י"ב שבטים דבריאה הם ד' דגלים ד' שורות. וגם ישורון הוא לשון שורה. עוד פי' במ"ר שם מהו מדבר שור. אלא עד שלא יצאו ישראל ממצרים הי' העולם מדבר כיון שיצאו נעשה העולם שור פי' במ"כ לשון מישור. פי' מדבר הוא בחי' אשר לא ישב אדם שם שאין שם המשכה מבחי' אדם אשר על הכסא כמ"ש בלק"ת בד"ה אני לדודי. וא"כ ההיפך מזה בחי' מישור ע"ד פקודי ה' ישרים. ופי' בלק"ת פ' פינחס בד"ה צו את בנ"י השני שהמכוון שבהם ועל ידם נמשך הגלוי למטה כמו למעלה וזהו ענין ישרים. ע"ד את האדם ישר. גם במ"א ע"פ מישרים אהבוך פי' שגם הנה"ב תהי' באהבה כמו נה"א. ועד"ז יש לפרש כאן בנות צעדה המל'. עלי שור שעי"ז יהי' הגלוי בבי"ע ג"כ בבחי' מישרים אהבוך. כי שרש נה"ב נמשך מחיות המרכבה וכמ"ש בד"ה כי תצא כו' על אויביך דרוש הראשון. עוד פי' ברבות שם מדבר שור בחי' חומת אש כו' והמל' נק' חומה ולכן השרוי בלא אשה שרוי בלא חומה. פ' הבע"י. בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל. פי' שור הוא עלמא דאתגליא. ועד"ז וישב אברהם בין קדש ובין שור להמשיך מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא. וזהו ענין צעדה עלי שור להמשיך הגלוי כו':

בעלי חצים. פי' במ"ר לשון מחיצה. והוא כמ"ש ביחזקאל י"ג י' והוא בונה חיץ ות"י וכן פרש"י לשון מחיצה. וכן במשנה פ"ג דשביעית מ"ח אבל עושה הוא חייץ ופי' הרמב"ם וחייץ הוא מחיצה וע"ש בפר"ש בשם הירושלמי הביאו מיחזקאל כנ"ל. והנה במ"ר שם פי' · בזה"ל אלו בעלי מחיצתו. ופי' המ"כ אלו אחיו השוכנים עמו במחיצה ובחבורה אחת. וא"ל כי הנה ענין מחיצה הוא הפרסא המפסיק בין אצי' לבריאה. וכה"ג פי' בקהלת רבה ע"פ ומחץ מכתו ירפא המחיצה שעשיתי בין העליונים לתחתונים שהעליונים חיים והתחתונים מתים ומחיצה זו זהו כענין ראה נתתי לפניך את החיים כו' והוא ענין יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים כו'. והנה הי"ב שבטים היו מבריאה. והיו בבחי' מרכבה דבריאה וע"כ בחרו להיות רועי צאן שלא יפסיקו מהביטול. כי ברועי צאן א"צ טרדא כ"כ. והם סברו שגם יוסף הוא מבחי' בריאה. ולפי שלא ראו בו בחי' שלהם לכן סברו שאין בו הביטול כדבעי לפי בחינתם. אבל באמת יוסף הי' למעלה מהם כי הי' מאצי' אשר הוא אלקות. ושם אין עניני העולם תופסים מקום כלל. עד שהטרדא שלו במילי דעלמא גם בהיותו מלך במצרים לא הי' מבלבלו כלל. וגם בעודו עסוק הי' בטל לגמרי (דוגמת שלמטה בבי"ע יש ראי' ושמיעה ובגלוי אצי' רואים את הנשמע ושומעים את הנראה שאין שם התחלקות בין ראי' לשמיעה. וכן להבדיל מה שהקב"ה משגיח על כל בריה אין זה מחשבה זרה ח"ו. כך מעין דמעין יש בנשמה דאצי' כו'

כו') וא"כ אף שלמטה כשיוסף הי' בגוף הי' במחיצה א' עם אחיו. כיון שמלובש בגוף ע"כ נתלבש נשמתו שמאצי' בכ"ר דבי"ע. וכמ"ש מזה בת"א סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים גבי ויוסף עצמו כו' אף שגדשו כו' אעפ"כ מאחר שנתלבש למטה בגוף כו' ע"ש. אבל עכ"ז מצד עצם נשמתו שמבחי' שם מ"ה דאצי'. הרי יש מחיצה המפסקת בין נשמתו ובין נשמת הי"ב שבטים שהם בחי' י"ב בקר דבריאה שנמשך משם ב"ן גימט' בהמה ע"י אמצעות המסך כו'. וזהו בעלי חצים. בעלי מחיצתו. פי' בשני אופנים ושניהם י"ל אמת. הא' שהם במחיצה אחת מצד שגם הוא נמשך בבריאה ג"כ. ובחי' זו שבהם יש בו ג"כ בודאי. והב' שמחיצה מפסקת ביניהם וזה גרם שהשליכו עליו חצים ואמרו עליו לה"ר כי לא הכירו מעלתו ומדרגתו העליונה שמגודל מעלתו גם עלהו לא יבול ושיחת חולין שלו הוא חולין שנעשו על טהרת הקדש דאצי'. משא"כ בהם. וכמו ההפרש בין לוים ובין כהנים שבלוים נאמר והעבירו תער. להפריש ממותר'. ובכהנים דוקא שערות. ועמ"ש מזה בלק"ת ע"פ וגלחה את ראשה יעו"ש. וכך עד"ז גבהה מעלתו עליהם:

וימררוהו ורובו וגו'. י"ל ע"ד רבות רעות לצדיק ומכולם יצילנו ה' תלים ל"ד כ'. ואחז"ל במ"ר פ' וישלח פע"ט. רבות רעות זה עשו ואלופיו. לצדיק זה יעקב. ומכולם יצילנו ה' ויבא יעקב שלם. וביר"ק ערך הכנעה. וז"ל סוד אחד עשר כוכבים משתחוים לי דע כי ע"י זו יש כח להכניע י"א אלופים דעשו (הג"ה הם י"א אלופים שחשב בתורה ס"פ וישלח ל"ו מ"ש אלוף תמנע אלוף עלוה כו'. וכן במ"ר פ' כבא דר"ם ע"ג כ' וז"ל וי"א אלופים שחישב לבסוף שנאמר ואלה שמות אלופי עשו עכ"ל. וע' מזה בפרש"י ס"פ וישלח ל"ו מ"ש שהביא כן מדברי הימים א' סי' א'. עכ"ה) מנין י"א הוא מפורסם כי י"א קליפין הם וי"א סממני הקטורת וי"א פסוקים המתחילים בנו"ן ומסיימים בנו"ן (הג"ה ובמא"א אות יו"ד סעיף ל"ז וסעיף כ"ז חשב עוד י"א יום מחורב וי"א ימים שבין נדה לנדה י"א חלקי הטומאות י"א ארורים כו' וכן י"א יריעות עזים לאהל על המשכן כו') ואיתא בלמודי האר"י מט"ע כולל כל תתקמ"ה רקיעים. ועמו הרי תתקמ"ו. כי תתקמ"ו הוא י"א קליפין י"א פעמים מנין אלקים הרי תתקמ"ו. והסוד גדול רבות רעות לצדיק ומכולם יצילנו ה' ס"ת תתקמ"ו. וע"י שמש וירח דקדושה ואחד עשר כוכבים דקדושה יש להכניע י"א אלופים עכ"ל היר"ק עם הגהות שהגהתי עליו:

ב **וביאור** הענין כי הנה ענין י"א קליפין היינו ע"ס דנוגה הנק' כתרי דמסאבותא ובחי' המקיף שעליהם שהוא ניצוץ דקדושה המחי' אותם ואינו נבלע בהם. וע' מזה בע"ח סוף שער יו"ד פרק י"א שלפי שאין הקדש מתערב בחול ע"כ החיות דקדושה רק בבחי' מקיף עליהם. ובפע"ח שער הקדישים. ובת"א פ' תולדות בד"ה ראה ריח בני. ובלק"ת בד"ה וכל בניך למודי. והנה יניקתם משם אלקים ובפרט ממ"ח צירופים האחרונים. והיינו כי מחמת שם אלקים ענינו להסתיר ולהעלים. לכן מזה יוכל

להתגבר

להשתלשל החיות אליהם ג"כ. וכמו שעיקר יניקתם מבחי' פני שור מהשמאל כמ"ש בלק"ת בד"ה זאת חוקת התורה ויקחו אליך פרה כו' מחמת שמאל דוחה השפע בבחי' דחייה מדחי אל דחי. ע"כ נמשך גם בקליפות. משא"כ בחי' שם הוי' שהוא גלוי אלקות אינו נמשך רק במקום הביטול. ועמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו. וע"פ אם בן הוא כו' ואם בת היא כו'. ולכן י"א קליפין הם כחשבון י"א פעמים אלקים להיות כי משם יניקתם. משא"כ בקדושה יוסף גימט' ששה פעמים הוי' יעקב ז"פ הוי' יצחק ח"פ הוי' כו'. והנה עיקר ענין צדיק הוא מלשון צדקה דהיינו מ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה שהוא דרך הוי' דוקא להמשיך גלוי שם הוי' בשם אלקים להיות יחוד הוי' באלקים ולא יהי' הסתר. והיינו מ"ש שמש ומגן הוי' אלקים. שאזי הוא בבחי' מגן ע"י שנמשך בשם אלקים משם הוי' כו'. ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי. ובד"ה שובה ישראל דרוש הראשון בענין וידעת כו' כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל וכו'. והנה ע"י גלוי זה מתבטל יניקת הקליפות שיניקתם רק מההסתר דשם אלקים כשאין מאיר בו היחוד עליון דשם הוי'. ולכן דור הפלגה המרו ונעשה לנו שם פרצו להפליג ולהפריד שלא יומשך שם הוי' בשם אלקים וכמ"ש במ"א. וע"כ הצדיק שענינו להמשיך שם הוי' בשם אלקים. ע"ד ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה. הרי זהו כנגדם ממש. ולכן מתגברים להלחם עמו. וע"כ כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו. והוא ע"ד לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלאות נפשו כו'. וזהו ענין רבות רעות צדיק שפי' המד"ר על אלופי עשו שהם י"א אלופים י"א קליפין היונקים משם אלקים ע"ד מלך אלקים על גוים. שהם גם עובדי כוכבים י"א קליפין הנ"ל שמרומזים בש"ת רבות רעות צדיק כו'. ונק' רעות שהם אלופים. אך ומכולם יצילנו הוי' הוי' דוקא. כי הרי מה שהם נלחמים עם הצדיק עיקר כוונתם נגד שם הוי' שלא יהי' גלוי שם הוי' למטה והוא הנק' צדיק חי העולמים. ולכן אם תגביה כנשר משם אורידך נאום הוי'. וכמ"ש הפי' בד"ה ויאבק איש בת"א פ' וישלח. ועמ"ש ע"פ הוי' איש מלחמה. ומ"ש ע"פ כי תצא למלחמה כו' ונתנו הוי' אלקיך בידך. ומכ"ז יובן ענין וימררוהו ורובו שנאמר גבי יוסף שהי' צדיק עליון המקשר ומחבר שם הוי' בשם אלקים ע"ד בן פורת ב"פ שממשיך יחוד חו"ב ויחוד תו"מ. וגם אותיות תופר כו' הפך ומשם יפרד כו'. ולכן הקליפות עמדו כנגדו. אך לא יכלו לו. כי מכולם יצילנו הוי'. ועמ"ש ע"פ והנה עלה זית טרף בפיה. כי זית הוא צדיק שממנו אגור בתוכו. ולהוציא שמנו זהו ע"י שסובל כמה עינוים שטוחנין אותו כו' כמ"ש במדרש פ' תצוה וע"ז רומז ענין טרף כמ"ש כן גבי יוסף ואזי מוציא שמנו שמן למאור ע"ד לכו ונלכה באור הוי' כו'. וז"ש ותשב באיתן קשתו בחי' איתן האזרחי. כל האזרח בישראל שעתיד להזריח ולהאיר. וזהו וצדקה כנחל איתן והיינו ע"י הצדיק ושמרו דרך כו' כנ"ל. עוי"ל לענין וימררוהו ולענין רבות רעות וכו' ע"ד כתית הנזכר בזח"ג פינחס דרמ"ז ע"א ובפרדס ערך כתית ובמא"ה אות כ' סמ"ע וז"ל כתית מצד היסוד דכתים כתישין שפע כל האברים ומוציא משם שמן הטוב לתת למלכות עכ"ל. ובאות ט' סעיף ו' טחינה סוד הזווג להוציא הזווג בסוד שמן כתית. כי איהו בנצח ואיהי בהוד והם השחקים השוחקים מן כזרע גד עכ"ל. וע' מענין שחקים שטוחנים מן בזח"ג ס"פ ויקרא דכ"ו ע"א. ובמא"ה אות ש"ן סע"ו

שחקים

שחקים נק' כו"ה והם זה ע"ג זה שוחקים המן עפה העליונה לצדיק וצדק עכ"ל. וע' בלג"ה ססי' ע"ו שהוא ענין לחלק השפעת השכל לחלקים רבים. ולכן כמ"כ בלתעדל"ת צריך הצדיק להיות כתית להכניע גופו וכה"ב ואזי יוציא השמן הטוב בחי' חכמה וביטול וכמ"ש בת"א בד"ה ואתה תצוה. והיינו שכמו שמבטש ומכניע גופו הגשמי שפרשו מבחי' כלים כדי שיהי' הנשמה מאירה שהיא מבחי' אור. כמ"כ מעורר למעלה שיומשך ע"י כלי היסוד גלוי האור. וכן משמע בלק"ת פ' בהעלותך בביאור ע"פ מנורת זהב ספ"ג וז"ל וגילוי האור הוא מבהי' זית והוא ע"י כתישה בחי' ביטוש הכלי כו' עכ"ל. גם ביאר שם ע"ד אשר בוצינא דקרדוניתא מכה בהכלים עי"ז נמשך בחי' חכמה כו'. וזהו ענין כתית. עוד פי' ברע"מ פ' פינחס דרמ"ז ע"א שהוא ע"ד מאחז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. והטעם כי ענין בן מאה כאילו מת פי' בפע"ח שער חג השבועות זהו עליית ז"א כו' יעו"ש. ועד"ז שייך עלי' זו בבחי' יסוד וכמ"ש הנער בן מאה שנה ימות. ובחי' יוסף נק' נער והוא נער כו'. ועמ"ש מזה ע"פ אדם כי ימות באהל:

ותשב באיתן. הנה אותיות איתן משמשות לע"ל והוא גלוי פנימית יסוד אבא שסודו אור הגנוז עד לע"ל ועז"כ ופני לא יראו כ"כ הרמ"ז ר"פ בהעלותך בדקמ"ח ע"ב בד"ה והוא שמשא. והטעם שא"א להיות גלוי זה עתה. מבואר בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה בסופו. ולכן להמשיך בחי' זו זהו דוקא ע"י שמירת הברית מה שפותח מבועיה נוקבא בנסג"ז וכה"ג כענין יוסף מאשת פוטיפר ששומר השפע הפנימית מלעילא. כמ"כ ישמור לו הש"י בחי' אור הגנוז הבחי' שעכשיו א"א להתגלות עד כי ואת רוח הטומאה אעביר כו'. ועד"ז אמרו במ"ר פ' נשא גבי ברכת כהנים ע"פ וישמרך ישמור לך את הקץ כו'. ועד"ז הל"ת גבוהים ממ"ע שע"י בחי' לא מה ששומר מהמנגד כו' עי"ז נמשך הבחי' ישת חשך סתרו מה שג"כ א"א לבוא בבחי' אור וגלוי כו' וע' בבה"ז פ' נח גבי מאן דנטיר ברית אקרי צדיק כו':

ויפוזו. ולא בכסף פי' האריז"ל בפע"ח שער חג המצות פ"ו כ"א בזהב בינה שמוכת נימין ולכן אחז"ל ברבות בראשית פ' ע"ז ע"פ וזהב הארץ ההיא טוב שלא הי' כדאי העולם להשתמש בזהב אלא בשביל בהמ"ק כי הנה עולם חסד יבנה שהוא כסף ומחסד שייך לעולם אבל בינה שהיא נק' כמעלת הזהב על הכסף לא הי' כדאי שישתמש העולם בו. וכ"ש פז עדיף מזהב. והיינו שע"י שמירת הברית כנ"ל נמשך שגם בידיו שהם הו"ג נמשך ויפוזו וכו'. אביר יעקב. אשר נדר לאביר יעקב. וענין נדר זהו פרישות מהיתר. כדי לזכות לעלמא דאתי העוה"ב אין בו אכילה דוגמת יוהכ"פ. ונדר נ' דר גילוי שער החמשים בבחי' דירה כו'. ועמ"ש מזה ע"פ וידר יעקב נדר כו' דבסוף נא' והי' הוי' לי לאלקים:

וימררוהו. תד"ה ה"א פי"ח. קרוב קצת לס"פ וז"ל וכן אמר יעקב אבינו ליוסף בני אל תאמר הואיל ואני מלך ואין בי עבירה ועון והטא אתגאה על הבריות

ואתגדל

ואתגדל עליהם ביותר אלא אמר לו בני אל תעשה כן כדי שיתמלאו ימיך ולא נתן הקב"ה לאדם חכמה בינה דעה ושכל אלא לקדש שם הגדול שנאמר וימררוהו ורבו וגו' ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל עכ"ל:

באו"ת מהמגיד נ"ע וישטמוהו בעלי חצים היינו הקליפות של מחשבה זרה שרוצים לבטלו מתפלתו ע"כ אם אים הנלבב יחשוב כנזכר ותשב באיתן קשתו דהיינו שתפלתו עולה בתענוג גדול הנקרא איתן כמ"ש איתן זה אברהם עכ"ל. והענין כמ"ש בחרבי ובקשתי ות"א בצלותי ובעותי הרי שהתפלה נק' קשת דהיינו שבו זורקים החצים שהם אותיות התפלה. ועיין בסדור שער התפלה מ"ש אדמו"ר נ"ע בזה לפי שהאותיות הם דומם ששרשו למעלה מבחי' חכמה כו'. וע' במא"א ח' כ"ה מענין חצים. לכן גם לעומת זה האותיות דקליפה נק' ג"כ חצים. ועמ"ש מענין אותיות דקליפה בת"א פ' בשלח ע"פ לסוסתי ברכבי פרעה. גם י"ל חץ גימט' חגס. וכן נ"ח קללות דמשנה תורה ע"ש בלק"ת מהאריז"ל בפ' ויחי ובשמואל ע"פ הנה החצים ממך והלאה ועזח"ב בשלח נ"ו א' ובת"ז תקון י"ג דכ"ו א' וע' בפרדס ערך חצים ג' וו"ן ויסע ויבא ויט ג' מועדים כו' יורה כחץ כו' ועמ"ש ע"פ ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה כו':

בזח"א ויחי דרמ"ז ע"א וימררוהו ורבו באסתכלותא דרחימו לגביה כדכתיב הסבי עיניך מנגדי (ע' ברכות בשה"ש ע"פ הסבי כשגוזרים תענית כו' איני יכול לסבול כו' וענין עיניך לחצים כי מהעין יוצא הארה כידוע מענין בת העינה) שהם הרהיבוני ועל דא וישטמוהו בעלי חצים פי' במק"מ חצי האהבה ומרוב חצי האהבה של המל' איני יכול לסבול ולכך אומר לה הסבי עיניך מנגדי עכ"ל. וע' מזה בזה"ג קדושים דף פ"ד א'. וזהו כענין השבעתי אתכם בנ"י אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ. עמ"ש ע"ז בגמרא ובמדרש שה"ש. ויש להעיר ממ"ש ע"פ הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן בשכר שממתין א"ע על הבטן. דהיינו כמו שבמקבל כל שמתעכב העיבור בבטן הנקבה יותר אזי הולד בריא יותר וכן בתבואה כל שנשרש וקלט יותר יהיה הצמיחה יותר כמ"כ בענין המשפיע כל שהנעלם מתעכב יותר בא ההשפעה ממקום גבוה יותר. וז"ש לע"ל כי לא בחפזון תצאו. ולפי ערך רוב מעלת הגלוי כך צ"ל תחלה במדה ומשקל זה ערך ההעלם כמ"ש בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא ולכן אריכות דעכשיו ביותר מבמצרים זהו מפני של"ל הגלוי מבחי' גבוה יותר היינו פנימית התורה ולכן השבעתי אתכם בנ"י שלא ידחקו הקץ כו'. במ"ע ק"ז וישטמוהו בעלי חצים שהם מצרים שרבו בקשתם וירו חצים על ישראל והענן היה מקבלם אבני בליסטראות. וזהו רב לך בשבילך סי' כ"ז עכ"ד. ע' בענין וימררוהו בפרש"י כל הפסוק וגבי שלשונם כחץ ומשם יובן כנ"ל שהאותיות נק' חצים גם כמו הזורק חץ צריך לכוון שיפול למקום שמכוון כך התפלה אם כוון לבו יצא פי' כוון לבו לכוון לבחי' אין ערוך לך בד"ה נאוו לחייך והיינו בכל קראינו אליו אליו דוקא ולא למדותיו:

ותשב באיתן קשתו. סוטה פ"ז ל"ו ב' אמר רבי יוחנן משום ר' מאיר ששבה קשתו (שכבת זרעו ע"ש שיורה כחץ) לאיתנו. לפי המ' לעיל דבעלי חצים הם מחשבות זרות כו' א"ש שאעפ"כ משל ברוחו וכבש יצרו לא פנה אליהם והיינו ע"י בחי'

איתן כנ' ענין איתן בד"ה ראה אנכי נותן. ולפי' השני דקאי בענין הסבי עיניך כו' צ"ל ג"כ שמ"מ ותשב באיתן ע"ד הנ' בזח"ב ע"פ בשוב ה' ציון כו' נגיד ליה לקבליה כו' כי אין קישוי אלא לדעת בחי' והאדם ידע כו' אבל בחי' איתן הוא למעלה מההכ' והדעת כו' חד ולא בחושבן ע"ש כו':

ויפוזו זרועי ידיו. נעץ ידיו בקרקע ויצא תאותו מבין צפורני ידיו. ופירש"י ויפוזו לשון ויפולו שהזיי"ן והצד"י מתחלפין כמו זעקת צעקה. ומהרש"א פי' מלשון פזור שנתפזר זרעו כו'. ואינו מובן איך יצא זרע דרך צפורני ידיו. אם לא שצ"ל המכוון שלא יצא ההשפעה הפנימית הנמשכת דרך יסוד כ"א שבמקום זה נמשך ההשפעה חיצוני' הנמשך מצפורני ידיו. ורש"י פי' שנעץ אצבעותיו בקרקע כדי שיצטער ויטרד בצערו ויעבור תוקף יצרו:

מידי אביר יעקב מי גרם לו שיחקוק על אבני אפוד אלא אביר יעקב (אבירותיו של יעקב) משם רועה אבן ישראל משם זכה ונעשה רועה (זכה להיות רועה ומשם זכה להיות באבן ישראל. ועמ"ש בד"ה ושמתי כדכד ח"א שוהם אבנו של יוסף כו') שנאמר רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף (אלמא מקרי ישראל אבנו של יוסף והוא הרועה): בחיי ס"ב א' ס"ד ב' פ"ה ג' קי"ח ב' קמ"ה א' רי"ט ג'. מ"ע פ"ה קפ"ו. רבות ל"ח א' קי"ב א' קכ"ח ד' קנ"ו א'. ח"מ קפ"ו א' ג'. זח"א ע' ק"ג קכ"ד קכ"ט רי"ב ויחי רמ"ז. ענין רועה אב ע"ד ישראל מפרנסי' לאביהם שבשמים. ויפוזו פז ע"ש בלי מה הגה בלי מה גימ' פז והם האורות שהם יקרים יותר מהכלים ע"כ נק' פז גם מ"ב מ"ה גימט' פז כמ"ש במק"מ פ' שמות והיינו מלמטלמ"ע מצד מ"ב תיבין מואהבת עד ובשעריך וה"ע אור הגבורה בכלי החסד וא"כ מלמעלה למטה וזהו ענין מ"ה והוא פ' והא"ש ונתתי מטר כו' וא"כ זהו ויפוזו זרועי ידיו כי ב' פרשיות שמע והא"ש הם חו"ג והם ב' זרועי ידיו ושיהי' ויפוזו זהו ע"י הכוונה בבחי' מ"ב מ"ה כנ"ל. גם י"ל זהו ענין בלי מה שעי"ז אחליפו דוכתייהו אור הגבורה בכלי החסד ואור החסד בכלי הגבורה. ועמ"ש בלק"ת ס"פ ואתחנן. זח"א בראשית כ"ד סע"א זיקא כו' כמה דההיא אבנא דקירטא דאזדריקת לאתר ידיעא הכי צריך לסלקא מחשבתיה בצלותיה. בההוא תגא אבן מוכללת כו' ההוא אבן דאיהו י' דיעקב דאתמר בה משם רועה אבן ישראל כו' וצריך לסלקא לה עד אין סוף וע' במק"מ שם ובשה"מ כ"א ע"ב וכ"ג ע"א:

בהשמטות ססי' ל"ז ומאי משם רועה אבן ישראל הוי אומר צדק העליון ושם לעיל מיניה והוא כת אבן יקרה שנק' סוחרת ודר כו' ע"ש:

ע' קכ"ט ויפוזו דאזדריקת יו"ד בין עשר אצבען כו'. פ' נח ע"א ב' ובג"כ קשתי דא ברית כו' מאי ויפוזו אנהירו בחמידו דכולא כו'. ויחי דרמ"ז א' ר"פ יתרו ס"ה א' ענין משה ויוסף תרין ווי"ן וזהו ו"ו. פקודי דר"ל ע"א ענין אבן ישראל. בחיי ר"פ ויחי ענין מידי אביר יעקב הוא תפארת ישראל ולא תמצא בכל התורה כולה אביר אברהם ולא אביר יצחק אלא אביר יעקב והוא שכתיב אשר נדר לאביר יעקב עכ"ל. והענין כי גבי וידר יעקב נדר כתיב והיה הוי' לי לאלקים וה"ע עלי' ז"א בעתיק וזה נמשך ע"י הנדר

וזהו

וזהו בחי' אביר יעקב וע"כ להיות ויפוזו זרועי ידיו זהו מידי אביר יעקב. ובמא"א א' יו"ד פי' אביר יעקב נק' היסוד תקפו של יעקב כו' ע"ש ר"פ שמות ע"פ הבה נתחכמה לו אם נסקלם באבנים הם בני יעקב שנתעלה באבן שנאמר משם רועה אבן ישראל ועוד מלכותם נמשל באבן שנאמר ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב:

בשלח ע"פ וירא ישראל את היד הגדולה כו' לבשי עוז כו' מידי אביר יעקב כו' פ' כי תשא ע"פ לוחת אבן שנתנו בזכותו של יעקב אבינו שנקרא אבן שנאמר משם רועה אבן ישראל ובמ"א פי' במדרש בענין לוחות אבן שבאבן שוברים קליפות האגוז כו':

בפ' תזריע ע"פ אדם כי יהיה בעור בשרו שאת ענין מדוע נסמך אביר לא עמד כי ה' הדפו ירמיה מ"ו י"ו כו' יבא אביר יעקב ויפרע מאותו אביר וצריך שתתעורר כי לא מצינו מלת אביר בהקב"ה בדגש כ"א ברפה והכוונה מדת רחמים וזהו מידי אביר יעקב (שכתיב ברפה) כו' ובתפלה עננו אביר יעקב אבל בכחו של אדום הזכיר אביריך בדגש כו' ע"ש:

ויפוזו זרועי ידיו ת' ל"ג א' ק"ח ג'. משם רועה אבן ישראל קי"ח ב':

רבות וישב ס"פ פ"ד ד"א נמתחה הקשת וחזרה הה"ד ותשב באיתן קשתו קשיותיו (ענין קישוי האבר אז נקרא אבר חי וע' בפע"ח שער הלולב פ"ג אמנם היסוד אין בו מעשה גשמי אלא רוחני ובעת קלוב מזמן לזמן עכ"ל וכשנמתח לתאוה הרי ממשיך בחינת השפעה זו בקליפות. אבל ע"י שחוזר ה"ז בבחי' תשובה ומזה נמשך ותשב באיתן קשתו קשיותו שנמשך מבחי' איתן משם נמשך להיות בחי' חי וע' זח"א ויגש דף ר"ז ע"ב בגין דחי אתקריב לגבי חי כו') ר' ילחק אמר נתפזר זרעו וילא דרך לפרניו שנאמר ויפוזו זרועי ידיו. ר' הונא בשם רבי מתנא אמר איקונין של אביו ראה וזינן דמו דכתיב משם רועה אבן ישראל וכ"ה ברבות ויחי ס"פ צ"ח ותשב באיתן קשתו זו עכסילו (המ"כ בשם אב"א פי' כוכב כסיל והוא קבוע במזל קשת והוא חם מאד וכן יוסף נתחמם מאד כו' וא"כ הענין שאח"כ נתהפך החום הזה: רבות ר"פ בא ר"פ י"ג ד"א כובד אבן כבדתי את ישראל שנקראו אבן שנאמר משם רועה אבן ישראל כו' ונטל החול אלו ישראל שנאמר והיה מספר בנ"י כחול הים ועמ"ש ע"פ מי מנה עפר יעקב יובן דענין כובד אבן זהו ע"ד עפר יעקב שלמעלה מבחינת חול הים כו' ע"ש: כי תשא פמ"א קרוב לס"פ ד"א לוחות אבן בזכות יעקב שנק' אבן שנאמר משם רועה אבן ישראל. ד"א לוחות אבן כל מי שאינו משים להיות כאבן (לוחות דרים לשון לחיים כלומר לסבול חרפות והכאות ומיעוט תענוג במאכל ומשתה):

בח"מ באסתר קכ"ו א' ע"פ ויבז בעיניו לשלוח יד במרדכי. נמשלו כאבנים שנאמר משם רועה אבן ישראל. אבן מאסו הבונים. ועכו"ז נמשלו לחרסים כו' ווי לקידרא כו' ע"ש. עו"ש יושב קשת זה יוסף שנאמר ותשב באיתן קשתו. במא"א א' סעיף ד' אבן דלא בידין נקראת מל' דא"ק. מענין איתן במא"א א' ע"ז:

ואולם חי אני. בעה"ק ח"ג פס"ג פמ"ע להעיר מענין בשוב ה' ליון אבר אי מתא"כ עכשיו. בן פרת ח"י חוליות בד"ה יביאו לבוש שאט בח"י אלף עולמות. בד"ה לא הביע און מענין ה"י ברכאן דשמו"ע. ותשב באיתן. גם כי אינו ע"ד היתה כאלמנה

עז"א ואולם חי. משה החייאני פ"ה דברכות. חי אורות נשמה היפך מבחי' כד אנא הסתלק כו' כגופין בלא כו':

בנימין זאב יטרף. ות"א בנימין בארעיה תשרי שכינתא. ובאחסנתיה יתבני מקדשא ועיין פ"ה דזבחים כ"ג ע"א רב מתרגם באחסנתיה יתבני מדבחא ולוי מתרגם באחסנתיה יתבני מקדשא ולכאו' משמע שם דזהו תרגום ובין כתפיו שכן. וממש"כ משמע שזהו תרגום של בנימין זאב יטרף. ויש להבין איך שייך השראת השכינה לתיבת זאב יטרף. והפ"ל ע"ד מ"ש טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו תלים סי' קי"א ה' ות"א מזונא יהב לדחילי. וכן בפסוק הביאו את המעשר כו' ויהי טרף בביתי במלאכי סי' ג' יו"ד. הייגו ג"כ מזון. אך מה שנק' טרף זהו כדפי' בזהר פ' אמור ד"ל ע"א טרף כו' כמ"ד ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כו' מהו טרף. טרף ממש דאיהי נטלא מאתר רחיקא עלאה דכתיב ממרחק תביא לחמה כו'. ובמק"מ שם מהרח"ו ממרחק נכתב בלדו היא חכמה דכתיב מרחוק ה' נראה לי והיינו כמש"ש בזהר ס"פ לו דל"ה ע"ד ע"פ עלות מרחוק דכתיב מרחוק ה' נראה לי וכתיב ממרחק תביא לחמה ובפ' ויקרא ד"כ סע"ב פי' ומאן הוא עמיקא אתר דההוא נהר נגיד ונפיק דהיינו יסוד דאבא שבחכמה נאמר אחכמה והיא רחוקה ממני והיינו יחוד פנימי דחו"ב שזהו מה שנמשך ממו"ם דא"א ע"י ב' מזלות ונוצר ונקה כו'. וע' ברבות פ' שמות ע"פ ותתצב אחותו מרחוק ומ"ש בלק"ת פ' נצבים ע"פ ולא רחוקה היא ממך כו' ובפ' חוקת סד"ה זאת חקת התורה בפי' אחכמה והיא רחוקה ממני וברע"מ פ' פינחס דרכ"ג ע"א ועמ"ש בפי' מוחין דאבא בד"ה מלה זו שזהו"ע מעלת השבת הנק' קדש על יו"ט הנק' מקרא קדש יעו"ש. והרמ"ז שם פ' אמור פי' טרף הוא ע"ב רי"ו הנמשך מדעת העליון דעתיק עד יסוד דנוקבא אור מזל נוצר חסד ובו ממיתים הקליפות וטורפים הגלולות העסוקים בידם כו' והנה האור הזה הוא המתקן יסודה לעשותה כלי כו'. ע"ש. וע"כ נק' בחי' זו טרף והוא מושאל ממזון החיה הבאה ע"י טרפה שאינו כדרך מזון הבהמה שבא לה כסדר הנהוג שניזונות מצמח הארץ משא"כ מזון החיה שבא לה ע"י טרף והמלאה מרחוק כו'. וכמ"כ עד"מ המזון שבסדר ההשתלשלות מעילה לעילה אינו נקרא טרף אבל מה שנמשך מלמעלה מסדר ההשתלשלות ממוחין דאבא כנז' בד"ה מלה זו הנ"ל לכן נק' טרף והיינו ממרחק תביא לחמה וזהו הנמשך ליראיו דוקא וכמ"ש יראו את ה' קדושיו כי אין מחסור ליראיו פי' בחי' אין דהיינו מ"ש והחכ' מאין תמצא הוא ממלא כל מחסור ליראיו כי יראה עילאה היא בחכ' כח מה. ועד"ז נא' בנימין זאב יטרף דקאי על השראת השכינה לפי שהשראה זו אינו נמשך כסדר ההשתל' מעילה לעלול אלא בדילוג מלמעלה מסדר ההשתלשלות וכמ"ש בסש"ב סוף ח"א פנ"ב נ"ג. ולכן נק' היכל קדה"ק היינו ג"ר כח"ב

ג"ב. בשבת שובה עד כמ"ש בבנימין בבקר יאכל עד וכן בשבת מנחת הסקט ובטה כמ"ש בבנימין יבכון לבטח עליו:

כח"ב שזהו הנק' והיא רחוקה ממני ומשם דוקא נמשך השראה זו למטה וכמ"ש ע"פ מכון לשבתך פעלת מכוון נגד כסה"כ וידוע ענין כסה"כ ע"פ נכון כסאך מאז אגוסטוס יושב דהיינו מלך המלכים כו' ששרשו מל' דא"ס כו'. ואפ"ל לפ"ז אותיות זאב הזיי"ן היינו היכל השביעי הנקרא היכל קדה"ק ובו נמשך ג"ר כח"ב שזהו אל"ף בי"ת א' כתר ב' חו"ב כו'. א"כ ז' מורה על ז"ת שמורה בהם ג"ר הנק' אל"ף בי"ת כנ"ל. בפי' ממרחק תביא י"ל ג"כ מבירור ק"נ. זא"ג רמ"ע אילת השחר ובבה"ז שם. ושניהם אמת שע"י בירור זה נמשך המ"ד מחכמה כמו אפר ומ"ת. וזהו טרף כפשוטו בירור רפ"ח. ועד"ז ארז"ל שבאל"ף דאחד צריך לחטוף כמ"ש במג"א סי' ס"א סק"ה. וכ"כ בכד הקמח אות יו"ד בד"ה יחוד השם וזהו שארז"ל ובלבד שלא יחטוף בחי"ת כאלו אמר אלא באל"ף כו' ויש לבעלי הקבלה סוד גדול כו' במה שאנו חייבים שנחטוף את האל"ף ושלא נחטוף את החי"ת ושנאריך בדל"ת כו'. והיינו כי האל"ף זהו רומז לבחי' נוצר חסד לאלפים שהוא ההמשכה מבחי' מרחוק ה' נראה לי והיא באה כענין טרף נתן ליראיו. וזהו מה הזאב חוטף כו'. שזה מורה על המשכה שלא בדרך וסדר ההשתל' כו'. ועד"ז ארז"ל האי עלמא כו' חטוף ואכול חטוף ושתי כו' המכוון בזה כי בהאי עלמא דוקא היום לעשותם וזהו דאזלינן מיניה שמחמתו אנו נעשים בבחי' מהלכים. כבי הלולא דמי שדוקא כאן אנו ממשיכים יחודים עליונים ביום חתונתו זו מ"ת וע"ש קדש הילולים לה' ע"כ חטוף ואכול והיינו שיחטוף הילולי' מק"נ ולא ישאירם בק"נ. כי כשאוכל לתיאבון זהו מק"נ. וא"כ לא חטף ממנה. אבל כשאוכל בכוונה לש"ש חוטף הילולי' כו' ועי"ז ממשיך כן מלמעלה ההמשכה גבוה מאד להיות ע"ד טרף נתן ליראיו וה"ע אכלו רעים כו' לכו לחמו בלחמי להם גימט' מזלא ג' הויות כו'. וז"ש בקי"ש מה תצעק אלי וארז"ל במכילתא הובא בילקוט יש שעה לקצר ויש להאריך. כי קי"ש בעתיקא תלי'. שם אין שום השגה ונק' נורא תהלות לך דומי' תהלה ע"כ אין שייך שם להאריך בתפלה וזהו"ע תפלה קצרה דכה"ג כו'. ועמ"ש ר' בת"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות פי' מטבע קצר ומטבע ארוך כו'. קיצור ענין יטרף. טרף נתן ליראיו. ממרחק תביא לחמה. חכמה. מרחוק ה' נראה לי. אחכמה והיא רחוקה ממני. גם טרף ע"ב רי"ו. והוא המשכה שלא כסדר ההשתלשלות. ליראיו כי אין מחסור ליראיו בחי' והחכמה מאין תמצא. ועד"ז השראת השכינה בבהמ"ק. ונק' היכל קדה"ק. מכוון נגד כסה"כ. נכון כסאך מאז. זאב ז"ת ג"ר מתחברים זהו הטרף. עד"ז לחטוף באל"ף דאחד. ונוצר חסד לאלפים. האי עלמא היום לעשותם חטוף ואכול. להם גימט' מזלא. ועד"ז מה תצעק אלי ר"ת אמת. ותפלה קצרה דכה"ג:

אך כפשוטו ענין זאב יטרף שטורף הבהמה. והענין כי ותתן טרף היינו ג"כ בירור רפ"ח ניצוצים שנפלו בשבה"כ. וכמבואר בזהר פ' פינחס דרמ"ע ע"ב ועאלת לגו טורא דתהומא ומתמן אחדת מזונא כו'. ובבה"ז שם כי המזון שרשו מיחוד או"א להחיות שעולמות שהוא ההמשכה מאין ליש כו' כי חכמה נק' אין ובינה נק' יש כו' ולכן צ"ל שעלאה לזה והוא ע"י שיורדת לברר הב"ן דק"נ הנק' טורי תהומא שנפלו בשבה"כ מעולם התהו. וע"י העלאה זו ממשיך יחוד או"א אכלו רעים. ובירור זה נק' טרף. כמו הזאב חוטף וטורף הבהמה. כך הוא המל' מבררת מה שנפל משם ב"ן בחי' בהמה כו'

כו' ומוליא הניצוצים מן הקליפות. ועד"ז המזבח נק' זאב שחוטף כה"ב והיינו כענין גלוי אא"ר אש שלמעלה שהוא התלהבות שלמעלה מהשכל ממילא חוכלל כה"ב. וכענין מ"ש במחנה אשור מרוממתך כפלו גוים ישעי' ל"ג ג' ואחז"ל בסנהדרין פרק חלק דל"ה סע"ב אזנים גילה להם שמעו שירה מפי חיות ומתו. ובמ"א מבואר שזהו ענין חסד שבגבורה. שהרי זהו בחי' גבורה ודין להמיתם ועכ"ז זהו ע"י חסד שהי' ע"י ששמעו שירה מפי חיות כו'. גם מענין כפה עליהם הר שאחז"ל מכאן מודעא רבא לאורייתא לפי שהי' ע"י גלוי אהבה עליונה וימינו תחבקני כו'. בנימין נק' בן אחר שמהפך מבחי' אחר להתהפך תשובה לנהורא להיות בחי' בן. כמו כי שת לי זרע אחר דקאי על משיח כו'. והוא יתרון האור הנמשך מהחשך כו'. וע"כ נק' זאב יטרף שטורף כה"ב כו' ועי"ז טורף וממשיך מבחי' שלמעלה מהשתלשלות והיינו להיות בבקר יאכל עד. ע"ד כי כה אמר רם ונשא שוכן עד. אפ"ל פי' בן אחר ע"ד השיבני אחור. השיב אחור ימינו. ובן ימין ממשיך להיות נעשה מבחי' אחור בחי' פנים הושיעה ימינך כו'. וכל אחוריהם ביתה. ושבת עד. ותשובה החוזרת מאחור לפנ"פ כמ"ש בד"ה שובה ישראל עד. ועמ"ש באריכות מענין עד ע"פ כי כה אמר רם ונשא שוכן עד בישעי' סי' כ"ז ושם נתבאר ג"כ פי' בבקר יאכל עד. ועמ"ש ג"כ מענין בנימין זאב יטרף בד"ה זכור את יום השבת עפמ"ש בילקוט מה הזאב טורף כו' כך שבת זכור מלפניו כו' ע"ש. ומשם יובן ג"כ ענין שאומרים בשבת יושב על כסא רם ונשא שוכן עד. ע"ד בבקר יאכל עד כו':

בנימין זאב יטרף כו'. במדרש מה הזאב חוטף. ובבחיי כ' שזהו מ"ש סוף שופטים בענין שבט בנימין וחטפתם לכם נשים וע' כה"ג פ"ע דב"מ דק"ד א' ובשעת כניסתם להופה כו' והוטפים אותם כו'. וה"ע מהירות הענין שלא ילך במתון ולאט לאט כ"א בזריזות ומהירות וגם בא בהיסח הדעת של הנחטף. וא"כ יש בזה מעלה. כי ענין המהירות ע"ד אחיסנה. וכמ"ש בענין ויגמול שקדים כו' שיש ב' המשכות כו' כמ"ש הרמ"ז פ' שלח דקנ"ח. וכך היחוד העליון שלמעלה מההשתלשלות בא במהירות ע"ד קול דודי כו' מדלג כו' וכענין קפילת הדרך דאליעזר כו'. גם ענין הוטף ע"ד במ"ת ביום חתונתו כפה עליהם הר כו'. והיחוד נק' דרוסת אים את. פ"ק דכתובות במשנה. לכן נמשל לזאב שהוא דורס כו'. גם אמרו הלי עלמא דאזלינן מיניה כבי הלולא דמיא הטוף ואכול חטוף ובריך. הרי בהילולא שייך הטוף כו'. וענין היסח הדעת הנה משיח בא בהיסח הדעת ופי' הטעם באג"ה סי' ד' לפי שהוא בחי' שלמעלה מהדעת היינו גילוי פנימית נקודת הלב שהיא למעלה מהדעת וה"ע יציאת השכינה מהשביה עמ"ש בד"ה כי תצא בפי' וראית בשביה אשת יפ"ת כו'. ועד"ז ענין והטפתם בהיסח הדעת. אשר הנשמה נק' בנות ירושלים ושלאו מגלותם בגוף ונה"ב להתייחד באור ה' להיות בחי' אשה אש ה' המקבל מאיש אש יו"ד זה בא בהיסח הדעת רק בתורת מתנה כו' ע"ש. ועמ"ש כה"ג ע"פ כי יקרא קן לפור פרט למזומן כו' לפי שהיא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת ע"כ אין שייך בזה הכנה והזמנה. ועד"ז י"ל

משארז"ל מה זאב חוטף כך המזבח חוטף הקרבנות. היינו העלאת נה"ב ליכלל באור ה' א"ל בא בדרך הטיפה שלא בסדר והדרגה. כי ע"פ השכל דנה"ב שמק"נ לא יוכל לבא לבחי' זו למס"נ ממש רק האהבה למען חייך כו'. ולכן המזבח שבו נכללים תאוות נה"ב להכלל באהבת ה' א"ז אלא ע"ד שחוטף אותו שלא מדעתו והסגתו כו'. והוא ג"כ ענין חוזק הלב והתגברות על נה"ב כענין וגם אתה תדין את ביתי לעולם ירגיז אדם כו'. וק"ש נק' ויקח רומח בידו וחרב פיפיות. וזהו ענין אבירי לב מידי אביר יעקב. וע' באורחות צדיקים שער ע"ו ושער ע"ז. והנה זאב כמנין עשר. כ"כ הבחיי. הזיי"ן י"ל ז"ת וזיי"ן ל' כלי זיין כענין רומח הנ"ל ועי"ז מעלה הניצוצים לאל"ף אלופו ש"ע כתר וכענין אז חיבור א' עם ז'. אלא ששם הוא מלמעלה למטה באו"י. ובזאב הוא או"ח שבחי' ז"ת שנפלו בשבה"כ מתעלים לבחי' אל"ף עדמ"ש בענין אפר פרה אשר מבחי' פר ה' ה"ג רבוי נעשה אפר פר א' ליכלל ביחודו ית'. ואזי אח"כ נמשך מלמעלה למטה בבחי' חו"ב שהם ב' כו'. א"כ זאב הכל העלא' כי א"ב זהו ג"ר יחד הנק' היכל קה"ק. קדש א' קדשים תרי. וע"י הקרבנות שחוטף הניצוצי' נכלל ז"ת בבחי' ג"ר כו'. להעיר מפסוק ותתן טרף לביתה לא ישכב עד יאכל טרף בלק כ"ג כ"ד. ובמלאכי ג' יו"ד גבי מעשר ויהי טרף בביתי. וטרף זרוע אף קדקד בפ' הברכה ל"ג כ':

לבה"ז גרן האטד.

ישעי' סי' כ"א מדושתי ובן גרני פירש"י תבואות קדש שלי ערמת חטיי כו' עכ"ל עמ"ש ע"פ קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. וע' בשה"ש ע"פ בטנך ערמת חטים. ובמד"ר פ' במדבר רפ"ד משל למלך שהיו לו כמה גרנות כו' והי' לו גורן אחת כו' ע"ש. והוא כפירש"י. ילקוט ח"א ת"ג א' כנ"ל ח"ב קנ"ו ב'. בחיי קס"ד א' בשם המדרש. וכ"ה שם בישעי' ע"פ מאשר יקרת בעיני נכבדת ד"כ ע"ג רמז ש"ו:

ב **במא"א** ג' כ"ה גורן נק' יסוד דנוק'. (וזהו שארז"ל במדרש רות רבה ע"פ וירדת הגורן שאין עושין גרנות אלא בסמוך שבעיר. ור"ל עיר היא מל'. הנק' עיר אלקינו וסמוך שבעיר זהו יסוד דנוק') דבי' דשים וזרים הזרע העליון. ורנ"ב אברים באשה (ב"ת ראה נא בעיניו כמ"ש בסידור האריז"ל) כולם כלולי' ביסוד גימט' רנ"ג גרן עכ"ל. ובאות ד' ששעי' ד'. דישה נק' שמוש (כמארז"ל שהי' דש מבפנים וזורה מבחוץ ביבמות דל"ח ע"ב) שהזכר יסוד דש וזורה ובורר שפע העליון עכ"ל עם הגהות. א"כ לדבריו הדישה והזרי' היא בעת הזריעה וז"ש ברות ותרד הגרן כו'. וע' במא"א יו"ד כ"ג בענין יקב:

ג **אך** עוד י"ל כפשוטו שהדישה והזרי' בגורן לאחר שכבר נגמרה הצמיחה ונעשית תבואה וזהו כי ענין זריעת וצמיחת ראשית תבואתה הנ"ל יובן ע"ד שנת' בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין וזרעתיה לי בארץ. אך התבואה יש בה קש ומוץ ותבן. אף שבתחלה היו שומר לפרי. אך אח"כ כשצריך להוציא החטים צריך לדוש התבואה בגורן. וע' במדרש ס"פ וישלח המתינו עד שתבא הגורן כו' והנה ענין שהמוץ והקש הם

שומר

שומר לפרי נת' בד"ה ויקח המן את הלבוש בענין מארז"ל ומעטרא לי' כשאמה לשבולתא כו':

ד **והנה** הבהמ"ק נק' גורן. כמ"ש בסוף שמואל שנבנה דוקא בגורן ארונה היבוסי. ובהושענות אומרי' אבן שתי' בית הבחי' גרן ארנן כו'. ובמא"א א' קמ"ו ארנן נק' זווגא עלאה דאו"א והוא בבחי' הגבורות כו' עכ"ל. וע' בלקו"ת ס"פ חקת דס"ו ע"ג ע"פ אכלה ער מואב בעלי במות ארנן. שיש בחי' ארנון חו"ב תרין רעין. ויש לעומת זה במות ארנן. וע' כה"ג בזהר פ' יתרו דס"ח א' בענין כהן מדין כו'. וע' מענין ארונה היבוסי בזהר ויקהל דף רי"ד ע"א וע"ב. וא"כ מה שנבנה בהמ"ק בגורן ארונה דוקא זהו ע"ד שמברר השושנה מבין החוחים ועדמ"ש בת"א סד"ה ויאבק איש בפי' שהעלו אבק עד כס"ה ע"ש. ואפ"ל ע"ד הבירור מבחינת גרן האטד שעד"ז הוא גרן ארונה היבוסי כמ"ש במא"א אות יו"ד סעיף י"ג יבום נק' ערלה דקיימא ע"ג בריח וז"ש כל מכה יבוסי ויגע בצינור שהוא יסוד עכ"ל. וזהו"ע המתינו עד שתבא הגרן בנין בהמ"ק לע"ל שיהי' בחי' גרן ארנן. שיהי' זו"נ ע"ד תרין רעין כמו או"א כנודע מענין ביום ההוא יהי' כו'. וע"כ דישת ראשית תבואה הוא בבחי' גרן הנ"ל שגם מקום הבירור ע"י הקרבנות שמבררים נה"ב וע"י ג' פעמים בשנה יראה כו'. כדכך שבא לראות כו'. וזהו מדושתי ובן גרני. ועד"ז יובן ענין חג הסוכות באספך מגרנך ומיקבך כו'. באספך כי אז מקבלים תבואתם מבחי' גרן הנ"ל. אך בזמן החרבן בהמ"ק וגלות מצרים כו' זהו בחי' גרן האטד וכמ"ש במא"א ג' כ"ה גרן האטד הם השרים של עובדי גלולים כמו מצרים עשוין כגורן ונק' אטד וקוצים דועכו כאש קוצים. ועמ"ש ע"פ ויקוצו מפני בנ"י וע' בבה"ז ויחי סד"ה ר"ל פתח ויבאו עד גרן האטד. והנה סנהדרין נק' ג"כ גרן כי הם מנקין ישראל מהמוץ ותבן. דהיינו שיהי' ובערת הרע וע"י התורה שענינה להפריד הרע כו':

ה **והנה** וירא יושב הארץ הכנעני בר"ת יש שם הוי' כ"כ בת"ז ד"ע ע"א ותהלתו וי י"ל עפמ"ש במדרש פ' בשלח ע"פ ויהי בשלח פרעה פרעה לווח וי כו' וע' בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה. ויובן איך ע"י גרן האטד הנ"ל נתרבו בחי' ראשית תבואתם. וזהו ויקוצו מפני בני ישראל כנ"ל. ולכן וירא יושב זהו וי. וזהו שהוא אבל גדול למצרים. וע' בת"א פ' וארא בד"ה קח את מטך:

ויבאו עד גרן האטד. פ"ק דסוטה י"ג א' וכי גורן יש לו לאטד (וכי דרך אטדין לעשות מהן גורן) מלמד שהקיפו כתרים לארונו של יעקב כגורן זה שמקיפין לו אטד שבאו בני עשו ובני ישמעאל ובני קטורה כו' ע"ש. אפ"ל כי כתרים אלו הם מבחי' י"א כתרין דק"נ. ולכן נמשלו כתרים שלהם לאטד המקיף את הגורן כי כן במרכבת יחזקאל דקדושה מתחיל ג"כ מרוח סערה כו' שהם ג"ק וא"כ ק"נ כי מי יתן טהור מטמא וכמ"ש בזה"ב יתרו ס"ע ב' ע"פ מתוך השנה:

שבת פכ"ג קנ"ב סע"א נפשו של אדם מתאבלת עליו כל שבעה שנאמר ונפשו עליו

תאבל

האבל. איוב י"ד. וכתיב ויעש לאביו אבל שבעת ימים. ופי' מהרש"א ר"ל נפשו של אדם והיא הנשמה מתאבלת על הגוף שהלך למקום עפר רמה ותולעה כו' שזכה ג"כ בתומ"ל בחייו ע"י הנשמה יש לה להתאבל כו':

בקור' בענין אבל יש ד' פרושים. א' לשון אבלות ובכי. ויתאבלו העם מאד. בפ' שלח י"ד ל"ט. ובפ' כי תשא ויתאבלו ולא שתו איש עדיו עליו. ל"ג ד'. וברבות בשה"ש ע"פ סמכוני שאבילות זו על הסתלקות השראת השכינה מהן כמ"ש כי לא אעלה בקרבך כו'. ועד"ז מצות אבלות על הסתלקות הנפש האלקית מהגוף חייבים הקרובים להתאבל. ב' לשון השחתה אבל תירוש. ישעי' כ"ד ז'. אבל אומלל ארץ. שם ל"ג ט'. ג' לשון מישור אבל מחולה. שופטים ז' כ"ב. ד' לשון בירור דברים אבל שרה אשתך:

בבלי יקר ס"פ ויחי ויבואו עד גורן האטד. שהיה הגורן מוקף קוצים כדרכו של גורן כגורן זה שמקיפים לו אטד. הקשה א"כ למה נקרא זה גורן האטד יותר מאשר הגרנות ועמש"ל שהגמרא תירץ קושיא זו שהקיפו כתרים כו'. ותירץ כי הגורן רמז על ההשפעה הבאה מלמעלה. ועמ"ש בענין חג האסיף באספך מגרנך כו'. ולכן הסנהדרין היו כחצי גורן לומר שבזכותם באה השפע. וכמאמר המדרש שה"ש ע"פ בנות ישראל הם סנהדרין שהם בונים את ירושלים. וענין שהוא מוקף אטד וקוצים הם המונעים ומעכבים שלא יומשך ההשפעה מן הגורן (ולענ"ד מלשון הגמרא י"ל שהם המונעים שלא יכנס זר לגורן ע"ד להט החרב כו' לשמור את דרך עה"ח). וזהו רמז שבהסתלקות יעקב הצדיק יחזור הרעב כו' וע"כ היה זה אבל למצרים. וע"כ נאמר עוד וירא יושב הארץ הכנעני את האבל בגורן האטד. דמשמע שגורן האטד גורם האבל. והיינו שהאבל על הסתלקות הברכה הנמשכה מיעקב כמ"ש ויברך יעקב את פרעה. ובמ"א כת' שברכה זו היא המשכה מלמעלה מהשבירה והתיקון. שיהי' יוכל להיות העלאת הגילוים שנפלו במצרים כו'. וכשנסתלק יעקב נסתלקה הברכה עד שהגורן מוקף אטד וקוצים. וע"י מספד זה אזדו והמשיכו הארה וגלוי מבחי' יעקב:

ומהרמ"א כ' קשה הנה האבל הוא לבעליו ואיך מייחסו למצרים. אך האבל הוא על האובדים את השלם ולא על עצמו. והנה האובדים אותו היו זרעו. וגם המצרים כי היתה ארצם מתברכת בזכותו (כענין ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף בפ' וישב ל"ט ה'. וראיתי בעה"ק שעד"ז ההשפעה הבאה לשר של בבל זהו רק בשביל ישראל) ולכן הי' האבל במקום אטדים וקוצים שמורה על רמז על כבדות האבל עכת"ד. ואפ"ל כי ויברך יעקב את פרעה שיתברך בית המצרי בגלל ישראל ושלא ישתעבדו בישראל שאז הי' טוב למצרים וטוב לישראל ויעלו הגילוים. וגם להם היה עלייה ע"ד לנוות לזה. משא"כ אחר הסתלקות יעקב שנשתעבדו המצרים בישראל גרם זה להם שהוכו עשרה מכות כמה לקו באצבע כו' ולכן בגורן האטד הי' אבל למצרים ג"כ:

קהלת ז' ב'. טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה והחי יתן אל לבו. והרז"ל כתובות דע"ב א' מ"ק כ"ה נדרים פ"ג ב' מאי והחי יתן אל לבו דיספד יספדוניה כו' ופירש"י שיספיד לאינשי כי היכי דיספדון ליה כמו והיינו והחי יתן אל לבו שישתדל לעשות עם אחרים כדי שיזכה ויעשו לו כמו כן. ואפ"ל ע"ד שהי עלמא

דאזלינן

דאזלינן מניה פי' שבו ועל ידו נעשו בחי' מהלכים משא"כ מקודם ירידת הנשמה בגוף היתה בבחי' עומדים וכמ"ש בת"א פ' וישב בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים. וזהו כבי הלולא דמי. שע"י התשובה יזכו להוליד בנים ובני בנים להרבות זרעו כעפרות תבל וכחכמ' והתקין לו ממנו בנין עדי עד. וכך ע"י האי עלמא זוכים להיות בבחי' מהלכים והוא גלוי בחי' א"ס. והלוך זה זהו ענין היחוד עליון שיאיר אוא"ס הסוכ"ע בממכ"ע. וכן אפילו נשמות פרטים מקבלים הארה זו. ויש נשמות גדולים שבהן נמשך ממש שפע המ"ד כמו בנימין כו' וז"ש לבנימין אמר ידיד ה' כו'. והסתלקות רשב"י נק' הלולא דרשב"י. וכ"כ בזח"ג נשא סוף האד"ר בהנך תלת דאתכנישו. וכמ"ש ע"פ שחורה אני ונאוה היינו יותר מבנות ירושלים שהן הנשמות קודם בואן לגוף שנק' בתולות אבל ע"י ירידתן בגוף נעשי' בחי' כלה שקבלו היחוד היינו התורה שהיא עפת חכמה עילאה. ומ"מ כמו שהתורה דעכשיו נק' אירוסין ולע"ל יהי' הנשואין גלוי פנימית התורה. אך הארה מזה מאיר בג"ע ולכן נק' הלולא. וע"כ טוב ללכת אל בית אבל. שנק' הלולא ויחוד אמיתי דהיינו ענין האי עלמא דאזלינן מיניה כבי הילולא דמי. שעיקר היחוד הוא דאזלינן מיני' שנעשו בחי' מהלכים. והילוך זה הוא ע"י הסתלקותו. ילכו מחיל אל חיל. וזהו טוב ללכת שהוא בחי' מהלך הנ"ל. מלכת אל בית המשתה ששם הוא הלולא גשמיות והיא רק הכנה ליחוד העליון. וזהו באשר הוא סוף כל האדם כי זהו תכליתו שיהי' בבחי' מהלך והחי יתן אל לבו פי' במדרש חי העולמים יתן אל לבו ר"ל שיאיר בו תוספת האור. שזהו הנמשך מבחי' צדיק חי עלמין וכמ"ש ואולם חי אני וימלא כבוד ה' וגו'. ופי' אל לבו שיהי' בבחי' בכל לבי דרשתיך שיקלוט האור אל תוך לבו שזהו בחי' נשואה כמ"ש בת"א פ' מטות בד"ה עיני כל. ועזח"ג קרח קע"ו סע"ב מאן דעאל לנחמא לאבל בעי ליסדא מלין כו' ובפי' הרמ"ז שם:

ברבות במקומו. טוב ללכת אל בית אבל. למה שלב חכמים בבית אבל. שכל מי שמתאבל הקב"ה משמחו שנאמר ויספו ענוים בה' שמחה. אפ"ל כי ע"י אבלות זו יזכור על אבלות ירושלים . וז"ל הפרדס ערך אבל לשון אבלות הוא משל אל הסתלקות השפע. ושלטנות החיצוני' (הג"ה דהא בהא תליא שכשנסתלק הגלוי ממדות עליונות כענין מ"ש בזהר ויגש דר"י ע"פ כי איננו דסליק לעילא לעילא. ממילא יש שליטה לאדם בליעל עכ"ה) ובזה ה"ס האבלות שהם ז' ימים של בכי (הג"ה עמ"ש מזה בלק"ת פ' צו סוף דרוש ז' ימי המלואים שזהו ענין בנות שוח שהביאו ז' ימי אבלות כו' כמ"ש ברבות בראשית עכ"ה) והפשר היותו בתוך הקדושה אבל מצד תוקף הדין. והכל ענין אחד. כי השפע נסתלק מצד הדין עכ"ל. וכ"כ הה"מ כ"ע ע"פ והפכתי אבלם לששון כי ת"ב חל ביום א' דפסח . כי גם האבל והשחתה של חורבן בהמ"ק שהיה תוקף הדין עכ"ז מלובש בו חסד כמו אב המכה את בנו לטובתו ובכלות הדין יתגלה לע"ל האהבה והחסד שגדול יותר מן החסד שבחסד כו' שהחסד שבגבו' יש בו תוקף יותר כו'. וזהו שכל מי שמתאבל הקב"ה משמחו שאחר הדין שממנו נמשך האבלות. ע"י שמקבל זה הדין ונותן לבו לשוב אל ה' מתגלה החסד וזהו שהקב"ה משמחו כו':

עי"ש ברכות. מוטב ללכת למדה שיש לה פרעון ממדה שאין לה פרעון ומפרש ענין הפרעון ע"ד יוסף זכה לקבור את אביו מי לנו גדול מיוסף שלא נתעסק בו אלא משה כו' עד ויקבור אותו בגיא. והיינו כמ"ש במשנה ולא משה בלבד כו' וכבוד ה' יאספך זהו הפרעון. ופי' מהרש"א בסוטה ד"ט ע"ב לענין אסיפת נשמתן של צדיקים קאמר הכי ומשה עדיפא שזכה לזה בקבורת גופו כו'. וז"ל הבחיי ס"פ חיי שרה ל"ה ד' ע"פ ויאסף אל עמיו. כבוד הנפש נאסף אל עמיו ע"כ אמר ויאסף והוא חוזר אל הכבוד כי הנפש נקראת כבוד לפי שהיא חצובה מכסא הכבוד ושרשה שהיא עתידה לשוב שם הוא כסא הכבוד. וזהו למען יזמרך כבוד ולא ידום. וזהו וכבוד ה' יאספך. ישעי' נ"ח ה'. כי כבוד ה' נאסף שם עכ"ל. וכ"כ עוד בפ' ויחי ס"א ג' ע"פ ויאסוף רגליו אל המטה שזהו ענין וכבוד ה' יאספך כי מטתו הוא ענין הנה מטתו שלשלמה מלך שהשלום שלו שהיא השכינה הנק' כבוד ה'. ועי"ז זוכה לגלוי אור א"ס ב"ה ממש כענין ברוך כבוד הוי' ממקומו הנמשך מבחי' ואולם חי אני וימלא כבוד ה'. וזהו הפרעון הנמשך מגמילות החסד ללכת אל בית האבל. שהרי ע"י אבל זה מתתקן עץ הדעת שממנו נמשך האבלות כו' היינו ע"י הבכי וההספד כו' ומתברר עה"ד ומתאחד עם עה"ח כמ"ש סד"ה מקושש עצים. והפרעון מזה הוא ג"כ התאחדות נפשו בכבוד ה':

בבחיי פ' וירא גבי ויעש אברהם משתה גדול כו' והנה מצינו בבית האבל שהכתוב מפרש שמות הבאים שם כו' ומזה אמר שלמה טוב ללכת כו' באר לנו הכתוב כי כל שמחת עוה"ז הבל וריק עכ"ל. כי עיקר גלוי השחוק והתענוג יהי' לע"ל כמ"ש אז ימלא שחוק פינו כו'. ועוד כ' מזה בפ' שמיני. והשמחה והתענוג דלע"ל כתיב שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה. ועד"ז טוב ללכת כו'. ואפ"ל ג"כ שעי"ז יזכו לגלוי נשמות חדשות דלע"ל. שזהו ענין השחוק והתענוג דלע"ל:

בזח"ג בחקותי קי"ג ב' בענין ויעש דוד שם מאן עביד שמא קדישא מאן דיהיב צדקה למסכני כו' סיהרא לא אית לה נהורא מדילה אלא מה דיהיב לה שמשא ת"ח אמאי עני חשוב כמת מ"ט בגין דההוא אתר גרים לה דהא באתר דמותא הוא שכיח. וכ"כ מהרח"ו שהשכינה נק' אילנא דמותא. והיינו כמ"ש בזח"א ויחי דף רכ"א ע"ב שז"א נק' עץ החיים בחי' אני ה' לא שניתי אבל המל' מתלבשת בבי"ע רגליה יורדות מות. ומתלבשת במל' דק"ל שעז"נ ומוצא אני מר ממות את האשה ע"ש ובפ' בשלח דף מ"ד ע"ב גבי חבקוק ומאתר דנוקבא אתקשר ומאן דאתקשר בנוק' מיתה אזדמנת ליה. וז"ש אל תבוז בשפחתך כענין נהרות המכזבין. וכך בעלמא דנוק' בחי' עולמות הנפרדים בעלי גבול לפעמים נפסק השפע והחיות וזהו המיתה. פירוד הנשמה מהגוף. משא"כ למעלה מוצא מים אשר לא יכזבו מימיו מבועא דמיין דלא פסק. אני הוי' לא שניתי. ועל יובל ישלח שרשיו ולא ימיש מעשות פרי. ונשוב לדברי הזוהר בחקתי. ובג"כ העני אקרי מת שהוא אחוז בסיהרא מל' עלמא דנוק'. וזהו ענין פגימו' דסיהרא מחרת חסר. ההוא דקיים עליה הוא יהיב ליה צדקה אילנא דחיי שריא עלוי כו' במק"מ מדה כנגד מדה לפי שנתן צדקה ועשה עצמו בסוד זעיר שמשפיע למל' גם הוא אילנא דחיי

בריה עלוי. וזהו ג"כ ענין מלות ניחום אבלים שהאבל זהו מחמת החסרון שבעלמא דנוק' בחי' סיהרא שלכן העני חשוב כמת. ובזהר ויחי רכ"ז א' שיום המיתה נק' יומא דאתחשך שמשא מן סיהרא והיינו כמ"ש כי עזה כמות אהבה. וידוע ענין שמש ומגן כו'. וזהו ענין כאלמנה שהלך בעלה למדה"י ואסתלק שמשא כו'. והמנחם האבל זהו כענין הנותן צדקה לעני ואדרבה זהו גמ"ח בגופו והוא כענין ז"א עם"ה שמשפיע למל' ומנחמה ועי"ז זוכה להילנא דחיי כנ"ל. וע' זה"א וישב קפ"ב סע"א וקשירו בכיה ואבלא כו' עלה דשכינתא דאתגליא מאתרה. וע"ש דקפ"א א' כגוונא דלעילא גופא אתפגים כו' אלין איכון דבעיין לאתחדתא בחדתותי דסיהרא שה"ע והיה מדי חדש בחדשו כו'. ות"י פי' והחי יתן אל לבו ומן בגלל דיהך לבית אבלא גברא צדיקא (דהוא הנק' חי) יתוב ויתן ללביה מילי דמותא ואין אית בידיה מדעם ביש ישבקיניה ויתוב בתיובתא מן קדם מרא עלמא עכ"ל. א"כ י"ל מ"ש בזח"ג קע"ח ב' ע"פ ועבד הלוי הוא אלמלא דיכא כו' לא הוו ידעי ב"נ מהימנותא עילאה כו' ע"ש שהגבו' גורמים שיעבדו את ה' וע"ש בשה"ז. וגבי לב חכמים בבית אבל פי' לבהון דחכימייא אייבין על חורבן בית מקדשא ועליב על גלות בית ישראל:

בקהלת סי' ז' א' טוב שם משמן טוב. ויום המות מיום הולדו. והטי"ת דטוב שם הוא רבתי. ות"י טב שמא דיקנון לדיקיא בעלמא הדין יתיר ממשחא רבותא כו'. וע' רש"י הוקש שם טוב לשמן יותר משאר משקין שהשמן אתה נותן לתוכו מים והוא צף כו'. ובענין מיום הולדו ת"י מן יומא די אתיליד רשיעא בעלמא. והראב"ע פי' ויום המות הוא טוב לאשר יש לו שם טוב כו'. ע' בד"ה בשעה שהקדימו הקושיא בענין ירידת הנשמה בגוף שהרי הרבה דרכים בחזקת סכנה אלא כי העלי' גדולה לכך ויום המות טוב מיום הולדו שביום הולדו לא הי' ידוע אם יצליח כו' אבל אחרי שנסתלק הרי יש עלי' כו'. וטוב שם שקונין בעוה"ז כי כמו השם מהלך למרחוק כך ע"י ירידה זו נעשה בחי' מהלך ועדיף משמן שעם שלפה ע"ג יין בחי' חכמה עכ"ז כתיב ויעמוד השמן. וז"ש במדרש שמן הטוב מהלך מקיטון לטרקלין היינו המשכת החכמה מחכמה עד סוף האצילות משא"כ בבריאה אין החכמה מאיר אבל שם טוב מהלך מסוף העולם עד סופו ע"ד עגולי א"ק מאיר גם בעשי' וכן בחי' א"ק מאיר באצי' ועשי' בשוה כי רגלי א"ק מסתיימין בסוף העשי' וזהו ועמדו רגליו. וכן והבריח התיכון מבריח מן הקצה אל הקצה שממשיך מראשית הקו עד סיומו בעשי'. וע' בד"ה מי מנה כ' אדמו"ר נ"ע הנשמה קודם ירידתה לגוף לא היה לה שם. כי השם מחבר הנשמה עם הגוף כמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו. משא"כ כשהיתה למעלה א"צ לשם. נמצא השם בא לה בשביל ירידתה בגוף. וכן למעלה מל' נקרא שם והיא מחברת אצי' ובי"ע כנודע מענין ובא לו לקרן. היינו שיהיה גלוי למטה ג"כ ע"ד והתהלכתי בתוככם כי שם טוב מהלך כו'. וז"ש אשר הלך כו' לעשות לו שם. וכדי שיומשך הגלוי למטה כמו למעלה להיות וכמו אחד זהו ע"י המשכה מלמעלה מעלה כמ"ש בת"א בד"ה משה ידבר שזהו ההפרש בין אברהם שהמשיך רק באצי' ובין משה שהמשיך גם למטה להיות והאלקים יעננו רי' ע"י שהמשיך מכתר וממו"ס שלמעלה מהחכמה דאצילות כמ"ש בד"ה לבאר הדברים ע"פ משה

ידבר

ידבר. עוד זאת כי שם היינו ב"ן רפ"ח מה שהמל' הנק' שם מבררת מרפ"ח שנפל מעולם התהו ע"י קיום המעשה כמ"ש ויעש דוד שם ע' זח"ג בהקדמ' קי"ג א"ב. והם שרשן למעלה מהכמה דאצילות וכמ"ש ע"פ בשלח פרעה. ועמ"ש בביאור מאמר הזח"ג פ' בלק קפ"א ע"פ והיה ביום ההוא יצאו מ"ח כו' בזכריה י"ד ח' וברבות ויצא פ"ע שזהו ענין והיה הוי' לי לאלקים כו'. והיינו כי הים הקדמוני הו"א שמקבלים מז"ת דע"י שז"ם כל הנחלים הולכים אל הים. ואעפ"כ יצאו מ"ח מירושלים ע"י שמבררי' כת"ב דתהו. וז"ש באר מ"ח בגבוה ממעין גנים כו' ושכעשו מ"ח זהו ע"י עובדן עפר הארץ ירידת הנשמה בגוף כו' ולכן הים הקדמוני יקבל מהם כענין עד דוד הגדיל. ואחעפ"כ למעלה מבחי' שקראה אמי כו' ועמ"ש ע"פ הראיני את מראיך כו'. וזהו שהעי"ת רבתי כי עי"ת זהו טוב אך העי"ת רבתי מורה על טוב מאד והיינו ע"י שמברר הרע ע"ד הנז' בזח"א מקץ ר"ד בענין אתגלגלו אתוון ע"ר. שע"י שנתחבר הטוב עם הרע ונהפך הרע לטוב הוא טוב יותר וכמ"ש בעה"ק ח"ד ס"פ י"ד שזהו ענין מ"ש ברבות בראשית פכ"ג ע"פ כי שת לי אלקים זרע אחר דהיינו מלך המשיח הבא ממקום אחר מרות המואביה. שכשהרע נהפך לטוב אין למעלה ממנו. ועמ"ש במ"א בענין יוסף ה' לי בן אחר כו' דבזה מעלת יוסף על יעקב שיעקב בעל עולם האצי' ויוסף גורם שגם מבחי' אחר יתהפך לבחי' בן ועי"ז הוא בן פורת כו' רבוי הברכה וזהו טוב שם. וע' זה"א ויחי דרי"ו ע"ב הא לך שבע עשרה שנין אחרנין כו' אהרנין דוקא שמבחי' סט"א יהי' נהפך לטוב. שבע עשרה גימ' טוב והיינו טוב שם משמן הטוב וע' בבה"ז על זה. ומזה נמשך ג"כ ויום המות מיום הולדו כי הילודים למות והמתים להחיות. והמות הוא ג"כ בירור זמ"ל דמיתו. שהן ז' ימי אבילות. והיינו כי כמו שבה"כ שהאורות נסתלקו והכלים נפלו. וזהו נק' וימת. ומהם נתהוו ג"ק שלמטה מק"ל. שהרי המת הוא אבי אבות הטומאה. ואילו לא חטא אדה"ר בעה"ד היה נתקן הכל. וע"י החטא הולרך ליטעם טעמה דמותא. וע' זח"ג שלח-קנ"ע ב' ס"פ פקודי דרס"ת ב'. וע"י יסורי מיתה נתקן חטא עה"ד ונתקנים זמ"ל דמיתו. והיינו דאתהפכא חשוכא לנהורא. וע' בהגה"ק ססי' כ"ח שלכן נסמכה פ' מיתת מרים לפרה כו' ולכן מיתה מכפרת על עבירות שאין יוהכ"פ ויסורין מכפרין. כי ג' הלוקי כפרה ל"ת וכריתות וה"ה י"ל הם ממשיכים ג"ק סה"ל וכל א' גדולה מחברתה. ע"כ לכפר על חלול השם. היפך בחי' טוב שם. זהו ע"י יום המות ב"מ מטעם הנ"ל כי שם ב"ן רפ"ח זה מתעלה ע"י המות. וכמ"ש ותמת שם מרים ותקבר שם. שם היינו מה שנפל למט' והוא מתעלה ע"י מיתת מרים. וז"ש ושם ימותו. ועמ"ש מענין שם בד"ה זאת חוקת התורה. וזהו עדיף מיום הולדו ע"י אב ואם. אבל תה"ה לע"ל יהי' הגוף ע"י עלא עילאה כו'. והיינו והמתים להחיות. ואז יצאו מים חיים כו'. וע' אדר"ן ס"פ ל"ד. וזהו והיה הוי' לי לאלקים ע"י גלוי עלמות הוא"ס. כי הוי' נק' מקור מים חיים יו"ד מעיין ה' נהר כו'. מבועא דמיין דלא פסק. אך לע"ל יהי' גלוי עלמות הוא"ס ועז"כ והיה ביום ההוא יצאו מ"ח כו'. וע' מענין טוב שם משמן טוב בזח"ב יתרו פ"ז סע"ב ע"פ לא תשא את שם וגו'. ענין שם י"ל הארה כמו ריח שאינו עלמות הדבר. ושמן הכמת טעם עלמיות. והריח גבוה יותר אף שהוא

רק הארה כמ"ש והריחו כו' והיינו מפני שהוא הארה מא"ס שלמעלה מעלמיות החכ' ולכן טוב שם משמן הטוב כו' וכתר ש"ט היינו מע"ע שנק' ריח בגדיו וריח שלמותיך כו'. אמנם ענין שם טוב זהו ע"ד מ"ש בת"א בד"ה אוסרי לגפן בפי' מקדשי שמך שממשיכי' מבחי' אתה קדוש בשמך קדוש. וזהו שמן תורק שמך שיהי' בהשם ג"כ העלמיות כמו שמן תורק. והיינו כמו שהי' הוא ושמו בלבד למעלה מבחי' המגן ובענין מוציא חמה מנרתקה ועז"כ טוב שם כו'. ועמ"ש בביאור ע"פ משה ידבר בענין לאתתקנא רזא דשמיה. ועוי"ל בענין ויוסף כו' כי בחייהן אינן רואין אבל במיתתם רואים וכמ"ש ברבות נשא ס"פ י"ד ולכן אחז"ל ע"פ והנה טוב מאד טוב זה חיים מאד כו' והטעם כי ע"י ימי שנותינו בהם ע' שנה נתבררו ז"מ דתהו שגבוהים מהתיקון ומזה נמשך הראי' כמו הראי' שהיא בשחור שבעין בירור ש' ב"ן כמ"ש בלק"ת סד"ה כנשר יעיר:

גורן האטד זח"א ויחי דרמ"ט ע"א הפרדס פי' אטד הוא המל' מלך הגבורה והדין הקשה. ובמא"א א' ס"ז כ' אטד נק' הקליפה כי בליעל כקוץ ואטד (ובקו"פ ס"ע כ' קוץ נקרא דכורא דקליפה ובליעל כקוץ וכל ספירותי' נק' קוצים. והנקבה נק' דרדר וסימן וקוץ ודרדר עכ"ל שם) וגם המל' נק' כך בהתלבשותה בה ופועלת דינים על ידה כו' עכ"ל. וזהו דוגמת שהמל' נק' עה"ד טו"ר בהתלבשותה בק"נ שהיא עה"ד טו"ר וכמ"ש באג"ה סי' כ"ו ושם כ' שהתלבשות זו ה"ס גלות השכינה כו' ע"ש. ובמ"א כתבתי פי"ל שזהו מל' דעשיה שנעשית עתיק לק"נ כי ט' ד' ע"ס דנוגה והאל"ף פלא זהו מל' דעשיה דקדושה כו'. או אפשר א"ע זהו ע"ס דמל' דעשיה עיין בפרדס ערך אט ובמא"א סעיף קכ"ב וד' זהו ק"נ כו'. וז"ש בשופטים סי' ט' ויאמר האטד כו' שהוא מל' דעשי' אם באמת אתם מושחי' כו' שתהי' ק"נ כפופה אל הקדושה וכענין ידבר עמים תחתנו כו' באו וחסו בצלי שיקבלו שפעם ע"י המל' דעשיה כו' ואם אין תצא אש מן האטד שהוא ה"ג כמ"ש בבה"ז פ' ויחי על מאמר הנ"ל. וענין גורן הנה סנהדרין היו כחצי גורן עגולה במשנה פ"ה דסנהדרין ובגמ' פ"ק דחולין ע"פ ומלך ישראל ויהושפט היו יושבי' בגרן בשער שומרון דהיינו בחיבה וריעות כמו סנהדרין כו'. ובמא"א ג' כ"ה גרן האטד הם הע' שרים עשויים כגורן ונק' אטד דועכו כאש כו'. והיינו כמו בקדושה סנהדרין הם גבורות עליונים מבינה המקבלת מגבורה דעתיק שבמו"ס ע' בזח"ג ס"פ שופטים דף ער"ה ע"ב ובהרמ"ז שם ובהרמ"ז ר"פ תצא דקפ"ז סע"ב במי מתקדשת ע"פ ב"ד דאיהו גבורה כו' ע"ד שמאלו תחת לראשי וזהו שהם כגורן חיבה וריעות לעורר האהבה. וגם גורן יסוד דנוק' כמ"ש במא"א ג' כ"ה דבי' דשים וזרים הזרע העליון. ובאות ד' ססעי' י"א דישה נק' שמוש שהזכר יסוד דש וזורה ובורר שפע העליון עכ"ל. וזה הי' ענין סנהדרין לברר הדין והלכה על בורי'. וכן לעומת זה גורן האטד כו' להמשיך אליהם שפע העליון ע"ד ושפחה כי תירש כו'. ע' בישעי' סי' כ"א י' ע"פ מדושתי ובן גרני ובפרש"י שם. ובמד"ר פ' במדבר רפ"ד משל למלך שהי' לו כמה גרנות כו' לכאורה גרן שייך ג"כ לשרש גרון שהוא הצואר אך בקורקע' גרון הוא בשרש גרה. ודישת רגלי' תבואתה בגורן היינו ע"י סנהדרין שהם היו משגיחי' להיות ובערת

הרע

הרע ושיהי' סור מרע ועשה טוב כו' משא"כ במצרים נידושו ע"י גורן האטד ע' בד"ה ויהי בשלח פרעה. ולכן עשה שם יוסף .מספד ליעקב כי יעקב י' עקב שממשיך האור בקדושה בריח התיכון כו' ומטתו שלימה כו'. משא"כ בהסתלקות יעקב יש מקום לגורן האטד כו' והמספד זהו מעורר המשכת אור דיעקב שזהו אגרא דהספדא דלויי כמו ע"ד התהלה שמשבחים גורם תוספת האור. כמ"כ המספד שמצטער על סילוק אור הצדיק ומזכיר שבחו עי"ז מעורר גלוי אורו. כמ"ש בדרוש חיי שרה בענין ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה שעי"ז ההספד והבכיה ממשיך גלוי הגמל' בבחי' רבקה כו'. וזהו דלוי' לשון דלה דלה. וכמ"כ ענין זה ההספד גדול גורם להמשיך גלוי בחי' יעקב ע"ד יעקב אבינו לא מת כו' ויקם עדות ביעקב כו' ומזה נמשך שיהי' אבל למצרים כי יבררו מהם כל הניצוצי' והרשעה כולה בעשן תכלה כו'. ע' מענין סנהדרין בפרדס בערה"כ ובמאה"א ס' כ"ע ובזה"ג ויקרא כ' ע"א:

מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו. תלים ק"ו ב'. פי' במצ"ד מי יוכל לספר כל גבורות ה' ומי יוכל להשמיע כל תהלתו. פ"ב דמגלה י"ח א'. פ"ב דמכות י' א'. פ"ג דהוריות י"ג ב'. ירושלמי פ"ט דברכות. ע"ה קכ"ז א'. זח"א ע' מ"ה כ"ד קי"ט. בשלח ס"ד יתרו פ"ב ב' פ"ג א'. ח"ג נשא קל"ז סע"ב האזינו רל"ד א'. של"ה כ"ב ב' קע"ב ב' קע"ו ב'. מ"ע ק"ע קכ"א. בחיי פ"ז א'. מגלה י"ח א' למי נאה למלל גבורות ה' למי שיוכל להשמיע כל תהלתו ופרש"י ואין מי שיכול לספר את כולו לפיכך אין נראה לספר מדעתו אלא מה שתקנו חכמים עכ"ל. וע"ש דהאיסור הוא בברכה דוקא. וכ' מהרש"א דר"ל לאפוקי בלא ברכה כלל מותר לספר בשבחו: פ"ב דמכות ד"י ע"א דרשו זה כמ"כ לענין ללמד תורה. וז"ל ע"פ ומי אוהב בהמון לא תבואה למי נאה ללמד בהמון מי שכל תבואה שלו והיינו דאמר רבי אלעזר מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו. למי נאה למלל גבורות ה' למי שיכול להשמיע כל תהלתו ופרש"י שבקי במקרא במשנה בהלכות באגדות. וכ"ה פב"ת דהוריות י"ג ב' שרצו לומר לגדול הדור שאם אינו בקי בעוקצין א"י להיות נשיא נשמע דפי' שיכול להשמיע כל תהלתו לענין נשיאות ולימוד ברבים זהו כשבקי בכל הש"ס כולו. ות"י כ' מן ייכול למללא גבורתא דה' ירשי לאשמעא לכולהון תושבחתיה. וכ' מהרש"א בהוריות שם דלפי סברת הש"ס בהוריות גבורות ה' ותהלתו קאי על לימוד התורה. ע"כ אין להיות מלמד ודורש ברבים תורת ה' אלא מי שבקי בכל הש"ס כנ"ל. אבל רשב"ג שם לא ס"ל הכי אלא דפסוק מי ימלל קאי על ספור שבחו של הקב"ה בברכה כנ"ל אבל ללמד תורה אין שום איסור אף שאינו בקי בכל הש"ס:

זח"א עמוד כ"ד משמע מפרש מי ימלל גבורות ה' על ענין השלום בין חסד לגבורה דהיינו ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. עו"ש ד' מ"א סע"א. ר"פ תולדות קל"ז א' קל"ה א' פי' על יצחק שהוליד את יעקב שממנו נולדו י"ב שבטים והיינו שיצחק הוא גבורות ה' הוליד את יעקב שנק' תהלתו. כי הוא קו האמצעי מובחר שבאבות. א"כ

המכון שנכתב' גבורות ה' כמשך שיהי' רבוי השפע. ע"ד והרבה את זרעו ואתן לו את יצחק. וכן גבורות גשמים שיורדים בגבורה. ועיין זח"ג בלק קצ"א א' בפירוש גבורי כח עושי דברו. והמק"מ שם כ' מי ימלל גבורותיו ית' שהוציא מיצחק יעקב שממנו קיום העולם עכ"ל. א"כ גבורותיו היינו שממדת הגבורה שהיא לכאורה דין ממנה יבוא דוקא רבוי השפע. וכענין שארז"ל פב"ת דפסחים שאמר גבריאל למיכאל אין גבורתו של הקב"ה בכך שאתה שר של ברד והכל יודעין שהמים מכבים את אלא אני שר של אש ארד ואקרר מבפנים ואקדיח מבחוץ ועשה נס בתוך נס ע"ש דקי"ח סע"א א"כ גבורותיו זהו ע"ד נס בתוך נס פלאי פלאים:

ואדמו"ר בביאורו מאמר הנ"ל פי' שבתורה גנוזים רזין עילאין שלמעלה מאלילות וזהו גבורותיו שהוא בחי' גבורות ולמלומי' גדולים להלבים רזין עילאין שלמעלה מאלילות בענינים גשמיים ומעשים גשמיים לכך נק' גבורות ה'. ועד"ז י"ל ענין הנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום. ובאמת שלמלום זה אינו למלום והעלם להסתיר ולמנוע השפע מכל וכל אלא אדרבה להשפיע השפע רק שהגבורה שתוכל להתלבש כ"כ למטה וכמו עד"מ הגבורה לעייל פילא בקופא דמחטא עד"מ. ועמ"ש בבה"ז פ' אחרי דע"ע:

בפ' ויחי דרמ"ע ע"א פי' מי ימלל לשון וקטפת מלילות בפ' כי תצא כ"ג כ"ו. שמרככים השבלים בידים וכדפרש"י פ"ק דבילה י"ב ב'. והרמב"ם בפי' המשניות פ"ד דמעשרות משנה ה' שממעך אותם וכמו ומפרכין קטניות. והרד"ק במכלול ערך מלל משמע שעושה מזה שורש בפ"ע לבד לשון מלול שהוא דבור כי מי מלל לאברהם ולבד לשון מול מילה שהוא ענין כריתה. והקורק' חבר מלילות בשרש מלל לשון דבר. י"ל כמו שהדבור הוא התחלקות הקול שמתחלק בה' מוצאות לכ"ב אותיות הרי מחלקים אותו לחלקים קטנים. כמ"כ ענין שמוללים מלילות ומפרכים אותם לחלקים קטנים. ועד"ז פי' הזהר מי ימלל גבורות. שמרכך הגבורות היינו שמחלים כח הדין וממתק אותו וגם מחלקי' את כח הגבורה שיתחלק לחלקים כענין גבורות גשמים שיורדין טיפין טיפין. וכן פי' עוד בזח"ב יתרו פ"ג א' פ"ב ב' והיינו שפי' שם שבינה היא הנק' גבורות ה' מקור הגבורות. וכן פי' בשלה ס"ד סע"א. והיא מתחלק לה"ג והם מתחלקי' לכ"ב ה"ז כענין מלילות שמתחלקים השבלים לכמה וכמה חלקים ע"י מיעוך הידים כמ"כ מהבינה מתחלקים נ' שערים וזהו נודע בשערים בעלה לכל חד לפום שיעורא דיליה. ישמיע כל פי' כל היינו יסוד שבו מתאספים כ"ב ישמיע מלשון וישמע שאול והוא משפיע אותם במל' הנק' תהלתו. ובאדרא נשא קל"ז סע"ב פי' שגבורות ה' הם גבורות דז"א ועיקר מקורן מהוטמא כמ"ש עלה עשן באפו כו'. ומי הוא המעכב אותם הוטמא דע"ק. א"כ לפ"ז יש לפרש מי ימלל מ"י היינו ע"ק שנק' מי. הוא ימלל וירכך גבורות דז"א וכמ"ש ע"פ מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה כו' מי ירפא לך כו' מי יתן עהור כו' מי יתן מציון ישועות ישראל מי ברא אלה. ויותר מבואר כן באדר"ז דף רצ"ד סע"א ושם משמע דכדי לעורר גלוי הוטמא דע"ק היא ע"י ריח ניחוח של הקרבן

ועכשיו

ועכשיו תפלה במקום קרבנות וזהו לבעל החוטם אני מתפלל. וא"כ יש לפרש מי ימלל גבורות ה' מי שיוכל להשמיע כל תהלתו שיתפלל בכוונה ע"ד שמע ישראל כו' וזהו ישמיע כל תהלתו ותהלתי אחטם לך שזהו ענין תהלה לדוד עי"ז יעורר גלוי ע"ק ויהי' בהי' ימלל הגבורות להמתיק הדינים. ושאדרבה הגבורות יהי' ממותקות וכשנמתקים הגבורות הם מעולים מהחסדים כמו כי הדם הוא הנפש שממנו עיקר החיות כו' וז"ל עמה"מ סע"ז פכ"ב דקכ"ז א' ובעת שישראל עושין רש"מ נושב רוחא דחוטמא של א"א מתרין נקבין דיליה מנקבא חדא חיי ומנקבא תניינא חיי דחיי ומקבלו חוטמא דז"א ונמתקים כל הדינים:

במ"ע ק"ט מי ימלל גבורות ה' ר"ל אימא עילאה נקראת מי דמינה דינין מתערין בסוד פועל גבורות כו' ה"ם רעם גבורותיו מי יתבונן עכ"ל. עוי"ל גבורות ה' נק' א"א כמ"ש פ"ז דיומא ס"ע ב' הן הן גבורות גבורותיו שכובש את יצרו וזהו ע"ד טוב ארך אפים מגבור רפ"ד דאבות. וגילוי ע"ק דהיינו א"א הוא בבינה הנק' מ"י לכן מ"י דוקא ימלל גבורות ה'. וז"ם הסופר דר"ה שארז"ל ע"פ מי עלה שמים שהוא עלה אלקים בתרועה והיינו דבחי' מ"י עולה לכתר הנק' שמים כו' וממשיך גבורות ה' להמתיק הדינין ע"ד שכובש את יצרו כו'. ע' פרקי ר"א רפ"ג. וע' בה"ז פ' ויחי וע' בזהר ויחי ע"פ והם בגבורות שמונים שנה:

השמטות

הוספות לדרוש ויחלק. עליהם לילה מכת"י נוסחא אחרת.

בהתחלת הדרוש. הנה בת"א בד"ה רני ושמחי השני פי' לילה הוא בחי' מדת מלכותו ית' מלכותך מלכות כל עולמים מלשון העלם כו'. וכ"כ בלקו"ת ד"ה תקעו בחדש שופר דרוש הראשון בפ"א וז"ל הנה מלכותך מלכות כל עולמים כתי'. פי' עולמים לשון העלם שקודם התהוות העולמות הי' הוא ושמו בלבד וכדי שיתהוו העולמות מאין ליש צמצם והעלים אור ושפע א"ס ב"ה שלא יהי' רק גילוי מלכותו ית' (ועמ"ש בביאור ע"פ מנורת זהב) שמגילוי מלכותו ית' לבד הם שחיים וקיימים כל העולמות עליונים ותחתונים. והנה צמצום זה אינו אלא לגבי העולמות אבל לגבי הקב"ה אין שום שינוי ח"ו וכמ"ש גם חשך לא יחשיך ואתה הוא ראשון כו' דכולה קמי' כל"ח וכן' המלך המרומם לבדו מאז. פי' שהוא בבחי' לבדו כמאז וקודם שנברא"ע עכ"ל. ופי' אז פי' בפרדס ערך אז שהוא חיבור א' אותי' הוי' ואד' וכענין זה פי' במא"א אות א' סי' כ"ג. ור"ל כיון שהוא חיבור שם אד' עם שם הוי' אד' זה למעלה מגילוי מלכותו ית' להיות התהוות העולמות מאין ליש אלא כמו שהי' הוא ושמו לבד וכ"כ גברו הצמצומים עד שיוכלו הכופרים לומר מפלגך ולעילא דהורמין (ופירש"י שי"ן ד') ומפלגך ולתתא דאהורמיז (ופירש"י הקב"ה קרי הכי) כמ"ש בלקו"ת בד"ה ששים המה מלכות דרוש"ר פ"א. והגמ' הוא בסנהדרין דל"ט ע"א. ובס' תורת חיים שם מפרש כפי' התוס'. ועמ"ש בת"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרכת לכם ושם בענין הרעין דג"ע אשתימו בלילה כי ג"ע הוא המסכה הפנימי' ע"ד ויטע ה' אלקים גן בעדן שם מלא. ובמ"א ע"פ ויטע ה' אלקים גן בעדן סעי' ו' דענין ג"ע ענינו התגלות ע"ק אך שהוא ע"י בינה וז"א עכ"ל. והנה הכלית המכוון בהתהוות בחי' לילה הנמשך מבחי' מדת מלכותו ית' כי אין מלך בלא עם (דע"ג ע"ב שיטה ו'):

שם שיטה ח' ועמ"ש בלקו"ת בד"ה כנשר:

שם שיטה י"ז מלכותך מלכות כ"ע שהוא ממב"ע כו'. וגם בפסוק זה מרומז המלאך אוריאל כי אל ה' ויאר אוריאל והוא ג"כ גימט' אברהם. ועמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש"ר פ"א ומ"ש מזה ע"פ ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי כו' יעו"ש. וע"ש במא"א:

דע"ד ע"א שיטה ג' בשפלות (ע"ד קטנתי. נקודה תחת יסוד) בשבלו:

שיטה ט"ז גם לילה מרירות:

שם ע"ב שיטה ז' תשוב ה' עילאה כלה עילאה בד"ה:

שיטה

שיטה ט"ו נהורא. וגם כי יתרון האור בא מהחשך דוקא כמ"ש בד"ה תקעו בחדש דרוש"ר פ"א לכן גילוי יום א' שהוא א"א שהוא ג"כ ע"ד ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד ונמצא בחי' יום ההוא זהו יום אחד שיהי' ה' אחד ושמו אחד זהו נמשך ע"י ויהי ערב ויהי בקר שיתרון האור נמשך דוקא מהחשך ועמ"ש בלקו"ת פ' ואתחנן סד"ה וידעת היום כשם שהיום הוא מלילה כו'. והנה חצות לילה:

שם שיטה ל"ד תד"א ח"א פי"ח:

דע"ה ע"ב שיטה כ"א כמ"ש בתד"א בפי':

ח עוי"ל פי' ויחלק ע"ד מ"ש במא"א אות ח' סל"ו חלק בני הוי' אהי' שהוא יחוד הו"ב הוי' אד' שהוא יחוד זו"נ ונק' זה חלק כי לגבי אור א"ס הבלי גבול המשכתו בע"ס נק' חלק ע"ד חלק הוי' עמו וכענין אצילות ואצלתי מן הרוח אבל הוא ית' בעצמו נק' כל הכל יכול אמרו אליו כל תשא עון וזהו ויחלק שהמשיך אור א"ס בע"ס. עוי"ל חלק נק' היחוד בבחי' ממכ"ע כמ"ש ראה חיים עם האשה אשר אהבת כו' כי היא חלקך בחיים בקהלת סי' ט' ט'. (ועד"ז כ' במאו"א חלק אותיות חקל כי נזרעים בה נשמות הצדיקים ע"ש סל"ד ופי' ויחלק שאברהם עשה אותה להיות חקל ושדה ראוי' לזריעה כו'). וע' מזה ברבות בראשית ר"פ י"ז שע"י האשה נמשך חיים לאדם. וזהו כי היא חלקך ר"ל המל' היא חלקו של ז"א בחיים שבה ועל ידה נמשכו לו מוחין דאו"א שנקראו חיים כי והחכ' תחי' ובינה נק' חיי המלך כו' ובמאו"א אות ח' סכ"ח חכם גי' חיים כו' כי היא חייך ואורך ימיך כי היא חכ' דאריך שמשם אריכו דיומין עכ"ל. והמשכה זו ממו"ס דא"א לז"א זהו בשביל שצריך להשפיע לנוק' וכמש"ל אות ה' שדוקא כדי שיהי' ד' מוחין בז"א שיתחלק הדעת לחו"ג נמשך ממו"ס ע"ש במשל לחלק השכל כו'. והנה שיתחלק הדעת לחו"ג זהו כשנמשך למל' שמקבלת מעטרא דגבורה וכמ"ש בלקו"ת בביאור ע"פ כה תברכו ספ"א בענין בהמ"ז שמדאורייתא שהוא ז"א תושב"כ א"צ רק ג' ברכות המשכות ג' מוחין אמנם מדרבנן תושבע"פ מל' קרינן לה תקנו ברכה רביעית התגלות עטרא דגבו' בנוק' כו' ע"ש והמשכה זו והתחלקות זו נמשך ממו"ס כנ"ל. וזהו כי היא חלקך בחיים. וע' מ"ש סד"ה וידעת היום שיתרון האור נמשך מהחשך דוקא והיינו יתרון האור הוא המשכת מו"ס וזהו נמשך ע"י כי היא חלקך מה שהמל' מבררת מהתוכה מק"נ כו'. וברבות בשה"ש ס"פ שימני כחותם בענין כי עזה כמות אה' שאוהב איש שהוא ז"א את אשתו זו כנס"י שנאמר ראה חיים עם האשה אשר אהבת כו'. ובקהלת במקומו ע"פ ראה חיים עם האשה דף ק"ז ב"ג תד"א ח"א פי"ח. זח"א מקץ קנ"ו ע"ב ובפ' קרח קע"ז ב'. ז"ג ח"א עמוד קנ"ה. של"ה ק"א ב'. וז"ל הזהר מקץ קנ"ו ב' כי היא חלקך דא הוא שמשא בסיהרא ובעינן למיעל סיהרא בשמשא ושמשא בסיהרא דלא לאפרשא לון ודא הוא חולקא דב"נ למיעל בהון לעלמא דאתי עכ"ל. וזהו"ע כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב חלק דוקא כמ"ש כי חלק הוי' עמו. וזהו אנכי איש חלק. וע' בהגה"ק סי' ה' ע"פ אשרינו מה טוב חלקנו. וברבות באיכה ע"פ חלקי הוי' אמרה נפשי. ואפ"ל עוד

ענין

ענין הלק ע"ד ומספר את רובע ישראל דפי' חלק רביעי' בחי' אף עשיתיו וכן בגמ' פ"ד דב"ב דס"ג דחלק הוא רביעי' והיינו בחי' יסוד שנק' חלק רביעי' דלעילא וכמ"ש בזח"ג פ' בלק דר"ד ע"א רביעית מן מדידו דישראל איהו ברית כו' והוא היו"ד שברגל הגימ"ל שבחי' שיכולה להכנס בהמקבל שהוא יסוד דנוק' איהו אלא בחי' רביעית משכל של עלם המשפיע. וזהו"ע ונסכו רביעית ההין וכמ"ש בזח"ג שלח קס"ב ע"ב ובלקו"ת פ' שלח סד"ה ענין הנסכים. וזהו ויחלק עליהם לילה. ויחלק דוקא שהמשיך בחי' שמשת בסיהרא ע"ד לכלול מדות יום בלילה והמשכה זו נק' חלק שהוא בחי' רביעית ככ"ל ומספר את רובע ישראל. וזהו"ע כד קבילת דכר איקרי לילה בתוס' ה"א וע"י יחוד זה נופלים החילוני' כמ"ש בזח"ג ס"פ ואתחנן דף ע"ר סע"א כד יתבע אחי' רברבא לאתחברא בנוקבי' כו' ע"ש כי זהו בירור מ"ה וב"ן שמ"ה מברר ב"ן וממילא יתפרדו כל פועלי און כמ"ש במ"א בענין קי"ס והעביר ישראל שם מ"ה בי"ם שהוא ב"ן ועי"ז ונער פרעה כו'. קיצור חקל אותיות הלק והיינו המשכה מבחי' כל סוכ"ע בממכ"ע ונק' חלק מרמז ליחוד חו"ב שהם המוחין ונמשך בהמדות זו"כ. כי היא אלקך בהיים ע"ד כי היא חייך ואורך ימיך המשכה מח"ס דא"א נמשך לז"א בשביל התגלות עטרה דגבורה בנוק' וזהו ויחלק. גם להעיר מענין כלל ופרט והכי איש הלק מה טוב חלקנו הלק לעוה"ב. עוי"ל חלק נק' היסוד כי הלק רביעי ונסכו רביעית ההין ומספר את רובע ישראל המשכת שמשא בסיהרא מדת יום בלילה ועי"ז נופלים. כד אחי' ואריוותא. יתרון האור נמשך מהחשך סד"ה וידעת היום. וזהו הארה דהלות לילה:

ם עוי"ל פי' ויחלק ע"ד מ"ש בלקו"ת פ' במדבר בד"ה והי' מספר בנ"י בפי' פלג אלקים להיות מתחלק לבחי' מי ברא אלה כו' ע"ש. ופי' עליהם ע"ד כי תצא למלחמה על אויביך. על דוקא בגרשם ומקורם כו'. בלקו"ת סד"ה כי תצא הראשון שגרם נפה"ב מאמרי האופנים. וע"כ לגלת נפה"ב הוא ע"י שתים לפניה דק"ש כו' ועד"ז כאן שגרשם מבחי' ב"ן מדת לילה ע"כ ויחלק עליהם דוקא לילה. ובסנהדרין פרק חלק צ"ו א' ויחלק עליהם א"ר יוחנן אותו מלאך שנזדמן לאברהם לילה שמו שנאמר והלילה אמר הורה גבר באיוב סי' ג'. וע' מזה בגדה פכ"ה דע"ז. ואפ"ל ע"פ מ"ש בפרדס ערך לילה דהמל' נק' כן כאשר קבלה הזכר ע"כ בחי' זו ממונה על ההריון וע"כ נזדמן לאברהם ע"פ מש"ל דענין ויחלק עליהם לילה היינו כד קבילת דכר. עי"ש בגמ'. הכוכבים נלחמו י"ל כי כוכבים ברקיע תמיכהם בינה הגבוהי' מחמה ולבנה וכמ"ש בלקו"ת פ' ויקרא בד"ה ויקרא אל משה בענין סוכה שצ"ל כוכבים נראים מתוכה. ובינה היא עלמא דחירו שמשם אין יניקה ע"כ דוקא הכוכבים נלחמו. ואפ"ל פי' ויחלק לב' חלקים. הא' מ"ש אשר הלק ה' אלקיך אותם לכל העמים בפ' ואתחנן ד' י"ע. וע' מזה פ"ג דמגילה ד"ע ע"ב פ"ד דע"ז כ"ה א'. ירושלמי פ"ק דמגילה. רבות ויסב ספ"ג דל"ד ע"ד. ענין ופן חשא זה"ב שמות י"ד סע"ב ח"ג אחרי ס"ד א' בחיי ד' א"ב ל"ג א' רי"ז ב' רכ"א רל"א ב'. של"ה שפ"ו א' וז"ל הזהר פ' אחרי ס"ד א'. והכי איש הלק גבר מהשוא דפליג לכל שאר עמין רברבין ממנו דכתי' אשר הלק ה'

אותם

אותם וכתי' כי חלק ה' עמו ועד"ז נחלקו שני שעירי' דיוהכ"פ אחד לה' כו' וזהו"ע ויחלק עליהם לילה שיהיו הם מקבלים מבחי' אשר חלק כו' ולהיות חלק הוי' עמו בחי' בראשית ע"פ ויתן אותם כו' להאיר על הארץ ד"ז ע"ב מענין אשר חלק יתרו ל"ג א' ע"פ והייתם לי סגולה. כי עכומ"ז הם תחת פקידי המלך כו' אשר חלק כו'. וי"ל לכן הכוכבים נלחמו שהם פקידי המלך כי מיני' וביה לישדי' בי' נרגא. בחי' יתרו ל"ו ב' ע"פ לא תשתחוה להם ובפ' ואתחנן במקומו ע"פ אשר חלק. ולכן ע"י שהמשיך מדת יום בלילה ככ"ל נמשך הגילוי בבחי' חלק הוי' עמו ובחי' אשר חלק ה' אותם כו' ועי"ז ממילא ויכם וירדפם כו' הוא ועבדיו ע"ד והוא עבר לפניהם היינו הוא דא עתיקא אית לן חד הוא דעדיף מכולהו הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו שמדת רחמיו לעולם. ופי' ועבדיו ע"ד ועבד הלוי הוא:

לד"ה ויהיו חיי שרה ממה שנמצא האות ו' בסגנון אחר. והוספה לזה אות ז'.

ו **ושבע** שנים איתון איתפרשאן בדיני ורחמי בכמה סטרין ואורחין מה דלא הוי הכי לעילא (פי' בג"ר כח"ב) ובג"כ באילין שבע שנים כתי' בהו שנים ל' רבים ולא שנה וכולהו איקרון חיים. פי' שבע שנים זהו בו"ה דאצי' שהוא בחי' מדות דאצי' שהם בחי' ענפין מתפרדין שהם הפכים ומנגדים זל"ז כמו ב' מדות חו"ג שהחסד הוא היפוך הגבו' אלא שהאו"ס ב"ה עושה שלום במרומיו ע"י גילוי שמתגלה בהם ובטלין באורו ית' המאיר בהם בבחי' גילוי ואזי מתמזגים ומתמתקים הגבורות בחסדים ע"י בחי' ת"ת הממוצע בין חו"ג ומכריע ומטה כלפי חסד כו' בכח גילוי אוא"ס ב"ה הנמשך ומתלבש בו ביתר שאת מבשאר המדות וכמ"ש בלק"ת ע"פ והי' מעשה הצדקה שלום כו'. ואעפ"כ מפני שמצד עצמם נמצא בהם פירוד והתחלקות אלא שמתכללים זע"ז ע"י עושה שלום במרומיו. ע"כ נק' שנים ל' רבים וגם הם שבע שהוא מספר היותר קטן שכל מדה היא אחת ולא כלולה מעשר דלכך הם שנים ל' ריבוי ופירוד מצד חסרון התכללות. משא"כ למעלה בחו"ב הם עשרים שנה לשון יחיד וכש"כ בכתר ואין שם דינים כלל כי הגבו' כלולה ומיוחדת לגמרי במדת החסד כו'. ומ"מ גם השבע שנים מתייחדים ומתכללים ע"י העושה שלום במרומיו וז"ש וכולהון איקרון חיים (וע' בתו"א בפ' יתרו בד"ה להבין ביאור ענין האבות. הן הן המרכבה נמצא מבואר שיש ג"כ מעלה בבחי' המדות מה שלמעלה מחו"ב כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא כו' ע"ש) וזהו ויהיו חיי שרה מאה שנה כו' פי' שרה הוא מל' דאצי' שנקראת מטרוניתא וזהו שרה לשון שררה והיא מקור דבי"ע ולזה אמר פ' שלימה ממנין שני חיי שרה להודיענו כי מקור התחלת התהוות הזמן הוא ממל' דאצי' שהיא מקור דבי"ע ולכן הוא בגדר זמן וכמ"ש מלך מלך ימלוך שהוא עבר הוה ועתיד. משא"כ למעלה מזה בעצמות האצי' הוא למעלה מגדר זמן. וכמ"ש בלק"ת פ' בראשית בענין מ"ע שהז"ג נשים פטורות כו'. והנה עם היות שבבחי' מל' שייך לומר בחי' זמן אעפ"כ נמשך ומלובש בה אוא"ס ב"ה ממש מה שהוא למעלה מגדר הזמן וכן

מלובשים

מלובשים בה חו"ב עילאין שהם למעלה ג"כ מבחי' זמן כו' וכמ"ש כ"ז בתניא בשער היחו"א פ"ז. וזהו ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה שבחי' שנה ל' יחיד מורה על היות כל בחי' המאה מתייחדים יחד והיו לאחדים וכן העשרים והיינו מצד הגילוי אוא"ס ב"ה חד ולא בחושבן א"כ זהו המשכה מלמע' מהזמן בבחי' זמן וקמ"ל שנמשכים בבחי' מל' כל האורות דאצי' וגם המשכת אוא"ס ב"ה ממש. וזהו"ע חיי שרה שזהו החיות של בחי' המל' ולזאת משפעת המל' ג"כ בבי"ע בחי' אורות אלו עד שנעשה בחי' כתר לבריאה ג"כ שהכתר דבריאה ג"כ נק' מאה שנה ברזא דמאה (וג"כ כלול מבחי' עתיק וא"א ע"ד שהכתר דאצי' הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים וכך הכתר דבריאה ממוצע בין אצי' לבריאה וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ שחורה אני כו'). וג"כ עשרים שנה שזהו או"א דבריאה. וענין יחידה וכתר דבריאה היינו כענין תשובת ר"א בן דורדיא שנעשה בבכי' שזהו בחי' יחידה בכל מאדך כו'. וז"ש פעם ב' שני חיי שרה כי זהו המשכת החיים ממל' דאצי' לבי"ע שנמשכים בבי"ע ג"כ בבחי' ומדרגת מאה שנה ובחי' עשרים כו' כנ"ל. ומ"ש תחלה ויהיו חיי שרה מאה שנה כו' זהו"ע המשכת החיות והאור מא"ס ב"ה למל' דאצי'. (וע' בזהר תזריע דמ"ב בפי' גמלתהו טוב כו' כל ימי חייה כו' דעה"ח שדר לה חיים כו' ובזהר פ' קרח דקע"ז ע"ב ע"פ ראה חיים עם האשה כו'), ולכן נא' בפעם הב' שני חיי שרה שני לשון רבים כי כל החיים של כה"ב דבריאה עם היות שלגבי בריאה נק' מאה שנה ל' יחיד וכן עשרים שנה אך לגבי אצי' נק' שני ל' רבים לפי שבבריאה יש מציאות הזמן כו'. משא"כ באצי' וכנ"ל. וז"ש הזהר קוב"ה דאיתכלל מאתר עילאה סדכ"ם במאה ברזא דמאה ברכאן שכוונתו כאן שקוב"ה הוא בחי' מל' דאצי' שע"י מאה ברכות נמשך בה אורות הכתר כו'. גם י"ל שמדבר כאן על מל' דנקודים ואתכליל מאתר עילאה כו':

ותמת שרה בקרית ארבע. פי' זהו הסתלקות והעלאת מ"כ דמדת מל' דאצי' לחזור למקורה בבחי' או"א (וכענין מ"ש ע"פ שחורה אני ונאוה בזהר פ' בלק דקפ"ז). אל קרית ארבע הוא ז"א דאצי'. היא חברון שמתחברת לאבות שהן חג"ת דז"א (וע' בזהר בענין שדוד מלך בחברון דוקא ז' שנים. ועמ"ש בד"ה ע"כ יאמרו המושלים בענין קרית סיחון וע' בפע"ח שער חג השבועות פ"א מ"ש על משנת בן חמש שנים כו' בן שבעים כו' בן מאה כו'. וע' בזה"ג שלח קנ"ט א'). ויבוא אברהם לספוד לשרה להעלותה ולהגבי' אותה עי"ז לעשות הכנה להמשיך האורות שלה לרבקה שהיא ג"כ מבחי' מל' דאצי'. אך בחי' אחרת שתיקונה דוקא ע"י יצחק. וזהו אגרא דהספידא דלוי' ל' כי דלה דלה לנו כו' להמשיך עי"ז בנין המל' בבחי' רבקה כו'. והנה מבואר במ"א בביאור ע"פ תורה צוה בענין שלע"ל יאמרו על יצחק כי אתה אבינו בסוד מעלת הזהב על הכסף ועד"ז יהיו הלוים כהנים ויצחק ורבקה הם מבחי' אחת כי יצחק הוא הצחוק והתענוג שיהי' לע"ל וכתי' והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו פי' מבירור פס ב"ן הנק' רבקה של שלש שלש בקר או של ארבע נמשך הצחוק כו'. והנה לע"ל כתי' הנער בן מאה שנה ימות. והענין כי זקנה ושיבה הוא בחי' ע' שנה שפרשו תבהי' י"ג ת"ד הנמשכים מחכ' שבכתר אבל בחי' כתר שבכתר הוא הגבה למעלה מבחי' חכ'

שבכתר וזהו"ע מאה שנה. וכ"כ בלק"ת כאן דמאה שנה נמשך מבחי' כתר שבכתר. והנה עכשיו המשכה זו בבחי' מל' אכן לע"ל יהי' עלי' יתירה שאפי' הנער שהוא בבחי' יצירה שמשם שולט נער מט"ע יתעלה לקבל מבחי' מאה שנה כו'. וכמ"ש בד"ה והי' אור הלבנה. קיצור ענין שבע שנים. וענין חיי שרה ושני חיי שרה. וענין רבקה:

ז והנה מכל הנ"ל יש לבאר ג"כ ענין סכך הסוכה. דאיתא בפע"ח בכוונת הסוכה כי סכך גי' מאה שהוא מאה ברכות כי הסכך הוא בחי' כתר. וזהו וסוכה תהי' לצל יומם בחי' ישת חשך סתרו שלמע' מבחי' שמש שהוא ז"א ומ"מ כוכבים נראים מתוכה שהמקיף מאיר בפנימי וכענין מ"ש באגה"ק גבי וילבש צדקה כשריון כו'. ודפנות הסוכה הם חב"ד. ולכן גובהן עד עשרים אמה היינו כנ"ל. שאו"א נק' עשרים שנה ע"כ א"א להיות הסוכה למעלה מעשרים אמה ואפי' דפנות מגיעות לסכך. ורוחב הסוכה ז' טפחים על ז' טפחים זהו בחי' זו"נ שהן הנק' שבע שנים כנ"ל (כי הנה בר"ה הוא בנין המל'. בחי' וה' פקד את שרה והיינו כאשר אמר כמו שעלה במחשבה הקדומה להיות אנא אמלוך. אך מר"ה ועד יוהכ"פ הוא בבחי' שמאלו תחת לראשי אבל בסוכות הוא בחי' וימינו תחבקני ובחי' וימינו זהו שרשו חסד דעתיק המלובש בכתר שבכתר היינו בגלגלתא דאריך אשר משם בחי' המאה ברכות כנ"ל בשם הלק"ת וזהו"ע הסכך כו'. וגם כ"ל מבחי' או"א שהוא ענין היחוד התמידי בשביל ההשפעה תמיד מאין ליש והוא מבחי' הו"ב שנק' עשרים כנ"ל. וזהו ענין הדפנות וזהו וסוכה תהי' לצל יומם כי מבואר במ"א דיום היינו חסד אבל יומם זהו יסוד דאבא והוא המשכה מאין ליש בחי' תרדל"מ. אכן הסכך שמבחי' כתר שבכתר נק' לצל יומם וזהו ופרוס עלינו סוכת). והנה ופרוס עלינו סוכת שלומך ע"ד עושה שלום במרומיו. והמשכת שלום זהו ע"י שנמשך בהם מבחי' כתר שזהו ענין הסכך ומאו"א שהן הדפנות שהן בחי' מאה ובחי' עשרים. נמצא ענין הסוכה היינו שזו"נ שהן שבעה ימים דחג וג"כ ז' טפחים דרוחב הסוכה הם מוקפים מכתב"ד ע"י דפנות הסוכה ונמשך ומאיר עליהם אור הכתר שזהו הסכך בסוד מאה ברכות הממשיך או"ם כ"ה באבי"ע. וזהו ויעקב נסע סוכתה כי בחי' סוכת שלומך נמשך ע"י יעקב בחי' ת"ת כנ"ל בפי' עושה שלום במרומיו כו':

ויש להעיר לענין ויהיו חיי שרה ממ"ש למרבה המשרה פי' לע"ל תהי' המל' במדריגת הבינה שהיא מ"ם סתומה דלמרבה וכמ"ש בד"ה רני ושמחי בת בענין עד שקראה אמי ואז יהי' ולשלום אין קץ ע"ד תרדל"מ. משא"כ עכשיו נק' דודים עת לחבק ועת כו'. ועמ"ש בד"ה שובה ישראל עד. בענין אוהל בל יצען. ועמ"ש מענין למרבה המשרה בד"ה ויהי מקץ וזהו כענין והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' הוי' אחד כו'. והמשכה זו מבחי' שלמע' ממדרגת מאה שנה וכמ"ש ע"פ ואתא מרבבות קודש שע"י המצות ממשיכים רבבות. קודש כו'. וגם ע"י התשובה ממשיכים מבחי' ולתבונתו אין מספר. וכמ"ש בלק"ת סד"ה והי' מספר בנ"י כו'. והנה בקרית שמע זהו תפלה של יד כן פי' בת"ז בתיקון י"ח דכ"א ור"ל ע"י העלאה דתש"י ממשיכים תפלה של ראש ומזה יומשך למרבה המשרה כו':

ממה שנמצא בהכת"י שינוים באיזה דברים . וצ"ע בזה.

בדק"ז ע"א שיטה ע' גבול הם ובערך פעולתם אלינו עכ"ד הפרדס . אבן בע"ח :

בס ע"ב שיטה כ"א עב"ה) . והנה בס"י בשלשה ספרים ברא הקב"ה את עולמו בסופר וספר וסיפור ויובן זה :

שייך לענין עזים מאתים לעיל דרל"ז ע"ב מש"ש בשם ס' דברי אמת יעו"ש .

בגמרא בפ"ד דפסחים מלכא ומלכתא הוו יתבי כו' . ואי' בס' דברי אמת מהרב רבי יצחק לאנגלטר ז"ל בשם הה"מ נ"ע שהיו מתווכחים אם צדיקי גדולים אם בע"ת גדולים ואיני זוכר האיך עכ"ל. ונראה דמבואר במ"א ע"פ האזינו השמים כו' שיש נשמות שנק' שמים והם מארי תורה ויש נשמות שנק' ארץ שהם בעלי מצות . וכשם שפעמים כתי' שמים ואח"כ ארץ בראשית ברא אלקים את השמים כו' כך לפעמים ארז"ל ות"ת כנגד כולם . ולפעמים כתי' ביום עשות כו' ארץ ושמים שקדמה ארץ כך ארז"ל תכלית חכ' תשו' ומע"ט כו' . כך הנה שה פזורה ישראל שה בשבי' זהו בחי' מארי תורה כי ושער רישי' כעמ"נ זהו הלכות התורה שהן בחי' שערות ונק' כעמ"נ בחי' כבשים וכן לבושי' כתלג חיור קאי על התורה וכתי' הנותן שלג כצמר ואפי' שיחת חולין של ת"ח שהן כמו השערות שלו צריכים לימוד כו' . גם אימרא ע"ד את ה' האמרת כו' וה' האמירך ל' דיבור התורה ולבוש עוטה אור כשלמה . משא"כ בחי' עזים מהשערות שלהן יש יניקת החיצונים . כך מי שעוסק במו"מ בריבוי ההשתדלות מותרי מוחין עז"כ וגלחה את ראשה כו' . וזהו שערך כעדר העזים שגלשו כו' וכמ"ש ואיש כי ימרט ראשו כו' . ומ"מ כתי' ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים פי' גדיותיך ל' גדי ול' מזל כי ע"י המצות מעשיות שהן מק"נ וממזלות וע"ש עי"ז ממשיכים בבחי' א"א למעלה מבחי' שערות כו' וכמ"ש במ"א בענין שער בימין ושער בשמאל. שער בימין מצות וזהו על משכנות הרועים שהם מארי תורה כו' . וגם ד"כ ב' בחי' הנ"ל זה"ע אתכפיא ואתהפכא אשר עם היות אתהפכא גבוה יותר אעפ"כ יש בחי' באתכפי' שלמעלה יותר כמ"ש בתו"א פ' ויקהל ע"פ קחו מאתכם בענין להם עוני כו' . וזה"ע גלישת השערות. וזה"ע יעקב וישראל. יעקב יו"ד עקב לברר בירורים אתכפי'. וישראל כי שרית בחי' אתהפכא כו' . והנה מלכא ז"א דאצי' אומר גדיא יאי וכמ"ש וקח לי משם שני גדיי עזים כו' כאשר אהב כי כמים קרים על נפש עיפה ותענוג מהתחדשות והיינו מהבירורים כד אתכפי' וכו' וז"א שאינו יורד בבי"ע כמו המל' ע"כ זאת הוא חידוש לו בירורי בי"ע דנ"ן . ומלכתא מל' דאצי' שיורדת בבי"ע לברר בחי' יעקב אומר' אימרא יאי בחי' ישראל כי זהו חידוש לגבה מ"ה דאצי' וכו' . וזהו שבקרבן פסח בצווי הקב"ה למשה נאמר על שתי המזוזות ועל המשקוף ובצווי משה נאמר אל המשקוף ואל שתי המזוזות . כי תו"ע וגמ"ח ג' קוין הנה גמ"ח ועבודה זהו שתי המזוזות ימין ושמאל

תפרוקי

תפרולי. ותורה המשקוף קו האמצעי שע"ג ב' הקוין כמו סגולתא. ולכן הקב"ה אמר על שתי המזוזות תהלה כי מעשה גדול. ומשה אמר אל המשקוף תהלה כי גדול תלמוד כו'. או י"ל הקב"ה וכנס"י מקור התומ"ל כמ"ש בתניא בהג"ה. ע"כ הקב"ה משבח כנס"י שמלות גבוהים וכנס"י משבח הקב"ה שתורה גבוה. ובאמת שקולין הן תמתי תאומתי. וכן בשו"א קורא אני עליהן יעמדו יחדיו. ולפמ"ש בשם המגיד גדיא בע"ת זהו פי' אשכול וכו' עין גדי. וזה"ע ב' שעירים דיוהכ"פ וכו' תומ"ל אברים הפנימי' ואברים החיצוני'. וכן בכונה ב' מדריגות כמ"ש בתניא פל"ח ונמשכים מד"ע וד"ת. כי ד"ע שלמעלה יש ולמטה אין וזהו למסו"נ באחד. וזהו שמע ישראל בחי' ישראל יחו"ע. וד"ת בשכמל"ו יעקב אמרו יחו"ת ביטול היש. ומזה נמשך בכל נפשך. וזהו ולא ראה עמל בישראל כי ביטול היש זהו עמל אבל בחי' ישראל למעלה היש ולמטה אין א"כ ממילא בטלו כל הרצונות. עמ"ש ע"פ שה"ש :

ביאור הדברים ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד וגו'. צ"ל תחלה ענין יוסף ואחיו השבטים מה הם. דכתיב ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו. ונדמה להם שהוא איש מצרי. ואיך יטעו בו כ"כ ולא הכירוהו במעלתו העליונה שהיה בחינת מרכבה וגם מקודש בהיותו עמם לא חשבוהו כ"כ וטעו בו. אך הענין הוא כי אחיו השבטים היו מרכבתא תתאה שהיו בחי' אצילות שבבריאה [עמ"ש בספר הגלגולים פ"כ ועמ"ש בביאור ע"פ במדבר סיני באהל מועד דרוש השני] והם המחברים את בריאה לאצילות. והיינו מה שמלכות דאצילות נשפלת להסתתר בבריאה היו השבטים מעלים אותה להברה לאצילות [ועמ"ש ע"פ בהעלותך בענין קרבנות הנשיאים ובענין שלך גדול משלהם. ועמ"ש מענין קריעת ים סוף לי"ב גזרים ומענין מ"ש לעתיד והניף ידו על הנהר כו' ומכ"ז יובן גם לכאן לענין השבטים ומעלת יוסף עליהם]. כי הי"ב שבטים הם הי"ב בקר שהיה בים שעשה שלמה שהיו שלשה פונים צפונה כו' ושלשה פונים נגבה כו' במלכים א' ז' כ"ה. ומבואר בזהר פ' ויחי דרמ"א ע"א שהם בחי' הדגלים של השבטים תלת שבטין לכל סטר כו' וגופא דשכינתא עלייהו הה"ד והים עליהם כו' והוא בחי' מל' דאצילות וע' עוד מזה בזהר ח"ב תרומה קס"ד ב' פקודי דף רמ"ד סע"א וע' במק"מ שם ובסה"מ סי' ע' ששרשם מאצילות ממש שהרי הם ג' פרקין שבחו"ג ובנו"ה כו' ע"ש. ואינם בעצם בחי' בריאה אלא שרשן מאצילות ממש כי הם זרע האבות שהם מרכבתא עילאה דאצילות. אך שמ"מ הם נמשכו למטה בבריאה וזהו לשון שבט שהוא לשון המשכה כמו כוכבא דשביט והוא על שם המשכתן שנמשכו למטה בבריאה. והם בחי' היכל קדשי קדשים דבריאה שמחברים בריאה לאצילות. ולכן הם המעלים את המל' דאצילות [ועמ"ש בביאור ע"פ זכור את יום השבת בד"ה ולתוספת ביאור מ"ש בפי' רכב אלקים כו' אד' בם ומשם יובן הכח שיש בהם עם היותן בבריאה להעלות את המל' דאצילות כו' לפי ששרשם מבחי' רבותים אלפי שנאן ועמ"ש בלק"ת מהאריז"ל

בתלים

בחלים בענין אלפי שנאן ועמ"ש מזה ע"פ ואתא מרבבות קדש . ועמ"ש מענין השבטים בד"ה וישכם לבן]:

וזהו שמם עלו שבטים שעבודתם הוא להעלות הרפ"ח ניצוצים שנפלו בשבירה לבי"ע לבררן ולהעלותן לאצילות וכמ"ש בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים כו' ועי"ז מחברים ש' אד' שהוא בחי' מל' לשם הוי' שהוא ענין שילוב אד' בהוי' . והמשכה זו משם הוי' זהו בחי' יוסף כי יוסף הוא מאצילות ממש וז"ש התחת אלקים אני כי הי"ב שבטים שהם עלמן בבריאה הם תחת שם אלקים שהוא מל' דאצי' משא"כ יוסף הוא המשכת ש' הוי' שלמעלה משם אלקים כו' . וז"ש ויוסף הורד שהוא המשכה וירידה מלמעלה למטה כענין מ"ש וירד הוי' על הר סיני . וירידה זו הוא לברר שם ב"ן כי כמו שיש למטה בירורים שמבררים הרפ"ח ניצוצים שנפלו בבי"ע ומתעלים לשם ב"ן מל' דאצילות וכמ"ש בכוונת ק"ש בתיבת שמע שם ע' "שם ב"ן רפ"ח כו' כמ"כ יש למעלה מעלה ג"כ בירורים דהיינו שאחר בירור הנ"ל הנה נמשך שם מ"ה לברר את שם ב"ן שהוא בירור נעלה יותר והיינו כי מ"ה הוא הארה ממלחא דא"ק שהוא מקור התיקון שהוא מבחינה שלא הי' בשבירה כלל ולכך הוא המברר את שם ב"ן וזהו בחי' יוסף כו'. ועיין בזהר ויהי דרמ"ה סע"א. (וז"ש שופטים ושוטרים תתן לך כו' לשבטיך. וז"ש ג"כ ויהי בישורון כו' יחד שבטי ישראל שכשהם יחד בבחי' שמם עלו כו' אזי נמשך ג"כ מלמעלה המשכה עליונה מאד ע"ד הנ"ל. ומזה יובן ג"כ מה שמצינו ג"כ ענין שבט שהוא להיפך בחי' דין קשה כמ"ש אשור שבט אפי. וכתיב כי לא ינוח שבט הרשע כו'. והענין דכמו שהי"ב שבטים נמשכו מהמדות עליונות דאצילות וירדו לבריאה והם תלת קשרין דדרעא ימינא ותלת קשרין דדרעא שמאלא ותלת קשרין דירכא ימינא כו' כמ"ש בזהר ויחי שם כך ג"כ לעומת זה בקליפות כמ"ש בזהר פקודי דף רמ"ד סע"א תלת קשרין כו' ע"ש. והם כחות והמשכות שלוחי הדין הקשה . ול"ל דהכתיב חושך שבטו שונא בנו וע' מזה במדרש ר"פ שמות. וכתיב שבטך ומשענתך המה ינחמוני. וי"ל כי זהו ענין גבורות דקדושה ששרשם נמשך ממקום גבוה מאד כדפי' הרמ"ז ר"פ פינחס בענין מוסר אביך כו' והוא בחי' גבורה שבחסד כמו שהאב מכה בנו כדי להדריכו בדרך ישרה. ועד"ז י"ל פי' הפסוק כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהי' קדש פי' מי שמקבל באהבה. וע' בזהר ח"א ד"ו סע"ב ע"פ וירד אליו בשבט. וזהו ענין שופטים ושוטרים תתן לך כו' לשבטיך פי' כדי שלא תצטרך לשבט אפי ח"ו ע"כ תוכיח נפשך מעצמך. לשבטיך הם הי"ב שבטים הנ"ל שמהם נמשך הכח לנש"י לעבודה) [קיצור השבטים הם י"ב בקר דבריאה שהים מל' דאצי' עומד עליהם והם מחברים הבריאה באצילות ומעלים המל' להיות שילוב אד' בשם הוי' ויוסף הוא המשכת האור להמשיך למל' דאצי']:

ב **והענין** כי יוסף שרשו הוא בחי' יסוד דעתיק שהוא יסוד דא"ק מה שלא היה בשבירה כלל. כי השבירה לא היתה רק בז"ת דמלכות דא"ק שהם הזמ"ל דתהו וכמ"ש וימלוך וימת כו' הכל בבחינת מל' דא"ק בלבד. אבל בחי' יסוד דא"ק לא היה בשבירה שהוא ענין המלך השמיני הדר שהוא בחי' יוסף יפה תאר כו' [וע' בלק"ת מהאריז"ל

מהריז"ל ס"פ וישלח ובפ' קדושים ועמ"ש מענין יסוד דא"ק בד"ה והיה אור הלבנה כו' שזהו ענין שבעתים כאור שבעת הימים ועמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו]. והטעם שלא היה השבירה כ"א במלכות דא"ק לבד ולא ביסוד דא"ק הוא מפני שכל התהוות עולמות הנאצלים הוא רק מבחינת שמו לבד שהוא רק הארה ממנו ית'. כי א"ס ב"ה בעצמו הוא פשוט בתכלית הפשיטות. דהיינו שלא שייך עליו לומר אפי' הוא המדע. כמ"ש בתניא ח"ב פ"ט בהג"ה שהוא מרומם ומתנשא אין קץ מגדר חכמה ומדות שהם הע"ס הנאצלים. והיינו שאין הענין כמ"ש בפרדס בשער סדר האצילות פ"ד שקודם שנאצלו הע"ס היו נעלמים בדקות גדול במאצילן א"ס ב"ה וכמ"ש עוד בשער האלהות שזה לא יתכן כלל לומר בחי' ע"ס נעלמים בעצמות א"ס ב"ה ממש כי הוא פשוט בתכלית כו'. ואף שהפרדס שם ביאר שהם בו ית' בדקות גדול לא ממהות ע"ס ממש וכמשל אבן החלמיש שמוציאין ממנה האש כו' עכ"ז עכ"פ הוא בחי' שרש ומקור הע"ס וזה לא יתכן כלל בעצמות א"ס ב"ה המרומם מזה לאין קץ וכמ"ש בתניא שם. כ"א הע"ס הם רק בחינת שמות בלבד שהם *עשרה שמות שאינן נמחקין פי' כמשל קריאת השם באדם הגשמי שאין האדם עצמו צריך להשם שלו בשביל עצמו. אך ורק השם שלו הוא מצטרך בשביל זולתו. שכשזולתו צריך לקרוא אותו שיפנה אליו אזי קורא אותו ע"י השם שלו שעי"ז הוא עצמו פונה לקוראו בשמו. אבל אין צריך האדם להשם בשביל עצמו ממש. שכשהוא בפני עצמו אין צריך להשם כלל. וזהו ששם עלו שבטים כו' להודות לשם הוי' ר"ל שע"י ההלל וההודאה ימשיכו גילוי השם שהע"ס נקראו בחי' שם. והנה כמו שהוא בענין שם האדם מה שנק' ראובן או שמעון. שהענין הוא שע"י הקריאת שם הוא פונה לקוראו. כך עד"ז בענין שמות המעלה והתואר כמו שקורין לאדם חכם או חסדן. שע"י זה הקריאת שם מעוררי' גלוי המדה היא שבו. כמו כשצריך חבירו אליו שישפיע לו איזה חסד. והוא באותו העת בכעס ורוגז גדול. אזי קורא אליו חבירו. איך שהוא בעל חסד גדול. שעי"ז הקריאת שם חסד עליו שקורא לו מעורר אצלו את מדת חסדו שיש אצלו בלבבו בהעלם. שיתגלה אליו שיתן לו אותו דבר שמבקש ממנו. וכמ"כ כשצריך התלמיד לקבל השפעת חכמה מרבו מעוררו ג"כ ע"י קריאת השם חכמה עליו כשמהללו ומשבחו איך שהוא חכם גדול שעי"ז מעורר את החכמה שבו שתצא מההעלם אל הגלוי להשפיע לו הדבר חכמה. והנה הקריאה שקורא לו שהוא בעל חסד הוא רק השם וההארה ממדת החסד העצמי שלו שיש בלבבו. כי הקריאה הוא שיפעול לו חסד. הוא הבחי' עשיה בלבד שיתן לו מה שצריך שהוא רק הארה מן החסד העצמי שבלבבו. וכן השם חכם שהוא ג"כ ע"ש הפעולה שישפיע לו חכמה הוא רק שם והארה מכח חכמתו העצמיית שבו. וכמ"כ למעלה ממש הע"ס הנאצלים נק' עשרה שמות שהם רק בחינת שמות שהוא הארה ממנו ית'. שהוא מה שקורין לו אל ארך אפים ורב חסד הוא על שם הפעולה לפעול העולמות. שהוא ע"י קריאת שם הוי' ממשיכים שיהוה אותם. וכן כל השמות [נמצא כמו שהאדם בפ"ע א"צ להשם כך הע"ס אינן ערוך לעצמותו ית'] אך אין הנמשל דומה להמשל מאדם. כי באדם כשקורין לו שם החסד. אף שאינו קורא כ"א

* נ"ע

קריאת

נ"ב. ע' כל בכר להשתחוי' והם י"ב בקר אבל יוסף השתחוי'.

קריאת שם. אך יש בו בהאדם חסד עצמי בלבבו. וקריאת השם הוא לעורר גלוי החסד שיש בלבבו בהעלם. אבל בא"ס ב"ה אין כלל שום ע"ס גם בהעלם בעצמותו שאין שייך כלל בעצמות א"ס ב"ה גם בחי' ספירות גנוזות ונעלמים אלא הוא פשוט בתכלית הפשיטות כנ"ל. ורק כשקוראין לו בשמות אלו אזי נמשך הארה והתפשטות החיות ממנו ית' להיות בחי' חסד שהאור והחיות הנמשך ומתפשט ממנו ית' אינו שייך מצד עצמו לקרותו חסד או אפילו חכמה כי הוא קדוש ומובדל מבחינות אלו כ"א כאשר יורד ונמשך למטה נעשה ונק' שם חסד או חכמה כו' [ולפי זה המשל דשם האדם ראובן או שמעון צודק כאן יותר קצת מקריאת שם המדות. דשם ראובן אינו שייך שיש באדם ממש בהעלם כמו החסד והחכמה שיש באדם ממש בהעלם ומ"מ ע"י קריאת שם ראובן הוא פונה לקוראו. כמו כן הוא ענין השמות למעלה כגון ארך אפים ורב חסד. דהגם שאין שייך לומר שמדות אלו גנוזים ונעלמים בעצמותו עכ"ז. ע"י קריאת שמות אלו נמשך האור והחיות הפשוט ממנו ית' להיות מדות אלו. ועמ"ש בד"ה משה ידבר בענין פי' שמותיו ית' ובד"ה מי יתנך כאח לי בענין שע"ס נק' רזא דשמא קדישא . ולכאורה לפמש"כ מובן שלא שייך כלל מציאת ע"ס הגנוזות וכן משמע ממ"ש בע"ח שמ"א פ"ג בענין עתיק שהוא הבחינה התחתונה שבמאציל וכאלו נאמר דרך משל שהוא בחינת מל' שבמל' ואע"פ שאין כן כי אין שם דמות וספירה ח"ו כלל רק לשכך האזן נדבר כך עכ"ל. הרי ביאר בהדיא שאין שם דמות וספירה כלל. ומ"ש בחי' תחתונה י"ל שהוא ע"ד הארה. כמו הארת השמש מה שמאיר על הארץ אינו ערוך לעצם השמש והוא בחי' היותר תחתונה. ולכן המשיל זה לבחי' מל'. שענין מל' הוא ג"כ הארה שהוא מה ששמו נקרא עליהם . ובחי' מל' שבמל' זהו כענין הארה דהארה]. ולכך לא היה השבירה ביסוד דא"ק כ"א בז"ת דמל' דא"ק. כי הנה אני הוי' לא שניתי כתי' שאין שום שינוי אצלו ית' בין קודם השבירה ולאחר השבירה כי שבה"כ לא היתה נוגעת רק בבחי' השמות ולא בבחי' עצמותו ח"ו וכמשל מסך וענן המפסיק את אור וזיו השמש ומחשיכו שאין זה נוגע לעצמיות ומהות השמש כו'. וז"ש בפע"ח בכוונת שמע ישראל ב"ן רפ"ח גימ' שם וכמ"ש במ"א בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את שפ"א. ולכך לא הי' השבירה ביסוד דא"ק שהוא נק' בחי' עצמותו ית' לגבי מל' דא"ק שהוא בחי' שם לבד ולא הי' כלל אפשר לימשך הגלוי מיסוד דא"ק ושיהי' שייכות ענין שבירה ח"ו. כ"א בבחי' מל' דא"ק לבד [שע"ז כ' בע"ח שהוא עד"מ כמו מל' שבמל' דא"ס כנ"ל שהוא נעשה עתיק לאצילות. משא"כ ביסוד דא"ק שהוא עצמיות לגבי בחי' זו לא שייך כלל ענין שבירה ח"ו . ובזה א"ש מה דקשה לכאורה איך שייך לומר שיסוד דא"ק הוא עצמיות א"ס . אלא כי לפי שבחי' עתיק דאצי' הנמשך ממל' דא"ק המשיל בע"ח לבחי' מל' שבמל' שהוא כענין הארה דהארה ע"כ בחי' יסוד אף שהוא הארה לגבי א"ס ממש עכ"ז לגבי ההארה דהארה נק' עצמיות ממש . ולפע"ד כ"ז הוא בהקו דהיינו עצמיות הקו והארת הקו כו' שביסוד דא"ק מלובש עצמיות הקו. וזהו ענין יוסף לשון תוספת אור. ובמל' דא"ק שנעשה עתיק לאצי' היינו הארת הקו . ועיין בהגה"ק ד"ה איהו וחיוהי] וזהו ענין שיוסף הוא בחי' מלך השמיני הדר שלמעלה מהשבירה והתיקון היינו כי יוסף הי' בחי' יסוד דא"ק

מה שלא הי' כלל בשבירה. ולכך לא הכירוהו אחיו השבטים שהן היו בשם ב"ן שהיו מרכבה תתאה בחי' ק"ק דבריאה. ועבודתם היה לברר רפ"ח ניצוצין שבבי"ע להעלותם לאצי' וזהו שהם עלו שבטים כו' לשם הוי' שהם העלו הרפ"ח לשם ב"ן אשר ב"ן רפ"ח גימ' שם שרש שבה"כ מבחי' שם לבד. אבל יוסף היה מבחי' מ"ה דא"ק שלא הי' כלל בשבירה שהוא למעלה מאצילות. ולכן ג"כ לא הכירוהו כי לא הי' דביקותו נראה ונרגש כלל לפי שהוא מבחי' מ"ה. שהוא הביטול האמיתי בפנימיות שאינו נראה ונרגש הדביקות בגופו כלל [אלא ע"ד והצנע לכת כו' ועי' בפי' ספרא דצניעותא בתחלתו. קיצור יוסף שרשו מיסוד דא"ק שלמעלה משרש הזמ"ל ששרשם ממל' דא"ק בחי' שם והארה כי שרש השפי' אינו כמ"ש בפרדס גנוזות בעלמיות רק שהם ע"ד קריאת שם וזהו ענין מל' דא"ק אמנם יוסף שרשו מיסוד דא"ק עלמיות והוא מ"ה ע"כ לא הכירוהו. ואפ"ל עוד ע"ד מ"ש במ"א שיש נשמה דבריאה שהנשמה שבגופו היא מבריאה ומ"מ שרשה מאצי' אלא שזה השרש הוא רק מקיף ועד"ז השבטי' הי' נשמתן שבגוף מאצי' שבבריאה ואצי' ממש הי' בבחי' מקיף וביוסף הי' נשמתו שבגוף מאצי' ממש ויסוד דא"ק הי' בבחי' מקיף אצלו כו' עכ"ה]:

ג **וזהו** ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך. פי' שכם הוא בחי' אחוריים בחינת כתפין.

והנה עיקר ותכלית הבירורים הוא רק להפך את בחי' אחוריים לבחי' פנים שיהי' היחוד פב"פ. ועמ"ש בסידור ע"פ עבדים היינו לפרעה. והנה מבואר לעיל שעבודת השבטים הי' לברר הרפ"ח ניצוצין שנפלו בבי"ע להעלותם לאצי' וכמו כשאדם אוכל איזו מאכל ועובד את ה' בכח האכילה נמצא מהפך מבחי' שכם שהוא אחוריים שמשם שרש המאכל (שאין לך עשב שאין לו מזל כו' והמזלות מקבלי' מע' שרים) לבחי' פנים שנכלל בקדושה ע"י בחי' בקשו פני וכן מלמעלה נמשך בחי' אור פני מלך חיים כו' וזהו ענין לעבדו שכם אחד שמבחי' שכם ואחוריים יוכלל בבחי' אחד. [ועמ"ש בד"ה ושאבתם מים בששון בענין הושיעה ימינך כי נאמר השיב אחור ימינו כו' וצ"ל הושיעה ימינך וזהו ג"כ ענין להפך מבחי' אחוריים שהוא ענין השיב אחור ימינו לבחי' פנים והושיעה ימינך]. וזהו ענין הבירור של אחיו השבטים [ואפשר שזהו ענין מ"ש וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם. וז"ש ביששכר ויט שכמו לסבול. ועמ"ש בד"ה זכור דעמלק בענין לנהג אחרי במדבר כו' ועמ"ש בענין כתפות האפוד] אך ביוסף נאמר שכם אחד על אחיך פי' שהוא ג"כ ענין הבירור להפך מבחי' שכם ואחוריים לבחי' אחד היינו בחינת פנים אלא שהוא "על אחיך שהבירור של יוסף הוא בבחי' עליונה שלמעלה מענין הבירור של אחיו השבטים וכמ"ש בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים כו' ובענין והנה קמה אלומתי כו' [ועיין בזהר פ' לך לך ד"פ ע"א בה"ת מענין שכם אחד על אחיך ובגמ' פ"ח דב"ב דקכ"ג דשכם אחד על אחיך זהו ענין מ"ש כי את הבכור כו' לתת לו פי שנים ונת' במ"א בד"ה כי תהיין לאיש שבחי' חלק בכורה זהו ענין מ"ש לפני מלך מלך כו' דאף שגם השבטי' מבררים מתהו אך כי יוסף מברר למעלה במקור ושרש התהו כו'. וגם פי שנים היינו כמ"ש לקמן בענין חרב פיפיות. ובאדר"ז דרל"א א' פי' דתרין חולקין דבכור הם תרין עטרין ונת' במ"א בד"ה אלה פקודי בענין משכן העדות. לפ"ז אפ"ל כי ע"י בירור

השבטי'

השבטי' נמשך יחוד זו"נ וכמש"ש בענין אלה ששה בני לאה ו' פעמי' ו' כו' אבל יוסף על אחיך שממשיך יחוד או"א. וכדלקמן שממשיך מכתר בחו"ב. עוי"ל עפמ"ש בד"ה כה תברכו בענין ישא ה' פניו ואחז"ל ואיך לא אשא כו' ונת' שזהו ענין המשכה שלמעלה יותר מבחי' ומדרגת יאר ה' פניו כו' היינו למעלה ממדרגת החכמה שנק' ג"כ הארת פנים כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו שזהו ענין יאר כו' וגם ואור פניך כי רציתם. וישא הוא למעלה מבחי' זו כמו ענין רעוא דכל רעוין . ולכן י"ל דעבודת השבטים להפך מבחי' שכם ואחוריים לבחי' פנים מעוררי' וממשיכים מבחי' יאר כו' אכן ע"י שכם אחד דיוסף שהוא בירור עליון יותר שמבחי' אחוריים דא"א לבחי' פנים ממשיך בחי' ישא ה' פניו אליך היינו פנימית א"א וזש"ש וישם לך שלום שזהו מדרגת יוסף ולפמ"ש שהמשכה זו היא למעלה מקו המדה א"ס ג"כ שזהו בחי' יוסף לשון תוספת וריבוי האור] :

וביאור ענין השכם אחד. יש להקדים כי שרש יניקת החיצוני' אינו ממדרגה נמוכה כ"א דוקא ממדרגה נעלה שכשנמשך אור א"ס בחכמה ומדו' א"י לינק. כ"א קבלתם היניקה מאחוריי' דא"א. וזהו עומד על היאור למעלה מבחי' הנהר היוצא מעדן שהוא חו"ב כו' כ"א רצון הפשוט שלמעלה מחכמ' ותורה . הב לדקת כו' ושם שממי' בידים כו'. והיינו כמאן דשדי כו' עורף. וג' שרי' (ע' זהר פינחס דרכ"א סע"ב ע"פ גער חית קנה כו' נעץ קנה בימא רבא כו'. וע' בלו"ת להמגיד מ"ש מענין ג' שרים הנ"ל). ועבודת יוסף במצרי' שבתחלה ע"י הפתרון תלה שר האופי' ואת שר המשקים העלה לקדושה (והיינו כמ"ש הרמ"ז ר"פ מקץ ששר המשקים הי' מק"נ שהיא יכולה להתמתק ונכללת עם הקדושה ממש וזהו כ"א זכרתני אתך כאשר ייטב לך כו'. וי"ל ג"כ ע"ד מ"ש בזהר פינחס דרכ"ב א' מקנה נעשה הנס ע"ש בפי' הרמ"ז) ונעשה משנה לפרעה ועי"ז פעל שמרצון העליון לא יומשך דרך עורף כ"א יתלבש בחו"ב ועי"ז נמשך בבחי' פנים לישראל וזהו עבדי' היינו כו' ויוציאנו שהלבישו לזרועות דא"א. ועי"ז נמשך מ"ת.

וזהו ענין השכם אחד כו':

וזהו ענין בחרבי. כמשל החרב שחותך את הראש שלא יומשך לג' שרים הנ"ל (וי"ל פי' הראש היינו מקיף דלבונה שנק' רישי' דעשו ע' בד"ה ראה ריח בני) וזהו ע"י רוממות אל בגרונם שנמשך בג' שרים דקדושה . אזי ממילא וחרב שנחתך היניקה לחיצונים כי כשנמשך דרך פנימית כו' (וע' מענין וחרב בפע"ח שער ק"ש שעל המטה פ"ה שנמשך ממזל הי"ג דדיקנא כו' וע' בזהר ח"ג ד"ם ע"א בענין חגור חרבך על ירך גבור כו' אחוזי חרב כו'. ואפ"ל עפמ"ש במ"א דכתר אותיות כרת וכמ"ש תרום ידך כו' וכל אויביך יכרתו וזהו רוממות דוקא ואז וחרב כו' וע' בזהר בשלח נ"ד א' ע"פ אז ישיר אז הוא כד אתחבר נהירו דאל"ף ומטי לזיי"ן. מאן זיי"ן דא חרב כו' כדין עביד נסין וגבורן בגין דאתחבר א' עם ז' ודא הוא שירתא כו'. ולהעיר ממ"ש בזהר ויגש דר"ה ב' ואע"ג דאל"ף כו' ומבואר הפי' במ"א כי אל"ף הוא כתר ולפי שהוא הרצון שלמעלה מהחכמ' יוכלו החיצוני' לינק ממנו כנ"ל וזהו ענין ארור כו' אבל כשמתחבר האל"ף עם זיי"ן זהו כשנמשך בפנימי' דרך ע"ס ואז אין להם יניקה. ובפי' הרמ"ז בשבלה שם שזהו ענין יחוד פנימי דאו"א בנמשך מעתיק ואז מקבלת המל' מאימ' עילא' גבו' עליונו' ועושה נסים נפלאי' לישראל

נ"ב. עמ"ש בענין כתנות האפוד.

וגבו' לעובדי כוכבים. וע' בדרוש נגוף ורפוא הו"ג יחד מכתר דוקא. ועמ"ש בענין כי אש יאלה מחשבון כו' אכלה כו'. ובמק"מ שם פי' א"ז שהגיע אור אריך עד המ'. וע' עוד ברע"מ ר"פ שופטים מענין וחרב פיפיות וח"א דכ"ח ב' מענין חגור חרבך כו' וע' בזהר תרומה קל"ט סע"ב ע"פ מי העיר כו' כעפר חרבו כו' ח"ג קכ"ד א' ר"י סע"ב. וע' בפרדס שער האותיות בענין זיי"ן. ועיקר הפי' דזיי"ן הוא במל' כמ"ש בזהר בשלח דף כ"א דכל כלי קרבא אפקיד בידהא וזהו ג"כ ענין ענני כבוד שקבלו אבנים. וזהו ג"כ ענין דוד שהוא השביעי אדמוני עם יפה עינים. ואחז"ל מדעת סנהדרין כו' דהיינו ע"ד הנ"ל ע"י הו"ב כו'. וז"ש בזהר אמור דק"ד א' דוד מלכא אמר כל כלי יוצר כו'. וזהו ענין החותם בברוך ע"י ה"ג כו'. וזהו ענין אז שלא יהי' יניקה לבחי' ארור מהאל"ף והיינו ע"י הזיי"ן כו'. ועמ"ש בזהר קרח קע"ז ב' בענין תכלת שהוא המקיף הדוחה החיצונים ועמ"ש ע"פ ה' יחתו מריביו כו'). והנה שר המשקים הוא הקנה שממשיך יסוד המים מהמוח אל הלב וגם בקנה יש גידי' דקים שמחברי' המוח ללב וכו' וזהו ענין קנה חכמה כו' ולכן ג"כ הקול מעורר הכוונה ועמ"ש בד"ה הקל קול יעקב. והמשכה זו זהו מצות עיון התורה ע"ד שקנה חכמה. וגם בתפלה אהבה הנמשכת כמים כו' שכ"ז נמשך מן המשכת התכמ' מהמוח אל הלב שמשיג הפגה אמיתי' ע"ד דברי חכמים בנחת נשמעים ולא בגבורו' ורשפי אש כו' (ועמ"ש בזה בביאור הזהר וירא גבי בת אבי היא וכו' ועמ"ש בענין ויין כו' להאכיל וכו'. וזהו ג"כ ענין אהבה בתענוגי' מים מגדלי' כל מיני תענוג. והנה הקנה אינו שואב משקים ממש רק הלחלוחי' שלהם והוא כענין על שלמעלה ממים. תזל כטל כו'. גם להעיר מענין קנה המדה ומענין שבעה שבלי' וכו' בקנה אחד. גם קנה ל' קנין קנני ראשית דרכו חמשה קניים קנה כו'). ושר האופים הוא ענין מצות התורה בדבור שזהו ענין הגשמת התורה יותר כשנק' להם. הטם כ"ב אתוון דאוריי' (משא"כ קנה בחי' עיון וכו' ועמ"ש מענין אפייה ע"פ ואפו עשר נשים כו'). ושר הטבחים הוא ענין הורידין שבהם עולה הדם שהולך מהלב למוח . והוא בחי' אהבה כרשפי אש וזהו ענין התפלה שהיא מלמטה למעלה (ועמ"ש מענין דם התמיד בד"ה בכ"ה בכסליו ובד"ה לו כו' קרבני לחמי ועמ"ש בד"ה והוסף אסתר בענין כלאן טבחה שזהו ענין מס"נ בק"ש בבחי' בכל נפשך שהוא שיגיע המס"נ ג"כ בנה"ב. ועמ"ש ע"פ שורך טבוח וכו' וכתי' בתורה ג"כ הכמות בנתה כו' טבחה וכו' במשלי סי' ט' . וי"ל ג' שרים אלו הם ג' פסוקי' שבפ' ראשונה דק"ש ואהבת כו' בכל נפשך וכו' בחי' לאן טבחה הנ"ל. והיו הדברי' וכו' זהו עיון התורה שר המשקים וזהו על לבבך שממשיך מהמוח ללב. ואח"כ ודברת בם דבור שר האופים. וכ"ז בחי' שמע ישראל שר אל כי רוממות אל בגרונם כו') ועי"ז נעשה הרב שכשנמשך בבחי' פנימי' אינו יורד לאחוריים:

ובפי' פיפיות פי' ברע"מ ר"פ שופטי' ב' פיות תרין ההי"ן דשם הוי' והיינו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שעי"י מ"ע גורמי' שירד ההמשכה מה"א בפנימי' בהו"ב ומדות כו' וזהו הפה הא'. שעי"ז אינו יורד להם השפע משם. אך כדי שלא יגביהו ה"ע בבחי' אם תגביהי כנשר ליכק מה"א ע"ז הוא הפה הב' ע"י מצות ל"ת. (ועוי"ל עפמ"ש בדרוש מילדות העבריות שיניקת החיצוני' בב' אופנים. הא' שהוריהם אל המקיף כנ"ל בענין אם תגביהי כו'

מעורף ה"א. הב' ופניהם אל הפנימי מסוף היושר כו'. וכדי למנוע ב' יניקות אלו צ"ל ב' פיות. וזהו ענין פותח בברוך וחותם בברוך. כי פיה פתחה בחכמה חכמה ברא"ש חכמה בסוף. וז"ש בזהר ס"פ בשלח דס"ה ע"ב ודס"ו ע"ב גבי מלחמת עמלק שמשה נלח המלחמה שלמעלה ויהושע המלחמ' שלמטה ופי' למעלה היינו בחי' אם תגביהי כו' וגלות זה ע"י כאשר ירים משה כו' כי תרום ידך כו' יד הרמה ועי"ז וכל אויביך יכרתו כנ"ל. ויהושע נלח מלחמ' שלמטה בבחי' נער מט"ט וזהו ויחלוש כו' לפי חרב היינו הפה שלמטה. ע' זהר שם ולשון ויחלוש כמו מורפא קמא מחלים וכו' ע"ש). וענין ואני נתתי לך כי גוף וברית חשבינן חד ושניהם בקו האמלעי כו'. מיד האמורי הם האותיות שנפלו בשבה"כ כי הכלים הן אותיות וזהו ג"כ ענין מחשבות זרות כו' והנה ע"י מחשבות זרות ודברים בטלי' גורמי' גם עכשיו כן כי ישראל עלו במחשבה יעקב חבל. וע"י שהם משפילי' א"ע בתאוות ודבורי' וכו' גורמי' ג"כ למעלה שהקב"ה משפיל החיות אלקות להחיות החילוני' וזהו אלבים שמים קדרות וכו' ועמ"ש מזה בביאור דיוקתי גבי הנה הסתיו עבר כו' וכן ע"י גסות מעוררי' אם תגביהי כו' ולזה ע"י ב' פיות הנ"ל מונע ב' יניקות אלו וזהו אשר לקחתי כו' מיד האמורי והוא בחי' שר האופים דקליפה כו'. וזהו ה' הפיר כו' הניא כו':

לדרוש הנ"ל הגהות והוספות וביאורים.

וביאוה"ע ילה"ק כי שרש יניקת החילונים אינו ממדרגה נמוכה לבד כ"א דוקא ממדרגה נעלה (כמ"ש בת"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש עמו גבי ולפניו כהשכה כאורה כו'. אבל אח"כ כו' לפי שנמשך להיות נמלום כו'. ובפ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ה בד"ה וזהו הבע משמים וסד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם. ובד"ה וארא אל אברהם גבי והנה בחי' עיבור ובלקו"ת פ' לו בד"ה מלה זו פ"ג גבי ומשם הי' יניקת פרעה באחורי הערף כו' אך באאתם ממלרים כו' ע"ש) שכאשר נמשך הא"ם בהכ' ובהמדות אין החילונים יכולים לינק כ"א קבלתם מבחי' האחוריים של בחי' ארך אפים הנק' בל' הזהר א"א. וזהו והנה עומד על היאור ות"א יאור נהרא. דהיינו ששרש יניקתו הוא "על היאור למעלה מבחי' נהר היוצא מעדן הו"ב (הג"ה ועי' בזח"ג בלק דקצ"ג סע"א בפי' אשר על הנהר פתורה ובמק"מ שם שפי' ענין על הנהר באופן אחר עדמ"ש בזהר פ' פינחס דרל"א ע"ב בענין היותרת על הכבד. ועי' מזה בפרדס ערך יותרת הכבד ובמא"א אות יו"ד סמ"א. ועד"ז יל"פ המד"ר ר"פ מקץ בפי' והנה עומד על היאור הרשעים הם נתקיימים על אלהיהם כו' עכ"ה) דהיינו מבחי' אם לדקת מה תתן לו כו' ואם שממית בידים תתפש כו' ומ"מ קבלתם מבחי' האחוריים הנק' עורף דא"א והיינו כמאן דשדי בתר כתפי'. והנה ענין ג' שרי פרעה היינו כי פרעה הוא בחי' הערף וג' שרים הם קנה ושט ורידין כמ"ש בת"א פ'

בשולי הגליון. השבטים מחברים אלי' עם בריאה ויוסף מחבר א"ס עם אצילות ע' כה"ג בד"ה ענין שבעת ימי המלואים.

פ' וארא בד"ה לכן אמור לבנ"י. כי מצרים הוא מיצר הגרון המפסיק בין מוח ללב יעו"ש הענין ושם הוא בחי' שר המשקים שר האופים שר הטבחים שהוא בחי' קנה ושט ורידין שהם הם בחי' כל תענוגי עוה"ז ומח' ועסקיו ותחבולותיו אשר ישתמש בהם כ"א לפי צרכו והם הם המונעים ומעכבים ומסכים המבדילין בין אור ה' שבמוח ובין גילוי הלב (הג"ה. ועי' מענין ושט ברע"מ פ' פינחס דרל"א ורל"ב ע"א שהו"ע שטו העם ולקטו. שעיין דתאוה דלהון אכילה ושתי' כו'. וענין קנה עי' פרדס ערך קנה במ"ש ויש קנה בצד הקליפה והיינו ענין כעץ קנה בים כו'. ועי' מזה בזח"ג פ' פינחס דרכ"א סע"ב ע"פ גער חית קנה. ועי' במד"ר ס"פ תרומה. ועי' מזה ג"כ בת"מ להב"י פ' בראשית עכ"ה) . וזה הי' ענין עבודת יוסף במצרים לעשות הכנה ליצי"מ שיומשך האור בבחי' פנים. והיינו ע"י שהי' פותר החלומות (עי' מענין החלום בד"ה שיר המעלות כו' היינו כחולמים ואת שר האופים תלה לפי שפתח באף כמו המן והנחש. ואת שר המשקים העלה לקדושה כמ"ש הרמ"ז ר"פ מקץ שהו"ע מיתוק דק"כ) ונעשה משנה לפרעה ועי"ז פעל שמהרצו"ע דא"א לא יומשך דרך עורף ב"א שיומשך ע"י חו"ב. וז"ש יוסף ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על א"מ כו' כמ"ש בממ"י להרב"י דאיש נבון וחכם היינו שמאיר בו ג"ר כה"ב כו' ועי"ז כמ"ש אלקים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה וכמ"ש בפע"ח ובמ"א בענין עבדים היינו לפרעה ויוציאנו ה"א חו"ב שהלבישו לחו"ג דא"א ר"ל שיומשך השפע מהמדות דא"א ע"י הו"ב כו'. ולא כמו שנמשך תחלה דרך אחוריים כו'. ועי"ז נמשך אח"כ מ"ת. וזה"ע השכם אחד דיוסף שמבחי' שכם ואחוריים יהי' נעשה אחד (הג"ה אשר אחד האלף הוא א"א והא' הוא חכ'. דהיינו שע"י שא"א מאיר ע"י החכ' ואזי נק' מלך הכבוד. ופי' הרמ"ז פ' במדבר דקי"א כבוד הוא לבהה"ע והכתר ה"ס מלך שמתלבש בבחי' כבוד הנ"ל. ואזי הוא נק' מלך הכבוד ע"ש שחלק מכבודו ליראיו כמ"ש במד"ר פ' וארא פ"א ע"פ ויאמר ה' אל משה ראה נתתיך אלקים לפרעה יעו"ש. והד' דאחד זהו ההמשכה מהחכ' ע"י הדבוה"ע כו'. כ"ז הוא בחי' יוסף יסוד דא"ק הדר המתקן מהתהו לתיקון וגורם שיומשך השפע מא"א ע"י החו"ב. ונק' שכם אחד. אך זה ניתן לו ע"י יעקב בריח התיכון סוד הקו"ה שממשיך בחי' זו ביוסף ע"ד אלה תולדות יעקב יוסף דגוף וברית חשיב חד. עי' זח"א פ' וישב דקפ"ב ע"ב ובפ' בראשית דכ"א ע"ב ועמ"ש בד"ה בן פורת יוסף. וזהו ואני נתתי לך שכם אחד עכ"ה) :

והנה ענין אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי ות"א בצלותי ובבעותי. איך נק' צלותא בשם חרב. אך זהו עמ"ש רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם.

והיינו כמו עד"מ החרב שחותך את הצואר. והנה בצואר ש הם קנה ושט ורידין שהם ג' שרי פרעה שאמר לא ידעתי את ה' מי ה' אשר אשמע בקולו כנ"ל כמ"כ יעקב בצלותי' עשה להפסיק היניקה דבחי' הנ"ל שהחיצונים לא יקבלו יניקה מבחי' כמה א"ה כו' (ומה שעד"מ החרב שחותך הצואר מהראש זה"ע רישי' דעשו. עי' רש"י בפי' האמורי. ורישי' דעשו הוא המקיף דלבונה שבו וע"י נמשך לו השפע כמ"ש בד"ה ראה ריח בני. וע"כ צלותי' גרם להפסיק היניקה ושיומשך בקדושה). אך וחרב פיפיות זהו ע"י רוממות

אל:

אל בגרונם כי הנה גרונם כולל קנה ושט ורידין דקדושה ולכן ע"י רוממות אל בגרונם נמשך גילוי אלקות בג' בחי' הנ"ל דקדושה קנה הו"ע ובכל קניך קנה חכ' כו' אזי ממילא לא נמשך עוד היניקה לג' בחי' הנ"ל דקליפה:

והנה להבין ביאוה"ד וגם להבין ענין חרב פיפיות דהיינו של ב' פיות. דאי' ברע"מ ס"פ שופטים דרע"ד ע"ב ה' ה' תרין פיפיות דילה וכ"ה ג"כ ברע"מ ס"פ משפטים דקט"ו ע"ב. ועי' מזה ג"כ בפרדס ערך חרב ובמא"א אות ה' סכ"ב לריך תחלה להבין. כ"י מו"ח פערטיל נייר בעמוד כי הגבוה מאד בשטה דרמ"ח מ"ע שטה יומשך עם הלב. וכן נת' בד"ה הקל קול יעקב שבסידור (שהוא כי"ק אאזמו"ר נ"ע בעלמון) וז"ל מלאה הארץ היא תושבע"פ קניך הן הם קנה חכ' קנה בינה כו' שהן נמשכות מחו"ב עילאין וכל המשכה נק' בשם קנה עד"מ כמו קנה הגשמי המוליא הקול מהלב וגם התפשטות והילוך כח השכלי מהמוח אל הלב הוא דרך גידין דקין מאד המובלעים בקנה כידוע לי"ח עכ"ל. אך כל. בכ"י מו"ח שם. שטה ונקרא כו' (הג"ה. ע"ד ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כי קנה עה"כ גימט' יוסף ו"פ הוי' כמ"ש במא"א אות ק' סל"ז. ולכן בקנה יש שש טבעות והם נגד ו"ק והם ששה מעלות לכסא העליון בינה וכו' כ"כ בפרדס ערך קנה והוא מד' הזהר פ' פינחס דרל"ה סע"ב. והנה ונהר יוצא כו' להשקות זהו ג"כ בחי' יוסף כמ"ש בזהר פ' מקץ דקל"ד ע"א. גם י"ל ענין שר המשקים ע"ד הנז' בזח"ג דקפ"ט ע"ב בענין מהו כיין הטוב דאתא יעקב וארמי בי' מיא דא הוא יין הטוב ועי' בזהר פ' שמיני דף ע"ל ע"א ועי' בזח"א פ' וירא דק"ע ע"א ע"פ כי כולה משקה כגן ה' ומשם י"ל ענין שר המשקים דקדושה שהוא כגן ה' ושר המשקים דקליפה שה"ע ככר הירדן כי כולה משקה ובמד"ר שם פמ"א כי כולה משקה המד"א והשקה את האשה את מי המרים. והיינו משום דארז"ל במד"ר שם ובגמ' נזיר פ"ד דכ"ג סע"א אר"י כל הפ' הזה ע"ש עבירה נאמר. וישא לוט. ותשא אשת אדוניו את עיניה כו'. כי כולה משקה. אלכה אחרי מאהבי נותני לחמי ומימי כו' ושקויי. בהושע סי' ב'. ושקויי הוא ל' משקה. וה"ע זנות כמ"ש ברישא דקרא בהושע שם כי זנתה אמם כו'. ולכן מזה נמשך לסוף ההשקאה של מי המרים. ושר המשקים דקדושה זהו ע"ד דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים כדפירש"י בחומש פ' לך ע"פ ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר. ובמד"ר פ' נשא פי"ד ע"פ צופה פני דמשק משמע שזהו אליהו הנביא. ועי' בפהש"ר עפ"ז. קיצור מההג"ה. ענין כי כולה משקה כגן ה'. י"ל מרומז בו שר המשקים דקדושה ושה"מ דקליפה. כי שה"מ דקדושה זהו כגן ה' שנא' בו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. וזהו ג"כ ענין לואך כמגדל השן כו'. צופה פני דמשק בחי' שדולה ומשקה מהתורה. והוא אליהו הנביא. ולכן השגת רוה"ק נק' גילוי אליהו. וזהו ג"כ ענין קנה דקדושה גימט' יוסף. שהוא בחי' ונהר יוצא ובהשקאה זו מערב מים ביין ע"ד ערבים עלי ד"ס יותר מיינה ש"ת כמ"ש בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש השני. ויש לעו"ז שה"מ דקליפה תאוות התענוגים גשמיים גם באיסור ע"ד אלכה אחרי מאהבי נותני לחמי כו' ושקויי. וזהו כי זנתה ע"ד אשר אתם זונים אחריהם. וסוף דבר נמשך מזה והשקה את האשה את מי המרים ע"ד ואחריתה מרה כלענה.

מבלי

משלי סי' ה' ד'. ויש להעיר עוד ממ"ש רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. במשלי סי' ג' ח'. ובמד"ר פ' נשא פ"י ע"פ שוקיו עמודי שש אמרו שוקיו זה התורה שנא' ושקוי לעצמותיך. ויש להעיר ג"כ מפ' ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים עכ"ה). והנה הורידים: שטה הדם ולחזקו כו' (הג"ה ועמ"ש בלק"ת בשה"ש ע"פ אני ישנה ולבי ער ושם פ"א עכ"ה) והוא: שטה שר הטבחים (הג"ה ואפ"ל הענין שהורג את היצה"ר כמשארז"ל פ"ו דסנהדרין דמ"ג ע"ב אריב"ל כל הזובח את יצרו ומתודה עליו מעה"כ כאלו כבדו בשני עולמות כו' שנא' זובח תודה יכבדנני כו' ופירש"י זובח את יצרו לאחר שהסיתו לתאוה הוא זובחו והורגו. א"כ זה"ע שר הטבחים שהתרגום רב קטוליא עכ"ה). והושט הוא: שטה מוחין כו' (הג"ה. ועי' מענין אפיה בלק"ת פ' בהר בד"ה כי תבאו אל הארץ. ושם פ"ג בענין וכי תקרב קרבן מנחה מאפה תנור. ובפ' בחקתי בד"ה בשברי לכם מטה לחם ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד. ושם פ"ב. ועי' במא"א אות מ' סק"י מענין אפיה יש להעיר ממ"ש בת"ז וכהאריז"ל בענין שלש נשים אחת לשה וא' עורכה וא' אופה. לענין ג' שרים הנ"ל. כי הלישה היא במים זהו כענין שר המשקים כו' עכ"ה). ובל זה: שטה לחמה והושט (הג"ה כי אע"פ שהקנה הוא המוציא הקול עכ"ז גם הושט מתפשט עמו כדאי' בגמ' ורש"י רפא"ע דמ"ג ע"א בענין ושט דאכלה בי' ופעיא בי' עכ"ה). שר המשקים: שיטה כי כמו, *להיות: שטה והן. בינה כו'. ושר האופים: שטה כי כנ"ל (הג"ה ל"ע אם יש להעיר לענין ג' שרים אלו קנה ושט ורידין מענין מ"ש בת"ז וכהאריז"ל בענין מ"ש במשנה פ"ג דפסחים שלש נשים א' לשה וא' עורכת וא' אופה. כי הלישה זהו במים. ובחי' אה' הנמשכת כמים זהו נמשך מבחי' הקנה שר המשקים הממשיך מהחכ' כו' ול"ע עכ"ה). וזהו רוממות: בשטה וזהו. שטה האר' פניו. ועמ"ש בלק"ת בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות בענין אל ה' ויאלי לנו (הג"ה וכאשר בגרונם הוא רוממות אל עז"כ כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות בשה"ש ד' ד' דפירש"י דקאי על לשכת הגזית שמשם תורה יוצאה לישראל וזהו היפך מצרים מיצר הגרון ויש להעיר מענין כבד את ה' מהונך ואז"ל א"ת מהונך אלא מגרונך עכ"ה). וזהו ויוסף הורד מצרימה כי מצרימה היינו בחי' גרון ולשם נמשך רוממות אל בגרונם זהו בחי' יוסף ועי"ז וחרב פיפיות בידם דהיינו שבירר והתך יניקת. בעמוד יוסף שטה ב': שטה ג'. כנ"ל מבחי' כתפין דא"א להפוך לפנימי' א"א וזהו פיפיות ב' פיות דתרין הסי"ן דשם הוי' הו"ג והיינו רמ"ח מ"ע. בבוך כל המשמח את החתן (היינו הביאור דשכם אחד שאינו של מו"ח ז"ל). ועי' בסידור שער התפלה ג"כ בד"ה אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי ועי' בלק"ת סד"ה אתם נצבים בענין ושקל בפלס הרים כו'. והנה הי"ב שבטים מחברים אלי' עם בריאה ויוסף שנא' בו שכם אחד על אחיך היינו שהוא מחבר המהליל א"ם ב"ה עם האצי' ועמ"ש כה"ג בלק"ת פ' לו בד"ה ענין שבעת ימי המילואים כו':

ע"י ההשפלה בתאוות יונקים החיצונים מצמור השמאלי של היסוד. עלי עין ר"ל כמו שנראה מלמטלמ"ע למטה היא. כ"א כמו שהוא למעלה. י"ל בבחי' ללותי ובעותי

ובעותי יש ליוסף שכם על אחיך. כי הנה י"ב ברכות אמצעיות דשמו"ע הם נגד י"ב שבטים. אבל עיקר ח"י ברכאן שהם נגד ח"י חוליות השדרה שדרך בהן נמשך ההשפעה ממוח הדעת זהו נגד יוסף שנק' חי לדיק חי עלמין. וגם כל ענין תפלת המוספין זהו יוסף כמ"ש בפרדס ערך מוסף נק' יסוד כ"פ בתיקונים. והוא בת"ז תכ"א דס"א ע"א. ועי' במא"א אות מ' סל"ד מוסף נק' היסוד כי הוא בא בסוד תוס' כו' ע"ש. וגם בק"ש יש ח"י אזכרות ג"כ כנגד בחי' ח"י עלמין. וא"כ נק' שכם אחד בלגלותי זהו ק"ש ובעותי שזהו שמו"ע. וגם שים שלום זהו יוסף שהוא בחי' נהר וכתי' הנני נוטה אליה כנהר שלום. ובה אומרים ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך כו' שזה"ע שמבחי' שכם נעשה אחד כנ"ל. ואפ"ל בעומק יותר בפי' ואני נתתי לך שכם אחד. כי הנה הטפה נמשכת מזווג פב"פ. ואעפ"כ נמשכת דרך ח"י חוליות השדרה שהן בבחי' אחור הנק' שכם. א"כ בבחי' זו משכם ואחוריים נעשה אחד עם פב"פ ע"ד והיו לבשר אחד. וזה"ע יוסף שהוא בחי' ח"י ובחי' יוסף שהוא דוקא המקשר השכם לבחי' פב"פ. ועי' זהר ר"פ וילא דקמ"ע ע"ב ע"פ והנה סולם ובפי' הרמ"ז שם שהוא יסוד. וסולם דא ללותא. והנמשל מהו למעלה ענין המשכת הטפה. ר"ל כמו הטפה נמשכת ממוח האדם והגשמה כמו"כ למעלה המשכת האכ' שיהי' נמשך ומאיר למטה למקור הנבראים נק' המשכת הטפה:

להפטרה דפ' וירא

למועד הזה כעת חיה את חובקת בן. ותאמר אל תכזב בשפחתך. ולכאורה זה פלאי שתחשדהו לכזבן ח"ו. אך הענין שיש הפרש בין שקר לכזב בלה"ק שכזב אינו ענין שקר ממש. רק שהוא היפוך מן האמת. דהיינו שאין הדבר מתקיים כענין מוצא מים אשר לא יכזבו מימיו דהכוונה אף שיומשכו המים אבל לא יופסקו. וכך היתה כונת השונמית שהאמינה לו שתלד בן. אבל בקשה שלא יחלה וימות במהרה. וזהו אל תכזב ולא אמרה לו תשקר ח"ו והטעם לפי שאמר לה את חובקת בן דהיינו שיהי' הבן מעלמא דנוקבא ולכן לא הי' לו קיום כ"כ כאשר סופו העיד שמיד נחלה ואז אמר אביו בהבו אל אמו כי מעלמא דנוק' הוא. וא"כ החי' אותו אלישע ע"י ששם פיו על פיו כו' שהמשיך בו נשמה מעלמא דדכורא. ואלישע דוקא לפי שהי' מעולם הבריא' שלכן חרש י"ב למדי בקר שהם י"ב בקר דבריא' שהים עומד עליהם מלמע' וקבל מאליהו שהוא ב"ן דאצילות. ולכן מימות שמואל שאמר וגם נלח ישראל לא ישקר שתקן מדת הנלח אזי הי' נבואה בישראל כמ"ש בני הנביאי' אשר ביריחו כו' לאלישע היום ה' לוקח את אדונך מעל ראשך כי זה הי' רק עד אליהו בלבד שהוא ב"ן דאצי' משא"כ כשעלה אלי' בסערה השמים אזי נפסקה הנבואה מהיות שורה כ"כ בישראל. והנה כמו"כ הי' ענין העקדה דילחק שמחמת פחד העקדה פרחה נשמתו ממנו שהיתה רק מעלמא דנוק' וניתנה בו נשמה חדש' שמעלמא דדכורא. וא"כ הי' העקדה טובתו. ולכן לא הוליד אלא ג' שנים אחר העקדה שנתיישבה בו נשמ' זו.

משא"כ קודם העקידה. כי מי שנשמתו מנקבה אינו יכול להוליד כו'. חבקוק גימ' רי"ו כי הוא אותו בן השונמית שהי' אלישע ונתן בו נשמה דדכורא ע"י ג' שמות ע"ב שבויסע ויבא ויט ושלשתן רי"ו גימט' חבקוק וד"ל:

לפ' חיי שרה

ויצחק בא כו'. בב"ר פ"ס הלך להביא את הגר אותה שישבה על הבאר ואמרה לחי העולמים ראה בעלבוני. וקשה.איך יפרשו מ"ש אח"כ וישב יצחק עם באר לחי רואי. אך הענין דפי' בזח"א ר"פ תולדות קל"ה ע"ב באר דא שכינתא. לחי דא חי העולמים כו' ע"ש ועיין בפ' נח ד"ם סע"א. וזהו נשמת כל חי תברך את שמך. וענין לחי רואי כדכתי' עיניך יונים ועי' בזח"ג קדושים ע"פ הסבי עיניך מנגדי כו'. והנה מבואר בזח"א ד"כ ע"א שע"י שהאדם נשוי אשה גורם למעלה יחוד-עליון משא"כ השרוי בלא אשה כו' ולכן כשמתה שרה והי' אברהם בלא אשה ממילא הי' מיעוט ביחוד העליון דבאר לחי רואי. כי אברהם הוא שהמשיך היחוד העליון כמ"ש בלק"ת ר"פ לך לך. וא"כ יצחק שהביא את הגר לאברהם גרם בהי' יחוד העליון דבאר לחי כו'. וזהו ענין ואמרתם כה לחי כה היינו שכינתא כו'. וזהו שעל הבאר דוקא אמרה הגר לחי העולמים ראה עלבוני יען שברה שע"י שדחוה מאברהם נעשה פגם בבאר לחי הנ"ל. ומ"ש אח"כ וישב יצחק עם באר כו' היינו שגרם יחוד העליון במעשיו הטובים ועיין בזה"א קל"ו א' היינו דכתי' בקהתו כו':

יצחק זווגו בא אצלו. ידוע שיש ב' אופנים ביחוד עליון. הא' שהתחתון עולה למעלה והוא ע"י התפלה מי יעלה בהר ה' ונק' שילוב אד' בה'. הב' שהעליון יורד למטה והוא ע"י התורה שנמשך שם הוי' למטה. וזהו שיצחק קו השמאל בהי' עבודה זווגו בא אצלו בהי' ממטה למעלה ועד"ז כל היחודים בר"ה ויוהכ"פ הכל בבחי' הנ"ל אבל יעקב בחי' תורה הוא מלמעלמ"ט הלך אצל זווגו ועמ"ש באריכות ענין ב' בחי' הנ"ל בד"ה ואתחנן. וזהו מ"ש ע"ז זה ישפיל וזה ירים ישפיל המשכה מלמעלמ"ט ירים ממטלמ"ע ועי' זהר ח"ג ר"פ שופטים:

מד"ר ויצא פס"ח שאין זווגו כו'. צ"ע דהא גם בשארי דברים הכל מהקב"ה ואין אדם נוקף כו'. וי"ל אע"פ שתלוי בבחירת האדם אעפ"כ הכל מלמעלה כו'. ולכאורה זהו לאפוקי מד' הרמב"ם פ"ה משמונה פרקים. כי זאת האשה אשר לקח והשי"ת לא יגזור כו'. א"כ י"ל פי' מן הקב"ה היינו ממנו בעצמו ולא ע"י ע"ב סנהדרין שבהיכל הזכות ועד"ד בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא. ופי' מזלא היינו כענין מאין יבא עזרי. ועי' זהר ח"א קע"ו:

הוספות

הוספות:

במדרש רבה פ' בראשית פ"ח זכר ונקבה בראם, ר' יהושע בר נחמיה בשם ר' חנינא בר יצחק ורבנן בשם ר"א אמרי, ברא בו ארבע בריות מלמעלה וארבעה מלמטן, אוכל ושותה כבהמה, פרה ורבה כבהמה, ומטיל גללים כבהמה, ומת כבהמה. מלמעלן, עומד כמלאכי השרת, מדבר כמלה"ש, יש בו דעת כמלה"ש, ורואה כמלה"ש כו' ע"ש, נלע"ד שמזה אנו לומדים מופת על השארת הנפש, דהנה הרמב"ם במו"נ ח"ב פ"א עיון שני הביא בשם הפלסופים שכאשר אנו רואים דבר מורכב משני דברים ואח"כ אנו מוצאים דבר אחד משני הדברים הנ"ל בפני עצמו ג"כ אז ודאי גם הדבר השני נמצא בפ"ע כמשל יש דבר מורכב מחומץ ודבש וכשאנו יודעים שיש ג"כ דבש בפני עצמו הרי אין ההרכבה ההיא של המשקה העשויה מחומץ ודבש מחוייבת שהרי נמצא ג"כ דבש בלא חומץ א"כ ע"כ ימצא ג"כ חומץ בלא דבש אף גב אם לא ראינו חומץ עדין בלי דבש נכריח שהוא כן שיש חומץ בפ"ע ממה שאנו רואים שיש דבש בפני עצמו כו' יעו"ש כמ"כ בהאדם אנו רואים ההרכבה מחי וממדבר שהרי יש בו ד', דברים כמו בבהמה ממש אלא שנוסף בו עוד ד' דברים שאינן כלל בבהמה ה"ז הרכבה מבחי' חי ומבחי' מדבר ובחי' החי שבו זהו ממש כמו החיות שבבהמה אף שהוא בדקות יותר מ"מ הרי שוה לה ממש בארבעה בריות הנ"ל אוכל ושותה פרה ורבה ומטיל גללים כו' אלא יש בו עוד דיעה וכח הדיבור כו' וכיון שאנו מוצאין ד' דברים שבו מבחי' חי אנו מוצאים זה בפנ"ע בבהמה. מזה אנו שופטים שכמ"כ ד' דברים שבו מלמעלן דיעה ודבור ימצאו ג"כ בפני עצמן היינו בזולת בחי' חי, ור"ל כי בחי' חי היינו מה שהגוף גשמי בו"ד יקבל חיות וע"כ אמר ד' דברים הנ"ל דיעה ודיבור כו' נמצאים ג"כ בלי גוף גשמי כ"א בשכלים נבדלים זה מוכרח לפי הנחה ומופת הנ"ל, ועתה כיון בנשמת האדם יש בחי' מהשכלים הנבדלים מחומר היינו ד' דברים הנ"ל מזה נכריח השארת הנפש שיש בה ד' בחי' הנ"ל אף אם נפש הבהמה אין בה השארה מ"מ נפש האדם ודאי נשארת. ואף שאנו מאמינים בזה בלי שום חקירה ושכל אנושי ע"פ התורה שנאמר והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים וכתיב ונתתי לך מהלכים כו' מ"מ אין הפסד לסמוך זה ג"כ במופת אף שחכמי המחקר הביאו ע"ז מופתים יותר מ"מ מופת זה יש לסומכו לדברי המדרש רבה הנ"ל. והנה האפודי והרש"ט במו"נ שם הקשו כי אנחנו נראה דברים מורכבים ונמצא אחד מהם בפ"ע והשני לא נמצא שהאדם הוא מורכב מחיות ודבור והחיות נמצא בלתי דבור והדבור לא נמצא בלתי החיות עכ"ד. ולפמ"ש בשם המד"ר אדרבא מזה ראיה לענין הנ"ל כי הדבור שיש באדם זהו שנמצא בו מלמעלן ר"ל שבזה הוא דומה למלאכי השרת ועז"נ בצלם אלקים עשה את האדם א"כ הרי נמצא הדבור בלי החיות ר"ל בלי גופני אלא בשכליים הנבדליים ומה שהקשו מעלם ומקרה כבר תירץ הרש"ט שם כי המקרה אינו קנה כי לא ימצא מבלי נושא והעצם נמצאים בעצמותם ולכן לא יתחייב כשימצא העצם בלי המקרה שימצא המקרה בלי העצם.

א במ"נ פ"ו איש ואשה שני שמות הונחו תחלה לזכר ולנקבה כו' ואח"כ הושאל שם אשה לכל ענין מוכן ומזומן להתחבר לענין אחד אמר חמש היריעות תהיין חוברות אשה אל אחותה, בפ' תרומה כו"ג, כבר התבאר לך כי אחות ואח יאמרו ג"כ בשתוף מצד ההשאלה כאיש ואשה עכ"ל כוונתו בזה כדי להסיר ספקת ה'

איש מלחמה , ועד"ז ביום ההוא נאום ה' תקראי אישי , בהושע הי' ב' י"ח ויאמר שהוא ע"ש ההתחברות שכנס"י מתחברים אליו ית' והוא ית' מתחבר עמהן ומשרה שכינתו בהן ע"כ נקראו איש ואשה . וע"ש פרק י"ד בענין אדם , וע"פ מ"ש הרד"ק במכלול נראה כי לשון איש משמעו ב' ענינים הא' איש הוא הזכר באדם , הב' לשון שר וגדול העם כמ"ש שופטי' ז' י"ד בלתי אם חרב גדעון בן יואש איש ישראל , דר"ל הראש והגדול שבישראל , וכן בשמואל א' סי' כ"ו ע"ו שאמר דוד לאבנר הלא איש אתה ומי כמוך בישראל , אישי כה"ג במשנה ספ"ק דיומא שפירושו אדוני כה"ג וכן איש הר הבית במשנה פ"ק דמדות . ועד"ז הב' יש לפרש ענין ביום ההוא תקראי אישי . עפ"ק ח"ג פל"ח מא"ח א' ע"ב בפרדס ערך איש הארוך . ואפ"ל כי אמת נכון הדבר שהושאל שם אשה לכל ענין מוכן ומזומן להתחבר כו' אבל עכ"ז י"ל שהתחברות זו יש לה התדמות להתחברות האשה עם האיש .

ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת , בראשית ב כג , פ"ו דיבמות סגא אדר"ן פד עמה"מ עא"ב כ"ח , פר"א פי"ב רבות כא"ת זאת נה שה קמ רעה של תפ בחיי יגנ קהב קטי ב ע"מ נע"א קטב תו להא מכב עבא קלחא תקמד שכ במקומו שלה קסאא קעב , תו נהא לדב נעב .

ב זה"א בראשית כ"ו א' עמודא דאמצעיתא כליל שכינתא עילאה ותתאה דאינון ק"ש ערבית וק"ש שחרית ועלייהו אמר עצם מעצמי ובשר מבשרי ועיין מענין עמודא דאמצעיתא ר"פ תשא קפ"ז ב' ע"פ העשיר לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא והיינו ו' ממוצע בין שני ההין בינה ומ' ועזח"ב ר"פ תרומה דקכ"ו עב בענין מי זאת שיעקב חיבר ב' הבחי' ועמ"ש ע"פ וישב יעקב בארץ מגורי אביו היא שכינתא עילאה ואח"כ בארץ כנען היא שכינתא תתאה , ופי' זה עפמ"ש בת"א פ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות בענין יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחוה דעת שהם פנימית הלב וחיצוני' הלב כו' וע' מענין פנימית הלב וחיצוניית הלב בד"ה ושאבתם מים בששון , ועמ"ש מענין לילה ויום בד"ה רני ושמחי בענין רננא ברעשת ושמחה בלפרא ובד"ה תחת אשר לא עבדת , ומזה יובן דק"ש ערבית זהו נק' שכינתא תתאה בה"ע ביטול היש , וק"ש שחרית זהו שכינתא עילאה יחודא עילאה ביטול אמיתי וכנזכר בד"ה שיר השירים וזהו ענין עצם מעצמי שהיא שכ"ע ובשר מבשרי זהו שכ"ת ע"ד עצמות מן האב ובשר מן האם ועמ"ש בביאור מאמר הזח"ג שופטים ע"ה מענין עצמות ובשר ועמ"ש בד"ה תכלילי עינים מענין אה"ע והה"ר שהם ב"ן ומ"ה וזהו ענין מדת לילה ומדת יום ולכן איתא בהרד"א שגאון אחד הנהיג לומר בשחרית הה"ר ובערבית אה"ע .

דמ"ט ע"ב , ויאמר האדם זאת הפעם כו' ע"ש וע' בלק"ת מאדמ"ו נ"ע פ' מצות בד"ה ואשה כי תזור , ולענין עצם מעצמי כו' יש להעיר ממ"ש בזח"ב שמות ד"ג ע"פ אתי מלבנון כלה כו' דתרווייהו מלבנון קא אתי פי' לבנון ל"ב נתיבות חכמה ונון שערי בינה וזהו ענין עצם מעצמי עצמות מן האב בחי' ל"ב נתיבות חכמה ובשר מן האם מבחי' נש"ב .

ג זח"ב כא דלז עב וז"ל אלא הכא תנינן האי כתרא דאקרי זאת (עיין זהר תרומה קנח"ב בענין כ"ה בזאת יתהלל , בזאת אני בוטח , ואף גם זאת בהיותם וגו' זאת אשיב אל לבי וגו' וזאת אשר דבר להם אביהם וע' פ' ויחי דף רמ"ח סע"א , ובפ' אחרי דנ"ח ע"ב דהאי זאת כו' ובפ' אמור דל"ה סע"א בענין פתחי לי) אתקרי אשה , כד"א לזאת יקרא אשה , (פי' שבחי' זאת נקרא אשה

כזאת יבא אהרן דהיינו יראה הוא מקבל מאהבה ועמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום בענין ואהבת את, ועמ"ש בד"ה גן נעול בענין בינה יתירה ניתנה באשה, שהדבור ותשבע"פ ויראה הכל נק' אשה, ובלק"ת פ' שלח בד"ה והיה לכם לציצית בפי' אשה אש ה' ובד"ה והקרבתם עולה אשה, ובד"ה ואשה כי הדור נתבאר שהוא ע"ש האהבה ברשפי אש כו' ועמ"ש בת"ז בענין ג' נשים אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה שהם נגד ג' בחי' בת אחותי אמי וכמ"ש מענין ליפה ואפייה בד"ה כי תבואו אל הארץ בלק"ת פ' בהר ובמא"א א' סשע"י קכ"ח אשה נאה נקרא הבינה היינו כי היא כלה נאה בבחי' כלה שאחרי ולבבי ביטול לגמרי כמ"ש בד"ה שיר השירים שהוא ענין שכינתא עילאה אבל על המל' שכינתא תתאה נאמר שחורה אני אלא שאעפ"כ ונאוה ע"ד רני ושמחי בת כי הנני בא ושכנתי בתוכך דוקא) אמאי מאיס כי מאיס לוקחה זאת, (וז"ל הפרדס ערך אשה המלכות נקראת אשה וכו' מפני שהיא כח הנקבה המקבלת השפעה מכל האצילות ומשפעת במדרגות הנ"ה כמו הדבור שמקבל מהמדות והשכל וע"י נ־פע לזולתו עכ"ה ועוד שהיא אשה לבעלה ההתן שהוא נודע בשערים בעלה, הנ"ה עיין בת"א פ' משפטים בד"ה לא תהיה משכלה בפי' כוס ישועות ועמ"ש ביאור פי' וענין יסוד דנוקבא היינו הבחי' כלי ריקן שמקבל שפע הרב בד"ה הניתן לשכוי בינה, ובלק"ת בשה"ש בד"ה שימני כחותם בענין חותם שוקע, ובפ' חוקת בד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר בפי' וענין באר מים חיים בסוד העלאת מ"ן של בחי' אשה הנ"ל עכ"ה ואין ספק כי גזרת המלה הזאת הוא אש יונקת מצד הגבורה והיא ה' בסוד הנקבה משא"כ איש בסוד אש יו"ד, בסוד הזכר כו' עכ"ל), מאן הוא איש ההוא דאקרי זה, ודא הוא איש דכר כד"א כי זה משה האיש, ובפרדס ערך זה הוא התפארת ונק' זה כי היא עולה י"ב הוויות י"ב גבולים וזה מתחבר ומזדווג בזאת כו' וכן היסוד נק' ג"כ זה כי כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף ועמ"ש ע"פ אלה תולדות יעקב יוסף כו' וע"פ בן פורת יוסף כו', ועמ"ש מענין בחי' זה ע"פ ראשי המטות בענין זה הדבר כו' משה נתנבא בזה כו' וענין זווג ויחוד זה בזאת יש להבין ממ"ש בת"א בד"ה משה

ידבר בענין והאלקים יעננו כו', דהיינו המשכת האור והגילוי מבחי' דעת עליון דכולא קמיה כלא חשיב בדעת התחתון, להיות הגילוי למטה כמו למעלה וזהו והאלקים יעננו, ולכן נק' הזווג בשם ידיעה כמ"ש והאדם ידע את חוה, וזהו ענין ומלאה הארץ דעה את ה' והיינו ע"י יחוד והשפעה זו מבחי' והאדם ידע כו' ועמ"ש עוד מזה בלק"ת בד"ה במדבר סיני באהל מועד, שזהו ענין אהל מועד ונועדתי לך אותיות ונודעתי כו' ע"ש, עוד נתבאר מענין יחוד זה בד"ה לא הביט און ביעקב בענין ח"י ברכאן דצלותא כמו שהטפה נמשך מהמוח ע"י חוליות כך הוא ענין ח"י ברכאן דצלותא המשכת הדעת כו' להיות וידעת היום והשבות כו' ובד"ה שחורה אני ונאוה כ' וז"ל מקור נש"י נקראת כלה כי הקדב"ה נקרא אצלם בשם חתן מלשון חות דרגא הוא בחי' המשכת אוא"ס ב"ה בנשמות ישראל והיינו במתן תורה דכתיב ביום חתונתו שאז הוא זמן הנשואין שכמו הנשואין עד"מ בבחי' הזווג והיחוד הוא המשכת הטפה הנמשכת מן המוח של האיש בבחי' המקבל, כך התורה היא בחי' חכמתו ורצונו ית' בבחי' א"ס ב"ה ממש חכים ולא בחכמה ידיעא כו' והמשכה זו בבחי' א"כ ממש היא נתפסת ונקלטת בנש"י כו' ואזי נק' כנס"י בשם כלה ואשה שמקבלת הטפה כו' עכ"ל שם, וזהו ג"כ ענין מזווה זו זה ועי' זחג ואתחנן רסד"א גבי כדין תרין שמהן עילאין אתעבידן חד ופי' הרמ"ז דהיינו ע"י היחוד העליון ועי' זח"ג נשא קמ"ה א' משמע הכהן שודמ"ע ממשיך היחוד במ' וזהו כה תברכו שיחי' כה במדרגת זה

וז"ש בזח"ג פ' נו ע"א א' ע"פ זה קרבן אהרן לאזדווגא זה בזאת וז"ש אתה כהן לעולם על דברתי כו':

ד זח"ב פקודי דרל"א ב' לזאת יקרא אשה. לאפוקי מקודש לזה בק"ל שנה שנתחממו ממנו רוחות נקבות נוק' דקליפה כו', ושם איש ואשה וזהו ענין חשן ואפוד אחור וקדם כרתני:

פ' צו ברע"מ לגב בבשר היורד מן השמים עסקינן מאי מן השמים עמודא דאמצעיתא דעלה אתמר ובשר מבשרי, ועיין בפרדס ערך בשר. בשר על הרוב היא המל' כו' וזהו והיו לבשר אחד כו' ויסגר בשר תחתינה ויש בשר מצד הדין כו' מצד חביבות בעלה כו' וזהו עון המתאוים שאלו בשר ודחו לחם מן השמים שהוא הזווג לחם שבינה שמים תפארת ורצו בבשר כו' עכ"ל והינו מובן כי בשר הוא ג"כ הזווג כענין והיו לבשר אחד. ואפ"ל עפמ"ש בערך עצם בתקוני' עצם מעצמי דא יוד עם הה' ובשר מבשרי ואו עם הא. עו"ש כי המלכות מצד החסד נק' עצם מעצמי ומצד הגבורות נק' ובשר מבשרי. והיינו כי עצם ל' עצמיות הוא חכמה שהיא עצמיות האצילות ובה מלובש אוא"ס ב"ה שהוא נק' העצמות המתלבש בתוך הכלים דע"ס בפרדס שע"ד וזהו ענין איהו וחיוהי חד והחכמה תחיה. ובינה שכ"ע נק' ג"כ עצם מעצמי והוא בנפש אלקית מצד בחי' החכמה שבנפש כו'. וזהו ע"ד שנק' המל' אחותי בת אבי היא, ובשר נמשך מאודם מן האם והוא רק לבוש לגבי העצמיות כמ"ש עור ובשר תלבישני. כענין הכלים המלבישים את העצמיות וכן המדות מלבישים להחכמה. (וע"ז נק' בשר מבשרי. והוא האהבה מיסוד האש יש ובטל ועיין בלק"ת פ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי בענין עצמות גידים ובשר) כי החכמה נק' קדש מלה בגרמה הוא שהינו מקור עדיין להתהוות העולמות כמ"ש בת"א סד"ה והלה שמות בנ"י ובלק"ת פ' מטעי ע"פ ויכתוב משה בענין שהחכמה נק' אמת שהיא כמו דכולא קמיה כלא חשיב ע"כ נק' עצם עצמיות וגרמין הם חוורו כי לבן עצמיות. אבל המדות הם מקור חיות העולמות כי עולם חסד יבנה לאחוזה איך מתנהג עלמא. ובאמת לאו מכל אלין מדות איהו כלל. ע"כ נק' בשר בחי' לבוש. והעור הוא אותיות, ויש שעורותיהן כבשרן י"ל ע"ד אותיות המח', והנה כתיב לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר כ"פ בראשית ו' ג'. וע"ש בזהר בראשית דל"ח ע"א אתהדר למהוי בשר לאריכא בתר גופא ולאשתדלא בגופין דהאי עלמא, ומזה יש יניקה לחיצוני' הנק' קץ כל בשר כמש"ב דנ"ה ע"א ולכן אמר משה מאין לי בשר כו'. וע"כ לא ידון רוחי שלא יומשך אור א"א בחי' עץ החיים ועמ"ש מענין לא ידון רוחי בלק"ת בד"ה האזינו השמים בענין והרוח תשוב כו' וע' עוד מענין בשגם הוא בשר, בזח"א בראשית כח"א פקודי רל"א חג פנחס דרט"ז ב' עקב דרע"א. (מענין נדרים לחם נר כי לגבי ג"ר גם ק"נ הכתר גמור וכן מענין פריעה בשביל גלוי עליון יותר. וזהו העון של המתאוים בשר שלא רצו בבחי' עליונה, אלא ע"ד פוסחים על שתי הסעיפים וכענין וינועו ויעמדו מרחוק לתאוה יבקש נפרד) ועיין עוד מענין לא ידון רוחי בדבות במקומו בראשית פכ"ו כט"ג איני נותן רוחי בהם בשעה שאני נותן מתן שכרן של צדיקים לע"ל שנאמר ואת רוחי אתן בקרבכם יחזקאל סי' לו כ"ז וסיום הפסוק ועשיתי את אשר בחוקי תלכו כו' עד ואנכי אהיה לכם לאלקים, ועיין מזה ס"ה דברכות דל"ב א' והיינו ע"י ואת רוח הטומאה העביר מן הארץ ואזי ואת רוחי אתן בקרבכם ע"ד הנז' בזח"ג נשא ק"ל ע"ב שז"ש ונחה עליו רוח ה' כו' היינו רוחא דנפיק ממו"ס כו' וע' מענין רוח והויר בת"א פ' מקץ בד"ה מזוה מימין ומענין ואת ריחי אתן וחד"ה כ"פ נח עו"ת. ולכן נאמר עליהם לעולם לא ידון רוחי כו' ופי' ידון מבואר שם לשון נדן בשעה שאני מחזיר הרוח לנדנה איני מחזיר רוחן לנדיהן, והוא ענין נרתק וכמ"ש בדה"א

סי' כא כו ויסב חרבו אל נדנה וזהו כענין חמה בנרתקה שמש ומגן הוי' אלקים כך הגוף שלע"ל יהי' נרתק לגלוי רוח דנפיק ממו"ס כו' ע"י שלמע' והיה הוי' לי לאלקים כו' וז"ש ואת רוחי כו' ואנכי היינו שם הוי' אהיה לכם לאלקים, משא"כ כשחטאו מאד נאמר לא ידון רוחי כו' שלא יומשך בהנדן והנרתק כו', עו"ש פי' בשגם הוא בשר משגמן אגי ביסורים ועיין במס' כלים כ"פ כ"ב הגסרים שבמרחץ שפיגמן פר"ש שפוסלן ברהיטני ועד"ז היסורים ממרקין כו', עו"ש בשגם זה משה הושבנא דדין כחושבנא דדין י"ל היינו ע"י משה שקיבל התורה הוא גורם לשגמן ולתקן שיהיו ראויים לבחי' ואת רוחי אתן בקרבכם כו' והיינו בשגם הוא בשר שמתקן גם בחי' בשר שיבוא לבחי' ומדריגת יבא כל בשר להשתחוות לפני כו', וברבות בפתיחתא דאיכה נד"ד בד"ה ר' יוחנן פתח משא גי חזיון פי' לא ידון רוחי שלא יאמרו מלאכי השרת שירה ופי' המ"כ וז"ל י"ל רוחי לא יהא נידון כדינו ומנהגו זה כל הימים לקבל נחת רוח בשיר המלאכים עכ"ל וא"כ זהו הפך ממ"ש בקרבנות ריח ניחוחי נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני נקרא זה נחת רוח המשכת עונג העליון ע"ד בשובה ונחת תושעון דברי חכמים בנחת נשמעים, משא"כ כאן הוא הפך הנחת רוח כו', וע' עוד מענין לא ידון רוחי פרק חלק בסנהדרין קז"ב קח"ב, מענין בשגם זה משה חולין קלט"ב, עמה"ס מאד נוב סהב סוא קכד, והי' ימיו רבות נשא רסא"ג.

בראשית ג ז ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי ערומים הם ויתפרו עלי תאנה ויעשו להם חגרת, הקשה הרמב"ם במ"נ ח"א פ"ב בשם חכם אחד כי איש מן האנשים מרה והפליג בעול ולפיכך שינו בריאתו לטוב והושם כוכב בשמים וכו' והירך וכאשר היה על שלמות ענייניו לא היה לו כח להשתמש במפורסמות כו' ולא השיג גנות הערוה כו' ע"ש, וז"ל הבחיי דף יב ב בפ' בראשית ועה"ד נותן באוכליו רצון ובחירה כו' לשון רז"ל שדעתו לחזור כו' וידעו כי ערומים כלומר המשיכו רצון ובחירה מעה"ד כו' היה לו לאדה"ר בה ילר ותאוה עכ"ל ודי"ג ע"ד כ' שהאדם היה מתחלה כולו שכלי כו' אבל אחר אכלו מן הפרי נתחדש בתאוה אחרת ונתלבש בה והוא תאות המשגל כו' ועד"ז פי' בפ' וילא מ"כ ב' מ"ש יעקב וובואה אליה וז"ל וידוע שאין הפרש אצל השכל בין אברי המשגל לשאר האיברים כגון הפנים והידים ומעולם אדם ואשתו לא עשו להם חגורות לכסות בשר ערוה עד שאכלו והמשיכו מכח עץ הדעת ונתלבשו בתאוות וכיון שכן היו האבות שכליים כמלאכי השרת אין להתמוה עליהם בדבר הזה כי כל כוונתם בהשתמשם בכלי הגוף כדי להמשך אחר השכל גם האמהות רחל ולאה כו' וזהו שאמרה לאה לרחל המעט קחתך כו' עכ"ל ועמ"ש בלק"ת בשה"ש כד"ה קול דודי בענין שהאבות הטעימן הקב"ה מעין עוה"ב וא"כ היינו בחי' אדה"ר כמו שהיה קודם חטא עה"ד שהיה מופשט מחוש התאוה כנ"ל וכמ"ש בר"ח שער הק' פט"ו בענין ומתחממין באילין קדישין ע"ד איש ואשה אם זכו ואם לא כו', וזהו ולא יתבוששו ולכן אמר יעקב ואבואה אליה, ובפ' בראשית דף י"ד ע"ד פי' ותפקחנה עיני שניהם מנהג החומר והכח המשכיל כלומר הגוף והנפש שאחר שחטאו ירגישו חטאם ויכירו הפרוגם איך חטאו ואיך נתלבשו בתאוות והוא שאמר ותפקחנה עיני שניהם וידעו, ואין ענין התפקחות זה בחכמה כו' רק בהעדר קנין כי נפקחו עיניהם והכירו העדר השגתם, כי תחלה היו שכליים ולא ידעו בתאוות כלל ועתה נתלבשו בהם כו' וידעו המשיכו כח התאוה מעה"ד כו' כי ערומים הם ובכח התאוה שנתלבשו בהם גנו הענין מה שלא הי' מגנים אותו מתחלה כו', וזהו כפי' הרמב"ם בתוספ' באור ועמ"ש כן בד"ה ויהיו שניהם

ערומים האדם ואשתו בשם הפנים יפות, ויש לבאר עוד עם מ"ש בלק"ת פ' חקת ע"פ ויעש משה נחש נחושת איך שבדש הרע המחייהו הוא טוב ועד"ז ארז"ל שבין שפינה לש"ש נתכוונו כו' ועד"ז פי' בד"ה כי תצא איך היצה"ר שהוא אש זר דולק מ"מ שרשו טוב מיסוד האש האלקי שבחיות ואופנים כו' רק בלמטה ע"י שבה"כ נעשה אש זר כו' לכן קודם חטא עה"ד לא הי' היצה"ר ע"ד אש זר כ"א כמו שהוא בשרשו בחיות ואופנים כו' שנאמר אופן א' בארץ מלרע כו' כמ"ש במ"א: ועמ"ש בת"א ס"פ וישב בד"ה מהלכים בין העומדים.

ב בזח"א בראשית דכ"ח ע"ב פי' כי ערומים הם, דהוו בלא אורייתא ואתמר בהו ואת ערום ועריה כו', ויתפרו עלי תאנה אתכסו בכמה קליפין כו' מנורות:חנור חרבך כו' עו"ש אבל לגבי לילית ויתפרו עלי תאנה וכו' במק"מ נראה כי תאנה הוא מ' ונודע כי לילית בנוק' וזהו עלי תאנה שהם לילית שבאו מהמל'. וזהו ענין על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה.

דל"ן ע"ב ותפקחנה עיני שניהם, אתפקחו למנדע בישן דעלמא מה דלא ידעו עד השתא, כיון דידעו ואתפקחו למנדע ביש, כדין וידעו כי ערומים הם, דאבדו זיהרא עילאה דהוה חפי עלייהו ואשתארו ערומים מיניה, ובמק"מ שם פי' שהם ג' חשמלים לבושי נר"נ דאצילות שנסתלקו ממנו, א"כ שהרוח והנשמה דאצי' הי' מלבישים עליהם בהארותיהם, ופי' זה השני לכאורה מכוון יותר דהא מקודם החטא כתי' שניהם ערומים, משמע בלי לבושי' אבל אם הרוח והנשמה עלמן הי' מלבישים עליהם א"כ היינו ערומים כו', ויתפרו עלי תאנה פי' ע' שרים שיניקתם מהמ' הנקרא תאנה.

דנ"ג סע"א פי' וידעו כי ערומים הם בקדמיתא הוה מתלבשן באינון כתרי יקר מזיינין דאינון חירו מכולא כו' ויתפרו עלי תאנה, דאוליפו כל זיני דחרשין כו', ואפ"ל ע"ד מ"ש דנשמה הוא אצי' גוף בריאה לבוש יצירה כו' ומ"מ גם באצי' יש שורש הלבוש כו' וא"כ עד"ז פי' שהיו ערומים קודם החטא כי היו למעלה מלבושים דיצירה כ"א שורש הלבוש כמו שהוא באצי' ואח"כ ירדו מבחי' זו ואז היו ערומים ממש, ואדמ"ו נ"ע בד"ה האזינו השמים פי' כי החכמה נק' כבוד כמ"ש כבוד חכמים ינחלו ל"ב נתיבות החכמה גימ' כבוד, והנה כבוד הוא לבוש כי ר' יוחנן קרי למאנא מכבדותא, וז"ש והיה כבודו יקוד, וחכמה הוא ביטול כח מה שאין הלבוש מסתיר כלל על האור וכמ"ש בהגיא פרק ל"ה בהג"ה, וזהו ענין ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו שאין כאן לבוש מסתיר כ"א חכמה עילאה, אבל ע"י חטא עה"ד נתלבשו בחכמה של עה"ד שהוא מסתיר, וע"כ היו ערומים מהחכ' עילאה, ונפלו בתאוות של חכמת עה"ד כו' וזהו ויתפרו עלי תאנה כו', ולפ"ז פי' ותפקחנה היינו חכמה ממש שבאו לבחי' חכ' ודעת ועכ"ז הוא לגנאי כי זהו חכמה דעה"ד טו"ר שכל אנושי שהוא שקר, אבל מקודם היו משיגים חכ' עילאה שרחוק משכל האנושי הגשמי, וכמו הנביא נק' משוגע כמ"ש מדוע בא המשוגע הזה אליך במ"ב סי' פ' י"א, ות"י שטיא הדין, ופי' הרד"ק לפי שפעמים בעת הנבואה היה מנהגם כמו משוגע ושילא מדעתו כמ"ש ויפשוט גם הוא בגדיו לפי שיש להם ביטול ההרגשות והכחות הנפשיות עכ"ל ועד"ז אדה"ר קודם החטא הי' מופשט מכחות הנפשיות והתאוות, וכאילו אין לו שכל בהם וע"כ אח"כ נאמר ותפקחנה כו', ועד"ז ארז"ל פ"ב דכתובות דף י"ז אהני ליה שטותיה לסבא ועמ"ש מזה לקמן בפ"ה וזהו ע"ד שכתב הכוזרי מ"ב סי' ב' וכאשר האבן פחותה מהתקבל החכמה והשכלות כן העולם האלקי ית' מרומם מלקבל החיים והמות עכ"ל ועד"ז היה אדה"ר קודם החטא מרומם מהחכ' הגשמית של עה"ד טו"ר, וע"י החטא ירד בחכמה זו,

ומ"מ לגבי חכמה זו נק' והפקחנה ובזח"ג פ' ואתחנן דרס"א סע"ב ותפקחנה עיני שניהם, בעפוצא דהאי עלמא מאי דלא הוה קודם, דהווה משגיחין ופקחין לעילא.

ג ובזח"א ויחי דרכ"ד ע"א וידעו כי ערומים הם ידיעה ידעו ממש דהווא לבושא דיקר דאתעביד מאינון יומין גרע מינייהו כו' עכ"ל ול"ע דא"כ לפי"ז איך יפרש מ"ש תחלה קודם חטא עה"ד ויהיו שניהם ערומים, ואפ"ל שיש ב' בחי' לבושים הא' לשבח כנ"ל הב' לגלוי לבושים צואים מזוהמ"ע של תאוות נה"ב, ומ"ש קודם חטא עה"ד שהי' ערומים היינו מופשטים מכל רצון זר כמ"ש אדמ"ו נ"ע בד"ה ואשה כי תזור, רק שהיה להם לב ורצון א' להקב"ה, וע"כ ולא יתבוששו כמ"ש ותן בלבנו בינה להבין כו' ואזי ולא נבוש כו'.

ד פ"ו דברכות ד"מ ע"א, אילן שאכל ממנו אדה"ר כו' ר' נחמיה אומר תאנה היה שבדבר שנתקלקלו בו נתקנו שנאמר ויתפרו עלי תאנה, וכ"ה בסנהדרין פ"ח ד"ע ע"ב ופרש"י מדת הקב"ה כאזמל שהוא מכה בו הוא מרפא נס בתוך נס כמו וילת אש בליון (איכה ד') וכתיב (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב עכ"ל ועיין כה"ג ברבות ויקהל ס"פ חמשים. והתוספת הקשו על רש"י ופירשו ע"פ הרבות, ולענ"ד פרש"י נכון כי בגמרא כאן כוונו דויתפרו עלי תאנה זהו תיקון לפי"ז ע"כ הפי' כמ"ש רש"י. אבל מה שהביאו התוספת מהרבות בראשית ס"פ ט"ו פתחה לו דלתיה אפשר שמפרש שאין זה תיקון כלל אלא כמש"ל סעיף ב' בשם הזהר בראשית דל"ג ע"א דאוליפו כל זיני חרשין, וענין פרש"י היינו כי מהמזלות נעשים לבושי' לנר"נ, ואדה"ר שחטא הנה ע"י התשובה כחה גדול עד דאתהפך חשוכא לנהורא ונעשה מהרע טוב ונעשה ג"כ לבוש לנר"נ וזהו ויתפרו עלי תאנה, שמבחי' עה"ד טו"ר ממש נתברר עד שתפרו להם לבוש מזה:

ה רבות בראשית פי"ט וידעו כי ערומים הם אפילו מצוה אחת שהיה בידם נתערטלו הימנה זהו כמש"ל סעיף ג' בשם הזח"א ויחי דרכ"ד ע"א, ויתפרו עלי תאנה, אמר רשב"י עלה שהביאה תואנה לעולם פי' יללה ובכי ודרש תאנה ע"ד תאניה ואניה ואנו ואבלו, וע' מענין יללה במא"א אות יוד סעיף ג' ואות למד סעיף יא, גם תאנה מלשון תואנה הוא מבקש בשופטים סי' יד והיא בחי' והנחש הי' ערום, והנה בירמיה רסי' כד והנה שני דודאי תאנים כו' ואחז"ל פ"ב דעירובין כ"א סע"א תאנים טובות מאד אלו צדיקים גמורים, תאנים רעות מאד אלו רשעים גמורים כו' אלו ואלו עתידין שיתנו ריח כו', היינו כי תאנה מל' דאלילות ול' תואנה ועלילה ע"ד מ"ש ברבות שמות ר"פ ג' ע"פ לבנ"י עלילותיו אבל עלילותיו של הקב"ה רחמניות הן כו' ובמא"א אות תאו תאנה המל' בקבלתה מבחי' שם אהיה כו', ותאנה רעה מל' דק"נ וכמו גם בענבים למ"ד עה"ד גפן היתה הרי יש גפן דקדושה ויש גפן נכריה אשכלות מרורות כו' וע' בזח"א וישב קפ"ב ע"א. וז"ש ברבות בראשית ס"פ ט"ו מה היתה אותה התאנה ופי' המ"כ כי יש כמה מיני תאנים והיינו כנ"ל שיש תאנים טובות מאד וא"י נשתבחה בהן ארץ חטה כו' ותאנה, ויש לעומת זה כנ"ל, ופי' המדרש שעה"ד היה מין תאנה הנק' בנות שבע שהביאו ז' ימי אבילות לעולם כו' ועמ"ש מזה בלק"ת פ' לו סד"ה ביאור ענין שבעה ימי המילואים.

והנה פי' ויתפרו עלי תאנה אמרו ברבות בראשית פי"ט אמר ר' יצחק קלקלת עובדך סוב חוט וחייט, ע"ד פי' בן פורת יוסף אותיות תופר שמחבר ומקשר בי"ע עם אצי' שפם מא"ד החוט מא"ס ב"ה, וגדול כח התשובה אף לתפור ולקשר בחי' עה"ד טו"ר שיתקשר לבחי' עץ החיים ועמ"ש ע"פ מקושש עצים ביום השבת כו' וזהו ענין אלו ואלו עתידין שיתנו ריח כו', וזהו מ"ש רש"י בסנהדרין באזמל שהוא

מכה בו הוא מרפא, וכענין מיתוק מי מרה ע"י דבר מר כו' שע"י המרירות והתשובה נהפך הרע לטוב כו' וכן הארון הי' מעלי בעיס כו' ע"ד אהני ליה שטותיה לסבא, ויעשו להם חגורות חגורה אין כתיב כאן אלא חגורות חגורי חגורות, יש להעיר מענין חגרה בעוז מתניה משלי ל"א י"ז ועמ"ש ע"ז בהגה"ק סי' א' ומענין שארית חמות תחגור תלים ע"ו יא, ויחגרו ממסגרותם ש"ב כ"ב מ"ו. ואפשר ג"כ להעיר מענין וחגור נתנה לכנעני, משלי לא כ"ד, ואפ"ל ג"כ כי ע"י עה"ד נעשה כמו חגר ופסח שפוסח על שתי הסעיפי' דהיינו ק"נ עה"ד טו"ר. והתיקון לזה הוא החגורה לחגור מתניו שלא יהי' צולע ופוסח וכמ"ש אליהו עד מתי אתם פוסחים כו', ולע"ל כתיב או ידלג כאיל פסח כו', עיין זפסוק ותפקחנה בעה"ק ח"ד פי"ד.

ו בשל"ה דל"ו ע"א הביא מ"ש הפרדס שער הנשמה פ"ו כי אחר שנודע אדם מג"ע אבד את לבושו ונשאר ערום כדכתיב כי ערומים הם כי נסתלק מהם האור ונשארו ערומים בלי לבוש עד שהלבישם הקב"ה כתנות עור מאויר עוה"ז ועמד בעוה"ז זמן עד שמתוך המעשה וקיום המצוה תתלבש הנשמה בג"ע כו' עכ"ל קעה"ב, רכה"א גבי שופר ויתפרו עלי תאנה כלומר נהגו לב לתפור מה שקרעו, ר"ל מה שהרבה לפשוע צריך לעשות תשובה הרבה ועמ"ש סעיף ה' בשם הרבות בראשית פי"ט, ותפקחנה תו לז"א, כי ערומים יא.

א בראשית ג כ"א ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, ספ"ק דסוטה דף יד"א תורה תחלתה גמ"ח וסופה גמ"ח, תחלתה גמ"ח דכתיב ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם ופרש"י הלביש ערומים, ועמ"ש בפע"ח שער א' פרק שני בענין זה שע"י המל' נמשכים הלבושי' כו', והיינו כי היא בחי' לבוש של הקב"ה לבוש מלכות, גאות לבש, ושם פ"ג ענין הלבוש שהוא מבחי' חשמל נימט' שע"ח נהורין כו', ונתבאר במ"א באריכות לפ"ז פי' וענין תחלה גמ"ח, ידוע שהחסד גדול מהצדקה וכמ"ש בגמ' סוף פ"ד דסוכה וכן פי' הרמב"ם במ"נ שהצדקה ולדיק זהו העושה היושר והחסד הפלגת הטוב כו', והיינו שאף מי שאבד הלבושים שלו ע"י חטאיו דוגמת אדה"ר שנאמר כי ערומים הם כו', עכ"ז הקב"ה מלביש ערומים והיינו ע"י התשובה ביקר אפקיד רוחי כו', ועמשל"ק בסעי' יב.

ב נדה פ"ג כה"א דרש ר' יהושע בן חנניה ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, מלמד שאין הקב"ה עושה עור לאדם אא"כ נוצר, וכו' התוספת דכתנות עור בעור אדם מיירי. כדמתרגמינן על משך בשריהון עכ"ל וז"ל רש"י בחומש כתנות עור יש דברי אגדה אומרים חלקים כצפורן היו מדובקים על עורן (וז"ש התוס' דכתנות עור בעור אדם מיירי, היינו שהיו מדובקים על עורן) וי"א דבר הבא מן העור כגון צמר הארנבים שהוא רך וחם ועשה להם כתונת ממנו עכ"ל.

ג ויונתן תרגם ועבד ה' אלקים לאדם ולאנתתיה לבושין דיקר מן משך חוייא דאשלח מיניה, על משך בשריהון חלף טופריהון דאשתלחו ואלבשינון עכ"ל הרי ג' פירושים בענין כתנות עור ב' הביא רש"י, והג' מ"ש יונתן, רבות ספ"כ ספי"ח וישב פפה להב יתרו פכט קמדד קהלת בפסוק טוב ללכת ק"ד, זחא עמוד קס"ה כתנות עור הש"ר תז יא מחא להב קיגב קבב.

ד זח"א בראשית כח"ב, וכסוייא דילהון כגפי ליליה ורעותא דתפילין עלייהו אהמר ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, ול"ל איך שייך על לילית כתנות עור ול"ל דאתיא כפירוש שני דרש"י דבר הבא מן העור כגון צמר הארנבי' כו' וס"ל דגם שאר בגדים תייכות בלילית, וכפ' ויחי דף רכ"ד ספ"א כי ערומים הם כו' דהוא לבושא דיקר דאתעביד מן איגון יומין (וי"ק דז"א.) גרע מינייהו כו' עד דאשתדל אדם ועשה תשובה וקב"ה קביל ליה ועביד ליה מאני לבושא

אחרנין ולא מן יומוי, הה"ד ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם כו'.

ה זח"ב בא דל"ט ספא בשם מלא אתעבידו דכתיב ויעש ה' אלקים פי' שם מלא פי' באדרא קלח"ב דהיינו עתיק וז"א כי ז"א נקרא שם אלקים לגבי עתיק, מה דלא אתעבידו ביה שמיא וארעא כו' דאינון לבושין דמו כגוונא דלעילא כו' הוד והדר לבשת.

ו' בפ' פקודי דרכ"ט ע"ב מה כתיב ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם בקדמיתא הוו כתנות אור דההוא נהורא עילאה דשמש ביה בג"ע כו', כיון דאתמשך מתמן אילטריך למלבושא אחרא דכתיב ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור כו', ופי' בסה"מ סי' כ"ג דמתחלה היה הלבוש מבחי' העור של הבונה והוא הנקרא כתנות אור ועמ"ש פי' עור של תבונה בלק"ת פ' תזריע בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע אם בהרת קדמה כו' ונק' חשמל, וכל החשמלים הם בחי' העור ובחי' הטוב שבק"נ שבכל עו"ס ועולם, וכשחטא אדה"ר כו' הלבוש שלהם הוא מבחי' הקטנות נק' משכא דחויא ואז הנחש החיצון הטמא יונק משם, ועי' בפ' ויקהל דר"ח ע"ב ודר"ג ולכן בכל בוקר מברכין מלביש ערומים שאזי נמשך הלבוש ע"ד כתנות אור וכ' שהמשכת לבוש זה ע"י המחשבה שיערוך מחשבות בגדולת הבורא ית' בקומו ממטתו, וזהו ענין עור של תבונה.

ז זח"ג קדושים פג"ב כיון דחטא אתחשך ואוזיר גרמיה ואצטריך לגופא אחרא במשכא ובסרא דכתיב ויעש ה' אלקי' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. ובפ' ואתחנן דרס"א סע"א כ' בקדמיתא הוו כגוונא דלעילא ומתפשטין מן גווני דלתתא והוה נהורא דלעילא אסחר עלייהו, ולבתר דחבו אסחר לון בגווני דהאי עלמא, ואעבר מינייהו גווני דלעילא, מה כתיב ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם עכ"ל.

ח שם דרס"ה ע"א מפרש כתנת עור הם העור הבתים שבתפילין דמארי עלמא, וזהו נאכם ולאשתו שהם ז"א ונוק' שזהו תש"ר ותש"י, ופי' ויעש ה' אלקים היינו או"א שהם עשו לזו"נ עור תפילין כו', וע' בסידור שער הק"ש בדרוש אבכי אשמח שבזח"ג פנחס דרל"ו מענין קשר של תפילין שבחי' העור הוא אותיות המחשבה מל' דתבונה, שלה טוב יעאל נדב קטוב קלהב קמגב קמדא קעאב רכאא רפ"י רנא רלזב שהא שמאא שמוב תד"א פכ"ז בחי' ידג טוב יטב קעח, מע קמ"ז רב קטו.

ט בשל"ה דע"ז ע"ב פי' ע"ד במחשבים הושיבני זהו תלמוד בבלי. והרי תורה אור. אלא שפנימית התורה נק' אור ה' פעמים אור ה' חומשי אור ונגנז האור שאין מתגלה הפנימית, רק נתגשמה התורה בגלות זהו שמבחי' כתנת אור נעשה כתנת עור, אך שיתרון האור נמשך מן החשך חד מינך כי סליק להתם כתרי מינייהו, וכמ"ש דשמ"א סע"א פ' תזריע שזהו ענין מי יתן טהור מטמא, (וכ"כ דף ר"ח ע"א ודף ק"ע ע"ב.) ולכן תרגם כתנות עור לבושין דיקר.

י דר"מ ע"א כ' שפי' כתנות עור וילבישם זהו הגוף ע"ד עור ובשר תלבישני שאחר החטא נעשה הגוף חומרי, משא"כ קודם החטא היה גוף קדוש זך ונקי, ונק' כתנות אור, וכ"כ בפ' וישב דרל"ז ב כי קודם שחטא היה כתנות אור אף הגוף אור ומאיר כמו הנשמה כו' זה מאור הגדול וזה מאור הקטן ועמ"ש בענין עלו כפריו ועיין מזה דף מ"ד סע"א ורע"ב הנשמה בגוף אור זהו כתנת אור והגוף אור בגוף עור כתנת עור כבלע את הקדש בנרתק שלו אבל לא נתבטל כתנת אור רק נבלע בנרתק עכ"ל.

יא קטוב בענין תפילין שנק' כתנות עור אכן למעלה הם כתנות אור, וכ"כ דקע"א ב, דרכא"א כתנות עור מכך מבדיל כו', דר"ל ע"א ענין

שבתורתו של ר"מ היה כתוב כתנות חור, ויחי דס"ה ע"א ענין שהתפילין הם כנו כתנות אור, ותיקן לנו כמו לאדה"ר, ובפ' במדבר דסמ"ו ב' כ' כשנתלבשו התפילין
למנוס האורות במט"ט נק' כתנות עור וכשהם בת"ה דאלי' נק' כתנות אור.

יב ת"ז ד"י ע"ב פי' מלבושי יו"ט ושבת נק' כתנות אור ואדמ"ו בד"ה מקושש פי' יפוי מלבושי שבת לפי שאז מתעלי' הנשמות מבחי' שרשן מלבושים לאשתאבא בגופא דמלכא ונ"ל לפ"ז גופא נק' כתנת אור ולבושי' נק' עור, אדמ"ו פי' ע"י האור נעשה הבירור שהפסולת יוצא לחוץ ע"י הזיעה בין נקבי העור נמצא זהו כמו נפה ורשת וה"ע הרקיע המבדיל בין מים למים והזיעה מים תחתונים לכן ויעש כתנות עור להיות מברר כו', במא"א אות ע' סעיף יוד עור הוא קליפת נוגה רע וגילוץ קדוש כבו ו' הרי עור, גם לאה נק' עור כי היא בחינת עור קשר של תפילין ועור הז"א הוא שמות אלקים עכ"ל ובאות ח' סי"ב כ' חשמל כו' העור של נה"י של הבינה כו' גימטריא מלבוש כו' וזה הלבוש סוד כתנות אור באלף כו' וע"ג דכתנות אור יש כתנות עור משכא דחויא נקרא נוגה ונקרא כעין החשמל כי אור של בינה השמל וזה כעין החשמל ונק' משכא דחויא כי החויא עלמה ג' קליפת אחרות רעוה (היינו שהם רע גמור כמ"ש בסש"ב פ"ז,) והחיצוניות שלהם הוא בערך העור עליהם והיא הנוגה כו', ולפעמים נפרדים הקליפות ממנה וחוזרת לקדושה עכ"ל ונלע"ד שעפ"ז א"ש מה שת"י לבושין דיקר מן משך חויא דאשלח מיניה כהובא לעיל סעיף ג', והקשה ע"ז השל"ה פ' תזריע איך נק' לבושין דיקר כיון שהוא ממשכא דחויא, ולפמש"ם המא"א כשנפרדים הקליפות ממנה חוזרת לקדושה אתי שפיר, דהא כיון דאשלח מיניה שהפשיט העור שהוא ק"נ מהנחש שהוא ג"ק הרעות א"כ הרי אז העור שהוא ק"נ חוזר לקדושה דהיינו להתחבר באדם ואשתו שהם ע"כ דאלי' א"כ אז הם לבושין דיקר, כי ק"נ שרשה מעולם ההוהו שלמעלה מעולם התיקון, וגם התחברות זו היינו שיהי' ע"ד החשמל דקדושה ששרשו גבוה מזו"נ כו' וכמ"ש בת"א פ' לך לך בד"ה והבדילה הפרוכת יעו"ש שהוא כענין משלי שלמה ,שהמשל שהוא הלבוש להשכל נמשך מעומק החכמה כו'. ובזה יובן מ"ש הגמרא והרבות תורה תחלתה גמ"ח כו' כתנות עור כו' דהוא חסד גדול שהפשיט ק"נ מג"ק הטמאות, מה שזהו כל עיקר עבודת האדם לעשות לתקן ק"נ כו', קיצור מאות י"ב מלבושי יו"ט נק' כתנות אור, לאשתאבא בגופא, ע"י עור מתברר הטוב מהרע, ק"נ נק' משכא דחויא וג"ק הטמאות נקרא חויא מה שהפשיט משכא דחויא שתפרד ק"נ מג"ק ועי"ז תחזור לקדושה ונק' לבושין דיקר, עד שבשבת ויו"ט נק' כתנת אור:

יג אדמ"ו נ"ע בת"א פ' בראשית בד"ה אעשה לו עזר כנגדו שיהיה עזר וסיוע מבחי' כנגדו כו' לחוק עשה לי אלקים כו' כ' והנה אחר חטא אדה"ר כתיב כתנות עור בעיין, כי מקודם החטא היה הכסוי וההעלם דק ביותר דהכתיב ויניחהו בג"ע כו' (ע"ד הפרסא שבין אצילות לבריאה וכמש"ל סעיף ו' וסעיף י"ב שהיה מבחי' החשמל) אבל אחר החטא הוא בחי' הכנגדו ביותר שהוא בחי' קליפת נוגה וזהו ענין כתנות עור כי הנה עיקר יניקת החיצונים הוא ע"י העור (ולעיל נת' שע"י העור הוא הבירור וי"ל שניהם אמת היינו שע"י העור יוצא הפסולת לחוץ והפנימית נשאר בפנים,) כי יניקתם הוא מבחי' השערות כמ"ש כרחל לפני גוזזיה נאלמה וכמ"ש מזה בלק"ת פ' לו ופ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי, ובד"ה אלה מסעי, ועיקר צמיחת השערות הוא ע"י העור שיש בו גומות שמהם השערות צומחות כו' ובפרק העור והרוטב נקב שאין הדיו עובר עליו כו' והיינו כי שערות הם צירופי אותיות המתלבשים בבי"ע להיות מאין יש ודבר נפרד והתהוות בחינת צרופי אותיות להוות

עולמות נפרדים הוא ע״י מסך מבדיל בחי׳ רקיע וזהו ענין העור משא״כ מהבשר עלמו שהוא המדות תג״ת א״א להיות למיחת שערות הנ״ל שהם האותיות כ״א מבחי׳ העור שהוא המסך, וגווני השערות הם המפרידים בחינת לירופי אותיות הנ״ל משרשם שהם דבוקים ומיוחדים באלקות ממש להיות בבחי׳ נפרדים ממש ללכת אחר חיות הגוף כו׳ ולזה ל״ל עבודה עד״מ עבוד העור שלא יהי׳ מסך מבדיל לגמרי כ״א יהיה ביטול היש כו׳ וזהו ענין עובד אלקים שמתקן בחי׳ הסתר העור הנ״ל שהוא ק״נ הנמשך משם אלקים וכנ״ל ס״ב דעור ז״א הוא שמות אלקי׳ כו׳ וזהו לחוק עשה לי אלקים, ולכן נאמר ויעש ה׳ אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור, שנאמר בזה שם מלא הוי׳ אלקים, היינו שע״י בירור זה שנק׳ עובד אלקים מתחברים ב׳ שמות הוי׳ אלקים, וה״ע המשכת וגלוי אור סוכ״ע בממכ״ע עהיק בז״א כו׳ כמש״ל סעיף ה׳, וזהו ג״כ ענין חנוך שהיה תופר מנעלים ועמ״ש ע״פ מה יפו פעמייך בנעלים, קילור ענין עזר מבחי׳ כנגדו, העור הוא רקיע ומסך וממנו לומחים השערות שהם לירופי אותיות, ויש גווני האותיות שהם השערות. ול״ל עבוד העור שלא יהיה המסך מסתיר לגמרי, ונק׳ עובד אלקים וזהו ויעש ה׳ אלקים כו׳ כתנות עור.

א וכפרת אותה מבית ומחוץ. בפ׳ נח ו יד. כ׳ הראב״ע י״א וכפרת הוא מלשון כפורת והוא ענין כסוי. והנכון שמלת וכפרת מגזרת בכופר. דהיינו זפת. עכ״ד בשינוי לשון. וכן פרש״י בכופר היינו זפת כמ״ש בגמרא כופרא. אמנם מלה וכפרת ת״א והחפי א״כ הוא כיסוי מלשון כפורה. ויונתן תרגם ותישוע יתה ונופה למ״ש הראב״ע והנכון כו׳.

ועשית כפורת ר״פ תרומה פרש״י כסוי על הארון שהיה פתוח מלמעלה ומניחו עליו כמין דף. וכ״כ הראב״ע כדמות מכסה.

ב כי אמר אכפרה פניו. בפ׳ וישלח לב כא ופרש״י אבטל רוגזו וכן ת״א ארי אמר אנתיניה לרוגזיה. ות״י כרעי ית סבר אפי ופירשו שהוא לשון רצוא נחרלה פניו. וכ׳ רש״י ונראה בעיני שכל כפרה שאלל עון וחטא ואלל פנים כולם לשון קנוח והעברה הן ולשון ארמי הוא. והרבה בגמרא וכפר ידיה. בעי לכפורי ידיה בההוא גברא. וגם בלשון המקרא נקראים המזרקים של קדש כפורי זהב בעזרא פי׳ א׳ ״ על שם שהכהן מקנח ידיו בהן בשפת המזרק עכ״ל. וכן פי׳ הרד״ק במכלול אכפרה פניו אסיר כעסו. כופר נפשו הסרת עון. וענין הכפרה כמו כן מזה הענין כי הכפרה היא הסרת העונות וכן ארז״ל פ״ק דכתובות ד״י ע״ב מזבח מזיח מכפר והקשו היינו מזיח היינו מכפר והירלו מזיח גזירות מכפר עונות ושניהם מלשון הסרה הם כי מזיח מן ולא יזח כחושן עכ״ד. אבל הראב״ע בפ׳ וישלח כ׳ אכפרה פניו אכסה ואסתיר. הנה פי׳ אכפרה ע״ד וכפרת וע״ד כפורת שהוא לשון כסוי. וכ״כ עוד בפ׳ תרומה ע״פ ועשית כפרת. כי כמוהו לכפר עליו כמו כסוי חטאה. אך פי׳ זה כ׳ בשם יפת והוא ז״ל עלמו חלק ע״ז שמלת לכפר עליו מגזרת כפר נפשו, והביא ראיה מר״פ תשא. כופר נפשו. לכפר על נפשותיכם. והגה לדברי יפת י״ל שהוא ע״ד על כל פשעים תכסה אהבה. א״כ האהבה היא כסוי חטאה

ג איש כופר נפשו לה׳ בפ׳ תשא ל׳ יב ת״א פורקן נפשיה. והוא לשון פדיון כמ״ש בפ׳ משפטים אם כפר כו׳ פדיון נפשו. ות״א אם ממון כו פורקן נפשיה. וכן נהתי כפרך מלרים בישעיה מ״ג ג׳ ות״י פרקך יהבית חליפך מלראי.

וענין לכפר ת"א לכפרא ויונתן תרגם ישתבק. והנה בענין יוהכ"פ י"ל כל ג' בחי' הנ"ל. כי ענין הסרת הטנף וכמ"ש מחיתי פשעיך כעב וכענן. וגם לשון פדיון והוא פי' שעיר המשתלח שנותנים חלק כו', וגם לשון וכפרת לשון כסוי. כי צריך למלאות כל הפגמים והחסרונות ע"י שממשיכים מבחינת ממעמקים והוא ענין ההגלות אהבה רבה כמ"ש ויהפוך ה' כו' את הקללה לברכה שהרע נהפך לטוב וזדונות כזכיות ע"י כי אהבך ה' אלקיך אהבתי אתכם כו' והיינו על כל פשעים תכסה אהבה. וזהו וכפרת אותה מבית ומחוץ כי תיבה היא בינה יוהכ"פ ומבית ומחוץ מקיפי' ופנימי' חדשי' הנמשכי' ממעמקי' מבחי' אנכי אנכי כו'. ובאדם מבית ומחוץ כדכתיב בחסד ואמת יכופר חסד גמ"ח היינו מחוץ ואמת היינו תורה זהו מבית. וזהו כפורים ל' רבים.

ויזכר אלקים (פ' נח ח' א'). ר"ה יב"א סנהדרין קח"ב זבחים קי"ג ב. רבות לה"ג לוא"ד פ"ב א קל"ו ב ח"מ ק"ט א. בחיי י"ח ג י"ט בג רכ"וד

בחיי פ' וירא ע"פ ויהי בשחת כו' ויזכור אלקים את אברהם וישלח את לוט ע"ד מצילין תיקי הספר עם הספר. וכן מצינו בנח הצדיק ויזכור אלקים את נח ואת החיה כו', וברבות פ' נח ר"פ ל"ג ע"פ ויזכור אלקים נח העירו ע"ז מפסוק אדם ובהמה תושיע הוי' ופי' המ"כ שתשועת הש"י היה בשביל כולם ועמ"ש בלק"ת פ' בהר בד"ה את שבתותי תשמרו מענין אדם ובהמה תושיע ה' שהוא מבחי' סוכ"ע דשם שוין אדם ובהמה וכמו במצות שביעית שתלה הכתוב אכילת אדם באכילת חיה כו' ע"ש. עוד העירו במדרש שם מפסוק ורחמיו על כל מעשיו משמע ג"כ כנ"ל: רבות ויצא ר"פ ע"ג דפ"ב א' הובא ג"כ פסוק ויזכור אלקים את נח שמהפכים מדה"ד למדה"ר. והנראה שהפוך זה הוא ע"י גלוי סוכ"ע מבחי' דלית שמאלא בהאי עתיקא ומשם מקור המתקת הדינים והיינו ע"י נח לשון נייחא ע"ד בשובה ונחת תושעון: רבות אמור פכ"ז קל"ו ב' וכשזכרת לא לבדו זכרת אלא ויזכור אלקים את נח ואת כל החיה כו' עד הה"ד אדם ובהמה תושיע ה' כו' אמרו ישראל אדם אנחנו כבהמה תושיענו לפי שאנו נמשכין אחריך כבהמה. לפ"ז י"ל ויזכור אלקים את נח כו' הבהמה אשר אתו היינו בנח ממש שהי' אדם ומשים א"ע כבהמה כנזכר פ"ק דחולין דף ה' ע"ב וזהו בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם וכמ"ש מזה בלק"ת ע"פ וילך ראובן כו' וימצא דודאים נדפס ס"פ בחקתי. ופי' בתבה היינו דיבורי תפלה ותורה כנז' בת"א פ' נח בד"ה מים רבים שיש בהן בחי' חיה ובחי' בהמה כי חיה יש בה התגברות יותר וה"ע התפלה ע"ד אריה דאכיל קרבנין וכן בנימין זאב יטרוף וכו' ובהמה היא כשור לעול בחי' תורה יששכר חמור גרם כו': בקהלת רבה קט"א בפסוק עיר קטנה ואנשים בה מעט כו' ואדם לא זכר את המסכן אנא מדכיר ליה שנאמר ויזכור אלקים את נח כו': זח"א פ' נח דף ס"ד ע"ב. דס"ט ע"ב ד"א ויזכור אלקים את נח כד"א ואזכור את בריתי. פי' בריתי היינו יסוד המשפיע מסוכ"ע לממכ"ע ובימי הרעה שאין יחוד הוא מסתלק למעלה וכמ"ש בזהר ח"ב בשלח דכ"ה אנגיד ליה לקבליה. ואח"כ בימי הטובה הוא בחי' ואזכור את בריתי שיהיה בחי' אבר חי וזהו בשוב ה' ציון ועד"ז פי' ויזכור אלקים שהוא בינה את נח שהוא יסוד ז"א. והיינו להיות עי"ז ההשפעה לכל החיה ובהמה פני אריה פני שור וכו' אשר אתו בתבה היא מל'. ולכן ויעבר אלקים וכו' שכדי להיות גילוי יחוד העליון צ"ל העברת סט' בישא כמ"ש ה' יחתו מריביו ואח"כ ויתן עוז למלכו. בענין וישוכו המים עמ"ש ע"פ אשרי העם שככה לו.

ארדה נא וכו'. רבות כי תשא פמ"ב ע"פ לך רד כו' אל ירע לך על שאמרתי לך לך רד שהרי ב' פעמים כביכול ירדתי מן השמים לארץ בשביל לראות בקלקלת הבריות שנאמר וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל כו' ארדה נא ואראה אף אתה לך רד דיו לעבד להיות שוה לקונו. א"כ כמו במשה זהו ירידה ממש שנטלו ממנו אלף אורות כמ"ש בד"ה השמים כסאי בת"א ר"פ בראשית. וכמארז"ל פ"ה דברכות ל"ב א' כלום נתתי לך גדולה כו' וזהו כמו שהראש מקבל מהרגל כי נעוץ סופן. כמ"כ בשם הוי' דו"א נמשך תוספת אור ע"י אתעדל"ת כשאכשור דרי כמ"ש ע"פ שאו ידיכם קדש וברכו את הוי'. ועמש"ל בד"ה כי ידעתיו סעיף א' בענין כי קרובה ישועתי. ולכן במעשה סדום נאמר ארדה נא. והירידה היא מה שנתלבש במדה"ד שהרי במוחין דגדלות כתיב ועתה יגדל נא כו' נושא עון כו'. ועמ"ש מזה ע"פ לך רד בפ' כי תשא. עוי"ל פי' ארדה ע"ד המגביהי לשבת המשפילי לראות כו' והיינו לראות ע"י שמים וארץ זו"נ וזהו השפלה לגבי ידיעתו בעצמו מה שגלוי וידוע לפניו שלא ע"י ע"ס ונק' ראיה כי ראיה מקרוב והבטה מרחוק. באיכה ס"פ זכור ה' מה הי' לנו ד"פ ע"ד. והיינו כי בעצמות אור א"ס כחשיכה כאורה. וזהו היוצר עין הלא יביט ר"ל שלא ע"י עין שהוא חכמה כו':

ב **רבות** במקומו וירא פמ"ט ו אחת מעשר ירידות כו' צ"ל כנגד ע"ס. במ"נ ח"א פ"י הירידה והעלי' שני שמות כו' כי כשיעתיק הגוף ממקום אל מקום שפל ממנו יאמר ירד כו' (הג"ה א"ב עד"ם למעלה י"ל מה שמל' דאצילות נעשית עתיק לבריאה שנעתק מאצילות לבריאה נק' ירידה ועמ"ש בלק"ת פ' חוקת ע"פ תבנה ותכונן עיר סיחון עכ"ה) ואח"כ הושאלו כו' לגדולה ולעוצם כו' הגר אשר בקרבך יעלה עליך כו' ואתה תרד כו' (הג"ה עמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה אלה החוקים בפ' בחקתי עכ"ה) ועל זה הצד עוד יעשה בירידת העיון והיות האיש פונה במחשבתו אל ענין פחות מאד יאמר שירד וכן כשיפנה במחשבתו אל ענין מעולה ונכבד יאמר עלה (הג"ה עמ"ש בלק"ת בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י בפי' שרפים עומדים ממעל לו ועמ"ש בד"ה את שבתותי מענין פי' עולת שבת ומ"ש בד"ה ושמתי כדכד עכ"ה) וכאשר היינו המון האנשים למטה שבתחתיות במקום ובמעלת המציאה כו' קרא שרות הנבואה על הנביא ירידה כו' (הג"ה ועד"ז צמצם שכינתו בין שני בדי ארון נק' זה צמצום וכמ"ש במ"א עכ"ה) וכן כשתרד מכה באומה או באקלים כפי רצונו הקדום כו' יכנה הענין הזה ג"כ בירידה להיות האדם שפל ונבזה שיפקדו מעשיו ויענש עליהם לולי הרצון כו' (הג"ה זהו דוחק דאדרבה זהו גדולה שמשגיח על השפל ונבזה כמו על המלאכים לפי שאצל א"ס שניהם שוים הנמלה עם השמש כמ"ש הכוזרי. אלא צ"ל הירידה כמו בירידת העיון כו' כי יש הפרש בין ידיעה להשגחה כמ"ש הרמב"ם בי"ג עקרים עקר העשירי הידיעה ועקר י"א ההשגחה. וזה שיעיין לדקדק אחריהם ע"פ המדות ואפי' חב"ד זהו ירידה לגבי א"ס דקמי' אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תעשה לו עמ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ לבבתני אחותי עכ"ה) ולזה כנה זה הענין בירידה. ארדה נא ואראה. וז"ש המדרש אחת מעשר ירידות כי יש ירידה לטוב בענין השפעת הנבואה וכמו וירד ה' על הר סיני להשפיל חכמתו ית' בענינים גשמיים שבתורה. אבל ירידה זו ע"ד מדה"ד כו' והיינו כי במ"ת הירידה ע"י ספירת החכמה משא"כ כאן הירידה ע"י מדה"ד כו':

ג **עו"ש** ברבות א"ר אבא בר כהנא מלמד שפתח להם המקום פתח של תשובה כו' וע"ש במ"כ דהיינו מדכתיב ואם לא. וכה"ג אמר ר"א ב"כ ג"כ גבי דור הפלגה בפ' נח פ"ח ע"פ ועתה לא יבצר כו' אין ועתה אלא תשובה כו'. וכאן נ' בי הכצעקתה פי' הבחיי צעקת ה' תתאה דשם הוי'. ופתח של תשובה היינו ג"כ תשוב ה"א. וזהו ואם לא ע"ד הוא עשנו ולא אנחנו דפי' ולא באל"ף היינו א"א ושם מגיע

התשובה והיינו ג"כ ע"י הכצעקתה צעקת ה' צעק לבם אל אד' כו': קיצור אות א' ארדה נא ע"ד לך רד והיינו מה שנתלבש במדה"ד ירידה נגד ועתה יגדל נא. ועל"ק ס"ד. או כי ירידה נגד היוצר עין הלא יביט. מרחוק: ב'. ירידה העתקת הגוף ממקום למקום מל' דאצי' נעשית עתיק דבריאה. ירידת העיון. וע"ד ששת ימים עשה וביום השביעי שבת וכן הירידה במדה"ד. עשר ירידות נגד ע"ס: נ' ואם לא זהו פתח של תשובה תשוב ה' נגד הכצעקתה צעקת ה':

ד ר"ל פי' הבטה מרחוק וראי' מקרוב זהי כענין ב' השגחות שנתבארו בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול בענין לעשות הישר בעיני ה'. והבטה מרחוק היינו מלמעלה למטה כמו שלמעלה היש ובולא קמי' כלא חשיב. וזהו משמים הביט ה' וזהו ההבטה משם הוי' בחי' חסד. אכן ראי' היינו כמו שלמטה היש בחי' יחו"ת וזהו גבורה. וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ ר"ל ב' מיני השגחה. ובחי' זו שיתלבש לראות כמו שלמטה היש נק' ירידה וזהו ארדה נא ואראה. ועמ"ש ע"פ כי מי בז ליום קטנות שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ עמש"ש סעיף ב' מענין ארדה נא ואראה. וההיפך מזה פקח עיניך וראה שיאור ויתגלה עינא פקיחא דא"א בז"א עד שגם עיני ז"א יהיו בבחי' ומדרגת טוב עין הוא יבורך כו' ע"ש. ובעה"ק ח"ג פכ"ז הביא בשם ספר הבהיר בענין ריח ניחוח אין ניחוח אלא ירידה דכתי' וירד ותרגומו ונחת כו' שיורד הוי' להוי' כו' ופי' העה"ק שהוא המשכה והבהקת האור והשפע במדות דאצי' מראש ועד סוף והוא אמרם שיורד ה' לה'. וכשהיחוד ממטה למעלה יקרא עלי' כו' עכ"ד. וצריך להבין לדבריו א"כ מהו ירידה לביש כמו וירד ה' לראות העיר. ארדה נא. ע"כ אפ"ל עפמ"ש באג"ה בסופו שבענין העלי' יש עלי' לטוב ועלי' להיפך. היינו עליית הכלים שמתעלים להלביש אורות עליונים יותר נעלים זהו מעלת השבת וויהכ"פ וזהו טוב אבל עליות והסתלקות האורות מהכלים עד וכד אנה הסתלק מנייהו כו' זהו לא טוב. וכמו קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא כנזכר בת"א בד"ה וארא אל אברהם. וכמ"כ בירידה הוא כשהאורות עליונים נמשכים להתגלות למטה כפי הכלים שלהם העליונים זהו מעלה גדולה וזהו ענין ניחוח של הקרבן. ולפ"ז ענין ירידה זו היינו שהתחתון בטל לגבי העליון ונעשה כמדת והנהגת העליון. אבל ירידה לביש זהו להפך כשהאורות עליונים יורדים ומתלבשים בכלים דבי"ע ולהיות כמדות התחתונים שמתלבשים בהם היינו כמדות דבי"ע כו'. וביאור הענין הנה ברבות אמור פכ"ט ע"פ עלה אלקים בתרועה הוי' בקול שופר עומד מכסא דין ויושב בכסא רחמים נק' ה עלה היינו עליות שם אלקים להיות במדת שם הוי' והיינו עליות הכלים להלביש אורות עליונים יותר ממדרגתם ולפ"ז ירידה היינו להיפך הירידה של האור א"ס שהי' מלובש בכלים דמדה"ר כשיורד ומתלבש בכלים ולבושים שלמטה מהם היינו מדה"ד וכמ"ש ברבות משפטים פ"ל קרוב לס"פ דקמ"ז ע"ב כך אלו הרשעים שנגעו בעתיק יומין כו' הוגעתם ה' בדבריכם א"ל אני מחליפה שנאמר מדוע אדום ללבושיך ישעי' ס"ג ופורע מכם שנאמר ה' כגבור יצא כו' ישעי' מ"ב. היינו כי בע"י כתיב לבושי' כתלג חיור שה"ע רחמים גדולים גוון לבן חסד. ולכן אפי' בנגע כולו הפך לבן טהור הוא. ומחמת גודל חסדו שמאריך אף לרשעים נגעו בכבודו ואמרו שאינו משגיח בארץ לית דין ולית דיין. שהיו רעים בממונם וחטאים בגופם. ובבחיי פ' וירא כ"ט ג' אנשי סדום כפרו בשם המיוחד באנשי העיר והמגדל ולכך כתיב כאן וירד הוי' וכאן ארדה נא כי הראה להם כחו ויאמר הכתוב ארד ממדה"ר למדה"ד ואראה ברחמים. ונפרע מהם מכ"מ שפשט לבושי' כתלג חיור ונתלבש בלבוש אדום וה"ע הירידה מא"א בז"א ע"ד כה"נ שמעביר בגדי לבן ולובש בגדי זהב כו'. ולכן נק' זה ירידה שיורד מלבוש הנ"ל ללבוש שלמטה ממנו במדרגה כו'. ויהו היפך מבחי' עלי' שהכלים דז"א מתעלים

ומזדככים עד שמלבישים לאור או"א או לאור א"א. ונמצא אז ההנהגה כמדות א"א. וזה נק' עלי' ע"ד עליית האיש בעיון שפונה לחכמות רמות ומזדכך שכלו. והירידה הוא להיפך שאור העליון משתנה להיות מתנהג כפי כלי התחתון שאור א"א יתנהג כמדות דז"א המלבישים אותו כמו שהם למטה בז"א לא כמו שמזדככים כו'. וירידה לטוב זהו דרך מעביר הכלים דז"א ולא דרך התלבשות וכנודע שיש הפרש בין מעביר ובין התלבשות. וע"ד שפי' הרמ"ז פ' שלח קנ"ח ב' ע"פ היש בה עץ אם אין אם בא השפע מז"א או מעת"י, שהרי אם בא מז"א שרשו ג"כ מעת"י. אלא ר"ל אם מתעכב השפע מעת"י עד שמתלבש ומסתתר בז"א ונעשה כמדת ז"א או שיורד רק דרך מעביר ז"א כו' ע"ש במ"ש ועוד נודע שב' מיני שפע הם א' כו' הולך ומתעכב כו' השני הוא העובר דרך מעביר כו' וזהו מאתך היא מניחתם כו' ע"ש. וע' מזה בלק"ת פ' מסעי בד"ה לבאר ענין המסעות ההפרש בין דרך מעביר זהו כמו אור השמש המאיר דרך זכוכית בהירה כו'. וא"כ הירידה לטוב זהו כשנמשך דרך מעביר שאזי ה"ז בדוגמת העלי' של הכלים לגבי האורות רק שההפרש ע"ד שוהם ישפה. בלק"ת בד"ה ושמתי כדכד. אמנם הירידה לביש זהו כשיורד למטה ובדרך התלבשות והסתר שה"ע שההנהגה כמדת הכלי שמתלבש בה כו'. וזהו ענין מי עלה שמים וירד וזהו ירידה לטוב שהירידה כפי העליה. גם אפ"ל ענין ירידה זהו שלא כסדר והדרגת ההשתלשלות כמו במ"ת וירד ה' על הר סיני גלוי אצי' בעשי' כמ"ש בלק"ת בד"ה ויקח קרח בן יצהר וז"ש העה"ק מראש ועד סוף. ויש להעיר מענין קרבן עולה ויורד. ועמ"ש אדמ"ו נ"ע בד"ה מחר חדש בפי' ושלשת תרד מאד. פי' ושלשת להיות בבחי' סגול בג' נקודות שהוא ענין התיקון בג' קוין והיינו ע"י תרד מאד והוא כשהמל' יורדת מאד להתלבש במל' דעשי' שהוא סוף כל הבורורים. ואפ"ל ושלשת שעי"ז ביום השלישי יקימנו. ועמ"ש בת"א בד"ה ואלה שמות בנ"י בענין ירד ירדנו כו'. גם יש להעיר מענין ירדן שהוא ק"נ כו'. ובת"א פ' בראשית בד"ה הן האדם הי' כאחד ממנו ענין וירד יהודה ז"ס נפ"א שירד ללקט מק"נ כו'. ועד"ז אפ"ל פי' ארדה נא שירד ונתלבש למטה לראות ע"י עשי' כו'. זח"א פ' בא ל"ג ב' של"ה י"ב רל"א וע' כ"ד א' ל"ה ג'. ס"ח תרנ"ח. בחיי כ"ם ב' ג' ל' ב' ס"ט ד'. קיצור. ארדה נא בהשגחה דיחוה"ת היפך מ"ש פקח עיניך וראה. בספר הבהיר ניחוח ענין ירידה ויש עלי'. וזהו ע"ד שוהם ישפה. עליות הכלים להלביש נשמה ואור עליון יותר. ועד"ז ירידה ניחוח שיורד אור עליון להתגלות למטה ואין הכלי מסתיר עליו כמו אור השמש ע"י זכוכית ונק' דרך מעבר. וזהו וירד ה' על הר סיני. וכן ירידת השכינה בהיכל קדה"ק שבבהמ"ק דרך מעבר יצי' ועשי' משא"כ ירידה דרך התלבשות וכשמתלבש במדרגות תחתונות שהם דינים נק' ירידה לביש. ע"כ מדוע אדום ללבושיך. עוד ענין וירד יהודה. ירדן. ושלשת תרד מאד:

והנה ע"פ כי הנה ה' יוצא ממקומו. במיכה רסי' א' ארז"ל בירושלמי פרק שני דתענית סוף הלכה א' יוצא לו ממדה למדה. יוצא לו ממדה"ד למדה"ר על ישראל עכ"ל. ובבחיי פ' בא ע"ט א' ע"פ אני יוצא בתוך מצרים ת"א אנא מתגלי ודרז"ל כי הנה ה' יוצא ממקומו יוצא ובא מדה כנגד מדה הן לבך להבין זה עכ"ל. ובזהר בראשית בז"ג עמוד קנ"ה פי' כי הנה ה' יוצא ממקומו. כד נפק אשתני מדינא לרחמי ומרחמי לדינא כמה דאוקמוהו לא כשאני נכתב אני נקרא כו' ונק' באד' דא שנוי מקום וע' מזה ג"כ ברע"מ פ' תצא דרפ"א א'. ועד"ז פי' בעה"ק ח"ג פ' כ"ז ענין ארדה נא ואראה. עוד הביא ענין לזה מ"ש בזח"ב פ' בא דל"ז ע"א ע"פ המשפילי לראות כו'. והטעם שלישראל יוצא ממדה"ד למדה"ר פי' בעה"ק שם משום ששרשן מקו האמצעי תפארת שהוא המבריח מן הקצה אל הקצה ועולה עד הכתר וממשיך

משם גלוי אור א"ס ועי"ז יוצא ממדה"ד למדה"ר. וע' מזה באג"ה סי' י"ב ע"פ והי' מעשה הצדקה שזה נמשך ע"י הצדקה וזהו והי' מעשה הצדקה שלום היינו השלום בין שני המדות חו"ג להיות הגבורה מהכללת בחסד כו' ע"י קו האמצעי כו'. ומזה יובן באנשי סדום שהם אבירי לב הרחוקים מצדקה. ע"כ הפי' בהם ארדה נא ממדה"ד למדה"ד מדה כנגד מדה כמו שהם רחוקים מצדקה. וע' מענין שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה. ישעי' מ"ו י"ב. ספ"ב דברכות י"ז ב'. ירושלמי מעשר שני פ"ה. פ"ט דסוטה. רבות פ' ויקרא פ"ה דקע"א ב'. זח"א ר"פ לך לך ע"ו ב'. וז"ל כיון דאינון רחוקים מצדקה רחוקים אינון משלום והיינו כנ"ל כי מעשה הצדקה שלום. של"ה ר"ו א'. מ"ע רל"ז קפ"ו. ועוד כי הנה איתא ברבות אמור פכ"ט דקצ"ט ע"א ע"פ כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה. עכו"ם שהם מכלים את שדותיהם אעשה כלה. ואותך לא אעשה כלה. אבל ישראל שאין מכלין שדותיהן כד"א לא תכלה פאת שדך לא אעשה כלה. ויסרתיך למשפט כו' עכ"ל. והיינו מש"כ באנשי סדום הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה. ע"ד כי אעשה כלה. והיינו מפני שהם רחוקים מן הצדקה שהם מכלים שדותיהן. ע"כ אין נמשך השתתפות מדה"ר לעצור מדה"ד. ולכן הכצעקתה כו' כלה. אבל ישראל שאינן מכלין כו' לא תכלה פאת כו' וה"ע מתנות עניים צדקה. שענינה ביטול היש. כמ"ש סד"ה את שבתותי תשמרו. והתעוררות רחמים. ועמש"ל ע"פ כי ידעתיו בענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה שהוא ההמשכה מבחי' וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה וכן צדקה נק' יחוד שמשא וסיהרא שהוא בחי' עני כו'. ועי"ז ממשיך אור הכתר להיות שלום והתחברות ב' ההשגחות דחו"ג שהן הוי' אלקים יחו"ע ויחו"ת ע"ד לעשות הישר בעיני ה'. ועי"ז לא אעשה כלה. וכמו ע"י קרבן ריח הניחוח דנח נתהפך הענין דכי יצר לב האדם רע מחובה לזכות. כמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה. ולמטה בגשמיות זהו ענין השוחד יעור עיני חכמים. שאין רואה עליו חוב. אך למעלה אין שייך כן ח"ו אלא הענין שממשיך מבחי' ורב חסד אשר שם נאמר לא הביט און ביעקב כו'. וזהו אני הוי' לא שניתי ואתם בנ"י לא כליתם שע"י שממשיכים גלוי אור א"ס הסוכ"ע בחי' אני הוי' לא שניתי ועי"ז לא כליתם כו'. וע' זח"א ר"פ בראשית ד"ג ע"א שלא נברא העולם בב"ף דהא בך כלייה. כלה ונחרצה. ופי' בז"ה שזהו ענין ולכל תכלית הוא חוקר. אך מה ששייך זה לכ"ף פי' הרח"ו שם כי כ"ף הוא כתר וידעת מ"ש כבר כד דאין עלת העלות אתמר ואין מידי מציל ולכן כתר אותיות כרת. וצ"ל כשהפגם כ"כ שאפי' ע"פ רח"ר דכתר מתחייב שוב אין מידי מציל כו'. קיצור. ענין יוצא ממקומו ממדה"ד למדה"ר. ע"י בריח התיכון. והי' מעשה הצדקה שלום. משא"כ אבירי לב הרחוקים מצדקה. וזהו הכצעקתה כו' כלה כו' על שהם מכלין שדותיהם כלה ונחרצה. אבל ע"י לא תכלה פאת. ואותך לא אעשה כלה:

ו והנה באדר"ן פל"ד עשרה ירידות ירדה שכינה כו' ארדה נא ואראה כו' עד והעשירית ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים. הנה יש ירידה לטב וירידה לביש כמש"ל אות ד'. ובשמן כתיב כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן כו' שיורד ע"פ מדותיו. פי' שמן הוא בחי' ההשכבה שע"י המצות שנק' כשמן הטוב על הראש כמ"ש בלק"ת פ' בהעלותך בד"ה מנורת זהב. והכלי לזה הוא נר ה' נשמת אדם. ושמן זה נמשך על הראש בחי' גלגלתא כו'. והוא יורד ע"פ מדותיו דוקא. ופי' בלק"ת שם בד"ה בהעלותך שהכוונה שיורד ע"פ מדותיו העליונים של הקב"ה ואינו משתנה ומתעבה כו' היינו גם כשיורד ונמשך למטה עכ"ז הוא כמו שהוא למעלה שאין התחתון מסתיר עליו וכו'. ולכן זהו ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים שמהם נמשך בחי' כשמן כו' שיורד ע"פ מדותיו והיינו נש"י שנק' זית רענן יפה פרי תואר כמ"ש ברבות ר"פ תצוה. וזהו ענין ריח ניחוח להוי' ניחוח לשון ירידה והיינו שיורד ע"פ מדותיו וכמ"ש בפ' תשא גבי י"ג מדה"ר וירד ה' בענן כו' ויקרא הוי' הוי'

אל רחום כו׳ שירידה זו להיות גלוי מדה״ר ממש למטה. וזהו ענין ק״ש הוי׳ אלקינו הוי׳ אחד המאריך באחד שממשיך גלוי דא״א ממש בז״א ולכן מאריכין לו ימיו כו׳ והיינו ע״ד ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד שאז יהי׳ גלוי ורב חסד וכמ״ש בנמ׳ ספ״ג דפסחים אבל לע״ל כולו הטוב והמטיב וכך גם עכשיו ממשיך באחד אור א״א ועי״ז מתייחדים חו״ג להיות הגבורות מתמתקים בחסדים ע״ד לעשות הישר בעיני ה׳. ואזי עיני ה׳ אל צדיקים:

בס״ד

רבי בנאה הוה קא מציין מערתא כי מטא למערתא דאברהם אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי קמיה בבא א״ל מאי קא עביד אברהם א״ל גאני בכנפה דשרה וקא מעיינא לי׳ ברישי׳ ע״כ. ולהבין פי׳ וענין אגדה זו שאין לו הבנה כלל לפי פשוטה (וע׳ בתשובת הרשב״א סי׳ תי״ח מה שהחכם ר׳ ידעיה הבדרשי הקשה ע״ז ומחמת זה פי׳ בו פי׳ זר כו׳). אך הנה באברהם כתיב לך לך מארצך כו׳ אל הארץ אשר אראך ופי׳ שיצא מבחי׳ ההעלם אל הגילוי. וזהו שנתוסף בו אח״כ ה״א להיות נק׳ אברהם כי אברם בלא ה׳ מורה על בחי׳ הרוממות וההעלם אב רם וה״א הוא מורה על בחי׳ הגילוי שיהי׳ יכול להתגלות כו׳ (ועמ״ש מזה בת״א בד״ה לך לך ושם ביאר דהה״א היא בינה וכאן נראה שמפרש ה׳ תתאה מל׳ כמ״ש לקמן אתא קלילא). והנה עיקר הוספת הה״א להיות הגילוי הוא להיות אב המון גוים וכמ״ש ולא יקרא עוד שמך אברם והי׳ שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך כי מתחלה הי׳ אב רם דהיינו אב לישראל בלבד (וכמ״ש באיוב רסי׳ ל״ב בענין אליהו ממשפחת רם ופי׳ רש״י וכן ת״י דהיינו מאברהם שנק׳ האדם הגדול בענקים) אבל אח״כ ע״י תוס׳ הה״א נק׳ אב המון גוים שכל גרים שנתגיירו מן האומות אברהם הוא ג״כ אביהם ולכן נק׳ ע״ש אברהם כנודע (והיינו ע״י המילה שהעביר המסך המסתיר דק״נ אז ע״י הגילוי יכול להיות התכללות הנצוצות שנפלו וכמ״ש מזה בתו״א ע״פ הנ״ל). והענין כי בכדי שיהי׳ הנכרי העובד כוכבים מגייר עצמו להיות תחת כנפי השכינה א״א שיהי׳ זה בו מעצמו כ״א ע״י השפעה שנמשך

ר ב י ב נ א ה : גוף המאמר — היינו לבד הבא בחצאי עיגול, הקיצורים וההגהות — הוא לרבנו הזקן משנת תקע״א. ד״ה זה — „שבת פ׳ בלק״. ד״ה ולתוספות ביאור הבא אחריו — „יום א׳ פ׳ פנחס״.

בא כאן ע״פ הנדפס בס׳ אור התורה בהשוואה להעתקות אשר בביכלאַך „והנה כמ״כ — אה״ק״, „ואהבת — רייזן״, „כי כאשר — שניידערמאַן״.

סדר הסעיפים כאן הוא ע״פ הסדר שבביכלאַך. הסדר באור התורה הוא: רבי בנ.ה — דרך שערות (סוף פ״ב כאן). כי הנה אברהם (ע׳ כד) — שבבריאה כו׳ (ע׳ לא). הג״ה וביאור הענין (פ״ג) — שלא ינקו מהשערות (ע׳ כד).

וכנראה אשר שתי הגהות הארוכות [וביאור הענין. בענין כנים] כתבם הצ״צ לאחרי המאמר (ואולי גם לאחר זמן), כרגיל :מה ביכלאַך, ולא שם לב להכניסם במקומם במאמר.

כ נ ו ד ע : שו״ע אה״ע סקכ״ט ס״ך. ועייג״כ ירוש׳ בכורים א, ד. פיה״מ שם. תוד״ה למעוטי ב״ב פ, א. שו״ת הרמב״ם. ובכ״מ.

לו מלמעלה ומאברהם היא באה שהוא האב להם המשפיע זאת להם (וכ״כ עוד בזהר הרקיע מהאריז״ל בפ׳ משפטים וע׳ שם בזהר דצ״ה ע״ב עלובתא איהי נשמתא ומ״ש שם הרמ״ז וז״ל בפ׳ בראשית הארכנו בנפשות כו׳ וע׳ בזח״א די״ג ובפ׳ שלח דף קס״ז סע״ב ודקס״ח ע״א).

קיצור. ענין אב המון גוים שמשפיע הארה והתעוררות לניצוצות שנפלו בק״נ שנתעוררו להתקרב לקדושה וזהו ע״י הה״א שנוסף בו. ועמ״ש בד״ה ועשית בגדי קודש לאהרן.

ב) **והנה** עד״מ בגשמיות הנה השכל הוא המשפיע במדות כנראה בעליל שהמדות הן לפי מהות ואופן השכל יש מי שהוא חסדן בטבעו ויש מי שהוא רגזן בטבעו ויש מי שהוא רחמן כו׳ הכל לפי אופן השכל שלו ששכלו מטה ומחייב להיות מדתו ע״ד ואופן זה וכן גם בגשמיות מן הראש נמשכים וורידים לכל האברים כולם ומתפשטים ליד ורגל כו׳. ועי״ז כולם מקבלים שפעם מן המוח היד מקבלת שפעה וחיותה תחלה ואח״כ הרגל כו׳. והנה גם השערות יוצאים ונמשכים מן המוח אמנם ההפרש ביניהם ובין האברים הוא שהאברים הן הנה מחוברים אל הראש שאם יחתכו את היד או הרגל יכאב לו במוח מאד והיינו לפי שחיותם נמשך מהמוח ממש וכמשל השפעת השכל במדות כו׳ אבל השערות יכולים להפרידם מעל המוח ולא ירגיש ויכאב לו כלל וכלל והיינו לפי שנמשכים מבחי׳ מותרי מוחין דהיינו פסולת המוח הוא שיוצא ונמשך ממנו השערות כו׳. ולכן יש בהם גם כנים כי אצל פסולת מתקבץ גם פסולת גמור. והנמשל מזה למעלה יובן בבחי׳ אברהם שהוא בחי׳ חסד עליון דאצי׳ שהוא חסד אלקי ממש מקור כל ההשפעות להחיות העולמות ונבראים כו׳ כי לבחי׳ זו הוא שהי׳ אברהם התחתון מרכבה כידוע וזהו״ע בהבראם ואמרו רז״ל באברהם כי עולם חסד יבנה חסד א־ל כל היום (וע׳ מזה בזהר פ׳ צו דל״א ע״א ובפ׳ שמיני דל״ח ע״א ובפ״ג דמנחות דכ״ט ע״ב אמרז״ל בהבראם בה׳ בראם ובעמ״ה שער ב׳ פמ״ח דכ״ח ג׳ פי׳ בה״א בראם בה׳ פרצופי׳ של עולם האצי׳). והנה ההשפעה הנמשכת ממנו בקדושה למלאכים ונשמות כמו מלאך מיכאל שעומד משי״ב באהבה תמיד להוי׳ וכן נשמות שכמותו שאין להם אהבה זו אלא ע״י שמקבלים מבחי׳ אהבה וחסד דאצי׳ והשפעה זו שממנו הוא כענין השפעת חיות המוח לכל האברים שהם מחוברים זל״ז ממש או ברוחניות כמשל השפעת השכל במדות שכך בחי׳ החסד דאצי׳ הוא המשפיע לנשמות ומלאכים בבי״ע (כי שלשים כלים דזו״נ דאצי׳ נעשים נשמה לכלים דע״ס דבי״ע וכמ״ש בלק״ת בשה״ש בביאור ע״פ ששים המה המתחיל הנה ענין מדלג נמצא זהו דרך ההשתל׳ שמעצם הכלי׳ דאצי׳ נמשך השפע בכלים דבי״ע) אמנם ההשפעה הנמשכת ממנו באומות להיות מהם גרים שכל עובד כוכבים שמגייר עצמו היינו ע״י השפעה כו׳ אך הוא כמשל השפעת המוח בשערות

שמגייר עצמו: בביכל „והנה כמ״כ — אה״ק״ בא כאן בחצע״ג: בזמן שהי׳ מותר מחוק המלכות לקבל גרים. — ופשוט שזוהי הוספה מאימת המבקר. וכן לקמן בהגהה בס״ג.

שהם אעפ״כ נפרדים ממנו לפי שפסולת של המוח לבד הוא שנמשך וכך למעלה מפסולת החסד עליון בלבד הוא שנמשך באומות בשרים של עו״ג שר של אדום שר של בבל כו׳ שהרי מכאו״א מהם נעשים גרים כידוע ואינם בערך ההשפעה הנמשכת ממנו לישראל כי לישראל הוא אב באמת היינו כנ״ל שהמלאכים ונשמות המקבלים שפעם ממנו הוא כמשל האברים שמקבלים מהמוח והן מחוברים כו׳ משא״כ לעו״כ אינו אב אמיתי מצ״ע רק שהוא ית׳ נתנו לאב כו׳ שהגר שמתגייר אינו זרעו ממש כמו הישראל וההשפעה נמשכת להם רק בדרך שערות כנ״ל והטוב שבגרים מעו״כ גרוע מהפחותים שבישראל *

קיצור. ב׳ השפעות. הא׳ השפעה שנמשכת מעצם המשפיע כמו משכל למדות ומהמוח לאברים. והב׳ הבאה דרך שערות שהוא רק מותרי מוחין שאינו נוגע. וכן למעלה מהחסד לאברהם נמשך בקדושה בבי״ע מהעצמיות שלשים כלים כו׳ אבל ההשפעה הנמשכת לניצוצים שבק״נ נמשך רק דרך שערות.

ג) הג״ה. **וביאור** הענין הנה ידוע מענין שבקדושה יש ע״ס עשר ולא אחד עשר. משא״כ בקליפ׳ הם י״א כתרין וזהו״ע אחד עשר יריעות עזים עיין זהר פקודי דף רע״ב ובבה״ז שם ועיין במא״א אות יו״ד סל״ז יריעות עזים כו׳ וסעיף נ״ז. וע׳ בת״א פ׳ תולדות בד״ה ראה ריח בני שבחי׳ הי״א הוא מקיף עליהם והיינו משום שאין הקדש מתערב בחול ולכן א״א כ״א שיהי׳ מקיף עליהם. משא״כ בקדושה עצמה האור והחיות מלובש בתוכם ממש וע״כ גם ההשפעה מהקדושה לק״נ בפנימי׳ א״א להיות כ״א ע״י שערות ולא מהעצמיות כו׳. והנה בקדושה ג״כ יש בחי׳ שלמעלה מע״ס שאינו בחשבון ע״ס וזה״ע פנימי׳ הכתר וזהו חד ולא בחושבן שכמו שאין הקדש מתערב בחול כך בחי׳ עתיק אין יכול להתערב בע״ס שהכלים דע״ס הן בחי׳ גבול ובחי׳ עתיק הוא מל׳ דא״ס. וזהו קדושתי למעלה מקדושתכם כי קדושתכם ליכלל בע״ס דאצילות וקדושתי למעלה ע״ד שאינו מתערב כו׳. וזהו למעלה. וכענין והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה״ק. שהקדש לגבי בחי׳ זו כערך החול לגבי הקדש. כמ״ש בד״ה האזינו השמים הראשון ובד״ה שבת שבתון. וזהו שמבחי׳ עתיק שיומשך לאצילות זהו רק ע״י שערות. וזה״ע ושער רישי׳ כעמר נקא. וכמו שמקדש לחול א״א שיומשך רק ע״י שערות כנ״ל כמ״כ מקדה״ק לבחי׳ קדש כו׳. ועל פי זה יובן מש״ל בענין ממשפחת רם דהנה מבואר בזח״א דף י״ג סע״א ע״פ תוצא הארץ נפש

*) באור התורה נדפס כאן: בהעתקה ראשונה נמצא זה: **והנה** כמו שבשערות... שיש בגרים כו׳. ובגמ׳ נקראו ספחת דהיינו נגעים כדדרז״ל ע״פ ונספחו קשים גרים לישראל כספחת כו׳. וז״ס שארז״ל דשרה קא מעיינא לי׳ לאברהם ברישי׳. שמעיינא להוציא הכנים שהם הפסולת הגמור להפרידם מן השערות שהם ההמשכות ממותרי מוחי׳ דאברהם.

ולא שם לבו אשר גם בהעתקה ממנה הדפיס נמצא זה לאחרי פ״ג, שמקום פרק זה כאן הוא וכדמוכח מתוכנו, וכנ״ל בהערה לתחלת המאמר. וגם הסיום, ובגמרא נקראו כו׳ נמצא לקמן בסוף הג״ה בענין כנים — שגם היא מקומה במאמר וכנ״ל.

חיה למינה בענין הגרים (בזמן שהי' מותר לקבלם). וכולהון עאלין תחת גדפי דשכינתא ולא יתיר אבל נשמתא דישראל כו'. ולפי הז"ח שם עלי' הגרים רק עד היכלות דבריאה ולפי' המק"מ שם יש להם עלי' עד המל'. ונש"י עליית' בת"ת לאשתאבא בגופא דמלכא. ובזח"ב ס"פ משפטים דפ"ז א' איקרי גר צדק ולא יתיר ובזה"ר פ' משפטים דע"ח סע"ב בד"ה מהאריז"ל ענין הגרים הם במל' ומתעורר עליהם חוט של היכל הרצון של הנוק' וחוט זה הוא חוט של אברהם אבינו ע"ה ועל ידו מתעוררין נפשות הגרים כנז' בסוד אתערותא דעבד אבר' בסט' דחסד עכ"ל. ולכן נק' גירי צדק כנ"ל. וע' במא"א אות ג' סל"ד שגם המל' נק' לפעמים גר בהיותה גרה בעולם הבריאה. וע' בלק"ת ס"פ בחקתי בפי' הגר אשר בקרבך כו'. והענין י"ל עפמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי רננא ברמשא ושמחה בצפרא שהמלאכים יש להם בחי' רינה והיינו מ"ש וצדקתך ירננו כו'. צדקתך הוא מל' הנק' צדק אשר עד שם עולה השגתם איך שמלכותך מכ"ע והוא רק שם והארה כו'. אבל בבחי' רב טובך אין להם השגה רק זכר רב טובך יביעו כו'. אבל בישראל מה רב טובך אשר צפנת ורב טוב לבית ישראל ע"ש. וזהו רני ושמחי בת ציון דוקא. והנה עלי' זו היא בנש"י לפי שגם מקודם ירידתם נשמה שנתת בי טהורה היא עלו במח' בריאה עלמין סתימין כמ"ש בד"ה שבת שבתון ועליית' בבחי' קדש כו' והיינו בת"ת בריח התיכון וזהו ע"י התורה וכמ"ש בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים. אבל הגר שעצמותו מק"נ הנק' סתר המדריגה העלם והסתר ע"כ תכלית עלייתו עד בחי' צדק וכנ"ל שערך החול לגבי הקדש כערך האצילות לגבי ע"י כו'. ולכן כיון שהם מק"נ הנק' חול תכלית עלייתן עד המלכות והיכלות דבריאה. ועד"ז נש"י ששרשן בלא"ה מע"ס דקדושה מהכלי' ע"כ עלייתן לקבל מאוא"ס המאיר בת"ת בריח התיכון שעולה עד הכתר כו' וזהו"ע אברם. וע' בהרמ"ז פ' לך לך בדף ע"ט סע"א דע כי הגר הוא ניצוץ מק"נ. וזהו בקשת רחב ונתתם לי אות אמת שבקשה שתתעלה בעילוי רב על שאר נפשות הגרים שמקבלים מבחי' מל' והיא בקשה אות אמת דא אות וי"ו בזהר ר"פ ויקרא היינו שיומשך לה מבחי' ת"ת כמו שנמשך לנש"י כו'. ודוגמת מה שבמלאכים עם היות שבחינתם מצד עצמם הוא וצדקתך ירננו אך ע"י השפעתם לנש"י מתעלים ג"כ בבחי' אצילות ממש וזהו"ע מהלכים בין העומדים וכך בקשה רחב כיון שהצילה את שלוחי יהושע ראוי שיותן לה עי"ז אות אמת כו'. ועד"ז יובן מאמר המדרש ויצא (פ"ע, ה) גבי שאלת עקילס מר"א ור' יהושע בפסוק אוהב גר לתת לו לחם ושמלה שהשיב לו ר' יהושע לחם זו תורה ושמלה זו טלית ובפ' יתרו פ' כ"ז ע"פ בחוץ לא ילין גר דאע"פ שעצם מדרגתו רק עד בחי' צדק עכ"ז הכל לפי מעשיו יוכל להתעלות לתת לו לחם ושמלה וכענין ונתתם לי אות אמת וכמו עובדי' הנביא שהי' גר אדומי כו'.

קיצור. בקדושה עשר ובקליפה י"א כי אין קודש מתערב בחול ולכן כדי שיומשך השפע מהקדושה לקליפה רק ע"י שערות. וכן יש בקדושה

סתר המדריגה: ראה לקו"ת שה"ש ד"ה יונתי.

ג"כ בחי' קדושתי למעלה מקדושתכם. חד ולא בחושבן ע"ס. ומשם נמשך בקדושה ג"כ רק ע"י שערות. ולכן עליות הגרים רק עד צדק מחול לקדש היינו לבריאה ומל' וצדקתך ירננו אבל עליות נש"י טהורה היא עלייתן בעצם האצילות אות אמת בריח התיכון ממשיך מאני ראשון כו'. וזה הי' בקשת רחב. וזהו לתת לו לחם ושמלה.

ד) **והנה** כמו שבשערות יש כנים והיינו לפי שהן עצמם מפסולת המוחין לכן נאסף אצלם פסולת הגמור וכך הוא בגרים מעוכמ"ז כי עם היות שמתגייר ונכנס תחת כנפי השכינה מ"מ הרי סביביו ומשפחתו הם עו"כ ויש גם בו כמה מדות רעות ואכזרי בטבעו כמ"ש בגמרא גבי הנתינים ואינן כמו ישראל זרע יעקב יצחק ואברהם שהם רחמנים והיינו כמשל הכנים שהוא פסולת הגמור הנמצאים בשערות לפי שגם השערות עצמן שהוא ההשפעה הנמשכ' בגרים הוא מפסולת החסד עליון כנ"ל. שלכן נאסף אצלם גם פסולת גמור ככנים והוא הרע שיש בגרים כו'.

הג"ה. (**בענין** כנים הנה יש להעיר ממשארז"ל בשבת פי"ד ובפ' לפני אידיהן ד"ג סע"ב שלישית הקב"ה יושב וזן מקרני ראמים עד ביצי כנים ופי' בספר טור ברקת ססי' תרנ"ב וז"ל מקרני ראמים שהם סוד עשר קרנות שהיו בראשן של ישראל ונתנו לעוכמ"ז כמ"ש במדרש איכה ע"פ גדע בחרי אף כל קרן ישראל. עד ביצי כנים היא הקליפ' עכ"ל. והנה בענין קרני החיות כנגד כולם פי' רבינו ז"ל שהוא בחי' כתר כי הקרן הוא על הראש שצומח מהגלגלת בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ספ"א. ועמ"ש בלק"ת ס"פ שמיני וענין ראם הוא גבוה מאד והרי על הקב"ה נאמר כתועפות ראם לו. וראם י"ל רום והרוממות הוא בבינה ועיקרו בכתר. וז"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. ובמא"א אות קו"ף סל"ח פי' קרני ראמים נו"ה דאימא. וזהו ע"ד בקרן היובל. קרן בן שמן. ועמ"ש במא"א סמ"ב. וז"ש דוד ותרם כראם קרני בלותי בשמן רענן כי הנה מבואר במ"א רמה קרני דוד שנמשך בקרן הוא בחי' רמה ששרשה נמשך ממל' דא"ס. כי נעוץ סופן בתחילתן כו'. וכמ"ש בביאור כי אתה נרי בפי' ארוממך אלקי המלך בחי' מלך יחיד כו'. וזה"ע ותרם כראם קרני ולכן בלותי בשמן רענן בחי' כשמן הטוב היורד על הראש כו'. וזה"ע בקרן בן שמן. ובמא"א אות רי"ש סי"ד כ' מט"ט נק' ראם. י"ל זהו לפי שמט"ט קושר כתרים לקונו כו'. ועמ"ש מזה בת"א פ' מקץ בד"ה מזווה מימין ובלק"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים א"כ כיון שיוכל להמשיך הכתר לכן נק' ראם וגם מל' נק' מט"ט כידוע שעז"נ הנה ישכיל עבדי ירום ונשא בזח"א וישב דקפ"א. וא"כ קרני ראמים שהם עשר קרנות י"ל ע"ס שבכתר כו' שכולם נק' קרן והם גבוהים מאד והוא ית' זן את כל הנמצאים מקרני ראמים ע"ס דאצילות עד הבחי' היותר שפלי' שהם ביצי כנים ע"ס דקליפ'. וארז"ל מינא הוא דאיקרא הכי. כי הנה בפרדס ערך ביצה פי' דענין היו"ד נק' כן כמ"ש בזהר פ' פינחס בענין כזית כביצה.

מבואר במ"א: ראה אור התורה הגהות לסוף הדרוש דכ"ה בכסלו (ע' תר ואילך).

ועוד פי׳ דכל הספירות נק׳ ביצי וא״כ לפי״ז ביצי כנים הם ע״ס דקליפה. ובפע״ח שער חג המצות פי׳ כנים בגימט׳ ק״כ צירופי אלקי׳ ומכת כנים נמשך מהוד שבמל׳ דאצי׳ והכה לזו״נ דקליפה שבשערות שלהם נפלו הכנים עכ״ל. ואפ״ל כנים שייך ללשון כינוי וע״פ ואבדתם את שמם אמרז״ל כנה שהכנוי הוא אבוד השם כמו שהביא בתשו׳ מהרי״ק שרש קס״ב. ועד״ז פי׳ המגיד נ״ע ענין נגד שמא אבד שמי׳ שע״י הצמצומים בבחי׳ שמו ית׳ כדי שיתהוה העולם יש ודבר נפרד להיות נגד שמא עי״ז כביכול אבד שמי׳ ר״ל שנתלבש בכמה וכמה כינויים המעלימים ומסתירים ואין האור בגילוי וכמ״ש במ״א ע״פ ואלה שמות בנ״י הבאים מצרימה כו׳ שהשמות מתלבשים בבחי׳ מצרים וגבולים ולכן ע״ס דקליפה נק׳ כנים שאור אלקי המחי׳ ומהווה אותם מוסתר בהם בתכלית ע״ד אבד שמי׳ והיינו מ״ש בפרע״ח שכנים גימט׳ ק״ך צירופי׳ אלקים שמשם יניקת החיצונים ק״ך צירופי אלקים אחרים ולכן במצרים הי׳ מכת הכנים כי מיני׳ ובי׳ לשדי׳ בי׳ נרגא כמ״ש וסכסכתי מצרים במצרים וכו׳. ועכ״ז יובן ענין הכנים שבשערות ששרש בחי׳ זו זה״ע יניקת ע״ס דקליפה הנק׳ ביצי כנים מה שיונקים מהשערות דבחי׳ אברהם כו׳. עכ״ה). ולכן אמרז״ל (פ״ד דיבמות דמ״ז ופ״ג דק״ט ע״ב) קשים גרים לישראל כספחת (שנאמר ונספחו על בית יעקב בישעי׳ ר״ס י״ד. וספחת היינו מהנגעים שאת או ספחת. והיינו מטעם הנ״ל לפי שהם מקבלים מהשערות ובהם דבוקים ע״ס דקליפה הנק׳ ביצי כנים כו׳) וז״ס מארז״ל דשרה קא מעיינא לי׳ ברישי׳ שמעיינא להוציא הכנים עשר ספירות דקליפה שלא ינקו מהשערות. כי הנה אברהם שהוא מדת החסד עליון דאצי׳ עצמו אין בו שום סיג ח״ו כ״א בהשפעה הנמשכת מבחי׳ הפסולת שלו הנק׳ מותרי מותין הוא שמתערבים הפסולת הגס (ועמ״ש בלק״ת בשה״ש בביאור ע״פ שחורה אני ונאוה בפי׳ אברהם שיצא ממנו ישמעאל שיצא ונפרד ממנו כו׳) ושרה היא שמפרדת אותן שיהי׳ השערות כמו שהן בל יתערב בהן פסולת גמור והיינו שיהיו הגרים שהם מקבלים שפע מאברהם כעין בחי׳ שערות כנ״ל יהיו נקיים מכל סיג ופסולת גמור וע״ד שמצינו שהיו גרים צדיקים גדולים כמו ר״ע ואונקלוס הגר ור׳ מאיר ושמעיה ואבטליון כו׳ ועובדיה שהי׳ נביא כמ״ש חזון עובדיה הי׳ ג״כ גר כו׳ ובודאי קבלו השפעתן מאאע״ה והיינו לפי ששרה הפרידה הפסולת הגמור מן השערות דאאע״ה שיהיו נקיים מכל סיג ולא ימצא בהם פסולת הכני׳ כו׳ (ועמ״ש בת״א פ׳ לך לך בד״ה אנכי מגן לך בפי׳ מגן אברהם שצ״ל מגן ונרתק לשפע הנמשך מאברהם שלא ימשך למקום שא״צ כו׳. ועד״ז ג״כ יובן ענין זה דשרה דוקא קא מעיינא לי׳ ברישי׳) והטעם דשרה דוקא קא מעיינא לי׳ ברישי׳. הענין כי שרה היתה בנביאות גדולה יותר מאברהם כמ״ש המדרש והובא ברש״י פ׳ וירא ע״פ כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה למדנו שהי׳ אברהם טפל לשרה בנביאות (ועמ״ש מזה בלק״ת בשה״ש סד״ה קול דודי גבי מקפץ על הגבעות) ולכן היא ידעה שיצא ישמעאל לתרבות רעה וצותה לו לגרש את האמה הזאת ואת בנה. ואברהם

שהיו גרים: גם בני גרים קרוים גרים וכקדושין עה, א. ובכ״מ.

חרה לו בזה ובודאי שאינו מצד טבעי׳ שאילולי הי׳ יודע שיצא לתרבות רעה כ״כ לא הי׳ רוצה כלל להחזיקו אלא הי׳ סבור שיהי׳ גם הוא הגון וחשוב רק לא כיצחק. אבל שרה היא ידעה בנבואה שיצא לתרבות רעה רק שיצאו ממנו גרים והיינו לפי ששרש נשמתה הי׳ למעלה מנשמת אברהם ולכן נכתבו שני חיי שרה ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה כו׳. פי׳ חיות של שרה נמשך ממקום גבוה מאד נעלה מבחי׳ הנק׳ מאה שנה ומבחי׳ הנק׳ עשרים שנה כו׳. וכמ״ש בזהר (פ׳ חיי שרה דקכ״ג ע״א ועמ״ש מזה בבה״ז שם ובלק״ת פ׳ הברכה ע״פ ואתא מרבבות קודש) ולכן היתה היא מעיינא לי׳ ברישי׳ להפריד הכנים שהם הפסולת גמור מן השערות כנ״ל ואברהם עצמו לא הי׳ יכול בזה עד״מ שאין השערות עצמן יכולי׳ להשליך כנים שבהם אלא שרה דוקא שהיא ממקום גבוה מאד נעלה כי שרה לשון שררה בחי׳ כתר לכן היא שהשליכה אותם עד״מ כששר גדול נכנס בבית אזי לא יכול לסבול אם לא יהי׳ הבית נקי כ״כ ואפי׳ דקות מהדקות שבדברים המאוסים יצוה להשליך כי לא יכול לסבול שום פסולת כלל וכלל. משא״כ מי שאינו גדול כ״כ אזי לא יכול לסבול מיאוס גמור כטינוף וכיוצא אבל מה שאינו מאוס כ״כ לא יקפיד עליו כלל כמ״כ עד״מ בחי׳ שרה להיותה ממקום גבוה מאד נעלה ע״כ היא דוקא דמעיינא לי׳ ברישי׳ להפריד הפסולת כי אינם נסבלי׳ לה דוקא משא״כ אברהם עצמו כו׳. (ועמ״ש כה״ג בענין מילה ופריעה שאברהם לא נצטוה על הפריעה ואח״כ נצטוו כי לגבי גילוי יותר גם עור זה הדק חשוב הסתר וקליפה כו׳. בד״ה עשה לך חרבות צורים בסידור) וכמ״ש וירע לאברהם על אודות בנו שחרה לו על גירוש ישמעאל והיא דוקא שאמרה לו גרש את האמה הזאת ואת בנה ולכן הוא גאני בכנפה דשרה שראש שלו הוא בידים שלה כי ראשה נעלה יותר מראשו כו׳. (ועמ״ש כה״ג בענין שאול בצוארו משכמו ומעלה גבוה כו׳. וי״ל כי אברהם אבר מ״ה ושרה ב״ן שאחר הבירור עולה לס״ג שגבוה הרבה ממ״ה כו׳. בביאור ע״פ מהלכים בין העומדים יעו״ש).

ולתוס׳ ביאור להבין באר היטיב מאמר אגדת׳ הנ״ל. ומתחלה ית׳ ענין ששרה היתה גדולה בנביאות מאברהם וכמ״ש הקב״ה לאברהם כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה שכן הי׳ גבי ישמעאל ששרה אמרה לו גרש את האמה הזאת ואת בנה ובאברהם כתיב וירע לאברהם על אודות בנו כו׳ והיינו מפני שהוא לא ידע שיהי׳ ישמעאל לא הגון כ״כ אבל שרה היא ידעה לכן אמרה גרש כו׳. והנה כתיב ויאמר ה׳ אל אברם לך לך מארצך כו׳. ואח״כ נק׳ שמו אברהם בתוס׳ ה״א ע״ש כי אב המון גוים נתתיך פי׳ כי מתחלה הי׳ בבחי׳ העלם ונק׳ אב רם ואמר לו הקב״ה לך לך מארצך שהוא בחי׳ ארץ הסתומה ונעלמה מעין כל חי (ועמ״ש בת״א בד״ה לך לך ובפרדס ערך ארץ שמל׳ ובינה נק׳ כן א״כ פי׳ מארצך היינו מבחי׳ בינה) להיות בבחי׳ גילוי ואז נק׳ אב המון גוים ועש״ז דוקא נוסף בו ה׳ כי הנה ה״א הוא בחי׳ ה׳ החסדים ועוד כי ה״א היא אות קלילא דלית בי׳ מששא כמ״ש באקדמות

ופי׳ אות קלילא היינו שההבל הוא מועט בה יותר מבכל האותיות כי הנה ה׳ מוצאות הם אחה״ע מהגרון בומ״ף מהשפתים גיכ״ק מהחיך כו׳. ואותיות אחה״ע הם קלים יותר מכל האותיות דהיינו שהבל שבהם הוא במיעוט יותר מבאותיות זולתם וכמו גיכ״ק מהחיך יש בהם הבל יותר ובפרט אות הה״א הוא שהבל שבו מועט יותר גם מאותיות את״ע לכן נק׳ אות קלילא פי׳ שקל לדבר ולהוציאו במבטא משום דלית בי׳ משא שמועט הבלו * (ועמ״ש מזה בד״ה האזינו השמים דרוש השלישי שזה״ע בהבראם בה׳ בראם לכן בהבראם אותיות באברהם ועמ״ש בד״ה ויעש דוד שם שההבל הוא החומר שבאותיות ויש בהם בחי׳ צורת האותיות. ועמ״ש מענין בה״א בראם בד״ה לבסומי בפוריא דרוש הראשון). והנה כמ״כ למעלה יש כ״ב אותיות שעצמותן ומהותן של האותיות שבדיבור העליון הוא בחי׳ ההבל ובחי׳ הבל זה הוא המחי׳ את הנבראים כו׳ עם היות שהוא רק בחי׳ הבל בעולם העליון הנה לגבי עולם התחתון הוא מקור החכמה כמו שאנו מוצאים בבריאת האדם הראשון כמ״ש ויפח באפיו נשמת חיים שמבחי׳ הבל העליון ית׳ היוצא בנפיחתו עד״מ נתהווה נשמת אדה״ר המשכלת וככה הוא באמת בכלל שמבחי׳ דיבור שבעולם העליון נתהווה בחי׳ חכמה בעולם התחתון וכמו שאנו רואים כעין זה גם למטה שמדיבור של המשפיע נעשה בחי׳ שכל במקבל אלא שזהו בחיצוניות ולמעלה כן הוא בפנימי׳ (כי למטה אינו אלא לעין הרואה מבחוץ כי אין התהוות עצמיות החכמה בהמקבל מהדבור של הרב שהרי הוא חכם בפ״ע אלא שמקבל דבר חכ׳ על ידי דיבורו של זה לפי שכבר יש בו שכל להבין השכל הגנוז בדבור משא״כ למעלה שפנימיות ועצמיות החכמה שבמקבל נמשך ממש מדבור העליון וד״ל). והנה בחי׳ ה״א שבכ״ב אותיות עליונים נק׳ ג״כ אתא קלילא שהוא קל יותר מכולם לפי שההבל שבו הוא מועט יותר מבכולם ** (ויש להעיר מענין קדשים קלים לגבי קודש הקדשים שהוא ע״ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה״ק. ומענין רוכב על כרוב קל שלו. ומענין נשים דעתן

---

*) בהעתקה ראשונה נמצא זה: כי הנה האותיות יש בהם חומר וצורה פי׳ כי כל האותיות מהותם ועצמותם הוא מגשם א׳. כמו האותיות שבדיבור מהותן מבחי׳ הבל הלב. ואותיות המחי׳ אין מהותם בחי׳ הבל אלא ממהות שכל. עיקר התחלקות ומה שנמצא כ״ב אותיות בכל אומ׳ ולשון ולא יותר היינו מצד הצורה של האותיות שהוא תמונת הא׳ כך והב׳ כך כו׳. ויש כ״ב צורות לכ״ב אותי׳ אפס זולתם. ושרשן בלמעלה מהשכל אלא שנתלבשו בשכל ובמדות כו׳. וכשמתלבשים בשכל אזי נעשי׳ אותיות המח׳ שנעשה צורה בגשם מהות המחשבה להיות א׳ או ב׳ כו׳. וכן אח״כ במדות שההבל שמהם הוא גשם האותיות. ונמשך צורת האל״ף ומתלבש בההבל ועושה בו תמונה זו כו׳. וציור תמונתם הוא ע״ד תמונת אותיות הכתב אלא שענין הטי׳ הולכת והובאת האותי׳ ההם הוא ברוחני׳ ובכתב נתלבשו בגשמיות להיות נעשה צורה כזאת בדיו שהוא גשם האותיות שבכתב ע״ד שההבל הוא חומר וגשם האותיות שבדיבור כו׳. והנה ההבל שבאותי׳ שהוא גוף החיות שבהן הוא שמועט בה״א מכל האותיות ולכן נק׳ אות קלילא כו׳ שקל במבטא וד״ל.

**) בהעתקה ראשונה נמצא זה: ולכן הוא שנתוסף באברהם כי עיקר הוספת אות זה הוא בשביל להיות אב המון גוים כו׳ דהיינו שנוסף בו בחי׳ הארה אלקות שתתגלה שעי״ז יקרב גוים תחת כנפי השכינה. ולכן צ״ל ההארה מועטת והיינו אות הה״א שהיא אות קלילא כו׳.

קלות. ופי׳ דלית בי׳ משׁשא כי ממשׁ היינו יסוד שׁהוא הנק׳ דבר שׁישׁ בו ממשׁ. ברע״מ פ׳ משׁפטים דקט״ז ע״א. ע״י שׁנמשׁך מחו״ב להנחיל אוהבי ישׁ. אבל המל׳ היא הארה בעלמא ונק׳ שׁם דבר שׁאין בו ממשׁ. וזהו אתא קלילא דלית בי׳ משׁשׁא. ועמ״שׁ בד״ה אחרי ה׳ אלקיכם תלכו בפי׳ שׁהבריאה נק׳ ישׁ מאין יעו״שׁ. ומשׁם יובן ענין דלית בי׳ משׁשׁא.

קיצור. ענין ה״א דאברהם אתא קלילא מיעוט מההבל. ומהו ענין הבל וענין קלילא ודלית בי׳ משׁשׁא. ועמ״שׁ עוד מענין ה״א סד״ה המגביהי לשׁבת בת״א פ׳ מקץ ובד״ה עיני כל אליך ישׂברו. ובד״ה יחיינו מיומים).

ב) **והנה** מבחי׳ אברהם נמשׁכים ב׳ מיני השׁפעות. הא׳ הנמשׁכת בעולמות בי״ע בסטרא דקדושׁה למלאכים ונשׁמות. וא׳ היא להיות אב המון גוים לקרב האומות תחת כנפי השׁכינה כמשׁי״ת. ואמנם הן הנה רחוקים זמ״ז בערך מאד. ויובן ע״ד שׁאנו רואים באדם ג״כ ב׳ מיני השׁפעות החיות הנמשׁכים מן המוח שׁונות זמ״ז. הא׳ הוא התלבשׁות המוח באברים בידים וברגלים וכיוצא שׁעצמות המוח וחיות שׁבו ממשׁ מתפשׁט בתוכן כנראה בעליל שׁרצון העולה במוח לעשׂות איזה תנועה באיזה אבר אזי יפעול כן תיכף אותו האבר מיד כרגע בלי שׁום שׁיהוי כלל והיינו מפני שׁחיות המוח נמצא ומלובשׁ שׁם באותו האבר וכנודע שׁישׁ גידים דקים הנק׳ נערווין שׁבהם נמשׁך חיות המוח והולכים ונמשׁכים מן המוח בכל האברים ונק׳ בלשׁון הרמב״ם עצבים ומיתרי׳ כו׳. וכן הוא התפשׁטות השׂכל שׁבמוח במדות הנמשׁלים ג״כ לאברים חו״ג דרועא ימינא ודרועא שׂמאלא נו״ה נק׳ רגלים כו׳. שׁהרי אנו רואים שׁהמדות הן לפי השׂכל כי לפי שׂכלו יהולל אישׁ שׁהקטן שׁשׂכלו קטן מתאוה לדברים קטנים והגדול שׁשׂכלו רב תאותו וחפצו הוא דברים חשׁובים וכ״א לפי שׂכלו כך המה מדותיו. והיינו לפי שׁעצמיות השׂכל ממשׁ מתפשׁט בתוך המדות להיות בבחי׳ חסד ובבחי׳ דין וגם הנצח הוא ענף החכמה כו׳ והרי המה מחוברים יחד זה לזה האברים עם המוח והמדות עם השׂכל עם היות כי מצד מהותן ועצמותן אינן ערוך זל״ז שׁהרי אין ערוך מהות אבר גשׁמי למהות המחשׁבה ורצון שׁבמוח וכן המדות אינן ממהות שׂכל כלל מ״מ הוא מתפשׁט בתוכן הן בגשׁמיות הן ברוחניות שׁבגשׁמיות מתפשׁט המוח בתוך האברים וברוחניות השׂכל במדות ומחוברים זע״ז וה״ז כדוגמת הנשׁמה שׁמתלבשׁת בגוף שׁעם היות שׁאינן ערוך כלל שׁהנשׁמה היא עצם רוחני והגוף בשׂר ודם ומ״מ היא מתלבשׁת ממשׁ בגוף ומתפשׁט ממנה חיות להחיות הגוף ומאירה בו וכמו שׁאנו רואים השׁינוי הגדול באדם בין כשׁהוא ער לכשׁהוא ישׁן שׁמוטל על מטתו בלי הרגשׁה כלל והיינו משׁום שׁבעת השׁינה מסתלקת הנשׁמה מהגוף ולאח״כ מאירה בו והרי המה מחוברים יחד זע״ז. והנה בדרך ואופן כזה ממשׁ הוא המשׁכת החיות מאברהם שׁלמעלה בסטרא דקדושׁה בבי״ע כי הנה בחי׳ אברהם הוא חסד דאצילות כי מתחלה כאשׁר נק׳ אברם היינו כשׁהי׳ עדיין מעלה מעלה בבחי׳ רוממות והעלם ואח״כ אמר לו לך לך מארצך כו׳ להיות בבחי׳ גילוי והוא בחי׳ ירידה למטה ואח״כ ויסע אברם הלוך ונסוע·

שהתחיל לעלות ממטה למעלה ונשאר בחסד דאצילות שכנגד בחי' זו הי' מרכבה (וע' בפרדס שער הכינויים פ' ד' בשם ספר הבהיר מהו וישמור משמרתי כך אמרה מדת החסד כל ימי היות אברהם בארץ לא הוצרכתי אני לעשות מלאכתי שהרי אברהם עמד שם במקומי וישמור משמרתי כו') ובחי' חסד זה הוא המשפיע חיות בבי"ע למלאכים ונשמות להיות בחי' מיכאל באהבה כו'. והיינו ע"י שהחסד מתלבש בחסד דבריאה ואח"כ בחסד דיצירה ועשי' כי בחי' ע"ס דבי"ע הם בחי' אלקות ממש רק שההפרש הוא שבחי' נפש ורוח שבהם אינן בבחי' אלקות כבאצילות אבל הנשמה שבהם (שגם הע"ס יש בהם נר"נ) הוא בחי' אלקות רק שהוא בגבול כו' ובחי' חסד דאצילות הוא המתלבש בבחי' חסד שמע"ס אלו ובהתלבשותו בבריאה מקבלים מחסד דבריאה נשמות ומלאכים דבריאה כמו מלאך מיכאל ונשמת אברהם שלמטה בגוף כי כשהוא למטה בגוף הוא מקבל מבריאה רק שהוא בחי' מרכבה לאצי' וכן שמאי והלל שהן גבורות וחסדים. ועד"ז כל הצדיקים נשמות שמפנימיות העולמות ומלאכים שמחיצוניות העולמות כולם מקבלים חיות מחסד דאצי' שבו מלובש אוא"ס ב"ה דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון ע"י שמתלבש בחסד דבריאה ובחסד דיצירה עד בחסד דעשי'. והרי מובן שעצמיות בחי' החסד דאצי' הוא המתפשט בחסד דבי"ע דרך כלל. ונמשך בנבראים שבהם כנ"ל. והרי הם מחוברים יחד. ועם היות שאין ערוך הבריאה לגבי האצי' מ"מ מתפשט בהן ולא יהא אלא כנשמה בגוף שאעפ"י שהגוף גשמי מ"מ מתלבשת בו הנשמה שהיא עצם רוחני כנ"ל וכך החסד דבריאה נק' גוף לחסד דאצי' כמ"ש כמה גופין תקינת לון כו' ואתקריאו בתיקונא דא חסד דרועא ימינא כו'. והיינו בחי' חסד דבריאה שהוא כלי לחסד דאצי' שנק' בשם נשמה (ומ"מ גם הוא בחי' כלי וגוף לגבי בחי' א"ס שהוא נשמה לנשמה כו' כמשית"ל) שמתלבש בו ומחוברים יחד כהתפשטות השכל במדות והמוח באברים שאע"פ שרחוקים בערך זמ"ז מצד עצמותן מ"מ מתפשט בהן ומחוברים יחד כו'. וכן הוא בכל סטרא דקדושה שהם הנבראים שבבי"ע נשמות ומלאכים המקבלים מהם כנ"ל.

קיצור. מהחסד נמשך ב' השפעות. א' לסטרא דקדושה בבי"ע וזה כדוגמת התלבשות הנשמה באברי הגוף ודוגמת התלבשות השכל במדות כך למ"ד כלים דאצילות מתלבשים להיות נשמה לע"ס דבי"ע.

ג) **אמנם** ההשפעה השנית הנמשך ממנו לע' שרים של עו"כ שר של בבל שר של אדום כו' כדי שיהי' מהם גרים וכמו עובדי' שהי' גר אדומי שזה א"א כ"א ע"י השפעה מלמעלה כי להיות העו"כ נהפך לחסות תחת כנפי השכינה איך יולד זה מצד עצמו אין זה כ"א ע"י השפעה מלמעלה והיינו מבחי' אברהם שנמשך עליו בחי' חסד וימין מקרבת שע"י גילוי החסד ואהבה מקרב אליו הרחוקים כו' (וכמש"ל בשם האריז"ל בענין חוט של אאע"ה שע"י מתעוררים נפשות הגרים כו') אך ההשפעה זו אינה כערך

שהן גבורות וחסדים: זח"ג רמה, א. לקו"ת שה"ש מח, ג. ובכ"מ.

השפעה שבסטרא דקדושה הנ"ל. אלא עד"מ שאנו רואים באדם בחי' ב' בהשפעה והוא עד"מ המשכת השערות שגדלים ויונקים ג"כ מן המוח כי השערה היא חלולה ובתוך החלל נמשך ומתלבש הבל מן המוח והוא הדוחה אותה ומכה בה שתגדל ובגמרא מס' נזיר יש ג"כ מחלוקת אם השערה גידולה מלעיל או מלתחת ע"ש דל"ט והכריעו שם שגידולה מלמעלה. ומ"מ הרי השערות הם בחי' נפרדים לעצמן ואינן כמו האברים המקבלים חיות מהמוח שהם מחוברים עמו שבהחתך איזה אבר יכאב לו ויצא דם משא"כ השערות שגוזזים אותם ואינו מרגיש כלל והרי הם בחי' דבר נפרד בפ"ע והיינו לפי שהם רק בחי' מותרי מוחין כמ"ש בלק"א שהוא היוצא מן המוחין ונמשך בתוך השערה ואין לו שייכות לעצמיות המוחין ולכן הם בחי' נפרד בפ"ע ואינן מחוברים ומתאחדים יחד רק נק' לבושים שהלבוש הוא דבר נפרד מן המתלבש בו ואינו כמו חיות המוח שבאברים שעצמיות חיות המוח מתפשט בהם. ולכן המה מחוברים יחד כו'. והנה כמ"כ ממש הוא ההמשכה שבע' שרים של עכו"ם להיות כי הקליפות הן בבחי' פירוד ממש מאלקותו ית' דקרו לי' אלקא דאלקיא ואינו שייך אליהם והחיות דקדושה הנמשך בהם ה"ה נפרד מהקדושה. והיינו כמשל השערות היוצאים מן המוח שהם בבחי' נפרד כנ"ל ואינו כההמשכה שבסטרא דקדושה שהוא כחיות המוח שבאברים שמחוברים יחד כי כל סט' דקדושה הם שבטלים ולא דקרו לי' אלקא דאלקיא כו'. והנה נת"ל שעיקר החיות שבשערות הוא בחי' ההבל היוצא מן המוח ומתלבש בתוך השערה כו'. וכמ"כ יובן למעלה שזהו"ע הה"א שנתוסף באברהם בשביל שיהי' אב המון גוים ומשפיע לאומות כי ההבל שבה"א הוא החיות המחי' כנ"ל והוא המתלבש אח"כ בבחי' שערות ונמשך בע' שרים ולכן הוא ה"א דוקא משום שהיא אות קלילא. שההבל בו מועט מאד והוא בלבד שיכול להתלבש בבחי' שערות ולהיות נמשך בע' שרים כו'. ועד"מ הנ"ל באדם שההבל היוצא מן המוח להתלבש בשערות הוא רק בחי' מותרי מוחין וד"ל (והנה כמו שבק"נ א"א שיומשך מהקדושה דאצי' רק ע"י שערות כמ"כ עד"ז שיומשך באצי' מפנימי' הכתר א"א רק ע"י שערות משא"כ מבחי' חו"ג דא"א שהן עצמן מתלבשים בחו"ב כו'. ובמ"א נתבאר דהבחי' שמפנימיות הכתר אף שמאיר ע"י שערות גבוהה מהעצמיות דחו"ג דא"א ושם אין שייך פסולת ח"ו כיון שהם גבוהים מאצי' כו'). ועתה יובן ענין המאמר הנ"ל דשרה קא מעיינ' לי' ברישי' בהיות עד"מ שאנו רואים בגשמיות שמציאת הכנים הוא בשערות האדם בלבד ולא בדבר זולתם והיינו מחמת שהשערות הם בחי' פסולת לכן נטפל אליהם פסולת הגמור (כענין כל עוף למינו ישכון לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב וכן רישי' דעשו בעיטפוי דיצחק מה"ט אף שיצחק הוא קדושה עליונה אעפ"כ אמרו ע"ז בזח"א תולדות קל"ז ב' וכל זינא אזיל בתר זיני') וכן הוא למעלה שבבחי' השערות דאברהם שהם ההמשכות המצומצמות מבחי' מותרי מוחין

שיומשך באצי': ראה לקו"ת ויקרא לט, א. סידור סד"ה עבדים היינו. תו"א לג, ד.

ובחי׳ פסולת שלו שמה ימצאו גם בחי׳ פסולת גמור ונק׳ כנים עד״מ דהיינו שנטפלים עליהם גם בחי׳ פסולת גמור. וז״ש רז״ל על הגרים שהם קשים כספחת לישראל כו׳. והיינו שמדותיהם מגונות ואכזרים הם כדאיתא בגמרא שלכן גזר דוד על הנתינים אף שהיו גרי צדק בימי יהושע אלא שמ״מ אכזרים הם כו׳. ובאמת גם החוש מעיד על זה שאיך יהי׳ הגר שלם בטבעיות במדות טובות כ״כ אחר שג׳ שותפים באדם אב ואם כו׳. ואבותיו עו״כ האוכלים כל תועבה. וזהו ששרה מעיינ׳ לי׳ ברישי׳ להוציא הכנים ולהיות הגרים מנוקים מכל סיג כר״ע וכיוצא בו ושרה דוקא היא שיכולה לעשות כן ולא אברהם בעצמו וכדאשכחן ששרה היתה גדולה בנביאות מאברהם להיות כי שרש נשמת שרה הי׳ למעלה משרש נשמת אברהם וכמ״ש ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. פי׳ שחיות של שרה הי׳ מבחי׳ עליונות מאד. מאה שנה היינו בחי׳ הכתר שכלול מעשר ועשר מעשר הרי מאה. ועשרים שנה היינו בחי׳ אבא ואימא שכל או״א מהם כלול מעשר בלבד הרי עשרים. ושבע שנים הם שבע תחתונות שהם בבחי׳ יחידות בלבד. כי יחידות עשירות מאות הוא בזו״נ ואו״א וכתר. ז״ת הם כאו״א בבחי׳ יחידות ואו״א כ״א מהם בבחי׳ עשירות והכתר הוא בחי׳ מאה. והנה מכל אלו האורות הוא שהי׳ חיות שרה ולכן היתה גדולה בנביאות מאברהם עם היות שבחי׳ נקבה היא בחי׳ גבורה וצמצומים והזכר הוא בחי׳ חסדים שהן מעולים יותר. וגם נודע דשרה היא בחי׳ ב״ן ואברהם הוא בחי׳ מ״ה. אך הענין דכלל בע״ח שסתם ב״ן הוא בחי׳ ב״ן שבס״ג והוא למעלה משם מ״ה ולכן לע״ל נקבה תסובב גבר כי עם היות שהיא מבחי׳ שם ב״ן שלמטה ממ״ה הנה שרשה בב״ן דס״ג הנ״ל. וזהו ג״כ ענין מעלת הזהב על הכסף וכן והכהנים הלוים שלע״ל יתעלו הלוים להיות כהנים כי הגבור׳ עם היות שבמקומן הן למטה מהחסדים אבל בשרשן הן יותר נעלים כי שרש הגבור׳ הוא מבחי׳ מלכים דתהו שהיו בבחי׳ גבורה. וכמ״ש בכולם וימלוך כו׳ שהי׳ בבחי׳ מלכיות שהוא בחי׳ ב״ן שעיקרו גבור׳ כידוע והן הם למעלה מעולם התיקון שבבחי׳ מ״ה כי בתיקון האורות מועטים והכלים מרובים אבל בתהו האורות מרובים אלא שכעת הגבור׳ למטה לפי שהם בבחי׳ נפילה שהמלכים נפלו וירדו למטה אבל לאחר הבירור הם למעלה מהתיקון. אמנם שרה (לפי שהטעימן מעין עוה״ב לכן היתה נעלה יותר מבחי׳ אברהם כמו שיהי׳ לע״ל כמ״ש בביאור קול דודי הנ״ל. והיינו כי שרה) גם כמו שהיתה במקומה היא נעלה יותר מבחי׳ אברהם כי שרה לשון שררה שהיתה מבחי׳ כתר כו׳. ולכן היא דוקא שתוכל לברר ולהפריד הכנים מהשערות וכנודע גם בבחי׳ הבירורים ששם ב״ן מברר בבי״ע והיינו לפי שהוא מבחי׳ כתר כו׳.

קיצור. ענין ההשפעה הב׳ הנמשך מהחסד דרך שערות והיינו להעלות ק״נ ויש בהן הבל מהמוח ושרה מעיינ׳ לי׳ ברישי׳ כי נקבה תסובב א״ח עט״ב הגבור׳ בשרשן גבוה מהחסדים וכן ב״ן דס״ג למעלה ממ״ה.

והיינו שמדותיהם: ראה ב״מ נט, סע״ב.

ד) **וזהו** מ״ש על אברהם גאני בכנפה דשרה. ופרשב״ם בזרועותי׳ שראשו הוא בחי׳ חב״ד שלו נתון בידי׳ שהוא בחי׳ חג״ת שלה אבל ראשה וחב״ד שלה נעלי׳ יותר מראשו וחב״ד שלו. והנה עיקר הבירור הזה דקא מעיינא לי׳ ברישי׳ להוציא הכנים הוא בב׳ ידים דוקא שהם בחי׳ חו״ג ימין ושמאל ונודע ששמאל דוחה וימין מקרבת ולכן להפריד הכנים ולדחות אותן הוא ע״י בחי׳ הגבור׳ שבשמאל דוחה ולהשאיר השערות הוא ע״י בחי׳ ימין מקרבת להיות נמשכים ההשפעות לקרב הניצוצות תחת כנפי השכינה אך שיהיו טובים ומעולים כרע״ק וכיוצא לפי שכבר הוסרו הכנים. וזהו ששרה דוקא היא שידעה בישמעאל ואמרה לו גרש האמה הזאת ואת בנה כי ישמעאל הי׳ בחינת פסולת גמור כמו בחינת כנים כו׳. ומ״מ אברהם לא ידע בו. שהוא בעצמו לא יוכל להפריד הכנים כנ״ל. ומה שאליעזר קאי אבבא. הענין הוא כי הוא הי׳ ג״כ גר אלא שהי׳ גר טוב לפי שכבר הפרידה שרה הכנים כו׳. ומ״מ לבן הוא שאמר לו ברוך ה׳ כי להיות נהפך מארור לברוך לא הי׳ זה בכח אברהם אלא ע״י בחי׳ לובן העליון מקור הרחמים וכענין שהי׳ הכה״ג לבוש בבגדי לבן ביום הכפורים כי משם דוקא עיקר המחילה להפך מרע לטוב כו׳. וכמ״ש במ״א. ובבהמ״ק כתיב מארזי הלבנון פי׳ הארזי׳ שנתלבנו מבחי׳ לובן העליון כנ״ל. ואינם ערוך לעצמיות בחי׳ לבן כו׳. והנה כ״ז הראו מלמעלה לר׳ בנאה איך שהוא הילוך השפע מלמעלה מבחי׳ אברהם ושהוא ע״י שרה המבררת כו׳.

קיצור. הבירור ע״י ב׳ ידים שמאל דוחה וימין מקרבת. אליעזר דוקא ע״י לבן נתהפך מארור כנען להיות ברוך ה׳. ועמ״ש בת״א מענין אליעזר גימט׳ שיח בחי׳ שיח שרפי קודש כו׳. ולכן קאי אבבא דאברהם ושרה מ״ה וב״ן דאצילות כו׳ דוגמת השרפים שבבריאה כו׳.

לובן העליון: ראה ב״ר פ״ע, יו״ד.
וכמ״ש במ״א: בדרושי יוהכ״פ (לקו״ת ס״פ אחרי. עטרת ראש שער יוהכ״פ. ועוד).
בת״א: כנראה צ״ל במ״א. והכוונה למש״כ באור התורה ס״פ חיי שרה.

בעזה״י שבת פ׳ חיי שרה

ואם בשדה ימצא האיש את הנערה המאורסה כו׳ והחזיקה אותה ושכב עמה ומת האיש לבדו כו׳ כי בשדה מצאה צעקה הנערה ואין מושיע לה. בזהר פ׳ חיי שרה דף קכ״ב פתח ר״א ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד כו׳ עד דאית שדה ואית שדה כו׳ כי בשדה מצאה כו׳ עיין שם. להבין מאמר זה צריך להקדים תחלה ענין מאמר רז״ל הידוע שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא כו׳ הנה ידוע ענין ק״כ צירופי אלקים שבמלכות מ״ח צירופים הם דאלקים אחרים הנק׳ אדמת בני חם, וע״ב צירופי דקדושה ומאותן ע״ב צירופי דקדושה עיקר יניקת צירופים דאלקים אחרים כמ״ש ערו ערו עד היסוד בה כו׳ וכידוע. וביאור זאת דהנה מדת מלכות הוא מלך במשפט יעמוד ארץ וידוע דמשפט איהו רחמי ואיך יהי׳ הדין והמשפט לענוש הרשעים רחמים וחסד, אך מבואר במ״א דיש בהכאת הרשע מ׳ מלקות חסדים וגבורות הגבורות והדין היא ההכאה עצמה שמייסרי׳ גופו אבל מה שע״י ההכאה יהי׳ אחר כך נקי מחטאו ויתתקן כמו ונקלה הרי זה כאחיך כו׳ זהו החסד האמיתי לנפשו וחסד זה הי׳ בהעלם בשעת ההכאה ממש כמו שיכה את בנו לייסרו כדי שיעזוב דרכי רשע שבשעת ההכאה דוקא הוא עיקר החסד הצפון בלבו שיתקן בדרכיו וכל שלבו ירחם עליו יותר שלא יפול בדרכי רשע יתעורר יותר גבורות הדין להכותו כו׳ נמצא ההכאה זו אינו דין אמיתי מצד תועלתו אעפ״י שמצד ההכאה עצמה הוא יסורים ודין אמיתי לגופו כו׳, כמו״כ יש ימין מקרבת ושמאל דוחה גם כן ע״ד הנ״ל שהשמאל הדוחה הוא חסד אמיתי בהעלם שכאשר רואה שמפני גשמיות השגתו ומדותיו הרעים של הבן לא יוכל לקבל אור השפע בדרך קירוב ואהבה נגלית מפני שהגסות שלו יגשם את השפע עד שיוכל להיות דבר זר כו׳ אזי מפני הרחמנות והחסד כאהבת בן ירצה ירחיקוהו בהרחקות עצומות והראי׳ לו שנאה ואכזריות כאלו אינו סובלו כלל והרחקה זו נראה לעין הרואה ממש כאלו היא אמיתית כו׳ אבל באמת אינה רק אותה האהבה ממש הצפונה בלבבו שגרמה לו לאב להגדיל ההרחקה ביותר ממש כפי ערך האהבה כו׳ וד״ל. וכן על דרך זה הרחיצה שמרחיצין לתינוק

קטן מצואתו שאף על פי שהוא צועק במר נפש על השטיפה והשפשוף אבל הוא תועלתו שיהי' נקי על כן לא איכפת לו לאב כלל בצעקתו כי חסד ורחמים הוא כו'. ואמנם בכל הנ"ל שהם בחי' גבורות ממותקות יובן למשכיל שיש מהם שיהי' דין קשה בלי תערובות חסד כלל כלל והוא כאשר ישפטו משפט מות לאיש החוטא הרי פסקו חייו ממש שלא יחי' עוד כו' כי עפ"י החטא ראו ב"ד שאין תיקון לנפשו ע"י יסורים עד שימות ממש אז יהי' תיקון לנפשו בחיי העוה"ב אבל בזה העולם אין לו תיקון מפני גודל החטא כו' נמצא שבזה העולם נעשה דין קשה לנפשו כו' וכן יש בהרחקה אמיתית לבן שהוא המרבה לפשוע בכל דרכי הרשע ולא יועילו לו היסורים כו' שאז נפסק עליו הדין האמיתי שיורחק באמת מן אור השפע של אביו כו' וזהו אינו שמאל דוחה כי הרי אינו מתקרב אחר כך אלא הוא דחי' לגמרי כמו ענין שדחה לגחזי בשתי ידיו כו' וד"ל. ועפי"ז יובן למעלה במדת מלכותו ית' יש ע"ב צירופים בחי' ב"ד שלמעלה המנהיגים כל העולמות דבי"ע נשמות ומלאכים על פי דין ומשפט שלהם להשפיל ולהרים כו' והם אלקים דקדושה כי הוא רחמים ותיקון העולמות ועיקר סיבות קיום שפעם מפנימיות מדת מלכות דאצילות כו'. ואמנם עולמות הנפרדים הנק' אדמת בני חם כו' כנ"ל עיקר סיבת ההתהוות שלהם ממדת מלכותו ית' הוא ממ"ח צירופי' האחרונים דאלקים שהוא כמו על דרך משל דין הקשה שיש בהמלך לענוש הרשע ממש ולהפסיק חייו או להרחיקו באמת כו' כמו כן החליקן והפרידן מאחדותו ית' והם הם המקטרגים והמלאכים רעים כו' שבעולמות הנפרדים וד"ל.

ב) **ולהיות** כי ידוע שמלכות דאצילות הוא מקור כל המקבלים ומקבל כללות השפע שפעם מהמדות עליונים כו' ועיקר בנינם מהגבורות פי' שמקבלת שפע מבחי' גבורות דז"א כידוע ומאחר שאנו רואים ההפרש בגבורות דמלכות בחי' אלקים דקדושה שהוא מלך במשפט כו' כנ"ל, ובחי' אלקים אחרים הוא הדין הקשה כנ"ל מוכרח שגם באור הזרוע לצדיק חי עלמין במלכות דאצילות גם כן יהי' הפרש זה בין שפע גבורות ממותקות לגבורות קשות כו'. ולהבין זה הנה מבואר במשל הנ"ל במלך הגשמי בהתפשטות מדת מלכותו לדון ולשפוט העם בגבורות ממותקות פי' שיעשה משפט ותיקון או יעשה בעבדיו דין גמור כו' אבל כל זה אינו אלא בבחי' ההתגלות הוא הפסק והדין שגוזר ואומר בפיו לעשות לעבד פ' כך וכך וכדומה ואם כן הי' עשי' ודיבור זה תחלה בלבבו ושכלו שיעשה לפלוני כך כו' והוא שנשפע בלבבו בחי' גבורות וצמצומים על מעשה העבד שאין מעשיו ועבודתו כראוי כמו שמתעצל בעבודתו או שאין העבודה בבחי' ביטול ואימה ופחד כו' וכשרואה המלך עבודתו מתכעס בלבבו עד שאח"כ יפסוק עליו הדין כו'. והנה כל עיקר שפע הגבורות בלב המלך הוא במה שאין העבד מכיר היטב גדולתו כו' ולזאת כל שהמלך הוא יותר בהתנשאות בעצמותו יותר יתכעס על גרעון עבודת עבדו כו' עד שידקדק עמו כחוט השערה ממש כו' פי' שאפילו יעבוד עבד בכל לבבו ונפשו לא יתפוס לדבר

מה בעיני המלך אדרבה יהי' בעיניו כחוטא ופושע בעבודתו מפני שלפי ערך גדולת המלך כלא חשיב מס"נ של העבד וכדבעי' לי' למעבד לא עביד כו' ואין לזה שיעור כלל שלא יזכה בעיניו אפילו העבד הנאמן מאד כו' והנה אע"פ ששפע גבורות זו באה מצד עוצם ההתנשאות כו' עכ"ז לגבי המקבלים הוא דין וצמצום גמור גם אצל המלך בעצמו כו', שהרי מה שעבודת עבדיו תתפוס מקום ודבר מה אצלו עד שיכעס כשאינם כראוי לפי גדולתו זהו שפלות וירידה גדולה לגבי עצמות המלך שהוא רם ומתנשא עליהם מאד נעלה עד שגם עבודתו ושבחו בתכלית הדקדוק אינו כלום באמת כמו שישבחוהו באלף כסף כו' מאחר שאין ערוך בין עצמות המלך למה שאצל העבד אפילו בתכלית ההפלגה והשבח כו' וא"כ מה שידקדק כ"כ ויתפוס שבח ועבודת העבד דבר ויש כשיהי' בתכלית הדקדוק דהיינו שיהי' לפי ערך גדולת המלך ממש כו' עכ"ז הוא בחי' צמצום לגבי עצמותו ממש רק שלבחי' התגלות גדולתו והכרת שבחיו יגיע העבד כשיהי' עבודתו בתכלית הדקדוק כו' אבל כמות שהיא בעצמות לא יגיע לעולם וד"ל. והנה מה שצמצם עצמו המלך להיות מדקדק בעבודת העבד זהו הנק' מוחין דקטנות להיות נתפס העבד בעיניו ליש ודבר מה כו' ומה שלא איכפת לו כלל בין שבח לגנאי כי גם השבח הוא גנאי לגבי ערך העצמות כו' זהו הנק' מוחין דגדלות כידוע. ועתה יובן הנמשל למעלה דכתיב שמים לא זכו בעיניו ובמלאכיו כו' מדה זו שלא יזכו בעיניו אפילו המובחר והעילוי שבעולמות עליונים הוא מבחי' גבורות דז"א כו' פי' מצד ההתנשאות וההגבה שאין הביטול לפי ערך התנשאות אלקות בבחי' עצמותו ית' שאין לו שיעור וגבול ממש עד שלא יזכה בעיניו אפילו סביביו ממש (כמ"ש במ"א שראה משה מדה זו ולא הי' גם הוא יכול לעמוד בה כו') כי לגדולתו אין חקר כתיב ואם כן אי אפשר שיהי' למוגבל בחי' לעבוד כפי הערך כו' וד"ל. ועם כל זה היא בחי' קטנות המוחין פי' שאינה אלא בחי' התגלות גדולתו והכרתו לנבראים כנ"ל ושיהי' בא לידי מדת הדקדוק הוא ירידה גדולה לגבי העצמות אבל בבחי' מוחין דגדלות הוא למעלה מבחי' התגלות העצמות להיות מקור ושפע למלכות דאצילות כו'. והנה מבואר במשל למעלה שגילוי הגבורות בלב המלך אף שהוא מבחי' קטנות הוא מקור השפע שמתגלה אחר כך בדבור ומעשה לדין ולשפוט שכל מה שימצא בדבור ימצא בלבבו תחלה כו' וכמו שאנו רואים בהתגלות משפטיו ודיניו יש הפרש בין דין קשה לדין ממותק כו' כן הי' בלבבו תחלה והוא כאשר ירצה ויחפוץ בעבודת העבד ותיטב בעיניו, אך אינו מדוקדק על הצד היותר טוב אזי לא יזכה בעיניו עבודתו ויצווה לייסרו בשפלות עד שיתתקן בעבודתו כו' וזהו דין ממותק כנ"ל כמו כן ענין שמים לא זכו בעיניו שהוא ממדת גבורה דאצילות ועם כל זה הרי השמים קיימים ולא נתבטלו ונפסדים כו'. זהו ענין ע"ב צירופים שהם בבחי' גבורות ממותקות ואינם דין קשה שנשפעים בגילוי ביסוד מלכות דאצילות כו' אבל לאחר שנמשכו גבורות אלו של המשפיע בבחי' יסוד שבמלכות דאצילות היינו גילוי מדת המלכות בדבור ומעשה כו' נעשים קשים יותר להיות דין ומשפט שהוא כמו הציווי ליסרו אבל אינם

דין קשה לגמרי כי גם ההכאה עצמה ממותקות בחסד נעלם כמ"ש למע' בענין רחיצת התינוק כו' והם בחי' יסורים של אהבה הנמשכים מגבורות דקדושה על הנאהבים לפני הוי' כמ"ש כי את אשר יאהב הוי' יוכיח וד"ל. ולכך כתיב בהם אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה פי' בהגבורות דדכורא הוא בחי' י"ה כידוע משם עיקר השפע של יסורים אלו ושם הם בתכלית ההמתקה וחסד אמיתי כו' ולכך אשרי הגבר כו' וד"ל. ואמנם מן מ"ח צירופי' דדכור' בחי' דין שאינו ממותק מהם סיבות התהוות דין קשה מ"ח צירופי' דאדמת בני חם כו'. והוא מה שיש בלב המלך להרחיק את העבד באמת שאינו חפץ כלל בעבודתו ומאוסה היא מאד בעיניו עד שגמור בלבבו להאבידו כו' זאת היא בחי' גבורות קשות כנ"ל כשמתגלים בדבור ומעשה הם קשים יותר עד שנעשה הדין ממש כו'. כמו"כ עד"מ כשמל' דאצילות מקבלת שפע גבורות קשות אזי הוא ענין הטלת זוהמא של נחש כמ"ש דרך נחש עלי צור דרך גבר בעלמא כו' כי צור הוא מלכות כשמקבלת גבורות השפע וכמ"ש הצור תמים פעלו וכשמקבלת גבורות ממותקות אזי דרך גבר בעלמא אבל ענין שפע גבורות קשות נקרא נחש עלי צור כי מילוי אחוריים דשם שד"י הוא אותיות נחש והוא בחי' מוחין דקטנות כנ"ל והוא נחש דקדושה שעשה משה שכל הרואהו חי כי הוא חי העולמים. אך הוא בבחי' קטנות להיות מדוקדק כ"כ עד שיופסק הדין בלבבו כו' כמ"ש ויתעצב אל לבו כו' ובמלכות דאצילות נתהווה מזה עולמות הנפרדים והם יסורים שאינם של אהבה כו' וד"ל.

ג) **והנה** כל עבודתינו במצות מעשיות אינו אלא המשכות מוחין דגדלות כמו בפסח (שהי' גילוי אלקות בניסים שעשה משה (שהיפוך הנחש למטה שהוא מטה משה יסוד אבא שבתוך ז"א כו' וכמו שיהי' לע"ל אם יגאלך טוב יגאל שהוא מטה משה כו' ואם לאו וגאלתיך אנכי שהוא בבחי' אין המושיע לה שית' לקמן). וכמ"ש ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך כו' פי' כי כמו דם נדה היא משל פסולת השפע בגבורות דמלכות בנבראים כו' ובחי' ז"א דקליפה דבריאה יונק מהם כו' וכמו כן שפע פסולת גבורות דז"א הנק' נחש כו' משם אחיזת קליפת הזוהמא של אותו נחש והוא בוזי' ס"ם דאצילות שהוא ז"א דקליפה דאצילות וזהו שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא שהוא בחי' סם כו' וד"ל. וכנזכר בזוהר אמר לו קוב"ה לס"ם כמ"ש במ"א וד"ל. וידוע שחוה היא היתה אם כל חי והוא מלכות דאצילות כשמסתתרת בבי"ע וכו', אמנם ע"י מצות מעשיות נמשכו בחי' מוחין דגדלות דז"א וכו' והוא בחי' העצמות למעלה מהתגלות הגדולה וההתנשאות כנ"ל שאדרבה כולם זכים בעיניו כי כלא ממש חשיבי והוא כמו הזבוב שהולך בקצה הבית שאינו תופס מקום כלל כו' וגם כי יעמוד הזבוב בידו וינשכנו אין זה העדר לכבודו כלל כו' וד"ל. כי המצות הן דמ"ח אברי' דמלכא מפנימיות המדות כידוע, לכך יש ביכולת עשייתם להמשיך העצמות בבחי' גילוי בזה העולם שיהי' מדה זו של חסד עליון דאצילות מתגלה על ידי המצוות עד שלא תתפוס מקום כלל מה שאומרים המלאכים קדוש ודולג

דילוגים ושוכן בתוך כללות נש״י כו׳ כמ״ש מדלג על ההרים כו׳ וד״ל. והנה המוחין עליונים שהוא בחי׳ גדלות המדות ידוע שהם נמשכים ע״י אותיות הוי׳ כידוע שהויות הם רחמים וע״י המצות נקראו אורחות הוי׳ כמ״ש במ״א ובקרומות של המוחין האלו הוא מבחי׳ אלקים שהוא דינין וצמצומים כו׳. והענין הוא להיות כי על ידי החסד המופלג שעל ידי הרחבת הדעת שאין הדבר תופס מקום אצלו יוכל להיות תוספת חסד יותר מדאי עד שירחם לשונאו כו׳ וכידוע ענין אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו׳, ואם כן יוכל להיות אחיזת החיצונים על ידי המשכת מוחין דגדלות כמו שהי׳ יניקתם ממוחין דקטנות כו׳ מאחר שבהיות המלך אינו מדקדק כלל בעבדיו גם העבד הגרוע מאד יקבל חיות ויניקה כמו החשוב והמובחר שבעבדיו כו׳ כי שניהם שוים בביטולם לגבי העצמות כו׳ לזאת הוא ענין אלקים שבקרומות המוחי׳ העליונים פי׳ צמצום והסתר להמשכות המוחין בל יומשכו יותר מדאי כמשל הקרום החופה על המוח ומגבילו מכל צד שלא יגלה המוח כ״כ כנראה בחוש שסיבת קושי׳ הבנות איזה שכל חדש הוא מחמת הקרום המכסה על המוח שדרך בו יצא שפע השכל מן המוח והוא בא לידי צמצום בהקרום לכך כשלומד שכל הכתוב בספר מסיבות הקרום לא יכנס השכל במוחו כו׳ וכן כשמשכיל בשכלו שבמוחו איזה שכל חדש לא יוכל להרחיב ולהסביר אותו בסיבות הגבלות הקרום שמגביל המוח עד שישאר השכל בבחי׳ מקיף על המוח כו׳ וה״ז כמו כלי המגביל המים בלי יוכלו להמשך יותר מכמו שמחזקת הכלי כו׳ וד״ל. וזהו ענין מגן אברהם שיש בחי׳ מגן ומסתיר באברהם העליון שהוא מוחין דחסד דאצילות בל יצא ממנו ישמעאל וד״ל. וזהו עיקר המכוון במצות ל״ת לא תאכל חלב וכו׳ שהם גורמים העדר השפע במוחין דגדלות ולהגבילם בבחי׳ קרומין דאלקים כו׳ ע״י שמונע מלעשות ולהמשיך תוספת חיות לחיצונים בחלב ודם כו׳ כמ״ש במ״א ובזאת יתרון מעלות מצות ל״ת על מ״ע שהמ״ע הם הגורמים המשכות המוחין כנ״ל והרי הם במדה גזורה לפי אופן המצוה כו׳ אמנם מה שע״י הל״ת מעכב הבחי׳ קרומין מלהמשך הרי נשאר בבחי׳ מקיף על המוחין כנ״ל במשל והרי הם גבוהים מהמוחין עצמן וד״ל. וזהו פי׳ מגן אברהם שהוא בחי׳ מקיף כמ״ש אנכי מגן לך כו׳ וגם הוא בחי׳ אלקים וצמצומים כנ״ל וד״ל.

ד) **ועתה** צריך להבין ענין הו״ה שהוא בחי׳ מילוי שם מ״ה שבאד׳ העליון להיות כי ידוע ענין המילוים כמו עד״מ אות אל״ף כשהוא נכתב בתמונתו על הנייר ביו״ד בראשו ובסופו וקו באמצעיתו הנה זהו צורת האל״ף במות שהוא בעצם אמנם כאשר יצטרך האדם להזכירו בדבור לזולתו לא יוכל לגלות בדבור התמונה העצמי׳ של האל״ף, כי גם אם יאמר לו צורתו שיש יו״ד בראשו כו׳ לא יבין זולתו שזהו אל״ף עד שיאמר לו אותיות אל״ף שאז אע״פ שלא יצייר לו התמונה יכיר ויבין בעצמו שכוונתו על צורת אל״ף כמו שהוא, ואע״פ שאותיות אל״ף למ״ד פ״א אין בהם משמעות מצורת התמונה ביו״ד בראשו כו׳ ואינם ממהות עצם התמונה והצורה כלל רק הם אותיות אחרים למ״ד פ״א כו׳ עם כל זה הם כמשל שם האדם לגבי עצמותו

שג"כ אין להם ערך כידוע ואף על פי כן יפנה אל קורא בשמו כו' כמו כן צורת האל"ף יש לו שם שיקראוהו באל"ף למ"ד פ"א ואע"פ שאין להם ערוך עכ"ז קצת שייכות יש להם עם הצורות של האל"ף מאחר שהוא בחי' שם כידוע ג"כ בשם האדם שאפס קצהו מעצמותו יש בהשם כו' עד"ז כשבא הצורות של האל"ף בדבור לפרשו יתפרש באותיות שמו כו' וד"ל. וזה ענין המילוי מן העצם כמו שם הוי' כשיצטרך לפרשו הה"א יהי' באותיות ה' וא' וזה האל"ף הוא פי' ודבר טפל לצורת הה' עצמה עד שהוא רק בחי' אחוריים לבד כמשל השם לגבי עצמות האדם כנ"ל ועל דרך זה בכל המילויים של השמות אך שיש בהשתלשלותם רבבות מדרגות ובדרך כלל הם ע"ב ס"ג כו' כ"א יצטרכו לפרש בדבור גם צורות המילוי הא' יצטרך לומר הא' בפ"ע ואל"ף למ"ד פ"א בפ"ע כו' וד"ל וזהו מילוי דמילוי הראשון וכן עד כמה מילוין כו' וד"ל ונמצא שהמילוי הראשון שהוא בחי' אחוריים לעצם הצורה יהי' בחי' פנימי' וצורה עצמית למילוי השני ומילוי השני יקרא בחי' אחוריים דאחוריים להצורה הראשונה כו' וכן על דרך זה ישתלשלו האותיות של שם אלקים ברל"א שערים כידוע עד שעולם העשי' הוא סוף מדריגה בבחי' אחוריים להיות יש ודבר ממש כו' וכמ"ש במ"א וד"ל (אמנם במחשבה יוכל לצייר אמיתי' התמונה של האלף כמו שהוא על הנייר ביו"ד בראשו כו' ואע"פ שיוגבל תמונתו באותיות המחשבה לחשוב יו"ד בפ"ע והקו בפ"ע כו' עם כל זה אינו בבחי' אחוריים כל כך כמו שיתפרש תמונתו בדבור באותיות שם אל"ף למ"ד פ"א וד"ל וזהו מה שיש כח במחשבה להפוך צירופי אותיות הדבור כמ"ש לקמן בעזר"ה). ועפ"ז יובן ענין חו"ה ג"כ שהוא בחי' מילוי ואחוריים דשם מ"ה שהוא שם הוי' שבאדם שעל הכסא כידוע שהוי' הוא בבחי' אצילות ממש למעלה מבחי' כח הפועל בנפעל ולכך הוא הי' הוה כו' והוא קדוש ומובדל אפילו להיות מקור כל חי כו' ואמנם עם כל זה הוא בחי' שם לבד כידוע ונקרא שם מ"ה כשהוא במילוי אלפי"ן עולה מספר מ"ה כידוע ואז אע"פ שהמילוי הוא בבחי' אחוריים של אותיות הוי' עצמה עם כל זה עדיין כאחד נחשבים שהוא ענין ד"ו פרצופים שהי' קודם הנסירה שהיתה חוה בחי' כח הפועל בנפעל שהוא מדת מל' צלע א' מצלעותיו כו' מחובר ודבוק בהוי' ונק' שם מ"ה כו' שהוא בחי' ביטול מופשט בתכלית מבחי' מהות דבר מה כמו שידוע שהספירות דאצילות נקראים בלי מ"ה כו' ואז לא הי' בחינת נחש דקטנו' יוכל לבוא עליה ולהשפיע בה מוחין דקטנות מפסולת הגבורות דקדושה כנ"ל מפני שהגבורות דקדושה הוא ענין מדת הדקדוק כמו שמים לא זכו כו' כנ"ל אבל בהיותה מחוברת ומטופלת לשם הוי' שהוא עדיין הגבה למעלה מלהיות מלך על עם כידוע ואם כן אין מהות המוגבל תופס מקום כלל שהרי שמפני זה לא הי' באפשרי עדיין להיות השתלשלותה מאין ליש כידוע ע"כ לא בא נחש כ"א על חוה דוקא והיינו לאחר הנסירה שנבדלת לדבר בפ"ע ולא היתה בטילה כ"כ לשם הוי' והיינו כשהיא מסתתרת בבי"ע ליתן טרף לביתה שהם צירופי השתלשלות אחוריים דאחוריים של המילוים כנ"ל שאז הכח אלקי המחי' אותם מאין ליש הוא בחי' יש ודבר מה מלך על עם ונק' חו"ה אם כל חי אז יוכל להיות שפע גבורות קשות בה מבחי' נחש העליון כו' כנ"ל וד"ל.

ה) וזהו ואם בשדה מצא האיש את הנערה כו' כי אית שדה ואית שדה כו' שהמל' עולה ומקבלת בבחי' יחוד פב"פ נקראת חקל תפוחין כו' ואז מלך לשדה זו נעבד אתתקן כדקא יאות ע"ש בזוהר ור"א א' דהאי נעבד קאי על השדה דאית שדה דכל חירוב וקטלא ושיצאה כו' עיין שם ונעבד לשון נפעל מנעבד דהיינו לאחר שבא נחש דקדושה והטיל זוהמא שהוא בחי' ז"א דקליפה דאצילות כנ"ל ואח"כ כשמסתתרת בבחי' מילוים ואחוריים דאחוריים בהיכלות הבריאה כו' אז בחי' ז"א דקליפה דבריאה הנק' עבד משפיע בה גבורות קשות לגמרי כמשל דם נדה כו' תהו והחזיק בה איש זה עשו כידוע ומפני מה הי' לו כח זה כי בשדה מצאה לנער חסר ה' פי' בשדה דקליפה בחי' נוק' דז"א דקליפה דבריאה דכל חירוב כו' בבחי' גלות השכינה כידוע שפחה כי תירוש כו' וד"ל. ומת האיש ההוא לבדו פי' עשו זה ימות ויכלה בכלות כל בירורי הניצוצים זמן הגלות עד אלף הז' דכתיב בלע המות לנצח כו' ופי' לבדו כי יתברר הרע מן הטוב ויופרד לגמרי עד שיו.. לבדו ואז נק' מת בעצמותו כמ"ש האחפוץ במות המת כו' וד"ל אבל להנערה לא תעשה דבר פי' כי יש לה קימה מנפילתה לברר ההשפעות גבורות קשות מן העבד כו' בכל ראש חודש ושבת ובכל יום כידוע שבחצות לילה נעשית רק בחינת נקודה כו' ובתפלת שחרית עולה היא יותר כו' וכמ"ש בכתבי האריז"ל פרטי העליות בכל העיתים. וזהו צעקה הנערה המאורסה בזמן הגלות כמ"ש אלקים אל דמי לך קרית תדיר לנהורא עילאה בהיותה במדבר יהודה היינו להחיות ע' שרים לעבוד עבודת נכרי עבודתו כו' ובניצוצי כללות נש"י הוא בחי' צעקה בתפלה מתוך דוחק ניצוץ האלקי במו"מ כו' וד"ל ואין מושיע לה כמבואר למעלה בענין מטה משה כו' דכתיב אם יגאלך טוב יגאל פי' בשעה שצועקת להקימה מנפילתה ולגאול אותה להעביר ולדחות בחי' שפע מוחין דקטנות שהושפע בה מן העבד כנ"ל אם יגאלנו ויבררנו בחי' טוב שהוא בחי' יסוד דאבא שהוא ע"י המשכות מוחין דגדלות במעשה המצוות כנ"ל יגאל אבל אם אין הדור זכאי במעשה המצוות ח"ו ואין מושיע לה כו' ולכך לא תעשה לנערה דבר פי' לחברו עם מי שנק' דבר שהוא בחי' עבד הנ"ל כנזכר בר"מ בענין עפ"י ב' עדים יקום דבר כו' שהרי צעקה בשדה דקליפה שאין שומע להושיע לה וד"ל אבל עם כל זה וגאלתיך אנכי כמ"ש אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך כו' כידוע בענין גאולת מצרים שלא הי' באפשרי כ"א ע"י בחי' אנכי שהוא למעלה מבחי' אין שאינו מושיע לה אבל אנכי מי שאנכי שהוא כאשר המלכות עודנו בכתר עליון עצמו כמ"ש אבן מאסו הבונים שהם או"א כו' ולכך וגאלתיך אנוכי כי קמי' כחשיכה כאורה ממש כידוע וד"ל.

——●——

שבת פ׳ וישלח בעזר״ה

ויתן לך האלקים מטל השמים כו׳. להבין למה כתב בברכות אלו שם אלקים שהוא הצמצום בכל מקום כידוע וגם להבין ענין שלא נתברך יעקב כ״א כאשר היו ידיו שעירות כידי עשו דוקא אז ויברכהו כו׳. הנה כתיב מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. יש להבין איך יתכן למעלה לשון תענוגים רבים כו׳ כי אף שהתענוג הגשמי הוא מתחלק לרבבות אופנים כמו במתיקות תפוח או בחמיצות ובקול ערב ובציור נאה וכדומה הלא הוא בבחי׳ גבול וקצבה שכבר הוא נפרד ממקורו בבחי׳ אצילות אבל כמות שהתענוג הוא בבחי׳ אצי׳ שהוא בחי׳ אלקות ממש איך יתכן שם ריבוי ההתחלקות שהרי שם הוא אחדות פשוט כידוע כו׳ אך הענין הוא דהנה יש בתענוג ב׳ אופנים הא׳ מבחי׳ אור פנימי דהיינו שיכול התענוג להתיישב בכלי מוחו ולבבו. כמו הריח והמתיקות והטיול וכדומה שיתענג בהם במוחו ולבבו שביכולת המוח והלב להכיל התענוג אף שיהי׳ רב מאוד כמו שיבשרוהו מבשורה טובה כו׳ אמנם אם הבשורה הטובה היא מאוד נפלאת בעיניו או כשימצא אוצר גדול וכו׳ אז התענוג הוא בתגבורת גדול ובפתע פתאום במוחו ולבבו עד שלא יכילנו המוח והלב מפני שמתפעל מאוד עד שיהי׳ התענוג חופף עליו בבחי׳ מקיף בלבד והוא ענין הרצוא ושוב שבתענוג כמ״ש במ״א בענין שעשועים כו׳ שהסתלקות תענוג זה מן המוח והלב להיות בבחינת מקיף הוא מפני שהמוח והלב קטנים הם מהכיל התענוג הנפלא הזה לכך ישאר בבחי׳ מקיף והוא בחי׳ גבורות שבתענוג שהוא כמשל השלהבת שעולה תמיד ויורדת כו׳ כן התענוג הנפלא מאוד הוא עולה ויורד במוח ולב כנ״ל וד״ל אבל התענוג שמבחי׳ א״פ הוא נמשך כמים שיורדים כו׳ ונחים בכלי כן הוא מתיישב ונח במנוחה במוח ולב כו׳. והנה ידוע שהתענוג הוא למעלה מן השכל ואנו רואים שגם במדות שנולדים מן השכל יש דוגמת ב׳ אופנים אלו כידוע שההתלהבות שבלב ברשפי אש הוא בבחי׳ עולה ויורד שאינו נח כלל כו׳ והאהבה שהיא בבחי׳ המשכה כמים כו׳ ונקראים ב׳ מדות אלו בשם כסף וזהב ומעלת הזהב על הכסף כנודע אך צ״ל הלא אנו

רואים שיש גם באהבה שנמשכת כמים כו' בחי' צמאון והתשוקה כשמתגברת האהבה וכמ"ש צמאה לך נפשי כו' ומהו ההפרש בין רשפי אש התשוקה של האהבה זו לרשפי אש ההתלהבות כו' אבל הענין הוא דהלא ידוע שהשכל נולד מן התענוג והשכל מוליד המדה בלב כו' וע"כ יש גם באהבה שבלב קצת הארת התענוג שהרי אינו אוהב איזה דבר אלא א"כ יש לו תענוג שמתענג באותו הדבר כו' לכך התשוקה והצמאון שבהאהבה בשעת התגבורת הוא אל אותו התענוג שמתענג באותו הדבר שהוא הוליד את השכל כו' ולהיות כי תענוג זה הי' מבחי' א"פ שיכול כלי המות לסובלו כנ"ל ע"כ הוליד השכל ג"כ בדוגמתו אהבה שנמשכת כמים כו' ותשוקה זו אינה מבחי' גבורות אלא מבחי' חסדים שבתענוג שהם נחים כנ"ל וד"ל אבל רשפי אש ההתלהבות שבלב שנולד מן השכל הוא מבחי' גבורות שבתענוג שהוליד השכל כו' שהוא עולה ויורד כנ"ל וההתלהבות דהיינו ההסתלקות שבלב הוא אל בחי' הסתלקות העונג שלמעלה מן השכל שרש שרשו כו' וד"ל. ועפי"ז יובן ענין מדרגת אברהם ויצחק בשורש שרשן בבחי' אצילות שהיו מרכבה למדות דאצי' חו"ג כידוע ושרש דשורש המדות בעונג העליון הרי בבחי' ההתלהבות דיצחק הוא מבחי' גבורות דע"י ואהבה וחסד דאצי' מבחי' חסדי' פנימי' דע"י כו' וידוע שעיקר ההמשכה והחיות הוא מבחי' גבורות דע"י במ"ס דאריך שרש כל הנאצלים כו' וזהו כל השומע יצחק לי ע"כ קראה אותו יצחק פי' כל השומע הוא בחי' בינה שבמ"ס שמקבלת מגבורות של המאציל שהוא בחי' התענוג שבבחי' מקיף שא"א לכלי החכמה סתימאה לקבלו כו' ע"כ קרא' אותו יצחק פי' במדת גבורות דאצי' שהוא בחי' ההתלהבות כידוע וד"ל וזהו שאמר יצחק זקנתי ולא ידעתי יום מותי פי' כי ידוע שאריך נק' יום שכולו ארוך ואין בו ראש וסוף כו' ע"כ אין אחיזה ליום מיתה שם שהוא קץ וכליון שאין עיקר אחיזתו אלא ממקום שיש התחלה שהוא החכמה כו' (כידוע ע"פ ורוח אלקים מרחפת שהוא ה"ג שבמ"ס הנק' אלקים עילאה בזהר וממותרי הגבורות האלו נמשכים בדיקנא וזהו מרחפ"ת רפ"ח מ"ת פי' שורש דשרש השבירה של המלכים קדמאי' כו' וד"ל).

ועתה צ"ל ענין שלא יקבל יעקב הברכות כ"א בשערות כו' וצריך להקדים המבואר במ"א על ענין הקניגיא שיעשה הקב"ה לע"ל עם לויתן ושור הבר כו' דהיינו עד"מ מן השחוק שיעשו השרים להעמיד ארי עם נמר שיכו זא"ז וילחמו כו' וינצח הא' את חבירו אז יתענגו השרים מאד כו' והנה הארי והנמר אינם משיגים ענין המלחמה שלהם שאינם אמיתים כ"א לתענוג השרים שהעמידו הם אותם למלחמה כו' אלא מתלחמים באמת והארי כשמנצח את הנמר הוא מפעולת ותחבולות השרים שהעמידו אותו באופן שהוא ינצח כו' וכן בהיפוך בניצחון הנמר כו' והארי והנמר אינם משיגים זאת אלא נדמה להם שהמה הגבורים ומנצחים מצד כוחם כו' וכי המלחמה אמיתית מצד עצמן להכות לזולתו ולהרגו כו' וד"ל ועדמ"ז יובן ג"כ למעלה בענין הבירורים מן עה"ד טו"ר שעושים הצדיקים להפוך חשוכא לנהורא ומרירא למיתקא כו' עד שגם שרש דשרש השבירה של מלכים קדמאים ממותרי הגבורות דמ"ס כו' נתתקנו ונתבררו להיות נכללים באחדות פשוט הנק' זהב סגור סגיר מכולא כו' הכל הוא מבחי' צחוק העליון שהוא בחי' גבורות דע"י וכנ"ל שעשה השבירה להמית'

מלכים קדמאים כו' ושיבוררו ע"י עבודת הצדיקים ולחזור לעמים שפה ברורה כו' והצדיקים סוברים שהמלחמה אמיתית מצד עצמ' להפוך החושך לאור להיות כי תופס מקום בעיניהם כו' וגם הכח שבהם להפוך החשך נדמה להם שזהו כחם וגבורתם וכו' אבל באמת קמי' המאציל עצמו כחשיכה כאורה ממש והוא צופה ומביט עד סוף כל הבירורים כו' ואין זאת אלא כמשל הצחוק שיעשו השרים שיעמידו הארי והנמר זע"ז כו' כן האציל אור וחושך ושיברר האור את החושך כו' וד"ל וזהו צחוק עשה לי האלקים פי' אלקים עילאה שבמ"ס שנמשכו מותרי' מוחין כדי להיות שרש דשרש החשך למטה כו' לא נמשך רק מבחי' צחוק העליון שהוא בחי' גבורות דע"י פי' השפלת התענוג בבחי' רצוא ושוב מטי ולא מטי וד"ל. אך עכ"ז לא נתבטל מפני זה ענין השכר ועונש במדת מל' לענוש המהפך טוב לרע ח"ו וליתן שכר להמהפך רע לטוב כו' מאחר שכבר נשתלשל צחוק זה העליון במדות דאצי' כו' עד שנעשה במדת מל' כח הפועל בנפעל כמ"ש יוצר אור ובורא רע כו' ואי"כ לפי מדת מלכותו ית' יומשך העונש להכרית נפש הרשע משרשו ולהשיב ולהמשיך זיו השכינה לצדיקים כו' שהרי כבר נתהווה הבחירה במדת המל' וכו' והרי פגים או האיר במדת מל' שהיא א' ממדותיו דאיהו וגרמוהי וחיוהי חד בהון כידוע וד"ל.

והנה לע"ל יאמרו הצדיקים ליצחק כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו כו' הענין הוא כנ"ל שביום השביעי יום שכולו ארוך כידוע יתגלה בחי' צחוק העליון מבחי' גבורות דע"י כנ"ל ויעשה לצדיקים קניגיא כנ"ל וכמ"ש במ"א ועי"כ יאמרו לו כי את"ה אביג"ו פי' אתה המקור האמיתי לעבודת שלנו בסור מרע ועשה טוב להפך חשוכא לנהורא כו' ולא פועל ידינו הוא זאת כנ"ל וד"ל כי אברהם לא ידענו פי' אברהם אב"ר מ"ה הוא כלי החכמה כידוע שבקו ימין חכמה חסד כו' ונוצר חסד הוא החסד עילאה דבי' אחיד אבא ותלי' כו' וחסדים פנימים דע"י הנק' רב חסד הוא אמיתית המקור למדרגת אברהם כנ"ל שהוא התענוג שיכול הכלי לסובלו לכך לא ידעו את אברהם כי העיקר הוא להפוך חשך לאור כו' שאינם אלא ע"י ההתלהבות שהוא בחי' יצחק כנ"ל וד"ל.

וזהו שיעקב כשרצה לקבל הברכות מיצחק נתלבש בבגדי עשו השעירות דוקא כו' להיות כי יעקב הוא למטה ממדרגת אברהם שהוא בחי' ת"ת ואמנם מצד שהוא מן קו אמצעי שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה כו' הרי שורש שרשו למעלה מאברהם ויצחק דהיינו למעלה מן בחי' חו"ג שבתענוג ולכך קרא עצמו איש חלק פי' מן עצמות השפע בלי שיומשך מותרות ע"י שערות כו' וד"ל ולכך כשרצה להמשיך השפע במדות דאצי' מן בחי' גבורות דיצחק כו' שא"א להיות כ"א דרך בחי' שערות הדיקנא כמשי"ת הוצרך להתלבש בבגדי עשו ולהיות ידיו שעירות דווקא כו' אך מצד שבמדת הי' מרכבה למדת ת"ת לכך כשעשה כ"כ להתלבש בבחי' שערות דיקנא כו' דהיינו לקבל השפע מגבורות דע"י כנ"ל הי' במדרגת ביטול גדול מאוד עד שפרחה נשמתו כו' פי' שעלה בעלי' גדולה מאוד להיות עולה עד הכתר כו' וד"ל וזהו שהגביה א"ע כ"כ ואמר אנכי עשו בכורך פי' בכורך חכמה סתימאה שמשם יוצאים המותרות בבחי' שערות כי קליפה קדמה לפרי כמ"ש לפני מלוך מלך לבנ"י כו' וכמו המשל לשופרת הנכנס ראשון כו' כמ"כ יעקב נכנס ראשון במחשבה סתימאה

דכל סתימין בבחי' עצמות המאציל בלי מותרות וזהו שהי' איש חלק כו' כי בני בכורי ישראל שעלה במחשבה כו' אבל בכורך הוא בחי' מותרי מ"ס כו' שזהו שרש דשרש הז' מלכים שמתו כו' עד שנשתלשל בבי"ע להיות בחי' עשו ממש שהוא כמשל הכעס שבא מסיבת מידת האש שבהתלהבות ומי שהוא קר בבחי' אהבה כמים כו' לא יהי' בו הכעס כ"כ כו' וד"ל. ואמר לו יצחק אנכי זקנתי פי' המשכות מותרי השפע מבחי' יצחק והוא בחי' הדיקנא כו' ולא ידעתי יום מותי כנ"ל שהוא יום שכולו ארוך כנ"ל אך מה שתלה בזקנה זו עיקר סיבת הברכה והשפע ליתן לו מטל השמים ומשמני הארץ כו' צ"ל דהלא הוא מבחי' מותרות המוחין כנ"ל. אך הענין הוא דצ"ל תחלה ענין השערות איך יתכן לומר בבחי' כתר עליון ענין שערות. וגם מה שלא תהי' השפע והברכה משם כ"א דרך בחי' שערות דוקא כנ"ל יובן ע"פ מה שאנו רואים באדם התחתון שהוא בחי' מדבר והוא כלול מדצ"ח ג"כ. שהרי השכל שבאדם אע"פ שהוא רוחני מאוד הרי יש בו ג"כ ממהות חיות הגוף והבהמה שהרי הוא חי באיזה חיות שאל"כ לא הי' במציאות כלל וחיות זה שאנו אומרים שהשכל הוא חי בחיים נראים שאינו כמו החיות גשמי של בשר היד כו' אלא הוא חיות דק מאוד אבל עכ"ז הוא בבחי' חיות ממש וכו' וכן יש בהשכל ג"כ בחי' הצומח כצמיחת העשבים והאילנות הגשמיים כו' מאחר שגוף האדם צומח וגדול הרי גם כח השכל צומח עמו אך ענין צמיחת השכל אינו כמו צמיחת הגוף כו' וד"ל. וכן יש אפי' בחי' דומם ג"כ בשכל אלא שכולם בו בבחי' העלם שהעיקר הגלוי בו הוא השכל עצמו כו' ובהיפך בהחי עיקר הגלוי בו מהות החיות והשכל שבו הוא בהעלם כמו הבהמה כו' עד שאפי' בדומם יש שכל וצומח וחי וכולם בהעלם כו' וכמ"ש במ"א בארוכה ועיקר ענין זה שיש בחי' חי בשכל היינו חיות האברים ממש שהם חיים מן השכל שהוא מקורם כידוע ולכך יש ביכולת השכל להפוך תנועת היד ורגל בעשי' לאיזה אופן שירצה ואע"פ שכח המעשה גשמי מאוד וכבר נשתלשל בריבוי הצמצומים מן כח השכל שבמוח עכ"ז מאחר שהוא מבחי' החי' שבשכל הוא קרוב אליו בערך לכך מיד שיפול במחשבה לעשות איזה דבר ביד ורגל מיד יתנענעו מעצמם מפני שיש להם שייכות אל השכל כו' אבל השערות אף שיש בחלל שלהם קצת יניקת ממותרי מוחין כידוע שמחמתו יכאב לאדם בהמשך אותן כו' לא יתנענעו כלל מחמת המחשבה שיחשוב עליהם שיעשו דבר וכדומה מפני שהם בחי' מהות נפרד לעצמם ואין להם שייכות כלל עם השכל והמחשבה והוא מפני שיניקת החיות שבחללם הוא רק מבחי' הצומח שבשכל שהוא למטה ממדריגת החי כו' רק כשינענע את הראש בעצמו ינועו גם הם מפני אחיזתם ביניקת שבחללם כו' וד"ל ועיקר טעם ירידת מדרגת הצומח שבחלל השער' מן החי שהוא כח ההילוך שברגל אינו אלא מפני שיניקת השערות מן בחי' המותרות שבמוחין לבד שהוא כלי השכל כו' וכח ההילוך מן בחי' החיות שבשכל שהוא ג"כ חי בחיים כנ"ל וד"ל.

ועד"ז יובן שיש ג"כ בחי' דוצמ"ח בלמעלה מן השכל ומן בחי' החי שבו לא יוכל עדיין להיות יניקת החכמה כמ"ש בזהר דאבא יונק ממזל הח' ובי' אחיד ותלי' והיינו ונוצר וכו' פי' המזלות נק' כשכבר שופעים בבחי'

חלל השערה דדיקנא כו׳ ובי׳ אחיד אבא שהוא השערה עצמה שהוא מהות נפרד לגמרי כו׳ לפי שמהות השכל והסברא לגבי למעלה מן השכל הוא כמהות השערה בעצמה כו׳ לגבי השכל שבמוח כו׳ ואמנם קודם שיושפעו המזלות בחללי השערות הם עדיין בבחי׳ חי שלמעלה מן כח הצומח וזהו המדות שהם בבחי׳ חי כידוע והיינו רחום וחנון שנק׳ מדת הרחמים פי׳ בחי׳ המדות שבלמעלה מן השכל ולכך נק׳ רחום ולא רחמן כי רחמן פירושו כמו באדם התחתון כשמתפעל ברחמנות שבלבבו על השפל להחיותו באיזה נדבה כו׳ הרי יש מי שמתרחם עליו והיינו שתופס המתרחם איזה מקום ויש בעיניו עד שירע לבבו בזלזולו ופחיתותו כו׳ לכך ירחמנו להעלותו בנדיבתו כו׳ וד״ל וגם הרי נתפעל לבבו ברחמנות זו שבלבבו מן עצם מדת הרחמנות שבלבו בטבעו שאותה מדת הרחמים שבכח בלבבו אינה נקראת בלשון רחמן שהיא עדיין אינה בגילוי פעולת הרחמנות על זולתו אלא תקרא בלשון רחום כמו חכם שע״ש פעולת התפשטות חכמתו בשכליות גלויות נק׳ הכח שבו לזה בהעלם בשם חכם כידוע לפי שעדיין אינה בפעולה כו׳ ועד״ז נקראים המזלות בעודם בלמעלה מן השכל קודם שיהי׳ בבחי׳ צומח כשערות בשם העצם דהיינו כמו רחום מפני שלהיות ידוע שחכמה היא הראשית להיות מהות דבר מה וקודם שתומשך עדיין אין על מי לרחם שיקרא רחמן ע״ש הפעולה כו׳ וגם לא תתפס עדיין מקום ויש שתהי׳ התפעלות הרחמנות בזלזולו כנ״ל וד״ל וע״ד משל זה יובן בי״ס הנאצלים מן בחי׳ תחתונה שבמאציל שמתפשט במ״ס דאריך ולהיות ממותרי מוחין שפע המזלות כידוע. שקודם שיומשך המותרות בבחי׳ חלל השערה כו׳ יקראו מדות הרחמים פי׳ העצם ולא הפעולה מפני שעדיין אין מציאות הי״ס תופס מקום כלל וד״ל. ועד״ז גם מזל הח׳ ומזל הי״ג שהם נוצר ונקה שמהם יומשך יניקת תרין מוחין חו״ב המה העצם מבחי׳ המדות כי כולם נקראים י״ג מדות הרחמים כידוע והיניקה מצומצמ׳ שבו אחיד אבא כו׳ הם הנקראי׳ מזלות ותיקוני דיקנא כו׳ וד״ל. ויובן זה ביותר עפ״י משל הידוע מן המשל הגשמי לגבי השכל שעכ״ז יובן ממנו השכל כו׳ הרי המשל היא מהות החכמה ומה שיובן השכל הרי זה קצת הארה שלמעלה מן השכל כמו החלל שבשערה וד״ל.

ולהבין שרשן של כל הדברים הנ״ל. הנה צריך להקדים שורש התהוות השערות ממותרים מ״ס דא״א כו׳ שאינם באים אלא מסיבת אור חוזר דווקא כי האור המסתלק כשיחזור לא יחזור ממנו אלא המותרות כו׳ להיותן כי יש ב׳ מיני מקיפים אור ישר ואור חוזר פי׳ ב׳ מיני תענוג יש הא׳ שלא יוכל להשפיל עצמו כלל להיות בכלי הגוף כמו כשימצא אוצר גדול כו׳ או שיבשרוהו בשורה נפלאה הרי התענוג נכנס קצת אלא שאינו מתיישב כלל אלא יוצא ומסתלק למקור התענוג שבבחי׳ יחידה זה נק׳ אור חוזר למקורו כו׳ אבל מקור התענוג עצמו הוא שורה בבחי׳ מקיף ממש על האדם ואינו נכנס כלל בכלי כו׳ ועכ״ז מחי׳ הוא את כל הנפש שבאדם בכללות׳ יחד כו׳ אבל לא נרגש ונראה כלל התפשטות חיות זה בכחות הנפש כו׳ ולכך נק׳ אור ישר אע״פ שהוא אור מחי׳ אבל הוא בהשוואה לכל צד מכללות הנפש כו׳ וד״ל והוא מקיף האמיתי בתמידות אבל אור מקיף החוזר נעשה רק ע״י הסתלקותו מן הכלי שאז ישאר בבחי׳ מקיף כו׳ ומיד יחזור ויהי׳ בבחי׳ א״פ כו׳ וד״ל

ועי"כ הוא שרש להתהוות הכלי אבל א"י הוא למעלה משרש התהוות הכלים והיינו בחי' אוזן שלמעלה מעולם העקודים ששם שורש התהוות הכלי' וזהו כל השומע יצחק שמיעה מרחוק הוא והיינו בחי' גבורות דע"י שמתלבש במ"ס דא"א שהוא בחי' יצחק מבחי' א"י וזהו שאמר זקנתי לא ידעתי יום מותי פי' לא ידעתי מן שרש התהוות כלים דמאציל כו' שהם נקראים יום מותי פי' כידוע שאין האור הנאצל אלא בשביל הכלי כמו אור הנר כו' וע"כ הם עיקר המקבלים אור המאציל להיות שורש דשרש ההגבלה בבי"ע שהיא הגבלה ממש להקרא מות כו' כידוע אבל בחי' א"י דעתיק שהוא עדיין מבחי' תחתונה שבמאציל אינו יודע משרש התהוות הכלים לכך אמר לא ידעתי יום מותי כי בחי' יומין דילי' הוא יום שכולו ארוך כו' (ולכך נק' עתיק יומין שנעתק מיומין שהם בחי' כלים כו' וד"ל). וזהו כל השומע מקור כל השמיעה הוא בחי' אוזן שלמעלה מחוטם פה כו' יצחק לי כי צחוק עשה האלקים פי' כי המבואר למעלה בענין הצחוק העליון שיהי' לע"ל מסוף הבירורים כו' הוא ענין הידיעה שלמעלה מן הבחירה שהבחירה שבאדם לבחור בטוב ולילך לג"ע או לבחור ברע ולהמשיך כח הגהנום כו' הוא מצד הכלים המגבילים אור אלקות וכבר נמשך כח הפועל אלקי בנפעל ע"כ יש בכוחו להמשיך טוב ולהמשיך רע כו' אבל מצד האור שלמעלה מבחי' הכלים הרי הוא צופה ומביט ויודע בידיעת עצמו מה שעתיד להיות המשכת האדם טוב ורע כו' וכידוע הקושי' שמוכרח האדם מפני זה לעשות טוב או רע כו' ואין עשייתו הטוב מצד עצמו וכחו כלל רק מה שיעשה רע הוא מצד כח האדם עצמו כי לא יגורך רע ואינו יורד כלל מלמעלה כי אין שורש התהוות הרע רק מעה"ד טו"ר שמתחיל מהחזה ולמטה שהוא בחי' הכלים מחסדים מגולים כו' וגם הבחירה נתהוה מבחי' אצי' שבכלים מהחזה דז"א ולמטה כו'. ועד"ז גם כן בכלים דאורות או"א תרין רעין כו' יש בחי' ידיעה ובחירה שמצד האורות וכלים אך ההפרש הוא דהכלים דאו"א הם בבחי' ביטול גדול לגבי האור כידוע שהבינה שהיא כלי החכמה הנק' יש מאין היא בבחי' ביטול לגבי החכמה שאינה תופסו מקום כלל עד שלפעמים תהי' במדריגה אין כמו החכמה כמ"ש במ"א וזהו זיווג חו"ב דזווגיהו תדיר כו' פי' שאין הכלים נפרדים לעולם להיות בפ"ע דבר מה עד שתהי' בחי' הבחירה דשם כאילו הוא העושה הדבר כמו בבי"ע למטה מהחזה כו' וד"ל וזה הי' בזמן משה ע"ה שהי' זיווג חו"ב תרין רעין כו' ע"כ עשה אותות ומופתים להפוך ים ליבשה כו' כי הצירופים שנשתלשלו להיות ים ויבשה הכל מבחי' הכלים דאצי' כידוע והם אינה בבחי' ביטול כ"כ לגבי האור שלהם כו' אבל בזמן מ"ת בי' הדברות שכל העם רואים את הקולות פי' רואים הנשמע שגם השמיעה שהוא בינה הי' בבחי' ראיה כו' וד"ל ע"כ לא הסתירו כלל צירופי אותיות של הנבראים כו' וכמ"כ בקל להפוך יש ליבשה וכל האותות שעשה משה במצרים כי הי' אז יחוד או"א כו' וד"ל משא"כ עכשיו בזמן הגלות הוא הופכו ממש אותותינו לא ראינו כי מוסתר באותיות הטבע אפי' האורות דכלים שמהחזה ולמטה כו' וד"ל. ואמנם בבחי' אזן שהוא כל השומע כנ"ל אין שם עדיין אפי' שרש התהוות הכלים ע"כ אין שם ענין הבחירה כלל רק הידיעה של עצמות המאציל כו' לכך הוא מקור הצחוק שיעשה האלקים עם לויתן ושור הבר להפוך רע לטוב שהוא ענין הבירורים שנעשים מעה"ד כו'

וכנ"ל וד"ל ובזה יובן המדרש נורא עלילה על בני אדם שעושה עלילה שהרי עשה את עה"ד טוב ורע ואם לא עה"ד לא הי' התורה משתלשלת כ"כ להיות ל"ת ועשה כמו לא תרצח כו' ולכך לא ניתנה תורה למ"ה דכלום קנאה יש בכם כו' וא"כ הי' מההכרח לבריא' הטו"ר דעה"ד כדי שתוכל להיות התגלות התורה ומדוע יענש העושה רע כו' אלא שמוצא עלילה פי' שכל עיקר העונש ושכר אינם ענינים אמיתים מצד עצמם כ"א שנשתלשלו להיות כך ולכך דומה לעלילה והיינו שנשתלשל מענין הצחוק העליון הנ"ל שמצד האורות שלמעלה מהבחירה כנ"ל וד"ל.

ועתה צ"ל ענין מה שאמר יעקב אנכי עשו בכורך. להיות כי יצחק שהוא גבורות דא"י כנ"ל א"א לו להמשיך בחי' מותרות השפע שהוא בחי' שערות מאחר שהוא למעלה משורש התהוות כלים כנ"ל שהרי הוא בחי' גבורות דע"י דלא נמנה עם הי"ס הנאצלים אלא הוא בחי' תחתונה של עצמות המאציל והוא מסוף עולמות הא"ס ולא יתכן בו אפילו ענין עליות וירידות של נ' אל"ף יובלות המבואר במ"א כו' והיינו כמו למשל מקור התענוג שאינו נכנס לכלי כלל כנ"ל. אבל לאחר שמתלבש בחכמה סתימאה דא"א ששם הבירורים שכבר נתבררו מצד החכמה והם גורמים בחי' תענוג של אור חוזר הנ"ל אז נמשכו ממנו בחי' מותרי השפע שהוא השערות. ולהבין זה הנה מבואר בזהר על ענין שבע"ת גדולים מהצדיקים גמורים. הטעם הוא לפי שהבע"ת משכי לי' בחילא יתיר כו' פי' כי צדיק גמור אף שמתענג על ה' בתענוג נפלא הנה התענוג מתיישב בדעתו ומדותיו ולא כלתה נפשו ממש זהו הוראה שהוא בחי' תענוג של א"י שאינו נכנס בכלי כלל שנשפע ממנו הארה בצדיקים גמורים והוא מתיישב בהם כמו שנהנין מזיו עונג העליון בג"ע ומתקיימים כו' לפי שבחי' א"י יכול המשכתו להיות אפי' בהגבלת כלי כי הוא כמים יורדים וכו' (וזה הי' מדרגת יעקב איש חלק כו') אבל הבע"ת מפני שנשתקע מאד בהיפוך שהוא החשך והרע בהתענגו על ה' להיות חפץ לדבקה נשמתו בה' אחד אזי הוא בבחי' אור חוזר למקורו שאותו התענוג לא יתיישב בנפשו וכוחותיו אלא חפץ להיות בכליון הנפש ממש וימאס חייו הגשמיים כו' וסיבת זה מפני שנשתקע בהיפך ע"כ יגאל את החיים גשמיים ע"כ גם בתשוקתו לה' יהי' בבחי' א"ח למקורו כו' וד"ל והרי מה שנשתקע ברע הוא גרמה סיבת התענוג של א"ח ואותו הרע כבר נתהפך לטוב בהתענגו על ה' ורוצה לכלות נפשו כו' ונמצא שאותו הרע כשנתהפך לעונג אלקי' הוא ביתרון ומעלה מעונג אלקי שבצדיק גמור שהרי בבע"ת אין תענוג זה מתיישב אלא כלתה נפשו ממש ובא לבחי' עונג העליון דאצי' בבחי' א"ת למקורו שהוא הגבה למעלה מן עונג העליון שמתיישב בהצדיק לפי אופן נשמתו המוגבלת כו' וד"ל וכמ"כ עד רום המעלות גרמה כלות הנפש של בע"ת בחי' א"ח של עונג העליון שרש ההמשכה בבחי' מ"ס דא"א (כידוע שמבחי' מטי ולא מטי נעשו התהוות הכלים כו') ומחמת הא"ח למקור התענוג בחי' אוזן הנ"ל שהוא ענין ההסתלקות אל עצמות המאציל אח"כ ברדתו להיות שורש הנאצלים במ"ס כו' יכול להיות בחי' מותרות לבד שהוא ענין מותרי מ"ס ונוצר ונקה כנ"ל מאחר שנסתלק כ"כ הגבה למעלה בבחי' העצמות אין ירידתו אלא

בצמצום גדול כו׳ וכנ״ל וד״ל. וזהו דמשכי לי׳ בחילא יתיר פי׳ בתגבורת הכח לצאת מנרתק הכלי ע״כ גדולים הם מהצדיקים גם בירידת ההמשכה מלמעלה למטה שגורמים סיבת ענין השערות שהם ממותרי מוחין כנ״ל. וזהו שהי׳ עשו איש שעיר פי׳ כי הי׳ ציד בפיו אותן נשמות הגבוהות מאד כמו ר״ע ושמעי׳ ואבטליון כו׳ שנפלו מרפ״ח ניצוצים ותחלה היו לפני מלוך מלך לבנ״י כו׳ והיינו קודם שנתבררו במ״ס כו׳ הי׳ האור חזר במקורו ונשתברו הכלים עד שנפלו למטה כידוע שזה שרש עשו למטה כו׳ ואח״כ נעשה התיקון שנתלבש בחי׳ גבורה דע״י לברר בירורין דבחי׳ א״ח שנפלו ולתקנם כו׳ והיינו ע״י החכמה שבמ״ס כי בחכמה איתבrירו כו׳ ויצחק שהוא א״י דע״י ראה אותן הנשמות כמו שהן לאחר הבירור של חכמה סתימאה שהוא בבחי׳ א״ח במקורו כנ״ל בענין הבע״ת לכך רצה לברך את עשו דוקא שהוא איש שעיר פי׳ שרש המשכות השערות ממותרי שפע הא״ח כנ״ל וד״ל.

ולהבין זאת ההתלבשות של יצחק שהוא המברר את שרש עשו במ״ס שהוא כבר לאחר הבירור דוקא מה צורך עוד לברכו כו׳. יובן ע״פ משל אדם צדיק הלומד תורה לשמה שבעת דברו דבר ההלכה שהיא מהות חכמתו ית׳ לשם שמים הרי דבר ההלכה כמו שהיא בעצמות חכמתו ית׳ היא מתגלית בהבל פיו של צדיק זה, וכשהוא לומד שכל אנושי של חכמה תכונה וכדומה שהיא מחכמת הגוים בחי׳ נפרד לגמרי׳ מהקדושה לגמרי כידוע לצורך הבנת הלכה בהל׳ קידוש החודש וכדומה הרי הוא מברר קליפת חכמת התכונה ומביאה לקדושת ההלכה של ק״ה מאחר שלומד לש״ש. והרי נכללת ומתבטלת טומאת החכמה תכונה והיתה לאחדים ממש עם שכל והבנת ההלכה דקידוש החדש כי הבינה רק ע״י חכמת התכונה וכדומה וכללם יחד בלימודו לש״ש כו׳ ונמצא לאחר הבירור נעשה שכל המתברר עם שכל הצדיק המברר לאחדים ממש כו׳ אבל קודם שלמד זו החכמה דנוגה הי׳ הצדיק המברר מהות דבר בפ״ע שהוא מהות החכמה דקדושה כמו שהיא למעלה בבחי׳ אצי׳ כשלמד התורה לש״ש כו׳ אלא שאח״כ השפיל עצמו להתחבר עם השכל דנוגה ולהיות לאחדים ולהקרות מברר כו׳ וד״ל ועד״ז יובן למעלה שבחי׳ גבורות דא״י שהוא בחי׳ יצחק כנ״ל אינו נק׳ מברר במה שמתלבש במ״ס שהרי שם הברורים דעשו כבר נתבררו להיות בחי׳ א״ח כנז׳ למעלה בענין בע״ת כו׳ אלא נק׳ בשם התלבשות לבד כמשל חכמה דנוגה לאחר הבירור שלה כשנכללת בדבר הלכה שאומר הצדיק בהל׳ קידוש החדש כנ״ל שאין שם בחי׳ בירור אלא השפלת מהות חכמתו ית׳ להיות מלובש בהחכמה דנוגה שכבר נתבררה כו׳ וד״ל. והלבשה זו שמן המתברר להלביש את המברר זה הי׳ ענין בגדי עשו החמודות שהרית יצחק ובירך אותם מבחי׳ מקור התענוג כו׳ וד״ל. ולהיות כי יעקב הי׳ מבחי׳ א״י כנ״ל ע״כ הוצרך להתלבש בבגדי עשיו שהם הבירורים שכבר נתבררו במ״ס ולקבל הברכות מיצחק להיות מותרי השפע שהם השערות וזהו ענין התשובה עצמה שהוריש יעקב לבניו שלפי מדרגתו לא הי׳ במציאות ענין התשובה לגרום א״ח מצד ההיפוך בבני יעקב שהם חלק ה׳ ממש ולא יגור בחלקם ענין ההיפוך מן הרע לטוב כלל כו׳ ואמנם בהתלבשות

זו שא' אנכי עשו בכורך המשיך התשובה לישראל כדי שגם הם יקבלו ברכות דיצחק מטל השמים וד"ל.

וזהו ענין מטל השמים שהוא בחי' טלא דנטיף מעתיקא כו' ואנער לרישא דלבר שהוא מוחין דז"א שהוא בחי' יעקב כו', פי' טל הוא מהשפלת עונג דבחי' א"י מקור התענוג שהוא בחי' גבורות דע"י כנ"ל אך היא עם בחי' ההתלבשות שלו במ"ס דא"א בהבירורים שכבר נתבררו כנ"ל והוא מחובר ומצורף מבין אמצעות שניהם בחי' המברר והמתברר כו' ולהבין ענינו יובן ע"פ משל הנ"ל בענין הלומד לש"ש שכל דנוגה וכן מי שלמד לקנתר והוא ג"כ בנוגה כו' והלומד לש"ש לומד את השכל שחידש אותו שלמדו לקנתר ומפלפל עמו ויצא מן הפלפול שפלפול עמו איזה חידוש דין לחייב או לזכות כו' מה שלא הי' הדין כן כשלא הי' לומד עמו ושומע סברתו ההפכית כו' נמצא שיש בפסק הדין שנתהווה ע"י פלפול שקנתר מבין אמצעות שניהם המברר והמתברר כו' וד"ל ועפ"ז יובן מה שנוטף הטל של עונג העליון ע"י ההתלבשות במ"ס כו' כשבא להיות בבחי' מקיף על מוחין דז"א כמו שיתבאר בעזר"ה הוא מבין אמצעות שניהם והוא מצומצם מאוד וזהו דנטיף טיפין דקין כו' כמו משל השכל והטעם של הפסק דין חדש שיצא ע"י הפלפול שאין לו ערוך לשכל העמוק של הפלפול כו' וד"ל (ובזה יובן ענין הפלפול דקב"ה חדי' בי' פי' התענוג בו בבחי' א"י וא"ת לאחר הבירור שזה הי' ההכאה על האבן שהכה משה ויצא מים כו' וכמ"ש במ"א והיינו כמו מה שמקשים בגמרא על שחיטת מן הצואר ואימא מזנבו כו' שקושי' זו היפך התורה ומסתרת אור חכמה אלקית שצ"ל שחיטה מן הצואר דוקא כו' אך לאחר שמתפרקת קושיא זו ומתבררת הרי יצא מבין שניהם פסק דין חדש בפרטי דין השחיטה וכדומה וד"ל). וזהו ויתן לך האלקים שהם בחי' תרין מזלות נוצר ונקה מטל השמים כו'. ומה שרבקה יעצה ליעקב הלבשת גדי' העזים על ידיו וחלקת צוואריו וכל עיקר הלבשת בגדי עשו החמודות לכל גופו כו' להיות כי בכל פרצוף יש בחי' דכר ונוק' כידוע וגם בע"י יש בחי' מ"ה וב"ן כמ"ש בע"ח ומאחר שיצחק הוא גבורות דא"י כנ"ל רבקה אשתו היא בחי' נוקבא דע"י והיינו בחי' ההתגלות של התלבשות גבורות דע"י במ"ס כו' וכמו שידוע שעיקר ענין השערות הוא במל' דאצי' להיות שהיא מסתתרת בבי"ע באותיות וצירופים הרי יש בחי' נקבי הזיע שבין צירוף לצירוף שמשם יניקת השערות כמ"ש במ"א עד"ז מובן למשכיל למעלה בבחי' דכר דע"י עדיין אין בחי' השערות שהוא בחי' מותרות השפע מן הא"ח בירידתו כו' אלא בבחי' נוקבא ושם ב"ן שבו שהוא בחי' ההתגלות בהתלבשות שלו במ"ס ולהקרות מבדר כי שם ב"ן הוא המברר כו' וד"ל וזה הי' בחי' רבקה שהלבישה השערות של בגדי עשו על יעקב בנה הקטן איש חלק כו' וד"ל וענין העצה על ידיו וחלקת צוואריו בהתלבשות גדיי העזים דוקא ידוע ששרש עשיו הוא השעיר והגדי כמ"ש ושעירים ירקדו שם ולכך ושעיר עיזים לחטאת כתיב ודכר דקליפה נק' איש שעיר והלבשת עורות גדיי העיזים על ידיו נק' שעורות בחי' נוקבא דקליפה (ובזה יובן ענין ששאלו עולא לר"י למה עיזי מסגי ברישא א"ל ברישא חשוכא והדר נהורא כו' וד"ל)

וזהו שהיו ידיו שעירות כידי עשיו לכך ויברכוהו וד"ל.

ועתה צ"ל ענין טלא דנטיף ומליא על רישא כו' בבחי' מקיף דוקא להיות כי מבואר במ"א בענין קוצא דשערי דמכה ברישא כו' פי' עד"מ אדם שלומד איזה שכל עמוק מאוד וא"א לו להשיגו על בורי' במות תבונתו אבל אפס הארה מעט מזעיר מבין ממנו רק שאין אותו ההבנה בגילוי בהשגה במוחו רק שהוא בהסתר והעלם גדול וכאלו כל אותה ההבנה מכה ומרחפת על מוחו ודוחק את מחו מבחוץ מלמעלה למטה מן כח המשכיל כו' וכמ"ש במ"א בארוכה שזהו כמשל הקטן שהולך ע"י דחיפת הגדול עליו מאחוריו כו' וכמ"כ אנו רואים שיש מדות האהבה בלב בתגבורת גדול יותר מן אב ואם המולידים אותם שהוא חו"ב ותחלתן נמשך מן השכל שהולידה ולבסוף מתגברת בהתלהבות גדול עד שהוא למעלה מכמות שהשכל משיג הטעם והדעת למה יאהב וא"כ הרי בשעת ההתלהבות השכל והטעם מצומצם לפי ערך תגבורת האהבה כו' ומבואר במ"א שסיבת זאת התגבורת הוא מלמעלה מן השכל והיינו המדות שברצון שהוא אהבה רבה כו' וא"כ צ"ל איך יהיו ב' הפכים כא' שהרי מצד השכל לא תומשך אהבה רבה כזו ומצד למעלה מהשכל תומשך ואם תומשך מלמעלה מן השכל לאהבה שבלב שנולדה מהשכל דרך השכל בבחי' א"פ בהשכל תחלה להיות מצומצם בהשכל כו' שא"כ לא היתה האהבה שבלב בתגבורת כו' אלא הענין שעברה אותה האהבה שברצון על השכל המוליד בדרך א"מ וכענין קוצי' דשערי' המכה מבחוץ על המוח מלמעלה למטה כו' ולכך לא הוליד השכל כ"א אהבה מצומצמת ואותה האהבה רבה דחקה ועברה על השכל שהוליד ונתגלית באהבה המצומצמת כו' וד"ל ועד"ז יובן למעלה בענין טלא דנטיף ומלי' ברישא פי' ומכה בההארה מבחוץ על המוחין דז"א כנ"ל וד"ל. והסיבה לזה הוא ענין אהבה רבה שלמעלה מהדעת שיש בבע"ת שיתמרמר מאוד מן ההיפוך עד שלא יהי' כלל לפי ערך דעתו והשגתו כו' וגורם ענין הא"ח והא"י יחד שמהם יומשך הטל הזה כמ"ש כי טל אורות כו' וד"ל ולכך יהי' ביכולת טל זה להחיות המתים דשבירה רפ"ח נצוצין וד"ל.

והנה ה' נצב עליו. כ' עמדת להם בעת צרתם עמדת דוקא משא"כ ה' למבול ישב כתיב ע"ד יושב ודן השפלת הראש שנמשכו המוחין במדות חו"ג ואזי הרגלים נגבהים מהארץ פי' שהנבראים מקבלים מבחי' נה"י אבל כשדן את הנבראים אם ראוים לשפע מסלק מהם השפעתו שהוא נה"י. וזהו ויגבה כו' במשפט. וכ"ז בדור המבול שלא הי' להם תורה אבל בישראל שקבלו התורה שהיא עצמיות חכמה עילאה שלמע' מהמוחין שבמדות נאמר עמדת להם שהעמידה היא הגבהת הראש בעצמותו והיינו ע"י שהרגלים עומדים בחי' ברא כרעא דאבוה ובקיום המצות בחי' עשי' ורגל ועי"ז אינו מסתלק מהם ההשפעה בחי' רגל נה"י. והנה עמדת להם בעת צרתם ע"י ויצעקו בצר להם בחי' או"ח מאדך גורם ההגבהה ועלי' כו' ע"ש. וז"ש והנה מלאכי אלקים דרומז על ד' מלכיות כמ"ש בב"ר ס"פ ס"ח ובויקרא רבה אמור ע"פ בחודש השביעי. ואזי והנה ה' נצב עליו נצב דוקא בחי' עמדת להם. ועד"ז יובן המד"ר פ' וישלח פ' פ"ב כתוב א' אומר נצב לריב ה'. ישעי' ג'. וכתיב כי שם אשב לשפוט את כל הגוים. יואל ד'. בשעה שהקב"ה דן את ישראל דן אותם מעומד מקצר בדין כו' אבל כשהוא דן את עכו"ם דן אותם מיושב מדקדק בדין והיינו כנ"ל דהישיבה מוחין שבמדות משא"כ העמידה מוחין דגדלות שם נמתק הדין כו' וגם שבעמידה הרגלים אינן נגבהין מהמקבלים כו' נצב עליו דוקא כו'. ובמ"א נת' באשה קראה מושם עלמא דנוק' משא"כ עמידה בעלמא דדכורא חסדים כו':

פ' וישלח ל"ג י"ד יעבור נא כו' ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה כו': פרק אין
אין מעמידין כה"ב ובפ"ק ד"ח ע"ב, עמה"מ כו"ד, מד"ר וישלח
פא"ח ס"פ ע"ח, בפ' דברים גבי פנו לכם צפונה דרפ"ז ג', זח"א פ' וישלח דקע"ב
א', פ' בא דמ"א ע"ב, אמור ד"ק ע"ב, ילקוט פ' וירא רמז פ"ד דכ"ה סע"א
שעירה, וכ"ה ר"פ ויצא דל"ה ע"א גבי חרנה, במקומו פ' וישלח ד"מ ע"ב לרגל
המלאכה יש לפני לעשות מלאכת המשכן ומלאכת המקדש ועיין מד"ר ויקהל פמ"ח
ע"פ ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה, פ' וישב מד"ב ע"פ ויוסף הורד מצרימה,
ח"ב ד"פ ע"ג סוף עובדיה ע"פ ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט כו', פר"א פל"ז
תד"א ח"ב פי"ט: (ב) במד"ר פ' קרח ע"פ מי השלוח ההולכים לאט, לאט גימט'
ארבעים אפ"ל עפ"ז כמ"כ ענין אתנהלה לאטי דהיינו מ' יום מר"ח אלול עד יוהכ"פ
שהם ימי רצון וג"כ יוהכ"פ מקוה ישראל ה' כמ"ש במשנה סוף יומא מה מקוה
מטהר כו' והיינו ע"י מם סאה כך הוא ענין מם יום וזהו לאטי למד יום של אלול
אט היינו יוהכ"פ וט' ימים שלפניו, ופי' עד אשר אבא אל אדוני שעירה ע' זהר אמור
ד"ק ע"ב, ואפ"ל זהו ענין שעיר המשתלח. ועי"ז ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט
כו': ואפ"ל הנה יש ל"ט מלאכות לתקן ל"ט קללות שנתקללו אדם וחוה
וכו' כמ"ש בשל"ה דף קל"ה סע"ב והם ארבעים חסר אחת, פי'
ע"ד מ"ש במד"ר ע"פ ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה משל למלך
שעשו לו טבעת מה היה חסירה חותם בא שבת בא חותם, עמ"ש מזה בד"ה
מזמור לתודה, וזהו שהל"ט מלאכות נקראו ארבעים חסר אחת, וזה האחת נמשך
בשבת וזהו ויכל כו' מלאכתו, וזהו לאטי לרגל המלאכה ר"ל ל"ט מלאכות עם האחת
שנמשך בשבת נק' לאט: (ג) זהר וישלח דקע"ב א' אתנהלה לאטי, לאינון יומי
דאזלין לאט, לרגל המלאכה מאן מלאכה דא אספקלריא דלא נהרא, עיין בלק"ת
בשה"ש סד"ה יונתי בחגוי, בענין הראיני את מראיך, שהיא בחי' אור חוזר, ובת"א
בד"ה ת"ר נר חנוכה, ב"ש אומרים, נמצא פי' לרגל המלאכה שהיא אסשא"מ, היינו
לעשות אור חוזר הנ"ל שהוא בחי' הראיני את מראיך והיינו הבירורים מעולם התהו
שעי"ז המ' היא כתר מלמטה למעלה, וע' בד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר כו'
בענין באר מים חיים: והזהרי חמה שם האריך בזה ופי' לאינון יומין דאזלין לאט
היינו לעולם שכולו ארוך ומאריכים ימים לאין קץ כו', לרגל המלאכה, היינו מל'
שעל ידה נפעלים כל פעולות התחתונים, וכאלו אמר לרגל העושה מלאכה, אשר
לפני, דא היא מן קדם ה' בכל אתר שהמ' היא לפני התפארת שהוא יעקב, ע'
זח"ב פ' תרומה דק"ע ע"ב, שם פי' לפני הוא מ' מלפני הוא בינה, ולרגל
הילדים דא הוא רזא דכרובים, והיינו מט"ט וסנדל ע' מזה בזהר ויצא דקנ"ב
ובמק"מ שם שהאריך ועמ"ש בענין הכרובים בת"א בפ' תרומה ע"פ מי יתנך כאח
לי ומ"ש בבה"ז פ' בלק דקפ"ז ע"פ המלאך הגואל כו' יברך את הנערים ומ"ש
בד"ה ונערים ממשתה נגינתם, (ד) מד"ר במקומו פ' וישלח ס"פ ע"ח ואני אתנהלה
לאטי להוני אני מהלך, כ' המ"כ פרש"י והערוך בנחת, ד"א בפנים כרוכות
אני מהלך כד"א הנה היא לוטה בשמלה, בש"א סי' כ"א יוד, ות"י מכרכא
בשושיפא, ורש"י שם פי' לוטה כרוכה וכן וילט פניו באדרתו במלכים א' סי' י"ט
י"ד: עד אשר אבא אל אדוני שעירה כו' הה"ד ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את
הר עשו, והנה במד"ר כאן פי' הילדים רכים זה משה ואהרן והצאן צאן מרעיתי
כו': ובמד"ר פ' דברים גבי פנו לכם צפונה, לרגל הילדים חמו"ע ילדים אשר אין
בהם מום כו' ועיין בת"א ס"פ ויצא סד"ה וישכם לבן בבקר בענין ויעקב הלך

לדרכו. משם יובן ענין לרגל המלאכה, שלש שעות אחרונות שביום הקב"ה יושב ומלמד תורה לתינוקות של בית רבן ופי' במאו"א אות תאו שהם נו"ה וגם ממ"ט וסנדל וזהו לרגל הילדים וזהו ענין וכל בניך למודי הוי': גם היכ"ט נק' ילד מסכן וחכם, וע' ע"פ המהלכים כו' עם הילד השני במד"ר ר"פ מקץ ובקהלת במקומו וזהו נ"כ לרגל הילדים, ע"י עד שתכלה רגל מן השוק ואזי ועלו מושיעים.

ויאבק.

הנה יש שפירשו שהוא פרש בפני עלמו דהיינו ענין השתדלות ואמוץ איש אל רעהו להפילו ארצה, כן פי' הקורקע'. אבל הרד"ק והראב"ע פי' שהוא מלשון אבק והיינו לפי שהם מעלים אבק ברגליהם בהלחמם והתחזקם זה עם זה. וכן פרש"י בשם מנחם וז"ל ויאבק איש מנחם פירש ויתעפר איש לשון אבק שהיו מעלין עפר ברגליהם ע"י נענועם. ופירוש זה דוחק קלת שיהיה נקרא שם ההתעלמות זה עם זה רק על שם העלאת האבק. שזהו ענין לעשות מהטפל עיקר. ואם אמנם חז"ל דרשו בפרק ג"ה ובמדרש שהעלו אבק. זהו ג"כ נכלל בלשון הפסוק. אבל עכ"ז דוחק שעיקר ההתאבקות יהיה נקרא כן רק ע"ש האבק. ומה נעשה אם יתאבקו זה עם זה על רצפת אבנים שאין כאן העלאת האבק. אכן מלשון תרגם יונתן שתרגם ויאבק איש ואתכתש, וכן בהאבקו עמו באתכתשותיה עמיה, לפ"ז אתי שפיר שנק' כן ויאבק ע"ש ענין מהות הענין והוא דהנה מבואר לעיל מפרש"י בענין אבקת רוכל על שם שכותשין אותו ושוחקין אותו אבק כנ"ל. נמלא האבק נמשך ונולד ע"י הכתישה. וכך המתלחמים זה עם זה הרי כל אחד רולה להפיל את חבירו ולכותשו. וזהו ואתכתש. דהיינו שרולה לשוברו ולעשותו עפר תחת רגליו עד"מ. ולכן נק' זה ויאבק שרולה לעשות מחבירו אבק ועפר עד"מ. מיהו רש"י פי' וז"ל ול"נ שהוא לשון ויתקשר ולשון ארמי הוא בתר דאביקו ביה, ואביק ליה מיבק פרק התכלה דמ"ב א לשון עניבה. שכן דרך שנים שמתעלמים להפיל איש את רעהו שחובקו ואובקו בזרועותיו עכ"ל. ועפ"ז אפשר ג"כ מ"ש בגמ' פ"ק דערובין די"א ע"ב מאי היכר ציר אבקתא פרש"י חור בציר הדלת סובב בו. וכ"כ בערוך ערך אבקתא שכל דבר שהוא נקוב להכניס בו דבר אחר קורין אותו אבקתא וכ"מ בתוס' פרק התכלת דף מ"ב ע"א ד"ה ואביק. נקב האבק כו' הף שלכאורה י"ל שנק' אבק ע"ש שעשיית הנקב הוא כעין ע"י כתישה ושבירה מיהו זהו דוחק אלא י"ל שזהו לשון התקשרות כדפרש"י גבי ויאבק. והיינו שציר הדלת מקושר באבקתא. יש שפי' ויאבק לשון ויחבק: במדרש שה"ש מכל אבקת רוכל היתה אותו האבק של ויאבק נטלו הקב"ה ונתנו תחת כסה"כ שלו שנאמ' ה' בסופה ובסערה דרכו וענן אבק רגליו וכ"ה בגמ' פנ"ה והנה איתא במדרש ס"פ עקב בסופה זה משה ובסערה זה אליהו. וא"כ וענן אבק רגליו זהו האבק דיעקב כו' ובתיקונים תיקון ד' דמ"ז ע"ב פי' אבקת רוכל איהו רוכל ואיהי אבקת דיליה הה"ד ודבק באשתו כו', והוא מובן ע"פ הנ"ל וע' זח"א וישלח דקע"ו סע"ב. קיצור ויאבק פרש"י שהוא לשון ויתקשר. ויש שפי' לשון אבק היינו ויתעפר. ויש שפי' לשון ואתכתש. וגם אביק לשון נקב וחקק וכנ"ל וכן איתא במשנה ספ"ו דמקוואות משנה י' האביק שבמרחץ בזמן שהוא באמלע פוסל ופי' רבינו שמשון וז"ל ואביק הוא לשון חקק כי ההיא דהקומץ רבה דל"ג ובפ"ק דערובין די"א מאי היכר ציר אבקתא חור שבאסקופה שציר הדלת סובב בו כו' וזהו ענין איהו רוכל יסוד דדכורא ואיהי יסוד דנוק' אבקת דיליה כו'. ע' בערוך ערך אבק (השני) לבון:

אבוקה ועיין בכ"י בא"ח רס"י רנ"ח בשם הה"מ אבוקה כמו חבוקה שיש בה עי"כ הרבה ומאורות הרבה עכ"ל וגם אבוקה פתילות קלועים יחד וע' בה"א פ' וישלח סד"ה ויאבק איש עמו י"ל שעי"ז המשיך בחי' אבוקה, וגם נקב וחקק חותם שוקע עמ"ש ע"פ שימני כחותם.

פ' וישב ל"ט י"א ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו, ואין איש מאנשי הבית שם בבית, פ"ד דשבת דמ"ט ע"ב פ"ז דסוטה לו"ב ירושלמי פ"ז דשבת (יר"ק) איש י"א זיווג ג' י"ט חלון ג' מלאכה א' שבת ט"ז, (עמה"מ), מ"ב, מד"ר נשא רנ"ט ב' בשה"ש ב' א', זח"א ויחי דרכ"ב א', ילקוט ח"א מ"ב, קי"א ב (ח"ב) קמ"ב ג קנ"ב ד (י"ח) יעקב קע"ה. (א) בגמרא פ"ד דשבת שם בעי רב יוסף ויבא הביתה לעשות מלאכתו ממנינא הוא וכו' ע"ש ובמהרש"א שם דה"ה דמספקא ליה בקרא והמלאכה היתה דיש אי הוה ממנינא או לאו כו'. במא"א אות מם ס"ל מלאכה נק' המל' והוא בעשייה גימ' אל אדני (עמ"ש מענין אל אדני בלק"ת בביאור ענין אלה מסעי) וכדי לברר הבירורים צריך לנו מלאכות לברר מאכלים דמיתי גם מלאכה נק' הזווג ואחז"ל לעשות מלאכתו תשמיש כו' עכ"ד והנה ידוע הזווג בקדושה הוא תוספת אור כמבואר מדרוש שארה כסותה ועונתה. וזהו ענין לרגל המלאכה. ועז"כ כל תורה שאין עמה מלאכה, לא עליך המלאכה לגמור, ובמד"ר ס"פ ויצא חביבה מלאכה מזכות אבות כי עיקר ירידת האדם לעוה"ז הוא בשביל להמשיך תוספת האור, ולהיות הזווג צ"ל העלאת מ"ן וזהו ענין המלאכה שהיא עבודה. בין עובד אלקים לאשר לא עבדו כו' בסש"ב פט"ו ומלשון עורות עבודים ע' סד"ה ואלה המשפטים, גם מלאכה, שייך לענין מלאך, והנה יסוד נק' מלאך כמ"ש במא"א אות מם סעיף ס"א וכשמזדווג עם המ' נק' מלאכה כו', אפ"ל מה שהתשמיש נק' מלאכה זהו לפי שבזווג גופני נמשך עצמיות החכמה בבחי' עשייה משא"כ בהדבור מאיר השכל שלא ע"י הגשמה ונק' זווג רוחני, ובהטפה נתלבש בגשמיות ע"כ נקרא מלאכה, ועכ"ז בה מלובש עצם השכל וזהו ג"כ לשון מלאך שהיסוד נק' מלאך שליח והרי שלוחו של אדם כמותו ממש היינו שבהטפה מלובש עצם השכל עד שמוליד בדומה לו ממש, וא"כ מלאכה זו דתשמיש זהו לשון מלאך ושליח לכן מלאך גימ' הוי' אדני וכן בת"ת יש הוי' אד' היינו חו"ג. ועוד נק' מלאכה היינו שיכוין לשם שמים שיכוין למ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות כו' שזהו ממשיך ע"י הזווג וזהו ויניחהו בג"ע לעבדה, והיא המלאכה דתרגומו עבידתא, ויש להעיר ממ"ש בזח"א ויחי דרמ"ו ע"ב בענין נפתלי אילה שלוחה, ועיין במד"ר בשה"ש בתחלתו ע"פ חזית איש מהיר במלאכתו דקאי על יוסף שנאמר ויבא הביתה לעשות מלאכתו כו'..

(ב) ארבעים חסר א' פי' מהרש"א כי בתורה נז' ארבעים פעמים מלאכה רק אחת אינה בחשבון, והיינו א' היא יונתי היחוד והזווג ונסתפקו אם זה נלמוד מלעשות מלאכתו או מן והמלאכה היתה, כי ל"ט מלאכות בירור הראשון והיחוד בירור מ"ן ומ"ד זהו ג"כ מלאכה ע"ד בירור אוכל מאוכל אוכלא דאפרת הוא עיין באדר"ן פי"א בענין המשנה שמעיה אומר אהוב את המלאכה דשם פי' מעלת המלאכה. ועמ"ש ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים שמתחלה צ"ל בירור מ"ן ואח"כ המ"ד מברר המ"ן וזהו שענין ל"ט מלאכות הם עדיין חסר אחת פי' שהוא ענין הבירור הראשון להפריד הטוב מהרע, ואח"כ צריך להעלותן בבחי' מ"ן ע"ד אחת היא יונתי, ועי"ז נמשך אח"כ ההמשכה מבחי' אחד יחידו של עולם כו' ועמ"ש ע"פ אחת שאלתי,

ובענין וכך היה מונה אחת כו׳, והנה ע״י בירור ל״ט מלאכות הנ״ל אזי מי שטרח בע״ש יאכל בשבת והוא המלאכה הפנימי׳ ע״ד שער החצר הפנימית כו׳ וביום השבת יפתח כו׳ וזהו ג״כ ענין הנשמה יתירה הנמשך בשבת: ועמ״ש ע״פ ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה כו׳: ולכן כיון מלאכה ובירור הב׳ שהמ״ד מברר מ״ן זהו ע״י יוסף שזהו ענין ותסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי, נסתפקו בגמ׳ דשבת אם לעשות מלאכתו דיוסף אינו בחשבון ל״ט מלאכות, כי ל״ט מלאכות זהו בירור הראשון דהעלאת מ״ן, אבל לעשות מלאכתו דיוסף היינו בירור דמ״ד וכמ״ש בזהר ס״פ וישב דק״ל ע״ב ע״פ ויבא הביתה לעשות מלאכתו בגין לאשתדלא באורייתא ולמיעבד פקודי אורייתא דאיהו מלאכתו דבר נש בהאי עלמא, ומ״ש בתרגום למיבדק בכיסיה חושבנא זהו ע״ד מארז״ל ע״פ בואו חשבון בואו ונחשב חשבונו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה כו׳ ואפ״ל שנכנס לעשות מלאכתו להתגבר על יצרו ע״ד גבורי כח עושי דברו ע״ד מ״ש בגמרא פ״ק דע״ז די״ז סע״א וע״ב ניזיל אפתחא דבי זונות וניכפייה ליצרן וניקבל אגרא כו׳ והיינו מדבר זמה תשמור עליך התורה ע״ש ולכן יוסף נכנס לעסוק בתורה ולאכפייא ליצרו מזנות דאשת פוטיפר, והנה ע״י שמירת הברית באופן זה המשיך הייחוד העליון, ועמ״ש ע״פ הים ראה וינוס הפוא דכתיב ביה וינס ויצא החוצה, וזהו למיבדק בכיסי׳ דחושבנא לחשוב חשבונו של עולם כו׳ כנ״ל, ובירי״ק ערך שבת סעיף ע״ז בשם התנחומא ויבא יוסף הביתה לעשות מלאכתו יום שבת היה, והנה ארז״ל זכור את יום השבת קיים יוסף שנאמר טבוח טבח והכן ואין הכן אלא שבת שנאמר והכינו אשר יביאו, הובא ג״כ בירי״ק שם סי״ז בשם תד״א פכ״ח, וכ״ה בילקוט, וא״כ קשה אם קיים יוסף את השבת איך נכנס בשבת לעשות מלאכתו, אלא עכצ״ל דמלאכתו זהו ע״ד שהקב״ה לא שבת כ״א ממלאכת בריאות העולם אבל פועל הוא בשבת בחי׳ מה רב טובך כו׳ פעלת לחוסים בך כמש״ל בשם המד״ר פ׳ בראשית ס״פ י״א, ופעולה ומלאכה זו נכנס יוסף הביתה לעשות ולכן הוא בשבת דוקא כו׳.

(ד) בירושלמי פרק כלל גדול ה״ב בעיא דא מלתא, ויבא הביתה לעשות מלאכתו מנהון, ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה מנהון, י״ל עפמ״ש במד״ר פ׳ בראשית בפי׳ ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, ס״פ יוד, משל למלך שעשו לו טבעת כו׳ והובא בפרש״י בחומש מה היה העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה כלתה ונגמרה המלאכה עכ״ל וא״כ פי׳ מלאכתו אשר עשה היינו המשכת המנוחה, וא״כ נסתפקו שאין שייך למנוחה בל״ט מלאכות כו׳

היש לכם אב, בראשית מ״ד י״ט, פירוש אין פאטער, וכן אב המון גוים, בראשית י״ז ה׳, וישימני לאב לפרעה, בראשית מ״ה ח׳ פרש״י חבר ופטרון, ע׳ זהר ר״פ ויגש א׳ כתר ע״כ גם הרור יש יניקה ב׳ ברוך חכמה, לכן בהצטרף אב זהו הרצון הנמשך ע״י חכמה כאב את בן ירצה, אאלפך חכמה בחכמה יבנה בית וזהו אב, והנה ח״ת נק׳ ג״כ אב ע״ש שזהו כי אתה אבינו וה״ע נק׳ אב לאכהן הדר״ז ר״ל ע״א, אך ח״ת עלמא דאתגלייא מפתחות החיצוני׳ ונק׳ שער ה׳ ראשית קלירך כד״ה ובפרחם וע״כ נק׳ אביב להקטין הענין כי אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן ועיקר חטים מאכל אדם מ״מ גם שעורה בכלל דגן רפ״ק דחלה, אלא שנק מאכל לאדם שבבהמה, א״כ אביב אב לבחי׳ י״ב בקר שבבריאה

הערות וציונים

(נערכו ע״י הרב התמים ר׳ יהודה ליב שי׳ גראָנער)

ההערות וציונים הבאים לקמן — עיקר מטרתם לציין אלו הדרושים שנדפסו בשאר ספרי דא״ח (כיסוד לדרוש הנדפס כאן או ששם בתוספת ביאור וכו׳).

כן מראה מקום להביבלאף דא״ח אשר באוסף הכת״י של כ״ק אדמו״ר שליט״א — שם נמצאים הדרושים ורשימות שנדפסו כאן.

כאשר מצויין — בפנים הספר — „עמ״ש בד״ה״ — ברוב הפעמים הכוונה לד״ה זה שנדפס (בתורה אור, לקוטי תורה וכו׳).

כאשר מצויין „עמ״ש ע״פ״ — ברוב הפעמים הכוונה לדרושים ורשימות של הצ״צ על תנ״ך.

* * *

בהענינים המובאים בדרושים ורשימות שבספר זה — באשר אין המקום מספיק לציין כל ענין וענין — יכול הלומד להסתייע בהבנתם מהמבואר במ״א — עפ״י המצויין במפתח ענינים שנדפס בספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב״ד (ברוקלין, תשכ״ו).

דף	עמוד	
א	א	כה אמר ה׳ השמים כסאי : **ראה ד״ה זה בלקו״ת סוף שה״ש. לקו״ת לג׳ פרשיות. — נמצא בבוך „יהושע־ליאדי״. ובבוך „בראשית־200״ עוד רשימות וכו׳.**
		ואת כל אלה . . על החמור : **בבוך יהושע־ליאדי.**
		תלים סי׳ יט : **ראה רשימות הצ״צ לתהלים (יהל אור) עה״פ.**
ב	ב	ביאור על התורה דכי כאשר השמים : **ראה ד״ה זה וביאורו בתו״א בתחלתו. בלקו״ת בסופו וביאורו. לקו״ת לג׳ פרשיות. — בבוך יהושע־ליאדי רשימות ע״פ זה (אבל אינן שייכות לביאור זה). בבוך בראשית־200 ביאורים וכו׳.**
ד	ב	ויאמר לו יהונתן מחר חדש : **נמצא בבוך באברויסק נומ. 57 (עם שינוים). בבוך ההרים רקדו־אה״ק, ורשום עליו : בס״ד תורת אדמו״ר שליט״א ש׳ תרכ״ג לפ״ק לובאוויטש.**
		לכללות דרוש זה — ראה לקו״ת ברכה והי׳ מידי חדש בחדשו. סידור שער ר״ח. סהמ״צ להצ״צ מצות קידוש החדש. ד״ה זה באוה״ת וזאת הברכה ע׳ א׳תתפט ואילך. והחרים־תרל״א ד״ה פקדת ארץ ואילך.

דף	עמוד	
יב	א	שורה ד״ה ז : **בבוך ההרים רקדו־אה״ק נרשם לאחר סעיף ו׳ : סליק, וקודם סעיף ז׳ רשום : בס״ד תורת אדמו״ר שליט״א פ׳ תוריע יום ב׳ בערב תרכ״ג לפ״ק לובאוויטש.**
כ	ב	ביאור ע״פ הדרוש מחר חדש : **בבוך באברויסק 14.**
כא	ב	שורה ד״ה נעשה — רחב * : **בבוך הנ״ל : רחב (ולכן אי׳ בתיקונים דתקיעה שברים תרועה הם בחי׳ קשת כו׳ היינו בחי׳ א״ח). ולכן. (ראה הערת המו״ל (דהוצאה הראשונה) — בשולי הגליון בפנים).** שורה ד״ה בחי׳ — (זח״ג . . ד״ה ונראה) : **כ״ז לא נמצא שם, וקרוב לודאי שזהו הוספת המו״ל דהוצאה הא׳, וכן כל הנדפס בחצאי עיגול באותיות זעירות — בפנים הספר (משא״כ הנדפס מן הצד שהוא הערת הצ״צ).**
כב	א	להבין במ״ש רבינו : **שם.**
כד	ב	ובאת אל המקום : **שם.**
כה	א	שורה ד״ה ר״ל — עצמן כו׳ : **שם נמצא אח״ז ענין ארוך.** קיצור מהדרוש ע״פ והי׳ מדי חדש : **נמצא בבוך הנ״ל (עם שינויים). עוד הגהות וביאורים לד״ה זה — נדפסו באוה״ת וזאת הברכה ע׳ תתצו ואילך.**
כה	ב	ביאור על הדרוש הנ״ל : **שם (עם שינויים).**
כו	א	שורה ד״ה כו׳ — ועמ״ש . . זה הדבר . . בבוך תרס״ו : **נדפס באור התורה מטות.**
כז	א	שורה ד״ה פקודי — משכן : **בבוך 14 : משכן העדות.** שורה ד״ה עצמן — מאיר * בבחי׳ : **שם : מאיר בה הארה מבחי׳ משכן העדות וזהו שהדבור בתורה בבחי׳.**
כח	ב	להבין מאמרז״ל כו׳ בראשית ברא : **ראה תו״ח ד״ה בראשית ברא (הראשון). פלח הרמון בראשית.**
לא	א	קיצור מהדרוש והארץ היתה תוהו : **דרוש זה (ביחד עם קיצורים אלו) — נדפס בקונטרס בפ״ע (קה״ת, תשכ״ג) עם הערות מכ״ק אדמו״ר שליט״א.**
לג	א	ויאמר אלקים תדשא : **נמצא בבוך בראשית 21. 31. בראשית־200.**
לו	א	ויעש אלקים : **בוך בראשית נומ. 21. 200.**
לז	א	להבין מארז״ל . . חכ׳ ובינה : **בראשית־200.** שורה ד״ה שני — שני המאורות תלמוד גדול מעשה גדול : **נתבאר בארוכה באוה״ת ואתחנן (ע׳ רעט ואילך) ד״ה ולתוספת ביאור כו׳ ויעש אלקים את שני המאורות.**
מב	ב	ויאמר אלקים — ס״ו א׳ : **בוך בראשית־200.** ויכולו השמים : **בבוך בראשית נומ. 21. בראשית־200. ועוד שם כמה רשימות עה״פ מחולקים לסעיפים ועם קיצורים (בחלקם — כנראה מהד״ב מהנדפס כאן).** נ״א : **בבוך בראשית נומ. 31.**
מז	א	ואיבה אשית : **בבוך בראשית־200 בכמה שינוים והוספות וכו׳.**
מח	ב	ויהיו שניהם : **בבוך בראשית 31. בראשית־200 בכמה שינוים והוספות וכו׳.**
מט	א	ביכל תקס״ד ד״ה ענין סוד ה׳ : **בבוך בראשית 31. וראה ד״ה סוד ה׳ בס׳ מאמרי אדה״ז — אתהלך לאזניא (ע׳ קנו).**

דף	עמוד	
נא	א	הלא אם תיטיב שאת: **בוך בראשית 31.**
נד	א	אלה תולדות נח: **בוך באברויסק 61. הדרוש בלי ההגהות — נמצא בבוך „אני ישנה־אה״ק"**[1]**. בבוך ביאורי הזהר להצ״צ ורשום עליו: שבת פ׳ נח תקס״ז. ראה ביאורי הזהר ד״ה רבי חייא פתח ועמך. ;תו״ח אלה תולדות נח. פלח הרמון ד״ה אלה תולדות נח.**
סח	ב	ענין תיבת נח: **נמצא בבוך והנה כמ״כ־אה״ק (בו מאמרי תקע״א־תקע״ב), ורשום עליו: אור ליום ג׳ פ׳ לך לך.**
סט	א	מחלוקת היא: **נמצא בבוך הנ״ל.**
סט	ב	ותנח התיבה — וראיתי׳ לזכור (עב, ב): **בבוך בראשית־200.**
ע	א	שורה ד״ה מפרש — מפרש זה על ר״ה: **בארוכה עד״ז — ראה לקו״ת לג״פ ד״ה ותנח התיבה.** את קשתי: **ראה ג״כ אגה״ק סכ״ט. ד״ה ויבא משה בתוך הענן, תרנ״ד (קה״ת, ברוקלין). בבוך בראשית 31.**
עא	א	והי׳ בענני . . וראיתי׳ לזכור: **בוך בראשית 31.**
עב	ב	ויראו אותה שרי פרעה: **בבוך והנה כמ״כ־אה״ק, ורשום עליו: מוצאי שבת דלך לך. ראה ג״כ תו״ח ד״ה זה.**
עג	א	ויחלק עליהם לילה: **בוך בראשית־200. באברויסק 61. — ראה פלח הרמון ד״ה זה. — להנתבאר כאן בג׳ סעיפים הראשונים — ראה בארוכה בהמשך תה״ש, תש״ד.**
עד	א	שורה ד״ה אותיך — פרק מ״ה: **כנראה צ״ל: פרק מ״ד.**
עו	ב	ומלכי צדק — בבחי׳ דאי׳ כו׳ (עה, ב): **בוך בראשית 21. 200. ראה פלח הרמון ד״ה זה. עוד רשימות וביאורים על פסוק זה — נדפסו ברשימות הצ״צ לתהלים קי, ד.**
עח	ב	שכרך הרבה — וכמ״ש במ״א (פח, ב): **בבוך בראשית־200. בוך 21 (ד״ה שכרך הרבה).**
עט	א	ויאמר אברם: **מכאן עד לאחרי ד״ה ויקח לו (פג, ב) נמצא בבוך בראשית 31 בתור מאמר אחד בעל יו״ד סעיפים.**
פג	ב	ויבחר אותם: **בוך בראשית 31.**
פח	ב	וירא אליו: **לתוכן סעיף א׳ — ראה ד״ה סמכוני בס׳ החקירה להצ״צ.**
פט	א	כי ידעתיו: **ראה ג״כ ד״ה זה בספר המאמרים תרכ״ז.**
צ	א	להבין שרש ענין לשארית נחלתו: **ראה ג״כ ד״ה יביאו לבוש מלכות, תרכ״ז.**
צו	א	כי ידעתיו: **בבוך בראשית 31.**
צט	א	וה׳ המטיר: **בוך בראשית 21. 31.**
ק	א	ענין שהי׳ שרה — לאילת השחר (קב, ב): **בוך בראשית 21.**
קב	ב	אשר יאמר: **בוך בראשית 31.**
קו	ב	בזהר כו׳ ויהיו חיי שרה: **נמצא (בשינויים) בביאורי הזהר להצ״צ ורשום עליו: שבת פ׳ חיי תקס״ו. בבוך באברויסק נומ. 63. — ראה ביאורי הזהר — לאדמו״ר האמצעי — ד״ה זה. פלח הרמון ד״ה זה.** שורה ד״ה במ״א — שחורה אני: **ראה ד״ה שחורה אני בס׳ הנחות הר״פ ז״ל. ביאורי הזהר ד״ה פתח כו׳ שחורה אני. וראה ג״כ ד״ה שלש שיטות להצ״צ (נדפס בסו״ס פיה״מ שלו). הגהות לד״ה פתח אליהו שבתו״א — לאדמו״ר מוהרש״ב.**

---

1) ע״ד בוך זה, ראה בהערות וציונים לסידור עם דא״ח בתחלתו.

דף	עמוד	
קז	א	שורה ד״ה יום — שרשם הפשוט . . אכן: **בבוך באב. 63 נתקן: שרשם הפשוט ובערך פעולתם אלינו בע״ג הם עכ״ד.**
קט	ב	שורה ד״ה ג — אך אנת: **בהבא לקמן ראה בארוכה במקומות שנסמנו לעיל לדף קו, ב. וראה ג״כ אוה״ת ואתחנן ע׳ קכב ואילך.**
קי	ב	שורה ד״ה שאין — ע״פ הרע״מ מחצית השקל: **ד״ה זה נדפס בקונטרס בפ״ע (קה״ת, ברוקלין).**
קיא	א	שורה ד״ה חנה — קול השופר הם ס׳: **ראה שו״ע אדה״ז חאו״ח סתקצ״ד ס״א. וש״נ.**
		שורה ד״ה ההמשכה — תיקנו מאה קולות בשופר: **ראה שו״ע אדה״ז חאו״ח סתקצ״ו ס״א. וראה ג״כ פע״ח דרושי השופר. שער הכוונות ענין ר״ה דרוש ז׳. סי׳ האריז״ל כוונות שופר. ועוד. וכן הוא מנהגנו.**
קיג	ב	סעיף ז׳: **נוסחא אחרינא מסעיף זה נדפס לקמן תכד, ב.**
קיד	ב	ויתן לי — אלא תורה (קסז, ב): **בבוך בראשית 21.**
קיח	ב	שורה ד״ה בנשמיות — שתי גנות: **ראה ג״כ ד״ה להבין כו׳ שתי גנות להצ״צ (נדפס בקונטרס מאמרים שלו (קה״ת, ברוקלין)).**
קיט	א	שורה ד״ה שקל — וזהו ענין ונוגשיך צדקה: **בארוכה עד״ז — ראה ד״ה ונוגשיך צדקה בס׳ הנחות הר״פ ז״ל.**
קכ	א	רבי בנאה: **בבוך בראשית 200, ורשום עליו (בגוף כתי״ק הצ״צ): קיץ תקע״א שבת פ׳ בלק. — נוסחא אחרינא מד״ה זה (בשינוי הסדר והשוואה עפ״י כת״י) נדפס בקונטרס מאמרים להצ״צ, וגם לקמן בההוספות.**
קכא	א	ולתוס׳ ביאור: **נמצא בבוך הנ״ל ורשום עליו (בגכתי״ק הצ״צ): יום א׳ פ׳ פנחס תקע״א.**
קכה	ב	וה׳ ברך: **נדפס ג״כ בקונטרס מאמרים להצ״צ עם הערות מכ״ק אדמו״ר שליט״א המועתקות בזה.**
		שורה ד״ה לפי — ואפ״ל: **ראה זח״א ר״פ נח. ביאוה״ז ואוה״ת שם.**
		שורה ד״ה ורנ״ח — י״ל עפמ״ש: **ראה ל״ת להאריז״ל ע״פ זה. תו״ח ד״ה למילדות העבריות.**
		שורה ד״ה משום — פותח את ידיך: **ראה תהלים להצ״צ — יהל אור — במילואים ע״פ זה.**
קכו	א	שורה ד״ה עטרה — ע״ד ומלכותו: **ראה תהלים להצ״צ במילואים קב, יט.**
		שורה ד״ה האור — בת אבי: **ראה ביאוה״ז פ׳ וירא.**
קכז	א	שורה ד״ה השפע — בענין ר״ה: **ראה סידור סוף שער התקיעות. ראה ג״כ לקו״ת רד״ה שוש אשיש. [ראה ג״כ אוה״ת לר״ה ע׳ א׳תמז ואילך].**
		שורה ד״ה הרמ״ז — בלא״ה: **צ״ע פירושו, ואולי צ״ל:** בלאה. **וראה מאו״א מע׳ כלת משה. לקו״ת שה״ש לט, ד.**
		שורה ד״ה הברכה — בענין ההפרש: **ראה לקו״ת דברים יט, א. ד״ה חייב אדם לברך, תרל״ח. ד״ה והי׳ כי תבוא, תרס״ו. ועוד.**
		שורה ד״ה כח״ב — וזהו כי בעטרה: **כנראה תיבת כי מיותרת.**
קכז	ב	שורה ד״ה העטרה — יו״ד נימין: **ראה בסידור עה״פ עלי עשור.**
		שורה ד״ה בחי׳ — אפילו במאנין: **זח״א קמח, ב. נת׳ בביאוה״ז — בהוספות ובאוה״ת ויצא (קפב, א). [ע״כ].**

דף	עמוד	
		במדרש כו׳ יפה שיחתן: **בבוך בראשית 31. ראה סידור שער נפ״א. תו״ח ד״ה והנערה טובת מראה פכ״ט ואילך. שם ד״ה והאיש משתאה. שער התפלה — לאדמו״ר האמצעי — ח״א פל״ד ואילך. פלח הרמון ד״ה והאיש משתאה וד״ה אר״א יפה שיחתן.**
קכט	א	שורה ד״ה ג׳ — אך להבין: **בבוך בראשית 31 נמצא כל סעיף זה אחרי סעיף ד׳ וקודם סעיף ה׳.**
קלו	א	ואלה תולדות — עס, א (קמה, ב): **בבוך בראשית 21.**
קלט	א	ויזרע יצחק: **בבוך הנ״ל אחרי ד״ה זה נמצאות רשימות עה״פ לך ה׳ הגדולה (פסוק זה מתבאר בד״ה ויזרע יצחק). — ראה ג״כ ד״ה ויזרע יצחק, תשכ״ז.**
קלט	ב	**הוא ד״ה ואם בשדה דשנת תקס״ב בתוספת הגהות וכו׳. המאמר ואם בשדה דשנת תקס״ב נדפס בס׳ תקס״ב (וגם לקמן בההוספות). וראה ביאורי הזהר (בהוספות) חיי שרה ד״ה פתח ר״י כו׳ ויתרון ארץ.**
קמב	ב	שורה ד״ה ה — וזהו אם בשדה: **ראה ג״כ לקמן ד״ה וירא והנה באר בשדה.**
קמה	ב	הקל קול יעקב: **בבוך בראשית 31. ראה ד״ה זה בסידור עם דא״ח שער התפלה.**
קמז	א	ויגש וישק לו: **בבוך בראשית 21. 31.**
קמג	ב	שורה ד״ה בית — במ״א כ׳ רבינו ז״ל: **לקו״ת דברים לב, ב.**
קנא	ב	ראה ריח בני: **ההגהות נמצאות בבוך בראשית 31.**
קנס	א	שורה ד״ה בגמרא — בגמרא . . אימרי יאי: **נדפס להלן (תכו, א).** שורה ד״ה א׳ — ע״פ ויגש וישק לו: **נדפס לעיל (קמז, א).**
קנט	ב	ויתן לך: **בבוך בראשית 21.**
קסא	ב	ויתן לך: **ד״ה זה וביאורו הם של אדמו״ר הזקן (כי נמצאים (ונדפסו) בס׳ מאמרי אדה״ז — תקס״ב (ולא כמש״כ כאן שהם של אדמו״ר האמצעי׳) — המאמר וביאורו, כפי שנמצא בס׳ תקס״ב, נדפסו בההוספות לקמן.**
קסב	א	שורה ד״ה אברהם — ויעקב: **שם לא נמצאה תיבה זו.** שורה ד״ה ואה׳ — וחסד דאברהם (דאצי׳ *): **שם: וחסד דאצי׳.**
קסג	ב	שורה ד״ה שלמעלה — בבחי׳ *): **שם: בבחי׳ חי.**
קסו	ב	להבין כו׳ מי ימלל: **ראה ביאורי הזהר ד״ה פתח ר״ח מי ימלל.** שורה ד״ה נוק׳ — וכן הם פטורות מת״ת: **אף שחייבות ללמוד הלכות הצריכות להן, ומטעם זה חייבות ג״כ לברך ברכת התורה (ראה שו״ע אדה״ז חאו״ח סי׳ מז בסופו. הל׳ ת״ת לאדה״ז פ״א סי״ד. וראה ג״כ ברכי יוסף (להחיד״א) חאו״ח סי׳ מז).** שורה ד״ה נוק׳ — ולכן הנשים פטורות . . האנשים מוציאות אותן: **ראה טעמי המצות להאריז״ל ר״פ בראשית. שער מאמרי רשב״י בתחלתו. ע״ח ש״נ פ״ד.**
קעב	א	ויצא יעקב — הביטול כו׳ (קעו, ב): **בבוך בראשית 21 (ושם עוד המשך לד״ה ויצא יעקב שלא נדפס כאן).**
קעד	ב	שורה ד״ה עד — עכשו ההתגלות: **בבוך הנ״ל ענין אחר מהנדפס כאן.**
קעו	א	קומה: **נמצא (בשינויים) בביאורי הזהר להצ״צ ורשום עליו: ויצא תקס״ו. ע׳ כ״י מו״ח ז״ל. — ראה פלח הרמון ד״ה ויקח מאבני המקום.**

דף	עמוד	
קעח	ב	שורה ד"ה אמנם — הרמב"ן חלק על הרמב"ם: אולי יש לקשר לזה — דהרמב"ן מפרש (ר"פ תרומה) עיקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה כו' ובסהמ"צ להרמב"ם (מצוה כ'. ועד"ז ביד הל' ביהב"ח ובסה"מ שורש יב) שציוונו לבנות ביהב"ח לעבודה בו כו'. ואכ"מ. וראה לקוטי שיחות כרך ד' ע' 1346 ובהערה 24 שם.
קפד	א	שורה ד"ה והנה — והנה בעה"ק: ראה ג"כ אוה"ת בהעלותך ע' שעג סעיף ד'.
קפה	ב	שורה ד"ה ועשו — ועשו לי מקדש וכו': מכאן עד סוף העמוד הוא כעין קיצור (רשימה קצרה) להמבואר לקמן דף קפו, א ואילך. בסעיף ט' . . דף ס' ע"ב: הכוונה להנדפס לעיל קפג, א. ובבוך כתב יד שהי' אצל הצ"צ הי' זה בדף ס' ע"ב. וכ"ה בהציונים המובאים לקמן. יש לבאר תחלה: נדפס לקמן קפו, א. שורה ד"ה יש — קיצור . . ועוד קיצור: לקמן קפז, א . . קפח, א. שורה ד"ה דס"ו — וצריך לבאר: לקמן קפח, א ואילך. שורה ד"ה ג' — כמ"ש בד"ה קיצור אך: לקמן קצ, א. שורה ד"ה והלוים — והלוים וכו': לקמן קצ, א ד"ה והנה עבודת הלוים.
קפח	א	שורה ד"ה שהוא — וכהן סתם או הסגן מבחי' חסד: ברשימות הצ"צ לתהלים קי, ד סעיף יו"ד מביא בשם המאורי אור (מע' כ' סעיף ס'): כהן סתם נק' חסד וכהן הדיוט נק' נצח. — ולהעיר אשר ביאיר נתיב שם כותב: וי"ל לפ"ז מ"ש המחבר כהן סתם הוא חסד הוא טעות וצ"ל כהן סגן. „מש"כ — כאן — כהן סתם או הסגן י"ל: א) כפשוטו — ב' פי' (מתאים לשתי גירסות הנ"ל); ב) דאו הסגן ה"ז פי' על סתם (ועפ"ז לא יוקשה על המאו"א מהי"נ). וגם ע"פ נגלה — אין לסגן חינוך בפ"ע (כמו כה"ג)". (מרשימת כ"ק אדמו"ר שליט"א). ע"פ הנ"ל מובן אשר גם בסוג כהנים ישנם ג' סוגי אנשים (ע"ד שהוא בלוים — קהת, גרשון ומררי, וע"ד שהוא בישראלים — ישורון (הנביאים אליהו ואלישע וכה"ג (רבות וישלח ר"פ עז, הובא באור התורה וזאת הברכה ע' א'תתעב ס"ה)); ישראל (יושבי אהל, לקו"ת ס"פ בלק); יעקב (בעלי עסקים, שם)). עוד יש לחלקם „מצד עבודתם כהן סתם — שעבודתו בבחי' חסד (סתם וכללות קו הימין — כהן); הדיוט — נצח; כה"ג — חכ'. (וכהחילוק דיעקב וישראל כו' — שבכ"מ נת' שמחולקים בעבודתם ברוחניות). וי"ל שזהו ג"כ ג' הענינים שבכהן: עובדא כוונה רעו"ד — שמפרש לקמן באוה"ת — שכהן הדיוט עיקר עבודתו בעובדא וכו'" (מרשימת כ"ק אדמו"ר שליט"א).
קפח	ב	שורה ד"ה ע"י — ג"פ ובכן . . נעשה קי"ס: נתבאר באוה"ת דרושים לר"ה ע' א'תמד ואילך. (ושם נתבאר ג"כ מדריגת ובכן הד').
קצא	ב	בת"א ד"ה ושבתי: ראה ס' הגחות הר"פ ז"ל ד"ה זה. וראה ג"כ תו"ח ד"ה וידר יעקב.
קצג	ב	שורה ד"ה נעשים — בד"ה ששים . . בשבת א' . . ושבתי: שני דרושים אלו — בלי ההגהות — נדפסו בס' הגחות הר"פ ז"ל בזה אחר זה, ורשום עליהם: ליל שבת הנ"ל [חתונה, שבת פ' ויצא]; שבת הנ"ל.

דף	עמוד	
קצט	ב	ענין שלום עליכם: **בבוך באברויסק 14. 61.**
ר	ב	וירא והנה באר בשדה: **בבוך באברויסק 63 — עד סוף סעיף יא. וראה תו״א ד״ה ויחפרו עבדי יצחק. לקו״ת חקת ד״ה אז ישיר.**
רו	א	שורה ד״ה ג״כ — ממוצע . . אך בצלם: **בארוכה עד״ז — ראה ד״ה ונפש השנית סעיף יו״ד (נדפס בקיצורים והערות לתניא ע׳ פו ואילך).**
רז	ב	שורה ד״ה במ״א — בד״ה אל יתהלל: **נדפס בס׳ הגהות הר״פ ז״ל.**
רי	ב	שורה ד״ה דברים — ציון במשפט תפדה: **נדפס להלן דף ריג, ב.**
ריב	א	שורה ד״ה במ״א — אספה לי . . בבוך תרי״ט: **נדפס באור התורה בהעלותך ע׳ שפז.**
ריג	א	שורה ד״ה בספר — בספר אשל אברהם: **לר׳ מרדכי אשכנזי (נדפס בפיורדא, תס״א). — ראה שם ק, ד.**
ריג	ב	ציון במשפט תפדה: **נדפס ג״כ באוה״ת דברים (כרך א׳).**
רטז	ב	אתהלך: **ראה תו״א ד״ה וללבן שתי בנות. תו״ח ד״ה ורחל היתה.**
ריח	א	שורה ד״ה בעול — משה נק׳ משיח: **בכ״מ במדרז״ל ובמאמרי דא״ח אשר גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון (משיח) — בארוכה עדכ״ז ראה במקומות המסומנים בספר המפתחות לספרי דא״ח ערך משה, משיח. — ולהעיר מזהר ח״א כה, ב. ועוד. וראה ג״כ בעל הטורים בראשית מט, י. רש״י שם.**
		שורה ד״ה (וגם — משה . . ונק׳ מלך כו׳: **ראה אוה״ת וזאת הברכה ד״ה ויהי בישורון מלך. וש״נ.**
		ותקנא רחל באחותה — עול מצות (רכז, א): **בבוך בראשית 21.**
רכד	א	וה׳׳ העטופים: **ראה ד״ה זה בשער התפלה לאדהאמ״צ.**
רכד	ב	שורה ד״ה אם — אלול . . אותיות לולא: **ראה תורת הבעש״ט עה״פ לולא התמהמנו (נדפסה בקובץ מכתבים לתהלים ע׳ 204 — בתהלים אהל״י הקצר).**
רכה	ב	וישכם לבן בבקר: **ראה ד״ה זה בתו״א ותו״ח.**
רכו	א	שורה ד״ה ה׳ — ע״ד הרע הדק: **ראה ג״כ לעיל רכב, א. — מועתק בזה קטע ממאמר הצ״צ ד״ה ויחלום (בבוך בראשית 31): י״ל שזהו ע״ד מעשה אבות סימן לבנים, כי הנה יעקב הי׳ לו צרות עם לבן ועשו ועם עשו נפטר בזמן מועט ועם לבן האריך עשרים שנה. כי לבן הוא ק״נ שהוא כלול טו״ר שלכן שלח אברהם ליקח את אשה ליצחק מפדן ארם מנחור אחות לבן וכן יעקב לקח את בנות לבן, כי לבן נגד כתר וק״נ היא כתר לנוק׳ כו׳ משא״כ עשו הוא רע גמור. והנה לפטר מבחי׳ ק״נ הכלול מטו״ר צריך שהות רב יותר מליפטר מן הרע הגמור. ולכן סבלו מאדום יותר מה״ט שלפי שקרובה ג״כ לצד הקדושה ע״כ מרשיע יותר כו׳. ע״כ הנוגע לענינו.**
רכז	א	עם לבן גרתי: **בד״ה משביעין אותו (נדפס בקיצורים והערות לתניא) איתא שמאמר זה הוא משנת תקס״ה. המאמר כפי שנדפס כאן — בתוס׳ הגהות וכו׳ — נמצא בבוך בראשית 3 ורשום עליו: בס״ד פ׳ וישלח התרכ״ב. — ראה ג״כ ד״ה עד הגל הזה בסידור עם דא״ח (רש, ג). ד״ה וישלח יעקב בתו״א ובתו״ח.**
רכט	ב	שורה ד״ה שהצדיקים — העוה״ז . . עראי: **להעיר מפתגם הה״מ ממעזריטש — הובא ונתבאר בלקו״ד כרך ב׳ ע׳ ריד. לקוטי שיחות כרך א׳ ע׳ סח ואילך.**

דף	עמוד	
רל	א	שורה ד"ה ה' — וזהו ויאמר לבן: בארוכה יותר ע"ד המובא בסעיף זה — ראה תו"ח ד"ה וישכם לבן בבקר סעיף ו' ואילך.
		שורה ד"ה ועד"ז — נשמת ר"י: היינו: רב יהודה. וראה נדה יג, א.
רלא	א	שורה ד"ה י — וזהו וישתחוו ז' פעמים: בארוכה יותר עדכ"ז — ראה תו"ח ד"ה וישלח יעקב מלאכים סעיף ט' ואילך.
רלב	ב	כי במקלי עברתי — בסערות תימן (רלט, א): בבוך בראשית 21.
רלג	א	שורה ד"ה ע"פ — ומקלכם . . דפי' הרקנטי: ראה אוה"ת בא (ע' שז). וככה — תרל"ז סעיף קטז ואילך.
		קיצורים כו' ויקח מן הבא: ראה תו"ח ד"ה ויקח מן הבא. ד"ה והוא עבר לפניהם, תרכ"ז.
רלו	ב	שורה ד"ה להעיר — בספר דברי אמת: הובא ונתבאר לקמן תכו, א.
רלט	א	עוד קיצור: בבוך בראשית 31.
רלט	ב	שורה ד"ה המעיין — המעיין . . למהר זבים . . בכל שהוא . . אות יו"ד: ראה תו"כ שמיני יא, לו. מקוואות פ"א מ"ו. — ואעפ"י ופשוט שגם לדעת אלו שמעיין בכל שהוא מטהר גם אדם, צ"ל שיעור שכל גופו עולה בהם (טור ובי"י יו"ד ר"ס ר"א וש"נ), ואיך זה אות יו"ד — כיון „דגם כאשר טובל את עצמו בטיפה אחת, אבל אותה טיפה מכסה את כל גופו, הנה אם טיפה זו היא מי מעין, נטהר בה, ובמחשבה (עיונית) אפשר לצייר שיטבול את כל גופו בטיפה אחת. שהרי אין צריך שיעור לעובי המים שמכסה את כל גופו, ואפשר למשוך את הטיפה שתהי' דקה מאד (אויסציען די טיפה זייער דין) עד שתכסה את כל גופו" (לקוטי שיחות כרך ד' ע' 1278), אלא שהתורה על (הרגיל ו)הרוב תדבר ולכן ארז"ל שמים שכל גופו עולה בהן — הם מ' סאה.
רמ	ב	ויזרח לו השמש: ראה לקו"ת כי תצא (הראשון). סידור שער התפלה ד"ה אשר לקחתי. פלח הרמון ד"ה ויזרח לו השמש.
רמד	ב	על כן לא יאכלו: בבוך בראשית 3, 31. — ראה תו"א ד"ה ויאבק איש עמו. תו"ח שם. סהמ"צ להצ"צ מצות איסור גה"נ.
רמה	א	שורה ד"ה ניצוצי — ויאבק כו': ראה ג"כ ד"ה ויאבק (נדפס לקמן בההוספות).
רמז	ב	שורה ד"ה דקודם — והי' רק כמקיים מצות תפילין: בארוכה עד"ז — ראה ראשית חכמה שער הקדושה ר"פ ט"ז. ספר המאמרים תשי"א (ע' 207). לקוטי שיחות כרך ד' (ע' 1109 ואילך).
רמח	ב	שייך לפסוק — הוי' עמו כו' (רנא, א): בבוך בראשית 21.
		שורה ד"ה ג — ובב"ר פע"ה: צ"ל: פע"ז.
רנא	ב	וישב יעקב — דכ"ד יעו"ש (רנה, א): בבוך בראשית 31. בבוך 21. וישב־ויחי נוסחא אחרינא מדרוש זה — ראה ד"ה זה בתו"ח ובפלח הרמון.
רנג	א	שורה ד"ה להיות — מדרוש חמשה קנינים: נדפס באוה"ת לחג השבועות.
רנד	א	שורה ד"ה רני — דמהר"ן: בבוך וישב־ויחי: דמהר"ן שפירא.
רנו	ב	שורה ד"ה היכל — יקרה היא מפנינים: ראה ג"כ ד"ה יקרה היא מפנינים בס' תקס"ב (ע' ל'). ובארוכה יותר — בדרך חיים פכ"ג באמצע הפרק. פכ"ה ואילך.
רנח	א	הקל קול יעקב: בבוך בראשית 21. 31. וישב־ויחי.
		שורה ד"ה ענין — הוד שבהוד: בביכלאך הנ"ל עוד קטע עם קיצור.

דף	עמוד	
רנט	א	שורה ד״ה בחי׳ — מגורי ל׳ יראה: **ראה לקמן ד״ה וישב (רסו, א). אור תורה להה״מ ר״פ וישב.**
רס	א	לבאר הדברים: **בבוך בראשית 21. 31. וישב־ויחי.**
רסא	א	שורה ד״ה השינו — שנתגלו לר׳ עקיבא . . שלא נתגלו למרע״ה: **להעיר ממנחות כט, ב. וראה מגיד מישרים (להבית יוסף) פ׳ מטות ד״ה ועוד אתן: ולא קם נביא כמשה אבל חכם קם ומנו ר׳ עקיבא. עיי״ש בארוכה.**
רסה	ב	בת״א בד״ה וישב: בהמובא בסעיף זה — **ראה בארוכה לעיל רנה, ב ואילך. רנד, ב.**
רסו	א	וישב יעקב — ורפוא לישראל (רסח, א): **בבוך בראשית 21. וישב־ויחי.**
רסח	א	שורה ד״ה וישב — אלה תולדות . . בבוך בראשית: **ראה ד״ה זה להלן (רסט, א).**
		שורה ד״ה דחנוכה — בתשו׳ הרשב״א: **ראה ד״ה בבוך בראשית — נדפס באוה״ת דברים ע׳ א׳תרצג ואילך — ושם ביאור על המובא כאן. ספר המאמרים תש״ד ע׳ 192 ואילך.**
רסח	ב	אלה תולדות יעקב יוסף: **בבוך באברויסק 57. וישב־ויחי.**
ער	א	שורה ד״ה נולד — יש לפרש . . גילוי נשמה גבוה מאד . . זהו בקושי: **אולי יש לקשר לזה המסופר ע״ד גילוי נשמת רבנו הזקן (נשמה חדשה) שבא ע״י ברכה מיוחדת מהבעש״ט לאחרי שאמו של אדה״ז לא נפקדה משך שנה ראשונה לאחרי חתונתה (בארוכה עד״ז — ראה לקו״ד כרך ג׳, תעח, א ואילך).**
ער	ב	שורה ד״ה נועם — כמ״ש בזהר . . שהעני מתפלל ומתרעם על עוצם דוחקו: **הוא בזהר ח״א (כג, ב). להעיר מד״ה תקעו בחדש, תרכ״ז, ושם סעיף ד׳.**
רעב	ב	יקדים ענין: **בבוך בראשית 3. 31. — ראה ד״ה והנה אנחנו מאלמים בתו״ח.**
רעח	א	ויהי ה׳: **בבוך בראשית 21. 31. וישב־ויחי.**
רעח	ב	בכ״ה בכסלו: **בבוך בראשית 3. וישב־ויחי. — ראה ג״כ ד״ה זה בשערי אורה שער חנוכה בתחלתו. לקו״ת ואוה״ת ר״פ בהעלותך. ע״ד מאמר זה מועתק בזה קטע משיחת כ״ק אדמו״ר (מהוריי״צ) נ״ע מי״ט כסלו תרצ״ג[2]:**

ווי עס איז מקובל, איז בחג הגאולה י״ט כסלו תקס״ט אין ליאזנא נתאספו קיבוץ גדול מאנ״ש והתרבו חסידים ממי שהיו תחלה מן המנגדים. ואמר אז — כ״ק רבנו הגדול — הדרוש „ברוך שעשה נסים לאבותינו״ (ויש נוסחא מדוייקת אשר בתחילת אמירתו אמר בזה״ל „ברוך שעשה נסים לאבותינו הבעש״ט ורבינו הרב המגיד, בימים ההם פורים וחנוכה, בזמן הזה י״ט כסלו״), ובמאמר זה משבח עבודת המוחין, משפיל ומבטל הענין דעבודת הלב בהתפעלות, והי׳ זה רק הוראת שעה, לפי שהחסידים עמדו כל השנה בהתלהבות גדולה, ובהתפעלות עצומה, מחסד הגלוי אשר עשה הוי׳ עמהם ועמדו — בהצלת כ״ק רבינו הגדול והצלת תורת הבעש״ט נ״ע.

דער מאמר „ברוך שעשה נסים״[3] איז בהמשך צו דעם מאמר בכ״ה

---

2) נדפס בלקו״ד כרך א׳ (כא, א ואילך).

3) נדפס — בתוס׳ הגהות וכו׳ מהצ״צ — בקונטרס בפ״ע (קה״ת, תשי״א).

דף	עמוד	
		בכסלו, וואָס כ"ק רבינו הגדול האָט געזאָגט בחנוכה תקנ"ט בוויטעבסק בנסיעתו חזרה מפעטערבורג.

— דעם מאמר — „בכ"ה בכסלו" — האָט דער רבי נאָך אַ מאָהל געזאָגט לכ"ק אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק בשנת תקס"ג, וישנו בהנחה כפי ששמעו. ומאמר זה עצמו ישנו עם הגהות ארוכות מכ"ק אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק משנת תקע"א או תקע"ב[4]). ויש בו ט"ו פרקים גדולים עם קיצורים, ומחזיק יותר על תשעה בוגין בכתב בינוני. אבל בעיקרו כפי שקבלו מכ"ק רבינו הגדול הוא מאמר לא ארוך בערך כחמשה עמודים. אמנם זה העיקר שאלו המאמרים הם מהראשונים אחר פטרבורג. —

וכבר ספרתי[5]) מענין המעשה הכתובה בכתי"ק כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, בסיבת אמירת מאמרים אלו. אך שם מסופר בקצרה, ולכן יצא עירוב ענינים, ועתה אפרשו. המאמר בכ"ה בכסלו הוא העתק, והמאמר ברוך שעשה נסים הוא כתי"ק כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש. ורשימת המעשה בכתי"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש הוא על המאמר ברוך שעשה נסים. וזה לשונו הק'[6]) :

„שמעתי מכ"ק אאמו"ר שי' שאאזמו"ר הזקן נ"ע בג"מ אמר דרוש זה הי' כוונתו להסירם מריבוי התפעלות הלב, ותנועות חיצוניות שהיו נוסעים מהעיר לשדה נגד העיר להתפלל שם בצעקה גדולה, לכן אמר דרוש זה והגביה חב"ד בהתפעלות השכל דוקא (ובאמת זהו הוראת שעה שהי' צריך לכך)".

עד כאן לשון הרשימה בהנוגע לענין זה, כי יש שם עוד רשימת דברים הנוגעים במאד בהבנה בעבודה ובהדרכה. ולכ"ק אאמו"ר הרה"ק בהיותו על יחידות אצלו ביאר לו כי התפעלות שלהם היתה גדולה כ"כ עד שהיו תולין עצמן בין שמים וארץ, און דער רבי מיט די מאמרים האָט זיי גיבראַכט אין התיישבות.

דף	עמוד	
רצד	א	קיצור הדרוש : בבוך וישב־ויחי — ושם הקיצורים מסומנים.
רצה	ב	לבאר הדברים : בבוך בראשית 31. וישב־ויחי. — ראה ד"ה והריחו ביראת ה', תקס"ב.
חצר	א	ומעתה נבוא : בבוך באברויסק 6.
שב	א	במשלי . . חנוך לנער : בבוך בראשית 3 — ושם עוד קטע בסיום הדרוש שלא נדפס כאן.
דש	ב	ת"ר נ"ח : ראה תו"א ד"ה זה. סהמ"צ להצ"צ מצות נר חנוכה. פלח הרמון ד"ה זה.
שה	א	שורה ד"ה והנה — ע"פ יסובבנהו . . האזינו תקס"ז : ד"ה זה נדפס בקונטרס בפ"ע (קה"ת, תשכ"ב). וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א ד"ה בחג הסוכות (שם ע' 3).
		שורה ד"ה לכאן — יצרנהו כו' : ראה בקונטרס הנ"ל ע' 13.
		כי עמך מקור חיים : בבוך באברויסק נומ. 6. בוך בראשית 3. — ראה ד"ה זה בתו"א. שערי אורה שם.
שיא	א	רני ושמחי : ראה בתו"א ושערי אורה. סידור עם דא"ח ד"ה זה.

---

4) זהו הנדפס כאן.

5) שיחת יב תמוז תרצ"א (קונטרס טו). עיי"ש.

6) בבוך וישב־ויחי (צט, סע"ב).

דף	עמוד	
שיט	ב	הנה כתיב כי אתה נרי: **בבוך באברויסק 6. בוך וישב־ויחי. בבוך בראשית 3 (בלי ההגהות שבין חצאי הרבוע) ורשום עליו: בס״ד פ׳ מקץ ה׳תרכ״ג. ראה ד״ה זה בשערי אורה.**
שכח	א	מזוזה מימין: **בבוך באברויסק 57. 61 — בלי הקיצורים. בבוך וישב־ויחי עם הקיצורים. — ראה תו״א ד״ה נ״ח מצוה וביאורו. סידור שער החנוכה בתחלתו.**
שלו	א	אורך ימים: **בבוך בראשית 3. ראה ד״ה זה בס׳ תקס״ב. בס׳ מאה שערים.**
שלח	ב	ויהי מקץ — וקבל היהודים (שנב, א): **בבוך בראשית 21. וישב־ויחי. בבוך ציפל (שסח, ב) ורשום עליו: תקצ״ד.**
שלד	א	שורה ד״ה ונ״ח — הג״ה: **בבוך וישב־ויחי בא כאן סעיף ח׳ המתחיל והנה מבואר בתו״א (בנדפס: שלד, ב שורה ד״ה לא). והגה״ה זו באה בסיום הדרוש כקטע בפ״ע.** ויהי מקץ: **ראה תו״א ותו״ח ד״ה זה (השני). פלח הרמון ד״ה זה.**
שמא	א	שורה ד״ה מקץ — ה׳ פעמים טוב: **בבוך וישב־ויחי נמצאת הג״ה זו: בסידור ד״ה ענין רב שמואל בר יצחק מרקד אתלת פי׳ והנה כוס הוא בחי׳ כלי המל׳, והיינו תשבע״פ מל׳ קרינן לה כו׳. יעו״ש. א״כ גביע שהוא ה״פ טוב י״ל דהיינו תשב״כ שהוא חמשה חומשי תורה זהו ה״פ טוב.**
שמב	א	ולבאר הדברים: **בהבא לקמן — ראה ד״ה ענין גביע הכסף לאדמו״ר האמצעי (הוצאה חדשה עם הוספות מדרוש זה — וכן ד״ה להבין ברכת חתנים — נמצא בדפוס).**
שמב	ב	שורה ד״ה (גמ׳ — כוס של ברכה . . להגבי׳ . . טפח: **טושו״ע או״ח סי׳ קפג. שו״ע אדה״ז שם ס״ח. וכ״ה בזח״ב (רמה, א. רעג, ב). ובזהר ח״ב (קפט, ב) שצ״ל גבוה זרת (שפי׳ גם כן ג׳ טפחים — וכמש״כ בספר אור החמה, ודלא כמש״כ בעיטור סופרים). ומה שמיישב באוה״ח דוחק, כמובן. — ובפרט שהכוס דרז״ל גבוה לערך ג׳ אצבעות (פסחים קט, א) ולא טפח. ואכ״מ. ומנהגנו — הובא בלקוטי מנהגים שבהגדה. סו״ס שו״ע אדה״ז כרך ג״ד (קה״ת, ברוקלין) — שיהי׳ גבוה מן השלחן ג׳ טפחים, ואולי הוא לכתחילה ולהידור (מהערת כ״ק אדמו״ר שליט״א — נדפסה בקובץ מכתבים לתהלים ע׳ 210, בתהלים אהלי״י הקצר).**
שמג	א	ד״ה ועמ״ש: **בבוך באברויסק 57 ובבוך וישב־ויחי נמצא קטע זה לקמן קודם ד״ה והנה במא״א (שדמ, ב) וגם קטע נוסף שלא נדפס כאן.**
שמג	ב	והנה כו׳ וילקט יוסף: **ראה תו״א ד״ה וילקט יוסף. לקמן שנב, א ד״ה וילקט יוסף.** שורה ד״ה שבבחי׳ — ועם כל הנ״ל: **בביכלאך הנ״ל מתחיל כאן סעיף ג׳.**
שדמ	ב	והנה במא״א: **מכאן עד סיום הדרוש — לא נמצא בביכלאך הנ״ל.**
שמה	ב	שורה ד״ה א — מענין גביע הכסף בבוך בראשית: **ראה לעיל שמא, א ד״ה והנה מ״ש. לקמן שמז, ב ד״ה כוס ישועות.**
שמח	ב	ויגש אליו יהודה: **ראה תו״א ותו״ח ד״ה זה. פלח הרמון ד״ה זה. ראה ג״כ ד״ה ענין הגשת יהודה ליוסף בס׳ המאמרים תרכ״ט. ד״ה ועבדי דוד בס׳ המאמרים תרצ״ט.**
שנב	א	וילקט יוסף: **בבוך בראשית 3.**

דף	עמוד	
שנב	ב	ויחי יעקב — תשמע בקול (שנח, א): **בבוך בראשית 21. בבוך וישב־ויחי.**
		ויחי יעקב: **ראה תו״א ד״ה להבין כו׳ יפה שעה אחת. ד״ה ויחי יעקב בס׳ תקס״ב. בספר תרכ״ח. פלח הרמון.**
שנח	א	ויקרא יעקב — כו׳ ע״ש (שסא, א): **בבוך בראשית 3. בבוך וישב־ויחי.**
שנח	ב	שורה ד״ה אני — בבוך בראשית: **ראה לעיל ד״ה שייך לפסוק ויקרא (רמח, ב).**
שסב	ב	יהודה אתה יודוך: **בבוך באברויסק 63.**
שסה	ב	חכלילי עינים: **בבוך בראשית 3. בבוך וישב־ויחי. — ראה תו״ח ד״ה זה. פלח הרמון ד״ה זה. קונטרס העבודה. מכתב כ״ק אדמו״ר (מהוריי״צ) נ״ע — נדפס בסוף קונטרס העבודה.**
שע	ב	ולבן שינים: **בבוך וישב־ויחי בא כאן קודם ד״ה זה — הנדפס לקמן שעא, ב.**
שעא	ב	וע׳ . . של ישראל כו׳: **בבוך הנ״ל לא נמצא כ״ז ובמקומו: ע׳ באו״ת בפי׳ אם אני לי מי לי אני הוא מ׳ י׳ מי הוא בינה. י״ל.**
שעב	א	שורה ד״ה ע׳ — ביאור וארא תקס״ב: **נדפס בס׳ תקס״ב (ע׳ קלז ואילך).**
		שורה ד״ה והנשמה — והנשמה בגוף: **בבוך וישב־ויחי עוד קטע.**
		קיצור מד״ה חכלילי עינים — ארחיק מעליכם (שעו, ב): **בבוך בראשית 31.**
שעה	א	נפתלי אילה שלוחה: **בבוך באברויסק 57. בוך בראשית 3. בוך וישב־ויחי.**
שעט	א	הנותן אמרי שפר: **בהבא לקמן — ראה ד״ה נפתלי אילה שלוחה בס׳ הנחות הר״פ ז״ל בתחלתו.**
שפ	א	נפתלי אילה שלוחה: **בבוך באברויסק 57. בוך בראשית 3. — ראה פלח הרמון ד״ה זה.**
שפב	א	גד גדוד — תולדות פס״ו (שפה, א): **בוך בראשית 21. בוך וישב־ויחי.**
שפג	א	במא״א: **בבוך וישב־ויחי קודם פסקא זו נרשם בצד הגליון: ועוד איתא בילקוט ר״פ שמות גד ע״ש המן שנאמר והוא כזרע גד לבן, ואיתא בילקוט פ׳ בשלח דע״ה ב׳ ע״פ והוא כזרע גד לבן ר״א המודעי אומר כדברי אגדה שמושכין לבו של אדם כי אגדה זהו פנימיות התורה, וכמ״ש בשם הזהר ויחי דף רלד ב׳ ע״פ האספו ואגידה לכם כו׳, ובמא״א אות ה׳ סכ״א הגדה בחכמה כו׳ יסוד אבא נהר דנגיד עכ״ל. ובמכילתא הובא בילקוט ע״פ והישר בעיניו תעשה אלו אגדות שענינם מילי דחסידות לפנים משורת הדין, ועמ״ש מענין חסידות בד״ה ראשי המטות ועמ״ש מענין מן בת״א פ׳ בשלח ע״פ אכלוהו היום ועמ״ש ע״פ הנני ממטיר לכם לחם מן השמים סעיף יד.**
שפה	ב	בן פורת יוסף: **המאמר — בלי ההגהות — נמצא בבוך ווארא־אלטהויז (כולל מאמרי אדה״ז). ראה ד״ה זה בהוספות לתו״א. בפלח הרמון.**
שפח	א	להבין שרשי הדברים: **בוך בראשית 3. בוך וישב־ויחי.**
שצ	א	שורה ד״ה שואל — פמ״א: **כנראה צ״ל: פמ״ב.**
שצה	א	בן פורת יוסף: **בוך וישב־ויחי. — זהו הדרוש שלפניו אלא באריכות יותר.**

דף	עמוד	
שצט	ב	נ״ב: **בבוך הנ״ל.**
תד	ב	לבאר הדברים — הברכה ל״ג כ׳ (תיז, ב): **בוך בראשית 21. בוך וישב־ויחי.**
תיד	א	שורה ד״ה דבסוף — לאלקים: **בבוך וישב־ויחי עוד קטע.**
תיז	ב	לבה״ז גרן האטד: **בוך באברויסק 6.**
תיח	ב	קהלת כו׳ טוב ללכת: **נדפס גם ברשימות הצ״צ על קהלת (ע׳ רמח).**
תכ	א	בקהלת כו׳ טוב שם: **נדפס ג״כ ברשימות הצ״צ על קהלת (ע׳ רמה). וראה ג״כ פיה״מ להצ״צ (רעח, ב) ד״ה מד״ר ר״פ ויקהל. אוה״ת שמות (ע׳ ג׳) סעיף ד.**
תכא	ב	מי ימלל: **סיום הרשימות על פסוק זה — נדפס ברשימות הצ״צ לתהלים קאפ׳ קו, ב. (בתהלים שם העיר המו״ל אשר „מאות א׳ עד ח׳ נדפס באוה״ת״. וכאן נמצאים רק ה׳ סעיפים).**
		ראה ביאורי הזהר ד״ה ר״י פתח ויבואו עד גרן האטד. פלח הרמון ד״ה ויבואו עד גורן האטד.
תכב	א	ואדמ״ו . . גנוזין: **נדפס לעיל בד״ה מי ימלל.**
תכג	ב	עוי״ל פי׳ — הלוי הוא (תכד, ב): **בבוך בראשית־200.**
תכד	ב	ושבע שנים: **נוסחא זו בבוך באברויסק 63.**
תכו	א	בגמרא . . מלכא ומלכתא: **בבוך באברויסק 61.**
תכו	ב	ביאור הדברים ע״פ ואני נתתי: **בבוך באברויסק 14. ראה הוספות לתו״א ד״ה זה. פלח הרמון ד״ה זה.**
תל	א	לדרוש הנ״ל: **בבוך באברויסק 6. 31.**
תלב	א	למועד הזה: **בבוך והגה כמ״כ־אה״ק.**
תלב	ב	ויצחק בא: **בוך באברויסק 57.**
תלד	א	במדרש רבה . . זכר ונקבה בראם: **בבוך בראשית 21. 200. נדפס בס׳ החקירה להצ״צ (סג, א) והועתק משם.**
		שורה ד״ה ב — ארבע . . ארבעה: **להעיר מחגיגה טז, א: שלשה . . ושלשה.**
		שורה ד״ה כמלה״ש — מופת על השארת הנפש: **ראה ג״כ בס׳ החקירה (ז, ב סעיף ח׳ ואילך).**
		שורה ד״ה לדברי — והרש״ט . . הקשו . . מזה ראי׳: **ראה בס׳ החקירה (שם) וצרף לכאן.**
		במ״נ פ״ו איש ואשה: **נדפס בס׳ החקירה (עג, א) והועתק משם. — נמצא עם כמה שינויים והוספות וקיצורים — בבוך בראשית 31. 200. ובביכלאך הנ״ל ההתחלה: ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי.**
תלד	ב	ויאמר האדם: **קטע זה לא נמצא בבוך 31. ובבוך 200 בא בתור התחלת המאמר — קודם סעיף א׳.**
		שורה ד״ה ומ״ה — שגאון אחד הנהיג לומר בשחרית אה״ר ובערבית אה״ע: **להעיר מברכות יא, ב. טושו״ע או״ח ר״ס ס׳. שו״ע אדה״ז שם. וראה שער הכולל פ״ז ס״ז בשם רבנו בחיי בענין זה. — אבל נוסח אדה״ז בסידורו הן בשחרית והן בערבית לומר אהבת עולם (ראה שעה״כ שם. ויש להוסיף אשר כן הנוסח ברמב״ם סוף ספר אהבה. ס׳ המנהיג דיני תפלה לחול (ושם אשר כ״כ הרי״ף). סידור האריז״ל ועוד). וראה ג״כ ד״ה אהבת עולם (נדפס בס׳ מאה שערים כט, ב). רשימות הצ״צ לתהלים קאפ׳ קו, מח סעיף ה׳ ושם: מה שאנו אומרים אהבת עולם אהבתנו זהו למעלה מבחי׳ אהבה רבה. וכן הוא נוסחת אדה״ז בשבת ויו״ט (ראה שעה״כ שם. ולהעיר מהצ״צ שם).**

דף	עמוד	
תלו	א	בראשית . . ותפקחנה . . כתנת עור (תלט, א): **בבוך בראשית 200. נדפס בס׳ החקירה (סו, א), והועתק משם.**
תלט	א	וכפרת: **נדפס בס׳ החקירה (צו, א) והועתק משם.**
תלט	ב	ויזכור אלקים: **בבוך בראשית 200. נדפס בפיה״מ להצ״צ, והועתק משם.**
תמ	א	ארדה נא: **בבוך בראשית 21. נדפס בס׳ החקירה (קלה, א) והועתק משם.**
		שורה ד״ה ב — במ״נ ח״א פ״י: **הובא ונתבאר בס׳ החקירה (פ, א).**
תמב	א	רבי בנאה: **נוסחא אחרינא ושינוי הסדר מהנדפס לעיל (קיט, ב). נדפס בקונטרס מאמרים להצ״צ (קה״ת, ברוקלין) והועתק משם.**
תמח	ב	ואם בשדה: **נוסחא אחרינא מד״ה זה המובא לעיל בד״ה ויגדלו הנערים (קלט, ב). נדפס בס׳ תקס״ב והועתק משם.**
תנב	א	ויתן לך: **נוסח יותר מדויק מד״ה זה הנדפס לעיל (קסא, ב). נדפס בס׳ תקס״ב והועתק משם.**
תנו	ב	והנה ה׳ נצב עליו: **נדפס בס׳ החקירה (ע׳ 273) והועתק משם.**
תנז	א	פ׳ וישלח . . יעבור נא: **נדפס בפיה״מ להצ״צ והועתק משם.**
תנז	ב	ויאבק: **נדפס בס׳ החקירה (צג, ב) והועתק משם.**
תנח	א	פ׳ וישב . . ויהי כהיום הזה: **נדפס בפיה״מ להצ״צ והועתק משם.**
תנח	ב	היש לכם אב: **נדפס בס׳ החקירה (צא, א) והועתק משם.**

לוח המפתחות כללי

— לשני החלקים וההוספות —

בראשית

נח

לך

וירא

חיי שרה

תולדות

ויצא

וישלח

וישב

חנוכה

הוספות:

